

Περιεχόμενα

II Μη νομοθετικές πράξεις

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

2014/273/EE:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 19ης Σεπτεμβρίου 2012, σχετικά με μέτρα ενίσχυσης υπέρ της ELAN d.o.o. SA.26379 (C 13/10) (πρώην NN 17/10) που τέθηκαν σε εφαρμογή από τη Σλοβενία [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2012) 6345] ⁽¹⁾ 1

2014/274/EE:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 20ής Μαρτίου 2013, σχετικά με την κρατική ενίσχυση αριθ. SA.23420 (11/C, πρώην NN40/10) που έθεσε σε εφαρμογή το Βέλγιο υπέρ της SA Ducroire [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2013) 1497] ⁽¹⁾ 29

III Λοιπές πράξεις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

- ★ Δημόσια έκδοση Απόφαση της Εποπτεύουσας Αρχής της ΕΖΕΣ αριθ. 244/12/COL, της 27ης Ιουνίου 2012, σχετικά με την ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της Islandsbanki (Ισλανδία) 70
- ★ Δημόσια έκδοση Απόφαση της Εποπτεύουσας Αρχής της ΕΖΕΣ αριθ. 290/12/COL, της 11ης Ιουλίου 2012, σχετικά με την ενίσχυση αναδιάρθρωσης που χορηγήθηκε στη Landsbankinn (Ισλανδία) 121
- ★ Δημόσια έκδοση Απόφαση της Εποπτεύουσας Αρχής της ΕΖΕΣ αριθ. 291/12/COL, της 11ης Ιουλίου 2012, σχετικά με την ενίσχυση αναδιάρθρωσης της Arion Bank (Ισλανδία) 169

⁽¹⁾ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 19ης Σεπτεμβρίου 2012

σχετικά με μέτρα ενίσχυσης υπέρ της *ELAN d.o.o. SA.26379 (C 13/10)* (πρώην NN 17/10) που τέθηκαν σε εφαρμογή από τη Σλοβενία

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2012) 6345]

(Το κείμενο στη σλοβενική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2014/273/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Στις 10 Ιουλίου 2008, η *Marker Völkl International GmbH* (στο εξής ο «καταγγέλλων»), μια γερμανική εταιρεία παραγωγής εξοπλισμού σκι, υπέβαλε καταγγελία ισχυριζόμενη ότι η Σλοβενία είχε χορηγήσει κρατική ενίσχυση στην εταιρεία *Elan d.o.o.* (στο εξής «*Elan*») κατά τη χρονική στιγμή της καταγγελίας η εταιρεία ήταν γνωστή με την επωνυμία *Skimar d.o.o.*). Η Επιτροπή απηύθυνε στη Σλοβενία αρκετές αιτήσεις παροχής πληροφοριών, στις οποίες η Σλοβενία απάντησε με επιστολές της 14ης Οκτωβρίου 2008, της 30ής Ιανουαρίου 2010 και της 22ας Φεβρουαρίου 2010. Τον Νοέμβριο του 2009, η Επιτροπή απηύθυνε επίσης αίτηση παροχής πληροφοριών στον καταγγέλλοντα, ο οποίος απάντησε στις 5 Μαρτίου 2010.
- (2) Με την από 12ης Μαΐου 2010 επιστολή της, η Επιτροπή ανακοίνωσε στη Σλοβενία ότι αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία σχετικά με το μέτρο ενίσχυσης, του άρθρου 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (3) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ⁽²⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα μέτρα ενίσχυσης. Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις από ενδιαφερομένους τρίτους.
- (4) Μετά την απόφαση κινήσεως της διαδικασίας, η Σλοβενία υπέβαλε περαιτέρω πληροφορίες με επιστολές της 9ης, 10ης και 16ης Ιουνίου 2010 (στην τελευταία επισυνάπτονται παραρτήματα της 26ης Μαΐου, 28ης Μαΐου, 31ης Μαΐου, 2ας Ιουνίου και 14ης Ιουνίου 2010). Στις 16 Αυγούστου 2011, η Επιτροπή απηύθυνε αίτηση παροχής πληροφοριών στις σλοβενικές αρχές, οι οποίες απάντησαν με επιστολή της 10ης Οκτωβρίου 2011. Διάφορα παραρτήματα στην εν λόγω

⁽¹⁾ ΕΕ C 223 της 18.8.2010, σ. 8.

⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

επιστολή υποβλήθηκαν στις 11 Οκτωβρίου 2011. Κατόπιν συνάντησης μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και εκπροσώπων της εταιρείας, η Σλοβενία υπέβαλε συμπληρωματικές πληροφορίες με επιστολές της 6ης Μαρτίου, 30ής Μαρτίου, 13ης Απριλίου, 16ης Απριλίου, 23ης Απριλίου, 10ης Μαΐου, 15ης Μαΐου και 30ής Μαΐου 2012.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

2.1. Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ

- (5) Η *Elan* είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με ενεργό δραστηριότητα στην παραγωγή εξοπλισμού σκι και θαλάσσιων σκαφών αναψυχής. Η εταιρεία έχει την έδρα της στο Begunje na Gorenjskem της Σλοβενίας, περιοχή που είναι εξ ολοκλήρου επιλέξιμη για τη χορήγηση περιφερειακής ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ ⁽³⁾. Επί του παρόντος, η *Elan* απασχολεί περίπου 460 εργαζόμενους και διαθέτει δύο κύρια τμήματα παραγωγής: ένα τμήμα παραγωγής εξοπλισμού χειμερινών αθλημάτων και ένα τμήμα θαλάσσιου εξοπλισμού. Η εταιρεία έχει στη Σλοβενία μόνο μία θυγατρική, την *Elan Inventa d.o.o.* (παραγωγή αθλητικού εξοπλισμού), καθώς και αρκετές εμπορικές επιχειρήσεις σε άλλες χώρες.
- (6) Έως τον Ιούνιο του 2010, και κατά τη χρονική στιγμή που ελήφθησαν τα υπό εξέταση μέτρα, η *Elan* τελούσε υπό διαφορετικό καθεστώς οργάνωσης. Απαρτιζόταν από δύο μητρικές εταιρείες με την επωνυμία *Elan*, οι οποίες διατηρούσαν μετοχές στις ακόλουθες τέσσερις θυγατρικές:
- *Elan d.o.o.* (στο εξής «*Elan Winter sport*»), στην οποία υπάγονταν οι δραστηριότητες παραγωγής εξοπλισμού χειμερινών αθλημάτων της *Elan*. Η *Elan Winter Sport* διατηρούσε με τη σειρά της μετοχές σε αρκετές εμπορικές επιχειρήσεις,
  - *Elan Marine d.o.o.* (στο εξής «*Elan Marine*»), στην οποία υπάγονταν οι δραστηριότητες παραγωγής θαλάσσιου εξοπλισμού της *Elan*. Η *Elan Marine* με τη σειρά της διατηρούσε μετοχές σε αρκετές θυγατρικές, όπως το 100 % των μετοχών στην *Elan PBO*, το 100 % των μετοχών στην *Elan Marine Charter* και το 100 % των μετοχών στην *Elan Yachting d.o.o.*,
  - *Elan Inventa d.o.o.* (τμήμα παραγωγής αθλητικού εξοπλισμού),
  - *Marine Nova d.o.o.* (μη εμπορική επιχείρηση).
- (7) Η *Elan* είναι κρατικής ιδιοκτησίας. Επί του παρόντος, το 66,4 % των μετοχών της ανήκουν στην κυριότητα της *Posebna družba za podjetništvo svetovanje, d.d.* («ειδική εταιρεία για την παροχή συμβουλών διαχείρισης», στο εξής «*PDP*»), μιας εταιρείας χαρτοφυλακίου τα δύο τρίτα της οποίας ανήκουν σε τρία ταμεία κρατικής ιδιοκτησίας. Περαιτέρω ποσοστό της τάξης του 25 % των μετοχών της *Elan* ανήκουν στην *Triglav Naložbe, finančna družba, d.d.* (στο εξής «*Triglav Naložbe*»), μια εταιρεία χρηματοφυλακίου που υπάγεται σε ασφαλιστική εταιρεία κατά κύριο λόγο κρατικής ιδιοκτησίας. Το υπόλοιπο 8,6 % των μετοχών ανήκουν στο *Prvi rokojinski sklad*, («πρώτο συνταξιοδοτικό ταμείο») ένα ταμείο συντάξεων κρατικής ιδιοκτησίας (για λεπτομερή περιγραφή των μετόχων της *Elan*, βλέπε σημείο 2.2). Κατά την περίοδο εφαρμογής των μέτρων ενίσχυσης, η *Elan* ανήκε επίσης κατά το μεγαλύτερο μέρος στην κυριότητα του κράτους. Ωστόσο, η δομή των μετόχων της ήταν ελαφρώς διαφοροποιημένη (βλέπε επίσης σημείο 2.2).
- (8) Όσον αφορά την οικονομική κατάσταση της *Elan*, έπειτα από δυσκολίες που αντιμετώπισε κατά το έτος 2004, η εταιρεία παρουσίασε κέρδη και αύξηση του κύκλου εργασιών της το 2005 και το 2006. Η κατάσταση της εταιρείας άρχισε να επιδεινώνεται το 2007, με συνέπεια την πτώση του κύκλου εργασιών της και την καταγραφή καθαρών ζημιών κατά τα έτη 2007-2008. Αναλυτικότερη εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης της *Elan* παρέχεται στις αιτιολογικές σκέψεις (68) έως (74).
- (9) Επί του παρόντος, η *Elan* τελεί υπό διαδικασία ιδιωτικοποίησης. Ο κυριότερος μέτοχος *PDP* προτίθεται να πουλήσει το εταιρικό του μερίδιο και βρίσκεται επί του παρόντος σε διαπραγματεύσεις με τους δυνητικούς υποψηφίους.

2.2. ΟΙ ΜΕΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (10) Δεδομένου ότι τόσο η δομή της ιδιοκτησίας όσο και η ταυτότητα των ιδιοκτητών της *Elan* και η εταιρική διακυβέρνησή της συνδέονται με το ερώτημα κατά πόσον τα μέτρα ενίσχυσης υπέρ της *Elan* συνίστανται σε κρατικούς πόρους και καταλογίζονται στο κράτος, παρατίθεται στη συνέχεια σύντομη περιγραφή κάθε ιδιοκτητή, ακολουθούμενη από επισκόπηση της διαμόρφωσης των μετοχών της *Elan* που διατηρούσε σε διαφορετικές χρονικές στιγμές καθένας από τους μετόχους της. Είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι η δομή ιδιοκτησίας της *Elan* τροποποιήθηκε κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της πρώτης εισφοράς κεφαλαίου το 2007 (μέτρο ενίσχυσης 1) και της δεύτερης εισφοράς κεφαλαίου το 2008 (μέτρο ενίσχυσης 2) και ότι έκτοτε επήλθαν περαιτέρω τροποποιήσεις. Αναλυτικά στοιχεία παρατίθενται κατωτέρω (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις (19) έως (22)).

⁽³⁾ Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013, ΕΕ C 54 της 4.3.2006, σ. 13.

2.2.1. Περιγραφή των μετόχων της Elan

KAD

- (11) Η *Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d.* («Ταμείο συντάξεων και ασφάλισης της αναπηρίας», στο εξής «KAD») είναι ανώνυμη εταιρεία, μοναδικός μέτοχος της οποίας είναι η Σλοβενία. Η KAD διαχειρίζεται κρατικά ταμεία συντάξεων και στοιχεία ενεργητικού για λογαριασμό της Σλοβενίας. Είναι επίσης αρμόδια για την ιδιωτικοποίηση στοιχείων ενεργητικού κρατικής ιδιοκτησίας. Η KAD υπόκειται στις διατάξεις του σλοβενικού νόμου περί εταιρειών («ZGD-1, *Zakon o gospodarskih družbah*). Βάσει των διατάξεων αυτών, η KAD διαθέτει γενική συνέλευση, εποπτικό συμβούλιο και διοικητικό συμβούλιο. Και τα 15 μέλη της συνέλευσης (εκ των οποίων 5 εκπροσωπούν συνταξιούχους και εργαζόμενους με αναπηρία, 5 εκπροσωπούν εργαζόμενους και ασφαλισμένους και 5 εκπροσωπούν τη σλοβενική κυβέρνηση), καθώς και τα 9 μέλη του εποπτικού συμβουλίου, ορίζονται από τη σλοβενική κυβέρνηση. Τις συνελεύσεις καλούνται να παρακολουθούν εκπρόσωποι της κυβέρνησης.

KAD-PPS

- (12) Η *Prvi pokojninski sklad* αποτελεί το πρώτο ταμείο συντάξεων της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, που σημαίνει ότι είναι εξ ολοκλήρου κρατικής ιδιοκτησίας. Η KAD διαχειρίζεται το εν λόγω ταμείο συντάξεων, ενώ ελέγχει επίσης το μερίδιο που διατηρεί στην Elan η PPS (στο εξής «KAD-PPS»).

DSU

- (13) Η *Družba za svetovanje in upravljanje, d.o.o.* (στο εξής «DSU») είναι εταιρεία διαχείρισης και παροχής συμβουλών περιορισμένης ευθύνης η οποία ανήκει εξ ολοκλήρου στην κυριότητα του κράτους και είναι μεταξύ άλλων αρμόδια για την ιδιωτικοποίηση στοιχείων ενεργητικού κρατικής ιδιοκτησίας. Η DSU διαθέτει εποπτικό συμβούλιο, το οποίο απαρτίζεται από τρία μέλη. Τα δύο μέλη ορίζονται από τη σλοβενική κυβέρνηση και το ένα από τους εργαζόμενους της εταιρείας. Η Σλοβενία ορίζει επίσης το τρίτο μέλος έως ότου οριστεί ο εκπρόσωπος των εργαζομένων. Το εποπτικό συμβούλιο ορίζει διευθυντή της εταιρείας, ο οποίος διαχειρίζεται τις εμπορικές συναλλαγές της DSU.

Zavarovalnica Triglav

- (14) Η *Zavarovalnica Triglav, d.d.*, (στο εξής «Zavarovalnica Triglav») είναι εταιρεία που παρέχει όλων των ειδών προϊόντα ασφάλισης ζημιών, ασφάλειας ζωής, ασφάλισης ασθένειας και ασφάλισης κατά ατυχήματος. Το 67,7 % των μετοχών της διατηρούνται από εταιρείες, η πλειονότητα των οποίων ανήκουν με τη σειρά τους, άμεσα ή έμμεσα, στην κυριότητα του κράτους. Κατά τη χρονική περίοδο της χορήγησης της ενίσχυσης, οι κυριότεροι μέτοχοι της *Zavarovalnica Triglav* ήταν οι εξής: *Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje* (στο εξής «ZIPZ», ίδρυμα συνταξιοδότησης και ασφάλισης αναπηρίας), εξ ολοκλήρου κρατικής ιδιοκτησίας, με ποσοστό συμμετοχής 34,5 % στην εταιρεία *Zavarovalnica Triglav-Slovenska odškodninska družba, d.d.* (στο εξής «SOD», εταιρεία αποζημιώσεων), εξ ολοκλήρου κρατικής ιδιοκτησίας, με ποσοστό συμμετοχής 28,1 % στην εταιρεία *Zavarovalnica Triglav-NLB, d.d.*, κατά 50 % κρατικής ιδιοκτησίας και με ποσοστό συμμετοχής 3,1 % στην εταιρεία *Zavarovalnica Triglav* και *HIT d.d.*, εξ ολοκλήρου κρατικής ιδιοκτησίας, με ποσοστό συμμετοχής 1,1 % στην εταιρεία *Zavarovalnica Triglav*. Κανένας από τους άλλους μετόχους της *Zavarovalnica Triglav* δεν διαθέτει μερίδιο υψηλότερο του 1,8 % στην εταιρεία.
- (15) Η *Zavarovalnica Triglav* διαθέτει εποπτικό συμβούλιο, το οποίο απαρτίζεται από 8 μέλη, και διοικητικό συμβούλιο. Πέντε από τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου εκπροσωπούν τα συμφέροντα των μετόχων και εκλέγονται από τη γενική συνέλευση της *Zavarovalnica Triglav*. Τα υπόλοιπα τρία μέλη εκπροσωπούν τα συμφέροντα των εργαζομένων.

Triglav Naložbe

- (16) Η *Triglav Naložbe* είναι εταιρεία χρηματοφυλακίου. Κατά τη χρονική περίοδο της δεύτερης εισφοράς κεφαλαίου, το 80 % των μετοχών της *Triglav Naložbe* ανήκαν στην εταιρεία *Zavarovalnica Triglav*. Η εν λόγω εταιρεία είναι με τη σειρά της, κατά πλειοψηφία, κρατικής ιδιοκτησίας (βλέπε αιτιολογική σκέψη (14)). Το υπόλοιπο κεφάλαιο της *Triglav Naložbe* παρουσιάζει υψηλό ποσοστό διασποράς μεταξύ ιδιωτών επενδυτών, εκ των οποίων κανένας δεν διατηρεί μερίδιο άνω του 0,67 %. Η *Triglav Naložbe* διαθέτει εποπτικό συμβούλιο και διοικητικό συμβούλιο. Το εποπτικό συμβούλιο απαρτίζεται από τρία μέλη και ορίζεται από τη γενική συνέλευση της *Triglav Naložbe*.

PDP

- (17) Η PDP είναι εταιρεία χαρτοφυλακίου, η οποία συστάθηκε τον Ιούνιο του 2009. Υπάγεται στην κυριότητα τριών ταμείων κρατικής ιδιοκτησίας, ήτοι των ταμείων KAD, DSU και SOD, και δραστηριοποιείται ως εταιρεία αναδιάρθρωσης εξ ονόματος του σλοβενικού κράτους. Η PDP δύναται, βάσει σύμβασης, να αναλαμβάνει τη διαχείριση προβληματικών επιχειρήσεων κρατικής ιδιοκτησίας, να ασκεί όλα τα δικαιώματα ψήφου, να ορίζει το εποπτικό και το διοικητικό συμβούλιο και να θέτει σε εφαρμογή μέτρα αναπροσαρμογής για λογαριασμό του κράτους ⁽⁴⁾. Η PDP διατηρεί μετοχές σε αρκετές σλοβενικές εταιρείες που ανήκαν κατά το παρελθόν στην κυριότητα παρακρατικών ταμείων ⁽⁵⁾ και για αρκετές από αυτές αναζητεί επί του παρόντος στρατηγικούς επενδυτές.

KD Kapital

- (18) Η KD Kapital, *finančna družba, d.o.o.* (στο εξής «KD Kapital») είναι εταιρεία που δραστηριοποιείται στον τομέα των επενδύσεων κεφαλαίου. Η KD Kapital ανήκει στον όμιλο Skupina KD ⁽⁶⁾ και είναι ιδιωτικού δικαίου.

2.2.2. Μετοχές στην Elan σε διαφορετικές χρονικές στιγμές

- (19) Το 2007, κατά το χρονικό διάστημα που χορηγήθηκε το πρώτο μέτρο ενίσχυσης, στην Elan διατηρούσαν μετοχές οι ακόλουθες εταιρείες: KAD (30,48 %), KAD-PPS (10,3 %), DSU (17,34 %), Triglav Naložbe (13,16 %), Zavarovalnica Triglav (11,89 %) και KD Kapital (16,83 %).
- (20) Τον Απρίλιο του 2008, η KD Kapital πώλησε το μερίδιό της στην KAD. Μετά την εν λόγω συναλλαγή, και κατά τη χρονική στιγμή της δεύτερης εισφοράς κεφαλαίου, μερίδιο στην Elan διατηρούσαν οι ακόλουθες εταιρείες: KAD (47,31 %), KAD-PPS (10,3 %), DSU (17,34 %), Triglav Naložbe (13,16 %) και Zavarovalnica Triglav (11,89 %).
- (21) Το 2010, οι εταιρείες KAD και DSU μεταβίβασαν τις μετοχές που διατηρούσαν στην Elan στη χρηματοοικονομική εταιρεία χαρτοφυλακίου PDP. Επί του παρόντος, η PDP κατέχει το 66,4 % των μετοχών της Elan. Η KAD-PPS κατέχει το 8,6 % και η Triglav Naložbe το 25 %.
- (22) Στον **πίνακα 1** παρέχεται επισκόπηση των μετοχών που διατηρούσε καθένας από τους μετόχους κατά τις χρονικές περιόδους χορήγησης του μέτρου ενίσχυσης 1, του μέτρου ενίσχυσης 2 και τον Μάιο του 2012:

Πίνακας 1

	(%)		
Οντότητα	Μέτρο ενίσχυσης 1 (Ιανουάριος 2007)	Μέτρο ενίσχυσης 2 (Αύγουστος 2008)	Μάιος 2012
PDP (ιδιοκτησίας των εταιρειών KAD, DSU και SOD, οι οποίες ανήκουν με τη σειρά τους στην κυριότητα του κράτους)	0	0	66,4
KAD (100 % κρατικής ιδιοκτησίας)	30,48	47,31	0
KAD-PPS (100 % κρατικής ιδιοκτησίας)	10,30	10,30	8,6
DSU (100 % κρατικής ιδιοκτησίας)	17,34	17,34	0
Triglav Naložbe (το 80 % ανήκει στην κυριότητα της Zavarovalnica Triglav)	13,16	13,16	25
Zavarovalnica Triglav (ιδιοκτησίας των εταιρειών ZIPZ και SOD, οι οποίες ανήκουν με τη σειρά τους στην κυριότητα του κράτους)	11,89	11,89	0
KD Kapital (εταιρεία ιδιωτικού δικαίου)	16,83	0	0
Συνολικό μερίδιο της κρατικής ιδιοκτησίας	83,17	100	100

⁽⁴⁾ «Structural Adjustments 2010 and 2011» (Διαρθρωτικές αναπροσαρμογές 2010 και 2011), κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, Οκτώβριος 2009, σ. 12: http://www.svrez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustments_SLO_EN.pdf

⁽⁵⁾ Τον Δεκέμβριο του 2009, η PDP διατηρούσε μετοχές σε 10 σλοβενικές εταιρείες, οι οποίες ανήκαν κατά το παρελθόν στην κυριότητα των KAD, SOD και DSU· πρβ. «Who we are» (Ποιοί είμαστε), παρουσίαση Powerpoint της PDP που υπέβαλαν οι σλοβενικές αρχές.

⁽⁶⁾ <http://www.kd-group.com/en/index.php>.

2.3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

2.3.1. Η εισφορά κεφαλαίου το 2007 («Μέτρο ενίσχυσης 1»)

- (23) Το 2006, η *Elan* προέβλεπε για τον όμιλο ένα φιλόδοξο επενδυτικό πρόγραμμα το οποίο αφορούσε επενδύσεις σε κτίρια, εξοπλισμό και στην προώθηση της εμπορικής ταυτότητας, βάσει στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης για την περίοδο 2006-2010 (το οποίο καταρτίστηκε από το εποπτικό συμβούλιο της *Elan* τον Δεκέμβριο του 2005). Για τα έτη 2006-2007 προγραμματίζονταν επενδύσεις ύψους 20,2 εκατ. ευρώ. Για τη χρηματοδότηση των εν λόγω επενδύσεων, η *Elan* πρότεινε στους μετόχους της αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της τάξης των 20,2 εκατ. ευρώ. Εν τω μεταξύ, κατά τη διάρκεια του έτους 2006, η *Elan* ξεκίνησε την αγορά νέου εξοπλισμού παραγωγής, η οποία προβλεπόταν επίσης από το στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης.
- (24) Στις 29 Ιανουαρίου 2007, η *Elan* και οι μέτοχοι της *Elan* υπέγραψαν δήλωση προθέσεων, με την οποία συμφωνούσαν την εισφορά κεφαλαίου ύψους 10,225 εκατ. ευρώ από τους μετόχους στην *Elan* (περίπου το ήμισυ του ποσού των 20,2 εκατ. ευρώ που προβλεπόταν στον στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης για την περίοδο 2006-2010). Κάθε μέτοχος συμφώνησε να συμμετάσχει στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατ' αναλογία του μεριδίου του στην *Elan*. Η απόφαση ελήφθη βάσει αποτίμησης της εταιρείας που διενεργήθηκε από ανεξάρτητο γραφείο παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών [...] (*), καθώς και διαφόρων άλλων εγγράφων που καταρτίστηκαν τόσο από την ίδια την *Elan* όσο και από την εταιρεία *KAD*, τον πλειοψηφούντα μέτοχο της *Elan*. [...] η εύλογη αξία της εταιρείας υπολογίστηκε με βάση τον μέσο όρο (για κάθε τμήμα παραγωγής) των ακόλουθων υπολογισθέντων μεγεθών: i) σταθμισμένος μέσος δείκτης αναφοράς για την τιμή/τις πωλήσεις κατά τις πρόσφατες συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν· ii) σχέσεις μερίσματος/ τιμής μετοχής των αντίστοιχων εταιρειών το 2005· και iii) επταπλάσια αξία των κερδών προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (ΚΠΤΦΑ), συμπεριλαμβανομένου του 25 % των εκτιμώμενων δυνατοτήτων εξοικονόμησης κόστους. Από τον μέσο όρο αφαιρέθηκαν τα βραχυπρόθεσμα τοκοφόρα χρέη και το ήμισυ των προσδιορισθεισών επενδύσεων που δεν μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν από τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές. Η ταχεία εκτίμηση της αξίας της *Elan* από την *KAD* υποβλήθηκε σε περαιτέρω ανάλυση βάσει της μεθόδου των προεξοφλημένων ταμειακών ροών, με τη χρήση προβολών των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που διαβίβασε η *Elan* στο εποπτικό της συμβούλιο.
- (25) Πριν προβεί στις ανωτέρω ενέργειες, τον Μάιο του 2006, η *Elan* ενημέρωσε τους μετόχους της ότι, παρότι τοποθετούσε το σύνολο των ταμειακών ροών στις προβλεπόμενες επενδύσεις του στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης για την περίοδο 2006-2010, επρόκειτο να απαιτηθεί συμπληρωματικό κεφάλαιο για την υλοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων (?). Κατόπιν τούτου, τον Νοέμβριο του 2006, η *Elan* ετοίμασε λεπτομερέστερη ανάλυση των αποτελεσμάτων πιθανής αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου (?), σύμφωνα με την οποία οι επενδύσεις επρόκειτο να αποφέρουν για το τμήμα παραγωγής εξοπλισμού χειμερινών αθλημάτων σωρευτικά καθαρά κέρδη ύψους 15,4 εκατ. ευρώ κατά την περίοδο 2006-2010, σε σύγκριση με τις σωρευτικές καθαρές ζημιές της τάξης των 4,8 εκατ. ευρώ που θα προέκυπταν χωρίς την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Επίσης, τα σωρευτικά καθαρά κέρδη του τμήματος παραγωγής θαλάσσιου εξοπλισμού για την περίοδο 2006-2010 αναμενόταν να είναι υψηλότερα εάν αυξανόταν τελικά το μετοχικό κεφάλαιο (14,9 εκατ. ευρώ έναντι 8 εκατ. ευρώ). Παράλληλα η *KAD*, ο πλειοψηφών μέτοχος της *Elan*, εκτίμησε την αξία του ομίλου στο ποσό των 22,8 εκατ. ευρώ. Τα εποπτικά συμβούλια των μετόχων *KAD*, *DSU*, *Zavarovalnica Triglav* και *Triglav Naložbe* είχαν εγκρίνει την εισφορά κεφαλαίου ήδη από τον Δεκέμβριο του 2006 και τον Ιανουάριο του 2007 αντίστοιχα.
- (26) Επισημώς, η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου επιβεβαιώθηκε στη συνέλευση των μετόχων στις 25 Οκτωβρίου 2007. Οι καταβολές των μετόχων πραγματοποιήθηκαν στις 15 Νοεμβρίου 2007 κατ' αναλογία των αντίστοιχων μεριδίων των μετόχων. Η εισφορά κεφαλαίου στην *Elan* ανήλθε στο ποσό των 10,225 εκατ. ευρώ, η οποία προέβλεπε με τη σειρά της σε εισφορά κεφαλαίου ύψους 5,8 εκατ. ευρώ στην *Elan Winter sport* και σε εισφορά κεφαλαίου ύψους 4,425 εκατ. ευρώ στην *Elan Marine*. Οι εν λόγω εισφορές κεφαλαίου μετατράπηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο σε ίδια κεφάλαια της *Elan Winter sport* και της *Elan Marine*. Όπως προαναφέρθηκε, οι *Elan Winter sport* και *Elan Marine* συγχωνεύθηκαν στη μητρική εταιρεία *Elan* τον Ιούνιο του 2010 (βλέπε αιτιολογική σκέψη (6)).
- (27) Ένας από τους λόγους της χρονικής υστέρησης μεταξύ της δήλωσης προθέσεων και της επίσημης συμφωνίας των μετόχων συνίσταται στο γεγονός ότι η *KD Kapital*, ο μοναδικός μέτοχος του ιδιωτικού τομέα στην *Elan* εκείνη την περίοδο, ο οποίος αποτελούσε δεσμεύουσα μειοψηφία, παρακώλυσε τη λήψη της επίσημης απόφασης για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Ο λόγος για τον οποίο η *KD Kapital* παρακώλυσε τη διαδικασία αυτή ήταν μια διαφωνία μεταξύ της *KAD* και της *KD Kapital* σχετικά με ορισμένες αλλαγές στο εποπτικό συμβούλιο της *Elan*. Σύμφωνα με τις διευκρινίσεις της Σλοβενίας, ενώ η *KD Kapital* διατηρούσε το 50 % των μετοχών σε έναν από τους ανταγωνιστές της *Elan*, στον όμιλο *Seaway Group d.o.o.*, είχε την πρόθεση να ορίσει στο εποπτικό συμβούλιο της *Elan* εκπρόσωπο από την *KD Kapital*. Δεδομένης της συμμετοχής της *KD Kapital* στον όμιλο *Seaway*, η *KAD* θεώρησε ότι αυτό δεν ήταν αποδεκτό. Προκειμένου να διευθετηθεί το εν λόγω ζήτημα, στις αρχές Οκτωβρίου του 2007, η *KAD* πρόσφερε στην *KD Kapital* δικαίωμα πώλησης, υπό τον όρο ότι, στο θέμα της διαφωνίας για τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου, η *KD Kapital* θα ψήφιζε υπέρ της πρότασης της *KAD*.

(*) Επιχειρηματικό απόρρητο

(?) Έγγραφο της 30ής Μαΐου 2006 σχετικά με την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των εταιρειών της *Elan* το οποίο καταρτίστηκε από το διοικητικό συμβούλιο της *Elan*.

(?) Επιστολή της 30ής Νοεμβρίου 2006 του διοικητικού συμβουλίου της *Elan* προς την *KAD*.

- (28) Μετά την εν λόγω προσφορά, η *KD Kapital* συναίεσε τελικά στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και, όπως προαναφέρθηκε, οι μέτοχοι έλαβαν την επίσημη απόφαση τον Οκτώβριο του 2007.

2.3.2. Η εισφορά κεφαλαίου το 2008 («Μέτρο ενίσχυσης 2»)

- (29) Παρά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου τον Νοέμβριο του 2007, η άσχημη χειμερινή σεζόν 2007-2008 (η οποία επηρεάστηκε από τον προηγούμενο «πράσινο» χειμώνα του 2006-2007) είχε ως συνέπεια περαιτέρω δυσκολίες για τον όμιλο. Στις αρχές του 2008, η *Elan* βρέθηκε αντιμέτωπη με τον κίνδυνο αφερεγγυότητας.
- (30) Όταν η τράπεζα *SKB banka d.d.* απέρριψε την αίτηση περαιτέρω χρηματοδότησης της *Elan* στις αρχές του 2008, η *KD Kapital* άσκησε το δικαίωμα πώλησης που είχε τον Μάρτιο του 2008, με έναρξη ισχύος από τον Απρίλιο του 2008. Η *KAD* αγόρασε τις μετοχές της *KD Kapital* και, ως εκ τούτου, αύξησε το μερίδιό της στην *Elan*. Έκτοτε, η *Elan* αποτελεί εξ ολοκλήρου κρατική εταιρεία (βλέπε αιτιολογική σκέψη (20)).
- (31) Προκειμένου να ανταπεξέλθουν στη δυσχερή χρηματοοικονομική κατάσταση, τον Απρίλιο του 2008 οι μέτοχοι της *Elan* όρισαν νέο διοικητικό συμβούλιο. Η διοίκηση ξεκίνησε διαβουλεύσεις με τις τράπεζες ούτως ώστε να καταλήξουν σε συμφωνία για την αναδιάρθρωση των τραπεζικών αξιώσεων έναντι της *Elan* και με τον τρόπο αυτό να αποφευχθεί η πτώχευση της εταιρείας. Οι τράπεζες δήλωσαν πρόθυμες να το πράξουν μόνο υπό τον όρο της εισφοράς συμπληρωματικού κεφαλαίου στην εταιρεία εκ μέρους των μετόχων της *Elan*.
- (32) Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, η *Elan* ζήτησε τον Μάρτιο του 2008 από τους μετόχους της συμπληρωματική εισφορά κεφαλαίου. Βάσει μακροπρόθεσμου σχεδίου για την *Elan* κατά την περίοδο 2008-2012, το οποίο καταρτίστηκε από την *Elan* τον Ιούνιο του 2008 (στο εξής «μακροπρόθεσμο σχέδιο 2008-2012»), η *Elan* ζήτησε πιο συγκεκριμένα από τους μετόχους της να συνεισφέρουν το ποσό των 25 εκατ. ευρώ τον Ιούνιο-Ιούλιο του 2008. Οι μέτοχοι της *Elan* έκριναν ότι το μακροπρόθεσμο σχέδιο 2008-2012 ήταν ανεπαρκές για την εισφορά των 25 εκατ. ευρώ. Στην πραγματικότητα, οι μέτοχοι ήταν διατεθειμένοι να εισφέρουν μόνο 10 εκατ. ευρώ, υπό την προϋπόθεση μάλιστα ότι πριν από την εν λόγω εισφορά μετοχικού κεφαλαίου θα συναφθεί συμφωνία μεταξύ της *Elan* και των τραπεζών της για την αναδιάρθρωση των χρεών της *Elan*. Οι μέτοχοι ζήτησαν επίσης την κατάρτιση συμπληρωματικού μακροπρόθεσμου σχεδίου για την *Elan* (*). Κατόπιν του εν λόγω αιτήματος, η *Elan* κατάρτισε συμπληρωματικό σχέδιο αναπροσαρμογής, με ημερομηνία της 8ης Αυγούστου 2008 (στο εξής «σχέδιο αναπροσαρμογής»). Εντούτοις, η *Elan* δεν κατόρθωσε να καταλήξει σε συμφωνία με τις τράπεζες όσον αφορά την αναδιάρθρωση του χρέους της. Αντιθέτως, ένας από τους πιστωτές της *Elan*, ήτοι η τράπεζα *SKB banka d.d.*, κίνησε δικαστικές διαδικασίες για την ικανοποίηση των αξιώσεών της και τον Αύγουστο του 2008, το δικαστήριο της Λιουμπλιάνα επέδωσε στην *Elan* δικαστική απόφαση για την καταβολή των ανεξόφλητων οφειλών της. Με την εκτέλεση της εν λόγω εντολής του δικαστηρίου η εταιρεία διέτρεχε κίνδυνο πτώχευσης.
- (33) Βάσει των προαναφερομένων, η *Elan* συγκάλεσε επείγουσα συνεδρίαση των μετόχων, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 28 Αυγούστου 2008. Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, μετά από πρόταση της *KAD*, οι μέτοχοι της *Elan* αποφάσισαν να εισφέρουν στην *Elan* το ποσό των 10 εκατ. ευρώ, παρότι δεν είχε ικανοποιηθεί η προϋπόθεση της επίτευξης συμφωνίας μεταξύ της *Elan* και των τραπεζών για την αναδιάρθρωση των δανειακών οφειλών της.
- (34) Το εποπτικό συμβούλιο της *KAD* είχε ήδη εγκρίνει την εισφορά κεφαλαίου πριν από τη συνεδρίαση των μετόχων τον Αύγουστο του 2008· το εποπτικό συμβούλιο των υπόλοιπων μετόχων ενέκρινε την απόφαση εισφοράς κεφαλαίου ύψους 10 εκατ. ευρώ στην *Elan* το αργότερο έως τις αρχές Σεπτεμβρίου 2008.
- (35) Οι καταβολές των μετόχων πραγματοποιήθηκαν στις 8 Σεπτεμβρίου 2008 κατ' αναλογία των αντίστοιχων ποσοστών συμμετοχής των μετόχων. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη (6), οι δραστηριότητες χειμερινών αθλημάτων και οι θαλάσσιες δραστηριότητες της *Elan* υπάγονταν κατά το χρονικό διάστημα χορήγησης της ενίσχυσης σε δύο θυγατρικές εταιρείες, ήτοι στην *Elan Winter sport* και την *Elan Marine*. Η εισφορά κεφαλαίου των 10 εκατ. ευρώ καταβλήθηκε στην *Elan*, η οποία τοποθέτησε με τη σειρά της 5,924 εκατ. ευρώ στην *Elan Winter sport* και 4,076 εκατ. ευρώ στην *Elan Marine*.

Το μακροπρόθεσμο σχέδιο 2008-2012

- (36) Το μακροπρόθεσμο σχέδιο 2008-2012, το οποίο καταρτίστηκε από την *Elan* τον Ιούνιο του 2008, ξεκινούσε με την περιγραφή της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κατάστασης του ομίλου *Elan*. Πρότεινε αρκετά μέτρα αναδιάρθρωσης στο επίπεδο της *Elan Winter sport* (αναπροσαρμογή των επενδύσεων σε συνδεδεμένες εταιρείες, προσαρμογή των αποθεμάτων και παροχές λήξης απασχόλησης) και στο επίπεδο της *Elan Marine* (προσαρμογές αποθεμάτων, παροχές λήξης απασχόλησης, υποτίμηση των μητρών σκαφών). Επιπλέον αυτών των μέτρων αναδιάρθρωσης, για την *Elan Winter sport* προβλέπονταν οι ακόλουθες ενέργειες:

- αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων· μείωση του εργατικού δυναμικού από 340 σε 230 εργαζόμενους·
- μείωση του αριθμού των εμπορικών σημάτων·

(*) Βλέπε τα πρακτικά της 134ης συνεδρίασης του εποπτικού συμβουλίου της *KAD*, της 4ης Ιουλίου 2008, σημείο 2 της ημερήσιας διάταξης, ενότητα 2.

- βελτιώσεις στη σύνθεση της παραγωγής·
  - αναδιοργάνωση της διοίκησης.
- (37) Για την *Elan Marine*, στο μακροπρόθεσμο σχέδιο 2008-2012 προβλέπονταν οι ακόλουθες ενέργειες:
- επενδύσεις σε νέα κοινοπραξία, με την επωνυμία *Elan Yachts*, η οποία θα δραστηριοποιείτο στις πωλήσεις και την ανάπτυξη ιστιοφόρων σκαφών·
  - πώληση των προγραμμάτων μηχανοκίνητων σκαφών και σκαφών αναψυχής (*Elan PBO*) έναντι του ποσού των [9,5-11,2] εκατ. ευρώ με σκοπό τη μείωση των χρεών της *Elan Marine*.
- (38) Το μακροπρόθεσμο σχέδιο 2008-2012 περιείχε στη συνέχεια προβλέψεις για τον όμιλο και τις θυγατρικές του, με την προϋπόθεση της εφαρμογής των προαναφερόμενων μέτρων και ενεργειών αναδιάρθρωσης. Σύμφωνα με τις εν λόγω προβλέψεις, η *Elan Winter sport* θα γινόταν επικερδής από το 2010 και μετά, ενώ η *Elan Marine* θα γινόταν επικερδής από το 2011 και μετά. Το σχέδιο κατέληγε στο συμπέρασμα ότι, προκειμένου να είναι σε θέση να καλύψει τις ανάγκες ρευστότητάς της, η *Elan* χρειαζόταν συμπληρωματικό κεφάλαιο ύψους [23-26] εκατ. ευρώ. Μόνον εάν εξασφάλιζε το εν λόγω κεφάλαιο, η *Elan* θα μπορούσε να αποφέρει αποδόσεις στους μετόχους της.

Το σχέδιο αναπροσαρμογής

- (39) Στο σχέδιο αναπροσαρμογής, το οποίο καταρτίστηκε τον Αύγουστο του 2008 από την *Elan*, παρουσιάζονταν καταρχάς η εταιρική δομή του ομίλου *Elan* και η χρηματοπιστωτική και οικονομική κατάσταση της *Elan Winter Sport* και της *Elan Marine*, συμπεριλαμβανομένης λεπτομερούς ανάλυσης των στοιχείων του παθητικού, των δαπανών, αλλά και των εσόδων. Στη συνέχεια ακολουθούσε ανάλυση των συναλλαγών της *Elan Winter sport* και της *Elan Marine* από τον Ιανουάριο έως τον Ιούνιο του 2008. Τέλος, το σχέδιο περιελάμβανε ένα μέρος σχετικά με την αναπροσαρμογή της εταιρείας. Σύμφωνα με το σχέδιο, οι προτεινόμενες ενέργειες στο συγκεκριμένο μέρος του σχεδίου μπορούσαν να υλοποιηθούν μόνο εάν εξασφαλιζόταν η εισροή νέου κεφαλαίου στην *Elan* και η αναδιάρθρωση των τραπεζικών δανειακών οφειλών. Ωστόσο, στο σχέδιο αναπροσαρμογής δεν διευκρινίζονταν τα απαιτούμενα ποσά.
- (40) Στο σχέδιο αναπροσαρμογής προβλέπονταν για την *Elan Winter sport* τα ακόλουθα μέτρα:
- [...]
- (41) Για την *Elan Marine* προβλέπονταν τα ακόλουθα μέτρα:
- [...]
- (42) Κατόπιν, το σχέδιο αναπροσαρμογής περιελάμβανε προβολές των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων για τα έτη 2008-2012, σύμφωνα με τις οποίες η *Elan Winter sport* θα πραγματοποιούσε κέρδη από το 2010 και μετά, ενώ η *Elan Marine* από το 2011 και μετά.

3. ΑΠΠΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

- (43) Όπως προαναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις (2) και (3), η Επιτροπή αποφάσισε στις 12 Μαΐου 2010 να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας («απόφαση κινήσεως της διαδικασίας»). Στην εν λόγω απόφαση κινήσεως της διαδικασίας, η Επιτροπή έκρινε καταρχάς ότι οι δύο εισφορές κεφαλαίου συνεπάγονταν τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης υπέρ της *Elan Ski* και της *Elan Marine*. Εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσον η εν λόγω κρατική ενίσχυση μπορεί να θεωρηθεί συμβίβασιμη με την εσωτερική αγορά. Σε προκαταρκτικό στάδιο, η Επιτροπή εξέτασε εάν οι δικαιούχοι ήταν προβληματικές επιχειρήσεις.

3.1. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

- (44) Στο σημείο 10 των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων προσδιορίζονται ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες μια επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί προβληματική, όπως στην περίπτωση σημαντικής μείωσης του κεφαλαίου. Στην απόφαση κινήσεως της διαδικασίας θεωρήθηκε ότι η *Elan Ski* και η *Elan Marine* δεν πληρούσαν τα κριτήρια του σημείου 10 των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Σύμφωνα, ωστόσο, με το σημείο 11 των κατευθυντήριων γραμμών, μια εταιρεία μπορεί να συνεχίσει να θεωρείται προβληματική όταν υπάρχουν οι συνθήκες ενδείξεις μιας προβληματικής επιχείρησης. Λαμβάνοντας υπόψη την αύξηση των ζημιών, τη μείωση του κύκλου εργασιών και τη συνολική δυσχερή οικονομική κατάσταση του ομίλου *Elan*, η Επιτροπή έκρινε ότι η *Elan Ski* και η *Elan Marine* θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν προβληματικές επιχειρήσεις, τουλάχιστον κατά τα έτη 2007 και 2008.

3.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (45) Πρώτον, η Επιτροπή αξιολόγησε κατά πόσον τα μέτρα ενίσχυσης προέρχονται από κρατικούς πόρους και εάν μπορούν να καταλογιστούν στο κράτος. Δεδομένου του γεγονότος ότι η *KAD* ανήκει εξ ολοκλήρου στην κυριότητα της Σλοβενίας, ότι η Σλοβενία ορίζει όλα τα μέλη της γενικής συνέλευσης και του εποπτικού συμβουλίου και ότι εκπρόσωποι της ολοβενικής κυβέρνησης συμμετέχουν σε όλες τις συνελεύσεις και τις συνεδριάσεις του εποπτικού συμβουλίου, η Επιτροπή συμπέρανε προκαταρκτικά ότι τα μέτρα ενίσχυσης που έλαβε η *KAD* προέρχονται από κρατικούς πόρους και

καταλογίζονται στο κράτος. Όσον αφορά τα μέτρα ενίσχυσης που χορηγήθηκαν από τους υπόλοιπους συνιδιοκτήτες της *Elan*, οι οποίοι είναι οι *KAD-PPS*, *DSU*, *Triglav Naložbe* και *Triglav Insurance [Triglav Zavarovalnica]*, η Επιτροπή κατέληξε ότι πρέπει να διαπιστωθεί κατά την επίσημη διαδικασία έρευνας εάν προέρχονται εξίσου από κρατικούς πόρους και εάν καταλογίζονται στο κράτος.

- (46) Δεύτερον, η Επιτροπή εξέτασε κατά πόσον τα μέτρα ενίσχυσης προσπόριζαν πλεονέκτημα στους δικαιούχους. Διατυπώθηκαν αμφιβολίες εάν τα εν λόγω μέτρα ενίσχυσης πληρούν το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς. Στο πρώτο μέτρο ενίσχυσης δεν επιθυμούσε να συμμετάσχει η *KD Kapital*, ο μοναδικός μέτοχος του ιδιωτικού τομέα στην *Elan*. Προκύπτει ότι το μέτρο ενίσχυσης δεν βασίστηκε σε επιχειρηματικό σχέδιο ή σε άλλα στοιχεία σχετικά με τη δυνητική απόδοση της επένδυσης στο μέλλον. Κατά τη χρονική στιγμή της εισφοράς κεφαλαίου, οι δικαιούχοι φαίνεται πως αντιμετώπιζαν οικονομικές δυσκολίες. Στο δεύτερο μέτρο ενίσχυσης δεν συμμετείχε καμία επιχείρηση του ιδιωτικού τομέα. Παρότι αληθεύει ότι τόσο το μακροπρόθεσμο σχέδιο όσο και το σχέδιο αναπροσαρμογής είχαν καταρτιστεί πριν από την απόφαση των μετόχων να προβούν στην εισφορά κεφαλαίου, υπάρχουν ενδείξεις ότι οι μέτοχοι της *Elan* έκριναν ανεπαρκή τα εν λόγω σχέδια. Κατά τη χρονική στιγμή της χορήγησης του δεύτερου μέτρου ενίσχυσης, η *Elan Ski* και η *Elan Marine* εξακολουθούσαν να αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες.
- (47) Τρίτον, η Επιτροπή θεώρησε ότι τα μέτρα ενίσχυσης που έλαβε η Σλοβενία ενδέχεται να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό και να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, διότι είναι γεγονός ότι μεταξύ των κρατών μελών διενεργούνται εμπορικές συναλλαγές στον τομέα του εξοπλισμού σκι και των θαλάσσιων σκαφών αναψυχής.

3.3. ΤΟ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (48) Η Επιτροπή αξιολόγησε προκαταρκτικά το συμβιβασίμο των μέτρων ενίσχυσης δυνάμει των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Λαμβανομένων υπόψη των δυσκολιών τους, και απουσία άλλων ισχυρών εταιρειών στον όμιλο, η *Elan Ski* και η *Elan Marine* είναι καταρχήν επιλέξιμες για τη χορήγηση ενίσχυσης διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Δεδομένου ότι τα μέτρα ενίσχυσης χορηγήθηκαν με τη μορφή εισφοράς κεφαλαίου, δεν ήταν δυνατό να χαρακτηριστούν ως ενίσχυση διάσωσης. Όσον αφορά το συμβιβασίμο της χορήγησής τους ως ενίσχυσης αναδιάρθρωσης, δεν κατέστη σαφές εάν πληρούσαν το σύνολο των αντίστοιχων προϋποθέσεων. Ειδικότερα, δεν κατέστη σαφές εάν η ενίσχυση περιορίστηκε στα ελάχιστα αναγκαία επίπεδα και δεν υπήρξε καμία ένδειξη ίδιας συνεισφοράς και λήψης αντισταθμιστικών μέτρων.
- (49) Σε προκαταρκτικό επίσης στάδιο εξετάστηκε κατά πόσον τα μέτρα ενίσχυσης μπορούν να χαρακτηριστούν ως συμβιβάσιμη περιφερειακή ενίσχυση. Παρότι αμφότεροι οι δικαιούχοι είναι εγκατεστημένοι σε επιλέξιμη περιφέρεια για τη χορήγηση ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ, δεν κατέστη σαφές εάν ήταν επιλέξιμοι για τη χορήγηση περιφερειακής ενίσχυσης, διότι κατά τη χρονική περίοδο της χορήγησης και οι δύο δικαιούχοι συνιστούσαν προβληματικές επιχειρήσεις.

4. ΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ

- (50) Η Σλοβενία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της με επιστολές της 9ης, 10ης και 16ης Ιουνίου 2010. Συμπληρωματικές πληροφορίες διαβιβάστηκαν στις 10 Οκτωβρίου 2011 και με επιστολές της 6ης Μαρτίου, της 30ής Μαρτίου, της 13ης Απριλίου, της 16ης Απριλίου, της 23ης Απριλίου, της 10ης Μαΐου, της 15ης Μαΐου και της 30ής Μαΐου 2012 (βλέπε αιτιολογική σκέψη (4)).
- (51) Συνοπτικά, κατά την άποψη της Σλοβενίας, τα μέτρα δεν συνεπάγονται κρατική ενίσχυση, διότι δεν προέρχονται από κρατικούς πόρους και δεν καταλογίζονται στο κράτος. Ακόμα και αν ικανοποιούσαν τις εν λόγω απαιτήσεις, τα μέτρα δεν θα μπορούσαν να προσπορίσουν πλεονέκτημα στον δικαιούχο, δεδομένου ότι η Σλοβενία ενήργησε τηρώντας την αρχή του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς. Επιπλέον, η Σλοβενία ισχυρίζεται ότι τα μέτρα δεν επηρέασαν το εμπόριο ούτε στρέβλωσαν τον ανταγωνισμό, διότι η αγορά διαρκών καταναλωτικών προϊόντων εξοπλισμού χειμερινών αθλημάτων παρουσιάζει, κατά την άποψη της Σλοβενίας, υψηλό επίπεδο ενοποίησης, με τάση μάλιστα περαιτέρω ενοποίησης, και ότι η *Elan* αποτέλεσε απλώς έναν αδύναμο ανταγωνιστή μεταξύ πολύ ισχυρότερων παραγόντων της συγκεκριμένης αγοράς.
- (52) Η Σλοβενία δεν προβάλλει επιχειρήματα ως προς το δυνητικό συμβιβασίμο του μέτρου ενίσχυσης 1 με την εσωτερική αγορά, σε περίπτωση που το μέτρο συνεπαγόταν κρατική ενίσχυση. Κατά την άποψη της Σλοβενίας, το μέτρο ενίσχυσης 2 θα μπορούσε να θεωρηθεί συμβιβάσιμο δυνάμει των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων.

4.1. ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

4.1.1. Κρατικοί πόροι και καταλογισμός της ενίσχυσης

- (53) Η Σλοβενία ισχυρίζεται ότι δεν άσκησε καμία επιρροή στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της *Elan*.

- (54) Υπενθυμίζει ότι, προκειμένου να θεωρηθούν κρατική ενίσχυση, τα μέτρα ενίσχυσης πρέπει να χορηγούνται άμεσα ή έμμεσα μέσω κρατικών πόρων και ότι πρέπει να καταλογίζονται στο κράτος. Συμφωνεί ότι ο όρος των «κρατικών πόρων» πληρούται εάν ένα κράτος μέλος ασκεί αποφασιστική επιρροή σε μια επιχείρηση. Εντούτοις, δεν είναι δυνατό να εικάζεται αυτομάτως ότι ένα κράτος μέλος το οποίο είναι σε θέση να ασκήσει αποφασιστική επιρροή σε μια επιχείρηση έχει ασκήσει πράγματι την επιρροή του σε συγκεκριμένη περίπτωση. Στο πλαίσιο αυτό, η Σλοβενία παραπέμπει στη δικαστική απόφαση στην υπόθεση *Stardust Marine*⁽¹⁰⁾, με την οποία καθορίστηκε ένα σύνολο ενδείξεων προκειμένου να διαπιστωθεί εάν το κράτος άσκησε πράγματι αποφασιστική επιρροή σε συγκεκριμένη περίπτωση. Στις ενδείξεις αυτές περιλαμβάνονται η ένταξη στις δομές της δημόσιας διοίκησης, η φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και η άσκησή τους στην αγορά υπό συνθήκες συνήθους ανταγωνισμού προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, το νομικό καθεστώς της επιχείρησης, ο βαθμός της εποπτείας που ασκούν οι δημόσιες αρχές επί της διαχείρισης της επιχείρησης. Η Σλοβενία επισημαίνει ότι πρέπει να δίδεται η δέουσα βαρύτητα στην εξακρίβωση του κατά πόσον μια επιχείρηση έχει συσταθεί δυνάμει του ιδιωτικού δικαίου ή όχι.
- (55) Σε αυτό το πλαίσιο, η Σλοβενία προβάλλει για καθεμία από τις οντότητες που συμμετείχαν στις εισφορές κεφαλαίου τα ακόλουθα επιχειρήματα:
- (56) Η KAD είναι οντότητα ιδιωτικού δικαίου η οποία δραστηριοποιείται υπό ανταγωνιστικούς όρους στην αγορά. Παρότι η KAD ελέγχεται από το κράτος, δεν είναι δυνατό να συναχθεί βάσει αυτού και μόνο του στοιχείου το συμπέρασμα ότι οι υπό εξέταση ανακεφαλαιοποιήσεις καταλογίζονται στο κράτος. Η συμμετοχή του κράτους στις ανακεφαλαιοποιήσεις δεν στοιχειοθετείται για τους ακόλουθους λόγους: οι ενέργειες της KAD ρυθμίζονται από τις διατάξεις του σλοβενικού νόμου περί εταιρειών («ZGD-1, *Zakon o gospodarskih družbah*»)· η διάθεση των στοιχείων ενεργητικού της δεν περιορίζεται από τον νόμο· η KAD χρηματοδοτείται αποκλειστικά από μερίσματα, τόκους και άλλα έσοδα που παράγονται από επενδύσεις και εμπορικές συναλλαγές· όσον αφορά την ανακεφαλαιοποίηση της *Elan* αυτή καθαυτή, η σχετική απόφαση ελήφθη από το εποπτικό συμβούλιο, το οποίο διατηρεί την ανεξαρτησία του στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Μολονότι αληθεύει ότι το κράτος αναθέτει στην KAD τη διαχείριση ταμείων συντάξεων και τη σύναψη συμφωνιών ιδιωτικοποίησης εταιρειών, το δημόσιο συμφέρον που διέπει τα εν λόγω καθήκοντα δεν μπορεί να επηρεάσει τα μέτρα ενίσχυσης που λαμβάνει η KAD κατά τέτοιον τρόπο ώστε να θεωρηθεί σκόπιμος ο καταλογισμός των ενεργειών αυτών στο κράτος.
- (57) Η *DSU* υπάγεται απευθείας στην κυριότητα του κράτους, αλλά δεν χρηματοδοτείται από το κράτος και αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση της αξίας των επενδύσεών της. Μολονότι αληθεύει ότι το κράτος αναθέτει στη *DSU* τη διαχείριση ταμείων συντάξεων και τη σύναψη συμφωνιών ιδιωτικοποίησης εταιρειών, το δημόσιο συμφέρον που συνεπάγονται τα εν λόγω καθήκοντα δεν μπορεί να επηρεάσει τα μέτρα ενίσχυσης που λαμβάνει η *DSU* κατά τέτοιον τρόπο ώστε να θεωρηθεί σκόπιμος ο καταλογισμός των ενεργειών αυτών στο κράτος.
- (58) Η *Zavarovalnica Triglav* υπάγεται εμμέσως μόνο στην κυριότητα του κράτους και οι δραστηριότητές της στηρίζονται αποκλειστικά και μόνο στην αγορά. Το κράτος δεν ασκεί άμεση επιρροή στις συναλλαγές της. Παρότι αληθεύει ότι τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου της *Zavarovalnica Triglav* εκλέγονται από τους μετόχους της, η εκλογή τους πραγματοποιείται ως εκλογή μεμονωμένων μελών του ιδιωτικού τομέα, και κανένα από αυτά δεν κατείχε θέση στη σλοβενική κυβέρνηση ή στη δημόσια διοίκηση.
- (59) Η *Triglav Naložbe* υπάγεται έμμεσα στην κυριότητα του κράτους, μέσω της εταιρείας *Zavarovalnica Triglav*, και είναι κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Το κράτος δεν ασκεί άμεση επιρροή στις συναλλαγές της *Triglav Naložbe* και το εποπτικό της συμβούλιο απαρτίζεται από ανεξάρτητους ιδιώτες. Επιπλέον, η *Triglav Naložbe* χρηματοδότησε την ανακεφαλαιοποίηση μέσω δανείου υπό όρους αγοράς.

4.1.2. Ύπαρξη πλεονεκτήματος

Μέτρο ενίσχυσης 1

- (60) Σύμφωνα με τη Σλοβενία, το μέτρο ενίσχυσης 1 δεν παρέσχε πλεονέκτημα στην *Elan* για τους ακόλουθους λόγους: Τον Δεκέμβριο του 2005, η *Elan* ενέκρινε στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης για την περίοδο 2006-2010, στο οποίο συμπεριλαμβάνονταν αναλυτικά σχέδια ανάπτυξης για τις θυγατρικές που διατηρούσε η *Elan* εκείνη την περίοδο. Στο σχέδιο ανάπτυξης για την περίοδο 2006-2010 προβλέπονταν επενδύσεις τόσο στο τμήμα εξοπλισμού χειμερινών αθλημάτων όσο και στο τμήμα θαλάσσιου εξοπλισμού. Για την υλοποίηση των εν λόγω επενδύσεων, η *Elan* πρότεινε τον Μάιο του 2006 στους μετόχους της αύξηση του κεφαλαίου της κατά 20,2 εκατ. ευρώ για τα έτη 2006-2009. Οι μέτοχοι αξιολόγησαν με σύνεση την πρόταση αυτή και η *Elan* τους διαβίβασε έγγραφα στα οποία καταδεικνυόταν σαφώς ότι η εν λόγω

⁽¹⁰⁾ Απόφαση της 16ης Μαΐου 2002 στην υπόθεση C-482/99, Γαλλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής (*Stardust Marine*) (Συλλογή 2002, σ. I-4397).

αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου θα ήταν επικερδής για τους μετόχους. Τον Νοέμβριο του 2006, η KAD, ο πλειοψηφών μέτοχος της *Elan*, προέβη σε δική της εκτίμηση της προτεινόμενης αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αύξηση κεφαλαίου αποτελούσε συνετή επένδυση. Η *Triglav Naložbe* εξέτασε επίσης τις προβλέψεις της *Elan* και ενέκρινε επί αυτής της βάσης την εισφορά κεφαλαίου. Επιπροσθέτως, οι μέτοχοι της *Elan* ζήτησαν τη διενέργεια ανεξάρτητης αποτίμησης του ομίλου, η οποία ανατέθηκε σε [...] (βλέπε αιτιολογική σκέψη (24)). Με την εν λόγω αποτίμηση αποδείχθηκε ότι οι επενδύσεις ήταν απαραίτητες και ότι η επένδυση μπορούσε σε κάθε περίπτωση να ανακτηθεί με την πώληση μετοχών, σε εύλογη αξία, σε στρατηγικό επενδυτή.

- (61) Βάσει των προαναφερόμενων εκτιμήσεων, η *Elan* και οι μέτοχοί της συνέταξαν κοινή δήλωση προθέσεων τον Ιανουάριο του 2007, εγκρίνοντας την εισφορά κεφαλαίου ύψους 10,225 εκατ. ευρώ στην εταιρεία από τους μετόχους της. Επίσης, η δήλωση προθέσεων υπεγράφη άνευ όρων και από την *KD Kapital*, τον μοναδικό μέτοχο ιδιωτικού τομέα της *Elan*. Η Σλοβενία φρονεί ότι η απόφαση αυτή ελήφθη από τους μετόχους ενόψει της εξασφάλισης εύλογης απόδοσης επί του επενδύμενου κεφαλαίου τους και ότι, ως εκ τούτου, ενήργησαν τηρώντας την αρχή του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς.
- (62) Όσον αφορά το γεγονός ότι η συνέλευση των μετόχων δεν ενέκρινε επισήμως την εισφορά του κεφαλαίου νωρίτερα από τον Οκτώβριο του 2007, η Σλοβενία διευκρινίζει ότι η καθυστέρηση οφειλόταν σε διαφωνία μεταξύ της *KD Kapital*, του μειοψηφούντος μετόχου του ιδιωτικού τομέα της *Elan*, και της *KAD*, του πλειοψηφούντος μετόχου της *Elan*. Η *KD Kapital* διατηρούσε το 50 % των μετοχών σε έναν από τους ανταγωνιστές της *Elan*, στον όμιλο με την επωνυμία *Seaway group d.o.o.* Η *KD Kapital* είχε την πρόθεση να ορίσει εκπρόσωπο των συμφερόντων της στο εποπτικό συμβούλιο της *Elan*, ενέργεια που οι υπόλοιποι μέτοχοι δεν επιθυμούσαν να κάνουν δεκτή λόγω της συμμετοχής της *KD Kapital* σε ανταγωνιστή. Η διαφωνία διευθετήθηκε όταν η *KAD* εκχώρησε στην *KD Kapital* δικαίωμα πώλησης. Αφού έγινε αποδεκτή η λύση αυτή, όλοι οι μέτοχοι της *Elan*, συμπεριλαμβανομένης της *KD Kapital*, ενέκριναν επισήμως την εισφορά κεφαλαίου ύψους 10,225 εκατ. ευρώ στην *Elan*.

Μέτρο ενίσχυσης 2

- (63) Σύμφωνα με τη Σλοβενία, στις αρχές του 2008 η *Elan* διέτρεχε σοβαρό κίνδυνο αφερεγγυότητας. Το εποπτικό συμβούλιο και οι μέτοχοι αντέδρασαν άμεσα ορίζοντας νέα μέλη στο διοικητικό συμβούλιο της *Elan*, το οποίο ξεκίνησε διαπραγματεύσεις με τις τράπεζες της *Elan* για την αναδιάρθρωση του χρέους της εταιρείας. Ωστόσο, οι τράπεζες ζήτησαν την εισφορά συμπληρωματικού κεφαλαίου από τους μετόχους. Λόγω της εξέλιξης αυτής, τον Μάιο του 2008 η *Elan* κατάρτισε στρατηγική ανάκαμψης με τη βοήθεια εξωτερικού συμβούλου· τον Ιούνιο του 2008 η *Elan* κατάρτισε το μακροπρόθεσμο σχέδιο 2008-2012, και τον Αύγουστο του 2008 το διοικητικό συμβούλιο της *Elan* ενέκρινε σχέδιο αναπροσαρμογής. Στις 11 Ιουλίου 2008, οι μέτοχοι ενέκριναν την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, υπό τον όρο να συναφθεί προηγούμενης συμφωνία με τις τράπεζες για την αναδιάρθρωση του χρέους βάσει των εν λόγω εγγράφων. Επιπλέον, σύμφωνα με τη Σλοβενία, οι μέτοχοι έλαβαν υπόψη την αξία της εταιρείας, όπως καθορίστηκε κατόπιν αποτίμησης των ιδίων κεφαλαίων της *Elan* από ανεξάρτητο ελεγκτικό γραφείο⁽¹⁾. Σύμφωνα με την αποτίμηση αυτή, η αγοραία αξία της *Elan* ανερχόταν στις 31 Δεκεμβρίου του 2007 στο ποσό των 38 059 000 ευρώ. Επιπροσθέτως οι μέτοχοι εξέτασαν μια ταχεία εκτίμηση της αξίας της *Elan* με ημερομηνία 1ης Ιουλίου του 2008. Στις 28 Αυγούστου 2008, οι μέτοχοι αποφάσισαν εντέλει να εισφέρουν το κεφάλαιο στην εταιρεία χωρίς προηγούμενη συμφωνία των τραπεζών για αναδιάρθρωση του χρέους. Η Σλοβενία ισχυρίζεται ότι, σε αντίθετη περίπτωση, οι μέτοχοι κινδύνευαν πιθανότατα να χάσουν εξ ολοκλήρου την επένδυσή τους στην *Elan*. Βάσει των προαναφερομένων, η Σλοβενία εκτιμά ότι οι μέτοχοι της *Elan* ενήργησαν τηρώντας την αρχή του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς.

4.1.3. Στρέβλωση του ανταγωνισμού και επίδραση στο εμπόριο

- (64) Κατά την άποψη της Σλοβενίας, τα μέτρα ενίσχυσης δεν ήταν δυνατό να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό ούτε είχαν επίδραση στο εμπόριο. Πρώτον, η *Elan* ήταν αδύναμος ανταγωνιστής μεταξύ πολύ ισχυρότερων παραγόντων στην αγορά του εξοπλισμού σκι κατά το χρονικό διάστημα που πραγματοποιήθηκαν οι εισφορές κεφαλαίου. Δεύτερον, οι ανταγωνιστές της *Elan* είχαν εξίσου ανάγκη την ανάληψη δράσης εκ μέρους των δικών τους μετόχων από τον ιδιωτικό τομέα προκειμένου να ανακάμψουν από τις ζημιές που υπέστησαν κατά τα έτη 2007-2008.

4.2. ΤΟ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (65) Η Σλοβενία προβάλλει επιχειρήματα όσον αφορά μόνο το συμβιβασίμο του μέτρου ενίσχυσης 2. Υποστηρίζει ότι το εν λόγω μέτρο ήταν συμβιβασίμο δυνάμει των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων, διότι η *Elan* είχε καταρτίσει σχέδιο βιώσιμης αναδιάρθρωσης, το οποίο συμπεριελάμβανε βελτιώσεις στον όμιλο, κυρίως με τη λήψη εσωτερικών μέτρων.

⁽¹⁾ [...]

- (66) Πράγματι, η Σλοβενία ισχυρίζεται ότι, μετά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου το 2008, η *Elan* υλοποίησε δεόντως τα σχέδιά της και κατόρθωσε να αναδιρθώσει τις βραχυπρόθεσμες δανειακές οφειλές της. Τον Ιανουάριο του 2009 εγκρίθηκαν σχέδια απολύσεων και τον Οκτώβριο του 2009 η *Elan* πούλησε τη θυγατρική της με την επωνυμία *Elan Yachting d.o.o.*, καθώς και την *Elan Marine Charter d.o.o.* Τον Απρίλιο του 2010 πουλήθηκε και η *Elan Brod d.o.o.* με έδρα το Οβρονας της Κροατίας. Συνολικά, τα έσοδα από τις εν λόγω εκποιήσεις ανήλθαν στο ποσό των [3,1-3,6] εκατ. ευρώ. Τον Μάιο του 2010, η *Elan* ήταν σε θέση να λάβει νέα χρηματοδότηση μέσω της σύναψης με τις τράπεζες μακροπρόθεσμες δανειακές συμφωνίας ύψους [21,5-25,5] εκατ. ευρώ. Το νέο δάνειο χρησιμοποιήθηκε για την αποπληρωμή παλαιών δανείων. Τελικά, την 1η Ιουνίου 2010, η *Elan Winter sport* και η *Elan Marine* συγχωνεύθηκαν στη μητρική εταιρεία *Elan*. Η Σλοβενία ισχυρίστηκε επίσης ότι λύοντας την κοινοπραξία που είχε με την *Dal Bello Sports* στο πλαίσιο της διανομής εξοπλισμού σκι στη Βόρεια Αμερική, επήλθε αντισταθμιστικό αποτέλεσμα. [...] τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν στις 14 Δεκεμβρίου 2009 να προβούν σε λύση της συμφωνίας κοινοπραξίας που είχαν συνάψει. Η λύση της συμφωνίας διανομής στον Καναδά τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2010 και ακολούθησε η λύση της συμφωνίας διανομής στις ΗΠΑ την 1η Ιανουαρίου 2011.

5. ΕΚΤΙΜΗΣΗ

- (67) Η Επιτροπή εξετάζει εάν ο δικαιούχος έλαβε κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ (βλέπε σημείο 5.2 κατωτέρω), και εάν ναι, κατά πόσον η εν λόγω ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά (βλέπε σημείο 5.3 κατωτέρω). Για τον σκοπό αυτό, απαιτείται να προσδιορισθεί η ημερομηνία από την οποία ο δυνητικός δικαιούχος χαρακτηρίζεται ως προβληματική επιχείρηση (βλέπε σημείο 5.1 κατωτέρω).

5.1. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

- (68) Σύμφωνα με το σημείο 10 των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων, μια επιχείρηση θεωρείται προβληματική εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το μισό του κεφαλαίου της κατά τη διάρκεια των δώδεκα τελευταίων μηνών ή εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία. Όπως συμπεραίνεται επίσης στην απόφαση κινήσεως της διαδικασίας, καμία από τις θυγατρικές εταιρείες, όπως και ο όμιλος συνολικά, δεν πληρούσαν το 2007 τις προϋποθέσεις του σημείου 10 των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων.
- (69) Σύμφωνα με το σημείο 11 των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων, μια εταιρεία μπορεί εντούτοις να θεωρείται προβληματική και υπό τον όρο ότι υπάρχουν οι συνθήκες ενδείξεις μιας προβληματικής επιχείρησης όπως αύξηση των ζημιών, μείωση του κύκλου εργασιών, διόγκωση των αποθεμάτων, πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, φθίνουσα ταμειακή ροή, αυξανόμενη δανειοληψία, αύξηση των οικονομικών επιβαρύνσεων καθώς και εξασθένιση ή εξαφάνιση της αξίας του καθαρού ενεργητικού.
- (70) Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά την περίοδο 2003-2006, ο κύκλος εργασιών του ομίλου αυξήθηκε από 109,2 εκατ. ευρώ σε 122,4 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, ο όμιλος *Elan* κατέγραψε καθαρά κέρδη καθ' όλη τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, με εξαίρεση μόνο το έτος 2004. Η οικονομική κατάσταση της *Elan* άρχισε να επιδεινώνεται κατά τη διάρκεια του έτους 2007. Ο κύκλος εργασιών του ομίλου υποχώρησε το 2007 κατά 5 εκατ. ευρώ φθάνοντας στο ποσό των 117,5 εκατ. ευρώ, ενώ το 2008 σημείωσε πτώση στο ποσό των 100 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, ο όμιλος *Elan* παρουσίασε το 2007 αρνητικά αποτελέσματα, σημειώνοντας πτώση από το ποσό των 0,6 εκατ. ευρώ το 2006 σε - 8,4 εκατ. ευρώ το 2007 και σε - 12,7 εκατ. ευρώ το 2008.

Πίνακας 2

Κυριότεροι οικονομικοί δείκτες για τον όμιλο *Elan*

Αριθμητικά στοιχεία σε χιλιάδες ευρώ	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Καθαρά έσοδα από πωλήσεις	109 165	103 262	109 216	122 404	117 455	99 995
Λειτουργικές δαπάνες	114 280	108 310	113 244	127 689	132 919	117 197
Καθαρά κέρδη/Καθαρές ζημιές	3 480	- 9 430	3 996	596	- 8 432	- 12 695

- (71) Η εικόνα αυτή μπορεί να αιτιολογηθεί εν μέρει από τις ήπιες καιρικές συνθήκες της χειμερινής σεζόν 2006-2007 (ο «πράσινος» χειμώνας), οι οποίες έπληξαν τις πωλήσεις του τμήματος χειμερινών αθλημάτων. Πράγματι, οι πωλήσεις της *Elan Ski* έπεσαν από το ποσό των 48,1 εκατ. ευρώ το 2006 στα 40,8 εκατ. ευρώ το 2007 και μειώθηκαν περαιτέρω φθάνοντας στο ποσό των 37,7 εκατ. ευρώ κατά το έτος 2008. Παράλληλα, τα αποτελέσματα της *Elan Ski* παρουσίασαν φθίνουσα πορεία φθάνοντας από - 0,5 εκατ. ευρώ το 2006 σε - 6,7 εκατ. ευρώ το 2007 και σε - 13,0 εκατ. ευρώ το 2008.

Πίνακας 3

Elan Ski

Αριθμητικά στοιχεία σε χιλιάδες ευρώ	2006	2007	2008
Καθαρά έσοδα από πωλήσεις	48 113	40 852	37 662
Καθαρά κέρδη/Καθαρές ζημιές	- 472	- 6 674	- 12 971

- (72) Το τμήμα θαλάσσιου εξοπλισμού της *Elan* αύξησε σημαντικά τα έσοδα από τις πωλήσεις του το 2007, καθώς ανήλθαν από 31,8 εκατ. ευρώ σε 38,6 εκατ. ευρώ, αλλά κατέγραψε μικρή ζημία - 0,3 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, η κατάσταση επιδεινώθηκε το 2008, με την πτώση των πωλήσεων κατά ένα τρίτο, ήτοι από 38,6 εκατ. ευρώ σε 25,9 εκατ. ευρώ, και το τμήμα *Elan Marine* υπέστη καθαρή ζημία της τάξης των - 10,2 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 4

Elan Marine

Αριθμητικά στοιχεία σε χιλιάδες ευρώ	2006	2007	2008
Καθαρά έσοδα από πωλήσεις	31 836	38 627	25 876
Καθαρά κέρδη/Καθαρές ζημιές	1 176	- 305	- 10 214

- (73) Από τα οικονομικά στοιχεία που παρατίθενται στους πίνακες 2, 3 και 4, καθίσταται σαφές ότι η *Elan* δεν συνιστούσε προβληματική επιχείρηση στις αρχές του έτους 2007, όταν χορηγήθηκε το μέτρο ενίσχυσης 1 (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις (78) έως (85)).
- (74) Ωστόσο, όπως αποδεικνύεται από τα ανωτέρω οικονομικά στοιχεία, η οικονομική κατάσταση της *Elan* άρχισε να επιδεινώνεται κατά τη διάρκεια του έτους 2007 και κατέστη εξαιρετικά σοβαρή το 2008. Η εταιρεία παρουσίαζε μείωση του κύκλου εργασιών και αύξηση των ζημιών της, ενώ άρχισε να διατρέχει κίνδυνο αφερεγγυότητας στις αρχές του 2008 (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις (29) έως (34) και αιτιολογική σκέψη (63)). Μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η *Elan* πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελούσε κατά τη χρονική στιγμή χορήγησης του μέτρου ενίσχυσης 2 προβληματική επιχείρηση κατά την έννοια των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Στην πραγματικότητα, το κίνητρο για τη συναίνεση των μετόχων ώστε να πραγματοποιηθεί η εισφορά κεφαλαίου ήταν το γεγονός ότι η *Elan* θα ήταν υποχρεωμένη σε αντίθετη περίπτωση να κηρύξει πτώχευση (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις (31) έως (33)).

5.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (75) Στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ορίζεται ότι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές».
- (76) Οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ είναι σωρευτικές και, ως εκ τούτου, για να χαρακτηριστεί ένα μέτρο ενίσχυσης ως κρατική ενίσχυση πρέπει να πληρούνται ταυτόχρονα όλες οι προϋποθέσεις.

5.2.1. Η εισφορά κεφαλαίου το 2007 (Μέτρο ενίσχυσης 1)

- (77) Η Σλοβενία ισχυρίζεται κυρίως ότι το μέτρο ενίσχυσης 1 χορηγήθηκε τηρουμένης της αρχής του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς και ότι, επομένως, δεν συνεπάγεται την παροχή πλεονεκτήματος στον δικαιούχο. Επιπλέον, προβάλλει το επιχείρημα ότι, σε κάθε περίπτωση, η εισφορά κεφαλαίου δεν καταλογίζεται στο κράτος (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις (53) έως (63)).

Ημερομηνία χορήγησης

- (78) Πρώτον, πρέπει να εξακριβωθεί η ακριβής ημερομηνία χορήγησης του μέτρου ενίσχυσης 1 στην *Elan*. Καταρχήν, κρατικό μέτρο ενίσχυσης θεωρείται σε κάθε περίπτωση ότι χορηγείται αμέσως μετά την ανάληψη της σχετικής υποχρέωσης εκ μέρους του αντίστοιχου κράτους μέλους, δηλαδή μόλις το κράτος δεσμευθεί νομικά να χορηγήσει το μέτρο ενίσχυσης. Βάσει των προαναφερομένων (βλέπε αιτιολογική σκέψη (24)), οι μέτοχοι της *Elan* και η *Elan* υπέγραψαν

δήλωση προθέσεων στις 29 Ιανουαρίου 2007, αλλά η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου επιβεβαιώθηκε επισήμως κατά τη συνέλευση των μετόχων της *Elan* που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2007. Κατά συνέπεια, πρέπει να διαπιστωθεί εάν η δήλωση προθέσεων μπορεί ήδη να θεωρηθεί δεσμευτική για τους μετόχους κατά τρόπο ώστε να επιτρέπεται να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ως ημερομηνία χορήγησης του μέτρου ενίσχυσης 1 θα μπορούσε να εκληφθεί η ημερομηνία υπογραφής της δήλωσης προθέσεων.

- (79) Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με νομική πραγματογνωμοσύνη που προσκόμισε η Σλοβενία ⁽¹²⁾, το σλοβενικό δίκαιο δεν περιλαμβάνει ρυθμιστικές διατάξεις ειδικά για τον χαρακτήρα των δηλώσεων προθέσεων. Οι δηλώσεις προθέσεων αποτελούν απλώς και μόνο μη δεσμευτικά πρακτικά σε υπό εξέλιξη διαπραγματεύσεις, σε προσυμβατικές συμφωνίες ή σε συμφωνίες. Ο νομικός χαρακτήρας της δήλωσης προθέσεων πρέπει να διαπιστώνεται βάσει κατά περίπτωση εξέτασης, λαμβάνοντας υπόψη τη διατύπωση της εκάστοτε δήλωσης προθέσεων, τις περιστάσεις υπό τις οποίες υπογράφεται και τους γενικούς κανόνες ερμηνείας βάσει του σλοβενικού δικαίου.
- (80) Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Σλοβενικού Κώδικα Υποχρεώσεων ⁽¹³⁾, μια συμφωνία είναι δεσμευτική εφόσον τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν επί των βασικών στοιχείων της συμφωνίας. Ειδικότερα, πρέπει να προσδιορίζονται τα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας και κάθε συμφωνία πρέπει να διαδέχεται «causa» (αιτιολόγηση).
- (81) Υπό αυτές τις συνθήκες, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τη διατύπωση της δήλωσης προθέσεων, προσδιορίζονταν με σαφήνεια τα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας· το συνολικό ποσό της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου καθοριζόταν ήδη στη δήλωση προθέσεων (10,225 εκατ. ευρώ)· ορίζονταν το μέγιστο ονομαστικό ποσό του νέου εγγεγραμμένου κεφαλαίου και η ελάχιστη τιμή ανά νέο μερίδιο κεφαλαίου· κάθε υπογράφων μέτοχος συμφωνούσε να συμμετάσχει κατ' αναλογία του ποσοστού συμμετοχής του εκείνη την περίοδο· προσδιοριζόταν ο σκοπός της εισφοράς κεφαλαίου (κυρίως, επενδύσεις στα τμήματα παραγωγής *Elan Winter sport* και *Elan Marine*) και καθοριζόταν μηχανισμός ελέγχου για την παρακολούθηση της χρήσης του κεφαλαίου. Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η δήλωση προθέσεων δεν συμφωνήθηκε μόνο από τους μετόχους της *Elan*, αλλά και μεταξύ των μετόχων και της *Elan*. Οι μέτοχοι έπρεπε να συνεισφέρουν το κεφάλαιο στην *Elan*, ενώ η *Elan* έπρεπε να εγγράψει τις νέες μετοχές στο μητρώο μετόχων και να αξιολογήσει την εισφορά κεφαλαίου κατά τον τρόπο που προσδιοριζόταν στη δήλωση προθέσεων. Βάσει των προαναφερομένων, η Επιτροπή εκτιμά ότι τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν επί του συνόλου των βασικών στοιχείων που απαιτούνται για τη σύναψη δεσμευτικής συμφωνίας.
- (82) Επίσης, από τη διατύπωση της δήλωσης προθέσεων αφήνεται να εννοηθεί ότι τα συμβαλλόμενα μέρη προέβησαν στη σύναψη δεσμευτικής συμφωνίας: οι μέτοχοι και η *Elan* «επιβεβαιώνουν την πρόθεσή τους να προβούν σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου»· οι μέτοχοι «θα στηρίξουν την εισφορά κεφαλαίου»· οι νέες μετοχές «θα εξοφλούνται τοις μετρητοίς».
- (83) Ακόμη, αμέσως μετά την υπογραφή της δήλωσης προθέσεων, η *Elan* προέβη σε σύναψη σύμβασης για την παράδοση νέας γραμμής παραγωγής, γεγονός το οποίο μπορεί να εκληφθεί και ως ένδειξη προδοκίας της *Elan* για τη συνεισφορά του κεφαλαίου στην εταιρεία από τους μετόχους.
- (84) Τέλος, η νομική πραγματογνωμοσύνη που προσκόμισε η Σλοβενία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η δήλωση προθέσεων είχε δεσμευτικά αποτελέσματα αμέσως μετά την υπογραφή της, υπό την έννοια ότι οι μέτοχοι ήταν υποχρεωμένοι να εγκρίνουν την απόφαση σχετικά με την εισφορά του κεφαλαίου και να καταβάλουν το κεφάλαιο μετά τη λήψη της εν λόγω απόφασης. Σύμφωνα με την πραγματογνωμοσύνη, η σλοβενική δικαιοσύνη δεν έχει αποφανθεί ακόμα κατά πόσον είναι εκτελεστική η υποχρέωση υπερψήφησης της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου· ωστόσο, οιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος παραβιάζει την εν λόγω συμφωνία θεωρείται, κατά κανόνα, ότι ευθύνεται για τις ζημιές.
- (85) Βάσει των προαναφερόμενων επιχειρημάτων, η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι ως ημερομηνία χορήγησης του μέτρου ενίσχυσης 1 μπορεί να εκληφθεί η ημερομηνία υπογραφής της δήλωσης προθέσεων, ήτοι η 29η Ιανουαρίου 2007.

Επιλεκτικό πλεονέκτημα προς τον δικαιούχο

- (86) Προκειμένου να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση, το μέτρο πρέπει να είναι ειδικό ή επιλεκτικό, στο μέτρο που ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις ή την παραγωγή ορισμένων αγαθών.

⁽¹²⁾ Εκπονήθηκε στις 16 Απριλίου 2012 από τη νομική εταιρεία Jadek&Pensa, www.jadek-pensa.si/en.

⁽¹³⁾ «Obligacijski zakonik», Επίσημη Εφημερίδα της Σλοβενίας, τεύχος 83/2001 με τις σχετικές τροποποιήσεις.

Δικαιούχος της ενίσχυσης

- (87) Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ αναφέρεται στην έννοια της επιχείρησης, στο πλαίσιο του ορισμού του δικαιούχου της ενίσχυσης. Όπως επιβεβαιώνεται από τα Δικαστήρια της Ένωσης, ως επιχείρηση για τους σκοπούς της εν λόγω διάταξης δεν νοείται κατ' ανάγκη μόνο μια ενιαία οντότητα, αλλά μπορεί να πρόκειται επίσης για όμιλο εταιρειών ⁽¹⁴⁾. Το βασικό κριτήριο για να διαπιστωθεί εάν υφίσταται επιχείρηση κατά την έννοια της συγκεκριμένης διάταξης, είναι η παρουσία (ή απουσία) «οικονομικής ενότητας». Μια οικονομική ενότητα μπορεί να απαρτίζεται από διάφορα νομικά πρόσωπα. Στην προκειμένη περίπτωση, η *Elan* συνιστούσε τη νομική οντότητα στην οποία πραγματοποιήθηκε η εισφορά του κεφαλαίου. Κατά τη χρονική περίοδο που χορηγήθηκε η ενίσχυση, η *Elan* διέθετε τέσσερις θυγατρικές, ήτοι τις *Elan Winter sport*, *Elan Marine*, *Elan Inventa d.o.o.* και *Marine Nova d.o.o.* (βλέπε αιτιολογική σκέψη (6)). Μετά την εισφορά του κεφαλαίου, η *Elan* προέβη σε μετοχικά δάνεια προς την *Elan Winter sport* και την *Elan Marine*. Τα εν λόγω μετοχικά δάνεια μετατράπηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο σε ίδια κεφάλαια στο πλαίσιο των θυγατρικών εταιρειών. Ως εκ τούτου, πρέπει να εξετασθεί εάν από την εισφορά κεφαλαίου επωφελήθηκε ο όμιλος συνολικά ή μόνο η *Elan Winter sport* και η *Elan Marine* αντιστοίχως.
- (88) Πρώτον, όσον αφορά τις σχέσεις κυριότητας, επισημαίνεται ότι η *Elan* διατηρούσε το 100 % των μετοχών και στις δύο θυγατρικές, δηλαδή στην *Elan Winter sport* και την *Elan Marine*. Κατά συνέπεια, η *Elan* ελέγχει όλες τις εμπορικές δραστηριότητες των εν λόγω θυγατρικών.
- (89) Δεύτερον, κατά τη χρονική περίοδο που χορηγήθηκε η ενίσχυση, η *Elan Winter sport* και η *Elan Marine* ασκούσαν τις κύριες δραστηριότητες της *Elan*, οι οποίες ήταν η παραγωγή εξοπλισμού σκι και χιονοσανιδών, καθώς και η παραγωγή σκαφών αναψυχής. Οι υπόλοιπες θυγατρικές είτε δεν παρουσίαζαν ενεργό δραστηριότητα στην αγορά (*Marine Nova d.o.o.*) είτε δραστηριοποιούνταν στην υποστήριξη των κύριων δραστηριοτήτων της *Elan* (*Elan Inventa d.o.o.*). Στην πραγματικότητα, κατά την αναδιάρθρωση της *Elan*, η *Elan Winter sport* και η *Elan Marine* συγχωνεύθηκαν στη μητρική εταιρεία *Elan*: πρόσθετη ένδειξη ότι δικαιούχος μπορεί να θεωρηθεί ο όμιλος συνολικά.
- (90) Βάσει των προαναφερόμενων επιχειρημάτων, συνάγεται το συμπέρασμα ότι δικαιούχος της εισφοράς κεφαλαίου πρέπει να θεωρηθεί ολόκληρος ο όμιλος *Elan*. Στη συνέχεια, πρέπει να εξακριβωθεί εάν το μέτρο ενίσχυσης προσπορίζει πλεονέκτημα στον δικαιούχο.

Πλεονέκτημα

- (91) Η ύπαρξη πλεονεκτήματος μπορεί να αποκλειστεί εφόσον ένα μέτρο ενίσχυσης πληροί τις προϋποθέσεις της αρχής του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς. Σύμφωνα με τη νομολογία, ο ιδιώτης επενδυτής προσπαθεί συνήθως να μεγιστοποιήσει την απόδοση της περιουσίας του σε σχέση με τις συνθήκες και τα συμφέροντά του, περιλαμβανομένης της περιπτώσεως να επενδύσει σε επιχείρηση, στο εταιρικό κεφάλαιο της οποίας ήδη συμμετέχει ⁽¹⁵⁾. Στην προκειμένη περίπτωση, πρέπει να εξακριβωθεί κατά πόσον οι μέτοχοι του δικαιούχου ενήργησαν σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, στηρίζοντας εκ των προτέρων την επενδυτική τους απόφαση σε πληροφορίες που τους επέτρεπαν να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι η συναλλαγή ήταν οικονομικά συμφέρουσα.
- (92) Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις περιστάσεις που οδήγησαν στην εισφορά κεφαλαίου και τις πληροφορίες στις οποίες στηρίχθηκε η απόφαση των μετόχων. Βάσει των προαναφερομένων, κατά τη χρονική περίοδο που χορηγήθηκε η ενίσχυση, η *Elan* δεν συνιστούσε προβληματική επιχείρηση κατά την έννοια των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις (68) έως (73)). Η απόφαση για την εισφορά νέου κεφαλαίου στην *Elan* ελήφθη βάσει αποτίμησης της εταιρείας που διενεργήθηκε από ανεξάρτητο γραφείο παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών [...], καθώς και διαφόρων άλλων εγγράφων που καταρτίστηκαν τόσο από την ίδια την *Elan* όσο και από την εταιρεία KAD, τον πλειοψηφούντα μέτοχο της *Elan*. Από τη λεπτομερή ανάλυση (στην οποία προέβη η *Elan*) των αποτελεσμάτων πιθανής αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, αφήνεται να εννοηθεί ότι οι επενδύσεις αναμενόταν να αποφέρουν για το τμήμα παραγωγής εξοπλισμού χειμερινών αθλημάτων σωρευτικά καθαρά κέρδη ύψους 15,4 εκατ. ευρώ κατά την περίοδο 2006-2010, σε σύγκριση με σωρευτικές καθαρές ζημιές 4,8 εκατ. ευρώ χωρίς την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Επίσης, τα σωρευτικά καθαρά κέρδη του τμήματος παραγωγής θαλάσσιου εξοπλισμού για την περίοδο 2006-2010 αναμενόταν να είναι υψηλότερα εάν αυξανόταν τελικά το μετοχικό κεφάλαιο (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις (23) και (24)).
- (93) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, θεωρείται ότι, κατά την εισφορά κεφαλαίου στην εταιρεία, οι μέτοχοι της *Elan* ενήργησαν σύμφωνα με την αρχή του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς και ότι, ως εκ τούτου, το μέτρο ενίσχυσης 1 δεν προσπορίζει πλεονέκτημα στον δικαιούχο. Δεδομένου ότι μπορεί ήδη να αποκλεισθεί η παρουσία κρατικής ενίσχυσης βάσει των προαναφερομένων, δεν συντρέχουν λόγοι ώστε να εξακριβωθεί εάν το μέτρο ενίσχυσης 1 καταλογίζεται στο κράτος. Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο ενίσχυσης 1 δεν συνεπάγεται τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης.

⁽¹⁴⁾ Βλέπε απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 1984 στην υπόθεση 323/82, *Intermills* κατά *Επιτροπής* (Συλλογή 1984, σ. 3809, σκέψη 11 κ.ε.)

⁽¹⁵⁾ Απόφαση της 6ης Μαρτίου 2003 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-228/99 και T-233/99, *WestLB* κατά *Επιτροπής* (Συλλογή 2003, σ. II-435).

5.2.2. Η εισφορά κεφαλαίων το 2008 (Μέτρο 2)

- (94) Όπως και για το μέτρο 1, η Σλοβενία ισχυρίζεται κυρίως ότι το μέτρο 2 χορηγήθηκε σύμφωνα με την αρχή του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς και ότι επομένως δεν συνεπάγεται πλεονέκτημα για τον δικαιούχο. Επιπλέον, προβάλλει το επιχείρημα ότι σε κάθε περίπτωση η εν λόγω εισφορά κεφαλαίων δεν καταλογίζεται στο κράτος (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις (53)-(63)). Τέλος, θεωρεί ότι το μέτρο δεν είχε καμία συνέπεια στις εμπορικές συναλλαγές και ότι δεν προκλήθηκε στρέβλωση του ανταγωνισμού (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (64)).

Κρατικοί πόροι και καταλογισμός της ενίσχυσης

- (95) Προκειμένου να θεωρηθεί ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, ένα μέτρο πρέπει να χορηγείται άμεσα ή έμμεσα από κρατικούς πόρους και να καταλογίζεται στο κράτος.
- (96) Σύμφωνα με τη νομολογία, οι πόροι μιας επιχείρησης θεωρούνται κρατικοί πόροι εάν το κράτος είναι σε θέση, ασκώντας την αποφασιστική επιρροή που διαθέτει επί αυτών των επιχειρήσεων, να κάνει άμεση χρήση των πόρων τους. ⁽¹⁶⁾
- (97) Εντούτοις, η ικανότητα του κράτους να ελέγχει τις οντότητες που εμπλέκονται στη χορήγηση των μέτρων δεν αιτιολογεί αυτόματα την υπόθεση ότι οι ενέργειες των εν λόγω οντοτήτων καταλογίζονται στο κράτος. Το Δικαστήριο προέβη περαιτέρω σε εξήγηση της έννοιας του «καταλογισμού» στην υπόθεση *Stardust Marine* ⁽¹⁷⁾. Ανέφερε τις εξής ενδείξεις σύμφωνα με τις οποίες τεκμαίρεται η ύπαρξη καταλογισμού: η ένταξη της δημόσιας επιχείρησης στις δομές της δημόσιας διοίκησης· η φύση των δραστηριοτήτων της και η άσκησή τους στην αγορά υπό συνθήκες συνήθους ανταγωνισμού προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις· το νομικό καθεστώς της επιχείρησης, δηλαδή αν διέπεται από το δημόσιο δίκαιο ή το κοινό εταιρικό δίκαιο· ο βαθμός εποπτείας που ασκούν οι δημόσιες αρχές επί της διαχείρισης της επιχείρησης ή οποιαδήποτε άλλη ένδειξη από την οποία να συνάγεται στη συγκεκριμένη περίπτωση ότι έχουν εμπλακεί ή ότι είναι απίθανο να μην έχουν εμπλακεί οι δημόσιες αρχές στη λήψη ορισμένου μέτρου, αν ληφθούν υπόψη η έκταση του μέτρου, το περιεχόμενο του ή οι συνθήκες που δημιουργεί.
- (98) Όπως περιγράφεται στη σκέψη (54), η Σλοβενία παραπέμπει στην απόφαση *Stardust Marine* και ισχυρίζεται ότι: το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις *KAD* και *DSU* είναι κρατικής ιδιοκτησίας δεν συνεπάγεται αυτόματα ότι οι ενέργειές τους μπορούν να καταλογιστούν στο κράτος. Αναφορικά με τις *Triglav Naložbe* και *Zavarovalnica Triglav*, η Σλοβενία θεωρεί ότι οι εν λόγω εταιρείες δεν ελέγχονται από το κράτος και ότι, σε κάθε περίπτωση, ούτε οι ενέργειες των εν λόγω εταιρειών μπορούν να καταλογιστούν στο κράτος. Στο πλαίσιο του καταλογισμού, η Σλοβενία επισημαίνει ειδικότερα ότι το σύνολο των μετόχων της *Elan* διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο, γεγονός που κατά την άποψή της αρκεί για την εξασφάλιση επαρκούς επιπέδου ανεξαρτησίας των εν λόγω εταιρειών από το κράτος.
- (99) Ως προκαταρκτική παρατήρηση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι: το γεγονός ότι μια επιχείρηση κρατικού ιδιοκτησιακού καθεστώτος διέπεται από το ιδιωτικό δίκαιο δεν αρκεί για τον αποκλεισμό της δυνατότητας καταλογισμού των ενεργειών της στο κράτος. Δεν πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ υποθέσεων άμεσης χορήγησης της ενίσχυσης από το κράτος και υποθέσεων χορήγησης της ενίσχυσης από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς που συστήνονται ή ορίζονται από το κράτος για τη χορήγηση της ενίσχυσης. Επιπλέον, όπως περιγράφεται ανωτέρω, το Δικαστήριο απεφάνθη ότι υπάρχουν διάφοροι δείκτες ύπαρξης καταλογισμού, και το εάν μια επιχείρηση διέπεται από το δημόσιο ή το ιδιωτικό δίκαιο είναι μόνο ένας από τους δείκτες αυτούς (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (96)). Επομένως, πρέπει να εξεταστεί εάν υπάρχουν και άλλα γεγονότα που να υποδεικνύουν ότι το μέτρο 2 μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος.
- (100) Εν προκειμένω, η Επιτροπή σημειώνει ότι υπάρχουν διάφορες ενδείξεις ότι το κράτος συμμετείχε ενεργά στην απόφαση των μετόχων για επιπλέον εισφορά κεφαλαίων στον δικαιούχο. Μολονότι η Σλοβενία διέψευσε δημοσιεύματα σχετικά με τον ρόλο του κράτους στη διάσωση της *Elan* ως «φημολογία» ή «ως αποτέλεσμα υπέρμετρης απλούστευσης», τα εν λόγω δημοσιεύματα καταδεικνύουν τον τρόπο που η κοινή γνώμη αντιλαμβάνεται την προσέγγιση της βιομηχανικής πολιτικής της κυβέρνησης την εν λόγω χρονική στιγμή. Όπως εξηγείται κατωτέρω, η αντίληψη ότι η σλοβενική κυβέρνηση άσκησε μια προσέγγιση δραστήριας βιομηχανικής πολιτικής το εν λόγω χρονικό διάστημα πράγματι στηρίζεται από την επισκόπηση του ΟΟΣΑ σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση στη Σλοβενία, στην οποία επίσης υπογραμμίζεται ότι το σχέδιο δράσης για τη μεταρρύθμιση της εταιρικής διακυβέρνησης στη Σλοβενία εγκρίθηκε από την κυβέρνηση μόλις σχεδόν ένα

⁽¹⁶⁾ Απόφαση της 16ης Μαΐου 2002 στην υπόθεση C-482/99, Γαλλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής (*Stardust Marine*), Συλλογή 2002, σ. I-4397.

⁽¹⁷⁾ Απόφαση της 16ης Μαΐου 2002 στην υπόθεση C-482/99 Γαλλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής (*Stardust Marine*), Συλλογή 2002, σ. I-4397, σκέψεις 50-59.

έτος μετά τη θέσπιση του μέτρου 2, δηλαδή στα μέσα του 2009. ⁽¹⁸⁾ Επομένως, τον Ιούνιο του 2008 όταν η επισφαλής κατάσταση της *Elan* ήταν προφανής στο ευρύ κοινό, τα μέσα ενημέρωσης έκαναν λόγο για πιθανή κρατική στήριξη προς την *Elan*. Γερμανικό περιοδικό αθλητικής ειδησεογραφίας έγραψε στις 6 Ιουνίου 2008 ότι, σύμφωνα με φήμες, η κυβέρνηση προτίθεται να προβεί σε εισφορά κεφαλαίων στην *Elan* ύψους 5,7 εκατ. ευρώ ως αντιστάθμιση για την οικονομικά δύσκολη προηγούμενη χειμερινή περίοδο. ⁽¹⁹⁾ Επίσης, τα σλοβενικά μέσα ενημέρωσης ασχολήθηκαν με την κατάσταση της *Elan*, επισημαινοντας τη σημασία της κρατικής στήριξης για τη διατήρηση θέσεων εργασίας. Για παράδειγμα, το μεγαλύτερο ιδιωτικό (ανεξάρτητο) τηλεοπτικό κανάλι PopTn ανέφερε στον ιστότοπό του στις 26 Ιουνίου 2008 ότι η διοίκηση και το εποπτικό συμβούλιο της *Elan* αναζητούσαν μια λύση στις οικονομικές δυσκολίες της επιχείρησης που θα προερχόταν από το κράτος, επισημαινοντας ότι εάν το κράτος δεν συνδράμει με χρηματοδότηση, κινδυνεύουν 700 θέσεις εργασίας. ⁽²⁰⁾

- (101) Όπως αναφέρεται αναλυτικότερα στη συνέχεια, η εμπλοκή των δημόσιων αρχών ή το γεγονός ότι είναι απίθανο να μην έχουν εμπλακεί είναι πασιδηλό στην περίπτωση του μεγαλύτερου μετόχου της *Elan*, της KAD (που ήλεγχε το 57,61 % των μετοχών της *Elan* όταν έγινε η εισφορά κεφαλαίων) και της DSU (που τότε κατείχε το 17,34 % των μετοχών της *Elan*). Ακόμη και η ανεξάρτητη εταιρεία συμβούλων [...] επέστησε την προσοχή στη σημασία των πολιτικών πτυχών της λήψης αποφάσεων της KAD και της DSU στην έκθεση αποτίμησης της 22ας Δεκεμβρίου 2006. ⁽²¹⁾ Στο πλαίσιο ανάλυσης μιας πιθανής ιδιωτικοποίησης της *Elan* (που τότε είχε την επωνυμία *Skimar d.o.o.*), [...] συνήχθη το συμπέρασμα ότι δύο εκ των ιδιοκτητριών εταιρειών, η KAD και η DSU, ελέγχονταν κατά 100 % από την κυβέρνηση και συνεπώς ήταν πιθανόν η απόφασή τους σχετικά με την πώληση να έχει και πολιτικά, όχι μόνο οικονομικά, κίνητρα.
- (102) Η Επιτροπή εξακριβώνει σε επίπεδο επιμέρους μετόχου εάν ο μέτοχος ελέγχεται από το κράτος και εάν οι πόροι που χρησιμοποιήθηκαν για την εισφορά κεφαλαίων μπορούν να θεωρηθούν κρατικοί πόροι. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή προσδιορίζει εάν η απόφαση εισφοράς κεφαλαίων στην *Elan* μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη σύνθεση του εποπτικού συμβουλίου κάθε μετόχου και στο κατά πόσον η εισφορά κεφαλαίων στην *Elan* το 2008 έπρεπε να εγκριθεί από το εποπτικό συμβούλιο. Στη συνέχεια η Επιτροπή εξετάζει πρόσθετα στοιχεία που υποδεικνύουν εμπλοκή των δημόσιων αρχών στην έγκριση του μέτρου ή ότι ήταν απίθανο να μην έχουν εμπλακεί.

K A D

- (103) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Σλοβενία κατείχε το 100 % των μετοχών της KAD, που ήταν ο μεγαλύτερος μέτοχος της *Elan* κατά τη χρονική στιγμή της επιχορήγησης. Η κυβέρνηση της Σλοβενίας διόρισε όλα τα μέλη της συνέλευσης της KAD, καθώς και το εποπτικό συμβούλιο (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (11)). Σύμφωνα με το καταστατικό της KAD, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του εποπτικού συμβουλίου για την πραγματοποίηση συναλλαγής αξίας μεγαλύτερης του 1 % του μετοχικού κεφαλαίου της KAD. Η υπό αξιολόγηση εισφορά κεφαλαίων χαρακτηρίστηκε ως τέτοια συναλλαγή και πράγματι το εποπτικό συμβούλιο της KAD εξέτασε την εισφορά κεφαλαίων στην *Elan* και την ενέκρινε κατά την 134η συνεδρίασή του στις 10 Ιουλίου 2008 και κατά την 135η συνεδρίασή του τον Αύγουστο του 2008 ⁽²²⁾.
- (104) Δεδομένου ότι το σλοβενικό κράτος είναι ιδιοκτήτης της KAD, μπορεί να υποτεθεί βάσιμα ότι είναι σε θέση να ελέγχει την εταιρεία και ότι καταρχήν οι πόροι της KAD μπορούν να θεωρούνται κρατικοί πόροι. Αντίθετα από όσα ισχυρίζεται η Σλοβενία, το γεγονός ότι οι πόροι που χρησιμοποιήθηκαν για την εισφορά κεφαλαίων προέρχονται από μερίσματα, τόκους και λοιπά έσοδα της KAD, δεν επηρεάζει το εν λόγω συμπέρασμα. Η χρήση μερισμάτων, τόκων ή λοιπών εσόδων, που αντίθετως θα μπορούσαν να καταβληθούν στο κράτος εφόσον αυτό είναι ο ελέγχων μέτοχος της εταιρείας, συνιστά μείωση των κρατικών πόρων και ως εκ τούτου μπορεί να θεωρηθεί χρήση κρατικών πόρων ⁽²³⁾.
- (105) Αναφορικά με τη δυνατότητα καταλογισμού του μέτρου 2, η Επιτροπή θεωρεί ότι η KAD δεν θα είχε συνεισφέρει το κεφάλαιο εάν οι αποφάσεις της δεν επηρεάζονταν από τις δημόσιες αρχές. Η έντονη κρατική επιρροή δεν συνάγεται μόνο από το γεγονός ότι η Σλοβενία ήταν ο μοναδικός μέτοχος της KAD τότε, αλλά και από το γεγονός ότι όλα τα μέλη

⁽¹⁸⁾ Επισκόπηση του ΟΟΣΑ: Corporate Governance in Slovenia (Η εταιρική διακυβέρνηση στη Σλοβενία), σ. 9, 28/3/2011, διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.oecd.org/document/58/0,3746,en_2649_34813_47492282_1_1_1_1,00.html

⁽¹⁹⁾ «Gerüchten zufolge will die Regierung für Verluste nach dem schlechten Winter Elan eine Finanzspritze von EUR 5,7 Mio Euro zukommen lassen.» Άρθρο της αθλητικής εφημερίδας «SAZsport», της 9ης Ιουνίου 2008: «Zweiter Abgang an der Spitze».

⁽²⁰⁾ https://24ur.com/novice/gospodarstvo/kriticne-razmere-v-elanu_comment_p1_a19.html?&page=1&p_all_items=19

⁽²¹⁾ [...], A Valuation of the Skimar Group (Αποτίμηση του ομίλου Skimar), 22 Δεκεμβρίου 2006, σ. 28.

⁽²²⁾ Βλέπε τα πρακτικά της συνεδρίασης: «[...] εγκρίνει την ανάληψη από το διοικητικό συμβούλιο όλων των αναγκαίων μέτρων για την προστασία και μεγιστοποίηση της αξίας της επένδυσης της KAD στην εταιρεία Skimar, d.o.o., συμπεριλαμβανομένης της ανακεφαλαίωσης της εταιρείας, αναλόγως της συμμετοχής στις Kapitalnska družba, d.d. και Prvi rokojinski sklad RS (Πρώτο Ταμείο Συντάξεων), που ανέρχεται συνολικά στο 57,606 % και κατά μέγιστο ύψος 5 761 000,00 ευρώ.»

⁽²³⁾ Στις προτάσεις του για την υπόθεση C-6/97, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999 σ. I-2981, σκέψη 22, ο γενικός εισαγγελέας υποστήριξε ότι «το αποφασιστικό στοιχείο δεν είναι η μορφή της παρεμβάσεως ούτε, σε καμία περίπτωση, η νομική της φύση ή ο επιδιωκόμενος με αυτήν σκοπός, αλλ' αντιθέτως το αποτέλεσμα στο οποίο καταλήγει. Κάθε παρέμβαση που συνεπάγεται οικονομικό όφελος, συνοδεύεται από συνακόλουθη μείωση των κρατικών πόρων [...] αποτελεί, καταρχήν, κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου [107] της Συνθήκης».

του εποπτικού συμβουλίου της KAD είχαν διοριστεί από το σλοβενικό κράτος και ότι πράγματι απαιτείτο η έγκριση της συναλλαγής από το εποπτικό συμβούλιο. Πρόσθετο ενδεικτικό στοιχείο της στενής εμπλοκής του κράτους στη λήψη αποφάσεων της KAD είναι το γεγονός ότι εκπρόσωποι της σλοβενικής κυβέρνησης συμμετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις της συνέλευσης και του εποπτικού συμβουλίου (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (45)).

- (106) Η επιρροή της κυβέρνησης στις αποφάσεις που λάμβανε η KAD (και ένα άλλο ταμείο υπαγόμενο σε κρατικό έλεγχο, το ταμείο επιστροφών SOD) για τους σκοπούς της υλοποίησης στόχων της βιομηχανικής πολιτικής επίσης τονίζεται στην επισκόπηση της εταιρικής διακυβέρνησης στη Σλοβενία από τον ΟΟΣΑ: «Τα δύο ταμεία παρείχαν στην κυβέρνηση έναν ισχυρό μηχανισμό επιρροής των συμβουλίων και της διοίκησης ιδιωτικοποιημένων εταιρειών και εντέλει άσκησης ενεργού ρόλου στον καθορισμό των αλλαγών του ιδιοκτησιακού καθεστώτος. Εν μέρει τούτο φαίνεται ότι (τουλάχιστον στην αρχή) οφειλόταν σε μια επιθυμία διαχείρισης του βαθμού στον οποίο αλλοδαπές εταιρείες αποκτούσαν τον έλεγχο επί σημαντικών εγχώριων εταιρειών και κλάδων. Ο βαθμός άμεσης και έμμεσης ιδιοκτησίας έδωσε τη δυνατότητα σε προηγούμενες κυβερνήσεις να ασκούν ιδιαίτερα σημαντικό, και ενίοτε αδιαφανή, ρόλο ασκώντας επιρροή στη λειτουργία σημαντικών τμημάτων των εμπορικών εταιρειών της Σλοβενίας και στην αγορά, με σκοπό τον εταιρικό έλεγχο ⁽²⁴⁾.»
- (107) Στο έγγραφο της σλοβενικής κυβέρνησης με τίτλο «Διαρθρωτικές προσαρμογές 2010 και 2011» ⁽²⁵⁾ αναδεικνύεται περαιτέρω ο ρόλος που διαδραμάτισαν η KAD και το υπό κρατικό έλεγχο ταμείο επιστροφών SOD για την εξυπηρέτηση των στόχων της βιομηχανικής πολιτικής της χώρας, για παράδειγμα παρέχοντας ενίσχυση στην *Elan*. Στον τίτλο 2.1.1. «Σύσταση δημόσιου οργανισμού για τη διακυβέρνηση επιχειρήσεων κρατικής ιδιοκτησίας και για τη μεταμόρφωση της KAD και της SOD» αναφέρεται στο έγγραφο: «Αναδιάρθρωση σημαίνει ότι η KAD και η SOD πρέπει να απαλλαγούν από κάθε είδους στρατηγικές επενδύσεις: ... μη αποδοτικές επενδύσεις που κατέστησαν στρατηγικές διότι το κράτος επιθυμεί να τις συνδράμει προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα τους (*Muga, Elan*).» Ο χαρακτηρισμός ότι η επένδυση της KAD στην *Elan* κατέστη στρατηγική «διότι το κράτος επιθυμεί να [...] συνδράμει» την *Elan* συνιστά κατάφωρη αντίφαση με τον ισχυρισμό της Σλοβενίας ότι η KAD ήταν ανεξάρτητη κατά τη λήψη των αποφάσεών της (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (56)). Στη συνέχεια του κυβερνητικού εγγράφου εξηγείται ότι η μεταβίβαση μη αποδοτικών στρατηγικών επενδύσεων από παράλληλη του κράτους δομή άμεσα στο κράτος ήταν ενέργεια που αφορούσε κατά κύριο λόγο το προσωπικό και ότι η εταιρεία αναδιάρθρωσης *PDP*, που συστάθηκε από την KAD και τη SOD, είχε μεταβιβαστεί άμεσα στην κυριότητα του κράτους, καθώς η εν λόγω ομάδα δεν μπορούσε πλέον να υπάγεται στην KAD και στη SOD ⁽²⁶⁾.
- (108) Η Επιτροπή κάλεσε τη Σλοβενία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί των ως άνω εγγράφων. Η Σλοβενία επιβεβαίωσε ότι δεν υπήρξε κυβερνητική απόφαση σχετικά με την ανακεφαλαιοποίηση της *Elan*. Η Σλοβενία επεσήμανε ότι στην επισκόπηση του ΟΟΣΑ, που περιγράφει πώς η KAD και η SOD απέτελεσαν ισχυρό μηχανισμό για την κυβέρνηση ώστε να ασκεί έλεγχο στα συμβούλια και τη διοίκηση ιδιωτικοποιημένων εταιρειών, δεν αναφέρονται οι *DSU, Zavarovalnica Triglav* και *Triglav Naložbe* και ότι στο έγγραφο της σλοβενικής κυβέρνησης δεν αναφέρεται καμία άμεση ή έμμεση επιρροή όσον αφορά τα περιουσιακά στοιχεία που κατέχει η *Zavarovalnica Triglav* ή η *Triglav Naložbe*. Επιπλέον, η Σλοβενία εφιστά την προσοχή σε σημείο της επισκόπησης του ΟΟΣΑ όπου αναφέρεται ότι «η έλλειψη κεντρικού συντονισμού κατέστησε δύσκολη την αποτελεσματική διαχείριση των συμφερόντων κυριότητας της κυβέρνησης». Εξηγεί στη συνέχεια ότι η KAD πάντοτε υπαγόταν στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Οικονομικών, ενώ το Υπουργείο Οικονομίας ήταν αρμόδιο για τον κατασκευαστικό τομέα, στον οποίο ανήκει η *Elan*. Αναφορικά με το έγγραφο της σλοβενικής κυβέρνησης που κάνει λόγο για μη αποδοτικές επενδύσεις που κατέστησαν στρατηγικές, η Σλοβενία επισημαίνει ότι η *Mipa*, το δεύτερο παράδειγμα τέτοιου είδους επενδύσεων που αναφέρεται στο έγγραφο εκτός από την *Elan*, αφέθηκε να κηρύξει πτώχευση τον Οκτώβριο του 2009.
- (109) Οι παρατηρήσεις της Σλοβενίας δεν αντικρούουν τα επιχειρήματα που παρατίθενται ανωτέρω σχετικά με την εμπλοκή των δημόσιων αρχών στη λήψη του μέτρου ή ότι είναι απίθανο να μην έχουν εμπλακεί. Η αναφορά ότι η κυβέρνηση δεν ενεπλάκη στην απόφαση ανακεφαλαιοποίησης συνιστά απλή δήλωση. Το γεγονός ότι στην επισκόπηση του ΟΟΣΑ δεν αναφέρονται ρητά οι *DSU, Zavarovalnica Triglav* και *Triglav Naložbe* και ότι γίνεται λόγος για απουσία κεντρικού συντονισμού δεν αλλάζει τη γενική εικόνα που σκιαγραφείται από την επισκόπηση του ΟΟΣΑ, δηλαδή ότι η σλοβενική κυβέρνηση παρενέβαινε ενεργά στην οικονομία επιδιώκοντας στόχους της βιομηχανικής πολιτικής. Αναφορικά με τις

⁽²⁴⁾ Επισκόπηση του ΟΟΣΑ: Corporate Governance in Slovenia, σ. 9, 28/3/2011, διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.oecd.org/document/58/0,3746,en_2649_34813_47492282_1_1_1_1,00.html

⁽²⁵⁾ «Structural Adjustments 2010 and 2011» (Διαρθρωτικές προσαρμογές 2010 και 2011), κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, Οκτώβριος 2009, σ. 12, διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.svez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustments_SLO_EN.pdf

⁽²⁶⁾ «Structural Adjustments 2010 and 2011», κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, Οκτώβριος 2009, σ. 13, διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.svez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustments_SLO_EN.pdf

εταιρείες που δεν αναφέρονται ρητά στην επισκόπηση του ΟΟΣΑ και στο έγγραφο της σλοβενικής κυβέρνησης, τις Zavarovalnica Triglav και Triglav Naložbe, κατωτέρω παρέχονται αναλυτικά στοιχεία σχετικά με τον έλεγχο τους από το κράτος. Παράλληλα, πρέπει να έχουμε κατά νου ότι οι εν λόγω εταιρείες ήταν μειοψηφικοί μέτοχοι που κατείχαν μόνο το 25 % των μετοχών της *Elan*. Τέλος, όσον αφορά το έγγραφο της κυβέρνησης, το γεγονός ότι μια άλλη προβληματική εταιρεία θεωρούμενη «στρατηγική επένδυση» χρεοκόπησε δεν εμφανίζει συνάφεια με την αξιολόγηση της υπό εξέταση υπόθεσης.

- (110) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η εισφορά κεφαλαίων το 2008 από την *KAD* στην *Elan* αποτελείται από κρατικούς πόρους και μπορεί να καταλογιστεί στη Σλοβενία.

K A D - P P S

- (111) Όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη (12), η *KAD* διαχειρίζεται την *PPS* και ελέγχει το μετοχικό της κεφάλαιο. Επομένως, η συμμετοχή της *KAD-PPS* στην εισφορά κεφαλαίων πρέπει να εξεταστεί υπό το ίδιο πρίσμα όπως η συμμετοχή της *KAD*. Πράγματι, η έγκριση, από το εποπτικό συμβούλιο της *KAD*, της εισφοράς κεφαλαίων κατά την 134η συνεδρίασή του στις 10 Ιουλίου 2008 συμπεριλάμβανε έγκριση εισφοράς κεφαλαίων και εκ μέρους της *PPS* ⁽²⁷⁾. Το ίδιο ισχύει για την απόφαση που ελήφθη κατά την 135η συνεδρίαση του εποπτικού συμβουλίου της *KAD* τον Αύγουστο του 2008.
- (112) Ως εκ τούτου, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η εισφορά κεφαλαίων της *KAD-PPS* στην *Elan* το 2008 αποτελείται από κρατικούς πόρους και μπορεί να καταλογιστεί στη Σλοβενία.

D S U

- (113) Η Επιτροπή σημειώνει ότι η *DSU* ήταν κατά 100 % στην άμεση κυριότητα του κράτους κατά τη στιγμή της επιδότησης. Το εποπτικό της συμβούλιο απαρτίζεται από τρία μέλη, δύο εκ των οποίων διορίζονται από τον μέτοχο, δηλαδή τη Σλοβενία (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (13)). Κατά τη χρονική στιγμή των εισφορών κεφαλαίου, και το τρίτο μέλος είχε διοριστεί από το κράτος. Σύμφωνα με το καταστατικό της εταιρείας, το εποπτικό συμβούλιο λαμβάνει αποφάσεις με πλειοψηφία και εποπτεύει την οικονομική διαχείριση της *DSU*. Πράγματι, το εποπτικό συμβούλιο της *DSU* μελέτησε και ενέκρινε την εισφορά κεφαλαίων στην *Elan* σε έκτακτη συνεδρίασή του στις 11 Ιουλίου 2008 και εν μέρει τροποποίησε την απόφασή του κατά τη διάρκεια δύο έκτακτων συνεδριάσεων στις 26 Αυγούστου 2008 και στις 8 Σεπτεμβρίου 2008 ⁽²⁸⁾.
- (114) Δεδομένου ότι το σλοβενικό κράτος είναι ιδιοκτήτης της *DSU*, μπορεί να υποτεθεί βάσιμα ότι είναι σε θέση να ελέγχει την εταιρεία και ότι καταρχήν οι πόροι της *DSU* μπορούν να θεωρούνται κρατικοί πόροι. Αντίθετα από όσα ισχυρίζεται η Σλοβενία, το γεγονός ότι οι πόροι που χρησιμοποιήθηκαν για την εισφορά κεφαλαίων προέρχονται από μερίσματα, τόκους και λοιπά έσοδα της *DSU* δεν επηρεάζει το εν λόγω συμπέρασμα, όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη (104).
- (115) Αναφορικά με τη δυνατότητα καταλογισμού του μέτρου 2, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι και τα τρία μέλη του εποπτικού συμβουλίου τη δεδομένη χρονική στιγμή της επιδότησης είχαν διοριστεί από το σλοβενικό κράτος, τον μοναδικό μέτοχο της *DSU*, και ότι πράγματι απαιτείτο η έγκριση της συναλλαγής από το εποπτικό συμβούλιο. Όπως παρατίθεται ανωτέρω, η επιρροή πολιτικών ζητημάτων κατά τη λήψη αποφάσεων στην *DSU* αναγνωρίζεται στην έκθεση αποτίμησης [...] της 22ας Δεκεμβρίου 2006. ⁽²⁹⁾ Επίσης, το γεγονός ότι η *DSU*, από κοινού με την *KAD*, μεταβίβασε το 2010 στην εταιρεία χαρτοφυλακίου *PDP* τις μετοχές που είχε στην *Elan*, πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα των εξηγήσεων που παρέχονται ανωτέρω σχετικά με το ερώτημα πώς η σλοβενική κυβέρνηση αποφάσισε να χειριστεί επενδύσεις σε παράλληλες του κράτους δομές που είχαν καταστεί στρατηγικές, διότι το κράτος θέλησε να τις συνδράμει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων τους. Σε σχέση και με τις άλλες γενικές περιστάσεις που συνηγορούν υπέρ του ισχυρισμού ότι υπήρξε εμπλοκή των δημόσιων αρχών στην έγκριση του μέτρου ή ότι ήταν απίθανο να μην υπήρχε εμπλοκή, η Επιτροπή θεωρεί ότι η *DSU* δεν θα είχε προβεί στην εισφορά κεφαλαίων, εάν οι δημόσιες αρχές δεν την επηρέαζαν κατά τη λήψη αποφάσεων.
- (116) Ως εκ τούτου, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η εισφορά κεφαλαίων της *DSU* στην *Elan* το 2008 αποτελείται από κρατικούς πόρους και μπορεί να καταλογιστεί στη Σλοβενία.

⁽²⁷⁾ Βλέπε υποσημείωση 22.

⁽²⁸⁾ Βλέπε τα πρακτικά της συνεδρίασης της 8ης Σεπτεμβρίου 2008: [...].

⁽²⁹⁾ [...], A Valuation of the Skimar Group, 22 Δεκεμβρίου 2006, σ. 28.

Z a v a r o a l n i c a T r i g l a v

- (117) Η *Zavarovalnica Triglav* δεν ανήκει άμεσα στο σλοβενικό κράτος. Η Επιτροπή παρατηρεί, ωστόσο, ότι η Σλοβενία έχει στην άμεση κυριότητά της δύο τρίτα της *Zavarovalnica Triglav* (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (14)). Πλειοψηφικοί μέτοχοι είναι η ZIPZ (το Ίδρυμα Ασφαλίσεων Συντάξεων και Αναπηρίας) και η SOD (η σλοβενική εταιρεία αποζημιώσεων). Αμφότερες βρίσκονται κατά 100 % στην κυριότητα του κράτους. Κανένας από τους άλλους μετόχους δεν διαθέτει μερίδιο υψηλότερο του 1,8 % στη *Zavarovalnica Triglav*.
- (118) Πέντε από τα οκτώ μέλη του εποπτικού συμβουλίου της *Zavarovalnica Triglav*, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου και του αντιπροέδρου, εκπροσωπούν τους μετόχους και διορίζονται από αυτούς. Όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη (14), οι πλειοψηφικοί μέτοχοι της *Zavarovalnica Triglav* είναι εταιρείες που ανήκουν κατά 100 % στο κράτος. Επομένως, είναι καταρχήν το κράτος αυτό που διορίζει τα εν λόγω πέντε μέλη του εποπτικού συμβουλίου και τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου εκπροσωπούν το συμφέρον του κράτους. Η Επιτροπή σημειώνει ότι το διοικητικό συμβούλιο της *Zavarovalnica Triglav* ήταν αυτό που υπερψήφισε την αύξηση κεφαλαίου κατά τη γενική συνέλευση της *Elan* στις 28 Αυγούστου 2008, αλλά το έπραξε υπό τον όρο να εγκρίνει τη συναλλαγή το εποπτικό συμβούλιο. Πράγματι, το εποπτικό συμβούλιο ενέκρινε την εισφορά κεφαλαίων στις 4 Σεπτεμβρίου 2008 ⁽³⁰⁾.
- (119) Δεδομένου ότι το σλοβενικό κράτος κατέχει έμμεσα τα δύο τρίτα των μετοχών της *Zavarovalnica Triglav*, μπορεί να υποτεθεί βάσιμα ότι είναι σε θέση να ελέγχει την εταιρεία και ότι καταρχήν οι πόροι της *Zavarovalnica Triglav* μπορούν να θεωρούνται κρατικοί πόροι.
- (120) Πρέπει να δοθεί σημασία στο γεγονός ότι το κράτος διορίζει την πλειονότητα των μελών του εποπτικού συμβουλίου της *Zavarovalnica Triglav*, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου και του αντιπροέδρου, και ότι ήταν απαραίτητη η έγκριση της εισφοράς κεφαλαίων από το εποπτικό συμβούλιο.
- (121) Σε συνδυασμό και με τις άλλες γενικές περιστάσεις που εξετάστηκαν ανωτέρω και σαφώς συνηγορούν υπέρ του ισχυρισμού ότι υπήρξε εμπλοκή των δημόσιων αρχών στην έγκριση του μέτρου ή ότι ήταν απίθανο να μην υπήρχε εμπλοκή τους, το μέτρο θεωρείται ότι μπορεί να καταλογιστεί στη Σλοβενία.

T r i g l a v N a l o ž b e

- (122) Η *Triglav Naložbe* δεν ανήκει άμεσα στο σλοβενικό κράτος. Η Επιτροπή παρατηρεί, ωστόσο, ότι η Σλοβενία είναι ο άμεσος κάτοχος της πλειονότητας των μετοχών της *Triglav Naložbe*. Κατά τη χρονική στιγμή της έγκρισης του μέτρου, η *Zavarovalnica Triglav* κατείχε στην ουσία το 80 % των μετοχών της *Triglav Naložbe*. Η *Zavarovalnica Triglav* ανήκει με τη σειρά της έμμεσα κατά πλειοψηφία στο σλοβενικό κράτος (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (14)). Επομένως, έμμεσα η Σλοβενία είναι κάτοχος ποσοστού μεγαλύτερου του 51 % των μετοχών της *Triglav Naložbe*. Κανένας από τους άλλους μετόχους δεν διαθέτει μερίδιο υψηλότερο του 0,67 % στην *Triglav Naložbe*.
- (123) Τα τρία μέλη του εποπτικού συμβουλίου εκπροσωπούν το συμφέρον των μετόχων και εκλέγονται από αυτούς. Δεδομένου ότι το κράτος είναι έμμεσα ο πλειοψηφικός μέτοχος στην *Triglav Naložbe*, πρέπει να θεωρηθεί ότι το κράτος μπορεί να αποφασίζει ποιος διορίζεται στο εποπτικό συμβούλιο για να εκπροσωπεί το συμφέρον της Σλοβενίας. Το εποπτικό συμβούλιο της *Triglav Naložbe* ήταν αναγκασμένο να εγκρίνει την εισφορά κεφαλαίων στην *Elan*, όπως και έπραξε κατά την 7η έκτακτη συνεδρίασή του στις 3 Σεπτεμβρίου 2008 ⁽³¹⁾.
- (124) Δεδομένου ότι το σλοβενικό κράτος κατέχει έμμεσα την πλειονότητα των μετοχών της *Triglav Naložbe*, μπορεί να υποτεθεί βάσιμα ότι είναι σε θέση να ελέγχει την εταιρεία και ότι καταρχήν οι πόροι της *Triglav Naložbe* μπορούν να θεωρούνται κρατικοί πόροι. Αντίθετα από όσα ισχυρίζεται η Σλοβενία, το γεγονός ότι οι πόροι που χρησιμοποιήθηκαν για την εισφορά κεφαλαίων προέρχονται από δάνειο δεν επηρεάζει το εν λόγω συμπέρασμα, όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη (104).

⁽³⁰⁾ Βλέπε τα πρακτικά της συνεδρίασης της 4ης Σεπτεμβρίου 2008 «Το εποπτικό συμβούλιο εγκρίνει τη συμμετοχή της *Zavarovalnica Triglav*, d.d., στην αύξηση κεφαλαίου της *Skimar*, d.o.o., σε ύψος 1 200 000,00 ευρώ [...]».

⁽³¹⁾ Βλέπε τα πρακτικά της εν λόγω συνεδρίασης: το εποπτικό συμβούλιο μελέτησε την έκθεση σχετικά με την επένδυση στη *Skimar* d.o.o. και τα ψηφίσματα της τελευταίας γενικής συνέλευσης στις 28 Αυγούστου 2008 και τάσσεται υπέρ του διοικητικού συμβουλίου όσον αφορά την ενεργό συμμετοχή του στη διαδικασία ανάκαμψης της εταιρείας και επομένως υπέρ της απαιτούμενης ανακεφαλαιοποίησης συνολικού ύψους 10 εκατ. ευρώ, σε αναλογικά μερίδια [...].

- (125) Έχοντας κατά νου ότι το κράτος διορίζει όλα τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου της *Triglav Naložbe* και ότι απαιτείται η έγκριση της εισφοράς κεφαλαίων από το εποπτικό συμβούλιο, σε συνδυασμό και με τις άλλες γενικές περιστάσεις που εξετάζονται ανωτέρω και σαφώς συνηγορούν υπέρ του ισχυρισμού ότι υπήρξε εμπλοκή των δημόσιων αρχών στην έγκριση του μέτρου ή ότι είναι απίθανο να μην υπήρχε εμπλοκή τους, το μέτρο θεωρείται ότι μπορεί να καταλογιστεί στη Σλοβενία.

Σ υ μ π έ ρ α σ μ α

- (126) Η σύνθεση των εποπτικών συμβουλίων των μετόχων της *Elan* και το γεγονός ότι απαιτείτο η έγκριση της εισφοράς κεφαλαίων το 2008 από τα εποπτικά συμβούλια, συνηγορούν βάσιμα υπέρ του ισχυρισμού ότι το εν λόγω μέτρο μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος. ⁽³²⁾
- (127) Επιπλέον, η Επιτροπή διαθέτει ισχυρές ενδείξεις –όπως παρατίθεται ανωτέρω– σχετικά με την έντονη εμπλοκή του κράτους στη λήψη αποφάσεων της KAD (του μακράν σημαντικότερου μετόχου της *Elan* που είχε τον έλεγχο του 57,61 % του κεφαλαίου κατά τη χρονική στιγμή της εισφοράς κεφαλαίων) και της DSU. Οι εν λόγω ενδείξεις απορρέουν από την έκθεση του ΟΟΣΑ, την έκθεση του [...], έγγραφα που έχει δημοσιεύσει η σλοβενική κυβέρνηση, καθώς και δημοσιεύματα του Τύπου.
- (128) Επιπλέον, η παράλληλη συμπεριφορά των πέντε μετόχων της *Elan* που στο σύνολό τους ελέγχονταν από το κράτος συνιστά ένδειξη της εμπλοκής του κράτους στις αποφάσεις των μετόχων, καθώς είναι μάλλον αδύνατον πέντε ιδιωτικές και ανεξάρτητες εταιρείες να συμφωνούσαν να συνεισφέρουν κεφάλαιο σε μια προβληματική εταιρεία την ίδια χρονική στιγμή και υπό τις ίδιες συνθήκες.
- (129) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, συνάγεται το συμπέρασμα ότι το μέτρο 2 αποτελείται από κρατικούς πόρους και ότι μπορεί να καταλογιστεί στη Σλοβενία.

Επιλεκτικό πλεονέκτημα προς τον δικαιούχο

- (130) Προκειμένου να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση, το μέτρο πρέπει να είναι ειδικό ή επιλεκτικό, δηλαδή να ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις ή την παραγωγή ορισμένων αγαθών.
- (131) Θεωρείται ότι ο όμιλος *Elan* στο σύνολό του πρέπει να θεωρηθεί δικαιούχος της εισφοράς κεφαλαίων το 2008 για τους ίδιους λόγους που ισχύουν για το μέτρο 1 (βλέπε τις αιτιολογικές σκέψεις (87)-(90)). Ως επόμενο βήμα, πρέπει να αξιολογηθεί εάν το μέτρο προσπορίζει πλεονέκτημα στον δικαιούχο.
- (132) Εάν ένα μέτρο πληροί τις προϋποθέσεις της αρχής του ιδιωτικού επενδυτή της οικονομίας της αγοράς, μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη πλεονεκτήματος. Όπως περιγράφεται ανωτέρω, ένας επενδυτής της αγοράς θα προσπαθούσε να μεγιστοποιήσει την απόδοση των περιουσιακών του στοιχείων (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (91)).
- (133) Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή σημειώνει κατά πρώτον ότι η *Elan* αντιμετώπιζε προβλήματα κατά την έννοια των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης όταν χορηγήθηκε το μέτρο 2 (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (74)). Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τη Σλοβενία, η *Elan* αντιμετώπιζε τον κίνδυνο της αφερεγγυότητας στις αρχές του 2008, και είχε έλλειψη ρευστότητας της τάξης των [12,6-15 εκατ.] ευρώ.
- (134) Η Σλοβενία διατείνεται ότι οι μέτοχοι της *Elan* στήριξαν την απόφασή τους να συνεισφέρουν πρόσθετα κεφάλαια σε ορισμένα έγγραφα που κατήρτισε η *Elan* και εξωτερικοί σύμβουλοι, τα οποία καταδείκνυαν ότι η εν λόγω απόφαση ήταν αιτιολογημένη.
- (135) Μολονότι αληθεύει ότι η *Elan* κατήρτισε ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο για τον όμιλο για το διάστημα 2008-2012, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το εν λόγω σχέδιο προέβλεπε αύξηση του κεφαλαίου κατά 25 εκατ. ευρώ ως βάση για την επίτευξη πρόσθετης απόδοσης στο μέλλον και οι μέτοχοι της *Elan* θεώρησαν αυτό το μακροπρόθεσμο σχέδιο ανεπαρκές για τη διενέργεια εισφοράς κεφαλαίων τέτοιου ύψους. Το σχέδιο αποκατάστασης του Αυγούστου 2008 απαρτιζόταν κυρίως από προβλέψεις και δεν παρείχε πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τη σχεδιαζόμενη αύξηση του κεφαλαίου. Τόσο το μακροπρόθεσμο σχέδιο 2008-2012 όσο και το σχέδιο αποκατάστασης καταρτίστηκαν από την *Elan* χωρίς τη συμμετοχή εξωτερικού συμβούλου. Ένα άλλο έγγραφο που προσκόμισε η Σλοβενία σχετικά με τη δεύτερη αύξηση κεφαλαίου ήταν

⁽³²⁾ Απόφαση 2008/948/ΕΚ της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 2008, για μέτρα που έλαβε η Γερμανία υπέρ των εταιρειών DHL και Flughafen Leipzig/Halle, C 48/06 (πρώην7/06) (ΕΕ L 326 της 23.12.2008, σ. 1), σκέψεις 184-186, 226, 227· απόφαση της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2008, σχετικά με τον αερολιμένα Frankfurt-Hahn — Πιθανή κρατική ενίσχυση προς τον αερολιμένα και συμφωνία με τη Ryanair, C 29/2008 (ΕΕ C 12 της 17.1.2009, σ. 6), σκέψεις 212-218.

μια έκτακτη εκτίμηση της αξίας της *Elan*, που καταρτίστηκε από την KAD, με ημερομηνία Ιουλίου 2008. Το εν λόγω έγγραφο, ωστόσο, δεν τεκμηριώνει το επιχείρημα της Σλοβενίας ότι οι μέτοχοι της *Elan* ενήργησαν ως συνετοί επενδυτές, καθώς, σύμφωνα με την εν λόγω εκτίμηση, εάν ληφθούν υπόψη οι πιθανές ζημιές, η *Elan* είχε αρνητική αξία μετοχικού κεφαλαίου που ανερχόταν σε [29,5-34] εκατ. ευρώ τον Ιούλιο του 2008. Επιπλέον, στην έκτακτη εκτίμηση επισημαίνεται ότι οι προβλέψεις στο μακροπρόθεσμο σχέδιο της *Elan* για το διάστημα 2008-2012 ενδέχεται να ήταν υπέρμετρα αισιόδοξες δεδομένων των προηγούμενων εμπειριών, οπότε η αξία της εταιρείας θα ήταν ακόμη χαμηλότερη.

- (136) Η Σλοβενία επίσης υπέβαλε αποτίμηση του μετοχικού κεφαλαίου της *Elan* με εφαρμογή της μεθόδου των προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Η εν λόγω αποτίμηση μετοχικού κεφαλαίου, που καταρτίστηκε από [...] τον Ιούνιο του 2008, έκρινε ότι η αγοραία αξία της *Elan* στις 31 Δεκεμβρίου 2007 εξακολουθούσε να είναι θετική και ανερχόταν σε [35-40] εκατ. ευρώ. Εντούτοις, όπως περιγράφεται ανωτέρω (βλέπε τις αιτιολογικές σκέψεις (70) έως (74)), η κατάσταση της *Elan* σημείωσε δραστική επιδείνωση κατά τη διάρκεια του 2008. Υπό το πρίσμα των εν λόγω εξελίξεων, η ως άνω αποτίμηση μετοχικού κεφαλαίου πρέπει να θεωρηθεί παρωχημένη στις 28 Αυγούστου 2008 όταν οι μέτοχοι της *Elan* αποφάσισαν επί της εισφοράς κεφαλαίων και δεν μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστη ώστε να καταδείξει ότι οι μέτοχοι της *Elan* ενήργησαν ως συνετοί επενδυτές της αγοράς, ιδιαίτερα εάν ληφθούν υπόψη οι περιστάσεις της δεύτερης εισφοράς κεφαλαίων.
- (137) Όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη (32), οι μέτοχοι έδωσαν ως όρο για τυχόν αύξηση του κεφαλαίου την πρότερη συμφωνία των τραπεζών να αναδιτάξουν τα υφιστάμενα δάνεια της *Elan*. Μολονότι μια τέτοια συμφωνία δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί πριν την αύξηση του κεφαλαίου, οι μέτοχοι της *Elan* προχώρησαν στην εισφορά κεφαλαίων, διότι διαφορετικά η *Elan* θα αναγκαζόταν να κηρύξει πτώχευση.
- (138) Εάν οι τράπεζες είχαν συμφωνήσει στην αναδιτάξη των δανείων πριν την αύξηση του κεφαλαίου, αυτό θα ήταν ένδειξη ότι πίστευαν ότι θα αποκαθίστατο η βιωσιμότητα της *Elan*. Εντούτοις, αυτό δεν συνέβη και αντιθέτως μιας από τις τράπεζες έφτασε στο σημείο να ζητήσει δικαστική εντολή κατά της *Elan* για την εκτέλεση ανεξόφλητων οφειλών. Η στάση της τράπεζας μπορεί να θεωρηθεί ένδειξη ότι η αγορά δεν πίστευε στην αποκατάσταση της βιωσιμότητας της *Elan*.
- (139) Επιπλέον, πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι ήδη το 2007 οι μέτοχοι είχαν προβεί σε εισφορά κεφαλαίων ύψους 10,225 εκατ. ευρώ στην *Elan*, χωρίς επιτυχία. Πρέπει να διευκρινιστεί ότι μολονότι η εισφορά κεφαλαίων του 2007 στηρίχθηκε σε αποκαλούμενο σχέδιο στρατηγικής ανάπτυξης, στο πλαίσιο του οποίου η *Elan* είχε αρχικά ζητήσει επενδύσεις ύψους 20,2 εκατ. ευρώ, η εισφορά κεφαλαίων του 2008 ύψους 10 εκατ. ευρώ δεν μπορεί να θεωρηθεί δεύτερη δόση επενδυτικού κεφαλαίου σύμφωνα με το αρχικό σχέδιο στρατηγικής ανάπτυξης. Η εισφορά κεφαλαίων του 2008 ήταν απαραίτητη προκειμένου να αποφευχθεί η αφερεγγυότητα, καλύπτοντας την έλλειψη ρευστότητας της *Elan* και τις ζημιές που σημειώθηκαν, αλλά το κεφάλαιο δεν διοχετεύθηκε προς τους στόχους που είχαν τεθεί στο σχέδιο στρατηγικής ανάπτυξης (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (23)).
- (140) Τέλος, η Επιτροπή σημειώνει ότι όλοι οι μέτοχοι κατά τη χρονική στιγμή έγκρισης του μέτρου ήταν στην κυριότητα του κράτους, δηλαδή ότι στην αύξηση κεφαλαίου δεν συμμετείχε κανένας ιδιώτης μέτοχος.
- (141) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι το μέτρο 2 δεν χορηγήθηκε σύμφωνα με την αρχή του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς και ότι προσπόρισε πλεονέκτημα στην *Elan*.

Στρέβλωση του ανταγωνισμού και αντίκτυπος στο εμπόριο

- (142) Η Επιτροπή σημειώνει ότι ο δικαιούχος δραστηριοποιείται σε αγορές ανοικτές στον ανταγωνισμό. Κάθε κρατική επιδότηση προς μια τέτοια επιχείρηση είναι πιθανόν να της παρέχει πλεονέκτημα έναντι άλλων επενδυτών που δεν λαμβάνουν τέτοια επιδότηση. Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Σλοβενίας, δεν εμφανίζει συνάφεια εν προκειμένω εάν οι ανταγωνιστές της *Elan* είχαν μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς από ό,τι η *Elan* ή εάν οι εν λόγω ανταγωνιστές επίσης έλαβαν κεφάλαια από τους μετόχους τους.
- (143) Όταν μια χορηγηθείσα από κράτος μέλος ενίσχυση καθιστά ισχυρότερη τη θέση μιας επιχείρησης σε σύγκριση με άλλες επιχειρήσεις που την ανταγωνίζονται στο ενδοενοσιακό εμπόριο, πρέπει να θεωρείται ότι οι επιχειρήσεις αυτές επηρεάζονται από την ενίσχυση. ⁽³³⁾ Πράγματι, διενεργείται εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα του εξοπλισμού χιονοδρομίας και στα θαλάσσια σκάφη, τα προϊόντα δηλαδή που κατασκευάζει και εμπορεύεται ο δικαιούχος.

⁽³³⁾ Βλέπε, ειδικότερα, απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου στην υπόθεση 730/79 *Philip Morris* κατά *Επιτροπής*, Συλλογή 1980, σ. 2671, σκέψη 11· απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2001 στην υπόθεση C-53/00 *Ferring* Συλλογή 2001 σ. I-9067, σκέψη 21· απόφαση της 29ης Απριλίου 2004 στην υπόθεση C-372/97 *Ιταλία κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2004, σ. I-3679, σκέψη 44.

- (144) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι το μέτρο 2 είναι πιθανόν να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό και να έχει αντίκτυπο στο εμπόριο.

5.2.3. Συμπέρασμα σχετικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

- (145) Βάσει των ως άνω επιχειρημάτων, η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι το μέτρο 2 ενέχει κρατική ενίσχυση προς την *Elan* κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Η Σλοβενία δεν τήρησε την υποχρέωση αναμονής που προβλέπεται από το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

5.3. ΤΟ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (146) Το άρθρο 107 παράγραφος 2 και το άρθρο 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ προβλέπουν εξαιρέσεις από τον γενικό κανόνα που ορίζει ότι η κρατική ενίσχυση δεν είναι συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά, όπως ορίζεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
- (147) Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να σημειωθεί ότι το βάρος της απόδειξης του συμβιβάσιμου της ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ φέρει, καταρχήν, το οικείο κράτος μέλος, το οποίο οφείλει να αποδείξει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτής της παρέκκλισης ⁽³⁴⁾.
- (148) Η Επιτροπή αξιολογεί το συμβιβάσιμο του μέτρου 2 στο πλαίσιο των εν λόγω απαλλαγών. Δεδομένου ότι το εν λόγω μέτρο χορηγήθηκε σε προβληματική εταιρεία (βλέπε ανωτέρω το σημείο 5.1), η Επιτροπή αξιολογεί πρώτα το συμβιβάσιμο του μέτρου δυνάμει των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Δεύτερον, εξετάζεται κατά πόσον το μέτρο μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμο σε οποιαδήποτε άλλη βάση.

5.3.1. Κατευθυντήριες γραμμές περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης

- (149) Σύμφωνα με το σημείο 33 των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης, μόνο οι προβληματικές εταιρείες είναι επιλέξιμες για ενίσχυση διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Η *Elan* είναι επιλέξιμη, καθώς μπορεί να θεωρηθεί ότι ήταν προβληματική εταιρεία κατά τη χρονική στιγμή της δεύτερης εισφοράς κεφαλαίων (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (74)).
- (150) Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης, μια **ενίσχυση διάσωσης** πρέπει να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες δεν πληρούνται στο σύνολό τους από το υπό εξέταση μέτρο:
- α) Πρώτον, το μέτρο δεν χορηγήθηκε με τη μορφή δανείου ή εγγύησης, αλλά ως εισφορά κεφαλαίων (σημείο 25 α) των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης).
  - β) Δεύτερον, το μέτρο δεν έληξε εντός έξι μηνών κατ' ανώτατο όριο από την καταβολή της πρώτης δόσης (σημείο 25 α) των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης).
  - γ) Τρίτον, η Σλοβενία δεν κοινοποίησε εντός έξι μηνών από την πρώτη εφαρμογή του μέτρου σχέδιο αναδιάρθρωσης ή εκκαθάρισης ή αποδείξεις ότι το δάνειο έχει αποπληρωθεί ολοσχερώς (σημείο 25 γ) των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης).
- (151) Επομένως, οι εν λόγω εισφορές κεφαλαίου δεν μπορούν να θεωρηθούν ενίσχυση διάσωσης.
- (152) Το μέτρο επίσης δεν πληροί όλες τις προϋποθέσεις της **ενίσχυσης αναδιάρθρωσης** που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης, καθώς δεν προβλέφθηκαν αντισταθμιστικά μέτρα που θα μπορούσαν να αντισταθμίσουν τον αρνητικό αντίκτυπο της ενίσχυσης στις συναλλαγές.
- (153) Σύμφωνα με τα σημεία 38 έως 42 των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης, η αναδιάρθρωση πρέπει να συνοδεύεται από αντισταθμιστικά μέτρα αναλογικά του στρεβλωτικού αντικτύπου της ενίσχυσης και, ειδικότερα, του μεγέθους και του σχετικού βάρους της δικαιούχου επιχείρησης στην οικεία αγορά. Στο σημείο 40 των

⁽³⁴⁾ Π.χ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2007 στην υπόθεση T-68/03, *Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες ΑΕ κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2007, σ. Π-02911, σκέψεις 34-37.

κατευθυντήριων γραμμών ορίζεται ότι τα αντισταθμιστικά μέτρα πρέπει ιδιαίτερα να αφορούν την αγορά ή τις αγορές όπου η επιχείρηση θα κατέχει σημαντική θέση μετά την αναδιάρθρωση. Η Σλοβενία διατείνεται ότι ορισμένες πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού που πραγματοποιήθηκαν από την *Elan* το 2009 και το 2010 είχαν αντισταθμιστικό αποτέλεσμα.

- (154) Αναφορικά με το τμήμα εξοπλισμού χειμερινών αθλημάτων της *Elan*, η Σλοβενία περιγράφει την εταιρεία ως «μία από τις τελευταίες αυτόνομες μάρκες εξοπλισμού χειμερινών αθλημάτων» και αναφέρεται σε αυτή ως «απλώς έναν αδύναμο ανταγωνιστή μεταξύ πολύ μεγαλύτερων παικτών στην αγορά»⁽³⁵⁾. Αυτός ο δεύτερος χαρακτηρισμός, ωστόσο, δεν συνάδει με την περιγραφή της *Elan* από τον σημερινό πλειοψηφικό μέτοχο. Η PDP επισημαίνει ότι το 2010 η *Elan* πούλησε 448 000 ζευγάρια πέδιλα χιονοδρομίας και 217 000 χιονοσανίδες, ότι η *Elan* αντιστοιχεί στο 13 % της παγκόσμιας παραγωγής πέδινων χιονοδρομίας και ότι ήταν η 7η εταιρεία παγκοσμίως στον τομέα της χιονοδρομίας, με το μερίδιο της στην αγορά να αντιστοιχεί σε σχεδόν 8 % της παγκόσμιας αγοράς.
- (155) Η Σλοβενία δεν προτείνει συγκεκριμένο ορισμό του προϊόντος ή της γεωγραφικής αγοράς/των γεωγραφικών αγορών όπου δραστηριοποιείται το τμήμα εξοπλισμού χειμερινών αθλημάτων της *Elan*. Όπως περιγράφεται αναλυτικά κατωτέρω, λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες που παρέσχε η Σλοβενία και έχοντας κατά νου τους προβληματισμούς σχετικά με τον ορισμό της αγοράς από προηγούμενες περιπτώσεις συγχώνευσης⁽³⁶⁾, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η *Elan* πράγματι κατείχε σημαντικά μερίδια της αγοράς τουλάχιστον σε ορισμένες από τις συναφείς οικείες αγορές.
- (156) Προκειμένου να αξιολογήσει τη σχετική σημασία της εταιρείας στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται, η Επιτροπή εξέτασε διαθέσιμα στοιχεία, περιλαμβανομένων στρατηγικών εγγράφων που έχει καταρτίσει η ίδια η *Elan*. Εκτός από τα εξαρτήματα, η *Elan* κατασκευάζει, ειδικότερα, πέδιλα αλπικής χιονοδρομίας και χιονοσανίδες. Αφενός, τα εν λόγω προϊόντα πωλούνται ως προϊόντα με την επωνυμία *Elan* σε λιανοπωλητές (εφεξής «η αγορά λιανικής»)· αφετέρου, η *Elan* ενεργεί ως κατασκευαστής αρχικού εξοπλισμού, όπως αποκαλείται, και προμηθεύει άλλους (ανταγωνιστικούς) κατασκευαστές με πέδιλα και σανίδες (εφεξής «η αγορά ΚΑΕ»). Πρέπει να σημειωθεί ότι στην υπόθεση αριθ. COMP/M.3765–AMER SALOMON η Επιτροπή εξέτασε τον Δεκέμβριο του 2005, για τους σκοπούς της εν λόγω απόφασης, μεταξύ άλλων, επιμέρους αγορές προϊόντων εξοπλισμού διαφόρων ειδών χειμερινών αθλημάτων, συμπεριλαμβανομένων επιμέρους συναφών αγορών προϊόντων αλπικής χιονοδρομίας, χιονοπέδλων, και της αγοράς ΚΑΕ για πέδιλα αλπικής χιονοδρομίας. Οι αγορές λιανικής εξοπλισμού χειμερινών αθλημάτων εξετάστηκαν σε εθνικό επίπεδο, ενώ οι αγορές ΚΑΕ εξετάστηκαν τουλάχιστον σε εύρος ΕΟΧ⁽³⁷⁾. Στο αναπτυξιακό σχέδιο της εταιρείας «*Development Plan Elan Ski OEM 2006-2010*» η εταιρεία επισημαίνει ότι το μερίδιό της στην παγκόσμια αγορά παραγωγής ΚΑΕ για πέδιλα χιονοδρομίας το 2005 ήταν 21 % και εξηγεί «[...] Στο αναπτυξιακό σχέδιο της εταιρείας «*Development Plan Elan Sportartikel 2006-2010*» επισημαίνεται ότι η *Elan* θεωρούσε τον εαυτό της τον μεγαλύτερο παραγωγό χιονοσανίδων με παραγωγή 268 000 μονάδων το 2005, αριθμός που ισοδυναμεί με μερίδιο 16 %. Η εν λόγω παραγωγή αφορά κατά συντριπτική πλειονότητα τον κλάδο ΚΑΕ, ενώ 30 000 χιονοσανίδες πωλήθηκαν το 2005 με την επωνυμία *Elan*. Αναφορικά με τα πέδιλα χιονοδρομίας με την επωνυμία *Elan*, στο αναπτυξιακό σχέδιο «*Development Plan Market and brand focused penetration strategy Elan Brand 2006-2010*» γίνεται λόγος για ένα μερίδιο στην παγκόσμια αγορά ύψους 7,5 %, τοποθετώντας την *Elan* στην 7η θέση όσον αφορά το μερίδιο της αγοράς που κατέχει. Εντούτοις, στο εν λόγω έγγραφο τονίζεται ότι η εταιρεία πίστευε ότι μπορούσε σε ένα μέσο χρονικό ορίζοντα να ανέλθει στην πρώτη πεντάδα, εξηγώντας ότι [...].
- (157) Δεδομένου ότι το τμήμα χειμερινών αθλημάτων ευθύνεται μακράν για το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων και δεδομένης της ισχυρής θέσης της *Elan* που περιγράφεται αναλυτικά ανωτέρω, τουλάχιστον σε ορισμένους τομείς του κλάδου των χειμερινών αθλημάτων, θα έπρεπε να έχουν ληφθεί αντισταθμιστικά μέτρα σε αυτόν τον τομέα. Εξετάζοντας τα στοιχεία που επισημαίνει η Σλοβενία ως αντισταθμιστικά μέτρα που έλαβε το τμήμα χειμερινών αθλημάτων, η μόνη πώληση στοιχείων του ενεργητικού ήταν μια πώληση μεριδίου του κεφαλαίου του εταίρου της *Elan* στην κοινοπραξία διανομής *Dal Bello Sports* (εφεξής «*Dal Bello*») στις ΗΠΑ της τάξης του [17,5 % — 20 %] που κατείχε η *Elan*. Η πώληση στοιχείων του ενεργητικού από την *Elan* ήταν συνέπεια του ότι λύθηκε η κοινοπραξία εμπορίας και διανομής με την *Dal Bello* στη Βόρειο Αμερική. Η *Elan* διατείνεται ότι η λήξη της συνεργασίας είχε ως αποτέλεσμα μείωση των πωλήσεων της *Elan* στον Καναδά και στις ΗΠΑ και θεωρεί ότι πρόκειται για «αντισταθμιστικό αποτέλεσμα».
- (158) Πρέπει πρώτον να σημειωθεί ότι ούτε το μακροπρόθεσμο σχέδιο για το διάστημα 2008-2012 ούτε το σχέδιο αποκατάστασης αναφέρουν την πώληση των μετοχών της *Dal Bello* και η πώληση αυτή επομένως δεν μπορεί να θεωρηθεί «αναπόσπαστο μέρος της αναδιάρθρωσης», όπως προβλέπεται στο σημείο 40 των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Πράγματι, από μια προσεκτικότερη εξέταση της συναλλαγής αποκαλύπτεται ότι η συνεργασία εμπορίας και διανομής διεκόπη κατόπιν πρωτοβουλίας της *Dal Bello*. Η Σλοβενία παραδέχθηκε ότι «τα προβλήματα της *Elan*

⁽³⁵⁾ Επιστολή της Jadek & Pensa εξ ονόματος της *Elan*, με ημερομηνία 2/12/2012

⁽³⁶⁾ Βλέπε απόφαση για την υπόθεση αριθ. COMP/M.3765 — AMER SALOMON, διατίθεται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m3765_20051012_20212_en.pdf

⁽³⁷⁾ Βλέπε υποσημείωση 36.

το 2008 και η αναζήτηση της *Dal Bello* για έναν πιο αξιόπιστο εταίρο μακροπρόθεσμα οδήγησαν σε μια συζήτηση σχετικά με τη διακοπή μιας κατά τ' άλλα επιτυχούς συνεργασίας. Οι συζητήσεις αυτές είχαν ως αποτέλεσμα στις 14 Δεκεμβρίου 2009 τη συμφωνία λήξης της κοινοπραξίας ...». Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η πώληση στοιχείων ενεργητικού της *Elan* ήδη για τους προκειμένους λόγους δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως αντισταθμιστικό μέτρο.

- (159) Επιπλέον, μολοντί η μείωση των πωλήσεων, που επιφέρει μείωση του μεριδίου της αγοράς του δικαιούχου, μπορεί υπό άλλες συνθήκες να αποτελέσει αντισταθμιστικό μέτρο, η Επιτροπή σημειώνει ότι στην υπό εξέταση περίπτωση η συναλλαγή αφορούσε την αγορά λιανικής, η οποία προηγουμένως θεωρείτο εθνική από την Επιτροπή⁽³⁸⁾, και ότι οι πωλήσεις πέδιλων σκι της *Elan* μειώθηκαν σε κάθε περίπτωση μόνο στην αγορά της Βόρειας Αμερικής, αλλά όχι στην αγορά/στις αγορές της Ευρώπης και επομένως δεν μπορεί να αντισταθμίσει τις στρεβλώσεις που προκλήθηκαν στον ΕΟΧ. Επιπλέον, η κοινοπραξία δραστηριοποιείται στην εμπορία και διανομή των πέδιλων σκι και όχι στην κατασκευή τους. Η βασική δραστηριότητα της *Elan*, ωστόσο, είναι η κατασκευή πέδιλων σκι και χιονοσανίδων. Μόνο οι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού στη βασική αγορά του δικαιούχου μπορούν να θεωρηθούν κατάλληλα αντισταθμιστικά μέτρα.
- (160) Η Σλοβενία επίσης ισχυρίστηκε ότι η μείωση των εργαζόμενων που απασχολούνταν στην παραγωγή πέδιλων σκι και η μείωση των επενδύσεων στον τομέα της προώθησης πωλήσεων θα μπορούσαν να θεωρηθούν αντισταθμιστικά μέτρα.
- (161) Εντούτοις, όπως επίσης διαφαίνεται στο μακροπρόθεσμο σχέδιο και στο σχέδιο αποκατάστασης της *Elan*, τα εν λόγω μέτρα πρέπει να θεωρηθούν απλά μέτρα εξορθολογισμού με σκοπό τη μείωση των δαπανών και την αύξηση της αποδοτικότητας, προκειμένου να ανακτηθεί η οικονομική βιωσιμότητα. Τα μέτρα δεν ελήφθησαν προκειμένου να μειωθεί η παρουσία της *Elan* στην αγορά ή να αντισταθμιστούν τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που οφείλονταν στην ενίσχυση που έλαβε η *Elan*.
- (162) Στον ναυτικό τομέα, η Σλοβενία διατείνεται ότι οι κάτωθι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού είχαν αντισταθμιστικό αντίκτυπο: Το 2009 η *Elan* προέβη στην πώληση δύο εταιρειών που δραστηριοποιούνταν στον τομέα της ναύλωσης σκαφών αναψυχής, της *Elan Yachting d.o.o.* και της *Elan Marine Charter d.o.o.* Το 2010 πωλήθηκε η *Elan Brod d.o.o.*, μια εταιρεία με έδρα την Κροατία η οποία κατά κύριο λόγο δραστηριοποιείται στην παραγωγή κινητήρων σκαφών. Η Σλοβενία διατείνεται ότι οι εταιρείες δεν ήταν διαρθρωτικά ζημιόγones, ότι οι δραστηριότητες ναύλωσης που ασκούσαν η *Elan Yachting d.o.o.* και η *Elan Marine Charter d.o.o.* στήριζαν τη διεύθυνση του ναυτικού τομέα της *Elan* στις βασικές αγορές της *Elan*, και ότι η απόσυρση από το τμήμα της αγοράς των κινητήρων σκαφών μείωσε σημαντικά την παρουσία της *Elan* στην αγορά των σκαφών αναψυχής και θαλάσσιων αθλημάτων.
- (163) Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το σημείο 40 των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης, τα αντισταθμιστικά μέτρα πρέπει, ιδιαίτερα, να αφορούν την αγορά ή τις αγορές όπου η επιχείρηση θα κατέχει σημαντική θέση μετά την αναδιάρθρωση. Η παύση και το κλείσιμο ζημιόγων δραστηριοτήτων που είναι οπωσδήποτε απαραίτητες για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας δεν θεωρούνται μείωση της παραγωγικής ικανότητας για τους σκοπούς της αξιολόγησης των αντισταθμιστικών μέτρων.
- (164) Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι ναυτικές δραστηριότητες δεν συνιστούν την κύρια δραστηριότητα της *Elan*. Η εταιρεία παράγει σημαντικά υψηλότερο μερίδιο του κύκλου εργασιών της στον τομέα των χειμερινών αθλημάτων. Σύμφωνα με τις οικονομικές προβλέψεις για το 2011, τα συνολικά έσοδα για τον ναυτικό τομέα αναμενόταν να ανέλθουν μόλις στα [20-24] εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με τα [58-68] εκατ. ευρώ στον τομέα των χειμερινών αθλημάτων. Επιπλέον, το τμήμα των χειμερινών αθλημάτων επίσης έλαβε το μεγαλύτερο μέρος (5,924 εκατ. ευρώ) της εισφοράς κεφαλαίων ύψους 10 εκατ. ευρώ στην *Elan*. Υπό το πρίσμα του σημείου 40 των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης, φαίνεται αμφίβολο εάν οι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού στον ναυτικό τομέα μπορούσαν στο σύνολό τους να θεωρηθούν κατάλληλα αντισταθμιστικά μέτρα, καθώς όπως περιγράφεται αναλυτικά κατωτέρω, οι ναυτικές δραστηριότητες δεν είναι η αγορά όπου η εταιρεία διατηρεί τη σημαντικότερη θέση μετά την αναδιάρθρωση.
- (165) Προκειμένου να αξιολογήσει πλήρως τα επιχειρήματα που υπέβαλε η Σλοβενία, η Επιτροπή εξέτασε εντούτοις σε ποιον βαθμό η Σλοβενία θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι ελήφθησαν τα κατάλληλα αντισταθμιστικά μέτρα στον τομέα των ναυτικών δραστηριοτήτων. Πριν την αναδιάρθρωση, η μέγιστη παραγωγικότητα της *Elan* ανερχόταν σε [280-330] ιστιοπλοϊκά σκάφη και [45-55] μηχανοκίνητα σκάφη. Η Σλοβενία δεν προτείνει κάποιον συγκεκριμένο ορισμό του ναυτικού

(38) Βλέπε υποσημείωση 36.

προϊόντος ή της γεωγραφικής αγοράς/των γεωγραφικών αγορών όπου θα μπορούσε να μετρηθεί η σχετική της σημασία. Στα στοιχεία που υπέβαλε κάνει λόγο για μείωση της παρουσίας της *Elan* στην «αγορά σκαφών αναψυχής και θαλάσσιων αθλημάτων», ενώ παράλληλα αναφέρεται στην απόσυρσή της από τον «τομέα των μηχανοκίνητων σκαφών».

- (166) Εντούτοις, από την ανάλυση των διαθέσιμων εγγράφων, περιλαμβανομένων στρατηγικών εγγράφων που κατήρτισε η ίδια η *Elan* που εξετάζουν την ανταγωνιστική θέση του ναυτικού τμήματος της *Elan*, αποκομίζεται μια σαφέστερη εικόνα της σημασίας της εταιρείας στον ναυτικό τομέα. Σύμφωνα με το αναπτυξιακό σχέδιο «*Development Plan Elan Marine Division 2006-2010*», η παγκόσμια αγορά νεότευκτων σκαφών ανερχόταν σε περίπου 25 δισεκατ. ευρώ, εκ των οποίων το 80 % αντιστοιχούσε σε μηχανοκίνητα σκάφη και το 20 % σε ιστιοπλοϊκά σκάφη, και η ίδια αναλογία ισχύει και για την Ευρώπη. Η *Elan* περιέγραφε την αγορά ως «εξόχως κατακερματισμένη» και έδωσε το μερίδιο του ιστιοπλοϊκού της τομέα της στην αγορά της ΕΕ σε περίπου [0-5] %, και του τομέα μηχανοκίνητων σκαφών στο << 1 %. Εντούτοις, στο αναπτυξιακό σχέδιο επισημαινόταν η ύπαρξη διαφορετικών τμημάτων της αγοράς που χαρακτηρίζονται από διαφορετικές συνθήκες ανταγωνισμού, περιλαμβανομένων φραγμών εισόδου. Το μακροπρόθεσμο σχέδιο της *Elan* για τον όμιλο *Skimar (Elan's Long Term Plan of the Skimar Group 2008-2012)* του Ιουνίου 2008 προέβλεπε τον κατακερματισμό της αγοράς σκαφών ανάλογα με το μήκος του σκάφους και δήλωνε ότι η ανταγωνισμός ήταν σκληρότερος στον τομέα των μικρών σκαφών (30 πόδια), ενώ η *Elan* κατασκεύαζε και πωλούσε προϊόντα μεσαίας κατηγορίας μήκους 30-50 ποδών και σκόπευε να αναπτύξει νέα μοντέλα [...]. Η σαφέστερη δήλωση σχετικά με το μερίδιο της *Elan* στην αγορά όπου η ίδια θεωρεί ότι ανταγωνίζεται προέρχεται από μια παρουσίαση του σημερινού πλειοψηφικού μετόχου της *Elan*, της *PDP*, σύμφωνα με την οποία: «Το 2010 η *Elan*, στον τομέα των ιστιοπλοϊκών σκαφών μεταξύ 32 και 60 ποδιών (που εκπροσωπεί το 20 % της αγοράς σκαφών) πώλησε 122 σκάφη, αποκομίζοντας μερίδιο της αγοράς ύψους 5,2 %». Είναι πιθανόν κατά τον κατακερματισμό της αγοράς να χρησιμοποιούνται κριτήρια όπως το είδος της κίνησης (ιστίο, κινήτρας) και το μέγεθος ως σημεία εκκίνησης. Απουσία αντίθετης άποψης, για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης η Επιτροπή μπορεί να αποδεχθεί την αξιολόγηση της *PDP* ότι η *Elan* κατείχε μερίδιο της αγοράς μικρότερο του 5 % στην κατακερματισμένη αγορά των ιστιοπλοϊκών σκαφών.
- (167) Βάσει των ανωτέρω, ακόμη και εάν θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη οι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού στον ναυτικό τομέα εκ μέρους της *Elan* για τους σκοπούς της αξιολόγησης του συμβιβασμού από την Επιτροπή, εντός του ναυτικού τομέα, τυχόν αντισταθμιστικά μέτρα θα έπρεπε να έχουν ληφθεί στον κατασκευαστικό τομέα ιστιοπλοϊκών σκαφών, που ήταν προφανώς η βασική δραστηριότητα του ναυτικού τμήματος και όπου, όπως αναφέρθηκε, η εταιρεία είχε όχι αμελητέο μερίδιο της, κατά την *Elan*, «εξόχως κατακερματισμένης αγοράς». Η πώληση των δραστηριοτήτων ναύλωσης που κατά κύριο λόγο στήριζαν έμμεσα τις πωλήσεις ιστιοπλοϊκών σκαφών της *Elan*, και η πώληση της παραγωγής μηχανοκίνητων σκαφών, έναν τομέα από τον οποίο αποχώρησε εξολοκλήρου η *Elan* μέσω της πώλησης της *Elan Brod d.o.o.*, δεν συνάδουν με το σημείο 40 των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Όσον αφορά τα μηχανοκίνητα σκάφη, η *Elan* άρχισε την παραγωγή τους το 2002, με σκοπό να αξιοποιήσει τη φήμη που είχε κατακτήσει στον τομέα των ιστιοπλοϊκών σκαφών και για την παραγωγή μηχανοκίνητων σκαφών. Εντούτοις, οι πωλήσεις έφτασαν στο απόγειό τους με 50 σκάφη το 2006 και το 2007 και στη συνέχεια μειώθηκαν στα [25-29] το 2008 και στα μόλις [7-9] το 2009.
- (168) Επίσης, στα στοιχεία που υποβλήθηκαν από τη Σλοβενία τονίζεται το γεγονός ότι οι μέτοχοι της *Elan* και οι τράπεζες θεωρούσαν ότι οι δραστηριότητες που πωλήθηκαν δεν ήταν κύριες δραστηριότητες⁽³⁹⁾. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η πώληση θυγατρικών της *Elan* δεν αποσκοπούσε στην αντιστάθμιση τυχόν στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Και οι τρεις θυγατρικές ήταν ζημιογόνες κατά τη χρονική στιγμή της πώλησης, καθώς και τα έτη που προηγήθηκαν της πώλησης. Η Σλοβενία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι τα συνολικά (συνδυασμένα) καθαρά αποτελέσματα της *Elan Yachting d.o.o.* και της *Elan Marine Charter d.o.o.* ήταν - 157 000 ευρώ το 2007, - 100 000 ευρώ το 2008 και - 57 000 ευρώ το 2009. Και η *Elan Brod d.o.o.* κατέγραψε ζημίες καθ' όλη την εν λόγω περίοδο, και συγκεκριμένα - 58 000 ευρώ το έτος 2006, - 436 000 ευρώ το 2007, - 1 εκατ. ευρώ το 2008 και - 1,5 εκατ. ευρώ το 2009. Υπό το πρίσμα αυτών των αριθμητικών στοιχείων, η δήλωση της Σλοβενίας ότι οι εταιρείες δεν ήταν διαρθρωτικά ζημιογόνες φαίνεται να είναι απλώς ένας ισχυρισμός που εξυπηρετεί ίδια συμφέροντα. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης, η παύση και το κλείσιμο ζημιογόνων δραστηριοτήτων που είναι οπωσδήποτε απαραίτητες για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας δεν θεωρούνται ως μείωση της παραγωγικής ικανότητας για τους σκοπούς της αξιολόγησης των αντισταθμιστικών μέτρων. Οι υψηλές ζημίες που καταγράφηκαν από τις τρεις θυγατρικές στον ναυτικό τομέα που πωλήθηκαν και η έντονη συνεχής καθοδική τάση της *Elan Brod d.o.o.* ωστόσο αναδεικνύουν το γεγονός ότι οι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού ήταν πράγματι απαραίτητες για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας και επομένως δεν μπορούν να θεωρηθούν αντισταθμιστικά μέτρα.
- (169) Η Επιτροπή συνάγει, ως εκ τούτου, το συμπέρασμα ότι οι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού της *Elan* και η μείωση του προσωπικού και των δαπανών εμπορικής προώθησης δεν μπορούν να χαρακτηριστούν αντισταθμιστικά μέτρα. Δεδομένου ότι δεν εφαρμόστηκαν κατάλληλα αντισταθμιστικά μέτρα, ακόμη και λαμβάνοντας υπόψη το σημείο 56 των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και διάρθρωσης που ορίζει ότι οι προϋποθέσεις για την έγκριση ενίσχυσης μπορεί να είναι λιγότερο αυστηρές όσον αφορά την εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων, η Επιτροπή οφείλει να συνάγει

⁽³⁹⁾ Βλέπε το στοιχείο που υποβλήθηκε από τη Σλοβενία, με ημερομηνία 10 Οκτωβρίου 2011, που περιέχει επιστολή της *KAD* αναφερόμενη στην πώληση εταιρειών στον ναυτικό τομέα «που δεν θεωρούνται κύρια δραστηριότητα», ή την επιστολή της νομικής εταιρείας *Jadek & Pensa*, εξ ονόματος της *Elan*, με ημερομηνία 26 Απριλίου 2012, που εξηγεί ότι οι τράπεζες απαίτησαν την πώληση μη κύριων στοιχείων του ενεργητικού που βρίσκονταν στην Κροατία προκειμένου να συνάψουν συμφωνίες αναχρηματοδότησης.

το συμπέρασμα ότι οι απαιτήσεις των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης δεν πληρούνται όσον αφορά την αναγκαιότητα εφαρμογής των κατάλληλων αντισταθμιστικών μέτρων. Καθώς οι προϋποθέσεις για συμβιβάσιμη ενίσχυση αναδιάρθρωσης που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται σωρευτικά, αρκεί να μην πληροúται μόνο μία προϋπόθεση προκειμένου να αποκλειστεί η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών. Επομένως, η Επιτροπή δεν αξιολογεί περαιτέρω εάν πληρούνται οι άλλες προϋποθέσεις. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, συνάγεται το συμπέρασμα ότι το μέτρο 2 δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμο με τις κατευθυντήριες γραμμές περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης.

5.3.2. Συμβιβάσιμο επί άλλης βάσεως

- (170) Οι απαλλαγές που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ δεν ισχύουν στην υπό εξέταση περίπτωση, διότι το μέτρο αυτό δεν είναι κοινωνικού χαρακτήρα, δεν απευθύνεται σε μεμονωμένους καταναλωτές, δεν προορίζεται για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή έκτακτα γεγονότα, και δεν παρέχεται στην οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, οι οποίες θίγονται από τη διαίρεση της Γερμανίας.
- (171) Περαιτέρω απαλλαγές προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.
- (172) Το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ ορίζει ότι «οι ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση» μπορούν να χαρακτηριστούν συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά. Η *Elan* έχει έδρα περιφέρεια επιλέξιμη για ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ ⁽⁴⁰⁾. Το συμβιβάσιμο της κρατικής ενίσχυσης σε ενισχυόμενες περιοχές διέπεται από τις κατευθυντήριες γραμμές για τις περιφερειακές ενισχύσεις ⁽⁴¹⁾, σύμφωνα με τις οποίες μπορεί να χορηγηθεί κρατική ενίσχυση μόνο σε εταιρείες που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα. Η *Elan* ωστόσο αντιμετώπιζε προβλήματα κατά τη χρονική στιγμή που εγκρίθηκε το μέτρο (βλέπε την αιτιολογική σκέψη (74)). Ως εκ τούτου, το μέτρο 2 δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμη περιφερειακή ενίσχυση.
- (173) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι η ενίσχυση δεν είναι επιλέξιμη για την απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ.
- (174) Το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ ορίζει ότι «οι ενισχύσεις για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους» μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά.
- (175) Η Επιτροπή σημειώνει ότι η υπό εξέταση ενίσχυση δεν προοριζόταν για την προώθηση σημαντικού σχεδίου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ούτε εντόπισε η Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία ότι αποσκοπούσε στην άρση σοβαρής διαταραχής στην οικονομία της Σλοβενίας.
- (176) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι η ενίσχυση δεν είναι επιλέξιμη για την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ.
- (177) Το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της ΣΛΕΕ ορίζει ότι οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς μπορούν να χαρακτηριστούν συμβιβάσιμες με τη ΣΛΕΕ, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην ΕΕ κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Προφανώς το εν λόγω άρθρο δεν ισχύει για την υπό εξέταση υπόθεση.
- (178) Το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ επιτρέπει την έγκριση των κρατικών ενισχύσεων για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή ορισμένων οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Η Επιτροπή έχει καταρτίσει διάφορες κατευθυντήριες γραμμές και ανακοινώσεις που εξηγούν πώς πρόκειται να εφαρμόσει την παρέκκλιση που

⁽⁴⁰⁾ Χάρτης περιφερειακής ενίσχυσης της Σλοβενίας, εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 13 Σεπτεμβρίου 2006 και δημοσιεύθηκε στην ΕΕ C 256 της 24.10.2006, σ. 6.

⁽⁴¹⁾ ΕΕ C 54 της 4.3.2006, σ. 13.

περιέχεται στο εν λόγω άρθρο. Δεδομένου ότι τα εν λόγω μέτρα χορηγήθηκαν σε προβληματική εταιρεία, η Επιτροπή αξιολόγησε μόνο το συμβιβάσιμο των μέτρων δυνάμει των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Στην περίπτωση του υπό αξιολόγηση μέτρου δεν ισχύει καμία από τις λοιπές κατευθυντήριες γραμμές και ανακοινώσεις.

(179) Επομένως, η υπό αξιολόγηση ενίσχυση συνιστά μη συμβιβάσιμη κρατική ενίσχυση.

6. ΑΝΑΚΤΗΣΗ

- (180) Σύμφωνα με τη ΣΔΕΕ και κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η Επιτροπή είναι αρμόδια να αποφασίσει εάν το οικείο κράτος πρέπει να καταργήσει ή να τροποποιήσει την ενίσχυση ⁽⁴²⁾ εφόσον διαπιστώσει ότι η εν λόγω ενίσχυση δεν είναι συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά. Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως αποφανθεί ότι η υποχρέωση ενός κράτους να καταργήσει την ενίσχυση που κρίθηκε από την Επιτροπή μη συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά αποσκοπεί στην αποκατάσταση της προτέρας κατάστασης ⁽⁴³⁾. Σε αυτό το πλαίσιο, το Δικαστήριο απεφάνθη ότι ο εν λόγω στόχος επιτυγχάνεται όταν ο δικαιούχος επιστρέψει τα ποσά που έλαβε μέσω της παράνομης ενίσχυσης και με αυτόν τον τρόπο χάνει το πλεονέκτημα που είχε έναντι των ανταγωνιστών του στην αγορά και η κατάσταση επανέρχεται σε αυτήν που επικρατούσε πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης ⁽⁴⁴⁾.
- (181) Σύμφωνα με τη νομολογία, το άρθρο 14 του διαδικαστικού κανονισμού ορίζει ότι «σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο».
- (182) Επομένως, δεδομένου ότι το υπό εξέταση μέτρο πρέπει να θεωρηθεί παράνομη και μη συμβιβάσιμη ενίσχυση, η εν λόγω ενίσχυση πρέπει να ανακτηθεί προκειμένου να αποκατασταθεί η κατάσταση που επικρατούσε στην αγορά πριν τη χορήγηση της ενίσχυσης. Η ανάκτηση καλύπτει, ως εκ τούτου, το χρονικό διάστημα από την ανάδυση του πλεονεκτήματος για τον δικαιούχο, δηλαδή από τη στιγμή που τέθηκε στη διάθεσή του η ενίσχυση και επισύρει τόκους ανάκτησης έως την πραγματική ανάκτηση.
- (183) Η εισφορά κεφαλαίων το 2008 πρέπει να ανακτηθεί στο σύνολό της, καθώς οι αποφάσεις και των πέντε οντοτήτων που συμμετέχουν στη συναλλαγή μπορούν να καταλογιστούν στο κράτος. Το συνολικό ποσό της εισφοράς κεφαλαίων ήταν 10 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 5,924 εκατ. ευρώ χορηγήθηκαν στην *Elan Winter sport* και 4,076 εκατ. ευρώ στην *Elan Marine*. Οι εν λόγω δύο εταιρείες, ωστόσο, συγχωνεύθηκαν τον Ιούνιο του 2010 στη μητρική τους εταιρεία *Elan*. Η ημερομηνία από την οποία υπολογίζεται ο τόκος ανάκτησης είναι η ημερομηνία κατά την οποία πραγματικά τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου το κεφάλαιο, δηλαδή η 8η Σεπτεμβρίου 2008.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (184) Η εισφορά κεφαλαίων υπέρ της *Elan* που αποφασίστηκε τον Ιανουάριο του 2007 (μέτρο 1) δεν ενέχει κρατική ενίσχυση, δεδομένου ότι η απόφαση των μετόχων ήταν σύμφωνη προς την αρχή του επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς.
- (185) Η εισφορά κεφαλαίων υπέρ της *Elan* που αποφασίστηκε τον Αύγουστο του 2008 (μέτρο 2) ενέχει κρατική ενίσχυση. Η κρατική ενίσχυση δεν είναι συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά. Δεν πληροί τις προϋποθέσεις των κατευθυντήριων γραμμών περί διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Επίσης δεν πληρούνται οι διατάξεις του άρθρου 107 παράγραφοι 2 και 3 της ΣΔΕΕ. Επομένως, η εισφορά κεφαλαίων ύψους 10 εκατ. ευρώ πρέπει να ανακτηθεί από την *Elan* μαζί με τους τόκους ανάκτησης.

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η εισφορά κεφαλαίων του Ιανουαρίου 2007 δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁽⁴²⁾ Βλέπε απόφαση της 12ης Ιουλίου 1973 στην υπόθεση C-70/72 *Επιτροπή κατά Γερμανίας*, Συλλογή 1973 σ. 00813, σκέψη 13.

⁽⁴³⁾ Βλέπε απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1994 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92, *Ισπανία κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1994, σ. I-4103, σκέψη 75.

⁽⁴⁴⁾ Βλέπε απόφαση της 17ης Ιουνίου 1999 στην υπόθεση C-75/97 *Βέλγιο κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1999, σ. I-030671, σκέψεις 64-65.

Άρθρο 2

Το μέτρο κρατικής ενίσχυσης υπέρ της Elan με τη μορφή αύξησης του κεφαλαίου κατά 10 εκατ. ευρώ το 2008 εφαρμόστηκε παράνομα από τη Σλοβενία κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν είναι συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 3

1. Η Σλοβενία θα ανακτήσει την αναφερόμενη στο άρθρο 2 ενίσχυση από τη δικαιούχο εταιρεία *Elan*.
2. Το προς ανάκτηση ποσό φέρει τόκους από την ημερομηνία που τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου (8 Σεπτεμβρίου 2008) έως ότου ανακτηθεί πλήρως.
3. Οι τόκοι υπολογίζονται με τη μέθοδο του ανατοκισμού βάσει του κεφαλαίου V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής ⁽⁴⁵⁾.
4. Η Σλοβενία καταργεί τη χορήγηση οποιασδήποτε εκκρεμούσας ενίσχυσης αναφέρεται στο άρθρο 2 από την ημερομηνία ισχύος της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 4

1. Η ενίσχυση που αναφέρεται στο άρθρο 2 πρέπει να ανακτηθεί άμεσα και πραγματικά.
2. Η Σλοβενία μεριμνά για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησής της.

Άρθρο 5

1. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Σλοβενία διαβιβάζει τις ακόλουθες πληροφορίες στην Επιτροπή:
  - α) το συνολικό ποσό (κεφάλαιο και τόκοι ανάκτησης) που πρέπει να ανακτηθεί από τον δικαιούχο·
  - β) λεπτομερή περιγραφή των μέτρων που έχει ήδη λάβει και έχει προγραμματίσει να λάβει προς συμμόρφωση με την παρούσα απόφαση·
  - γ) έγγραφα που αποδεικνύουν ότι έχει δοθεί εντολή στον δικαιούχο να επιστρέψει την ενίσχυση.
2. Η Σλοβενία τηρεί ενήμερη την Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο των εθνικών μέτρων που λαμβάνονται για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης μέχρις ότου ολοκληρωθεί η ανάκτηση της ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 2. Η Σλοβενία υποβάλλει άμεσα, κατόπιν απλού αιτήματος της Επιτροπής, στοιχεία σχετικά με τα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί και προγραμματιστεί για τη συμμόρφωση με την παρούσα απόφαση. Προσκομίζει επίσης αναλυτικά στοιχεία σχετικά με τα ποσά της ενίσχυσης και τους τόκους που έχουν ήδη ανακτηθεί από τον δικαιούχο.

Άρθρο 6

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Δημοκρατία της Σλοβενίας.

Βρυξέλλες, 19 Σεπτεμβρίου 2012.

Για την Επιτροπή
Joaquín ALMUNIA
Αντιπρόεδρος

⁽⁴⁵⁾ EEL 140 της 30.4.2004, σ. 1.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 20ής Μαρτίου 2013

σχετικά με την κρατική ενίσχυση αριθ. SA.23420 (11/C, πρώην NN40/10) που έθεσε σε εφαρμογή το Βέλγιο υπέρ της SA Ducroire*[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2013) 1497]***(Τα κείμενα στη γαλλική και στην ολλανδική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)****(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)**

(2014/274/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα εν λόγω άρθρα ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Στις 5 Ιουνίου 2007, [η καταγγέλλουσα] (*) υπέβαλε καταγγελία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την εισφορά αρχικού κεφαλαίου ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ από την οποία ενδεχομένως ωφελήθηκε η ανώνυμη εταιρεία SA Ducroire (εφεξής «η SA Ducroire») κατά τη σύστασή της τον Σεπτέμβριο του 2004 από τον Office National du Ducroire (εφεξής «ο ONDD»).
- (2) Με επιστολή της 7ης Δεκεμβρίου 2007, η Επιτροπή υπέβαλε λεπτομερείς ερωτήσεις στο Βέλγιο. Οι απαντήσεις στις ερωτήσεις αυτές, στις οποίες επισυνάπτονταν πολλά έγγραφα καθώς και επιχειρηματικό σχέδιο, της περιήλθαν στις 12 Φεβρουαρίου 2008.
- (3) Στις 9 Σεπτεμβρίου 2008 πραγματοποιήθηκε σύσκεψη μεταξύ της καταγγέλλουσας και των υπηρεσιών της Επιτροπής.
- (4) Η Επιτροπή διαβίβασε στο Βέλγιο το μη εμπιστευτικό κείμενο της καταγγελίας στις 4 Δεκεμβρίου 2008.
- (5) Το μη εμπιστευτικό κείμενο των παρατηρήσεων του Βελγίου από κοινού με ειδικές ερωτήσεις διαβιβάστηκε στην καταγγέλλουσα στις 12 και στις 17 Δεκεμβρίου 2008. Η καταγγέλλουσα απάντησε σε αυτά με επιστολή της 6ης Νοεμβρίου 2009.
- (6) Στο Βέλγιο υποβλήθηκαν πρόσθετες ερωτήσεις στις 21 Απριλίου 2010, στις οποίες το Βέλγιο απάντησε στις 23 Ιουλίου 2010.
- (7) Στις 23 Φεβρουαρίου 2011, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «ΣΛΕΕ») ⁽³⁾ αναφορικά με τα ακόλουθα ενδεχόμενα μέτρα ενίσχυσης: (i) την εγγύηση του βελγικού κράτους από την οποία επωφελήθηκε ο ONDD για τους εμπορεύσιμους κινδύνους· (ii) μία ή περισσότερες εσωτερικές μεταφορές πόρων υπέρ της ασφάλισης των εμπορεύσιμων κινδύνων και (iii) το εγγεγραμμένο κεφάλαιο που έχει αναλάβει ο ONDD υπέρ των δραστηριοτήτων ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων της SA Ducroire. Η Επιτροπή κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα επίμαχα μέτρα.

⁽¹⁾ Από την 1η Δεκεμβρίου 2009, τα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ μετατράπηκαν αντιστοίχως στα άρθρα 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ»). Οι διατάξεις είναι κατ' ουσία ταυτόσημες και στις δύο περιπτώσεις. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, οι αναφορές στα άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ νοούνται αντιστοίχως, κατά περίπτωση, ως αναφορές στα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ. Η ΣΛΕΕ επέφερε επίσης ορισμένες αλλαγές, όπως η αντικατάσταση των λέξεων «Κοινότητα» από τη λέξη «Ένωση», «κοινή αγορά» από «εσωτερική αγορά» και «Πρωτοδικείο» από «Δικαστήριο». Στην παρούσα απόφαση χρησιμοποιείται η ορολογία της ΣΛΕΕ.

⁽²⁾ ΕΕ C 163 της 1.6.2011, σ. 1.

^(*) Εμπιστευτικές πληροφορίες

⁽³⁾ ΕΕ C 163 της 1.6.2011, σ. 1.

- (8) Στις 17 Μαρτίου 2011 και στις 28 Απριλίου 2011 πραγματοποιήθηκαν, αντιστοίχως, δύο συσκέψεις μεταξύ των βελγικών αρχών, του ONDD, της SA Ducroire και των υπηρεσιών της Επιτροπής.
- (9) Στις 4 Μαΐου 2011, οι βελγικές αρχές ζήτησαν να τους χορηγηθεί παράταση κατά τέσσερις εβδομάδες της προθεσμίας απάντησης στην απόφαση κίνησης της επίσημης διαδικασίας έρευνας (στο εξής «η απόφαση κίνησης της διαδικασίας»). Στις 5 Μαΐου 2011, η Επιτροπή ενημέρωσε τις βελγικές αρχές ότι δεν είχε καμία αντίρρηση όσον αφορά το αίτημα για παράταση της προθεσμίας και ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τη συνεδρίαση της 28ης Απριλίου 2011.
- (10) Την 1η Ιουνίου 2011, οι βελγικές αρχές κοινοποίησαν την απάντησή τους στις παρατηρήσεις και τις ερωτήσεις που είχε διατυπώσει η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Τα παραρτήματα στην απάντησή τους διαβιβάστηκαν στις 9 και 10 Ιουνίου 2011.
- (11) Μετά την απάντηση αυτή, η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες στις 27 Ιουλίου 2011.
- (12) Για να προετοιμάσουν την απάντησή τους στις ερωτήσεις της Επιτροπής, οι βελγικές αρχές πραγματοποίησαν δύο τεχνικές συνεδριάσεις με τις υπηρεσίες της Επιτροπής και τον δικαιούχο των μέτρων ενίσχυσης, στις 26 Σεπτεμβρίου και στις 18 Οκτωβρίου 2011, αντιστοίχως. Συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τα θέματα που εξετάστηκαν κατά τη διάρκεια των εν λόγω συσκέψεων κοινοποιήθηκαν από το Βέλγιο στις 14 Νοεμβρίου.
- (13) Στις 5 Δεκεμβρίου 2011, οι βελγικές αρχές διαβίβασαν την απάντησή τους στις ερωτήσεις της Επιτροπής της 27ης Ιουλίου 2011.
- (14) Στις 23 Απριλίου 2012, η Επιτροπή ζήτησε ορισμένες διευκρινίσεις σχετικά με τις διάφορες πληροφορίες που είχαν υποβληθεί, οι οποίες χορηγήθηκαν από τις βελγικές αρχές στις 16 Μαΐου 2012.
- (15) Στις 21 Μαΐου 2012 πραγματοποιήθηκε σύσκεψη μεταξύ των βελγικών αρχών, του ONDD, της SA Ducroire και των υπηρεσιών της Επιτροπής μετά την οποία οι βελγικές αρχές διαβίβασαν συμπληρωματικές εξηγήσεις με επιστολή της 31ης Μαΐου 2012. Με επιστολή της 14ης Ιουνίου 2012, οι βελγικές αρχές επανέλαβαν τη θέση τους όσον αφορά το μέτρο χορήγησης κεφαλαίων το οποίο αμφισβητείται από την Επιτροπή.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

II.1. Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ

- (16) Ο ONDD αποτελεί «αυτόνομο δημόσιο ίδρυμα» που δραστηριοποιείται στην αγορά της ασφάλισης πιστώσεων και διαθέτει την υποστήριξη και την εγγύηση του βελγικού κράτους.
- (17) Έως τις 31 Αυγούστου 2003, ο ONDD άσκησε όλες τις δραστηριότητες για δικό του λογαριασμό, καλυπτόμενος από το ευεργετικό καθεστώς της εγγύησης του κράτους. Δεν υπήρχαν χωριστοί λογαριασμοί για τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες δραστηριότητες ασφάλισης πιστώσεων, ούτε για τους εμπορεύσιμους και μη εμπορεύσιμους κινδύνους. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 93 παράγραφος 1 της συνθήκης, για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της συνθήκης στην βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων (εφεξής «η ανακοίνωση για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων») (*) χαρακτηρίζονται εμπορεύσιμοι οι εμπορικοί και πολιτικοί κίνδυνοι με μέγιστη περίοδο κινδύνου μικρότερη των δύο ετών, για οφειλέτες (†) που είναι εγκατεστημένοι σε μία από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε ορισμένες χώρες μέλη του ΟΟΣΑ, όπως η Αυστραλία, ο Καναδάς, η Ισλανδία, η Ιαπωνία, η Νέα Ζηλανδία, η Νορβηγία, η Ελβετία και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (‡).
- (18) Την 1η Σεπτεμβρίου 2003, ο ONDD ενεργοποίησε λογαριασμό, ο οποίος ανήκει στην αποκαλούμενη κατηγορία «commercial» (εμπορικό λογαριασμό), για τον οποίο δεν είχε, σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, την εγγύηση του κράτους, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε, από την ημερομηνία εκείνη, για το συνολικό φάσμα των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους. Την εποχή εκείνη είχε λοιπόν διοχετευθεί κεφάλαιο [45-70] εκατ. ευρώ στον εν λόγω εμπορικό λογαριασμό, επιτρέποντας τη χορήγηση της έγκρισης της εθνικής ρυθμιστικής αρχής των ασφαλιστικών οργανισμών, της Υπηρεσίας Ελέγχου των Ασφαλίσεων (εφεξής «η OCA»). Στο πλαίσιο του προαναφερόμενου εμπορικού λογαριασμού δεν υπήρχαν χωριστοί λογαριασμοί για εμπορεύσιμους και μη εμπορεύσιμους κινδύνους.

(*) EE C 281 της 17.9.1997, σ. 4. Από την 1η Ιανουαρίου 2013, η Επιτροπή εφαρμόζει τη νέα ανακοίνωση προς τα κράτη μέλη σχετικά για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, που δημοσιεύθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2012 (EE C 392 της 19.12.2012, σ. 1.).

(†) Ανεξάρτητα από το εάν πρόκειται για δημόσιους ή ιδιώτες οφειλέτες.

(‡) Βλέπε το σημείο 2.5 της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων.

- (19) Τον Μάιο του 2004, ο ΟΝΔΔ αποφάσισε να μεταβιβάσει τις υφιστάμενες δραστηριότητες του βραχυπρόθεσμης ασφάλισης πιστώσεων σε θυγατρική εταιρεία, με τη σύσταση της SA Ducroire. Οι βελγικές αρχές υποστηρίζουν ότι η απόφαση για τη σύσταση της SA Ducroire ελήφθη στο πλαίσιο της συμμόρφωσης με τις διατάξεις της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, η οποία καλεί τα κράτη μέλη να τροποποιήσουν τα συστήματα ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων τους, κατά τρόπο ώστε οι οργανισμοί ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων να μην επωφελούνται πλέον από τη στήριξη του κράτους σε ό, τι αφορά τους κινδύνους που χαρακτηρίζονται ως «εμπορεύσιμοι».
- (20) Η απόφαση ίδρυσης της SA Ducroire και διάθεσης σε αυτήν μετοχικού κεφαλαίου ύψους 150 εκατ. ευρώ εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 11 Μαΐου 2004 με βάση το επιχειρηματικό σχέδιο που είχε καταρτιστεί από τον ΟΝΔΔ με χρονικό ορίζοντα τα έτη 2005-2007, στο πλαίσιο του οποίου προβλέπονταν δύο σενάρια: το σενάριο Α) που χαρακτηριζόταν «ρεαλιστικό», με βάση την οικονομική συγκυρία και την υποθετική αύξηση των ασφαλισμένων ποσών κατά 3 %· και το σενάριο Β), το οποίο χαρακτηριζόταν «δυναμικό», θεμέλιο του οποίου ήταν η δραστήρια προσέγγιση για την κατάκτηση της αγοράς με βάση το υποθετικό σενάριο ότι η ανάπτυξη θα ήταν διπλάσια από την αντίστοιχη του ρεαλιστικού σεναρίου, θα ανερχόταν δηλαδή σε 6 % (*).
- (21) Η SA Ducroire συστάθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2004, ημερομηνία κατά την οποία ο ΟΝΔΔ είχε εγγραφεί για ποσό 150 εκατ. ευρώ στο κεφάλαιο της εταιρείας, από το οποίο τα 100 εκατ. ευρώ καταβλήθηκαν αμέσως, ενώ το εναπομείνον ποσό των 50 εκατομμυρίων ευρώ καταβλήθηκε το 2009.
- (22) Την 1η Ιανουαρίου 2005, ο ΟΝΔΔ μεταβίβασε το χαρτοφυλάκιο βραχυπρόθεσμων κινδύνων του στην SA Ducroire, η οποία άρχισε να ασκεί από την ημερομηνία εκείνη τις δραστηριότητές της. Ο ΟΝΔΔ, από την πλευρά του, εξακολούθησε να διαχειρίζεται τους μακροπρόθεσμους κινδύνους.
- (23) Η SA Ducroire διαχειρίζεται έτσι το σύνολο των εμπορεύσιμων κινδύνων κατά την έννοια της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων (οι οποίοι είναι εξ' ορισμού βραχυπρόθεσμοι), καθώς και τους μη εμπορεύσιμους βραχυπρόθεσμους κινδύνους, όπως οι κίνδυνοι με διάρκεια μικρότερη της διετίας για οφειλότες εγκατεστημένους σε χώρες εκτός του ΟΟΣΑ.
- (24) Το 2007, η SA Ducroire απέκτησε το 33 % του κεφαλαίου της «Komerčni úvěroná rojišt'ovna EGAP (KUP)» (του εμπορικού σκέλους του τσεχικού εθνικού οργανισμού ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων) για ποσό [12-14] εκατομμυρίων ευρώ. Η εξαγορά αυτή πραγματοποιήθηκε από κοινού με την SACE BT, η οποία είχε αποκτήσει επίσης το 33 % του κεφαλαίου της KUP. Το 2009, η SA Ducroire εξαγόρασε το σύνολο της συμμετοχής της SACE BT στο κεφάλαιο της KUP για ποσό [0-20] εκατ. ευρώ. Η SA Ducroire απέκτησε έτσι το 66 % του κεφαλαίου της KUP για συνολικό ποσό [10-35] εκατ. ευρώ. Από το τελευταίο αυτό ποσό, 12 εκατ. ευρώ καταγράφηκαν λογιστικά ως απόσβεση της ζημίας από τη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο (αρνητική προσαρμογή της αξίας της επένδυσης).

II.2. Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

- (25) Στις 5 Ιουνίου 2007 υποβλήθηκε καταγγελία στην Επιτροπή. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, ο ΟΝΔΔ προχώρησε στην διάθεση των κεφαλαίων με όρους που δεν θα μπορούσε να έχει αποδεχθεί ένας ιδιώτης επενδυτής. Η αποδοτικότητα της SA Ducroire, όπως αναμενόταν κατά τη χορήγηση του κεφαλαίου, θα ήταν, αφενός, κατώτερη από εκείνη στην οποία θα προσέβλεπε ένας ιδιώτης επενδυτής. Αφετέρου, το κεφάλαιο που χορηγήθηκε στην SA Ducroire δίδεν υπερέβαινε το αναγκαίο κεφάλαιο, τόσο από την άποψη των κανόνων προληπτικής εποπτείας για τα ελάχιστα επαρκή ίδια κεφάλαια, όσο και σε σχέση με το μέσο όρο του συντελεστή φερεγγυότητας (καθαρά ασφάλιστρα/ίδια κεφάλαια) για τους άλλους φορείς που δραστηριοποιούνται στον κλάδο. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η SA Ducroire και η SACE BT μπόρεσαν να υποβάλουν κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2006 την κοινή προσφορά «που ήταν ασυναγώνιστη σε σχέση με κάθε άλλη ανταγωνιστική προσφορά» για την αγορά του 66 % των μετοχών της KUP, μόνο χάρη στην «υπερκεφαλαιοποίησή» τους το 2004.

II.3. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

- (26) Η έρευνα που κινήθηκε στις 23 Φεβρουαρίου 2011 αφορά τα ακόλουθα μέτρα:
- α) Την εγγύηση του βελγικού κράτους από την οποία εικάζεται ότι επωφελήθηκε ο ΟΝΔΔ για τους εμπορεύσιμους κινδύνους του (εφεξής «Μέτρο 1»)
- β) τις πιθανές εσωτερικές μεταφορές πόρων (στο εσωτερικό του ΟΝΔΔ) από τις δραστηριότητες ασφάλισης μη εμπορεύσιμων κινδύνων προς τις δραστηριότητες ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων (πριν από τη μεταβίβαση των δραστηριοτήτων ασφάλισης βραχυπρόθεσμων κινδύνων στην SA Ducroire (εφεξής «Μέτρο 2»).

(*) Βλ. σελίδες 60 και 69 του παραρτήματος 8 που αφορά τις «παρατηρήσεις του Βελγίου σχετικά με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2011» τις οποίες υπέβαλαν οι βελγικές αρχές την 1η Ιουνίου 2011.

Στην ουσία, όταν ο ONDD ασκούσε δραστηριότητες ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων, δεν υπήρχαν στο εσωτερικό του ONDD χωριστή διοίκηση και χωριστοί λογαριασμοί για τις δραστηριότητες ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων και για τις ανάλογες δραστηριότητες ασφάλισης μη εμπορεύσιμων κινδύνων (βραχυπρόθεσμα), σε αντίθεση προς την επιταγή του σημείου 4.3 της ανακοίνωσης για την ασφάλιση των εξαγωγικών πιστώσεων. Σύμφωνα με το σημείο 4.3 της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, οι υποστηριζόμενες από το κράτος επιχειρήσεις ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων θα «έχουν, στη χειρότερη περίπτωση, χωριστή διοίκηση και θα τηρούν χωριστούς λογαριασμούς όσον αφορά την ασφάλιση εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων για λογαριασμό ή με την εγγύηση του κράτους, αποδεικνύοντας ότι δεν τυγχάνουν κρατικής ενίσχυσης για την ασφάλιση εμπορεύσιμων κινδύνων».

γ) Η διάθεση κεφαλαίων (150 εκατομμυρίων ευρώ από το εγγεγραμμένο κεφάλαιο) από τον ONDD το 2004 υπέρ της θυγατρικής του, της SA Ducroire (εφεξής «Μέτρο 3»).

(27) Όσον αφορά το Μέτρο 3, η απόφαση κίνησης της διαδικασίας κατέληγε στο συμπέρασμα ότι τα ακόλουθα μέρη της χορήγησης κεφαλαίων στην SA Ducroire δεν συνιστούν ενίσχυση ⁽⁸⁾:

α) το τμήμα του αρχικού κεφαλαίου της SA Ducroire που μπορεί να θεωρηθεί ως στήριξη της ασφάλισης των μη εμπορεύσιμων κινδύνων ⁽⁹⁾ δεν συνιστά ενίσχυση. Σύμφωνα με τους όρους της ανακοίνωσης σχετικά με την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, τα κράτη μέλη έχουν στην ουσία την ευχέρεια να στηρίζουν τη δραστηριότητα ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στον τομέα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων. Δεδομένου ότι η εν λόγω δραστηριότητα λογίζεται ότι δεν επιτρέπεται να ασκείται από τους επιχειρηματικούς φορείς της αγοράς, η κρατική υποστήριξη δεν είναι ικανή να νοθεύσει οποιαδήποτε μορφή ανταγωνισμού και δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Η Επιτροπή κάλεσε ως εκ τούτου το Βέλγιο να αποσαφηνίσει το τμήμα του κεφαλαίου της SA Ducroire το οποίο στηρίζει τη δραστηριότητά της που συνδέεται με μη εμπορεύσιμους κινδύνους.

(α) το τμήμα του κεφαλαίου της SA Ducroire, από το οποίο είχε ήδη ωφεληθεί η δραστηριότητα ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων στο εσωτερικό του ONDD και το οποίο απλώς μεταβιβάσθηκε στην SA Ducroire μαζί με τις αντίστοιχες δραστηριότητες, δεν συνιστά ενίσχυση. Πρόκειται απλώς για μεταβολή της νομικής μορφής της προϋφιστάμενης οικονομικής δραστηριότητας από κοινού με το διασυνδεδεμένο κεφάλαιο ⁽¹⁰⁾.

(28) Η επίμαχη ενδεχόμενη νέα ενίσχυση (Μέτρο 3) αφορά ως εκ τούτου μόνον το τμήμα του κεφαλαίου που έχει χορηγηθεί στην SA Ducroire το οποίο δεν υποστηρίζει τη δραστηριότητα ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων μη εμπορεύσιμων κινδύνων και το οποίο υπερβαίνει το τμήμα του κεφαλαίου από το οποίο είχε ήδη ωφεληθεί η δραστηριότητα ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων στο εσωτερικό του ONDD στις 31 Δεκεμβρίου 2004 (μόλις πριν τη μεταβίβαση των δραστηριοτήτων ασφάλισης των βραχυπρόθεσμων κινδύνων στην SA Ducroire).

(29) Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «*πρόσθετο κεφάλαιο*»: το τμήμα του κεφαλαίου που χορηγήθηκε στην SA Ducroire από το οποίο είχε ήδη ωφεληθεί η δραστηριότητα που αφορούσε τους εμπορεύσιμους κινδύνους (συμπεριλαμβανομένων των εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων) στο εσωτερικό του ONDD στις 31 Δεκεμβρίου 2004 (μόλις πριν τη μεταβίβαση των δραστηριοτήτων ασφάλισης των βραχυπρόθεσμων κινδύνων στην SA Ducroire)-

β) «*συμπληρωματικό κεφάλαιο*»: το τμήμα του πρόσθετου κεφαλαίου, όπως ορίστηκε μόλις προηγουμένως, από το οποίο επωφελείται η δραστηριότητα ασφάλισης πιστώσεων των εμπορεύσιμων κινδύνων (δηλαδή το κεφάλαιο, το οποίο χορηγήθηκε στην SA Ducroire, από το οποίο επωφελείται η δραστηριότητα ασφάλισης πιστώσεων των εμπορεύσιμων κινδύνων και το οποίο υπερβαίνει το τμήμα του κεφαλαίου από το οποίο είχε ήδη ωφεληθεί η δραστηριότητα ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων στο εσωτερικό του ONDD στις 31 Δεκεμβρίου 2004).

(30) Στα πρόσθετα κεφάλαια περιλαμβάνονται επομένως, μεταξύ άλλων, ιδίως τα συμπληρωματικά κεφάλαια (βλ. το διάγραμμα στην αιτιολογική σκέψη 141).

(31) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή θεώρησε δεδομένη την ύπαρξη σημαντικών πρόσθετων και συμπληρωματικών κεφαλαίων, λόγω της δυσαναλογίας μεταξύ του κεφαλαίου των 150 εκατομμυρίων ευρώ που χορηγήθηκε στην SA Ducroire, κατά τη σύστασή της, και των κεφαλαίων ύψους [45-70] εκατομμυρίων ευρώ που διοχετεύθηκαν στο εσωτερικό του ONDD σε πίστωση του εμπορικού λογαριασμού, από την 1η Σεπτεμβρίου 2003 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2004, προοριζόμενο για τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι εμπορεύσιμοι κίνδυνοι. Όπως δήλωσε η Επιτροπή ως εκ τούτου, φαινόταν ότι υπήρχαν πρόσθετα και συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια, ενώ η αναμενόμενη αποδοτικότητα έμοιαζε να είναι ανεπαρκής.

⁽⁸⁾ Βλ. τμήμα 4.1.2.2.1 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας.

⁽⁹⁾ Αυτό το εξαιρούμενο κεφάλαιο, το οποίο σχετίζεται με μη εμπορεύσιμους κινδύνους, περιλαμβάνει το κεφάλαιο της SA Ducroire, το οποίο, κατά τη χρονική στιγμή της μεταβίβασης των δραστηριοτήτων ασφάλισης κινδύνων στην SA Ducroire, ευνουόσε τη δραστηριότητα ασφάλισης των κινδύνων για οφειλότες εγκατεστημένους στη Ρουμανία και τη Βουλγαρία, επειδή οι προαναφερόμενοι κίνδυνοι ήταν την εποχή εκείνη μη εμπορεύσιμοι, δεδομένου ότι οι χώρες αυτές είχαν προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση την 1η Ιανουαρίου 2007, δηλαδή μετά τη μεταβίβαση των δραστηριοτήτων στην SA Ducroire.

⁽¹⁰⁾ Βλ. την απόφαση της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2005 στην υπόθεση N 531/2005 «Μέτρα που συνδέονται με τη σύσταση και τη λειτουργία της Banque Postale», σκέψη 54 (EE C 21 της 28.1.2006, σ. 2), η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2005/n531-05.pdf

- (32) Η παράλειψη του ONDD και της SA Ducroire να συμμορφωθούν με το σημείο 4.3 της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων (βλ. τις αιτιολογικές σκέψεις (17) και (19)), δηλαδή η μη καθιέρωση μεθόδων χωριστής διοίκησης και χωριστών λογαριασμών όπου θα γίνεται διάκριση μεταξύ εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων, καθιστούσε αδύνατο για την Επιτροπή να προσδιορίσει με ακρίβεια την έκταση των «συμπληρωματικών κεφαλαίων» στο στάδιο της κίνησης της επίσημης διαδικασίας έρευνας. Στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή κάλεσε συνεπώς τις βελγικές αρχές να συμμορφωθούν με το σημείο 4.3 της ανακοίνωσης για την ασφάλιση των εξαγωγικών πιστώσεων και να της γνωστοποιήσουν τα τμήματα του κεφαλαίου από τα οποία υποστηριζόταν, αντίστοιχα, η δραστηριότητα των βραχυπρόθεσμων μη εμπορεύσιμων κινδύνων και η δραστηριότητα των εμπορεύσιμων κινδύνων, πριν και μετά τη μεταβίβασή τους στην SA Ducroire.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

- (33) Η Επιτροπή δεν έλαβε, μέσα στις καθορισμένες προθεσμίες, καμία παρατήρηση από ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Όσον αφορά τα μέτρα 1 και 2: Εγγύηση του κράτους υπέρ των εμπορεύσιμων κινδύνων στα πλαίσια του ONDD και εσωτερικές μεταφορές πόρων υπέρ των εμπορεύσιμων κινδύνων του ONDD

- (34) Το Βέλγιο δήλωσε ότι ο ONDD είχε πάντοτε εστιάσει την προσοχή του στους μη εμπορεύσιμους κινδύνους και ότι η κυριαρχική θέση των εν λόγω κινδύνων στο χαρτοφυλάκιο του αποτελούσε σταθερή συνιστώσα. Μετά το 1993 ⁽¹¹⁾ και πριν από την προσχώρηση των δέκα νέων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) το Μάιο του 2004, η δραστηριότητα που αφορούσε τους εμπορεύσιμους κινδύνους στο πλαίσιο του ONDD ήταν ασήμαντη. Στο τέλος του 2003, τα ασφαλιστήρια για τη δραστηριότητα αυτή μόλις ισοδυναμούσαν με περίπου [0-1 %] του χαρτοφυλακίου των βραχυπρόθεσμων κινδύνων, ενώ τα ασφαλισμένα ποσά ανέρχονταν μόνο σε περίπου [...] εκατ. ευρώ (βλ. πίνακα 1 κατωτέρω). Οφείλει να σημειωθεί ότι το ανεπαίθητο ποσοστό των εμπορεύσιμων κινδύνων το οποίο καλυπτόταν τότε οφειλόταν ακριβώς στη σχέση μεταξύ των κινδύνων αυτών και των μη εμπορεύσιμων κινδύνων ⁽¹²⁾.
- (35) Η ισορροπία μεταξύ εμπορεύσιμων κινδύνων και βραχυπρόθεσμων μη εμπορεύσιμων κινδύνων στο πλαίσιο του χαρτοφυλακίου του ONDD μεταβλήθηκε μόλις από την 1η Μαΐου 2004 και μετά, από τη στιγμή που προσχώρησαν τα δέκα νέα κράτη μέλη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δεδομένου ότι το μερίδιο των εμπορεύσιμων κινδύνων στο χαρτοφυλάκιο του ONDD αυξήθηκε από [0-1 %] (με κριτήριο τα ασφαλιστήρια), το 2003, σε [15-20 %], το 2004, (βλ. τον παρακάτω πίνακα 1). Η μεταβολή αυτή ήταν αποτέλεσμα της αυτόματης μετάβασης από την κατηγορία των μη εμπορεύσιμων κινδύνων στην κατηγορία των βραχυπρόθεσμων εμπορεύσιμων κινδύνων για οφειλέτες που είναι εγκατεστημένοι στα δέκα νέα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (36) Όσον αφορά το Μέτρο 1, οι βελγικές αρχές προσέθεσαν επίσης ότι η εγγύηση του βελγικού κράτους απενεργοποιήθηκε από την 1η Σεπτεμβρίου 2003 όσον αφορά τους εμπορεύσιμους κινδύνους λόγω της μεταφοράς τους στον εμπορικό λογαριασμό, για την οποία ο ONDD είχε λάβει την έγκριση της OCA ⁽¹³⁾, ακριβώς επειδή ο λογαριασμός δεν τελούσε υπό την εγγύηση του κράτους (οι δραστηριότητες που καλύπτονται από την εγγύηση του κράτους δεν ρυθμίζονται από την OCA).
- (37) Όσον αφορά τις ενδεχόμενες εσωτερικές μεταβιβάσεις πόρων υπέρ των εμπορεύσιμων κινδύνων στα πλαίσια του ONDD, οι βελγικές αρχές ισχυρίζονται ότι, δεδομένης της αμελητέας σημασίας της δραστηριότητας εμπορεύσιμων κινδύνων, οποιαδήποτε μεταφορά πόρων θα ήταν αδιανόητη και θα συνιστούσε, εν πάση περιπτώσει, ενίσχυση ήσσονος σημασίας (*de minimis*) ⁽¹⁴⁾.
- (38) Οι βελγικές αρχές συμπεραίνουν ότι για το Μέτρο 1 και το Μέτρο 2, τα διακυβευόμενα ποσά αποτελούν οπωσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (*de minimis*) ⁽¹⁵⁾.

⁽¹¹⁾ Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, ο ONDD κάλυψε τους κινδύνους για τους οφειλέτες στη Ζώνη 1 έως το 1993 ([...], βλ. υποσημείωση 24) και έπαυσε να προσφέρει την εν λόγω κάλυψη έκτοτε. Ακόμη και πριν από το 1993, ο ONDD δεν είχε ουδέποτε σημαντικό χαρτοφυλάκιο εμπορεύσιμων κινδύνων.

⁽¹²⁾ Βλ. το παράδειγμα που παρέχεται στις σελίδες 13-14 των «Παρατηρήσεων του Βελγίου σχετικά με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2011» που υπέβαλαν οι βελγικές αρχές την 1η Ιουνίου 2011.

⁽¹³⁾ Η Επιτροπή Τραπεζικών, Χρηματοπιστωτικών και Ασφαλιστικών Υποθέσεων («CBFA») δημιουργήθηκε από την ενσωμάτωση της Υπηρεσίας Ελέγχου των Ασφαλίσεων (OCA) στην Επιτροπή Τραπεζικών και Χρηματοπιστωτικών Υποθέσεων (CBF), την 1η Ιανουαρίου 2004.

⁽¹⁴⁾ Διευκρίνιση της Επιτροπής: Οι βελγικές αρχές αναφέρονται στον κανόνα *de minimis*. Το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ προβλέπει την υποχρέωση κοινοποίησης των κρατικών ενισχύσεων στην Επιτροπή, προκειμένου να καθορίζεται κατά πόσον είναι συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Ο κανόνας *de minimis* αναφέρει ότι από την υποχρέωση αυτή απαλλάσσονται οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε περίοδο τριών ετών και δεν υπερβαίνουν ένα ορισμένο ανώτατο όριο. Τη στιγμή της εφαρμογής του Μέρους 1 και του Μέρους 2, το ισχύον όριο είχε καθοριστεί σε 100 000 ευρώ με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 69/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 30).

⁽¹⁵⁾ Βλ. υποσημείωση 14.

Πίνακας 1

Εξέλιξη ασφάλιστρων και ασφαλιζόμενων ποσών για βραχυπρόθεσμους εμπορεύσιμους και μη εμπορεύσιμους κινδύνους (ασφαλιστήρια συμβόλαια συνολικής κάλυψης εξαγωγών — βραχυπρόθεσμη κάλυψη)

(σε χιλιάδες ευρώ) ⁽¹⁾

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
εμπορεύσιμοι κίνδυνοι	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2004 (10 νέες προσχωρούσες χώρες)					[...]	[...]	[...]
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2007 (2 νέες προσχωρούσες χώρες)							
μη εμπορεύσιμοι κίνδυνοι	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2004 (10 νέες προσχωρούσες χώρες)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2007 (2 νέες προσχωρούσες χώρες)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Ασφαλιζόμενο ποσό	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
εμπορεύσιμοι κίνδυνοι	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2004 (10 νέες προσχωρούσες χώρες)					[...]	[...]	[...]
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2007 (2 νέες προσχωρούσες χώρες)							
μη εμπορεύσιμοι κίνδυνοι	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2004 (10 νέες προσχωρούσες χώρες)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2007 (2 νέες προσχωρούσες χώρες)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Ασφάλιστρα	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
(%)							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
εμπορεύσιμοι κίνδυνοι	[0-1 %]	[0-1 %]	[0-1 %]	[0-1 %]	[20-25 %]	[20-25 %]	[25-30 %]
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2004 (10 νέες προσχωρούσες χώρες)					[20-25 %]	[15-20 %]	[15-20 %]
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2007 (2 νέες προσχωρούσες χώρες)							
μη εμπορεύσιμοι κίνδυνοι	[99-100 %]	[99-100 %]	[99-100 %]	[99-100 %]	[75-80 %]	[75-80 %]	[70-75 %]
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2004 (10 νέες προσχωρούσες χώρες)	[20-25 %]	[15-20 %]	[20-25 %]	[20-25 %]			
εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2007 (2 νέες προσχωρούσες χώρες)	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]
Ασφαλιζόμενο ποσό	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

(σε χιλιάδες ευρώ) ⁽¹⁾

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
εμπορεύσιμοι κίνδυνοι εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2004 (10 νέες προσχωρούσες χώρες) εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2007 (2 νέες προσχωρούσες χώρες)	[0-1 %]	[0-1 %]	[0-1 %]	[0-1 %]	[15-20 %] [15-20 %]	[15-20 %] [10-15 %]	[15-20 %] [10-15 %]
μη εμπορεύσιμοι κίνδυνοι εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2004 (10 νέες προσχωρούσες χώρες) εκ των οποίων εμπορεύσιμοι από το 2007 (2 νέες προσχωρούσες χώρες)	[99-100 %] [15-20 %] [0-5 %]	[99-100 %] [15-20 %] [0-5 %]	[99-100 %] [20-25 %] [0-5 %]	[99-100 %] [15-20 %] [0-5 %]	[80-85 %] [0-5 %]	[80-85 %] [0-5 %]	[80-85 %] [5-10 %]
Ασφάλιστρα	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

⁽¹⁾ Βλέπε σελίδα 7 του εγγράφου «Απάντηση του Βελγίου στην επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 7ης Δεκεμβρίου 2007» που υποβλήθηκε από τις βελγικές αρχές στις 12 Φεβρουαρίου 2008 (οι βελγικές αρχές παραπέμπουν εκεί στη σελίδα 14 του εγγράφου τους που είχαν υποβάλει την 1η Ιουνίου 2011).

Όσον αφορά το Μέτρο 3: Κεφάλαιο που χορηγήθηκε από τον ONDD στην SA Ducroire

- (39) Προκειμένου να δικαιολογηθεί γιατί το κεφάλαιο που χορηγήθηκε από τον ONDD στην SA Ducroire ήταν αναγκαίο και πληρούσε το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή, οι βελγικές αρχές επικαλέστηκαν τα ακόλουθα επιχειρήματα: (1) η συναλλαγή πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της, δηλαδή στο πλαίσιο της μεταβίβασης της υφιστάμενης δραστηριότητας με τη μορφή της εκχώρησης σε θυγατρική, (2) η εισφορά κεφαλαίου δικαιολογείται με βάση τους κανόνες φερεγγυότητας, (3) η αναμενόμενη κερδοφορία των εμπορευσιμων δραστηριοτήτων της SA Ducroire ήταν επαρκής, ώστε να πείσει έναν ιδιώτη επενδυτή υπό τις συνθήκες της οικονομίας της αγοράς να προβεί στην εν λόγω επένδυση.

1. Η συναλλαγή συνίσταται στη μεταβίβαση υφιστάμενης δραστηριότητας ⁽¹⁶⁾

- (40) Οι βελγικές αρχές εκτιμούν ότι η εισφορά κεφαλαίου θα πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της, το οποίο συνίσταται ακριβώς στη μεταβίβαση υφιστάμενης δραστηριότητας. Το σύνολο των δραστηριοτήτων οι οποίες αναπτύσσονταν υπό την κάλυψη της SA Ducroire κατά τη στιγμή της σύστασής της ισοδυναμούσε απλά με μεταβίβαση του χαρτοφυλακίου βραχυπρόθεσμων δραστηριοτήτων του ONDD.
- (41) Για το σκοπό αυτό, οι βελγικές αρχές δηλώνουν ότι όλα τα στοιχεία του ισολογισμού του εμπορικού λογαριασμού **που σχετίζονται με την εμπορική δραστηριότητα** μεταβιβάστηκαν στον ισολογισμό έναρξης δραστηριοτήτων της SA Ducroire. Στο σκέλος του ενεργητικού, μεταβιβάστηκαν μόνον οι απαιτήσεις οι οποίες σχετίζονταν άμεσα με τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που βρίσκονταν ήδη στο χαρτοφυλάκιο (δεν μεταβιβάστηκαν οι επενδύσεις). Στο σκέλος του παθητικού, τα μόνα στοιχεία που μεταβιβάστηκαν ήταν εκείνα που συνδέονταν με το υφιστάμενο χαρτοφυλάκιο ασφαλίσεων, με αποτέλεσμα να εξαιρεθούν ως εκ τούτου το κεφάλαιο, τα αποθεματικά και οι προβλέψεις για εξισωτικά αποθεματικά και για καταστροφές ⁽¹⁷⁾. Οι βελγικές αρχές τονίζουν ότι τα [45-70] εκατ. ευρώ που έχουν διοχετευθεί στον εμπορικό λογαριασμό δεν μεταβιβάστηκαν στην SA Ducroire, δεδομένου ότι ο προσδιορισμός του ύψους του κεφαλαίου αποτέλεσε αντικείμενο ειδικής αξιολόγησης.
- (42) Οι βελγικές αρχές υποστηρίζουν ότι το κεφάλαιο που κατατέθηκε στον εμπορικό λογαριασμό δεν αποτελεί συναφές μέτρο για την αξιολόγηση των κεφαλαιακών αναγκών της SA Ducroire. Οι κεφαλαιακές ανάγκες του εμπορικού λογαριασμού εκτιμήθηκαν με αυτόματη εφαρμογή των κανόνων που ορίζονται στην οδηγία 2002/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 2002, για την τροποποίηση της οδηγίας 73/239/ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά τις απαιτήσεις περιθωρίου φερεγγυότητας για τις επιχειρήσεις ασφάλισης ζημιών ⁽¹⁸⁾ (εφεξής «οδηγία Φερεγγυότητα Ι») που αντιστοιχούν με τους κανόνες προληπτικής εποπτείας, προκειμένου να δοθεί η άδεια της ΟCA για τις βραχυπρόθεσμες δραστηριότητες ασφάλισης, δεδομένου ότι δεν τελούσε πλέον υπό την εγγύηση του κράτους, αλλά το κεφάλαιο αυτό δεν αντιστοιχεί από οικονομική σκοπιά στο κεφάλαιο που απαιτείται για να καλυφθεί το προφίλ κινδύνου της εν λόγω δραστηριότητας.
- (43) Κατά τις βελγικές αρχές, υπάρχει διαφορά μεταξύ της στάσης ενός ιδιώτη επενδυτή ο οποίος αποσκοπεί σε κερδοφορία της νέας επένδυσης, και της μητρικής εταιρείας, η οποία μεταβιβάζει τις υφιστάμενες δραστηριότητές της σε θυγατρική της εταιρεία. Οι βελγικές αρχές υποστηρίζουν ότι εάν υιοθετηθεί στο θέμα αυτό διαφορετική στάση, αυτό θα μπορούσε να εξαναγκάσει μια δημόσια επιχείρηση να μεταβιβάσει ή να παύσει να ασκεί μια οικονομική δραστηριότητα, εάν αυτή δεν ήταν αρκετά επικερδής για έναν ιδιώτη επενδυτή ο οποίος δρα υπό τις συνθήκες της οικονομίας της αγοράς, πράγμα που θα παραβίαζε την αρχή της ουδετερότητας των δημοσίων κεφαλαίων που θεσπίζεται στο άρθρο 345 της ΣΛΕΕ

2. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για να δικαιολογηθεί το ύψος του κεφαλαίου της SA Ducroire

- (44) Οι βελγικές αρχές υποστηρίζουν ότι το 2004 θα μπορούσαν να εξεταστούν δύο μέθοδοι για τον προσδιορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων των επιχειρήσεων ασφάλισης πιστώσεων: α) η κλασική μέθοδος για τον ασφαλιστικό τομέα εν γένει, η οποία καθορίζεται από την οδηγία Φερεγγυότητα Ι και η οποία βασίζεται στην αμοιβή των κινδύνων (δηλαδή τα ασφαλιστήρια — «προσέγγιση βασιζόμενη στα ασφαλιστήρια») και β) η μέθοδος που βασίζεται στους αναλαμβανόμενους κινδύνους («προσέγγιση βασιζόμενη στους αναλαμβανόμενους κινδύνους»), όπως για παράδειγμα η μέθοδος των κανόνων της Βασιλείας που εφαρμόζονται στον τραπεζικό τομέα και η μέθοδος της Standard & Poor's για τον προσδιορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για μια επιχείρηση ασφάλισης πιστώσεων.

⁽¹⁶⁾ Βλέπε τις «Παρατηρήσεις του Βελγίου σχετικά με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2011», που υπέβαλαν οι βελγικές αρχές την 1η Ιουνίου 2011, σ. 22-24.

⁽¹⁷⁾ Τα λεπτομερή στοιχεία για τις θέσεις που μεταβιβάστηκαν υποβλήθηκαν από τις βελγικές αρχές στις 14 Φεβρουαρίου 2007 στη σελίδα 3 του σημειώματος των βελγικών αρχών σε απάντηση στην επιστολή της Επιτροπής της 17ης Ιανουαρίου 2007, στην υπόθεση CP 8/2007 (sa.22302) και αναπαράγονται στο σημείο 70 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας.

⁽¹⁸⁾ ΕΕ L 77 της 20.3.2002, σ. 17.

Ισχύοντες κανόνες προληπτικής εποπτείας: «Φερεγγυότητα I»

- (45) Στην περίπτωση της SA Ducroire, οι βελγικές αρχές θεωρούν ότι η μέθοδος που προβλέπεται από την οδηγία Φερεγγυότητα I δεν αντικατοπτρίζει επαρκώς το συνολικό χρηματοοικονομικό προφίλ ενός ασφαλιστή
- (46) Σύμφωνα με την οδηγία Φερεγγυότητα I, το απαιτούμενο περιθώριο φερεγγυότητας ισούται με το μεγαλύτερο από τα δύο ποσά που προκύπτουν, εκ των οποίων το ένα βασίζεται στο ετήσιο ποσό των ασφαλιστρών ή εισφορών, ενώ το άλλο είναι αποτέλεσμα της μέσης επιβάρυνσης από αξιώσεις ασφαλιστικών ζημιών των τριών τελευταίων εταιρικών χρήσεων. Το απόλυτο κατώτατο όριο ανερχόταν ωστόσο σε 3 εκατ. ευρώ, για τα έτη 2004 έως 2006, και σε 3,2 εκατ. ευρώ, για τα έτη 2007 έως 2009.
- (47) Η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων από το ONDD οδηγεί για την SA Ducroire σε επίπεδο ελάχιστου κεφαλαίου περίπου **3 έως 3,3 εκατ. ευρώ** ⁽¹⁹⁾, μεταξύ 2005 και 2007, με βάση τα στοιχεία του επιχειρηματικού σχεδίου (βλ. στον παρακάτω Πίνακα 2).
- (48) Το Βέλγιο προβάλλει το επιχειρήμα ότι οι κεφαλαιακές απαιτήσεις των επιχειρήσεων ασφάλισης πιστώσεων εξαρτώνται περισσότερο από τους αναλαμβανόμενους κινδύνους, παρά από την αμοιβή των κινδύνων (ασφάλιστρα) και ότι οι μεθοδολογίες που βασίζονται στους αναλαμβανόμενους κινδύνους («προσέγγιση βασιζόμενη στους αναλαμβανόμενους κινδύνους») (όπως, για παράδειγμα, το άρθρο 8 του νόμου του 1939 για τον ONDD, η μέθοδος Standard & Poor's ή η μέθοδος των κανόνων της Βασιλείας που εφαρμόζονται στον τραπεζικό τομέα) είναι καταλληλότερες από την οδηγία Φερεγγυότητα I, η οποία βασίζεται στην αμοιβή των κινδύνων («προσέγγιση βασιζόμενη στα ασφάλιστρα»).
- (49) Οι βελγικές αρχές υποστηρίζουν ότι το χαρτοφυλάκιο των ασφαλιζόμενων κινδύνων από την SA Ducroire δεν είναι αντιπροσωπευτικό, εφόσον, σε αντίθεση με τους περισσότερους ανταγωνιστές της, καλύπτει κατά κύριο λόγο μη εμπορεύσιμους κινδύνους κατά την έννοια της ανακοίνωσης σχετικά με την ασφάλιση των εξαγωγικών πιστώσεων. Το επίπεδο κινδύνου που συνεπάγεται ένα τέτοιο χαρτοφυλάκιο είναι σημαντικά υψηλότερο από εκείνο που συνδέεται με ένα χαρτοφυλάκιο που αποτελείται αποκλειστικά ή εν μέρει από εμπορεύσιμους κινδύνους και θα δικαιολογούσε κατά την άποψη του Βελγίου τη χρήση αυστηρότερων κανόνων προληπτικής εποπτείας.

«Προσέγγιση βασιζόμενη στους αναλαμβανόμενους κινδύνους»: (i) Εφαρμογή του άρθρου 8 του νόμου του 1939 για τον ONDD στην SA Ducroire

- (50) Οι βελγικές αρχές εκτιμούν ότι η εφαρμογή του άρθρου 8 του νόμου της 31ης Αυγούστου 1939 για τον ONDD ⁽²⁰⁾ (εφεξής «νόμος του 1939») ευσταθεί στην προκειμένη περίπτωση, διότι εκπορεύεται από «προσέγγιση βασιζόμενη στους αναλαμβανόμενους κινδύνους». Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι το άρθρο 8 του νόμου του 1939 δεν έχει καμία σημασία σε θέματα κανονιστικών ρυθμίσεων για την SA Ducroire, διότι εφαρμόζεται μόνο στον ONDD.
- (51) Περαιτέρω, παρά το γεγονός ότι το άρθρο 8 προσδιορίζει το μέγιστο ποσό των αναλήψεων υποχρεώσεων του ONDD που προκύπτουν από τις δραστηριότητές του για δικό του λογαριασμό με την εγγύηση του κράτους, αλλά και εκείνες για λογαριασμό του κράτους, οι βελγικές αρχές θεωρούν ότι το άρθρο 8 του νόμου του 1939 αποτελεί το ελάχιστο σημείο αναφοράς για την SA Ducroire, η οποία όμως δεν επωφελείται από την εγγύηση του κράτους.
- (52) Κατά την εφαρμογή του άρθρου 8 παράγραφος 1 του **νόμου του 1939** ⁽²¹⁾, ο οποίος ορίζει ότι οι αναλήψεις υποχρεώσεων δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 20πλάσιο του συναθροιζόμενου ποσού κεφαλαίου και γενικού αποθεματικού, οι βελγικές αρχές εκτιμούν ⁽²²⁾ τις κεφαλαιακές ανάγκες της SA Ducroire σε περίπου **92 έως 106** εκατ. ευρώ μεταξύ 2005 και 2007, βάσει του επιχειρηματικού σχεδίου (βλέπε Πίνακα 2 παρακάτω).

«Προσέγγιση βασιζόμενη στους αναλαμβανόμενους κινδύνους»: (ii) μοντέλο που αναπτύχθηκε από τον οίκο Standard & Poor's

- (53) Στις παρατηρήσεις τους, οι βελγικές αρχές αναφέρονται στη μέθοδο που αναπτύχθηκε από τον οίκο Standard & Poor's για τον καθορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων στις επιχειρήσεις ασφάλισης πιστώσεων.

⁽¹⁹⁾ Βλ. την «Απάντηση στο ερωτηματολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2011» που υποβλήθηκε από τις βελγικές αρχές στις 5 Δεκεμβρίου 2011, σελ. 9 έως 11 (οι λεπτομερείς υπολογισμοί υποβλήθηκαν στις 14 Νοεμβρίου 2011).

⁽²⁰⁾ Βελγική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της 4ης Οκτωβρίου 1939.

⁽²¹⁾ Όσον αφορά τις δραστηριότητες του ONDD που ασκούνται για δικό του λογαριασμό με την εγγύηση του κράτους.

⁽²²⁾ Βλ. την «Απάντηση στο ερωτηματολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2011» που υποβλήθηκε από τις βελγικές αρχές στις 5 Δεκεμβρίου 2011, σ. 16.

- (54) Για να καθορισθεί το επίπεδο του κεφαλαίου αυτού ⁽²³⁾, η Standard & Poor's χρησιμοποιεί μοντέλο βασιζόμενο στους αναλαμβανόμενους κινδύνους («προσέγγιση βασιζόμενη στους αναλαμβανόμενους κινδύνους»), συνοδευόμενο από αξιολόγηση προερχόμενη από τον οργανισμό αντασφάλισης του ασφαλιστή. Το απαιτούμενο κεφάλαιο καθορίζεται στη βάση μεθοδολογίας που συγκρίνει τις ακαθάριστες ασφαλιστικές ζημιές με τα ακαθάριστα ασφαλιζόμενα ποσά («μεθοδολογία αντιπαράθεσης των ακαθάριστων ασφαλιστικών ζημιών με τους ακαθάριστους αναλαμβανόμενους κινδύνους») για περίοδο (συνήθως) 10 ετών. Ο υψηλότερος λόγος κατά την περίοδο αυτή πολλαπλασιάζεται επί συντελεστή 1,25 και εφαρμόζεται στα προβλεπόμενα ασφαλιζόμενα ποσά, τα οποία αναπροσαρμόζονται για να λαμβάνεται υπόψη η αντασφάλιση. Το μοντέλο βασίζεται στην παραδοχή ότι το χαρτοφυλάκιο της ασφαλιστικής επιχείρησης είναι αρκετά καλά διαφοροποιημένο από γεωγραφική άποψη και ανά κλάδο επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (*line of business*).
- (55) Παρά το γεγονός ότι αναφέρονται σε αυτήν, οι βελγικές αρχές δεν έχουν χρησιμοποιήσει τη μέθοδο της Standard & Poor's, για τον καθορισμό του επιπέδου των κεφαλαιακών απαιτήσεων στην SA Ducroire.

«Προσέγγιση βασιζόμενη στους αναλαμβανόμενους κινδύνους»: (iii) Εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας I σε επιχειρήσεις ασφάλισης πιστώσεων (ο συντελεστής Cooke)

- (56) Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, οι κανόνες της Βασιλείας ήταν καλύτερα προσαρμοσμένοι για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των επιχειρήσεων ασφάλισης πιστώσεων από τους ισχύοντες κανόνες προληπτικής εποπτείας, δηλαδή από την οδηγία Φερεγγυότητα I. Η φύση των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων ασφάλισης πιστώσεων, αλλά και η αρχή της προφύλαξης δικαιολογούν την προσφυγή στους κανόνες της Βασιλείας. Κατά την άποψη των αρχών, η ασφάλιση πιστώσεων προσομοιάζει με τις πιστωτικές δραστηριότητες των τραπεζών στο επίπεδο του κινδύνου του αντισυμβαλλομένου (και κυρίως με τον κίνδυνο μη πληρωμής από τον οφειλέτη). Η δραστηριότητα της SA Ducroire, σε αντίθεση με τις αντίστοιχες δραστηριότητες άλλων ιδιωτικών επιχειρήσεων ασφάλισης πιστώσεων, περιλαμβάνει επιπλέον κατά βάση την ανάληψη πιστωτικών κινδύνων για οφειλέτες οι οποίοι βρίσκονται σε λιγότερο ανεπτυγμένες ή αναδυόμενες χώρες [κίνδυνοι ευρισκόμενοι σε ζώνη 2 ⁽²⁴⁾].
- (57) Επομένως, σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, ο συντελεστής Cooke που καθορίζεται βάσει των κανόνων προληπτικής εποπτείας της Βασιλείας I, ο οποίος επιβάλλει ελάχιστη κεφαλαιοποίηση αντίστοιχη με 8 % των καθαρών υποχρεώσεων, θα ήταν καταλληλότερος για την αξιολόγηση της φερεγγυότητας των επιχειρήσεων ασφάλισης πιστώσεων.
- (58) Όπως προκύπτει από τα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου του ONDD, της 20ής Απριλίου 2004, ο ONDD βασίστηκε στο συντελεστή Cooke για τον καθορισμό του κεφαλαίου που απαιτείται για την SA Ducroire, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ανάγκη να παρασχεθεί στην SA επαρκής αξιοπιστία έναντι των ανταγωνιστών της.
- (59) Πράγματι, ο συντελεστής που χρησιμοποίησαν οι βελγικές αρχές στους υπολογισμούς δεν ανέρχεται σε 8 %, όπως ορίζεται επιτακτικά από τους κανόνες της Βασιλείας I, αλλά σε 10 %, ώστε να προβλέπεται προστατευτικό περιθώριο ασφαλείας.
- (60) Το κεφάλαιο που προσδιορίστηκε με τον τρόπο αυτό από τον ONDD για την SA Ducroire, ακριβώς όπως μνημονεύεται ⁽²⁵⁾ στα σχέδια χρηματοδότησης που υποβλήθηκαν στην ρυθμιστική αρχή και στο ενημερωτικό σημείωμα της 20ής Απριλίου 2004, βάσει των οποίων το Διοικητικό Συμβούλιο διατύπωσε την κατ' αρχήν συμφωνία του με τη σύσταση της SA Ducroire με εγγεγραμμένο μετοχικό κεφάλαιο ύψους 150 εκατ. ευρώ, ανερχόταν σε περίπου **68 έως 74 εκατ.** ευρώ για τα τέλη του 2006 (βλ. πίνακα 2 στη συνέχεια). Τα υποθετικά σενάρια που έγιναν αποδεκτά περιλάμβαναν αποκλειστικά την κάλυψη των κινδύνων που βρίσκονταν στη Ζώνη 2 και στις 10 χώρες που προσχώρησαν στην ΕΕ τον Μάιο του 2004
- (61) Αντίθετα, στο σημείωμα στρατηγικής της 28ης Σεπτεμβρίου 2004 ⁽²⁶⁾, το κεφάλαιο που υπολογιζόταν από τον ONDD με χρήση του συντελεστή Cooke (10 % των καθαρών υποχρεώσεων) από το 2005 έως το 2007, ανερχόταν σε περίπου **74 έως 101 εκατ.** EUR. Σε αντίθεση με τις οικονομικές προβλέψεις στο σημείωμα του Απριλίου 2004, στις οικονομικές προβλέψεις του Σεπτεμβρίου 2004 ενσωματωνόταν η κάλυψη όλων των βραχυπρόθεσμων κινδύνων, συμπεριλαμβανομένου έτσι το συνολικό φάσμα των ζωνών 1 και 2. Όπως συμπεραίνεται στο σημείωμα αυτό, «καταβεβλημένο κεφάλαιο ύψους 100 εκατ. ευρώ αρκεί για την άσκηση της βραχυπρόθεσμης δραστηριότητας ασφαλιστηρίων συμβολαίων συνολικής κάλυψης εξαγωγών έως το 2007, αλλά θα πρέπει να επανεξεταστεί μετά το εν λόγω χρονικό διάστημα».

⁽²³⁾ Βλ. Παράρτημα B14 της «Απάντησης στο ερωτηματολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2011», που υποβλήθηκε από τις βελγικές αρχές στις 5 Δεκεμβρίου 2011.

⁽²⁴⁾ Βλ. το έγγραφο που υποβλήθηκε από τις βελγικές αρχές την 1η Ιουνίου 2011 με τίτλο «Παρατηρήσεις του Βελγίου σχετικά με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2011», σ. 10: «*Selon les catégories utilisées par l'ONDD, [...]*».

⁽²⁵⁾ Βλ. παράρτημα 8 (σ. 74) και το παράρτημα 13 των «Παρατηρήσεων του Βελγίου σχετικά με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2011» που υπέβαλαν οι βελγικές αρχές την 1η Ιουνίου 2011.

⁽²⁶⁾ Βλ. σελίδα 28 του σημειώματος στρατηγικής της 28ης Σεπτεμβρίου 2004 με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές στρατηγικής για τον ONDD και την SA» που υποβλήθηκε στο διοικητικό συμβούλιο του ONDD και το οποίο παρατίθεται στο παράρτημα 10 των «Παρατηρήσεων του Βελγίου σχετικά με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2011» που υπέβαλαν οι βελγικές αρχές την 1η Ιουνίου 2011.

- (62) Οι βελγικές αρχές θεωρούν ότι η εφαρμογή του συντελεστή Cooke δεν αποτελεί κατάλληλη μέθοδο για τον διαχωρισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων μεταξύ εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων δραστηριοτήτων ασφάλισης, διότι η μέθοδος που χρησιμοποιεί τον συντελεστή Cooke, η οποία εφαρμόζεται στα ποσά των αναλήψεων υποχρεώσεων, συνεπάγεται, κατά τη γνώμη τους, κάποιο βαθμό γραμμικής εξέλιξης μην λαμβάνοντας επαρκώς υπόψη την ποικιλόμορφη φύση των διαφόρων εγγενών κινδύνων.

Εφαρμογή της μεθοδολογίας της οδηγίας Φερεγγυότητα II με εσωτερική μοντελοποίηση για τους πολιτικούς κινδύνους

- (63) Οι κανόνες της οδηγίας Φερεγγυότητα II εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης ⁽²⁷⁾ (στο εξής: η «οδηγία Φερεγγυότητα II»).
- (64) Προκειμένου να γίνεται ο διαχωρισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων μεταξύ εμπορεύσιμων δραστηριοτήτων, αφενός, και μη εμπορεύσιμων δραστηριοτήτων, αφετέρου, το ONDD ανέπτυξε το 2011 μια μεθοδολογία που θα θεωρεί καταλληλότερη. Πρόκειται για την τυποποιημένη μέθοδο της οδηγίας Φερεγγυότητα II ⁽²⁸⁾, η οποία αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της «Μελέτης Ποσοτικού Αντίκτυπου 5» (QIS 5), η οποία συνοδεύεται από την εσωτερική μοντελοποίηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων προς κάλυψη των πολιτικών κινδύνων και βαθμονόμηση, προκειμένου να καλύπτεται φερεγγυότητα που αντιστοιχεί σε διαβάθμιση Α και να εφαρμόζεται χρησιμοποιώντας τις παραμέτρους που αντιστοιχούν για το 2004.
- (65) Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, μπορεί εύλογα να υποθεθεί ότι ένας συνετός ιδιώτης επενδυτής θα είχε στηριχθεί στη μεθοδολογία αυτή το 2004.
- (66) Η τυποποιημένη φόρμουλα QIS 5 της οδηγίας Φερεγγυότητα II εφαρμόστηκε από τον ONDD για όλους τους κινδύνους, με εξαίρεση τους πολιτικούς κινδύνους. Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, ο πολιτικός κίνδυνος κατά την ασφάλιση πιστώσεων παρομοιάζει με ορισμένα είδη κινδύνων καταστροφής. Ωστόσο, σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, ο κίνδυνος καταστροφής κατά την ασφάλιση πιστώσεων καλύπτεται προς το παρόν ελλιπώς από την φόρμουλα QIS 5 της οδηγίας Φερεγγυότητα II. Επομένως, κατά την άποψή τους, δικαιολογείται η χρήση εσωτερικού μοντέλου για την εκτίμηση των κεφαλαιακών αναγκών που απορρέουν από τους πολιτικούς κινδύνους.
- (67) Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, οι κεφαλαιακές ανάγκες της SA Ducroire εκτιμώνται ⁽²⁹⁾ βάσει του επιχειρηματικού σχεδίου (βλέπε πίνακα 2). σε περίπου **80 έως 99 εκατ. ευρώ**, από το 2005 έως το 2007 και σε περίπου [125-150] εκατ. ευρώ, το 2009, με βάση το επιχειρηματικό σχέδιο (βλ. στον παρακάτω πίνακα 2). Το μεγαλύτερο μέρος των εν λόγω κεφαλαιακών αναγκών προέρχεται από την κάλυψη πολιτικών κινδύνων
- (68) Μετά από αίτημα της Επιτροπής, οι βελγικές αρχές εκτίμησαν τις κεφαλαιακές ανάγκες της SA Ducroire, εφαρμόζοντας τον τυποποιημένο μαθηματικό τύπο QIS5 της οδηγίας Φερεγγυότητα II για όλους τους τύπους κινδύνων (συμπεριλαμβανομένων, εν προκειμένω, των πολιτικών κινδύνων). Στην περίπτωση αυτή, οι κεφαλαιακές ανάγκες της SA Ducroire εικάζεται ότι είναι ⁽³⁰⁾ **κατώτερες κατά 23 έως 25 εκατ. ευρώ**, από το 2005 έως το 2007, και κατώτερες κατά [25-50] εκατ. ευρώ, για το 2009 (βλ. στον παρακάτω πίνακα Πίνακα 2).

⁽²⁷⁾ L 335 της 17.12.2009, σ. 1. Η οδηγία Φερεγγυότητα II τέθηκε σε ισχύ στις 6 Ιανουαρίου 2010.

⁽²⁸⁾ Η Φερεγγυότητα II συνιστά ευρωπαϊκή μεταρρύθμιση των κανονιστικών ρυθμίσεων στον ασφαλιστικό τομέα. Ευθυγραμμιζόμενη με την Βασιλεία II, στόχος της είναι να προσαρμοστούν καλύτερα τα ίδια κεφάλαια που απαιτούνται από τις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές εταιρείες στους κινδύνους στους οποίους αυτές είναι εκτεθειμένες κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους. Μετά τη Φερεγγυότητα I, η οποία προέβλεπε περιθώριο φερεγγυότητας καθοριζόμενο σε συνάρτηση με ποσοστιαία αναλογία επί των ασφαλιστρών και των ζημιών, οι κανονιστικές ρυθμίσεις που δέπουν τις ασφαλίσσεις έχουν μετακινηθεί προς περισσότερο περίπλοκους κανόνες που ενσωματώνουν τον κίνδυνο, είτε εφαρμόζοντας τυποποιημένο μαθηματικό τύπο ή λαμβάνοντας υπόψη εσωτερικό μοντέλο. Η προσέγγιση του τυποποιημένου τύπου βρίσκεται προς το παρόν στη φάση του ορισμού και της βαθμονόμησης μέσα από μελέτες ποσοτικών επιπτώσεων (εφεξής: «ΜΠΕ»). Οι διαβουλεύσεις είναι εκείνες που επιτρέπουν στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (CEIOPS) να δοκιμάζει τους προτεινόμενους τύπους και βαθμονομήσεις. Οι εταιρείες που επιθυμούν να προκρίνουν το εσωτερικό μοντέλο πρέπει να λαμβάνουν την επικύρωση από την εποπτική αρχή πριν από τον ουσιαστικό προσδιορισμό της κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας (SCR) με υπόβαθρο αυτό το εσωτερικό μοντέλο.

⁽²⁹⁾ Βλ. την «Απάντηση στο ερωτηματολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2011» που υποβλήθηκε από τις βελγικές αρχές στις 5 Δεκεμβρίου 2011, σ. 22.

⁽³⁰⁾ Βλ. την «απάντηση στο ερωτηματολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2011» που υποβλήθηκε από τις βελγικές αρχές στις 5 Δεκεμβρίου 2011, σ. 32.

Πίνακας 2

Προσδιορισμός του κεφαλαίου της SA Ducroire από τον ONDD/τις βελγικές αρχές για τα έτη 2005, 2007 και 2009 με βάση δύο σενάρια ανάπτυξης και με διαφορετικές μεθόδους

(σε εκατ. ευρώ)

Μεθοδολογία	Σενάριο (1)	Υπό εξέταση περίοδος	Κεφαλαιακές ανάγκες για τους εμπορεύσιμους κινδύνους	Κεφαλαιακές ανάγκες για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους	Σύνολο
Φερεγγυότητα I Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του Δεκεμβρίου 2011	A (3 %)	Τέλος 2005	3,0	3,0	3 (2)
		Τέλος 2007	3,2	3,2	3,2 (2)
	B (6 %)	Τέλος 2005	3,0	3,0	3,0 (2)
		Τέλος 2007	3,2	3,2	3,3 (2)
Άρθρο 8 του νόμου 1939 Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του Δεκεμβρίου 2011	A (3 %)	Τέλος 2005			92
		Τέλος 2007			97
		Τέλος 2009			[100-125]
	B (6 %)	Τέλος 2005			95
		Τέλος 2007			106
Τέλος 2009				[100-125]	
Συντελεστής Cooke/συμφωνία της Βασιλείας I (10 % των καθαρών υποχρεώσεων) Σύμφωνα με τα πρακτικά του ΔΣ της 20.4.2004 και όπως υποβλήθηκαν στη ρυθμιστική αρχή.	A (3 %)	Τέλος 2006			68,2
	B (6 %)	Τέλος 2006			74,3
Συντελεστής Cooke/συμφωνία της Βασιλείας I (10 % των καθαρών υποχρεώσεων) Σύμφωνα με το σημείωμα στρατηγικής της 28.09.2004.	A (3 %)	Τέλος 2005			73,5
		Τέλος 2007			92,2
	B (6 %)	Τέλος 2005			77,4
		Τέλος 2007			100,7
Συντελεστής Cooke/συμφωνία της Βασιλείας I (10 % των καθαρών υποχρεώσεων) Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του Δεκεμβρίου 2011.	A (3 %)	Τέλος 2009			[100-125]
	B (6 %)	Τέλος 2009			[125-150]
Φερεγγυότητα II , «τυποποιημένη» μέθοδος (του 2011) Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του Δεκεμβρίου 2011, Παράρτημα Β10	A (3 %)	Τέλος 2005	7,0	48,0	55,0
		Τέλος 2007	9,0	56,0	65,0
		Τέλος 2009	[10-20]	[65-80]	[75-100]
	B (6 %)	Τέλος 2005	8,0	51,0	59,0
		Τέλος 2007	10,0	64,0	74,0
		Τέλος 2009	[5-15]	[70-85]	[75-100]
Φερεγγυότητα II με εσωτερική μοντελοποίηση για τους πολιτικούς κινδύνους Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του Δεκεμβρίου 2011	A (3 %)	Τέλος 2005	7,0	73,0	80,0
		Τέλος 2007	9,0	81,0	90,0
		Τέλος 2009	[5-15]	[110-135]	[125-150]
	B (6 %)	Τέλος 2005	8,0	74,0	82,0
		Τέλος 2007	10,0	89,0	99,0
		Τέλος 2009	[5-15]	[120-135]	[125-150]
Προσαρμοσμένο κεφάλαιο (QIS 5 + εσωτερικό μοντέλο) (βλ. αιτιολογική σκέψη 76) συμπεριλαμβανομένου του συσσωρευμένου κέρδους ((3))	A (3 %)	Τέλος 2005	9,8	90,2	100,0
		Τέλος 2007	10,8	91,7	102,5
		Τέλος 2009	[5-15]	[130-145]	[135-160]
	B (6 %)	Τέλος 2005	9,8	90,2	100
		Τέλος 2007	11	92,3	103,3
		Τέλος 2009	[10-20]	[140-155]	[150-175]

Με βάση το επιχειρηματικό σχέδιο

(σε εκατ. ευρώ)

	Μεθοδολογία	Σενάριο ⁽¹⁾	Υπό εξέταση περίοδος	Κεφαλαιακές ανάγκες για τους εμπορεύσιμους κινδύνους	Κεφαλαιακές ανάγκες για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους	Σύνολο
Με βάση τα αριθμητικά αποτελέσματα	Χορηγούμενο καταβεβλημένο κεφάλαιο Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της 31ης Μαΐου 2012		Τέλος 2011	[40-80]	[70-110]	150,0

⁽¹⁾ Μέσα στην παρένθεση: ετήσιο ποσοστό ανάπτυξης της αναμενόμενης δραστηριότητας στο εν λόγω σενάριο

⁽²⁾ Οι κεφαλαιακές ανάγκες για τους εμπορεύσιμους και τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους δεν προστίθενται για να προκύψει το συνολικό άθροισμα, επειδή υπάρχει απόλυτο ελάχιστο όριο ύψους 3 εκατ. ευρώ για τα έτη 2004 έως 2006 και 3 εκατ. ευρώ για τα έτη 2007 έως 2009.

⁽³⁾ Βλ. τα έγγραφα που υπέβαλαν οι βελγικές αρχές στις 14 Νοεμβρίου 2011 (αρχεία Excel, σελίδα «κεφάλαιο»). Φαίνεται ότι η μέθοδος QIS 2005 συν την εσωτερική μοντελοποίηση χρησιμοποιήθηκε μόνο για τον καθορισμό του κεφαλαίου που χορηγήθηκε για εμπορεύσιμους και μη εμπορεύσιμους κινδύνους το 2005. Για τα έτη μετά το 2005, το κεφάλαιο καθορίστηκε σε [...]. Σημειώτεον ότι [...], λόγος για τον οποίο τα αποτελέσματα είναι ταυτόσημα ανάμεσα στα σενάρια 1A και 1B για το 2005. Οι βελγικές αρχές δεν έλαβαν υπόψη το υπόλοιπο μη καταβεβλημένο κεφάλαιο που ανερχόταν σε 50 εκατομμύρια ευρώ, παρά μόνο από το 2009 και μετά. Αυτά είναι τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για τους υπολογισμούς της «απόδοσης ιδίων κεφαλαίων» στην ενότητα που ακολουθεί.

(69) Στις παρατηρήσεις του, στις 16 και 31 Μαΐου 2012, ο ONDD διευκρίνισε ότι, μετά τις στρατηγικές αποφάσεις που υιοθετήθηκαν μεταξύ 2007 και 2009 (για παράδειγμα, αλλαγή στη στρατηγική της αντασφάλισης, εξέλιξη των παραμέτρων κινδύνου του χαρτοφυλακίου των μη εμπορεύσιμων κινδύνων), που δεν προβλέπονταν στο σχέδιο του στρατηγικής του 2004, πραγματοποιήθηκαν εσωτερικές μεταφορές κεφαλαίων από τις μη εμπορεύσιμες προς τις εμπορεύσιμες υποθέσεις.

3. Αρχή του ιδιώτη επενδυτή που δραστηριοποιείται στην οικονομία της αγοράς

(70) Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, η εισφορά αρχικού κεφαλαίου από τον ONDD κατά τη σύσταση της SA Ducroire πληροί το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή που δραστηριοποιείται στην οικονομία της αγοράς.

Αποδοτικότητα σύμφωνα με τις προβλέψεις του 2004

(71) Στο σημείωμα του Απριλίου 2004, ο ONDD προδοκούσε, με βάση το σενάριο 1B, το οποίο στηριζόταν στην παραδοχή ότι ο ρυθμός αύξησης των δραστηριοτήτων θα ήταν της τάξης του 6 %, ότι ο συντελεστής απόδοσης ιδίων κεφαλαίων («απόδοση ιδίων κεφαλαίων» ή «ΑΙΚ») θα ανερχόταν σε 1,3 % έως 1,5 % για τα τρία πρώτα έτη δραστηριοτήτων της SA Ducroire (2005, 2006 και 2007), με συνυπολογισμό των εξισωτικών προβλέψεων, και σε 2,2 % έως 2,9 %, για τα ίδια έτη, χωρίς συνυπολογισμό των εξισωτικών προβλέψεων.

Πίνακας 3

Χρηματοοικονομικές προβλέψεις του Απριλίου 2004 (περίμετρος: ζώνη 1 «10 προσχωρούσες χώρες» + ζώνη 2)

(σε χιλιάδες ευρώ)

	Σενάριο 1A: Αύξηση 3 %			Σενάριο 1B: Αύξηση 6 %		
	Προϋπολογισμός 2005	Προϋπολογισμός 2006	Προϋπολογισμός 2007	Προϋπολογισμός 2005	Προϋπολογισμός 2006	Προϋπολογισμός 2007
Αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων ασφάλισης	- 527	- 536	- 543	47	389	763
Αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων διαχείρισης	1 643	1 692	1 742	1 749	1 885	2 029
Τεχνικό αποτέλεσμα	1 116	1 156	1 199	1 797	2 274	2 792

(σε χιλιάδες ευρώ)

	Σενάριο 1Α: Αύξηση 3 %			Σενάριο 1 Β: Αύξηση 6 %		
	Προϋπολογισμός 2005	Προϋπολογισμός 2006	Προϋπολογισμός 2007	Προϋπολογισμός 2005	Προϋπολογισμός 2006	Προϋπολογισμός 2007
Μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό	- 837	- 867	- 899	- 1 347	- 1 706	- 2 094
Τεχνικό αποτέλεσμα μετά τη μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό	279	289	300	449	569	698
Χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα	2 360	2 468	2 577	2 369	2 499	2 641
Φόροι	- 871	- 910	- 949	- 930	- 1 012	- 1 102
Αποτέλεσμα	1 768	1 847	1 927	1 888	2 055	2 237
Κεφάλαιο	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων (αποτέλεσμα/κεφάλαιο)	1,2 %	1,2 %	1,3 %	1,3 %	1,4 %	1,5 %
Αποτέλεσμα + μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό	2 605	2 715	2 826	3 235	3 761	4 331
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων πριν το μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό (αποτέλεσμα + μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό)	1,7 %	1,8 %	1,9 %	2,2 %	2,5 %	2,9 %
Ταμειακές ροές	5 744	5 190	5 803	6 634	6 557	7 742
Ύψος του απαιτούμενου κεφαλαίου για τη δραστηριότητα	68 186			74 319		

Πηγή: ο ONDD: Πρόκειται για τις χρηματοοικονομικές προβλέψεις που αναφέρονται στο παράρτημα 8, σελίδα 70 (σημείωμα με τίτλο «Σύσταση ανώνυμης εταιρείας» που υποβλήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο του ONDD της 20ής Απριλίου 2004) των παρατηρήσεων των βελγικών αρχών της 1ης Ιουνίου 2011.

- (72) Στο σημείωμα που υποβλήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο της 28ης Σεπτεμβρίου 2004, άρα μετά τη σύσταση της SA Ducroire στις 23 Σεπτεμβρίου 2004, ο ONDD ανέμενε, με βάση το «δυναμικό σενάριο με ρυθμούς ανάπτυξης έως 6 %», συντελεστή ΑΙΚ της τάξης του 1,3 % σε 1,9 % για τα τρία έτη 2005, 2006 και 2007, συμπεριλαμβάνοντας τα εξισωτικά αποτελέσματα και της τάξης του 2,8 % έως 4,3 %, για τα ίδια έτη, χωρίς τα εξισωτικά αποτελέσματα. Οι χρηματοοικονομικές προβλέψεις του Σεπτεμβρίου 2004 παρουσιάζουν αποτελέσματα ελαφρώς διαφορετικά από εκείνα του Απριλίου του 2004, δεδομένου ότι εκείνες του Σεπτεμβρίου 2004 βασίζονται σε ευρύτερη περίμετρο δραστηριοτήτων (ολόκληρη τη ζώνη 1). Ορισμένες υποθετικές παραδοχές αναθεωρήθηκαν εξάλλου το Σεπτέμβριο του 2004.

Πίνακας 4

Χρηματοοικονομικές προβλέψεις — Σεπτέμβριος 2004 (περίμετρος: σύνολο Ζώνη 1 και Ζώνη 2)

(σε χιλιάδες ευρώ)

	Σενάριο 1Α αύξηση 3 %			Σενάριο 1 Β αύξηση 6 %		
	Προϋπολογισμός 2005	Προϋπολογισμός 2006	Προϋπολογισμός 2007	Προϋπολογισμός 2005	Προϋπολογισμός 2006	Προϋπολογισμός 2007
Αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων ασφάλισης ⁽¹⁾	- 229	49	292	330	924	1 504
Εκ των οποίων μη εμπορεύσιμοι κίνδυνοι (Ζώνη 2)	378	688	970	918	1 537	2 148
Εκ των οποίων εμπορεύσιμοι κίνδυνοι (Ζώνη 1 «10 προχωρούσες χώρες»)	- 619	- 579	- 545	- 600	- 553	- 511
Εκ των οποίων άλλοι εμπορεύσιμοι κίνδυνοι (Ζώνη 1 «Άλλες χώρες»)	13	- 12	3	31	43	109
Αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων διαχείρισης	1 662	1 734	1 805	1 768	1 924	2 086
Τεχνικό αποτέλεσμα	1 433	1 783	2 096	2 097	2 848	3 590

(σε χιλιάδες ευρώ)

	Σενάριο 1Α αύξηση 3 %			Σενάριο 1 Β αύξηση 6 %		
	Προϋπολογισμός 2005	Προϋπολογισμός 2006	Προϋπολογισμός 2007	Προϋπολογισμός 2005	Προϋπολογισμός 2006	Προϋπολογισμός 2007
Μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό	- 1 066	- 1 383	- 1 672	- 1 564	- 2 182	- 2 392
Τεχνικό αποτέλεσμα μετά τη μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό	367	400	425	533	667	1 197
Χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα	1 366	1 470	1 581	1 375	1 500	1 642
Φόροι	- 568	- 637	- 706	- 626	- 735	- 981
Αποτέλεσμα	1 165	1 233	1 300	1 282	1 432	1 858
Κεφάλαιο	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων (αποτέλεσμα/κεφάλαιο)	1,2 %	1,2 %	1,3 %	1,3 %	1,4 %	1,9 %
Αποτέλεσμα + μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό	2 231	2 616	2 972	2 846	3 614	4 251
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων πριν τη μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό (αποτέλεσμα + μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό) / κεφάλαιο	2,2 %	2,6 %	3,0 %	2,8 %	3,6 %	4,3 %
Ταμειακές ροές	5 358	5 152	6 080	6 233	6 471	7 796
Ύψος του απαιτούμενου κεφαλαίου για τη δραστηριότητα	73 506	82 798	92 150	77 419	88 931	100 696

Πηγή: ο ONDD: Πρόκειται για τις χρηματοοικονομικές προβλέψεις που παρατίθενται στη σελίδα 28 και στο παράρτημα 9 του σημειώματος με τίτλο «Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τον ONDD και την SA του» που υποβλήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο του ONDD της 28ης Σεπτεμβρίου 2004, το οποίο υπέβαλαν οι βελγικές αρχές την 1η Ιουνίου 2011 στο παράρτημα 10 των παρατηρήσεών τους.

(1) Η Επιτροπή έχει εντοπίσει σφάλματα υπολογισμού στις χρηματοοικονομικές προβλέψεις. Ειδικότερα, το άθροισμα των αποτελεσμάτων από τις δραστηριότητες ασφάλισης για τις διάφορες περιμέτρους διαφέρει από το συνολικό ποσό των αποτελεσμάτων από τις δραστηριότητες ασφάλισης για την SA Ducroire. Σφάλματα σε θέματα ποσών έχουν παρεισφρήσει κατά τον υπολογισμό του αποτελέσματος των δραστηριοτήτων ασφάλισης για το σύνολο της SA Ducroire. Οι διαφορές αυτές δεν έχουν ωστόσο σημαντική επίπτωση για την εκτίμηση της AIK.

(73) Σε αντίθεση με το σημείωμα του Απριλίου 2004, η AIK πρέπει να υπολογίζεται με βάση ύψος καταβεβλημένου κεφαλαίου 100 εκατομμυρίων ευρώ, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα συμπληρωματικά 50 εκατ. ευρώ, που έχουν επενδυθεί, αλλά δεν έχουν καταβληθεί.

(74) Όσον αφορά την αναμενόμενη AIK για τη δραστηριότητα των εμπορευσιμων κινδύνων, οι βελγικές αρχές έχουν διευκρινίσει ότι η κατανομή, όπως αυτή καθορίζεται στο σημείωμα στρατηγικής που υποβλήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο της 28ης Σεπτεμβρίου 2004 ⁽³¹⁾ δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ανάλυση της αποδοτικότητας των εμπορευσιμων και μη εμπορευσιμων δραστηριοτήτων. Όπως έχουν διευκρινίσει οι βελγικές αρχές ⁽³²⁾, αυτές οι προβλέψεις αποτελούν ακραίες τιμές, δεδομένου ότι το επίπεδο των ζημιών είχε σε μεγάλο βαθμό υπερτιμηθεί για τους εμπορευσιμους κινδύνους το 2004, ενώ δεν είχε ληφθεί υπόψη η δυνατότητα που έχουν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις να προσαρμόζουν τα ασφαλιστήρια σε περίπτωση που όντως παρατηρείται το φαινόμενο το επίπεδο των ζημιών να είναι υψηλό. Οι βελγικές αρχές υπενθυμίζουν ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του ONDD δεν στήριξε την απόφασή του στον διαχωρισμό που γίνεται στο παράρτημα 9 του σημειώματος στρατηγικής προκειμένου να αποφασίσει για το επίπεδο κεφαλαιοποίησης της SA Ducroire.

Αποδοτικότητα σύμφωνα με τις προβλέψεις που έγιναν εκ των υστέρων το 2011

(75) Οι προβολές αυτές του 2004 δεν χρησιμοποιήθηκαν επομένως ως βάση για τον διαχωρισμό των προβλέψεων για τους εμπορευσιμους και μη εμπορευσιμους κινδύνους που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή τον Ιούνιο του 2011. Οι παρατηρήσεις του Ιουνίου 2011 βασίστηκαν, από την πλευρά τους, στην πορεία των εξελίξεων με την πάροδο των ετών πριν το 2004 και στις επιδόσεις των ανταγωνιστών της SA Ducroire την εποχή εκείνη. Το Βέλγιο είναι της γνώμης ότι η προσέγγιση που χρησιμοποιήθηκε στις παρατηρήσεις του Ιουνίου 2011 αντανακλά καλύτερα το σκεπτικό που θα μπορούσε να έχει ακολουθήσει ένας ιδιώτης επενδυτής το 2004, παραμένοντας παράλληλα συνεπής με το ενοποιημένο αποτέλεσμα.

⁽³¹⁾ Βλ. τις «Παρατηρήσεις του Βελγίου σχετικά με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2011» που υπέβαλαν οι βελγικές αρχές την 1η Ιουνίου 2011, παράρτημα 10.

⁽³²⁾ Βλ. την «Απάντηση στο ερωτηματολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2011» που υποβλήθηκε από τις βελγικές αρχές στις 5 Δεκεμβρίου 2011, σ. 33.

- (76) Στις παρατηρήσεις τους τον Ιούνιο του 2011, οι βελγικές αρχές εκτίμησαν την αποδοτικότητα για τις εμπορεύσιμες υποθέσεις, σε σχέση με το κεφάλαιο που είχε διατεθεί για τη δραστηριότητα αυτή με βάση το μοντέλο της Φερεγγυότητας II (τυποποιημένη μέθοδος QIS 5 και εσωτερικό μοντέλο), μέθοδο που αναπτύχθηκε εκ των υστέρων κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής. Οφείλει να σημειωθεί ότι η διαφορά μεταξύ του ποσού του ελάχιστου κεφαλαίου σύμφωνα με το μοντέλο αυτό, ήτοι 82 εκατ. ευρώ, και του πραγματικά καταβλημένου κεφαλαίου ύψους 100 εκατομμυρίων ευρώ, διατέθηκε για τις εμπορεύσιμες και μη εμπορεύσιμες δραστηριότητες κατ' αναλογία προς το αντίστοιχο μερίδιό τους στο ελάχιστο κεφάλαιο των 82 εκατομμυρίων ευρώ. Συνέπεια αυτού είναι ότι το «προσαρμοσμένο» κεφάλαιο, όπως αυτό εκτιμήθηκε από το ONDD για τους εμπορεύσιμους κινδύνους, ανερχόταν σε 9,8 εκατ. ευρώ για το 2005 ⁽³³⁾ (βλ. στον παρακάτω πίνακα 5).
- (77) Με βάση τις αναθεωρημένες χρηματοοικονομικές προβλέψεις, τις οποίες υπέβαλαν οι βελγικές αρχές το 2011, και τις εκτιμήσεις τους για τα κεφάλαια που διατέθηκαν για δραστηριότητες συναφείς με τους εμπορεύσιμους κινδύνους όπως διευκρινίστηκε στην αιτιολογική σκέψη 76, η αποδοτικότητα της δραστηριότητας των εμπορεύσιμων κινδύνων για την περίοδο 2005-2007, όπως αυτή καθορίζεται από τις βελγικές αρχές, παρατίθεται παρακάτω:

Πίνακας 5

Εκ νέου υπολογισμός των χρηματοοικονομικών προβλέψεων το 2011 ⁽¹⁾

(σε χιλιάδες ευρώ)

Χρηματοοικονομικές προβλέψεις	Σενάριο 1B (αύξηση 6 %) εμπορεύσιμοι κίνδυνοι			Σενάριο 1 B (αύξηση 6 %) μη εμπορεύσιμοι κίνδυνοι		
	Προϋπολογισμός 2005	Προϋπολογισμός 2006	Προϋπολογισμός 2007	Προϋπολογισμός 2005	Προϋπολογισμός 2006	Προϋπολογισμός 2007
Αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων ασφάλισης	656	516	596	- 326	408	908
Αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων διαχείρισης	292	329	363	1 476	1 596	1 723
Τεχνικό αποτέλεσμα πριν τη μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό εξισωτικής πρόβλεψης	948	845	959	1 150	2 004	2 631
Μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό	- 328	- 347	- 368	- 1 236	- 1 835	- 2 024
Τεχνικό αποτέλεσμα μετά τη μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό	620	497	591	-86	170	607
Χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα	280	347	374	1 095	1 153	1 268
Φόροι	- 297	- 279	- 318	- 330	- 456	- 664
Αποτέλεσμα μετά τους φόρους	603	566	646	679	866	1 212
Προσαρμοσμένο κεφάλαιο (QIS 5 + εσωτερικό μοντέλο) ⁽²⁾	9 756	10 322	10 969	90 244	91 110	92 321
Προσαρμοσμένο κεφάλαιο + μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό	9 756	10 437	11 205	90 244	91 743	93 671
AIK (αποτέλεσμα/κεφάλαιο)	6,2 %	5,5 %	5,9 %	0,8 %	1,0 %	1,3 %
Αποτέλεσμα + μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό	823	799	893	1 511	2 068	2 519
AIK πριν τη μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό	8,4 %	7,7 %	8,0 %	1,7 %	2,3 %	2,7 %

(1) Βλ. τις παρατηρήσεις των βελγικών αρχών της 14ης Νοεμβρίου 2011 (αρχεία Excel «201105 P&L et Bilan Business Plan Scenario 1B», σελίδες P&L_cessibles και PL_non_cessibles).

(2) Φαίνεται ότι η μέθοδος QIS 2005 συν τη μοντελοποίηση εσωτερικού χρησιμοποιήθηκε μόνο για τον καθορισμό του κεφαλαίου που χορηγήθηκε για εμπορεύσιμους και μη εμπορεύσιμους κινδύνους το 2005. Το κεφάλαιο για τα έτη 2006 και 2007 καθορίστηκε με βάση το κεφάλαιο του 2005 προσαυξημένο κατά το σύνολο των προβλέψεων για συσσωρευμένα κέρδη και ζημιές κατά την περίοδο αυτή.

(33) Ο υπολογισμός που έγινε από το Βέλγιο για τους εμπορεύσιμους κινδύνους έχει ως εξής: 8 εκατ. ευρώ + [(100 εκατ. ευρώ - 82 εκατ. ευρώ) × (8 εκατομμύρια ευρώ/82 εκατ. ευρώ)]. Το ίδιο ισχύει και για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους.

- (78) Η ΑΙΚ υπολογίζεται από τις βελγικές αρχές στη βάση ποσού 100 εκατομμυρίων ευρώ, για το καταβεβλημένο κεφάλαιο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα 50 εκατ. ευρώ του συμπληρωματικού καταβεβλημένου κεφαλαίου, τα οποία επενδύθηκαν, αλλά καταβλήθηκαν μόλις το 2009.
- (79) Σε απάντηση στις αμφιβολίες που είχαν εκφραστεί στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας ότι ένας ιδιώτης επενδυτής θα απαιτούσε ανταμοιβή για το μη καταβεβλημένο κεφάλαιο, δεδομένου ότι θα το έχανε σε περίπτωση πτώχευσης, οι βελγικές αρχές απάντησαν ότι εμμένουν στη θέση τους, ήτοι ότι το κεφάλαιο ύψους 50 εκατομμυρίων ευρώ δεν θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό της αποδοτικότητας έως ότου να έχει όντως καταβληθεί. Κατά την άποψή τους, η πτώχευση (εάν υποτεθεί ότι συνεπάγεται την πρόσκληση σε καταβολή του υπολοίπου του εγγεγραμμένου κεφαλαίου) θα είχε απλώς ως συνέπεια να μειωθεί η διάρκεια μιας τέτοιας επένδυσης. Προσέδισαν επίσης ότι, έως την καταβολή του κεφαλαίου το 2009, ο ONDD ήταν σε θέση να τοποθετήσει το κεφάλαιο αυτό των 50 εκατομμυρίων ευρώ ελεύθερα στην αγορά, επιζητώντας να επιτύχει ανάλογη απόδοση.
- (80) Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές εξάλλου, το ποσοστό επένδυσης του 2 %, που χρησιμοποιήθηκε στις προβλέψεις του 2004 και είχε ληφθεί υπόψη στους υπολογισμούς που παρουσιάζονται στον πίνακα 5, είναι κατώτερο από εκείνο που θα είχε κατά πάσα πιθανότητα προτιμήσει να χρησιμοποιήσει ένας ιδιώτης επενδυτής. Χρησιμοποιώντας ποσοστό επένδυσης της τάξης του 3,5 %, οι βελγικές αρχές διαπίστωσαν ότι η προβλεπόμενη αποδοτικότητα των εμπορεύσιμων κινδύνων ασφάλισης (με προσαρμογή της ΑΙΚ για εξισωτικά αποτελέσματα) θα φθάσει σε επίπεδο από περίπου 9,7 έως 10,4 %, μεταξύ 2005 και 2007 (έναντι περίπου 7,7 % έως 8,4 % με ποσοστό τοποθέτησης 2 %) ⁽³⁴⁾.

Χρήση του λόγου ΟΑΕ

- (81) Οι βελγικές αρχές εκτιμούν ότι ο καταλληλότερος λόγος για την αξιολόγηση της αναμενόμενης αποδοτικότητας της επένδυσης είναι εκείνος της «Οικονομικής Αποδοτικότητας επί των Εσόδων» (εφεξής «ΟΑΕ»), μολονότι ο λόγος αυτός θα απουσιάζει από τις εκ των προτέρων χρηματοοικονομικές προβλέψεις (επιχειρηματικό σχέδιο του ONDD). Ο λόγος αυτός υπολογίζεται συγκρίνοντας τα τεχνικά έσοδα (πριν τη μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό) με τον κύκλο εργασιών (ασφάλιστρα). Οι βελγικές αρχές θεωρούν ότι η ΟΑΕ αποτελεί το καταλληλότερο μέσο, στο βαθμό που:
- α) υπολογίζεται πριν από το εξισωτικό αποθεματικό που επιβλήθηκε από τις βελγικές αρχές προληπτικής εποπτείας, στόχος του οποίου είναι η εξισορρόπηση των αποτελεσμάτων με την πάροδο του χρόνου και η κάλυψη των μελλοντικών ζημιών που ενδέχεται να προκύψουν από τη μελλοντική δραστηριότητα·
- β) η ΟΑΕ αντανακλά με ακρίβεια την αποδοτικότητα των δραστηριοτήτων ασφάλισης πιστώσεων, απομονώνοντας την από την καθαρά οικονομική αποδοτικότητα. Προσδιορίζει, κατά συνέπεια, την αποδοτικότητα που συνδέεται με τον «πυρήνα» της δραστηριότητας ασφάλισης πιστώσεων.
- (82) Με ΟΑΕ 16,5 % και 18,5 %, το 2005 και το 2006, αντιστοίχως, η SA Ducroire θα ήταν αποδοτικότερη ⁽³⁵⁾ από τους τρεις μεγαλύτερους πρωταγωνιστές στο χώρο της ασφάλισης πιστώσεων, δηλαδή τους Coface, Euler Hermes και Atradius, η ΟΑΕ των οποίων ανήλθε το 2005 και 2006 σε 9,7 % και 10,9 %, σε 16,0 % και 16,9 %, σε 9,3 % και 11,9 %, αντιστοίχως.

Καθορισμός της αναμενόμενης αποδοτικότητας

- (83) Απαντώντας στην παρατήρηση της Επιτροπής, στην οποία υποστηριζόταν ότι ήταν απίθανο ένας ιδιώτης επενδυτής να βασιστεί αποκλειστικά στον λόγο ΟΑΕ για την εκτίμηση της αποδοτικότητας της επένδυσης που σχεδιάζει να εγκρίνει, οι βελγικές αρχές πρότειναν δύο νέες μεθοδολογίες προκειμένου να δικαιολογηθεί ότι η αποδοτικότητα της SA Ducroire ήταν επαρκής κατά την κεφαλαιοποίηση: πρόκειται α) για το «Μοντέλο Αποτίμησης Ενεργητικού και Κεφαλαίων» (εφεξής: «ΜΑΕΚ») ⁽³⁶⁾, το οποίο επιτρέπει να εκτιμηθεί το ποσοστό της αναμενόμενης απόδοσης από την αγορά για ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο σε συνάρτηση με τον κίνδυνο που εμπεριέχει και β) τη «συγκριτική αξιολόγηση» της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων ασφάλισης πιστώσεων.

⁽³⁴⁾ Βλ. το έγγραφο που υποβλήθηκε από τις βελγικές αρχές στις 5 Δεκεμβρίου 2011 με τίτλο «Απάντηση στο ερωτηματολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2011.», σ. 38 και 39.

⁽³⁵⁾ Βλ. τις «Παρατηρήσεις του Βελγίου σχετικά με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2011» που υπέβαλαν οι βελγικές αρχές την 1η Ιουνίου 2011, σ. 38.

⁽³⁶⁾ Μοντέλο αποτίμησης ενεργητικού και κεφαλαίων (ΜΑΕΚ).

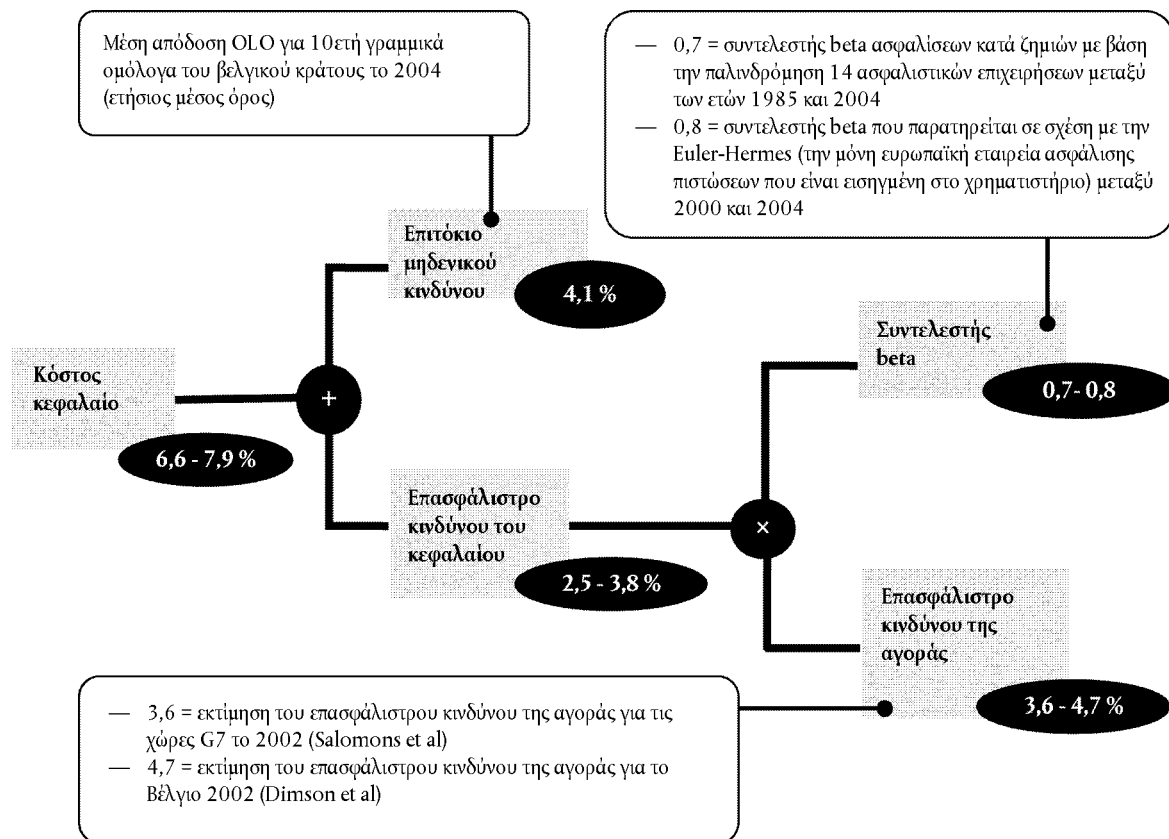
- (84) Σύμφωνα με το μοντέλο MAEK, το κόστος του κεφαλαίου υπολογίζεται με βάση τον ακόλουθο τύπο:

Κόστος κεφαλαίου = επιτόκιο μηδενικού κινδύνου + επασφάλιστρο κινδύνου του κεφαλαίου

Κόστος κεφαλαίου = επιτόκιο μηδενικού κινδύνου + συντελεστής βήτα των στοιχείων ενεργητικού* [επασφάλιστρο κινδύνου της αγοράς]

Όταν ο συντελεστής βήτα των στοιχείων ενεργητικού αντιπροσωπεύει τον ευμετάβλητο χαρακτήρα της αποδοτικότητας των εν λόγω στοιχείων ενεργητικού σε σύγκριση με εκείνη της αγοράς

- (85) Οι βελγικές αρχές εκτίμησαν το κόστος του κεφαλαίου της SA Ducroire όπως αναλύεται στο παρακάτω διάγραμμα.

- (86) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ONDD, ο οποίος βασιζόταν στο MAEK, ένας ιδιώτης επενδυτής στον κλάδο των ασφαλίσεων ζημιών στο Βέλγιο θα μπορούσε να αξιώσει ελάχιστη αποδοτικότητα 7-8 % το 2004.

- (87) Για να επιτευχθεί η συγκριτική αξιολόγηση της ιστορικής πορείας εξέλιξης της αποδοτικότητας του κλάδου, οι βελγικές αρχές κατάρτισαν δείγμα των ασφαλιστικών επιχειρήσεων επιλέγοντας εκείνες που πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια: α) συντελεστές σε ευρωπαϊκό επίπεδο, β) των οποίων η κύρια δραστηριότητα είναι η ασφάλιση πιστώσεων, γ) οι οποίες δραστηριοποιούνται κυρίως στον τομέα των εμπορεύσιμων κινδύνων και οι οποίες ασκούν δραστηριότητες στον τομέα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων, εξαιρουμένων των επιχειρήσεων που υπόκεινται σε διαδικασία κρατικής ενίσχυσης ή συστάθηκαν μετά το 2004 και εξαιρουμένων των θυγατρικών επιχειρήσεων που συμπεριλαμβάνονται στο δείγμα. Το δείγμα περιλαμβάνει 11 ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, για τις εταιρείες ασφάλισης πιστώσεων που δραστηριοποιούνται κυρίως στον τομέα των εμπορεύσιμων κινδύνων, παρατηρείται μέση AIK 6 έως 7,5 % ανάλογα με την υπό εξέταση περίοδο (δηλαδή συμπεριλαμβάνοντας ή εξαιρώντας τα έτη της κρίσης). Η μέση AIK για τους προαναφερόμενους 11 ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά το 2004 ανερχόταν σε 7,8 %, σε σύγκριση με AIK 13,3 %, κατά μέσο όρο, για τους 3 βασικούς πρωταγωνιστές της αγοράς (βλέπε πίνακα 6).

Πίνακας 6:

Συγκριτική αξιολόγηση της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων ασφάλισης πιστώσεων, που υποβλήθηκε από το Βέλγιο

Μεθοδολογία για τον προσδιορισμό του δείγματος για τη συγκριτική αξιολόγηση της εμπορεύσιμης ΑΙΚ		ΑΙΚ (?), 2000-09, ποσοστό																	
		Επιχειρήσεις	Έδρα	Εκτιμώμενο μερίδιο των εμπορεύσιμων κινδύνων (?) %	Μικτά ασφάλιστρα εκ. ευρώ, 2004	ΑΙΚ											Μέσος όρος		
						1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2001-04	2003-04	2001-09
• Επιχειρήσεις ασφάλισης πιστώσεων που είναι μέλη της ICISA και της Ένωσης της Βέρνης (*)	115	Cesce	Ισπανία	60	51 (5)			2,3	5,2	7,3	6,0	3,5	8,3	2,3	- 24,0	10,4	4,1	4,5	1,8
		KUKE	Πολωνία	60	7			- 9,0	0,5	1,9	5,5	7,9	4,9	5,3	8,1	- 14,6	- 0,3	3,7	1,2
• Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις ασφάλισης πιστώσεων (?)	47	COSEC	Πορτογαλία	90	37			1,5	1,7	- 5,1	8,1	7,3	2,2	6,0	- 9,0	1,8	1,5	1,5	1,6
		Prisma	Γερμανία	100	36	0,0	4,8	6,8	4,7	5,6	9,3	12,9	17,1	9,5	15,9	7,6	6,6	7,5	9,9
• Εταιρείες των οποίων η κύρια δραστηριότητα είναι η ασφάλιση πιστώσεων και οι οποίες δραστηριοποιούνται κυρίως στις συναλλαγές εμπορεύσιμων κινδύνων (!)	19	Credit y Caucion	Ισπανία	100	341	9,0	13,7	14,3	16,0	21,1	17,6	14,3	13,7	15,2	53,7	0,5	17,3	19,4	18,5
		Baez	Βουλγαρία	60	0,5						4,7	8,7	5,3	11,5	10,6	14,2	4,7	4,7	9,2
• Αποκλεισμός των εταιρειών που υπόκεινται σε διαδικασία κρατικής ενίσχυσης (δηλαδή SACE και SACE BT)	16	Garant	Αυστρία	50	4						- 7,3	- 5,6	0,6	1,3	3,2	-10,7	-7,3	-7,3	-3,1
		Mehib	Ουγγαρία	90	6 (5)			0,2	0,8	2,2	0,8	-2,3	0,4	5,7	8,2				

Μεθοδολογία για τον προσδιορισμό του δείγματος για τη συγκριτική αξιολόγηση της εμπορεύσιμης ΑΙΚ		ΑΙΚ (?), 2000-09, ποσοστό																
		Επιχειρήσεις	Έδρα	Εκτιμώμενο μερίδιο των εμπορεύσιμων κινδύνων (?) %	Μικτά ασφαλιστρα εκ. ευρώ, 2004	ΑΙΚ											Μέσος όρος	
1999	2000					2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2001-04	2003-04	2001-09	
Κριτήρια του φίλτρου • Αποκλεισμός των επιχειρήσεων που συστάθηκαν μετά το 2004 και/ή είναι θυγατρικές άλλης επιχείρησης που είναι ήδη στον κατάλογο	Μέγεθος του δείγματος	11																
	Atradius	Κάτω Χώρες	90	1079			1,8	- 17,5	3,4	10,1	16,8	14,5	19,4	- 22,1	- 12,5	- 0,5	6,8	1,5
	Euler Hermes	Γαλλία	96	1567		13,7	13,2	16,7	14,5	18,4	17,7	17,3	21,8	4,5	1,3	15,7	16,4	13,9
	COFACE	Γαλλία	83	903	11,3	11,8	9,2	3,2	13,2	11,5	13,4	11,2	15,1	3,7	- 15,0	9,3	12,4	7,3
	Μέσος όρος ⁽⁶⁾					11,0	5,0	3,4	7,0	7,8	8,9	8,4	9,8	4,6	-0,8	5,8	7,4	6,0
Μέσος όρος ⁽⁶⁾ για τους 3 βασικούς πρωταγωνιστές						8,1	0,8	10,4	13,3	16,0	14,3	18,8	-4,6	-8,7	8,2	11,9	7,6	
Μέσος όρος ⁽⁶⁾ για πρωταγωνιστές παρόμοιου μεγέθους						3,1	4,7	5,3	5,8	6,2	6,2	6,4	8,0	2,2	4,7	5,5	5,3	

(1) Επιλέχθηκαν μόνο πρωταγωνιστές των οποίων η βασική δραστηριότητα θεωρείται ότι είναι στον τομέα των εμπορεύσιμων κινδύνων (δηλαδή είναι ανώτερη από 50 % σε σχέση με τα ασφαλιστρα ή τη συνολική έκθεση, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία)

(2) Προσαρμοσμένη κατά τη μεταφορά στο εξισωτικό αποδεματικό

(3) Βάσει των γεωγραφικών πληροφοριών που κοινοποιούνται. π.χ. εκθέσεις, ασφαλιστρα (ποικίλλει ανάλογα με τις επιχειρήσεις)

(4) Διεθνείς ενώσεις των επιχειρήσεων ασφαλισής πιστώσεων

(5) Καθαρά ασφαλιστρα

(6) Μη σταθμισμένος μέσος όρος

(7) Το 2004 ή στο εγγύς μέλλον

- (88) Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, η προσδοκώμενη αποδοτικότητα της δραστηριότητας των εμπορεύσιμων κινδύνων πριν τη μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό (ΑΙΚ πριν τη μεταφορά στο εξισωτικό αποθεματικό) βάσει των δημοσιονομικών προβλέψεων, η οποία υπολογίστηκε εκ νέου από τις βελγικές αρχές το 2011 με βάση το σενάριο 1B (βλ. πίνακα 5), ευθυγραμμίζεται με τις προσδοκίες για την αποδοτικότητα που θα είχε ένας ιδιώτης επενδυτής το 2004 (όπως αυτές εκτιμήθηκαν από τις βελγικές αρχές βάσει του κόστους του κεφαλαίου με χρήση του μοντέλου ΚΑΕΜ και βάσει της συγκριτικής αξιολόγησης της αποδοτικότητας των ασφαλιστών πιστώσεων, βλέπε αντίστοιχα τις αιτιολογικές σκέψεις (86) και (87)).

Διαχωρισμός των λογαριασμών

- (89) Ύστερα από το αίτημα που διατύπωσε η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας όσον αφορά τη συμμόρφωση με το σημείο 4.3 της ανακοίνωσης σχετικά με την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, η οποία επιβάλλει χωριστή διοίκηση και χωριστούς λογαριασμούς για τις δραστηριότητες ασφάλισης εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων, οι βελγικές αρχές απάντησαν ότι μια τέτοια διάσπαση λογαριασμών δεν είναι απαραίτητη. Μετά την 1η Ιανουαρίου 2005, οι βραχυπρόθεσμες δραστηριότητες (εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων) ασκούνται στο εσωτερικό της SA Ducroire, στο πλαίσιο της μεταβίβασης υφισταμένης δραστηριότητας. Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, δεδομένου ότι η SA Ducroire δεν επωφελείται πλέον από την κρατική στήριξη, ακόμη και για τις δραστηριότητές της που ασκεί στον τομέα που σχετίζεται με μη εμπορεύσιμους κινδύνους, το Βέλγιο είναι της άποψης ότι δεν είναι αναγκαίο να καθιερωθούν χωριστοί λογαριασμοί.

V ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

V.1. ΎΠΑΡΞΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

- (90) Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως.
- (91) Το πρώτο βήμα της Επιτροπής θα πρέπει να είναι να διερευνήσει κατά πόσον τα εν λόγω μέτρα συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Στις επόμενες ενότητες αναλύει κατά συνέπεια τα μέτρα με γνώμονα τα διάφορα κριτήρια τι συνιστά ενίσχυση.

V.1.1. Ύπαρξη πλεονεκτήματος

V.1.1.1 Ύπαρξη πλεονεκτήματος που απορρέει από την κρατική εγγύηση (Μέτρο 1) και από πιθανές εσωτερικές μεταφορές πόρων υπέρ των εμπορεύσιμων κινδύνων στο πλαίσιο του ONDD (Μέτρο 2)

- (92) Σύμφωνα με τα σημεία 3.1 και 3.2 της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, η κρατική εγγύηση που λαμβάνει μια επιχείρηση ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων ενδέχεται να της παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της. Συνεπώς, η έρευνα που κινήθηκε στις 23 Φεβρουαρίου 2011 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 26) αφορούσε ιδίως την εγγύηση του βελγικού κράτους από την οποία επωφελήθηκε το ONDD για τη δραστηριότητά του όσον αφορά τους εμπορεύσιμους κινδύνους.
- (93) Από την 1η Σεπτεμβρίου 2003, ο αποκαλούμενος «εμπορικός» («Commercial») λογαριασμός, για τον οποίο δεν ίσχυε, σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, το ευεργέτημα της κρατικής εγγύησης, προορίστηκε για τις δραστηριότητες του ONDD που αφορούν τον τομέα των βραχυπρόθεσμων κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων και των εμπορεύσιμων κινδύνων.
- (94) Δεδομένου ότι δεν υπήρχαν στο πλαίσιο του ONDD χωριστοί λογαριασμοί που να επιτρέπουν τη διάκριση μεταξύ της δραστηριότητας ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων και της ανάλογης δραστηριότητας που αφορά τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους, οι βελγικές αρχές κλήθηκαν να προσδιορίσουν το μέρος της κρατικής εγγύησης το οποίο θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι είχε διατεθεί, έως τις 31 Αυγούστου 2003, για τις δραστηριότητες τις σχετικές με τους εμπορεύσιμους κινδύνους. Τους ζητήθηκε επίσης να προσκομίσουν αποδείξεις ότι η εν λόγω εγγύηση είχε λήξει στις 31 Αυγούστου του 2003 και όχι κατά τη στιγμή της σύστασης της SA Ducroire, δηλαδή την 1η Ιανουαρίου του 2005.
- (95) Οι βελγικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι ο ONDD είχε σταματήσει να προσφέρει κάλυψη κινδύνου για τους οφειλέτες στη «Ζώνη 1»⁽³⁷⁾ το 1993. Μετά το 1993, οι δραστηριότητες του ONDD αφορούσαν αποκλειστικά μη εμπορεύσιμους κινδύνους. Ο ONDD δεχόταν να προσφέρει κάλυψη για εμπορεύσιμους κινδύνους σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις.

⁽³⁷⁾ Βλ. υποσημείωση 21.

- (96) Όπως αναπτύσσεται στην αιτιολογική σκέψη 34, το Βέλγιο είχε διευκρινίσει ότι η δραστηριότητα που αφορούσε τους εμπορεύσιμους κινδύνους στο πλαίσιο του ONDD πριν από το Μάιο του 2004 ήταν αμελητέα. Εξάλλου, το εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό των εμπορεύσιμων κινδύνων που καλυπτόταν εκείνη τη στιγμή ήταν απόρροια της σχέσης μεταξύ αυτών των κινδύνων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων. Η συγκεκριμένη περίπτωση για την οποία γίνεται λόγος ⁽³⁸⁾ είναι η εξής: «Ο ασφαλισμένος X πωλούσε αγαθά σε έναν ενδιάμεσο A που βρίσκεται στη ζώνη 1, ο οποίος μεταπωλούσε τα αγαθά στον τελικό πελάτη B, ο οποίος βρίσκεται στη ζώνη 2. Τις περισσότερες φορές τα αγαθά παραδίνονταν απευθείας στον τελικό πελάτη B. Η πληρωμή του τιμολογίου του ασφαλισμένου X από τον ενδιάμεσο A συνδεόταν, εκ των πραγμάτων, με την πληρωμή του τιμολογίου του ενδιάμεσου A από τον τελικό πελάτη B. Οι ασφαλισμένοι δεν έβρισκαν σε γενικές γραμμές κάλυψη από άλλη επιχείρηση ασφάλισης πιστώσεων, δεδομένου ότι επρόκειτο για συναλλαγές εξαρτημένες από πολιτικούς κινδύνους στη χώρα όπου βρισκόταν ο τελικός πελάτης B».
- (97) Οι βελγικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι για τους κινδύνους αυτούς δεν βρισκόταν κάλυψη από άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις ασφάλισης πιστώσεων.
- (98) Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις (93) έως (95), εκτιμάται ότι οι κίνδυνοι αυτοί, μολοντί θεωρητικά χαρακτηρίζονται εμπορεύσιμοι (λόγω της κύριας σχέσης μεταξύ των ασφαλιζόμενου εξαγωγέα X και του ενδιάμεσου A), θα πρέπει να θεωρούνται στην πράξη μη εμπορεύσιμοι κίνδυνοι ενόψει των συνθηκών της αγοράς κατά την περίοδο αυτή. Πριν από το Μάιο του 2004 εξάλλου, οι κίνδυνοι αυτοί καλύπτονταν από τον ONDD σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις, δεδομένου ότι αντιπροσώπευαν ποσοστό μικρότερο από [0-2 %] των ασφαλιστρών (κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000-2004) από το βραχυπρόθεσμο χαρτοφυλάκιο του ONDD (βλ. αιτιολογική σκέψη 34).
- (99) Οι βελγικές αρχές προσκόμισαν επίσης τις σχετικές αποδείξεις ότι η κρατική εγγύηση από την οποία επωφελήθηκε ο ONDD για τη δραστηριότητά του τη σχετική με τους εμπορεύσιμους κινδύνους έπαυσε να ισχύει από την 1η Σεπτεμβρίου 2003. Όντως, η εγγύηση αυτή έληξε από τη στιγμή που οι εμπορεύσιμοι κίνδυνοι μεταφέρθηκαν στον εμπορικό λογαριασμό, για τον οποίο ο ONDD έχει λάβει την έγκριση της OCA ⁽³⁹⁾, ακριβώς επειδή για τον λογαριασμό αυτό δεν ίσχυε το ευεργετικό καθεστώς της εγγύησης του κράτους. Το βασιλικό διάταγμα, το οποίο όριζε τις δραστηριότητες που ασκούνται από τον ONDD για δικό του λογαριασμό χωρίς την εγγύηση του κράτους, δημοσιεύθηκε την 1η Σεπτεμβρίου 2003, ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ, καθορίζει τις πράξεις που πρέπει να καταλογίζονται στο λογαριασμό αυτό. Μετά την έναρξη ισχύος του βασιλικού διατάγματος ⁽⁴⁰⁾, κάθε κάλυψη κινδύνων από ασφαλιστήριο συμβόλαιο εξαγωγής και με διάρκεια μικρότερη των δύο ετών, διέπεται από το άρθρο 3 παράγραφος 2 του νόμου του 1939 (δραστηριότητα για λογαριασμό του ONDD χωρίς κρατική εγγύηση).
- (100) Εν κατακλείδι, οι αμφιβολίες που είχε εκφράσει η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας και οι οποίες αφορούσαν την ύπαρξη πλεονεκτήματος για τη δραστηριότητα ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων λόγω της κρατικής εγγύησης έχουν αρθεί. Πράγματι, η κρατική εγγύηση από την οποία επωφελήθηκε ο ONDD για τη δραστηριότητά του τη σχετική με τους εμπορεύσιμους κινδύνους έως τον Αύγουστο του 2003 θεωρείται ότι δεν προσέδωσε στην δραστηριότητα αυτή ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με τους ανταγωνιστές της, εφόσον δεν υπήρχε κάποια όντως εμπορεύσιμη δραστηριότητα. Εξάλλου, δεν έγινε καμία προσπάθεια να αναπτυχθούν όντως οι δραστηριότητες εμπορεύσιμων κινδύνων με βάση την κρατική εγγύηση. Μπορεί επίσης να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το σύνολο των δραστηριοτήτων που σχετιζόνταν με βραχυπρόθεσμους κινδύνους έπαυσε να ωφελείται από την εγγύηση του κράτους από την 1η Σεπτεμβρίου 2003
- (101) Δεν υπήρχαν εσωτερικές μεταφορές πόρων υπέρ των εμπορεύσιμων κινδύνων στο εσωτερικό του ONDD, δεδομένου ότι δεν υπήρχαν όντως δραστηριότητες εμπορεύσιμων κινδύνων. Δεν έγινε καμία προσπάθεια να αναπτυχθούν όντως οι δραστηριότητες εμπορεύσιμων κινδύνων με βάση τη μεταφορά πόρων από δραστηριότητες μη εμπορεύσιμων κινδύνων (βλ. αιτιολογική σκέψη 98). Εν κατακλείδι, δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία που να υποστηρίζουν την ύπαρξη των μεταφορών πόρων προς τον τομέα των εμπορεύσιμων κινδύνων στο εσωτερικό του ONDD ή της παραχώρησης οποιουδήποτε πλεονεκτήματος από το οποίο θα μπορούσε να επωφεληθεί ο ONDD συνεπεία των εν λόγω μεταφορών.
- (102) Εν κατακλείδι, το Μέτρο 1 και το Μέτρο 2 δεν παρέχουν πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Κατά συνέπεια, δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση.
- (103) Όπως προκύπτει από αυτά, στις παρακάτω ενότητες δεν πρόκειται να γίνει ανάλυση των άλλων κριτηρίων που συνιστούν ενίσχυση (κρατικοί πόροι, επιλεκτικότητα, στρέβλωση του ανταγωνισμού) για τα Μέτρα 1 και 2.

⁽³⁸⁾ Βλ. τις «Παρατηρήσεις του Βελγίου σχετικά με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2011», που υποβλήθηκαν από τις βελγικές αρχές την 1η Ιουνίου 2011, σ. 13-14.

⁽³⁹⁾ Βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της οδηγίας 73/239/ΕΟΚ του Συμβουλίου (που ίσχυε τότε), ο ONDD δεν χρειαζόταν να έχει την έγκριση της OCA, στο μέτρο που οι δραστηριότητές του καλύπτονταν από την εγγύηση του βελγικού κράτους. Προχωρώντας εφεξής, μέσω του αποκαλούμενου «εμπορικού» λογαριασμού, σε άσκηση δραστηριοτήτων οι οποίες δεν είχαν την εγγύηση του βελγικού κράτους, ο ONDD δεν αποκόμιζε πλέον ευεργετικά οφέλη από την απαλλαγή που προβλεπόταν στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο δ) και ήταν υποχρεωμένος να λάβει έγκριση από την OCA.

⁽⁴⁰⁾ Βλ. σελίδα 15 του εγγράφου που υπέβαλαν οι βελγικές αρχές της 1ης Ιουνίου 2011.

V.1.1.2 Ύπαρξη πλεονεκτήματος που απορρέει από την διάθεση κεφαλαίων στην SA Ducroire (Μέτρο 3)

Καλυπτόμενο πεδίο για να αξιολογηθεί κατά πόσον η διάθεση κεφαλαίων στην SA Ducroire συνιστά ενίσχυση

- (104) Σύμφωνα με την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας (βλ. αιτιολογικές σκέψεις (27) και (28) της παρούσας απόφασης), από το ποσό της αρχικής κατανομής κεφαλαίου της SA Ducroire πρέπει να αφαιρεθούν τα εξής δύο ποσά, δεδομένου ότι δεν συνιστούν ενισχύσεις:
- α) το μέρος του κεφαλαίου που υποστηρίζει τη δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων (πρώτο κριτήριο αποκλεισμού)
- β) το μέρος του κεφαλαίου από το οποίο επωφελείται ήδη, στο πλαίσιο του ONDD, η δραστηριότητα που έχει σχέση με τους εμπορεύσιμους κινδύνους, και η οποία έχει απλώς μεταφερθεί στην SA Ducroire μαζί με τις αντίστοιχες δραστηριότητες. Πράγματι, στις περιπτώσεις αυτές πρόκειται μόνο για μεταβολή της νομικής μορφής της προϋπάρχουσας οικονομικής δραστηριότητας, συνοδευόμενης από το συναφές κεφάλαιο. Με βάση την προσέγγιση που ακολουθείται στην απόφαση για τη σύσταση της Banque Postale ⁽⁴¹⁾, μια τέτοια μεταφορά κεφαλαίων δεν παραχωρεί νέο πλεονέκτημα στην επίμαχη οικονομική δραστηριότητα και δεν μπορεί ως εκ τούτου να συνιστά ενίσχυση υπό τη μορφή αυτή (δεύτερο κριτήριο αποκλεισμού).
- (105) Ευθυγραμμιζόμενη με την προσέγγιση που αναπτύχθηκε στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή θα έπρεπε να αρχίσει εφαρμόζοντας αυτά τα δύο κριτήρια αποκλεισμού.
- (106) Το Βέλγιο επικαλείται ωστόσο ένα επιχείρημα το οποίο εμπνέεται από το δεύτερο κριτήριο αποκλεισμού και το οποίο, εάν αποδειχθεί βάσιμο, θα επέτρεπε να αποκλειστεί αμέσως ο χαρακτήρας της ενίσχυσης για το σύνολο του Μέτρου 3. Η Επιτροπή θα αποδείξει επομένως κατ' αρχήν ότι το επιχείρημα αυτό δεν ευσταθεί, πριν εφαρμόσει τα δύο κριτήρια αποκλεισμού που αναπτύσσονται στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

Απόρριψη του ισχυρισμού του Βελγίου, ότι το συνολικό ποσό των 150 εκατομμυρίων ευρώ συνδεόταν με τη δραστηριότητα που μεταβιβάστηκε το 2004

- (107) Σε απάντηση στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το Βέλγιο επικαλέστηκε προς ίδιο όφελος και διέυρνε το δεύτερο κριτήριο αποκλεισμού, σύμφωνα με το οποίο το κεφάλαιο στο εσωτερικό του ONDD, το οποίο απέφερε ήδη οφέλη για τις υφιστάμενες εμπορεύσιμες δραστηριότητες μόλις πριν από τη μεταφορά τους στην SA Ducroire την 1η Ιανουαρίου 2005, δεν συνιστά ενίσχυση. Το Βέλγιο θεωρεί πιο συγκεκριμένα ότι το σύνολο του αρχικού κεφαλαίου ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ που είχε διατεθεί στην SA Ducroire για αυτή αποτελούσε το επιχειρηματικό κεφάλαιο που συνδεόταν με τις μεταφερθείσες βραχυπρόθεσμες δραστηριότητες ασφάλισης (**εμπορεύσιμες και μη εμπορεύσιμες**). Κατά τη γνώμη του, η δημιουργία της SA Ducroire με αρχικό κεφάλαιο ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ ισοδυναμεί απλώς με μεταβολή της νομικής μορφής υφιστάμενης επιχειρηματικής δραστηριότητας και του συναφούς με αυτήν κεφαλαίου. Το συνολικό ποσό της αρχικής κατανομής κεφαλαίου δεν συνιστά ως εκ τούτου ενίσχυση. Κατά συνέπεια, το Βέλγιο υποστηρίζει ότι δεν συντρέχει κανένας λόγος να εξακριβωθεί το πώς το κεφάλαιο αυτό χρησιμοποιήθηκε στη συνέχεια από την SA Ducroire (δηλαδή εάν χρησιμοποιήθηκε για εμπορεύσιμους ή μη εμπορεύσιμους κινδύνους — πρώτο κριτήριο αποκλεισμού), δεδομένου ότι το κεφάλαιο αυτό δεν θα μπορούσε να συνιστά ενίσχυση.
- (108) Προς στήριξη του ισχυρισμού τους, οι βελγικές αρχές προβάλλουν το επιχείρημα ότι η εγγραφή για 150 εκατ. ευρώ στο κεφάλαιο της SA Ducroire ήταν αναγκαία και μάλιστα ήδη από τις αρχές του 2005. Οι βελγικές αρχές δικαιολογούν το εν λόγω επίπεδο κεφαλαιοποίησης με βάση τα «ισχύοντα πρότυπα» που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της έγκρισης της οδηγίας Φερεγγυότητα II ⁽⁴²⁾, (την αποκαλούμενη «τυποποιημένη» μέθοδο, με βάση τις τεχνικές παραμέτρους που ορίζονται στη μελέτη αντίκτυπου «QIS 5» για το Βέλγιο, η οποία χρονολογείται από τον Μάρτιο του 2011) για όλους τους κινδύνους της SA Ducroire πλην των πολιτικών κινδύνων, για τους οποίους ο καθορισμός των κεφαλαιακών αναγκών για την κάλυψη των προαναφερόμενων κινδύνων έγινε με χρήση εσωτερικής μοντελοποίησης. Όπως αναφέρεται στο κεφάλαιο «Φερεγγυότητα II με εσωτερική μοντελοποίηση για τους πολιτικούς κινδύνους» στον πίνακα 2, για την κάλυψη του προβλεπόμενου επιπέδου δραστηριότητας για το 2009 θα χρειαζόταν κεφάλαιο [125-150] εκατομμυρίων ευρώ.

⁽⁴¹⁾ Βλ. την απόφαση της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 2005, στην υπόθεση N 531/2005 «Μέτρα που συνδέονται με τη σύσταση και τη λειτουργία της Banque Postale» (EE C 21 της 28.1.2006), σ. 2, η οποία είναι διαθέσιμη στον ακόλουθο δικτυακό τόπο:

⁽⁴²⁾ http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2005/n531-05.pdf

- (109) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η έννοια των «κεφαλαίων που συνδέονται με την μεταφορά δραστηριοτήτων» οριζόταν στην απόφαση της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2005 «Μέτρα που συνδέονται με τη σύσταση και τη λειτουργία της Banque Postale»⁽⁴³⁾. Στην περίπτωση εκείνη συναγόταν το συμπέρασμα ότι η μεταφορά δεν συνεπαγόταν νέα κεφάλαια, εφόσον μόνον τα ίδια κεφάλαια που συνδέονταν με τις δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της La Poste μεταφέρθηκαν στο νεοσύστατο νομικό πρόσωπο που δημιουργήθηκε πρόσφατα, την «La Banque Postale». Με άλλα λόγια, επρόκειτο αποκλειστικά για ίδια κεφάλαια που υπήρχαν ήδη και τα οποία είχαν σαφώς διατεθεί για τα μεταβιβαζόμενα περιουσιακά στοιχεία, δικαιώματα και υποχρεώσεις. Η ανάλυση αφορούσε, συνεπώς, το κεφάλαιο που συνδεόταν ήδη επίσημα με τις μεταβιβαζόμενες δραστηριότητες και όχι την εκτίμηση των κεφαλαίων που θα ήταν σκόπιμο να χορηγηθούν στην νέα οντότητα προς υποστήριξη της μελλοντικής της πορείας ανάπτυξης.
- (110) Όπως διευκρινίστηκε προηγουμένως, η δραστηριότητα που αφορά τους βραχυπρόθεσμους (εμπορεύσιμους και μη εμπορεύσιμους) κινδύνους η οποία μεταφέρθηκε στην SA Ducroire διαχειριζόταν στο εσωτερικό του ONDD μέσω του εμπορικού λογαριασμού από την 1η Σεπτεμβρίου 2003. Στον λογαριασμό αυτό είχε διατεθεί κεφάλαιο [45-70] εκατομμυρίων ευρώ. Επιπλέον, όπως αναφερόταν στην αιτιολογική σκέψη 99, ο ONDD είχε λάβει ειδικά και αποκλειστικά για τον λογαριασμό των εμπορικών συναλλαγών (και για το συνδεδεμένο με αυτόν κεφάλαιο ύψους [45-70] εκατομμυρίων ευρώ) έγκριση από την εθνική ρυθμιστική αρχή των ασφαλιστικών οργανισμών (την OCA). Οι κανόνες και ο έλεγχος της OCA αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την τήρηση των κανόνων φερεγγυότητας (ελάχιστο ποσό του κεφαλαίου εγγύησης, σχηματισμός περιθωρίου φερεγγυότητας)⁽⁴⁴⁾. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, βάσει των κανόνων προληπτικής εποπτείας που ίσχυαν την περίοδο εκείνη, για τις δραστηριότητες αυτές που διεκπεραιώνονταν βραχυπρόθεσμα από τον εμπορικό λογαριασμό υπήρχε επαρκής κεφαλαιοποίηση.
- (111) Όσον αφορά το θέμα αυτό, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το εσωτερικό σημείωμα της 20ής Απριλίου⁽⁴⁵⁾ βάσει του οποίου εγκρίθηκε η απόφαση για τη δημιουργία της SA Ducroire και για τη διάθεση σε αυτήν κεφαλαίου ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ, το κεφάλαιο που είχε διατεθεί αυστηρά για τις δραστηριότητες που σχετιζόνταν με βραχυπρόθεσμους κινδύνους ήταν το κεφάλαιο που ήταν καταβεβλημένο στον εμπορικό λογαριασμό, προσαυξημένο κατά τα κέρδη για περίοδο 16 μηνών (από την 1η Σεπτεμβρίου 2003 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2004), το οποίο ανερχόταν σε [0-5] εκατ. ευρώ, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις. Στο σημείωμα διευκρινιζόταν ότι «από τα 150 εκατ. ευρώ του κεφαλαίου της SA, ποσό [45-70] εκατομμυρίων ευρώ προερχόταν από τη μεταβίβαση ιδίων κεφαλαίων από τον εμπορικό λογαριασμό». Η Επιτροπή καταλήγει συνεπώς στο συμπέρασμα ότι, τη χρονική στιγμή που αποφασίστηκε η δημιουργία της SA Ducroire, το κεφάλαιο που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι διατίθεται επίσημα για τις βραχυπρόθεσμες δραστηριότητες στις 31 Δεκεμβρίου 2004 ανερχόταν μόλις σε [45-75] εκατ. ευρώ (σε [45-70] εκατ. ευρώ συν το κέρδος που εκτιμάται σε [0-5] εκατ. ευρώ). Ως εκ τούτου, μόνο η μεταφορά του εν λόγω κεφαλαίου για ποσό [45-75] εκατομμυρίων ευρώ αποτέλεσε μέρος του κεφαλαίου που είχε ήδη αποφέρει ευεργετικά οφέλη για τις δραστηριότητες βραχυπρόθεσμων κινδύνου στο πλαίσιο του ONDD και απλά μεταφέρθηκε στην SA Ducroire. Η μεταφορά αυτή δεν μπορεί επομένως να συνιστά νέο πλεονέκτημα για τη δραστηριότητα αυτή και δεν μπορεί συνεπώς να συνιστά ενίσχυση.
- (112) Η Επιτροπή απορρίπτει συνεπώς τον ισχυρισμό του Βελγίου, ότι το σύνολο του αρχικού κεφαλαίου ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ αποτελεί το κεφάλαιο που απλώς μεταφέρθηκε και το οποίο είχε ήδη διατεθεί στη μεταφερόμενη δραστηριότητα στο πλαίσιο του ONDD, με αποτέλεσμα να μην μπορεί ως εκ τούτου να θεωρηθεί ότι συνιστά πλεονέκτημα. Η Επιτροπή πιστεύει ότι η διαφορά μεταξύ των [45-75] εκατομμυρίων ευρώ και του όντως εγγεγραμμένου κεφαλαίου ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ συνιστά επομένως πρόσθετο κεφάλαιο που αντιπροσωπεύει νέο πλεονέκτημα για τη δραστηριότητα αυτή.
- (113) Η Επιτροπή επισημαίνει επικουρικά ότι από τα εσωτερικά σημειώματα του 2004, τα οποία στήριξαν την απόφαση του ONDD να χορηγήσει στην SA Ducroire κεφάλαιο ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ (κατά πολύ υψηλότερο από τα [45-75] εκατ. ευρώ που είχαν διατεθεί για τον εμπορικό λογαριασμό) προκύπτει ότι ο ONDD είχε εξετάσει διαφορετικά σενάρια σχετικά με την **ανάπτυξη** των δραστηριοτήτων για τη μελλοντική SA Ducroire. Οι κεφαλαιακές ανάγκες ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ καθορίστηκαν συνεπώς με βάση τις παραδοχές για τη μελλοντική **ανάπτυξη** των δραστηριοτήτων της SA Ducroire. Μπορεί επομένως να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η προσέγγιση που ακολούθηθηκε από τις βελγικές αρχές ισοδυναμεί με αποκλεισμό του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι θα χρειαζόταν η νέα οντότητα, προκειμένου να στηρίξει την περαιτέρω ανάπτυξή της, από το πεδίο ανάλυσης που διερευνά την ύπαρξη πλεονεκτήματος. Η προσέγγιση αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Μόνο το κεφάλαιο, από το οποίο είχαν ήδη αποκομίσει επίσημα οφέλη οι μεταβιβαζόμενες δραστηριότητες στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομικής οντότητας (δραστηριότητες βραχυπρόθεσμης ασφάλισης στο πλαίσιο του ONDD), δεν συνιστά νέο πλεονέκτημα, δεδομένου ότι οι εν λόγω δραστηριότητες είχαν ήδη επωφεληθεί ακριβώς από αυτές. Αντίθετα, κάθε πρόσθετο κεφάλαιο συνιστά νέο πλεονέκτημα, δεδομένου ότι η εν λόγω δραστηριότητα δεν είχε αποκομίσει οφέλη από το εν λόγω κεφάλαιο πριν από τη μεταφορά. Η απόφαση για την ίδρυση της SA Ducroire και για τη διάθεση σε αυτήν κεφαλαίων ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ δεν μπορεί επομένως να θεωρηθεί ότι ισοδυναμεί με απλή αλλαγή της νομικής μορφής κάποιας υφιστάμενης δραστηριότητας με απλή μεταφορά των διατιθέμενων κεφαλαίων υπέρ της μεταβιβαζόμενης δραστηριότητας. Επομένως, το επιχείρημα των βελγικών αρχών, σύμφωνα με το οποίο από το 2004 θα μπορούσε να αναμένεται ότι η SA Ducroire θα χρειαζόταν κεφάλαιο 150 εκατομμυρίων ευρώ το 2009, με βάση την αναμενόμενη ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της είναι άνευ σημασίας. Οι βελγικές αρχές δεν αποδεικνύουν πράγματι ουδολώς ότι το εν λόγω κεφάλαιο των 150 εκατομμυρίων ευρώ είχε ήδη διατεθεί για βραχυπρόθεσμες δραστηριότητες στο πλαίσιο του ONDD πριν από τη μεταφορά του στην SA Ducroire και ότι αυτό το κεφάλαιο των 150 εκατομμυρίων ευρώ δεν συνιστά επομένως νέο πλεονέκτημα για τις προαναφερόμενες δραστηριότητες.

⁽⁴³⁾ Βλ. υποσημείωση 28.

⁽⁴⁴⁾ Βλ. υποσημείωση 10.

⁽⁴⁵⁾ Βλ. παράρτημα 4 στις παρατηρήσεις των βελγικών αρχών της 1ης Ιουνίου 2011.

- (114) Εντελώς επικουρικά, ακόμη και αν το κεφάλαιο που είναι απαραίτητο προς υποστήριξη της αναμενόμενης αύξησης των δραστηριοτήτων θα αποτελούσε βάσιμο κριτήριο για την παρούσα ανάλυση (γεγονός που αμφισβητεί η Επιτροπή), η Επιτροπή παρατηρεί τα εξής:
- α) Πρώτον, οι υφιστάμενες χρηματοοικονομικές προβλέψεις το 2004 κάλυπταν μόνο την περίοδο 2005-2007. Συνεπώς, ακόμη και αν το αναγκαίο κεφάλαιο για την ενίσχυση της ανάπτυξης των δραστηριοτήτων αποτελούσε βάσιμο κριτήριο για την παρούσα ανάλυση (γεγονός που αμφισβητεί η Επιτροπή), δεν θα μπορούσε να γίνει αποδεκτό ότι θα βασίζεται στο αναμενόμενο επίπεδο δραστηριότητας του 2009, καθώς το εν λόγω επίπεδο δραστηριότητας δεν είχε μάλιστα καν εκτιμηθεί το 2004.
- β) Δεύτερον, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η μεθοδολογία της οδηγίας Φερεγγυότητα II μαζί με την εσωτερική μοντελοποίηση για τους πολιτικούς κινδύνους, όπως προτάθηκε από το Βέλγιο για την εκτίμηση του αναγκαίου κεφαλαίου. Όντως, η μεθοδολογία αυτή απουσιάζει παντελώς από τα εσωτερικά σημειώματα του 2004, στα οποία είχε βασιστεί το Διοικητικό Συμβούλιο του ONDD της 20ής Απριλίου 2004 για να λάβει την απόφαση για τη σύσταση της SA Ducroire και για το κεφάλαιο που όφειλε να της διατεθεί, δεδομένου ότι η μέθοδος ήταν τότε ανύπαρκτη (η προβλεπόμενη ημερομηνία για την έναρξη ισχύος της έχει μόλις καθοριστεί για την 1η Ιανουαρίου 2014). Εφαρμόστηκε από το ONDD για πρώτη φορά το 2011 και εξακολουθεί να αναπτύσσεται. Κατά συνέπεια, η εσωτερική μοντελοποίηση για τους πολιτικούς κινδύνους δεν έχει ακόμη επικυρωθεί από τη ρυθμιστική αρχή ελέγχου των ασφαλιστικών οργανισμών του Βελγίου, σε αντίθεση με τις απαιτήσεις της οδηγίας Φερεγγυότητα II ⁽⁴⁶⁾. Η χρήση μεθοδολογίας που ήταν ανύπαρκτη το 2004, όπως της Φερεγγυότητας II, για την οποία πολλές διαφορετικές παράμετροι υπολογισμού, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί έως σήμερα (βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της QIS) δεν είναι σωστή. Η θεωρητική παραδοχή ότι το επιχειρηματικό κεφάλαιο που χρειαζόταν η SA Ducroire τη στιγμή της σύστασής της το 2005 για να συνεχίσει να ασκεί τις προηγούμενες δραστηριότητες στο πλαίσιο του ONDD πρέπει να προσδιορίζεται βάσει των απαιτήσεων της οδηγίας Φερεγγυότητα II, οι οποίες δεν υπήρχαν καν εκείνη την εποχή και για τις οποίες οι ρυθμιστικές αρχές θα είχαν οπωσδήποτε προβλέψει ένα μεταβατικό καθεστώς, φαίνεται υπερβολική. Η συναγωγή διαφορετικών συμπερασμάτων θα ισοδυναμούσε εξάλλου με υπονόμηση της επικύρωσης του επιπέδου κεφαλαίου (περιθώριο φερεγγυότητας) ⁽⁴⁷⁾ του εμπορικού λογαριασμού ([45-70] εκατ. ευρώ) από τη ρυθμιστική αρχή, η οποία είχε κρίνει την εποχή εκείνη ότι το εν λόγω κεφάλαιο είναι επαρκές βάσει των ισχυόντων κανόνων προληπτικής εποπτείας.
- (115) Το Διοικητικό Συμβούλιο του ONDD, που συνήλθε στις 20 Απριλίου 2004, βασίστηκε σε άλλη μέθοδο για τον καθορισμό του αναγκαίου κεφαλαίου για την SA Ducroire, δηλαδή στον συντελεστή Cooke, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την αναγκαιότητα κατοχύρωσης για την SA Ducroire επαρκούς αξιοπιστίας έναντι των ανταγωνιστών της. Πράγματι, ο συντελεστής που χρησιμοποιήθηκε κατά τους υπολογισμούς δεν ανερχόταν σε 8 %, όπως επιβλήθηκε από τους κανόνες της Βασιλείας I, αλλά σε 10 %. υπολογισμούς δεν είναι 8 %, όπως προβλέπεται από τους κανόνες της Βασιλείας I, αλλά 10 %. Ως εκ τούτου, οι υπολογισμοί για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που έγιναν το 2004 περιλάμβαναν προστατευτικό περιθώριο ασφαλείας 2 %. Οφείλει να σημειωθεί ότι το κεφάλαιο που προσδιορίστηκε με τον τρόπο αυτό για το τέλος του 2004 ανερχόταν σε 66 εκατ. ευρώ ⁽⁴⁸⁾ και ήταν επομένως σαφώς υποδεέστερο από τα 150 εκατ. ευρώ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου.
- (116) Όσον αφορά τη χρήση του συντελεστή Cooke για τον προσδιορισμό του αναγκαίου κεφαλαίου, η Επιτροπή επέκρινε, στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, την καταλληλότητα της εφαρμογής τραπεζικών κανόνων (όπως ο συντελεστής Cooke) στις επιχειρήσεις ασφάλισης πιστώσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις πολυάριθμες διαφορές μεταξύ των κινδύνων που επιμίζονται οι επιχειρήσεις ασφάλισης πιστώσεων και οι τράπεζες (βλ. αιτιολογική σκέψη 90) της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας). Όσον αφορά το σημείο αυτό, το Βέλγιο δεν έχει προσκομίσει την απόδειξη ότι οι κανόνες της Βασιλείας (συντελεστής Cooke) —οι οποίοι, εκ του νόμου, ισχύουν **αποκλειστικά** στον τραπεζικό τομέα— εφαρμόζονται στην πράξη από τους οργανισμούς ασφάλισης πιστώσεων ή συνιστώνται από τους οργανισμούς πιστοληπτικής αξιολόγησης ή από τους οργανισμούς εποπτείας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.
- (117) Όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 8 του νόμου του 1939 για τον ONDD, οι βελγικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι ο νόμος αυτός δεν εφαρμόζεται στην SA Ducroire. Το άρθρο αυτό αφορά επιπλέον μόνο τις δραστηριότητες για ίδιο λογαριασμό του ONDD με την εγγύηση του κράτους, καθώς και τις αντίστοιχες δραστηριότητες για λογαριασμό του κράτους.
- (118) Μολονότι το Βέλγιο αναφέρεται στη μέθοδο της Standard & Poor's, η οποία υπήρχε την εποχή εκείνη για τον προσδιορισμό των αναγκών σε κεφάλαιο των επιχειρήσεων ασφάλισης πιστώσεων, οφείλει να σημειωθεί ότι οι βελγικές αρχές δεν έχουν υποβάλει καμία εκτίμηση κεφαλαίου με χρήση αυτής της μεθόδου. Η μέθοδος δεν χρησιμοποιήθηκε εξάλλου και από τον ONDD, το 2004.

⁽⁴⁶⁾ Βλ. σελίδες 62 και 70 του εν λόγω σημειώματος (το οποίο υποβλήθηκε ως παράρτημα 8 στις παρατηρήσεις των βελγικών αρχών της 1ης Ιουνίου 2011).

⁽⁴⁷⁾ Στην έκθεση Φερεγγυότητα 2 QIS 5 της CBFA (Μάρτιος 2011) αναφέρεται στη σελίδα 17 ότι ελάχιστοι συμμετέχοντες ήταν σε θέση να δώσουν πληροφορίες σχετικά με τη χρήση και τα χαρακτηριστικά των εσωτερικών μοντέλων, επειδή τα μοντέλα αυτά βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της ανάπτυξης. Η CBFA αποφάσισε επιπλέον να μην συναχθούν συμπεράσματα στο παρόν στάδιο. Αυτό δείχνει ότι ακόμη και οι ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες εξακολουθούν να δυσκολεύονται να παράγουν εσωτερικά μοντέλα για τον υπολογισμό του κεφαλαίου που απαιτείται για την κάλυψη ορισμένων κινδύνων.

⁽⁴⁸⁾ Βλ. τις σελίδες 11 και 13-16 του παραρτήματος 4 στις παρατηρήσεις των βελγικών αρχών της 1ης Ιουνίου 2011.

- (119) Εν κατακλείδι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το κεφάλαιο που είναι αναγκαίο για να υποστηριχθεί η αναμενόμενη αύξηση των δραστηριοτήτων της SA Ducroire αποτελεί βάσιμο κριτήριο για την παρούσα ανάλυση (γεγονός που αμφισβητείται από την Επιτροπή), οι βελγικές αρχές δεν προσκόμισαν κανένα στοιχείο που τους επιτρέπει να αποδείξουν με πειστικό τρόπο ότι οι κεφαλαιακές ανάγκες που έχουν σχέση με τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους και οι οποίες μεταβιβάστηκαν στην SA Ducroire έπρεπε να είναι ανώτερες από το υφιστάμενο κεφάλαιο στον εμπορικό λογαριασμό του ONDD στα τέλη του 2004.
- (120) Στην παρούσα ενότητα, η Επιτροπή αποδεικνύει ότι έπρεπε να απορριφθεί ο ισχυρισμός των βελγικών αρχών, σύμφωνα με τον οποίο η χορήγηση του αρχικού κεφαλαίου ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ υπέρ της SA Ducroire το 2004 αποτελούσε μόνο τη μεταβίβαση του κεφαλαίου, από το οποίο αποκόμιζαν ήδη οφέλη οι δραστηριότητες που είχαν σχέση με τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους στο εσωτερικό του ONDD. Η Επιτροπή έχει πράγματι καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το κεφάλαιο το οποίο απέφερε ήδη οφέλη στις δραστηριότητες που είχαν σχέση με τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους στο πλαίσιο του ONDD πριν από τη μεταβίβαση της δραστηριότητας αυτής στην SA Ducroire ανερχόταν σε [45-75] εκατ. ευρώ και ότι υπήρχαν επομένως πρόσθετα κεφάλαια [75-100] εκατομμυρίων ευρώ που είχαν διατεθεί για την εν λόγω δραστηριότητα.
- (121) Είναι πλέον σκόπιμο να εξεταστεί η εφαρμογή των δύο κριτηρίων αποκλεισμού που περιγράφονται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Κατ' αρχή θα αναπτυχθεί το δεύτερο κριτήριο αποκλεισμού, στη συνέχεια δε το πρώτο.
- Μερίδιο του κεφαλαίου που επωφελείται ήδη από τους εμπορεύσιμους κινδύνους στο πλαίσιο του ONDD και το οποίο είχε απλώς μεταβιβαστεί στην SA Ducroire μαζί με τις αντίστοιχες δραστηριότητες (δεύτερο κριτήριο αποκλεισμού που περιγράφεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας)*
- (122) Στην αιτιολογική σκέψη 111, η Επιτροπή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι στο πλαίσιο του ONDD είχε διατεθεί κεφάλαιο [45-75] εκατομμυρίων ευρώ για τη δραστηριότητα που σχετίζεται με τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους, στις 31 Δεκεμβρίου 2004. Για την εφαρμογή του δεύτερου κριτηρίου αποκλεισμού, πρέπει, ως εκ τούτου, να εκτιμηθεί, το μερίδιο του κεφαλαίου για εμπορεύσιμους κινδύνους στο ποσό των [45-75] εκατομμυρίων ευρώ που είχε διατεθεί για δραστηριότητες βραχυπρόθεσμων κινδύνων στο τέλος του 2004 ⁽⁴⁹⁾. Όπως εκτέθηκε προηγουμένως, οι εν λόγω εμπορεύσιμοι κίνδυνοι συναρτίζονταν αποκλειστικά από τους κινδύνους που σχετίζονται με τους οφειλότες οι οποίοι βρίσκονται στα δέκα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση τον Μάιο του 2004.
- (123) Όπως επίσης αναπτύχθηκε προηγουμένως, ο εμπορικός λογαριασμός, ο οποίος είχε στη διάθεσή του κεφάλαιο ύψους [45-75] εκατομμυρίων ευρώ στο τέλος του 2004, δεν περιείχε χωριστούς λογαριασμούς, με αποτέλεσμα να μην καθίσταται δυνατός ο ακριβής εντοπισμός του κεφαλαίου το οποίο ήταν αποκλειστικά μόνο στη διάθεση δραστηριοτήτων που αφορούσαν τους εμπορεύσιμους κινδύνους. Είναι συνεπώς αναγκαίο να εκτιμηθεί το μερίδιο από το ποσό των [45-75] εκατομμυρίων ευρώ για το οποίο μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι υποστηρίζει τη δραστηριότητα που αφορά τους εμπορεύσιμους κινδύνους.
- (124) Σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στη ρυθμιστική αρχή το 2004, τα ποσά των καθαρών υποχρεώσεων ανέρχονταν σε 141,6 εκατ. ευρώ για τους κινδύνους που σχετίζονται με τα δέκα νέα κράτη μέλη που προσχώρησαν και σε 661,4 εκατ. ευρώ για το σύνολο των βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών ασφαλιστήριων συμβολαίων στο τέλος του 2004 ⁽⁵⁰⁾. Με κριτήριο την αναλογική κατανομή του ποσού των [45-75] εκατομμυρίων ευρώ βάσει των καθαρών υποχρεώσεων, ποσό **[10-25] εκατομμυρίων ευρώ** μπορεί επομένως να θεωρηθεί ως το κεφάλαιο που συνδέεται με κινδύνους που σχετίζονται με τα δέκα νέα κράτη μέλη που προσχώρησαν πριν από τη μεταβίβασή του εμπορικού λογαριασμού του ONDD στην SA Ducroire.
- (125) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ένας τέτοιος επιμερισμός των κεφαλαίων με γνώμονα τις καθарές αναλήψεις υποχρεώσεων συμβαδίζει με την προσέγγιση που ακολούθησε η ίδια η ONDD το 2004 ⁽⁵¹⁾.

⁽⁴⁹⁾ Υπολογίζεται σύμφωνα με τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε το 2004 με βάση τις καθарές υποχρεώσεις που προβλέπονται για το τέλος του 2004. Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό παρατίθενται στη σελίδα 16 του παραρτήματος 13 των παρατηρήσεων των βελγικών αρχών της 1ης Ιουνίου 2011).

⁽⁵⁰⁾ Όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 140, μια εναλλακτική προσέγγιση θα ήταν να αποκλεισθεί ολόκληρο το ποσό των [45-75] εκατομμυρίων ευρώ. Ωστόσο, προκειμένου να είναι δυνατόν να υπολογισθεί το μερίδιο του κεφαλαίου από το οποίο επωφελούνται οι δραστηριότητες που αφορούν τους εμπορεύσιμους κινδύνους στο πρόσθετο κεφάλαιο των [75-100] εκατομμυρίων ευρώ, είναι απαραίτητο να επιμερισθεί το προϋφιστάμενο κεφάλαιο μεταξύ εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο διαχωρισμός του κεφαλαίου προς όφελος των δραστηριοτήτων των σχετικών με εμπορεύσιμους και μη εμπορεύσιμους κινδύνους γίνεται για το σύνολο του κεφαλαίου (βλ. Πίνακα 2 και αιτιολογική σκέψη 135).

⁽⁵¹⁾ Τα στοιχεία προκύπτουν από τον πολλαπλασιασμό των δεσμεύσεων στα τέλη του 2004 επί το ποσοστό της παρακράτησης (ή 100 % μείον το ποσοστό εκχώρησης της αντασφάλισης). Τα στοιχεία προέρχονται από το παράρτημα 13 με τίτλο «Δημοσιονομικό σχέδιο 2005, 2006 και 2007 που υποβάλλεται στην CBFA» του εγγράφου που υποβλήθηκε από τις βελγικές αρχές στις 1 Ιουνίου 2011, «Παρατηρήσεις του Βελγίου σχετικά με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2011».

- (126) Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι οι βελγικές αρχές και οι ONDD/SA Ducroire επαναλάμβαναν μόνιμα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ότι για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους χρειαζόταν, για ένα δεδομένο ασφαλιζόμενο ποσό, μεγαλύτερο κεφάλαιο από ότι για τους εμπορεύσιμους κινδύνους. Κατά συνέπεια, το ποσό των [10-25] εκατομμυρίων ευρώ αποτελεί μάλλον ανώτατο, παρά κατώτατο όριο. Η Επιτροπή θεωρεί εντούτοις εύλογο να προκριθούν αυτά τα αριθμητικά στοιχεία, εφόσον μάλιστα συμβαδίζουν με την προσέγγιση που ακολούθησε ο ίδιος ο ONDD το 2004.
- (127) Η Επιτροπή συνάγει εξ αυτού ότι, από το ποσό του αρχικού κεφαλαίου ύψους 150 εκατ. EUR, μπορεί να θεωρηθεί ότι από το ποσό των [10-25] εκατομμυρίων ευρώ δεν συνιστά πλεονέκτημα υπέρ της δραστηριότητας των εμπορεύσιμων κινδύνων, δεδομένου ότι ωφελούσε ήδη την εν λόγω δραστηριότητα στο πλαίσιο του ONDD ⁽⁵²⁾. Στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται αποκλειστικά για μεταβολή της νομικής μορφής της ίδιας οικονομικής δραστηριότητας και του κεφαλαίου από το οποίο αυτή αντλούσε οφέλη. Η μεταφορά του κεφαλαίου αυτού στην SA Ducroire μαζί με την εν λόγω δραστηριότητα δεν είναι δυνατόν, ως εκ τούτου, να συνιστά ενίσχυση.
- (128) Η ίδια συλλογιστική πρέπει κατ' αναλογία να εφαρμοστεί στο ποσό του κεφαλαίου για τους κινδύνους που επισύρουν οι οφειλέτες που είναι εγκατεστημένοι στη Ρουμανία και τη Βουλγαρία. Πράγματι, το 2007, είχε γίνει ανακατάταξη των μη εμπορεύσιμων κινδύνων για τους οφειλέτες που ήταν εγκατεστημένοι στη Ρουμανία και τη Βουλγαρία προς την κατηγορία των εμπορεύσιμων κινδύνων, λόγω της προσχώρησης των χωρών αυτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το κεφάλαιο, το οποίο προσπόριζε ήδη ευεργετικά οφέλη στους κινδύνους αυτούς όταν δεν ήταν μεταβιβάσιμοι, δεν μπορεί κατά συνέπεια να αποτελέσει νέο πλεονέκτημα, για τον απλό λόγο ότι οι εν λόγω κίνδυνοι κατέστησαν εμπορεύσιμοι στη συνέχεια. Θα ήταν επομένως σκόπιμο να εξαιρεθεί το κεφάλαιο αυτό επίσης από την κατηγορία της ενίσχυσης.
- (129) Το κεφάλαιο, που αφορά τους μη εμπορεύσιμους που μετατράπηκαν σε εμπορεύσιμους κινδύνους, εξαιρείται συνεπώς από την έρευνα σχετικά με την ύπαρξη πλεονεκτήματος. Στις παρατηρήσεις τους της 16ης Μαΐου 2012, οι βελγικές αρχές εκτίμησαν το κεφάλαιο που συνδέεται με τους κινδύνους που σχετίζονται με τους οφειλέτες που βρίσκονται στη Ρουμανία και τη Βουλγαρία σε [0-2] εκατ. ευρώ, βασιζόμενες στην υπόθεση ότι οι κίνδυνοι ήταν εμπορεύσιμοι το 2005. Αντιθέτως, δεν προέβησαν σε εκτίμηση του κεφαλαίου που συνδέεται με τους κινδύνους αυτούς, στις 31 Δεκεμβρίου 2006. Δεδομένου ότι οι κίνδυνοι αυτοί δεν ήταν ακριβώς μεταβιβάσιμοι το 2005, η εκτίμηση, από την πλευρά των βελγικών αρχών, του κεφαλαίου που χορηγείται για τους κινδύνους αυτούς είναι επομένως υποτονική. Από την αναδρομική ανασύσταση των χωριστών λογαριασμών από τον ONDD στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας (παρατηρήσεις της 16ης Μαΐου 2012) προκύπτει ότι το κεφάλαιο που διατέθηκε για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους μειώθηκε κατά [0-5] εκατ. ευρώ το 2007, σε σύγκριση με το 2006. Η μείωση αυτή εξηγείται από την αλλαγή στην κατηγοριοποίηση των κινδύνων που σχετίζονται με τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία (που κατατάσσονται στους εμπορεύσιμους κινδύνους από το 2007), αλλά και από άλλους παράγοντες, όπως η αλλαγή στην πολιτική ανασφάλισης. Με βάση το σύνολο των διαθέσιμων στοιχείων, μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι το κεφάλαιο που στήριζε τους κινδύνους που συνδέονται με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία πριν καταστούν εμπορεύσιμες ανερχόταν σε [0-5] εκατ. ευρώ.
- (130) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι με ποσό [10-25] εκατομμυρίων ευρώ είχε ήδη δοθεί ευεργετική κάλυψη για τους εμπορεύσιμους κινδύνους πριν την 1η Ιανουαρίου 2005 και ότι η μεταφορά του κεφαλαίου αυτού μαζί με τις εν λόγω δραστηριότητες δεν μπορεί επομένως να συνιστά πλεονέκτημα. Παρομοίως, με ποσό ύψους [0-5] εκατομμυρίων ευρώ είχαν ήδη επωφεληθεί οι κίνδυνοι που μετατράπηκαν σε εμπορεύσιμους την 1η Ιανουαρίου 2007 (Ρουμανία και Βουλγαρία) προτού καταστούν εμπορεύσιμοι.

Μερίδιο του κεφαλαίου που υποστηρίζει τη δραστηριότητα μη εμπορεύσιμων κινδύνων (πρώτο κριτήριο αποκλεισμού που περιγράφεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας)

- (131) Όπως περιγράφηκε προηγουμένως, για τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους είχε ήδη δοθεί ευεργετική στήριξη από κεφάλαια [45-75] εκατομμυρίων ευρώ, πριν από τη μεταφορά τους στον ONDD (βλ. αιτιολογική σκέψη 120). Σύμφωνα με το συμπέρασμα που είχε συναχθεί προηγουμένως, από το ποσό αυτό των [45-75] εκατομμυρίων ευρώ, θα μπορούσε εύλογα να εκτιμηθεί το μερίδιο των εμπορεύσιμων κινδύνων σε [10-25] εκατ. ευρώ. Κατά συνέπεια, μπορεί κανείς εύλογα να εκτιμήσει το μερίδιο των μη εμπορεύσιμων κινδύνων σε [35-50] εκατομμύρια ευρώ (από το ποσό αυτό [0-5] εκατ. ευρώ είναι αφιερωμένα για τους κινδύνους που σχετίζονται με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, οι οποίοι έγιναν εμπορεύσιμοι το 2007).
- (132) Για τους ίδιους λόγους που παρατέθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 127, δεδομένου ότι η μεταφορά του συνόλου των [45-75] εκατομμυρίων ευρώ (συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου για μη εμπορεύσιμους κινδύνους που εκτιμάται σε [35-50] εκατ. ευρώ) δεν αποτελεί πλεονέκτημα, η τελευταία αυτή πράξη αποκλείεται από την ανάλυση της ύπαρξης ενισχύσεων.
- (133) Εν κατακλείδι, από το αρχικό κεφάλαιο των 150 εκατομμυρίων ευρώ που χορηγήθηκε στην SA Ducroire, μόνο [75-100] εκατ. ευρώ συνιστούν το πρόσθετο κεφάλαιο, αποτελούν δηλαδή νέο κεφάλαιο. Μόνο η χορήγηση των εν λόγω [75-100] εκατομμυρίων ευρώ θα μπορούσε επομένως να αποτελεί πλεονέκτημα (βλ. αιτιολογική σκέψη 120).

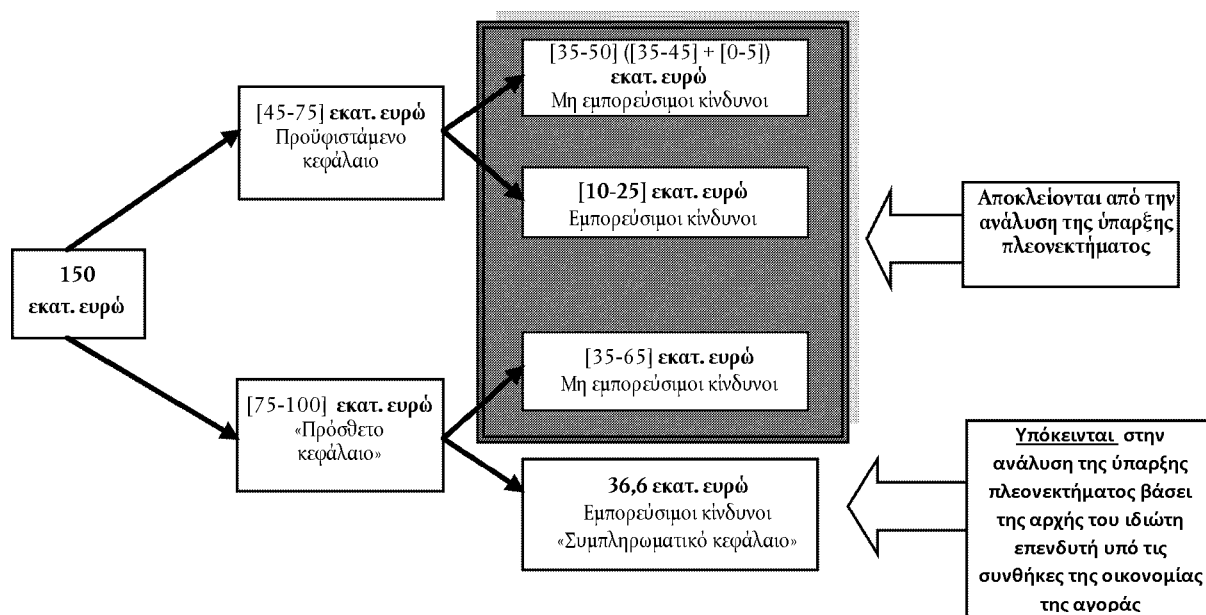
⁽⁵²⁾ Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε από τον ONDD το 2004 για την εκτίμηση των κεφαλαιακών αναγκών της SA Ducroire βασιζόταν στο ποσό των καθαρών υποχρεώσεων πολλαπλασιαζόμενο επί ένα ορισμένο ποσοστό (συντελεστή Cooke). Κατά την εφαρμογή της μεθόδου αυτής από τον ONDD δεν γινόταν καμία διάκριση μεταξύ των καθαρών υποχρεώσεων οι οποίες είχαν σχέση με τους συναφείς κινδύνους για τους οφειλέτες που βρίσκονταν στις δέκα χώρες που προσχώρησαν στην ΕΕ το 2004 και των καθαρών υποχρεώσεων που αφορούσαν τους άλλους μη εμπορεύσιμους κινδύνους. Συνεπώς, η εφαρμογή της μεθόδου υπολογισμού κατ' αναλογία βάσει των καθαρών υποχρεώσεων (μετά την εκχώρηση) είναι συνεπής με την προσέγγιση που ακολούθησε ο ONDD.

- (134) Όπως υπενθυμίστηκε στην αιτιολογική σκέψη 65 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να υποστηρίξουν τις δραστηριότητες ασφάλισης μη εμπορεύσιμων κινδύνων, δεδομένου ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν υπάρχει αγορά για τους εν λόγω κινδύνους. Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατόν να υπάρξει στρέβλωση του ανταγωνισμού έναντι άλλων ασφαλιστών. Όπως παρατηρεί η Επιτροπή, ωστόσο, δεν υπήρχε κανένας διαχωρισμός των λογαριασμών μεταξύ της δραστηριότητας εμπορεύσιμων κινδύνων και της αντίστοιχης δραστηριότητας μη εμπορεύσιμων κινδύνων στο εσωτερικό της SA Ducroire. **Επίσημως, δεν είχε ουδόλως προβλεφθεί η διάθεση κεφαλαίου για τη δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων.** Κανένα μέρος του κεφαλαίου, συνολικού ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ δεν είχε δεσμευθεί για τη χρηματοδότηση των μη εμπορεύσιμων κινδύνων. Συνεπώς, μια καθαρά τυπική προσέγγιση θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα να μην αποκλεισθεί κανένα μέρος του πρόσθετου κεφαλαίου ύψους [75-100] εκατομμυρίων ευρώ. Μια τέτοια προσέγγιση θα εμφανιζόταν πολύ πιο δικαιολογημένη, δεδομένου ότι η υποχρέωση για τη θέσπιση ξεχωριστών λογαριασμών προβλεπόταν ρητά στο σημείο 4.3 της ανακοίνωσης σχετικά με την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, η οποία ίσχυε από το 1998. Ωστόσο, είναι σαφές ότι μεγάλο μέρος των δραστηριοτήτων της SA Ducroire αφορά την ασφάλιση των μη εμπορεύσιμων κινδύνων. Η SA Ducroire δεν θα μπορούσε να ασφαλίσει τους κινδύνους αυτούς, χωρίς επαρκή κεφάλαια. Κατά συνέπεια, εκτός από το ποσό των [45-75] εκατομμυρίων ευρώ (από το οποίο ποσό [35-50] εκατομμυρίων ευρώ για μη εμπορεύσιμους κινδύνους), η Επιτροπή μπορεί να δεχθεί να εξαιρεθεί επίσης από τον χαρακτήρα της κρατικής ενίσχυσης το μερίδιο του κεφαλαίου που μπορεί εύλογα να αποδειχθεί ότι έχει χρησιμοποιηθεί για να υποστηριχθεί η δραστηριότητα της ασφάλισης μη εμπορεύσιμων κινδύνων.
- (135) . Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το Βέλγιο κλήθηκε να αναπτύξει μεθοδολογία για τον προσδιορισμό του μεριδίου του κεφαλαίου της SA Ducroire που μπορεί να θεωρηθεί ότι στηρίζει τη δραστηριότητα των εμπορεύσιμων κινδύνων και εκείνου του μεριδίου που υποστηρίζει τη δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων. Μετά από αυτό το αίτημα της Επιτροπής, οι βελγικές αρχές υπέβαλαν για την περίοδο 2005-2011 χωριστούς ισολογισμούς και λογαριασμό αποτελεσμάτων για τη δραστηριότητα των εμπορεύσιμων κινδύνων και την αντίστοιχη δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων. Στον ισολογισμό για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους στις 31 Δεκεμβρίου 2011 ήταν εγγεγραμμένο κεφάλαιο [70-110] εκατομμυρίων ευρώ, ενώ για το συνολικό ποσό των εμπορεύσιμων κινδύνων προβλεπόταν κεφάλαιο [40-80] εκατομμυρίων ευρώ. Παρά το ότι ο διαχωρισμός των λογαριασμών βασίζεται σε ορισμένες παραδοχές ή μερικώς επαληθεύσιμα δεδομένα στο πλαίσιο της αναδρομικής ανασύστασης, τα επίπεδα του κεφαλαίου για τη δραστηριότητα των εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων στις 31 Δεκεμβρίου 2011 κρίνονται από την Επιτροπή ως εύλογα.
- (136) Η Επιτροπή δέχεται επομένως τον αποκλεισμό από τον χαρακτήρα ενίσχυσης ποσού [70-110] εκατομμυρίων ευρώ, δεδομένου ότι εκ των πραγμάτων υποστηρίζουν μια δραστηριότητα που δεν αποτελεί αντικείμενο ανταγωνισμού, σύμφωνα με την ανακοίνωση για τις εξαγωγικές πιστώσεις.
- (137) Άρα, το κεφάλαιο προς όφελος των βραχυπρόθεσμων μη εμπορεύσιμων κινδύνων αυξήθηκε από [35-50] εκατ. ευρώ, στα τέλη του 2004, σε [70-110] εκατ. ευρώ, στα τέλη Δεκεμβρίου 2011, σημειώνοντας έτσι αύξηση κατά [35-60] εκατ. EUR. Δεδομένου ότι στο ποσό των [35-50] εκατομμυρίων ευρώ του κεφαλαίου που σχετίζεται με τη δραστηριότητα μη εμπορεύσιμων κινδύνων συμπεριλαμβάνεται ποσό [0-5] εκατομμυρίων ευρώ για τους σχετικούς κινδύνους που συνδέονται με τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία, οι οποίοι επαναχαρακτηρίστηκαν ως εμπορεύσιμοι το 2007, η ακαθάρτη αύξηση του κεφαλαίου που αποφέρει οφέλη στους μη εμπορεύσιμους κινδύνους ανέρχεται σε [35-65] εκατ. ευρώ. Με άλλα λόγια δηλαδή, από το πρόσθετο κεφάλαιο ύψους [75-100] εκατομμυρίων ευρώ, [35-65] εκατ. ευρώ υποστήριξαν εκ των πραγμάτων τη δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων.

Συμπέρασμα σχετικά με την εφαρμογή των δύο κριτηρίων αποκλεισμού και το ύψος των πρόσθετων κεφαλαίων

- (138) Ποσό ύψους [70-110] εκατομμυρίων ευρώ έχει αποκλειστεί από την κατάταξη στην κατηγορία της ενίσχυσης, δεδομένου ότι το ποσό αυτό μπόρεσε να θεωρηθεί ότι στηρίζει τη δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων στις 31 Δεκεμβρίου 2011 (πρώτο κριτήριο αποκλεισμού). Ποσό ύψους **[10-25]** εκατομμυρίων ευρώ έχει επίσης αποκλειστεί από την κατηγοριοποίηση ενίσχυσης, επειδή μπόρεσε να θεωρηθεί ότι δεν συνιστά πλεονέκτημα, δεδομένου ότι υποστήριζε ήδη τους εμπορεύσιμους κινδύνους, πριν οι κίνδυνοι αυτοί μεταφερθούν στην SA Ducroire στις 31 Δεκεμβρίου 2004 (δεύτερο κριτήριο αποκλεισμού). Εξάλλου, ποσό [0-5] εκατομμυρίων ευρώ πρέπει επίσης να αποκλειστεί, δεδομένου ότι υποστήριζε ήδη τους κινδύνους τους σχετικούς με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία πριν καταστούν εμπορεύσιμοι την 1η Ιανουαρίου 2007.
- (139) Εν κατακλείδι, μόνο 36,6 εκατ. ευρώ από την αρχική κατανομή κεφαλαίων ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ, θα μπορούσε να συνιστά πλεονέκτημα και κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
- (140) Ένας άλλος τρόπος παρουσίασης του αποτελέσματος των 36,6 εκατομμυρίων ευρώ συνίσταται **στην αφαίρεση από το αρχικό κεφάλαιο των 150 εκατομμυρίων ευρώ** που χορηγήθηκε στην SA Ducroire, (1) ποσού [45-75] εκατομμυρίων ευρώ από το οποίο αντλούσαν ήδη ευεργετικά οφέλη οι βραχυπρόθεσμοι κίνδυνοι, πριν από τη μεταφορά τους στην SA Ducroire (συμπεριλαμβανομένου ποσού [0-5] εκατομμυρίων ευρώ σε συνδυασμό με τους κινδύνους για οφειλότες εγκατεστημένους στη Ρουμανία και τη Βουλγαρία, οι οποίοι έγιναν εμπορεύσιμοι την 1η Ιανουαρίου 2007)· και (2) του πρόσθετου κεφαλαίου ύψους [35-65] εκατομμυρίων ευρώ που υποστήριζε, de facto, μη εμπορεύσιμους κινδύνους. Το άθροισμα που προκύπτει συνεπώς ανέρχεται σε **36,6 εκατ. ευρώ**

(141) Η εν λόγω ανάλυση της κατανομής του κεφαλαίου παρουσιάζεται στην ακόλουθη γραφική παράσταση:

(142) Η Επιτροπή διατυπώνει, επικουρικά, τις ακόλουθες παρατηρήσεις. Οι βελγικές αρχές επιβεβαιώνουν ότι, με την εξαίρεση των περίπου 7 έως 13 εκατομμυρίων ευρώ (βλ. Πίνακα 2), το σύνολο του κεφαλαίου των 150 εκατομμυρίων ευρώ χορηγήθηκε σιωπηρά το 2004 σε μη εμπορεύσιμους κινδύνους. Βάσει αυτής της πρώτης διαβεβαίωσης, το Βέλγιο υποστηρίζει ότι μόνο αργότερα (το 2007 και το 2008) μεταφέρθηκε ένα μέρος του κεφαλαίου που είχε αρχικά διατεθεί για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους προς τους εμπορεύσιμους κινδύνους. Το Βέλγιο διατείνεται, ως εκ τούτου, ότι μόνο αυτές οι μεταβιβάσεις κεφαλαίου θα μπορούσαν να συνιστούν ενισχύσεις και ότι σε αυτά τα ποσά θα πρέπει να εφαρμόζεται η δοκιμασία του ιδιώτη επενδυτή κατά τη στιγμή της εσωτερικής μεταφοράς τους και όχι κατά τη στιγμή της αρχικής κατανομής των κεφαλαίων το 2004. Η συλλογιστική αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή

(143) Πράγματι, κατά τη δημιουργία της SA Ducroire και στα χρόνια που ακολούθησαν, το κεφάλαιο των 150 εκατομμυρίων ευρώ δεν είχε ποτέ επίσημως διατεθεί για δραστηριότητες σχετικές με τους εμπορεύσιμους κινδύνους και για εκείνες που αφορούσαν αντίστοιχα τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους. Το κεφάλαιο αυτό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ελεύθερα για να υποστηρίξει τις δραστηριότητες που αφορούν τους εμπορεύσιμους κινδύνους ή που σχετίζονται με μη εμπορεύσιμους κινδύνους (σε απροσδιόριστες αναλογίες), ανάλογα με τις ευκαιρίες στην αγορά και τις στρατηγικές επιλογές της SA Ducroire. Η κατανομή των κεφαλαίων μεταξύ της δραστηριότητας των εμπορεύσιμων κινδύνων και των μη εμπορεύσιμων κινδύνων ανασυστάθηκε μόνο αναδρομικά στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας. Τα έγγραφα του 2004, όπως αυτά υποβλήθηκαν από τις βελγικές αρχές, δεν αποκάλυπταν καμία κατανομή κεφαλαίων μεταξύ των διαφόρων δραστηριοτήτων. Η Επιτροπή δεν μπορεί επομένως να δεχθεί να εξαιρεθεί από την ανάλυση της ύπαρξης ενίσχυσης ένα μέρος των πρόσθετων κεφαλαίων ύψους [75-100] εκατομμυρίων ευρώ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της SA Ducroire για τον μοναδικό λόγο ότι εκείνη τη στιγμή το ποσό αυτό θα μπορούσε να είχε χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη της δραστηριότητας των μη εμπορεύσιμων κινδύνων. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, μόνο το μέρος των πρόσθετων κεφαλαίων ύψους [75-100] εκατομμυρίων ευρώ, για το οποίο μπορεί να αποδειχθεί όντως ότι έχει στηρίξει την δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων μπορεί να εξαιρεθεί από την ανάλυση της ύπαρξης ενίσχυσης

(144) Εντελώς επικουρικά, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, ακόμη και αν γινόταν δεκτό το επιχείρημα του Βελγίου ότι ένα μέρος του αρχικού κεφαλαίου της SA Ducroire είχε διατεθεί για μη εμπορεύσιμους κινδύνους και δεν μπορούσε ως εκ τούτου να υπαχθεί στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, το επιχείρημα αυτό δεν θα ίσχυε για το ποσό των 36,6 εκατομμυρίων ευρώ, παρά μόνο εάν το Βέλγιο κατόρθωνε να αποδείξει ότι τα κεφάλαια που είχαν διατεθεί για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους υπερέβαιναν τα [70-110] εκατ. ευρώ (πράγματι, για τον υπολογισμό των 36,6 εκατομμυρίων ευρώ, έχει ήδη αφαιρεθεί από τα 150 εκατ. ευρώ ποσό [70-110] εκατομμυρίων ευρώ με το οποίο είχε υποστηριχθεί η δραστηριότητα που αφορούσε τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους). Ωστόσο, είναι προφανές ότι το ποσό αυτό δεν είχε ποτέ διατεθεί για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους το 2004, δεδομένου ότι από τα εσωτερικά έγγραφα προκύπτει ότι κεφάλαιο 100 εκατομμυρίων ευρώ ήταν επαρκές για να καλύψει όλους τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους (μη εμπορεύσιμους και εμπορεύσιμους) έως το 2007

Εφαρμογή της αρχής του ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς

- (145) Σύμφωνα με την πάγια νομολογία, για να αποδεικνύεται εάν ένα μέτρο παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα, πρέπει να εκτιμηθεί εάν, υπό παρόμοιες συνθήκες, ένας ιδιώτης επενδυτής υπό τις συνθήκες της οικονομίας της αγοράς με μέγεθος συγκρίσιμο με εκείνο της συγκεκριμένης επιχείρησης θα είχε προβεί σε εισφορά κεφαλαίου του ίδιου ύψους ⁽⁵³⁾, ιδίως υπό το φως των διαθέσιμων πληροφοριών και με βάση την προβλεπόμενη εξέλιξη κατά το χρόνο της επένδυσης
- (146) Στην προκειμένη περίπτωση, το έργο που πρέπει να επιτελεστεί είναι η ανάλυση κατά πόσο τα συμπληρωματικά κεφάλαια ύψους 36,6 εκατομμυρίων ευρώ που χορηγήθηκαν το 2004 παρουσίαζαν επαρκή αποδοτικότητα, ώστε να πείσουν κάποιον ιδιώτη επενδυτή ο οποίος δρα υπό τις συνθήκες της οικονομίας της αγοράς. Ωστόσο, η αποδοτικότητα αυτού του συμπληρωματικού κεφαλαίου δεν μπορεί να εξεταστεί χωριστά από το σύνολο του κεφαλαίου, δεδομένου ότι το εν λόγω συμπληρωματικό κεφάλαιο προήλθε από την τεχνητή διαίρεση του κεφαλαίου ύψους 150 εκατομμυρίων ευρώ, στο οποίο οι εγγραφές είχαν γίνει το 2004. Καμία επακριβής ροή εισοδήματος δεν μπορεί να προσδιοριστεί ότι προέρχεται από το προαναφερόμενο ποσό αυτών των 36,6 εκατομμυρίων ευρώ. Με άλλα λόγια δηλαδή, κανένα κέρδος από συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν έχει αποδοθεί σε αυτά τα 36,6 εκατ. ευρώ, εφόσον δεν υπήρχαν χωριστοί λογαριασμοί. Η Επιτροπή θεωρεί λοιπόν ότι, για να εφαρμοστεί το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή σωστά, θα χρειαστεί να ελεγχθεί η αναμενόμενη αποδοτικότητα του συνολικού κεφαλαίου, των 150 εκατομμυρίων ευρώ, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο ήταν επαρκής. Αν όχι, το συμπέρασμα θα πρέπει να θεωρηθεί Εάν αυτό δεν συμβαίνει, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι τα 36,6 εκατ. ευρώ συνιστούν πλεονέκτημα.
- (147) Εντελώς επικουρικά, μια άλλη εναλλακτική λύση θα ήταν να εφαρμοστεί η μέθοδος του αναλογικού επιμερισμού στο συνολικό κέρδος που προκύπτει, πρακτική που θα οδηγούσε στο ίδιο αποτέλεσμα.
- (148) Η Επιτροπή δεν θεωρεί εξάλλου ότι θα πρέπει να διερευνηθεί μόνο η αποδοτικότητα του πρόσθετου κεφαλαίου ύψους [75-100] εκατομμυρίων ευρώ και να αποκλεισθεί το ποσό των [45-75] εκατομμυρίων ευρώ που είχε διατεθεί για την δραστηριότητα των βραχυπρόθεσμων κινδύνων πριν από τη μεταφορά στην SA Ducroire. Ο ONDD θα μπορούσε πράγματι να αποφασίσει να παύσει τις δραστηριότητές του που συνδέονταν με τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους και να ανακτήσει το ποσό του κεφαλαίου που είχε χορηγηθεί στην εν λόγω δραστηριότητα την εποχή εκείνη, ήτοι [45-75] εκατ. ευρώ ⁽⁵⁴⁾. Αυτό ακριβώς το ποσό των [45-75] εκατομμυρίων ευρώ δεν είναι λοιπόν δυνατόν να εκληφθεί ως επιβαρυντικό και μη ανακτήσιμο κόστος από το παρελθόν («εφάπαξ κόστος»).
- (149) Στις αιτιολογικές σκέψεις που ακολουθούν η Επιτροπή θα καταδείξει ότι η αναμενόμενη αποδοτικότητα, που φτάνει τα 150 εκατ. ευρώ, ήταν ανεπαρκής για να πειστεί ένας ιδιώτης επενδυτής να πραγματοποιήσει μια τέτοια επένδυση. Επικουρικά, η Επιτροπή θα δείξει ότι, έστω και εάν κάποιος κρίνει ότι η δραστηριότητα των εμπορευσιμων κινδύνων επωφελήθηκε θεωρητικά από κεφάλαιο ύψους [45-65] εκατομμυρίων ευρώ (36,6 εκατ. ευρώ συν [10-25] εκατ. ευρώ) και από τα προσδοκώμενα κέρδη που συνδέονται με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, η αναμενόμενη κερδοφορία της δραστηριότητας αυτής ήταν επίσης ανεπαρκής.
- (150) Το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς πρέπει να εφαρμόζεται εκ των προτέρων. Ο κατάλληλος χρόνος για να κριθεί κατά πόσο ένας ιδιώτης επενδυτής θα είχε προβεί στην ανάλογη εισφορά είναι η στιγμή που γίνεται η εισφορά του κεφαλαίου. Κατά την εκτίμηση του κριτηρίου του ιδιώτη επενδυτή, είναι σκόπιμο να αποφεύγεται ο συνυπολογισμός των εξελίξεων μετά την εισφορά του κεφαλαίου. Η συμμόρφωση εξάλλου με την αρχή του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς μπορεί να αποδεικνύεται με ένα προγενέστερα καταρτισμένο επιχειρηματικό σχέδιο από το οποίο εκπορεύθηκε η απόφαση για την επένδυση ⁽⁵⁵⁾. Σύμφωνα με την πρόσφατη νομολογία ⁽⁵⁶⁾, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επικαλεσθούν το επιχειρήμα ότι συνέτρεχαν αντικειμενικά και επαληθεύσιμα στοιχεία που έλαβαν υπόψη τους πριν ή ταυτόχρονα με την απόφαση να προβούν στην επένδυση. Έτσι, μπορεί να απαιτηθεί η προσκόμιση στοιχείων

⁽⁵³⁾ Όπως προκύπτει από τον πίνακα 1 και τις αιτιολογικές σκέψεις (96)-(98), το εν λόγω κεφάλαιο απέφερε οφέλη μόνο για τους κινδύνους που σχετίζονταν με τους οφειλότες που ήταν εγκατεστημένοι στις δέκα χώρες που προσχώρησαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση την 1η Μαΐου 2004, αλλά και για τους άλλους κινδύνους, οι οποίοι στην ουσία κρινόταν ότι κατατάσσονται μεταξύ των μη εμπορευσιμων κινδύνων.

⁽⁵⁴⁾ Απόφαση της 3.10.1991, Ιταλία κατά Επιτροπής, C 261/89, Συλλογή 1991, σ. I-4437, σκέψη 8· απόφαση της 14.9.1994, Ισπανία κατά Επιτροπής, εκδικαζόμενες υποθέσεις C-278/92 έως C-280/92, Συλλογή 1994, σ. I-4013, σκέψη 21· απόφαση της 14.9.1994 στην υπόθεση C-42/93, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4175, σκέψη 13.

⁽⁵⁵⁾ Με εξαίρεση το περιορισμένο κόστος που συνεπάγεται η παύση της δραστηριότητας αυτής, όπως [...]. Η πιθανή τάξη μεγέθους των εν λόγω δαπανών δεν είναι ικανή να επηρεάσει τα συμπεράσματα της Επιτροπής.

Βλ. την απόφαση 2000/600/ΕΚ της Επιτροπής, της 10ης Νοεμβρίου 1999, για την κρατική ενίσχυση υπό όρους που σχεδιάζει να εφαρμόσει η Ιταλία υπέρ των κρατικών σκελετικών τραπεζών Ann di Doina και Sicilcassa (ΕΕ L 256 της 10.10.2000), αιτιολογικές σκέψεις 58-61.

Βλέπε τις αποφάσεις της Επιτροπής του 2005 σχετικά με την ανακεφαλαιοποίηση των γερμανικών «Landesbanken», όπως για παράδειγμα, NN 71/2005, «HSH Nordbank» (ΕΕ C 241 της 6.10.2006, σ. 12) και NN 72/2005, «Bayern LB» (ΕΕ C 242, 7.10.2006, σ. 18).

⁽⁵⁶⁾ Βλ. επίσης την απόφαση στην υπόθεση Shetland Shellfish [απόφαση 2006/226/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 81 της 18.3.2006, σ. 36)], στην οποία η Επιτροπή απέρριψε δύο εκθέσεις που είχαν καταρτισθεί από τις δημόσιες αρχές των Νήσων Shetland με την προοπτική της επένδυσης, οι οποίες περιλάμβαναν τις προβλέψεις των λογαριασμών για τα κέρδη και τις ζημιές, τις προβλέψεις για τον ισολογισμό, αλλά και τη δήλωση για την προβλεπόμενη χρηματοοικονομική ροή κατά τα έτη 2000, 2001 και 2002. Το Ηνωμένο Βασίλειο εξήρε τον προκαταβολικό χαρακτήρα των μελετών και τη «συντηρητική και συνετή» φύση των παραδοχών στις οποίες ήταν βασισμένες, αλλά η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι θα είχαν κριθεί ανεπαρκείς από έναν ιδιώτη επενδυτή υπό τις συνθήκες της οικονομίας της αγοράς, παρά τα σχετικά μέτρια ποσά που τελούσαν υπό αμφισβήτηση.

από τα οποία θα διαφαίνεται αναφορικά με το σημείο αυτό ότι η εν λόγω απόφαση στηρίχθηκε σε οικονομικές αξιολογήσεις συγκρίσιμες με εκείνες, τις οποίες θα είχε ζητήσει να γίνουν ένας λογικός ιδιώτης επενδυτής σε παρεμφερή κατάσταση, πριν προβεί στη σχετική επένδυση, προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική κερδοφορία της. Αντιθέτως, οι οικονομικές αξιολογήσεις που πραγματοποιούνται μετά τη χορήγηση του εν λόγω οφέλους, δηλαδή η αναδρομική διαπίστωση ότι οι επενδύσεις που έγιναν ήταν όντως επικερδείς ή οι αιτίες που μνημονεύονται μεταγενέστερα για την επιλογή της μεθοδολογίας που προκρίθηκε στην πράξη, δεν αρκούν για να στοιχειοθετηθεί ότι ένα κράτος μέλος κατέληξε στην απόφαση για την επένδυση με τον ίδιο τρόπο όπως ένας ιδιώτης μέτοχος υπό τις συνθήκες της οικονομίας της αγοράς.

- (151) Δεδομένου ότι κανένας ιδιώτης επενδυτής δεν συμμετείχε στο επίμαχο μέτρο και ότι η SA Ducroire δεν είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο, η παράμετρος, το κύρος της οποίας πρέπει να αξιολογηθεί, είναι η αναμενόμενη αποδοτικότητα της επένδυσης, όπως θα μπορούσε να αναμένεται βάσει των διαθέσιμων στοιχείων και των προβλέψιμων εξελίξεων εκείνη την εποχή (ως έχει καταρχήν στο επιχειρηματικό σχέδιο που κατάρτισε ο ONDD το 2004). Στην ουσία, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου⁽⁵⁷⁾ και την πρακτική λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής⁽⁵⁸⁾, το γεγονός ότι η εισφορά κεφαλαίου είναι δήθεν αναγκαία για τη συνέχιση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης ή για την επαρκή κεφαλαιοποίηση της δραστηριότητας βάσει των κανόνων προληπτικής εποπτείας ή της εκτίμησης των αναλαμβανόμενων κινδύνων, δεν επιτρέπει να θεωρηθεί ότι πληρούται το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή υπό τις συνθήκες της οικονομίας της αγοράς. Ένας ιδιώτης επενδυτής, υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, δεν θα προέβαινε στην ανάλογη εισφορά κεφαλαίου, παρά μόνον εάν η αναμενόμενη αποδοτικότητα ήταν επαρκής κατά τη συγκεκριμένη εισφορά, λαμβάνοντας υπόψη τις διαθέσιμες πληροφορίες και τις προβλέψιμες εξελίξεις τη δεδομένη χρονική στιγμή⁽⁵⁹⁾. Η Επιτροπή παρατηρεί, ως εκ τούτου, ότι τα επιχειρήματα που προβάλλονται από το Βέλγιο, ως αιτιολόγηση γιατί το κεφαλαιακό επίπεδο των 150 εκατομμυρίων ευρώ ήταν «αναγκαίο» για οικονομικούς λόγους και/ή εξαιτίας των κανόνων προληπτικής εποπτείας, είναι απρόσφορα για να καταδειχθεί ότι η εν λόγω επένδυση παρουσιάζει ικανοποιητική αποδοτικότητα για έναν επενδυτή της αγοράς.
- (152) Οι βελγικές αρχές έχουν στηρίξει την ανάλυσή τους για την αποδοτικότητα στο επιχειρηματικό σχέδιο της 28ης Σεπτεμβρίου 2004. Η σύσταση της SA Ducroire πραγματοποιήθηκε όμως στις 23 Σεπτεμβρίου 2004. Στην πραγματικότητα, ωστόσο, δεν άρχισε να ασκεί πραγματικά τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες παρά μόνο από την 1η Ιανουαρίου 2005, εξαιτίας του γεγονότος ότι το χαρτοφυλάκιο των βραχυπρόθεσμων κινδύνων εξακολούθησε να ανήκει στον ONDD έως την 31η Δεκεμβρίου 2004, ημερομηνία κατά την οποία μεταφέρθηκε. Μπορεί, επομένως, να θεωρηθεί ότι έως λίγο πριν από την ημερομηνία αυτή ο ONDD θα μπορούσε να ανακαλέσει την απόφασή του επένδυσης στην εν λόγω δραστηριότητα, να μην μεταβιβάσει τους εν λόγω κινδύνους και να μεριμνήσει για την εκκαθάριση της νεοσυσταθείσας νομικής οντότητας. Συνεπώς, είναι αποδεκτό να ληφθεί υπόψη το επιχειρηματικό σχέδιο του ONDD της 28ης Σεπτεμβρίου 2004, όπως ζητούν οι βελγικές αρχές.
- (153) Όπως προκύπτει από τα σημειώματα και τα πρακτικά του 2004, η απόφαση του ONDD να εξοπλίσει την SA Ducroire με μετοχικό κεφάλαιο 150 εκατομμυρίων ευρώ οφειλόταν κυρίως στην βούληση του ONDD να εξοπλίσει τη θυγατρική του με αρχικό κεφάλαιο που κρινόταν «επαρκές» για να εξασφαλιστεί η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της και για [...] — «καταβεβλημένο κεφάλαιο 100 εκατομμυρίων ευρώ είναι επαρκές για την άσκηση των βραχυπρόθεσμων δραστηριοτήτων σε σχέση με τα ασφαλιστήρια συμβόλαια συνολικής κάλυψης εξαγωγέων έως το 2007, αλλά θα πρέπει να επανεξεταστεί μετά το εν λόγω χρονικό διάστημα»⁽⁶⁰⁾, χωρίς να έχει αποδειχθεί πραγματικά και με ακρίβεια ότι η αναμενόμενη μελλοντική αποδοτικότητα ήταν ικανοποιητική από την σκοπιά του ιδιώτη επενδυτή. Όσον αφορά την ανάλυση της αναμενόμενης αποδοτικότητας, μόνο το θετικό αποτέλεσμα που προδιαγραφόταν για το σύνολο των δραστηριοτήτων για τα τρία πρώτα έτη φαίνεται να είχε επαρκέσει για να πεισθεί ο ONDD να προβεί στην επένδυση.
- (154) Πράγματι, σύμφωνα με τις προβλέψεις στο σενάριο Β του επιχειρηματικού σχεδίου της 28ης Σεπτεμβρίου 2004, ο ONDD ανέμενε ότι η ΑΙΚ για το σύνολο των δραστηριοτήτων θα ανερχόταν σε 1,3 % έως 1,9 % για τα έτη 2005, το 2006 και το 2007, με βάση το σενάριο «δυναμική πορεία — ρυθμός ανάπτυξης έως 6 %» του επιχειρηματικού σχεδίου της 28ης Σεπτεμβρίου 2004 (η ΑΙΚ πριν από τα εξισωτικά αποτελέσματα ισοδυναμούσε με 2.8 έως 4.3 %) (βλ. Πίνακα 4). Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι η αποδοτικότητα αυτή υπολογίζεται με βάση κεφάλαιο 100 εκατομμυρίων ευρώ, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα 50 εκατ. ευρώ που δεν έχουν καταβληθεί, γεγονός που καθιστά το αποτέλεσμα της αποδοτικότητας ευνοϊκότερο από ό, τι είναι στην πραγματικότητα. Το αναμενόμενο ποσοστό αποδοτικότητας στις οικονομικές προβλέψεις της 20ής Απριλίου 2004, δεν ήταν υψηλότερο (βλ. πίνακα 3)
- (155) Βάσει των ανωτέρω, φαίνεται ότι η αναμενόμενη αποδοτικότητα της μελλοντικής SA Ducroire ήταν ανεπαρκής για να πεισθεί ένας ιδιώτης επενδυτής στην οικονομία της αγοράς για μια τέτοια επένδυση. Πράγματι, η αναμενόμενη αποδοτικότητα ήταν χαμηλότερη από το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου (απόδοση των ομολόγων του βελγικού κράτους

⁽⁵⁷⁾ Απόφαση της 5.6.2012, Επιτροπή κατά EDF, C-124/10 P, Συλλογή 2012 σ. I-0000, σκέψεις 82-86 et 105.

⁽⁵⁸⁾ Βλ., για παράδειγμα, την απόφαση «West LB» της 6ης Μαρτίου 2003 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-228/99 και T-223/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-435, σημείο 255.

⁽⁵⁹⁾ Βλ., για παράδειγμα, την απόφαση της Επιτροπής της 26ης Φεβρουαρίου 2010 στην υπόθεση C 9/2009, EE L 274 της 19ης Οκτωβρίου 2010, σ. 54, αιτιολογική σκέψη 127), στην οποία η Επιτροπή απέρριψε το επιχειρήμα των ενδιαφερόμενων κρατών μελών, σύμφωνα με το οποίο το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς θα πρέπει να εφαρμόζεται λιγότερο αυστηρά, στο μέτρο που οι δημόσιες οντότητες που φρόντισαν για την ανακεφαλαιοποίηση της Dexia ήταν οι «ιστορικοί» μέτοχοι της τράπεζας.

⁽⁶⁰⁾ Βλ. την απόφαση της 30ής Απριλίου 1998 στην υπόθεση T-16/96, Cityflyer Express κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-757, σκέψη 76.

μακροπρόθεσμα) για τα τρία πρώτα έτη (το μέσο επιτόκιο για τα μακροπρόθεσμα ομόλογα του βελγικού κράτους το 2004 ανερχόταν σε 4,15 % ⁽⁶¹⁾). Ακόμη και εάν ληφθούν υπόψη τα εξισωτικά αποτελέσματα, το αναμενόμενο ποσοστό αποδοτικότητας μόλις έφθανε στο ύψος του επιτοκίου μηδενικού κινδύνου.

- (156) Ένας ιδιώτης επενδυτής υπό το καθεστώς της οικονομίας της αγοράς δεν θα αποδεχόταν μια τόσο χαμηλή αποδοτικότητα κατά τα πρώτα έτη, εκτός εάν ο ίδιος θα μπορούσε εύλογα να αναμένει ότι θα αποζημιωθεί αργότερα αποκομίζοντας κέρδη σημαντικά υψηλότερα από το μέσο όρο του κλάδου, έτσι ώστε η συνολική απόδοση της επένδυσης (έχοντας κάνει τον υπολογισμό με το σωστό προεξοφλητικό επιτόκιο) να είναι επαρκής ⁽⁶²⁾.
- (157) Δεν υπήρχε όμως καμία σοβαρή μελέτη το 2004, από την οποία να προκύπτει κάποια ένδειξη ότι η προαναφερόμενη χαμηλή αρχική αποδοτικότητα θα μπορούσε να αντισταθμιστεί τα επόμενα χρόνια από την κατά πολύ εντονότερη αύξηση του ρυθμού της. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι οι διαθέσιμες χρηματοοικονομικές προβλέψεις την εποχή εκείνη ενεφάνιζαν γραμμική πορεία στις επιδόσεις τους στο χρονικό διάστημα μεταξύ 2005 και 2007 ή τουλάχιστον υποτονικούς ρυθμούς ανάπτυξης (βλ. Πίνακα 4), ενώ δεν υπήρχε κανένα στοιχείο που να επιτρέπει το συμπέρασμα ότι τα αποτελέσματα θα βελτιωθούν με ταχύ ρυθμό κατά τα έτη μετά το 2007. Στο πλαίσιο αυτό οφείλει να σημειωθεί ότι η μετατροπή της SA Ducroire σε θυγατρική δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί την έναρξη λειτουργίας νέας επιχείρησης (με την έννοια της νεοσυσταθείσας επιχείρησης), δεδομένου ότι, σύμφωνα με τις προβλέψεις εκείνης της εποχής, θα συνέχιζε να ασκεί τις δραστηριότητες που ασκούσε προηγουμένως η μητρική εταιρεία, ενώ τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού είχαν απλώς μεταφερθεί από τον ONDD στην SA Ducroire προς τον σκοπό αυτό. Το συμπέρασμα αυτό βασίζεται επίσης στον τρόπο με τον οποίο καταρτιζόνταν οι οικονομικές προβλέψεις τότε. Όπως προκύπτει, ο ONDD, χαράσσοντας τις οικονομικές προβλέψεις για το μέλλον της SA Ducroire το 2004, βασίστηκε στις επιδόσεις για την εν λόγω δραστηριότητα (τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων των εμπορεύσιμων κινδύνων), στο παρελθόν, στο πλαίσιο του ONDD. Τα υποθετικά σενάρια για τα ασφάλιστρα και τα έξοδα έχουν επίσης κυρίως βασιστεί στον μέσο όρο των πρόσφατων οικονομικών στοιχείων της τελευταίας πενταετίας, εκτός από μερικές προσαρμογές που σχετίζονται με τις αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς, όπως η μείωση που εφαρμόστηκε στα ασφάλιστρα για τους κινδύνους που έγιναν εμπορεύσιμοι το 2004, μετά την προσχώρηση των δέκα νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- (158) Εξάλλου, από τα εσωτερικά σημειώματα προέκυπτε ότι, σύμφωνα με τις προβλέψεις, το σύνολο του καταβεβλημένου κεφαλαίου ύψους 100 εκατομμυρίων ευρώ θα απορροφηθεί κυρίως από την σταδιακή αύξηση των δραστηριοτήτων που είχαν ασκηθεί από τον ONDD κατά το παρελθόν και μάλιστα έως το τέλος του 2007 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 61). Επρόκειτο επομένως για οργανική ανάπτυξη των υφιστάμενων δραστηριοτήτων (για το 2004 δεν προβλεπόταν καμία επέκταση προς άλλες κερδοφόρες δραστηριότητες).
- (159) Όσον αφορά το εγγεγραμμένο, αλλά μη καταβεβλημένο κεφάλαιο (50 εκατ. ευρώ), δεν είχε προετοιμαστεί κανένα συγκεκριμένο σχέδιο για τη χρήση του εν λόγω κεφαλαίου εκείνη την εποχή, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει καμία πρόβλεψη για την αναμενόμενη αποδοτικότητα του κεφαλαίου αυτού. Εξάλλου ούτε η εξαγορά της KUP, αλλά ούτε και η γενικότερη στρατηγική εξαγορών δεν ελήφθησαν υπόψη κατά τη μεταβίβαση του κεφαλαίου στην SA Ducroire.
- (160) Οφείλει επίσης να τονιστεί, ότι οι προβλέψεις για τη χρονική περίοδο 2005-2014 καταρτίστηκαν μόνο εκ των υστέρων, μετά την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας από την Επιτροπή. Πράγματι, οι μόνες χρηματοοικονομικές προβλέψεις που πραγματοποιήθηκαν εκ των προτέρων από τον ONDD περιορίζονταν σε περίοδο τριών ετών (τα τρία πρώτα χρόνια της λειτουργίας της μελλοντικής SA Ducroire, δηλαδή τα έτη 2005, 2006 και 2007), ένα σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ενός ιδιώτη επενδυτή.
- (161) Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αναμενόμενη αποδοτικότητα του κεφαλαίου ήταν ανεπαρκής και ότι τα 36,6 εκατ. ευρώ συνιστούσαν, ως εκ τούτου, πλεονέκτημα υπέρ της δραστηριότητας εμπορεύσιμων κινδύνων της SA Ducroire.
- (162) Η Επιτροπή αναλύει επικουρικά, στις αιτιολογικές σκέψεις που ακολουθούν, την αναμενόμενη αποδοτικότητα της δραστηριότητας των εμπορεύσιμων κινδύνων.
- (163) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το παράρτημα 9 του στρατηγικού σημειώματος της 28ης Σεπτεμβρίου 2004, οι χρηματοοικονομικές προβλέψεις που είχαν καταρτιστεί από τον ONDD προέβλεπαν **αρνητικό αποτέλεσμα για την ασφαλιστική δραστηριότητα που αφορούσε τους εμπορεύσιμους κινδύνους (δηλαδή για τις χώρες με εμπορεύσιμους κινδύνους σύμφωνα με την ανακοίνωση σχετικά με τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών**

⁽⁶¹⁾ Βλ. σελίδα 28 του σημειώματος στρατηγικής της 28ης Σεπτεμβρίου 2004 με τίτλο «Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τον ONDD και την SA του», που υποβλήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο του ONDD στο παράρτημα 10 του εγγράφου που υπέβαλαν οι βελγικές αρχές την 1η Ιουνίου του 2011 με τον τίτλο «Παρατηρήσεις του Βελγίου σχετικά με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2011»

⁽⁶²⁾ Πηγή Eurostat.

Στην απόφασή του της 21ης Ιανουαρίου 1999 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-129/95, T-2/96 και T-97/96, Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH και Lech-Stahlwerke GmbH κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-17, σκέψεις 116 έως 121, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, έστω και εάν, στον ιδιωτικό τομέα, η μητρική εταιρεία μπορεί να ερωμισθεί τις ζημιές της θυγατρικής της, επιβάλλεται να υπάρχει επαρκής πιθανότητα επιστροφής της θυγατρικής στην κερδοφορία. Πράγματι, ένας ιδιώτης επενδυτής δεν θα επέτρεπε ο ίδιος στον εαυτό του να συνεισφέρει συμπληρωματικό κεφάλαιο μετά από χρόνια συνεχιζόμενων ζημιών, εάν αυτή η δεδομένη εισφορά του αποδεικνυόταν δαπανηρότερη από την εκκαθάριση της θυγατρικής.

πιστώσεων) ⁽⁶³⁾ για ολόκληρη την προβλεπόμενη περίοδο από το 2005 έως το 2007 πράγμα που σημαίνει ότι η δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων επιδοτούσε τη δραστηριότητα των εμπορεύσιμων κινδύνων. Από αυτό συνάγεται επομένως ότι η εκτίμηση της αποδοτικότητας των εμπορεύσιμων κινδύνων ήταν χαμηλότερη από εκείνη που υπολογιζόταν για το σύνολο των δραστηριοτήτων, που από μόνη της ήταν ανεπαρκής για έναν ιδιώτη επενδυτή. Η Επιτροπή καταλήγει κατά συνέπεια στο συμπέρασμα ότι ακόμη και αν αναλυόταν χωριστά η αναμενόμενη αποδοτικότητα της δραστηριότητας εμπορεύσιμων κινδύνων με βάση τις υφιστάμενες χρηματοοικονομικές προβλέψεις του 2004 ⁽⁶⁴⁾, 2004, θα έπρεπε να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η αναμενόμενη αποδοτικότητα ήταν αρνητική και, ως εκ τούτου, προφανώς ανεπαρκής για να πειστεί ένας ιδιώτης επενδυτής να προχωρήσει σε μια τέτοια επένδυση.

- (164) Οι βελγικές αρχές ισχυρίζονται, για τους λόγους που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 74, ότι δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη οι προβολές του Σεπτεμβρίου του 2004 κατά την ανάλυση της αποδοτικότητας των εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων, διότι «θα οδηγήσουν σε εσφαλμένα αποτελέσματα». Οι βελγικές αρχές επιβεβαιώνουν ότι η μέθοδος που αναπτύχθηκε το 2011 για τον διαχωρισμό εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων αντανάκλα καλύτερα το σκεπτικό που θα μπορούσε να έχει ακολουθήσει ένας ιδιώτης επενδυτής κατά τη λήψη της απόφασης το 2004. Οι βελγικές αρχές φαίνεται λοιπόν να υποδεικνύουν εκ των υστέρων ότι οι προβλέψεις του 2004 για τους εμπορεύσιμους κινδύνους ⁽⁶⁵⁾ βασίζονταν σε εσφαλμένες παραδοχές. Πράγματι, η προβλεπόμενη συχνότητα επέλευσης ζημιών ήταν υψηλή αλλά σταθερή, ενώ η πρόβλεψη για το επίπεδο των ασφάλιστρων (που λογιζόταν ότι συνιστούσε την αμοιβή για τους αναλαμβανόμενους κινδύνους), είχε μειωθεί σημαντικά. Απόρροια αυτού ήταν το ποσοστό των ζημιών («λόγος απωλειών») να ανέρχεται σε 94 %. Η Επιτροπή δεν μπορεί να δεχθεί την αναδρομική τροποποίηση της προβλεπόμενης αποδοτικότητας κάποιας δραστηριότητας (βλ. αιτιολογική σκέψη 150). Η Επιτροπή επισημαίνει, επικουρικά, ότι το επιχείρημα των βελγικών αρχών ισοδυναμεί με την επιβεβαίωση ότι δεν είχε πραγματοποιηθεί καμία σοβαρή ξεχωριστή ανάλυση αναφορικά με την αναμενόμενη αποδοτικότητα για τους εμπορεύσιμους κινδύνους και ότι, συνεπώς, για να εφαρμοστεί ορθά η δοκιμή με γνώμονα το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή, θα πρέπει να αναλυθεί η αποδοτικότητα του συνολικού κεφαλαίου που χορηγήθηκε στην SA Ducroire
- (165) Η Επιτροπή παρατηρεί, εντελώς επικουρικά, ότι, έστω και εάν λαμβάνονταν υπόψη οι προβλέψεις για το αποτέλεσμα της δραστηριότητας των εμπορεύσιμων κινδύνων, όπως αναθεωρήθηκαν και υποβλήθηκαν από τις βελγικές αρχές το 2011 ⁽⁶⁶⁾ — πράγμα το οποίο δεν αποδέχεται η Επιτροπή, δεδομένου ότι δεν υπήρχαν την εποχή που πραγματοποιήθηκε η επένδυση — και, εάν το αποτέλεσμα αυτό διαιρεθεί με το κεφάλαιο για τους εμπορεύσιμους κινδύνους, όπως αυτό εκτιμάται από την Επιτροπή (δηλαδή [45-65] εκατ. ευρώ), η υπολογιζόμενη ΑΙΚ για το 2005-2007 θα ήταν κατώτερη από το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου
- (166) Σε αντίθεση με τους υπολογισμούς του ONDD για την αποδοτικότητα, η εκτίμηση της αναμενόμενης κερδοφορίας, όπως αναφέρεται στην προηγούμενη αιτιολογική σκέψη, βασίζεται σε ολόκληρο το εκτιμώμενο κεφάλαιο για τους εμπορεύσιμους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένου και του μη καταβεβλημένου μέρους του κεφαλαίου. Το επιχείρημα των βελγικών αρχών (βλ. αιτιολογική σκέψη 79), σύμφωνα με το οποίο το μέρος του κεφαλαίου για το οποίο οι εγγραφές είχαν γίνει το 2004, αλλά η καταβολή πραγματοποιήθηκε το 2009, δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στους υπολογισμούς για την εκτιμώμενη αποδοτικότητα πριν από το 2009, δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Πράγματι, παρά το γεγονός ότι το κεφάλαιο αυτό δεν είχε καταβληθεί το 2004, η καταβολή του θα μπορούσε να ζητηθεί ανά πάσα στιγμή, δεδομένου ότι η εγγραφή σε αυτό είχε αναληφθεί κατά τη σύσταση της SA Ducroire. Ένας ιδιώτης επενδυτής υπό τις συνθήκες της οικονομίας της αγοράς θα αξίωνε επομένως αμοιβή για τους κινδύνους που είχε αναλάβει σε συνδυασμό με την εν λόγω επένδυση, δεδομένου ότι θα μπορούσε να χάσει μέρος ή το σύνολο της επένδυσής του, σε περίπτωση πτώχευσης. Οι υπολογισμοί των βελγικών αρχών δεν μπορούν επομένως να γίνουν δεκτοί.
- (167) Οφείλει ωστόσο να αναγνωριστεί ότι ο επενδυτής αυτός μπορεί να τοποθετήσει το ποσό του μη καταβληθέντος κεφαλαίου που αντιστοιχεί στην επένδυσή του, και μάλιστα για όσο χρονικό διάστημα το κεφάλαιο δεν έχει καταστεί απαιτητό, σε επενδύσεις χωρίς κίνδυνο που μπορούν να εξαργυρωθούν βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα, και να επωφεληθεί έτσι από το ποσοστό αποδοτικότητας που ισχύει για αυτό το είδος τοποθετήσεων. Συνέπεια αυτού είναι ότι ένας τέτοιος επενδυτής θα ανέμενε κάποια αποζημίωση για την επένδυση μη καταβεβλημένου κεφαλαίου, η οποία είναι αποκλειστικά αντιστοιχία με το επασφάλιστρο της επιχείρησης στην οποία επενδύει, λόγω υψηλού κινδύνου (δηλαδή τη διαφορά μεταξύ του ποσοστού αποδοτικότητας που αναμένεται από την επένδυση κεφαλαίου σε μια παρόμοια επιχείρηση και του ποσοστού αποδοτικότητας των επενδύσεων μηδενικού κινδύνου που μπορούν να εξαργυρωθούν βραχυπρόθεσμα έως μεσοπρόθεσμα) ⁽⁶⁷⁾.

⁽⁶³⁾ Βλ. επίσης την προαναφερθείσα απόφαση Ann di Doina και Sicilcassa, σκέψεις 63 έως 66.

⁽⁶⁴⁾ Βλ. υποσημείωση 24.

⁽⁶⁵⁾ Όπως προκύπτει από τα πρακτικά της συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του ONDD της 20ής Απριλίου 2004, η σχεδιαζόμενη συμβολή κάθε τομέα δραστηριότητας στο συνολικό αποτέλεσμα είχε ζητηθεί από το Συμβούλιο (βλ. σ. 4 του παραρτήματος 9 των εγγράφων που υποβλήθηκαν την 1η Ιουνίου 2011).

⁽⁶⁶⁾ Ειδικά για τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δέκα προσχωρούσες χώρες.

⁽⁶⁷⁾ Για τους εμπορεύσιμους κινδύνους, το ύψος των ασφάλιστρων αναθεωρήθηκε προς τα πάνω (από το αρχικό 0,2 % σε 0,3 % των ασφαλιζόμενων ποσών) αυξάνοντας έτσι τα έσοδα της επιχείρησης από την ασφάλιση κατά το ένα τρίτο. Όσον αφορά τις προβλέψεις σχετικά με τις αξιώσεις ασφαλιστικής αποζημίωσης, αυτές αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω.

- (168) Κατά συνέπεια, η αποδοτικότητα που αναμένεται από την επένδυση κεφαλαίου, το οποίο είναι εν μέρει καταβεβλημένο, πρέπει να υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο του εγγεγραμμένου κεφαλαίου, αλλά προσαρμόζοντας το αποτέλεσμα κατά το αναμενόμενο ποσοστό απόδοσης για το μη καταβεβλημένο κεφάλαιο. Η Επιτροπή εξέτασε διάφορα σενάρια προσομοίωσης της περίπτωσης, ανάμεσά τους και το ευνοϊκότερο για την αναμενόμενη αποδοτικότητα, δηλαδή εκείνο που συνίσταται στην παραδοχή ότι, από τα [45-65] εκατ. ευρώ προς όφελος της δραστηριότητας για τους εμπορεύσιμους κινδύνους, μόνο τα [10-25] εκατ. ευρώ είχαν αποδεσμευτεί το 2004 (δηλαδή το κεφάλαιο από το οποίο επωφελείται ήδη η δραστηριότητα για τους εμπορεύσιμους κινδύνους στο πλαίσιο του ONDD), ενώ το πλεονασματικό κεφάλαιο των 36,6 εκατομμυρίων ευρώ θεωρήθηκε ότι συγκαταλέγεται στο μη καταβεβλημένο κεφάλαιο, για το οποίο απαιτείται μόνο επαφάιστρο λόγω υψηλού κινδύνου. Η προσομοίωση αυτή έγινε με την προσθήκη, στην αποδοτικότητα που αναμένεται από τις δραστηριότητες εμπορεύσιμων κινδύνων, των αντίστοιχων εσόδων από την απόδοση μεσοπρόθεσμης επένδυσης μηδενικού κινδύνου ύψους 36,6 εκατομμυρίων ευρώ. Πιο συγκεκριμένα, στο αποτέλεσμα των προβλέψεων για τις εμπορεύσιμες δραστηριότητες ⁽⁶⁸⁾ προστίθεται το μέρος του κεφαλαίου που δεν είναι ακόμη καταβεβλημένο, πολλαπλασιαζόμενο επί το ποσοστό της αναμενόμενης αποδοτικότητας κατά την περίοδο εκείνη για τις μεσοπρόθεσμα ρευστοποιήσιμες επενδύσεις μηδενικού κινδύνου ⁽⁶⁹⁾. Στη συνέχεια το ποσό αυτό διαιρείται δια του μέσου κεφαλαίου από το οποίο ωφελούνται οι δραστηριότητες εμπορεύσιμων κινδύνων. Με τον τρόπο αυτό προέκυψε ότι η αναμενόμενη αποδοτικότητα επί των μέσων ιδίων κεφαλαίων («return on average equity» ή «ROAE») ή επενδύσεις ανήλθε σε περίπου 4 % για τα έτη 2005-2007. Η αναμενόμενη αποδοτικότητα, που υπολογίστηκε με τον τρόπο αυτό, ήταν σχεδόν ίση με το μέσο όρο του επιτοκίου των μακροπρόθεσμων κρατικών ομολόγων του βελγικού κράτους το 2004 (βλ. αιτιολογική σκέψη 155).
- (169) Ακόμη και εάν χρησιμοποιηθεί ποσοστό απόδοσης επενδύσεων 3,5 %, όπως προτείνει το Βέλγιο (βλ. αιτιολογική σκέψη 80), η αναμενόμενη αποδοτικότητα δεν θα άλλαζε σημαντικά και δεν θα έφθανε το εκτιμώμενο κόστος του κεφαλαίου που υπολογίζεται από το ίδιο το Βέλγιο.
- (170) Η εκτιμώμενη αποδοτικότητα (όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 168) λαμβάνει υπόψη τις χορηγήσεις για τα εξισωτικά αποθεματικά σε αντίθεση με όσα υποστηρίζουν οι βελγικές αρχές. Δεδομένου ότι η θέσπιση αυτής της διάταξης, που επιβλήθηκε από τις βελγικές αρχές προληπτικής εποπτείας, έχει ως στόχο της την διαχρονική εξισορρόπηση των αποτελεσμάτων, καθώς και την κάλυψη των μελλοντικών ζημιών που ενδέχεται να προέλθουν από την μελλοντική δραστηριότητα, είναι πιο σκόπιμο να ληφθεί σχετικά υπόψη στον υπολογισμό της αποδοτικότητας. Η προσέγγιση της Επιτροπής είναι σύμφωνη με τη λογιστική προσέγγιση, η οποία θεωρεί τη διάταξη κόστος που μειώνει το κέρδος. Ακόμη και εάν δεν λαμβανόταν υπόψη (ως κόστος κατά την εκτίμηση του κέρδους), η αναμενόμενη αποδοτικότητα δεν θα έφτανε το κόστος του κεφαλαίου που υπολογίζεται από τις ίδιες τις βελγικές αρχές (στην παρούσα απόφαση, η Επιτροπή δεν αποφαίνεται επί της εγκυρότητας της εκτίμησης που γίνεται από τις βελγικές αρχές όσον αφορά το κόστος κεφαλαίου έχοντας υπόψη ότι το σκεπτικό που παρατίθεται στην παρούσα απόφαση δεν στηρίζεται σε αυτά τα αριθμητικά στοιχεία).
- (171) Φαίνεται, λοιπόν, ότι, ακόμη και εάν χρησιμοποιηθούν τα στοιχεία που υπέβαλαν οι βελγικές αρχές (στοιχεία τα οποία θεωρεί εσφαλμένα η Επιτροπή), η αναμενόμενη αποδοτικότητα των δραστηριοτήτων που συνδέονται με εμπορεύσιμους κινδύνους ήταν ανεπαρκής για να πειστεί ένας ιδιώτης επενδυτής στην οικονομία της αγοράς να προχωρήσει σε μια τέτοια επένδυση.
- (172) Επικουρικά, όσον αφορά τη μέθοδο που προκρίνεται από τις βελγικές αρχές, στο πλαίσιο της απάντησής τους στην αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής του Δεκεμβρίου 2007 για την εκτίμηση της αποδοτικότητας, προκειμένου να εκτιμηθεί η αποδοτικότητα δηλαδή τον συντελεστή ROC, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο συντελεστής αυτός δεν χρησιμοποιήθηκε στις εκ των προτέρων χρηματοοικονομικές προβλέψεις (το επιχειρηματικό σχέδιο) του ONDD. Επιπλέον, ένας τέτοιος συντελεστής αποκαλύπτει το εισόδημα που αποκομίζεται με χρήση τεχνικών ασφαλιστικών μεθόδων σε αντιδιαστολή με τον κύκλο εργασιών, δεν λαμβάνει υπόψη του το επενδυμένο κεφάλαιο και δεν αναφέρει την αποδοτικότητα σε σχέση με αυτό. Επίσης, δεν λαμβάνει υπόψη το αποτέλεσμα των αμιγώς οικονομικών δραστηριοτήτων, οι οποίες, όμως, αποτελούν μέρος του λογιστικού κέρδους που είναι διανεμητέο στους μετόχους. Ένας επενδυτής ιδίων κεφαλαίων (όπως ένας μέτοχος) δεν θα προσέφυγε επομένως σε χρήση αυτού του ενιαίου ποσοστού (το οποίο δεν αναφέρει την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων ή των ποσών που έχουν επενδυθεί), προκειμένου να αξιολογήσει την αποδοτικότητα της επένδυσης που θα είχε την πρόθεση να πραγματοποιήσει.
- (173) Εν κατακλείδι, τα 36,6 εκατ. ευρώ συνιστούν πλεονέκτημα που προσπορίστηκε από τον ONDD στην SA Ducroire υπό μορφή κεφαλαίου, το οποίο δεν θα μπορούσε να αποκτήσει στην αγορά υπό τους ίδιους όρους

V.1.2. Καταλογισμός και κρατικοί πόροι

- (174) Η διάθεση κεφαλαίων υπέρ της SA Ducroire συνιστά απόφαση του ONDD καταλογιστέα στο βελγικό κράτος, δεδομένου ότι ο ONDD αποτελεί «αυτόνομο δημόσιο ίδρυμα» κατά την έννοια του βελγικού δημοσίου δικαίου, που

⁽⁶⁸⁾ Για ανάλογα στοιχεία σχετικά με αυτή την διάσπαση της αμοιβής μπορεί κανείς να ανατρέξει σε άλλες αποφάσεις της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις. Βλέπε, για παράδειγμα, την απόφαση της Επιτροπής της 11ης Φεβρουαρίου 2009 στην υπόθεση NN 3/2009 «Τροποποιήσεις στα μέτρα δημόσιας στήριξης υπέρ της JSC Parex Banka», αιτιολογικές σκέψεις 36-40, ΕΕ C 147 της 27.6.2009, σ. 2. Οφείλει να σημειωθεί ότι το ασφάλιστρο κινδύνου εξαρτάται από τον επενδυτικό κίνδυνο.

⁽⁶⁹⁾ Μετά την προσαρμογή του χρηματοοικονομικού αποτελέσματος προς τα πάνω, δεδομένου ότι το εκτιμώμενο καταβεβλημένο κεφάλαιο που προορίζεται για τους εμπορεύσιμους κινδύνους είναι ελαφρώς υψηλότερο από εκείνο που εκτιμάται από τις βελγικές αρχές ([10-25] εκατομμύρια ευρώ έναντι 9,8 εκατομμυρίων ευρώ, αντίστοιχα). Με το ευεργέτημα της αμοιβολίας εκλαμβάνεται ότι το αναμενόμενο ποσοστό αποδοτικότητας εκείνη την εποχή, για μεσοπρόθεσμα ρευστοποιήσιμες επενδύσεις μηδενικού κινδύνου, αντιστοιχούσε στα μέσα ποσοστά αποδοτικότητας που είχαν το 2004 στη δευτερογενή αγορά τα κρατικά ομόλογα με εναπομένουσα διάρκεια λήξης τεσσάρων έως έξι ετών, με άλλα λόγια ανερχόταν σε 3,5 %. Βλ. <http://www.nbb.be/belgostat/GlobalDispatcher?TARGET=/TreewiewLinker&rowID=2685&prop=treewiew&action=open&Lang=F#2685>

συστάθηκε με τον οργανικό νόμο της 31ης Αυγούστου 1939. Τα μέλη του Διοικητικού του Συμβουλίου διορίζονται (με διάταγμα κατόπιν εισηγήσεως του Υπουργικού Συμβουλίου) και μπορούν να ανακληθούν από τον Βασιλέα των Βέλγων (ο οποίος καθορίζει επίσης τις αποζημιώσεις και απολαβές) κατόπιν προτάσεως, για τις περισσότερες από αυτές των ομοσπονδιακών υπουργών που ασκούν την εποπτεία και της περιφερειακής κυβέρνησης των τριών περιφερειών του Βελγίου ⁽⁷⁰⁾. Οι αποκαλούμενοι «εντεταλμένοι των υπουργών», τα μέλη του Διοικητικού του Συμβουλίου που διορίζονται κατόπιν προτάσεως των υπουργών εποπτείας, μπορούν, κατά τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, να αναστείλουν την εκτέλεση αποφάσεων που κρίνουν αντίθετες προς τα συμφέροντα του κράτους. Στην περίπτωση αυτή, ο εντεταλμένος του υπουργού που ανέστειλε την απόφαση υποβάλλει άμεσα στον υπουργό από τον οποίο έχει λάβει την εντολή του. Τέλος, ο ONDD επωφελείται από την εγγύηση του βελγικού κράτους και δύναται να παρεμβαίνει για λογαριασμό του βελγικού κράτους

- (175) Το βελγικό κράτος, εκπροσωπούμενο στο Διοικητικό Συμβούλιο του ONDD και όντας ενημερωμένο για τις αποφάσεις που λαμβάνονται στους κόλπους του, είχε επομένως άμεση συμμετοχή στο μέτρο της χορήγησης κεφαλαίων στην SA Ducroire από τον ONDD. Οι βελγικές αρχές δεν αμφισβήτησαν τη δυνατότητα καταλογισμού στο βελγικό κράτος του μέτρου χορήγησης κεφαλαίου.
- (176) Η χορήγηση κεφαλαίων στην SA Ducroire από τον ONDD, δημόσιο οργανισμό του οποίου η συμπεριφορά είναι καταλογιστέα στο βελγικό κράτος, συνιστά, επομένως, κρατικό πόρο, κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ

V.1.3. Επιλεκτικότητα

- (177) Η χορήγηση των κεφαλαίων που πραγματοποιήθηκε το 2004 είναι επιλεκτική, δεδομένου ότι ωφελεί άμεσα και αποκλειστικά την SA Ducroire.

V.1.4. Στρέβλωση του ανταγωνισμού

- (178) Δεδομένου ότι ο ONDD προέβη στην χορήγηση των επίμαχων κεφαλαίων χωρίς προοπτική επαρκούς αποδοτικότητας, η SA Ducroire επωφελήθηκε από ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με τους ιδιωτικούς οργανισμούς ασφάλισης πιστώσεων, οι μέτοχοι των οποίων τρέφουν την προσδοκία να εξασφαλίσουν κάποια απόδοση επί της επένδυσής τους, τοποθετούμενη στο ίδιο επίπεδο με την απόδοση των επενδύσεων που θα μπορούσαν να λάβουν από συγκρίσιμες επενδύσεις.
- (179) Η SA Ducroire δεν θα ήταν ιδίως σε θέση να προσποριστεί για τον εαυτό της τέτοια κεφάλαια από την αγορά, στο μέτρο που η αποδοτικότητα της επένδυσής ήταν ανεπαρκής. Αυτό σημαίνει ότι χωρίς το κεφάλαιο που εισέφερε το κράτος μέσω του ONDD, η SA Ducroire δεν θα ήταν σε θέση να επεκτείνει τις δραστηριότητές της στην αγορά, όπως το έπραξε.
- (180) Σχετικά με το θέμα αυτό, το σημείο 3.2 της ανακοίνωσης σχετικά με την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων διευκρινίζει ότι η χορήγηση κεφαλαίου από το κράτος σε ορισμένες επιχειρήσεις και η οποία συνιστά κρατική ενίσχυση, εάν το κράτος δεν δρα ως ιδιώτης επενδυτής σε μία οικονομία της αγοράς, νοθεύει τον ανταγωνισμό
- (181) Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης μιας επιχείρησης η οποία απορρέει από τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης αποτελεί γενικά απόδειξη της νόθευσης του ανταγωνισμού έναντι των άλλων επιχειρήσεων που δεν λαμβάνουν ενίσχυση του είδους αυτού ⁽⁷¹⁾.
- (182) Η υποστήριξη που παρέχεται από το κράτος στον ONDD υπό μορφή χορήγησης κεφαλαίου υπέρ των εμπορεύσιμων κινδύνων νοθεύει ή απειλεί συνεπώς να νοθεύσει τον ανταγωνισμό.

V.1.5. Επηρεασμός του εμπορίου, μεταξύ κρατών μελών

- (183) Η SA Ducroire ανταγωνίζεται άλλες επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην αγορά ασφάλισης πιστώσεων. Το ίδιο ισχύει για τον ONDD όσον αφορά τους εμπορεύσιμους κινδύνους, πριν η SA Ducroire συντελεστεί ο η μεταφορά των δραστηριοτήτων ασφάλισης πιστώσεων του ONDD για τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων των εμπορεύσιμων κινδύνων
- (184) Ο ONDD και η SA Ducroire δραστηριοποιούνται εξάλλου στα άλλα κράτη μέλη, ιδίως χάρη στην απόκτηση της KUP, του εμπορικού σκέλους του εθνικού τοσχηκού οργανισμού ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων

⁽⁷⁰⁾ Περιφέρειες Βρυξελλών-Πρωτεύουσας, Φλάνδρας και Βαλονίας.

⁽⁷¹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, *Philip Morris* (C-730/79, Συλλογή 1980, σ. 2671), σκέψεις 11 και 12.

- (185) Στο σημείο 3.2 της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων ορίζεται ότι όταν το κράτος παρέχει σε έναν οργανισμό ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων, σε σχέση με τους εμπορεύσιμους κινδύνους, εγγύηση ή κεφάλαιο, χωρίς να ενεργεί όπως θα έκανε ένας ιδιώτης επενδυτής στην οικονομία της αγοράς, μια τέτοια εγγύηση ή παρόμοια εισφορά κεφαλαίου συνιστά ενίσχυση που νοθεύει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.
- (186) Κατά πάγια νομολογία, οι συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών επηρεάζονται, όταν η επιχείρηση που είναι δικαιούχος της ενίσχυσης δραστηριοποιείται σε τομέα ανοικτό στον ανταγωνισμό ο οποίος αποτελεί αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών ⁽⁷²⁾.
- (187) Το γεγονός ότι, κατά την έναρξη της εν λόγω διαδικασίας, ένας ανταγωνιστής από άλλο κράτος μέλος, εκτός από το Βέλγιο, υπέβαλε καταγγελία κατά της στρέβλωσης του ανταγωνισμού που προκαλείται από την παρέμβαση της SA Ducroire σε ένα τρίτο κράτος μέλος (την Τσεχική Δημοκρατία), απλώς επιβεβαιώνει το ότι η SA Ducroire δραστηριοποιείται σε έναν τομέα ο οποίος αποτελεί αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών.
- (188) Οι συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών επηρεάζονται επομένως επαρκώς από το μέτρο 3.

V.2. ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

- (189) Υπό το φως των στοιχείων που εκτέθηκαν προηγουμένως, το μέτρο 3 συνιστά ενίσχυση.
- (190) Η Επιτροπή κρίνει ότι η ενίσχυση αυτή αποτελεί νέα ενίσχυση, η οποία δεν της κοινοποιήθηκε προηγουμένως, και επομένως συνιστά παράνομη ενίσχυση.
- (191) Ο ONDD είχε εγγραφεί στο εν λόγω κεφάλαιο τον Σεπτέμβριο του 2004, ενώ οι δραστηριότητες που αφορούσαν τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους (συμπεριλαμβανομένων των εμπορεύσιμων κινδύνων) μεταβιβάστηκαν στην SA Ducroire την 1η Ιανουαρίου 2005.
- (192) Το μέτρο αυτό:
- είναι ως εκ τούτου μεταγενέστερο από την ημερομηνία της 17ης Σεπτεμβρίου 1998, από την οποία και μετά το Βέλγιο ήταν υποχρεωμένο, συνεπεία της αποδοχής εκ μέρους του της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, να μην χορηγήσει νέα ενίσχυση και·
  - δεν υπάγεται στο ευεργετικό καθεστώς της παραγραφής που προβλέπεται στο άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1999 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ, δεδομένου ότι το χρονικό διάστημα κατά το οποίο εγκρίθηκε είναι μικρότερο της δεκαετίας.
- (193) Το τμήμα του κεφαλαίου, ύψους 36,6 εκατομμυρίων ευρώ, που χορηγήθηκε από τον ONDD στην SA Ducroire, το οποίο δεν είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή εκ των προτέρων, συνιστά επομένως εξ αρχής νέα παράνομη ενίσχυση.

V.3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΩΝ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

- (194) Η Επιτροπή ελέγχει τον συμβιβασίμο χαρακτήρα του Μέρους 3 σύμφωνα με τις διατάξεις της ανακοίνωσης για τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων που εφαρμόζεται κατά την περίοδο αυτή. Η νέα ανακοίνωση προς τα κράτη μέλη για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων (εφεξής «η νέα ανακοίνωση για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων»), η οποία δημοσιεύθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2012, εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2013.
- (195) Κατ' αρχήν, σύμφωνα με τα σημεία 3.2. και 4.1. της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, οι παρεκκλίσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις της Συνθήκης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις δεν εφαρμόζονται στις ενισχύσεις που χορηγούνται για την ασφάλιση εμπορεύσιμων κινδύνων. Πράγματι, οι ενισχύσεις αυτές ασφαλώς νοθεύουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των ασφαλιστικών εταιρειών, αλλά δημιουργούν ιδίως «διαφορές όσον αφορά τη διαθέσιμη ασφαλιστική κάλυψη για εμπορεύσιμους κινδύνους στα μεμονωμένα κράτη μέλη, [ ] στρεβλώνοντας με τον τρόπο αυτό τον ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων στα κράτη μέλη και ασκώντας δευτερογενείς επιδράσεις στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, ανεξάρτητα από το κατά πόσο πρόκειται για εξαγωγές εντός ή εκτός της Κοινότητας. Οι εξαιρέσεις που

⁽⁷²⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1988, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-102/87, Συλλογή 1988, σ. 4067), σκέψη 19.

προβλέπονται στο άρθρο 92 της συνθήκης ΕΚ δεν εφαρμόζονται στις ενισχύσεις για την ασφάλιση εμπορεύσιμων κινδύνων. Τα στρεβλωτικά αποτελέσματα των ενισχύσεων αυτών στην Κοινότητα υπερακοντίζουν κάθε πιθανό εθνικό ή κοινοτικό συμφέρον για την υποστήριξη των εξαγωγών»⁽⁷³⁾. Με άλλα λόγια, οι ενισχύσεις αυτές δεν είναι κατ' αρχήν επιλέξιμες για καμία από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, και ιδίως με την προβλεπόμενη στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) — διότι συνιστούν υπέρμετρα σημαντική στρέβλωση του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς.

- (196) Επιπλέον, η εν λόγω ενίσχυση δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να είναι επιλέξιμη για μία ή περισσότερες από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Ειδικότερα, όπως αναφέρθηκε στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η εν λόγω ενίσχυση δεν μπορεί να συνιστά ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης σύμφωνα με τις κοινωνικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων⁽⁷⁴⁾, ιδίως για τους ακόλουθους λόγους:
- 1) Οι βελγικές αρχές δεν απέδειξαν ότι η SA Ducroire ήταν επιλέξιμη για μια τέτοια ενίσχυση και ιδίως ότι ήταν προβληματική κατά την έννοια των κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το σημείο 12 των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών, οι επιχειρήσεις που θεωρούνται νεοσύστατες δεν είναι επιλέξιμες για κρατική ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης.
  - 2) η ενίσχυση δεν περιοριζόταν στο ελάχιστο αναγκαίο. Ειδικότερα, η διάθεση κεφαλαίων στην SA Ducroire ήταν αρκούντως υψηλή, ώστε να της επιτρέπει να προβαίνει σε εξαγορές. Το επιχειρηματικό σχέδιο που υποβλήθηκε το 2004, υπό μορφή εσωτερικών σημειωμάτων, δεν προέβλεπε συνεισφορά από ίδιους πόρους του δικαιούχου.
  - 3) το επιχειρηματικό σχέδιο για την SA Ducroire δεν προέβλεπε μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.
- (197) Οι διατάξεις της νέας ανακοίνωσης για τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων δεν είναι τέτοιας φύσεως ώστε να μεταβάλουν την αξιολόγηση της Επιτροπής.
- (198) Κατά συνέπεια, το επίμαχο μέτρο δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβίβασιμο με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

V.4. ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗΣ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

- (199) Σύμφωνα με το σημείο 4.3 της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, στο μέτρο που η δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων έχει την υποστήριξη του κράτους, ώστε να διασφαλίζεται ότι από το κεφάλαιο που διατέθηκε στη δραστηριότητα που έχει σχέση με τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους δεν ωφελούνται δραστηριότητες που έχουν σχέση με τους εμπορεύσιμους κινδύνους και να μην στρεβλώνεται με τον τρόπο αυτό ο ανταγωνισμός, η εταιρεία θα πρέπει τουλάχιστον να διαθέτει χωριστή διοίκηση και να τηρεί χωριστούς λογαριασμούς για τις δραστηριότητες ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων και για τις αντίστοιχες δραστηριότητες ασφάλισης μη εμπορεύσιμων κινδύνων.
- (200) Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, οι βραχυπρόθεσμες δραστηριότητες ασκούνται από την 1η Ιανουαρίου 2005 στους κόλπους της SA Ducroire στο πλαίσιο της μεταβίβασης υφιστάμενης δραστηριότητας μαζί με το υφιστάμενο κεφάλαιο της (χωρίς χορήγηση συμπληρωματικού κεφαλαίου). Επικουρικά, το Βέλγιο θεωρεί ότι το κεφάλαιο χορηγήθηκε με όρους αποδεκτούς για έναν ιδιώτη επενδυτή. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, η SA Ducroire δεν έχει την υποστήριξη του κράτους — ακόμη και για τη δραστηριότητα τη σχετική με τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους που ασκεί — δεν θα ήταν αναγκαίο να θεσπιστούν χωριστοί λογαριασμοί.
- (201) Στο τμήμα V.1.1.2, είχε συναχθεί το συμπέρασμα ότι το κεφάλαιο που είχε διατεθεί για τη μεταβίβαση της δραστηριότητας ανερχόταν σε [45-75] εκατ. ευρώ, και ότι υπήρχε επομένως πρόσθετο κεφάλαιο ύψους [75-100] εκατομμυρίων ευρώ, εκ των οποίων [35-65] εκατ. ευρώ ωφελούσαν στην πράξη τη δραστηριότητα που είχε σχέση με τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους. Για τον λόγο αυτό, τα συγκεκριμένα [35-65] εκατ. ευρώ εξαιρέθηκαν από την υπαγωγή στις ενισχύσεις. Το επιχείρημα των βελγικών αρχών, σύμφωνα με το οποίο η δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων δεν διαθέτει κρατική στήριξη, πρέπει συνεπώς να απορριφθεί, δεδομένου ότι μπόρεσε να αποδειχθεί η ύπαρξη του πρόσθετου

⁽⁷³⁾ Βλ. δεύτερη και τρίτη φράση της τρίτης παραγράφου του σημείου 3.2 της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων. Βλέπε επίσης σημείο 4.1 της ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων στο οποίο αναφέρονται τα εξής: «Τα προαναφερόμενα είδη κρατικών ενισχύσεων (σημείο 3.1). [...] συνεπώς δεν μπορούν να τύχουν εξαιρέσεις βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων της συνθήκης».

⁽⁷⁴⁾ ΕΕ C 244 της 1.10.2004, σ. 2 έως 17.

κεφαλαίου, από το οποίο επωφελήθηκε η δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων. Εξάλλου, οι χρηματοοικονομικές προβλέψεις του 2004 για το σύνολο των δραστηριοτήτων της SA Ducroire προέβλεπαν ότι η αναμενόμενη αποδοτικότητα θα ήταν χαμηλότερη από το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου που επικρατούσε εκείνη την εποχή ⁽⁷³⁾. Κατά συνέπεια, η αναμενόμενη αποδοτικότητα ήταν ανεπαρκής για την κάλυψη των απαιτήσεων ενός ιδιώτη επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς. Μπορεί επομένως να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η δραστηριότητα που είχε σχέση με τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους συνέχισε να επωφελείται από την κρατική στήριξη.

- (202) Δεδομένου ότι η δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων επωφελήθηκε και επωφελείται από την κρατική στήριξη, η SA Ducroire θα έπρεπε ήδη από τη σύστασή της να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του σημείου 4.3 της ανακοίνωσης για την ασφάλιση πιστώσεων που επιβάλλει χωριστή διοίκηση και χωριστούς λογαριασμούς που επιτρέπουν να διακρίνονται οι δραστηριότητες για τους εμπορεύσιμους από τις αντίστοιχες δραστηριότητες για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους, και αυτό επί όσο χρονικό διάστημα ασκεί τη δραστηριότητά του σχετικά με τους εμπορεύσιμους κινδύνους. Οι διατάξεις της νέας ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων διατηρούν την εν λόγω υποχρέωση θεώρησης (βλ. σημείο 15 της νέας ανακοίνωσης για την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων).
- (203) Η SA Ducroire δεσμευόταν και εξακολουθεί επομένως να δεσμεύεται από την υποχρέωση αυτή. Η χωριστή διοίκηση και οι χωριστοί λογαριασμοί για τη δραστηριότητα που αφορά τους μη εμπορεύσιμους και τους εμπορεύσιμους κινδύνους θα πρέπει συνεπώς να καθιερωθούν πάραυτα. Στην αντίθετη περίπτωση, η στήριξη ύψους [35-65] εκατομμυρίων ευρώ, η οποία χορηγήθηκε υπέρ της δραστηριότητας για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους, δεν θα ήταν πλέον δυνατόν να αποφύγει την κατάταξη στις ενισχύσεις. Το συμπέρασμα της παρούσας απόφασης, ότι το ποσό αυτό των [35-65] εκατομμυρίων ευρώ αυτό ωφελεί τη σχετική με τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους δραστηριότητα, βασίζεται σε ορισμένες παραδοχές που δεν είναι εν μέρει δυνατόν να επαληθευθούν στο πλαίσιο της αναδρομικής επανακατάρτισης των χωριστών λογαριασμών (όντως, επίσημα δεν υφίσταται κανένας διαχωρισμός των λογαριασμών στο πλαίσιο της SA Ducroire). Η Επιτροπή δεν πρόκειται πλέον να αποδεχθεί μια τέτοια αναδρομική επανακατάρτιση, εάν θα χρειαστεί να διερευνήσει ξανά τη χρήση του κεφαλαίου της SA Ducroire στο μέλλον. Σκοπός της υποχρέωσης να υπάρχει χωριστή διοίκηση και να τηρούνται χωριστοί λογαριασμοί είναι ακριβώς να μην χρειάζεται η προσφυγή σε ένα τέτοιο αναδρομικό έργο, το οποίο θα βασιζόταν αναγκαστικά σε ορισμένες υποθετικές παραδοχές οι οποίες δεν είναι εν μέρει επαληθεύσιμες.
- (204) Η παρούσα απόφαση, και ιδίως ο υπολογισμός του ποσού των 36,6 εκατομμυρίων ευρώ, βασίζονται σε ξεχωριστούς λογαριασμούς (τον ισολογισμό και τους λογαριασμούς κερδών και ζημιών) για εμπορεύσιμους και μη εμπορεύσιμους κινδύνους στις 31 Δεκεμβρίου 2011, όπως υποβλήθηκαν από τις βελγικές αρχές τον Μάιο του 2012. Δεν θα ήταν ως εκ τούτου αποδεκτό η κατάρτιση της χωριστής διοίκησης και των χωριστών λογαριασμών να γίνεται βάσει άλλων παραδοχών και μεθόδων, διαφορετικών από εκείνες που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των ποσών που υποβάλλονται στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας. Δεν θα γινόταν ιδίως αποδεκτή η διάθεση λιγότερων κεφαλαίων για τη δραστηριότητα που σχετίζεται με τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους — και επομένως περισσότερων κεφαλαίων για την δραστηριότητα που σχετίζεται με τους εμπορεύσιμους κινδύνους — από εκείνη που αναφερόταν στον ξεχωριστό ισολογισμό για τις 31 Δεκεμβρίου 2011 που υπέβαλαν οι βελγικές αρχές τον Μάιο 2012.
- (205) Η Επιτροπή τονίζει επικουρικά ότι η απουσία χωριστών λογαριασμών από την εποχή της σύστασης της SA Ducroire κατέστησε σημαντικά πιο περίπλοκη την ανάλυση του Μέτρου 3 και υποχρέωσε την Επιτροπή να πραγματοποιήσει την ανάλυσή της με αφετηρία ορισμένες υποθετικές παραδοχές. Δεδομένου ότι η τήρηση χωριστών λογαριασμών αποτελούσε υποχρέωση της SA Ducroire, η τελευταία δεν μπορούσε να κατηγορήσει την Επιτροπή ότι είχε βασιστεί σε ορισμένες θεωρητικές παραδοχές ή ότι είχε αναπτύξει σύνθετη προσέγγιση στο πλαίσιο της ανάλυσής της. Στην ουσία, χωρίς αυτή τη σύνθετη προσέγγιση, η Επιτροπή θα μπορούσε απλώς να θεωρήσει ότι το σύνολο των [75-100] εκατομμυρίων ευρώ συνιστούσε πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

V.5. Η ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΝΑ ΜΗΝ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ Η ΜΗ ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (206) Στην παρούσα απόφαση, η Επιτροπή απέκλεισε από τον χαρακτήρα της ενίσχυσης το μέρος του κεφαλαίου το οποίο αποφέρει εκ των πραγμάτων οφέλη για τη δραστηριότητα που έχει σχέση με τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους, έστω και εάν αυτό το μέρος του κεφαλαίου συνιστούσε υποστήριξη, η οποία δεν πληρούσε τις απαιτήσεις ενός ιδιώτη επενδυτή. Το ποσό της μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης δεν περιλαμβάνει επομένως ην υποστήριξη για τις μη εμπορεύσιμες δραστηριότητες. Συνεπώς, λογική συνέπεια της παρούσας απόφασης είναι ότι η επιστροφή της μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης πρέπει να χρηματοδοτηθεί αποκλειστικά από τις εμπορεύσιμες δραστηριότητες και το σχετικό κεφάλαιο, καθώς αυτός είναι ο μόνος τρόπος για την αποκατάσταση των ανταγωνιστικών συνθηκών στην αγορά των εμπορεύσιμων κινδύνων οι οποίες επικρατούσαν πριν από τη χορήγηση της μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η εν λόγω ανάκτηση πρέπει να γίνει βάσει των χωριστών λογαριασμών, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις που είχαν διατυπώσει οι βελγικές αρχές τον Μάιο του 2012.

⁽⁷³⁾ Ακόμα και εάν εξεταζόταν χωριστά η δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων, η αποδοτικότητα θα εξακολουθούσε να παραμένει σαφώς κατώτερη από το κόστος κεφαλαίου που υπολογίζεται από τις ίδιες τις βελγικές αρχές.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

(207) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι από τα τρία μέτρα, τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο της επίσημης διαδικασίας έρευνας, τα μέτρα 1 και 2 (η κρατική εγγύηση και οι ενδεχόμενες εσωτερικές μεταφορές πόρων υπέρ των εμπορεύσιμων κινδύνων στα πλαίσια του ONDD) δεν συνιστούν ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Αντίθετα, από την εξέταση του μέτρου 3 μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα για την ύπαρξη ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, η οποία ανέρχεται σε 36,6 εκατ. ευρώ. Δεδομένου ότι ο ONDD (για λογαριασμό του βελγικού κράτους) έδωσε παράνομα σε εφαρμογή το Μέτρο 3 κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ και ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά, πρέπει να ανακτηθεί. Η επιστροφή αυτής της ενίσχυσης πρέπει να χρηματοδοτηθεί από τη δραστηριότητα για τους εμπορεύσιμους κινδύνους της SA Ducroire.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Δεδομένου ότι η εγγύηση που χορήγησε το Βέλγιο στον ONDD δεν απέφερε όφελος στη δραστηριότητα για τους εμπορεύσιμους κινδύνους του ONDD, δεν συνιστά ενίσχυση.

Άρθρο 2

Οι τυχόν εσωτερικές μεταφορές πόρων υπέρ της δραστηριότητας για τους εμπορεύσιμους κινδύνους στο πλαίσιο του ONDD, η ύπαρξη των οποίων δεν έχει αποδειχθεί, δεν συνιστούν ενίσχυση.

Άρθρο 3

Η αρχική δόση εταιρικού κεφαλαίου που χορηγήθηκε από τον ONDD υπέρ της SA Ducroire ύψους 113,4 εκατομμυρίων ευρώ, δεν συνιστά ενίσχυση.

Άρθρο 4

Η αρχική δόση εταιρικού κεφαλαίου που χορηγήθηκε από τον ONDD υπέρ της SA Ducroire ύψους 36,6 εκατομμυρίων ευρώ, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή στις 23 Σεπτεμβρίου 2004 κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνιστά παράνομη ενίσχυση, η οποία είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια της εν λόγω Συνθήκης.

Άρθρο 5

1. Το Βέλγιο πρέπει να ανακτήσει μέσω του ONDD την ενίσχυση που αναφέρεται στο άρθρο 4 από την SA Ducroire. Το Βέλγιο υποχρεούται να υποβάλει λεπτομερή στοιχεία — περιλαμβανομένης βεβαίωσης από την ανεξάρτητη ελεγκτική εταιρεία που ελέγχει τους λογαριασμούς αυτούς — που να αποδεικνύουν ότι η επιστροφή χρηματοδοτήθηκε αποκλειστικά από τη δραστηριότητα για τους εμπορεύσιμους κινδύνους της SA Ducroire.
2. Τα προς ανάκτηση ποσά συμπεριλαμβάνουν τους τόκους από την ημερομηνία κατά την οποία τέθηκαν στη διάθεση της SA Ducroire (την 1η Ιανουαρίου 2005), έως την πραγματική τους ανάκτηση.
3. Οι τόκοι υπολογίζονται με τη μέθοδο του ανατοκισμού σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής ⁽⁷⁶⁾.
4. Η ανάκτηση των ενισχύσεων είναι άμεση και αποτελεσματική.

Άρθρο 6

Η χωριστή διοίκηση και οι χωριστοί λογαριασμοί πρέπει να καθιερωθούν χωρίς καθυστέρηση για τη δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων και την αντίστοιχη δραστηριότητα των εμπορεύσιμων κινδύνων και να διατηρηθούν για όσο χρονικό διάστημα λαμβάνει κρατική στήριξη η δραστηριότητα των μη εμπορεύσιμων κινδύνων. Ο διαχωρισμός των λογαριασμών πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα οικονομικά στοιχεία που προσκομίστηκαν από τις βελγικές αρχές τον Μάιο του 2012. Ιδίως η κατανομή του κεφαλαίου που συντελείται έτσι πρέπει να γίνει με τον ίδιο τρόπο όπως και το Μάιο του 2012.

⁽⁷⁶⁾ JO L 140 της 30.4.2004, σ. 1

Άρθρο 7

1. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, το Βέλγιο κοινοποιεί στην Επιτροπή τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) το συνολικό ποσό (κεφάλαιο και τόκοι) της ενίσχυσης που πρέπει να ανακτηθεί από την SA Ducroire;
- β) αναλυτική περιγραφή των μέτρων που έχει ήδη λάβει και αυτών που προβλέπεται να λάβει για να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση·
- γ) τα έγγραφα που αποδεικνύουν ότι έχει δοθεί στην SA Ducroire εντολή να επιστρέψει την ενίσχυση.

2. Το Βέλγιο τηρεί την Επιτροπή ενήμερη σχετικά με την πρόοδο των εθνικών μέτρων που λαμβάνονται για την εκτέλεση της παρούσας απόφασης έως την πλήρη ανάκτηση της ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 4. Υποβάλλει αμέσως, μετά από απλή αίτηση της Επιτροπής, κάθε πληροφορία σχετικά με τα μέτρα που έχει ήδη λάβει ή σχεδιάζει να λάβει προς συμμόρφωσή του με την παρούσα απόφαση. Παρέχει επίσης λεπτομερείς πληροφορίες για τα ποσά των ενισχύσεων και τους τόκους ανάκτησης που έχουν ήδη ανακτηθεί από την SA Ducroire.

Άρθρο 8

Το Βέλγιο λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησής της.

Άρθρο 9

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο του Βελγίου.

Βρυξέλλες, 20 Μαρτίου 2013.

Για την Επιτροπή
Joaquín ALMUNIA
Αντιπρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πληροφορίες σχετικά με τα εισπραχθέντα ποσά, τα προς ανάκτηση και τα ήδη ανακτηθέντα ποσά

Ταυτότητα του δικαιούχου	Συνολικό ύψος της ενίσχυσης που ελήφθη βάσει του καθεστώτος (¹)	Συνολικό ύψος της προς ανάκτηση ενίσχυσης (¹) (αρχικό κεφάλαιο)	Συνολικό ήδη επιστραφέν ποσό (¹)	
			Αρχικό κεφάλαιο	Τόκοι ανάκτησης

(¹) Σε εκατ. εθνικού νομίσματος.

III

(Λοιπές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Δημόσια έκδοση ⁽¹⁾

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΖΕΣ

αριθ. 244/12/COL

της 27ης Ιουνίου 2012

σχετικά με την ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της Islandsbanki (Ισλανδία)

Η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ («Αρχή»),

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (εφεξής «συμφωνία ΕΟΧ»), και ιδίως το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το πρωτόκολλο 26,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία μεταξύ των κρατών ΕΖΕΣ για τη σύσταση Εποπτεύουσας Αρχής και Δικαστηρίου (εφεξής «Συμφωνία περί Εποπτείας και Δικαστηρίου»), και ιδίως το άρθρο 24,

Έχοντας υπόψη το πρωτόκολλο 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου («πρωτόκολλο 3»), και ιδίως το άρθρο 1 παράγραφος 3 του μέρους I, το άρθρο 7 παράγραφος 3 του μέρους II και το άρθρο 13 του μέρους II,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Μετά την άτυπη αλληλογραφία τον Οκτώβριο του 2008, και την ψήφιση από το ισλανδικό κοινοβούλιο (Althingi) του νόμου αριθ. 125/2008, της 6ης Οκτωβρίου 2008, για τις εκταμιεύσεις του δημόσιου ταμείου λόγω εκτάκτων περιστάσεων στη χρηματοπιστωτική αγορά κ.λπ. (εφεξής «νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων»), ο οποίος παρείχε στο ισλανδικό κράτος ευρείες αρμοδιότητες παρέμβασης στον τραπεζικό τομέα, ο πρόεδρος της Αρχής απέστειλε επιστολή στις 10 Οκτωβρίου 2008 προς τις ισλανδικές αρχές και ζήτησε να κοινοποιηθούν στην Αρχή τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που λήφθηκαν στο πλαίσιο του νόμου περί εκτάκτων περιστάσεων. Ακολούθησε περιοδικά περαιτέρω επικοινωνία και αλληλογραφία, συμπεριλαμβανομένης ιδίως της επιστολής που έστειλε η Αρχή στις 18 Ιουνίου 2009 υπενθυμίζοντας στις ισλανδικές αρχές την ανάγκη κοινοποίησης των μέτρων κρατικής ενίσχυσης, και τη ρήτρα αναστολής που αναφέρεται στο άρθρο 3 του πρωτοκόλλου 3. Έπειτα από περαιτέρω αλληλογραφία, η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε για την αποκατάσταση ορισμένων λειτουργιών της Glitnir και την ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της New Glitnir Bank (η οποία έχει μετονομαστεί σε Islandsbanki) τελικά κοινοποιήθηκε εκ των υστέρων από τις ισλανδικές αρχές στις 15 Σεπτεμβρίου 2010 ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Το παρόν έγγραφο διατίθεται μόνο για ενημερωτικούς σκοπούς. Στην εν λόγω δημοσιευμένη έκδοση, ορισμένα στοιχεία έχουν παραλειφθεί ώστε να μην αποκαλύπτονται εμπιστευτικές πληροφορίες. Τα στοιχεία αυτά συμβολίζονται με [...] ή με φάσμα τιμών σε αγκύλες με το οποίο παρέχεται μη εμπιστευτική κατά προσέγγιση εκτίμηση του σχετικού αριθμητικού ποσού.

⁽²⁾ Για πιο λεπτομερή περιγραφή της διαδικασίας, βλέπε την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η οποία αναφέρεται στην υποσημείωση 3.

- (2) Με επιστολή της 15ης Δεκεμβρίου 2010 ⁽³⁾ η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ (η Αρχή) ενημέρωσε τις ισλανδικές αρχές ότι είχε αποφασίσει να κινηθεί τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του μέρους I του πρωτοκόλλου 3 σχετικά με τα μέτρα που έλαβε το ισλανδικό κράτος για την αποκατάσταση ορισμένων λειτουργιών της (πρώην) Glitnir Bank hf και την ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της New Glitnir Bank hf, η οποία έχει μετονομαστεί σε Islandsbanki (απόφαση για την κίνηση διαδικασίας) ⁽⁴⁾. Η Αρχή απαίτησε επίσης την υποβολή, εντός έξι μηνών, αναλυτικού σχεδίου για την αναδιάρθρωση της Islandsbanki.
- (3) Με μήνυμα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας της 24ης Μαρτίου 2011 ⁽⁵⁾, η Αρχή έλαβε παρατήρηση από τα ενδιαφερόμενα μέρη, η οποία διαβιβάστηκε στις ισλανδικές αρχές στις 25 Μαΐου 2011. Οι ισλανδικές αρχές δεν απάντησαν στην εν λόγω παρατήρηση.
- (4) Με επιστολή της 31ης Μαρτίου 2011, οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν σχέδιο για την αναδιάρθρωση της Islandsbanki. Μετά την εξαγορά της Byr τον Νοέμβριο του 2011, οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν νέο σχέδιο για την αναδιάρθρωση της Islandsbanki στις 22 Φεβρουαρίου 2012 ⁽⁶⁾.
- (5) Η Αρχή ζήτησε πληροφορίες σχετικά με το σχέδιο αναδιάρθρωσης στις 11 Ιουλίου 2011 και στις 13 Φεβρουαρίου 2012. Οι ισλανδικές αρχές απάντησαν στο αίτημα για ενημέρωση στις 17 Οκτωβρίου 2011 και στις 13 Μαρτίου 2012. Οι τελικές εκδόσεις των δεσμεύσεων υποβλήθηκαν στις 16 Μαΐου 2012 και στις 6 Ιουνίου 2012 ⁽⁷⁾.
- (6) Επιπλέον, η Αρχή συναντήθηκε με τις ισλανδικές αρχές στις 7 Ιουνίου 2011 και στις 27 και 28 Φεβρουαρίου 2012.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

- (7) Η Αρχή θα περιγράψει στην παρούσα ενότητα τα γεγονότα, τα πραγματικά περιστατικά και τις οικονομικές, πολιτικές και ρυθμιστικές εξελίξεις σχετικά με την κατάρρευση και την ανασυγκρότηση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος από τον Οκτώβριο του 2008 έως την ημερομηνία που θεωρείται απαραίτητη για να καθορισθεί το πλαίσιο στο οποίο έχει διεξαχθεί η αξιολόγηση των συγκεκριμένων μέτρων ενίσχυσης. Προτού προβεί σε αυτή την ενέργεια, θα πραγματοποιήσει μια ιστορική αναδρομή της κατάρρευσης της Glitnir.

2.1. Η κατάρρευση της Glitnir Bank

- (8) Τον Σεπτέμβριο του 2008 αρκετά μεγάλα παγκόσμια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα άρχισαν να αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες. Εν μέσω της αναταραχής στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές και μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers τον Σεπτέμβριο του 2008, οι τρεις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες της Ισλανδίας, οι οποίες είχαν σημειώσει εξαιρετική ανάπτυξη κατά τη διάρκεια των προηγούμενων ετών, αντιμετώπισαν αφενός δυσκολίες στην αναχρηματοδότηση του βραχυπρόθεσμου χρέους τους και αφετέρου μαζικές αναλήψεις καταθέσεων. Η Lehman Brothers ζήτησε να υπαχθεί στις διατάξεις περί πτώχευσης στις 15 Σεπτεμβρίου και την ίδια ημέρα ανακοινώθηκε ότι η Bank of America πρόκειτο να εξαγοράσει τη Merrill Lynch.
- (9) Παράλληλα, μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες του Ηνωμένου Βασιλείου, η HBOS, εξαγοράστηκε από την Lloyds TSB. Εν τω μεταξύ, η Glitnir αντιμετώπιζε μεγάλες δυσκολίες στη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της. Ένα ομολογιακό δάνειο έπρεπε να ακυρωθεί λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος, η εκχώρηση περιουσιακών στοιχείων δεν ολοκληρώθηκε, ενώ μια γερμανική τράπεζα αρνήθηκε να επεκτείνει δύο δάνεια ύψους 150 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, οι συνθήκες στην αγορά επιδεινώθηκαν σε πολύ μεγάλο βαθμό μετά την πτώση της Lehman Brothers.

⁽³⁾ Απόφαση αριθ. 494/10/COL της Αρχής να κινηθεί την επίσημη διαδικασία έρευνας όσον αφορά την κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε για την αποκατάσταση ορισμένων λειτουργιών της (πρώην) Glitnir Bank hf και την ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της New Glitnir Bank hf (η οποία έχει μετονομαστεί σε Islandsbanki), ΕΕ C 41 της 10.2.2011, σ. 51 και συμπλήρωμα ΕΟΧ της Επίσημης Εφημερίδας αριθ. 7, της 10.2.2011, σ. 50.

⁽⁴⁾ Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία που οδήγησε στην απόφαση αριθ. 494/10/COL της Αρχής, είναι διαθέσιμες στο τμήμα διαδικασίας της απόφασης.

⁽⁵⁾ Διορθώθηκε από τα ενδιαφερόμενα μέρη στις 25 Μαΐου 2012.

⁽⁶⁾ Βλέπε απόφαση αριθ. 325/11/COL της Αρχής, για την εξαγορά της Byr hf από την Islandsbanki και παράταση της προσωρινής έγκρισης της διευκόλυνσης εξαρτημένου δανείου που χορηγήθηκε στην Byr hf, ΕΕ C 16 της 19.1.2012, σ. 10 και συμπλήρωμα ΕΟΧ της Επίσημης Εφημερίδας αριθ. 3, της 19.1.2012, σ. 1.

⁽⁷⁾ Όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα στον τραπεζικό τομέα της Ισλανδίας και τα ενδεχόμενα διορθωτικά μέτρα ανταγωνισμού, η Αρχή έχει συνεργαστεί με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού (ICA).

- (10) Στις 25 Σεπτεμβρίου 2008, ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Glitnir επικοινωνήσε με την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας (CBI), για να την ενημερώσει ότι, ως αποτέλεσμα των δανείων που έπρεπε να αποπληρωθούν τον Οκτώβριο, η τράπεζα είχε άμεσο έλλειμμα 600 εκατ. ευρώ. Στις 29 Σεπτεμβρίου ανακοινώθηκε ότι η ισλανδική κυβέρνηση σκόπευε να παράσχει στην Glitnir 600 εκατ. ευρώ με αντάλλαγμα το 75 % των ιδίων κεφαλαίων της. Ωστόσο, εξαιτίας του γεγονότος ότι τα 600 εκατ. ευρώ αναλογούσαν σε σχεδόν ένα τέταρτο των αποθεμάτων ξένου συναλλάγματος της Ισλανδίας, και του ότι η Glitnir είχε αντιμετωπίσει προβλήματα αναχρηματοδότησης για κάποιο χρονικό διάστημα, με το χρέος της, το οποίο έπρεπε να εξοφληθεί εντός των επόμενων έξι μηνών, να εκτιμάται σε 1,4 δισεκατ. ευρώ, σύμφωνα με τις δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες, η πρόταση δεν ήταν αξιόπιστη⁽⁸⁾. Όπως αποδείχθηκε, η αξία των εκδοθεισών μετοχών της Glitnir ύψους άνω των 200 δισεκατ. ισλανδικών κορωνών κατέρρευσε σε 26 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες μέσα σε μία ημέρα.
- (11) Στις ισλανδικές τράπεζες σημειώθηκαν μαζικές αναλήψεις καταθέσεων, όχι μόνο στο εξωτερικό αλλά και εντός της Ισλανδίας. Οι εγχώριες αναλήψεις πραγματοποιήθηκαν σε τέτοιο βαθμό, που σε κάποιο στάδιο οι ισλανδικές τράπεζες και η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας παραλίγο να αντιμετωπίσουν έλλειψη μετρητών. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2008, ο οργανισμός αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας Moody's υποβάθμισε την πιστοληπτική ικανότητα της Glitnir, προκαλώντας υποχρεώσεις αποπληρωμής για περαιτέρω δάνεια. Ακολούθησαν επίσης απαιτήσεις περιθωρίου ύψους άνω του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ. Στις 7 Οκτωβρίου 2008 η Glitnir υποχρεώθηκε να ζητήσει από την ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) να τεθεί υπό τον έλεγχό της⁽⁹⁾.

2.2. Η χρηματοπιστωτική κρίση και τα κυριότερα αίτια της χρεοκοπίας των ισλανδικών τραπεζών

- (12) Στην κοινοποίησή τους σχετικά με την ενίσχυση που χορηγήθηκε στη New Glitnir Bank (η οποία μετονομάστηκε σε Islandsbanki), οι ισλανδικές αρχές εξήγησαν ότι οι λόγοι κατάρρευσης του τραπεζικού τομέα της Ισλανδίας και η ανάγκη παρέμβασής τους καθορίστηκαν αναλυτικά σε έκθεση που εκπονήθηκε από ειδική εξεταστική επιτροπή, η οποία συστήθηκε από το ισλανδικό κοινοβούλιο⁽¹⁰⁾, αποστολή της οποίας ήταν η έρευνα και ανάλυση των διαδικασιών που οδήγησαν στην κατάρρευση των τριών κύριων τραπεζών. Η Αρχή συνοψίζει παρακάτω τα συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με τα πιο σημαντικά αίτια χρεοκοπίας της Glitnir Bank. Τα στοιχεία προέρχονται από τα κεφάλαια 2 (Συνοπτική Περίληψη) και 21 (Αίτια της κατάρρευσης των ισλανδικών τραπεζών — Ευθύνη, λάθη και αμέλεια) της έκθεσης της ειδικής εξεταστικής επιτροπής.
- (13) Η συνολική μείωση της ρευστότητας στις χρηματοπιστωτικές αγορές που ξεκίνησε το 2007 οδήγησε τελικά στην κατάρρευση των τριών κύριων ισλανδικών τραπεζών, των οποίων οι επιχειρηματικές λειτουργίες εξαρτιόνταν ολοένα και περισσότερο από την αύξηση της χρηματοδότησης μέσω των διεθνών αγορών. Εντούτοις, οι λόγοι κατάρρευσης των ισλανδικών τραπεζών είναι σύνθετοι και πολυάριθμοι. Η ειδική εξεταστική επιτροπή διερεύνησε τους λόγους που οδήγησαν στην κατάρρευση των κύριων τραπεζών, και είναι αξιοσημείωτο ότι η πλειονότητα των συμπερασμάτων ισχύει και για τις τρεις τράπεζες, πολλά δε συμπεράσματα είναι αλληλένδετα. Τα αίτια χρεοκοπίας που αφορούν τις δραστηριότητες των τραπεζών αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω.

Υπερβολική και μη βιώσιμη ανάπτυξη

- (14) Η ειδική εξεταστική επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι κατά τα έτη που προηγήθηκαν της κατάρρευσης, οι τράπεζες ενίσχυσαν τους ισολογισμούς τους και τα χαρτοφυλάκια δανείων τους πέρα από τη λειτουργική και διαχειριστική τους ικανότητα. Τα συνδυασμένα περιουσιακά στοιχεία των τριών τραπεζών αυξήθηκαν εκθετικά από 1,4 τρισεκατομμύρια ισλανδικές κορόνες⁽¹¹⁾ το 2003 σε 14,4 τρισεκατομμύρια ισλανδικές κορόνες στο τέλος του δεύτερου τριμήνου του 2008. Αξίζει να σημειωθεί ότι μεγάλο μέρος της ανάπτυξης των τριών τραπεζών αποτελούσε ο δανεισμός σε ξένα μέρη, ο οποίος αυξήθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια του 2007⁽¹²⁾, κυρίως μετά την έναρξη της διεθνούς κρίσης

⁽⁸⁾ Βλέπε την έκθεση της ειδικής εξεταστικής επιτροπής στο Κοινοβούλιο της Ισλανδίας, κεφάλαιο 2: Η περίληψη των κύριων συμπερασμάτων της έκθεσης, σελίδα 13, είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://sic.althingi.is/pdf/RNAvef-Kafl12Enska.pdf>.

⁽⁹⁾ Η Landsbanki τέθηκε επίσης υπό αναγκαστική διαχείριση την ίδια ημέρα, και η Kaupthing Bank ακολούθησε δύο ημέρες αργότερα, στις 9.10.2008.

⁽¹⁰⁾ Τα μέλη της ειδικής εξεταστικής επιτροπής ήταν ο Δικαστής Ανώτατου Δικαστηρίου, κ. Páll Hreinsson, ο Κοινοβουλευτικός Διαμεσολαβητής της Ισλανδίας, κ. Tryggvi Gunnarsson και η Δόκτωρ Sigríður Benediktsdóttir, καθηγήτρια και αναπληρώτρια πρόεδρος στο Πανεπιστήμιο του Yale στις ΗΠΑ. Η πλήρης έκθεση είναι διαθέσιμη στα Ισλανδικά στο: <http://rna.althingi.is/>, ενώ τα σημεία που έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά (τα οποία περιλαμβάνουν τη συνοπτική περίληψη και το κεφάλαιο σχετικά με τα αίτια της κατάρρευσης των τραπεζών) είναι διαθέσιμα στο: <http://sic.althingi.is/>

⁽¹¹⁾ Ισλανδική κορόνα (króna).

⁽¹²⁾ Ο δανεισμός σε ξένα μέρη αυξήθηκε κατά 11,4 δισεκατ. ευρώ, από 9,3 δισεκατ. ευρώ σε 20,7 δισεκατ. ευρώ σε έξι μήνες.

ρευστότητας. Αυτό οδήγησε την ειδική εξεταστική επιτροπή στο συμπέρασμα ότι μεγάλο μέρος της εν λόγω αύξησης δανεισμού προήλθε από δάνεια που χορηγήθηκαν σε επιχειρήσεις στις οποίες είχε αποκλειστεί χορήγηση πίστωσης από άλλα ιδρύματα. Η έκθεση, επίσης, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι επενδυτικές τραπεζικές δραστηριότητες εγγενώς υψηλότερου κινδύνου είχαν καταστεί ολοένα αυξανόμενο χαρακτηριστικό των δραστηριοτήτων των τραπεζών, και η ανάπτυξη συνέβαλε στα προβλήματα.

Μείωση της διαθέσιμης χρηματοδότησης στις διεθνείς αγορές

- (15) Μεγάλο μέρος της ανάπτυξης των τραπεζών διευκολύνθηκε από την πρόσβαση στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, με την κεφαλαιοποίηση λόγω καλής πιστοληπτικής ικανότητας και πρόσβασης στις ευρωπαϊκές αγορές μέσω της συμφωνίας ΕΟΧ. Οι ισλανδικές τράπεζες δανείστηκαν 14 δις ευρώ στις ξένες αγορές χρεογράφων το 2005 με σχετικά ευνοϊκούς όρους. Όταν περιορίστηκε η πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές χρεογράφων, οι τράπεζες χρηματοδότησαν τις δραστηριότητές τους στις αγορές των ΗΠΑ, με τα ισλανδικά χρεόγραφα να έχουν τη μορφή εγγυημένων δανειακών ομολόγων. Την περίοδο που προηγήθηκε της κατάρρευσης, οι τράπεζες ήταν ολοένα και πιο εξαρτημένες από τον βραχυπρόθεσμο δανεισμό, έχοντας ως αποτέλεσμα την πρόκληση μεγάλων και, σύμφωνα με την ειδική εξεταστική επιτροπή, προβλεπόμενων κινδύνων αναχρηματοδότησης.

Η μόχλευση των ιδιοκτητών τραπεζών

- (16) Στην περίπτωση της κάθε μιας μεγάλης ισλανδικής τράπεζας, οι κύριοι ιδιοκτήτες ανήκαν στους σημαντικότερους οφειλότες ⁽¹³⁾. Η χορήγηση δανείων της Glitnir σε βασικούς μετόχους της Baugur Group και στα συνδεδεμένα μέρη, ιδίως στην FL Group, ήταν σημαντική. Την άνοιξη του 2007, μετά τη σημαντική αύξηση των μεριδίων των Baugur Group και FL Group στην τράπεζα, ορίστηκε νέο διοικητικό συμβούλιο στην Glitnir. Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2007 και στις αρχές του 2008 η χορήγηση δανείων προς τη Baugur και τις συναφείς εταιρείες με την Baugur σχεδόν διπλασιάστηκε, ενώ στο αποκορύφωμά του η χορήγηση δανείων προς τον εν λόγω όμιλο ανήλθε στο 80 % των ιδίων κεφαλαίων της τράπεζας ⁽¹⁴⁾. Η εν λόγω αύξηση δανεισμού προς τους βασικούς μετόχους πραγματοποιήθηκε παρά το γεγονός ότι η Glitnir είχε αρχίσει να αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας και αναχρηματοδότησης. Η ειδική εξεταστική επιτροπή έκρινε ότι ορισμένοι μέτοχοι είχαν ασυνήθιστα εύκολη πρόσβαση στη λήψη δανείων από τις τράπεζες εξαιτίας της ιδιότητάς τους ως ιδιοκτήτες. Η επιτροπή κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι υπήρχαν ισχυρές ενδείξεις ότι οι Baugur Group και FL Group είχαν προσπαθήσει να ασκήσουν αθέμιτη επιρροή στη διαχείριση της τράπεζας, και ότι τα όρια μεταξύ των συμφερόντων των μεγαλύτερων μετόχων και του συμφέροντος της τράπεζας ήταν δυσδιάκριτα. Η έμφαση που δόθηκε στους βασικούς μετόχους ήταν, κατά συνέπεια, εις βάρος των άλλων μετόχων και πιστωτών. Όταν η τράπεζα κατέρρευσε, το ανεξόφλητο δανειακό υπόλοιπό της προς την Baugur Group και τις συνδεδεμένες εταιρείες ήταν περίπου 2 δις ευρώ, περίπου το 70 % των ιδίων κεφαλαίων της. Η ειδική εξεταστική επιτροπή αμφισβήτησε επίσης τη λειτουργία των αμοιβαίων κεφαλαίων της χρηματαγοράς τα οποία διαχειρίζονταν θυγατρικές των τραπεζών, οι οποίες επένδυσαν σε μεγάλο βαθμό σε χρεόγραφα που συνδέονταν με τους ιδιοκτήτες των τραπεζών. Η Glitnir Funds, θυγατρική της Glitnir, δάνεισε περίπου 300 εκατ. ευρώ στις εταιρείες Baugur Group και FL Group, επενδύοντας 20 % του συνολικού κεφαλαίου της στα χρεόγραφα τους.

Συγκέντρωση των κινδύνων

- (17) Το συμπέρασμα της ειδικής εξεταστικής επιτροπής, ότι τα χαρτοφυλάκια των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών δεν ήταν επαρκώς διαφοροποιημένα, σχετίζεται με το θέμα του ασυνήθους ανοίγματος στους βασικούς μετόχους. Η ειδική εξεταστική επιτροπή έκρινε ότι οι ευρωπαϊκοί κανόνες για τα μεγάλα ανοίγματα ερμηνεύθηκαν συσταλτικά, ιδίως στην περίπτωση των μετόχων, έκρινε δε ότι οι τράπεζες προσπάθησαν να παρακάμψουν τους εν λόγω κανόνες.

Αδυναμία ιδίων κεφαλαίων

- (18) Παρά το γεγονός ότι ο λόγος κεφαλαίου/υποχρεώσεων της Glitnir και των άλλων δύο μεγάλων ισλανδικών τραπεζών φερόταν να είναι ελαφρά υψηλότερος από το ελάχιστο όριο, η ειδική εξεταστική επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο λόγος κεφαλαίου/υποχρεώσεων δεν αντανακλούσε με ακρίβεια την οικονομική ευρωστία των τραπεζών. Αυτό οφείλεται στην έκθεση σε κίνδυνο των ιδίων μετοχών των τραπεζών μέσω των πρωτογενών εγγυήσεων και των προθεσμιακών συμβάσεων επί των μετοχών. Το μετοχικό κεφάλαιο που χρηματοδοτήθηκε από τις ίδιες τις εταιρείες, και χαρακτηρίστηκε από την ειδική εξεταστική επιτροπή ως «ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων» ⁽¹⁵⁾, αντιπροσώπευε πάνω από το 25 % των κεφαλαίων βάσεων των τραπεζών (ή άνω του 50 %, όταν αξιολογήθηκε σε σχέση με την πρωτογενή συνιστώσα του κεφαλαίου, δηλαδή τα ίδια κεφάλαια των μετόχων μείον τα άυλα περιουσιακά στοιχεία). Σε αυτό προστέθηκαν προβλήματα που προκλήθηκαν από τον κίνδυνο στον οποίο είχαν εκτεθεί οι τράπεζες, κατέχοντας η μία τις μετοχές της άλλης. Έως τα μέσα του 2008, η άμεση χρηματοδότηση που χορηγούσαν οι τράπεζες στις οικείες μετοχές τους, καθώς και η πολλαπλή χρηματοδότηση των μετοχών των άλλων δύο τραπεζών, ανερχόταν σε περίπου 400 δισεκατ. ισλανδικές

⁽¹³⁾ Κεφάλαιο 21.2.1.2 (σελίδα 6) της έκθεσης.

⁽¹⁴⁾ Η κατάσταση επιδεινώθηκε περαιτέρω από τις απαιτήσεις περιθωρίου των ξένων πιστωτών των μεγαλύτερων ισλανδικών εταιρειών επενδύσεων, ως αποτέλεσμα της μειωμένης αξίας των εξασφαλίσεων, γεγονός που οδήγησε τις τρεις κύριες τράπεζες να αναλάβουν τη χρηματοδότηση με στόχο την αποπληρωμή των ξένων τραπεζών.

⁽¹⁵⁾ Κεφάλαιο 21.2.1.4 της έκθεσης.

κορόνες, περίπου το 70 % της βασικής συνιστώσας του κεφαλαίου. Η ειδική εξεταστική επιτροπή έκρινε ότι η έκταση της χρηματοδότησης των ιδίων κεφαλαίων των μετόχων με τη χορήγηση δανείων από το ίδιο το σύστημα ήταν τόση, που απειλούσε τη σταθερότητα του συστήματος. Οι τράπεζες κατείχαν σημαντικό ποσό των ιδίων μετοχών τους ως εγγύηση για το δανεισμό τους και, ως εκ τούτου, η πτώση των τιμών των μετοχών οδήγησε στη μείωση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων δανείων. Αυτό επηρέασε την επίδοση των τραπεζών και άσκησε περαιτέρω πτωτική πίεση στις τιμές των μετοχών τους· ως απάντηση (όπως θεώρησε η ειδική εξεταστική επιτροπή από τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της), οι τράπεζες προσπάθησαν να δημιουργήσουν τεχνητά μη φυσιολογική ζήτηση για τις μετοχές τους.

Το μέγεθος των τραπεζών

- (19) Το 2001 οι ισολογισμοί των τριών κύριων τραπεζών (συλλογικά) ανέρχονταν μόλις πάνω του ετήσιου ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕγχΠ) της Ισλανδίας. Μέχρι το τέλος του 2007 οι τράπεζες είχαν γίνει διεθνείς και κατείχαν περιουσιακά στοιχεία εννεαπλάσια του ισλανδικού ΑΕγχΠ. Η έκθεση της ειδικής εξεταστικής επιτροπής επισημαίνει ότι μέχρι το 2006 οι παρατηρητές σχολίαζαν ότι το τραπεζικό σύστημα είχε ξεπεράσει την ικανότητα της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας και αμφέβαλλαν κατά πόσον θα μπορούσε να εκπληρώσει τον ρόλο του δανειστή έσχατης ανάγκης. Μέχρι τα τέλη του 2007, τα βραχυπρόθεσμα χρέη της Ισλανδίας (τα οποία οφειλονταν κυρίως στη χρηματοδότηση των τραπεζών) ήταν 15 φορές μεγαλύτερα από τα αποθέματα ξένου συναλλάγματος, ενώ οι ξένες καταθέσεις στις τρεις τράπεζες ήταν επίσης 8 φορές μεγαλύτερες από τα αποθέματα ξένου συναλλάγματος. Το ταμείο εγγυήσεων καταθετών και επενδυτών κατείχε ελάχιστους πόρους σε σύγκριση με τις τραπεζικές καταθέσεις για τις οποίες θα έπρεπε να εγγυηθεί. Οι εν λόγω παράγοντες, όπως συμπεραίνει η ειδική εξεταστική επιτροπή, κατέστησαν την Ισλανδία ευπαθή σε κύμα μαζικών αναλήψεων από τις τράπεζές της.

Η ξαφνική ανάπτυξη των τραπεζών σε σύγκριση με τη ρυθμιστική και χρηματοπιστωτική υποδομή

- (20) Η ειδική εξεταστική επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι αρμόδιες εποπτικές αρχές στην Ισλανδία δεν διέθεταν την απαραίτητη αξιοπιστία λόγω της έλλειψης δανειστή έσχατης ανάγκης με επαρκείς πόρους. Η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) και η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας δεν είχαν την τεχνογνωσία και την εμπειρία ώστε να προβούν σε ρύθμιση των τραπεζών σε δύσκολη οικονομικά περίοδο, θα μπορούσαν εντούτοις να έχουν λάβει μέτρα για τη μείωση του επιπέδου κινδύνου που είχαν υποστεί οι τράπεζες. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME), για παράδειγμα, δεν αναπτύχθηκε με τον ίδιο ρυθμό καθώς οι τράπεζες και οι πρακτικές των ρυθμιστικών αρχών δεν συμβάδιζαν με τις ραγδαίες εξελίξεις στις λειτουργίες των τραπεζών. Η έκθεση επικρίνει επίσης την κυβέρνηση, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οι αρχές θα έπρεπε να έχουν λάβει μέτρα για τη μείωση των πιθανών επιπτώσεων των τραπεζών στην οικονομία, μειώνοντας το μέγεθός τους ή υποχρεώνοντας μία ή περισσότερες τράπεζες να μεταφέρουν την έδρα τους στο εξωτερικό ⁽¹⁶⁾.

Ανισορροπία και υπερβολική επέκταση του συνόλου της ισλανδικής οικονομίας

- (21) Η έκθεση της ειδικής εξεταστικής επιτροπής αναφέρει γεγονότα που αφορούν την ευρύτερη οικονομία και τα οποία επηρέασαν επίσης την ταχεία ανάπτυξη των τραπεζών, συμβάλλοντας στην ανισορροπία ως προς το μέγεθος και στην επιρροή μεταξύ του τομέα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και της υπόλοιπης οικονομίας. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι κυβερνητικές πολιτικές (ιδιαίτερα η δημοσιονομική πολιτική) πιθανότατα συνέβαλαν στην υπερβολική επέκταση και την ανισορροπία και ότι η νομισματική πολιτική της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας δεν ήταν επαρκώς περιοριστική. Η έκθεση αναφέρεται επίσης στη χαλάρωση των κανόνων δανεισμού του ισλανδικού Ταμείου Στεγαστικής Χρηματοδότησης ως «ένα από τα μεγαλύτερα σφάλματα της νομισματικής και δημοσιονομικής διαχείρισης που έγιναν κατά την περίοδο πριν την κατάρρευση των τραπεζών» ⁽¹⁷⁾. Η έκθεση επικρίνει επίσης την ευκολία με την οποία οι τράπεζες ήταν σε θέση να δανείζονται από την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας, ενώ το απόθεμα των βραχυπρόθεσμων διασφαλισμένων δανείων της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας αυξήθηκε από 30 δις ισλανδικές κορόνες το φθινόπωρο του 2005 στις 500 δις ισλανδικές κορόνες στις αρχές Οκτωβρίου του 2008.

⁽¹⁶⁾ Ουσιαστικά, αποτελούσε δεδηλωμένη πολιτική της τότε κυβέρνησης συνασπισμού να ενθαρρύνει την περαιτέρω ανάπτυξη και να παρέχει κίνητρα στις τράπεζες να παραμείνουν στην Ισλανδία.

⁽¹⁷⁾ Κεφάλαιο 2, σελίδα 5 της έκθεσης.

Η ισλανδική κορόνα, οι εξωτερικές ανισορροπίες και τα περιθώρια συμβάσεων ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης (CDS)

- (22) Η έκθεση επισημαίνει ότι το 2006 η αξία της ισλανδικής κορόνας ήταν σε αφόρητα υψηλό επίπεδο, το ισλανδικό έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ήταν πάνω από το 16 % του ΑΕγχΠ, και οι υποχρεώσεις σε ξένα νομίσματα μείον τα περιουσιακά στοιχεία άγγιζαν το συνολικό ετήσιο ΑΕγχΠ. Είχαν δημιουργηθεί οι προϋποθέσεις για την εμφάνιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Μέχρι τα τέλη του 2007, η αξία της κορόνας υποτιμήθηκε, ενώ τα περιθώρια συμβάσεων ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης (CDS) για την Ισλανδία και τις τράπεζες αυξήθηκαν εκθετικά.

2.3. Λήψη μέτρων για την ανασυγκρότηση του τραπεζικού τομέα

- (23) Μετά την κατάρρευση των τριών μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών τον Οκτώβριο του 2008 (συμπεριλαμβανομένης της Glitnir), οι ισλανδικές αρχές βρέθηκαν αντιμέτωπες με την πρωτοφανή πρόκληση διασφάλισης της συνέχειας των λειτουργιών των τραπεζών στην Ισλανδία ⁽¹⁸⁾. Η πολιτική που ακολούθησε η κυβέρνηση της Ισλανδίας έχει κυρίως καθοριστεί στον νόμο περί εκτάκτων περιστάσεων ⁽¹⁹⁾ που εγκρίθηκε από το ισλανδικό κοινοβούλιο στις 6 Οκτωβρίου 2008. Ο νόμος παραχωρεί έκτακτες εξουσίες στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) προκειμένου η εν λόγω αρχή να αναλάβει τον έλεγχο των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και να διαθέσει τα οικεία περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις, όπως ενδείκνυται. Ο υπουργός Οικονομικών εξουσιοδοτήθηκε, εξ ονόματος του Υπουργείου Οικονομικών, να εκταμιεύσει κεφάλαια για τη θέρση νέων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Επιπλέον, στο πλαίσιο της διαδικασίας πτώχευσης των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, δόθηκε προτεραιότητα στις καταθέσεις έναντι άλλων απαιτήσεων. Η κυβέρνηση δήλωσε ότι οι καταθέσεις στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και ταμειυτήρια, καθώς και στα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία, θα ήταν πλήρως προστατευμένες.
- (24) Οι προτεραιότητες πολιτικής επικεντρώθηκαν αρχικά στη διασφάλιση της βασικής λειτουργίας του εγχώριου τραπεζικού συστήματος και των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού. Τις πρώτες εβδομάδες μετά την κατάρρευση, η ισλανδική κυβέρνηση εκπόνησε επίσης οικονομικό πρόγραμμα σε συνεργασία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), που οδήγησε στην έγκριση στις 20 Νοεμβρίου 2008 του αιτήματος της Ισλανδίας για διετή συμφωνία stand-by από το Ταμείο, η οποία περιελάμβανε δάνειο ύψους 2,1 δισεκατ. δολαρίων από το ΔΝΤ με στόχο την ενίσχυση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της Ισλανδίας. Πρόσθετα δάνεια ύψους έως 3 δις δολάρια εξασφαλίστηκαν από άλλες σκανδιναβικές χώρες, καθώς και από ορισμένους άλλους εμπορικούς εταίρους. Από το δάνειο που παρείχε το ΔΝΤ, 827 εκατ. δολάρια διατέθηκαν άμεσα, ενώ το υπόλοιπο ποσό εκταμιεύθηκε σε οκτώ ισόποσες δόσεις, που υπόκειντο σε τριμηνιαίες αναθεωρήσεις του προγράμματος.
- (25) Το πρόγραμμα του ΔΝΤ ήταν ένα ευρύ πρόγραμμα σταθεροποίησης, το οποίο εστιάζει σε τρεις βασικούς στόχους. Πρώτος στόχος ήταν η σταθεροποίηση και αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στην κορόνα, ώστε να αποσοβηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης στην οικονομία. Τα μέτρα περιελάμβαναν τη θέρση ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων με στόχο την αναχαίτιση της φυγής κεφαλαίων. Δεύτερον, το πρόγραμμα περιελάμβανε συνολική στρατηγική για την αναδιάρθρωση των τραπεζών, με απώτερο στόχο την ανασυγκρότηση ενός βιώσιμου χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ισλανδία, καθώς και τη διασφάλιση των διεθνών χρηματοπιστωτικών σχέσεων της χώρας. Μεταξύ των επιμέρους στόχων ήταν η διασφάλιση της δίκαιης αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών, η μεγιστοποίηση της ανάκτησης των περιουσιακών στοιχείων και η ενίσχυση των πρακτικών εποπτείας. Τρίτον, το πρόγραμμα αποσκοπούσε στη διασφάλιση βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, με τον περιορισμό της κοινωνικοποίησης των ζημιών στις χρεοκοπημένες τράπεζες και την εφαρμογή μεσοπρόθεσμου προγράμματος δημοσιονομικής εξυγίανσης.
- (26) Οι ισλανδικές αρχές υπογράμμισαν ότι, λόγω των εξαιρετικών περιστάσεων που συνδέονται με το μεγάλο μέγεθος του τραπεζικού συστήματος σε συνάρτηση με τις χρηματοπιστωτικές δυνατότητες του Δημοσίου, οι επιλογές πολιτικής που είχαν στη διάθεσή τους οι αρχές ήταν περιορισμένες. Κατά συνέπεια, οι λύσεις στις οποίες κατέφυγαν ήταν από πολλές απόψεις διαφορετικές από τα μέτρα που είχαν λάβει οι κυβερνήσεις άλλων χωρών οι οποίες αντιμετώπιζαν απειλές όσον αφορά τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

⁽¹⁸⁾ Για περισσότερα γενικά στοιχεία σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν οι ισλανδικές αρχές, βλέπε την έκθεση του Υπουργού Οικονομικών προς το Κοινοβούλιο, του Μαΐου 2011, για την αναβίωση των εμπορικών τραπεζών (Skýrsla fjármálaráðherra um endurreisn viðskiptabankanna), που είναι διαθέσιμη στο <http://www.althingi.is/altext/-139/s/pdf/1213.pdf>

⁽¹⁹⁾ Νόμος αριθ. 125/2008, της 6ης Οκτωβρίου 2008, για τις εκταμιεύσεις του δημόσιου ταμείου λόγω εκτάκτων περιστάσεων στη χρηματοπιστωτική αγορά κ.λπ.

- (27) Βάσει του νόμου περί εκτάκτων περιστάσεων, οι τρεις μεγάλες εμπορικές τράπεζες, Glitnir Bank, Landsbanki Islands και Kaupthing Bank, διαχωρίστηκαν σε «παλιές» και «νέες» τράπεζες. Ο υπουργός Οικονομικών ίδρυσε τρεις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, προκειμένου να αναλάβουν τις εγχώριες λειτουργίες των παλαιών τραπεζών και διόρισε διοικητικά συμβούλια. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) ανέλαβε τον έλεγχο των παλαιών τραπεζών, διέθεσε κυρίως τα εγχώρια περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις (καταθέσεις) προς τις νέες τράπεζες που συνέχισαν τις τραπεζικές λειτουργίες στην Ισλανδία, ενώ οι παλιές τράπεζες τέθηκαν υπό την εποπτεία των αντίστοιχων επιτροπών εκκαθάρισης.⁽²⁰⁾ Τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις στο εξωτερικό ήταν κυρίως τοποθετημένα στις παλιές τράπεζες, οι οποίες στη συνέχεια υποβλήθηκαν σε διαδικασίες εκκαθάρισης και στο ενδεχόμενο κλείσιμο όλων των λειτουργιών στο εξωτερικό⁽²¹⁾.
- (28) Στο πλαίσιο των προσωρινών ισολογισμών έναρξης των τριών νέων τραπεζών, της 14ης Νοεμβρίου 2008, εκτιμήθηκε ότι τα συνδυασμένα συνολικά περιουσιακά στοιχεία των τραπεζών θα ανέρχονταν σε 2 886 δις ισλανδικές κορόνες, με το κράτος να παρέχει μετοχικό κεφάλαιο ύψους 385 δις ισλανδικών κορόνων. Το συνολικό ποσό των ομολόγων που έπρεπε να εκδοθούν από τις νέες τράπεζες υπέρ των παλαιών τραπεζών ως πληρωμή για την αξία των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται καθ' υπέρβαση των υποχρεώσεων εκτιμήθηκε σε 1 153 δις ισλανδικές κορόνες. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) ανέθεσε στην Deloitte LLP τη διενέργεια εκτιμήσεων της αξίας των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Σε αυτή τη διαδικασία προέκυψε ότι η ανεξάρτητη αξιολόγηση δεν θα οδηγούσε σε σταθερές αξίες των μεταβιβασθέντων καθαρών περιουσιακών στοιχείων, αλλά σε αποτιμήσεις εντός ορισμένων ορίων. Προέκυψε επίσης ότι οι πιστωτές των τραπεζών προέβλεπαν διαφορές σχετικά με τη διαδικασία αποτίμησης, την οποία θεωρούσαν ότι δεν είναι αμερόληπτη, κατήγγειλαν δε ότι δεν ήταν σε θέση να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους. Οι επιπλοκές αυτές οδήγησαν σε αλλαγή της πολιτικής για την εκκαθάριση των λογαριασμών μεταξύ παλαιών και νέων τραπεζών, που είχε ως αποτέλεσμα ότι, αντί να βασίζονται σε αποτιμήσεις ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα, τα μέρη θα κατέβαλαν προσπάθειες, μέσω διαπραγματεύσεων, για την επίτευξη συμφωνιών σχετικά με την αξία των μεταβιβασθέντων καθαρών περιουσιακών στοιχείων.
- (29) Ήταν σαφές ότι θα ήταν δύσκολο για τα μέρη να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τις αποτιμήσεις, καθώς προφανώς υπόκειντο σε πολυάριθμες υποθέσεις επί των οποίων τα μέρη ήταν πιθανό να διαφωνούν. Το κράτος είχε ως στόχο την επίτευξη συμφωνιών σχετικά με τις αξιολογήσεις βάσης θέτοντας γερά θεμέλια για την αρχική κεφαλαιοποίηση των νέων τραπεζών. Οι επιδόσεις των τιμών των περιουσιακών στοιχείων καθ' υπέρβαση της αξιολόγησης βάσης θα μπορούσαν να αποδοθούν στους πιστωτές με τη μορφή ενδεχόμενων ομολόγων ή αυξήσεων της αξίας του μετοχικού κεφαλαίου των τραπεζών, καθώς είχε προκύψει στις διαπραγματεύσεις ότι οι επιτροπές εκκαθάρισης των Glitnir και Kaupthing, και η πλειονότητα των πιστωτών τους, θα ενδιαφέρονταν για την απόκτηση συμμετοχών στις νέες τράπεζες, γεγονός που θα τους επέτρεπε να επωφεληθούν από ενδεχόμενες αυξήσεις στις τιμές των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων.
- (30) Η πλήρης κεφαλαιοποίηση των τριών νέων τραπεζών και η βάση των συμφωνιών με τους πιστωτές των παλαιών τραπεζών ανακοινώθηκαν στις 20 Ιουλίου 2009. Η κυβέρνηση, ως ο μοναδικός ιδιοκτήτης των τριών νέων τραπεζών, ήταν επικεφαλής των συμφωνιών με τις επιτροπές εκκαθάρισης των παλαιών τραπεζών όσον αφορά την επίτευξη του τρόπου αποζημίωσης και καταβολής της μεταβίβασης των καθαρών περιουσιακών στοιχείων στις νέες τράπεζες. Όσον αφορά τις δύο από τις νέες τράπεζες, την Islandsbanki και τη New Kaupthing (η οποία αργότερα ονομάστηκε σε Arion Bank), αυτό περιελάμβανε υπό όρους συμφωνίες για τις παλιές τράπεζες προκειμένου οι τελευταίες να αποκτήσουν δυνατότητα εγγραφής για πλειοψηφικά συμμετοχικά δικαιώματα στις νέες τράπεζες.
- (31) Βάσει των ανωτέρω προσωρινών συμφωνιών, οι επιτροπές εκκαθάρισης των παλαιών τραπεζών αποφάσισαν τον Οκτώβριο του 2009 (η Glitnir) και τον Δεκέμβριο του 2009 (οι Kaupthing Bank και Landsbanki Islands) να ασκήσουν τις διαπραγματευτικές επιλογές τους και να εγγραφούν στη μερίδα συμμετοχής των νέων τραπεζών. Στις 18 Δεκεμβρίου 2009, η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι η ανασυγκρότηση των τραπεζών είχε ολοκληρωθεί και ότι είχαν συναφθεί συμφωνίες μεταξύ των ισλανδικών αρχών και των τραπεζών, από τη μία πλευρά, και των επιτροπών εκκαθάρισης της Glitnir Bank, της Landsbanki Islands και της Kaupthing Bank για λογαριασμό των πιστωτών τους, από την άλλη πλευρά, σχετικά με τους διακανονισμούς που αφορούσαν τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία από τις παλιές προς τις νέες τράπεζες, ανακοίνωσε δε ότι οι νέες τράπεζες χρηματοδοτούνταν πλήρως.

⁽²⁰⁾ Βλέπε επίσης την ετήσια έκθεση της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) του 2009 (Ιούλιος 2008 — Ιούνιος 2009), η οποία είναι διαθέσιμη στο <http://en.fme.is/media/utgefild-efni/FME-Annual-Report-2009.pdf>

⁽²¹⁾ Ακολούθησαν περαιτέρω μεταβιβάσεις χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Τον Μάρτιο του 2009, η FME ανέλαβε τον έλεγχο των λειτουργιών τριών χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, της Straumur-Burdaras, της Reykjavík Savings Bank (SPRON) και της Sparisjodabanki Íslands (Icebank), και έλαβε αποφάσεις σχετικά με τη διάθεση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Ενώ αργότερα εγκρίθηκε συμφωνία συμβιβασμού με τους πιστωτές της Straumur, η SPRON και η Sparisjodabanki υποβλήθηκαν σε διαδικασία εκκαθάρισης. Άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις επλήγησαν επίσης σοβαρά από την κατάρρευση των τριών κύριων εμπορικών τραπεζών και από την επικρατούσα αβεβαιότητα στις χρηματοπιστωτικές αγορές, ενώ περαιτέρω χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις υποβλήθηκαν σε δημόσια διαχείριση το 2010. Έτσι, η FME όρισε προσωρινό διοικητικό συμβούλιο για την VBS Investment Bank τον Μάρτιο του 2010. Τον Απρίλιο του 2010, η FME ανέλαβε τον έλεγχο της Keflavík Savings Bank και της Byr Savings Bank, καθορίζοντας ότι οι λειτουργίες τους θα μεταβιβάζονταν στις νέες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, SpKef Savings Bank και Byr hf, αντίστοιχα. Καθώς οι χρηματοπιστωτικές συνθήκες των εν λόγω νέων επιχειρήσεων κατέληξαν να είναι χειρότερες από ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί, η SpKef συγχωνεύθηκε αργότερα με την Landsbankinn, με απόφαση της FME, ενώ η Byr hf συγχωνεύθηκε με την Islandsbanki, κατόπιν πρόσκλησης υποβολής προσφορών για τις μετοχές στην Byr. Οι ισλανδικές αρχές κλήθηκαν εξάλλου το 2009 να αντιμετωπίσουν τις χρηματοπιστωτικές δυσκολίες της Saga Capital Investment Bank και, το 2011, του Ταμείου Στεγαστικής Χρηματοδότησης.

- (32) Όπως αποδείχθηκε, η συνεισφορά του Δημοσίου στα ίδια κεφάλαια των νέων τραπεζών μειώθηκε σημαντικά, από 385 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες όπως είχε αρχικά προβλεφθεί σε 135 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες υπό τη μορφή μετοχικού κεφαλαίου και, στην περίπτωση των δύο εκ των τριών τραπεζών, της Islandsbanki και της Arion Bank, περίπου 55 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες του κεφαλαίου κατηγορίας II υπό τη μορφή δανείων μειωμένης εξασφάλισης ή ενός συνόλου 190 δις ισλανδικών κορονοών. Επιπλέον, το Δημόσιο παρείχε στις Islandsbanki και Arion Bank ορισμένες διευκολύνσεις ρευστότητας. Το μετοχικό κεφάλαιο που παρείχαν οι παλιές τράπεζες στις νέες ανήλθε συνολικά σε περίπου 156 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες. Κατά συνέπεια, η συνολική κεφαλαιοποίηση των νέων τραπεζών ανήλθε σε περίπου 346 δις ισλανδικές κορόνες. Ως εκ τούτου, αντί να διατηρήσουν την πλήρη κυριότητα των τριών τραπεζών, οι συμφωνίες απαιτούσαν τη μείωση των συμμετοχών του κράτους περίπου στο 5 % στην περίπτωση της Islandsbanki, στο 13 % στην περίπτωση της Arion Bank και στο 81 % στην περίπτωση της Landsbankinn.
- (33) Παρότι η εν λόγω ανάληψη των δύο εκ των τριών τραπεζών από τους πιστωτές των παλαιών τραπεζών επέλυσε σημαντικά ζητήματα ως προς την ανασυγκρότηση του χρηματοπιστωτικού τομέα και θέσπισε πιο σταθερά θεμέλια για τα κεφάλαια στις νέες τράπεζες, παρέμειναν πολυάριθμες αδυναμίες, οι οποίες έρχιζαν αντιμέτωπηση. Από το φθινόπωρο του 2009, οι τράπεζες έχουν επικεντρώσει τις προσπάθειές τους κυρίως σε εσωτερικά ζητήματα, καθορίζοντας τη συνολική στρατηγική όσον αφορά τις λειτουργίες τους και ειδικότερα, αναδιαρθρώνοντας τα χαρτοφυλάκια δανείων τους, τα οποία αντιπροσωπεύουν τον μεγαλύτερο παράγοντα κινδύνου για τις λειτουργίες τους και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους. Η διαδικασία αναδιάρθρωσης υπήρξε περίπλοκη εξαιτίας διαφόρων πολύπλοκων παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου σχετικά με την έλλειψη νομιμότητας των δανείων που χορηγήθηκαν σε ισλανδικές κορόνες αλλά προσαρμόστηκαν σε ξένα νομίσματα. Όσον αφορά την Islandsbanki και την αναδιάρθρωσή της, τα θέματα αυτά συζητούνται παρακάτω.

Μακροοικονομικό περιβάλλον

- (34) Μετά την κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος τον Οκτώβριο του 2008 ακολούθησαν μεγάλοι οικονομικοί κλυδωνισμοί. Οι δυσκολίες στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ισλανδίας συνδυάστηκαν με την κρίση εμπιστοσύνης στο νόμισμά της. Η κορόνα υποτιμήθηκε σημαντικά κατά το πρώτο τρίμηνο του 2008 και υποτιμήθηκε εκ νέου το φθινόπωρο, πριν και μετά τη χρεοκοπία των τριών εμπορικών τραπεζών. Παρά τους ελέγχους κεφαλαίων που επιβλήθηκαν το φθινόπωρο του 2008, η νομισματική αστάθεια επικράτησε κατά τη διάρκεια του 2009⁽²⁾. Ο κλυδωνισμός αυτός οδήγησε σε σοβαρή ύφεση στην οικονομία της Ισλανδίας, συρρικνώνοντας το ΑΕγχΠ κατά 6,8 % το 2009 και 4 % το 2010.
- (35) Μεταξύ των συνεπειών της οικονομικής κρίσης ήταν η ξαφνική αύξηση της ανεργίας από 1,6 % το 2008 σε 8 % το 2009, η αύξηση του πληθωρισμού και η πτώση των πραγματικών μισθών. Επιπλέον, υπήρξε απότομη αύξηση του χρέους των εταιρειών και των νοικοκυριών και του μεριδίου των μη εξυπηρετούμενων δανείων στα χαρτοφυλάκια δανείων των τραπεζών, καθώς και εξαγορά μεγάλης κλίμακας από τις νέες τράπεζες των επιχειρήσεων που βρισκόνταν σε οικονομική δυσχέρεια. Ταυτόχρονα, το υψηλό δημοσιονομικό κόστος της αναδιάρθρωσης του τραπεζικού συστήματος οδήγησε σε απότομη αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος και σε σημαντική αύξηση του δημόσιου χρέους.
- (36) Μετά τη βαθιά ύφεση, τα προσωρινά στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ισλανδίας κατέδειξαν ανάκαμψη κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2011, και για το σύνολο του έτους αύξηση του ΑΕγχΠ κατά 3,1 % εν συγκρίσει με το προηγούμενο έτος.
- (37) Η οικονομική ανάπτυξη το 2011 οφειλόταν κυρίως στην αύξηση της εγχώριας ζήτησης, ιδιαίτερα στην κατά 4 % αύξηση της κατανάλωσης των νοικοκυριών. Αυτό υποστηρίχθηκε από αυξήσεις στους μισθούς και στα κοινωνικά επιδόματα, καθώς και από ορισμένες πρωτοβουλίες σε επίπεδο πολιτικής οι οποίες αναλήφθηκαν για την ελάφρυνση της αποπληρωμής του χρέους με το οποίο βαρύνονται τα νοικοκυριά, συμπεριλαμβανομένης της προσωρινής επιδότησης επιτοκίου, του παγώματος των πληρωμών δανείων και της έγκαιρης επιστροφής της ιδιωτικής συνταξιοδοτικής αποταμίευσης. Τα προσωρινά στοιχεία για το 2011 καταδεικνύουν επίσης αργή αύξηση των επενδύσεων, ωστόσο από ένα ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο⁽²³⁾. Η δημόσια κατανάλωση παρέμεινε σε υποτονικό επίπεδο κατά τα τελευταία τρία έτη.
- (38) Τα γενικά μακροοικονομικά στοιχεία συγκαλύπτουν πιο σημαντικές τομεακές διαφορές. Εκτός από την κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού τομέα, ο τομέας των κατασκευών και πολλές άλλες εγχώριες δραστηριότητες παραγωγής και παροχής υπηρεσιών συρρικνώθηκαν σημαντικά. Από την άλλη πλευρά, σημειώθηκε ανάπτυξη σε ορισμένους τομείς εξαγωγών. Λόγω της χαμηλής συναλλαγματικής ισοτιμίας της κορόνας και των σχετικά σταθερών τιμών σε ξένο νόμισμα όσον αφορά τα προϊόντα της θάλασσας και τα προϊόντα αλουμινίου, τα έσοδα από εξαγωγές αυξήθηκαν μετά την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης, ακόμα και σε σχέση με τον τουρισμό και με άλλες εξαγωγές υπηρεσιών. Παράλληλα, οι

⁽²⁾ Ως παράδειγμα της κλίμακας της απότομης υποτίμησης, ο μηνιαίος μέσος όρος συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ με την ισλανδική κορόνα αυξήθηκε από 90,71 ισλανδικές κορόνες τον Δεκέμβριο του 2007 σε 184,64 ισλανδικές κορόνες τον Νοέμβριο του 2009.

⁽²³⁾ Κατά τα έτη 2009-2011, το μερίδιο των επενδύσεων στο ΑΕγχΠ ήταν μόλις 13-14 %.

εισαγωγές μειώθηκαν απότομα, μετατρέποντας προσωρινά το εμπορικό ισοζύγιο ⁽²⁴⁾ σε πλεόνασμα περίπου 10 % του ΑΕγχΠ το 2010. Ωστόσο, με την αύξηση της εγχώριας ζήτησης το 2011, οι εισαγωγές αυξήθηκαν εκ νέου, οδηγώντας σε συνολικά μικρότερο εμπορικό πλεόνασμα ύψους 8,2 % του ΑΕγχΠ.

- (39) Σύμφωνα με πρόβλεψη της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ισλανδίας για την περίοδο 2012-2017, η σταδιακή οικονομική ανάκαμψη θα συνεχίσει με ανάπτυξη 2,6 % το 2012. Παρόμοιος ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται σε όλη τη διάρκεια της περιόδου πρόβλεψης. Η εν λόγω πρόβλεψη υπόκειται, ωστόσο, σε αρκετές αβεβαιότητες. Οι προγραμματισμένες βιομηχανικές επενδύσεις μεγάλης κλίμακας μπορεί να καθυστερήσουν περαιτέρω. Οι εμπορικοί όροι της Ισλανδίας ενδέχεται να επηρεαστούν αρνητικά από την παρατεταμένη ύφεση στις κύριες χώρες συναλλαγών, γεγονός που συνεπάγεται χαμηλότερο ρυθμό ανάπτυξης στην Ισλανδία. Ο χαμηλότερος από το αναμενόμενο ρυθμός εξέλιξης για την αντιμετώπιση του χρέους των νοικοκυριών και των εταιρειών θα περιορίσει περαιτέρω την εγχώρια ζήτηση και τις προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας. Η ανάπτυξη θα μπορούσε να τεθεί σε κίνδυνο από τη συνεχιζόμενη αστάθεια των τιμών που συνδέεται με τη μεταβλητότητα των τιμών συναλλάγματος, στο πλαίσιο της κατάργησης των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων.

2.4. Χρηματοπιστωτική εποπτεία και βελτιώσεις στο κανονιστικό πλαίσιο

- (40) Μετά από τις αρχικές εργασίες της σχετικά με την ίδρυση των νέων τραπεζών και την εκτίμηση της αξίας των μεταβιβασθέντων καθαρών περιουσιακών στοιχείων από τις παλαιές τράπεζες, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας διεξήγαγε την άνοιξη του 2009 έλεγχο στις νέες τράπεζες και στα επιχειρηματικά τους σχέδια, στη χρηματοπιστωτική τους ισχύ και στις κεφαλαιακές απαιτήσεις σε ένα λεγόμενο σχέδιο αποδέσμευσης. Αυτό έγινε με τη βοήθεια της διεθνούς εταιρείας συμβούλων διαχείρισης Oliver Wyman.
- (41) Έχοντας ολοκληρώσει την παραπάνω διαδικασία, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας χορήγησε στις τράπεζες άδειες λειτουργίας που υπόκειντο σε διάφορους όρους. Λαμβανομένης υπόψη της ποιότητας των χαρτοφυλακίων των περιουσιακών στοιχείων και της αναμενόμενης οικονομικής αβεβαιότητας, θεωρήθηκε απαραίτητο να τεθούν υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις για τις τρεις τράπεζες από το ελάχιστο όριο. Συνεπώς, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας καθόρισε το ποσοστό ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) για τις τρεις τράπεζες στο 16 %, τουλάχιστον το 12 % για τον λόγο κεφαλαίου/υποχρεώσεων κεφαλαίου Κατηγορίας 1. Οι εν λόγω απαιτήσεις ισχύαν για τουλάχιστον 3 έτη, εκτός εάν αναθεωρούνταν από την ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας. Καθορίστηκαν επίσης οι συνθήκες ρευστότητας, με την υποχρέωση ότι τα διαθέσιμα ρευστά κεφάλαια θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να ανέρχονται σε τουλάχιστον 20 % των καταθέσεων και ότι τα μετρητών ή τα ταμιακά ισοδύναμα θα πρέπει να ανέρχονται τουλάχιστον στο 5 % των καταθέσεων. Επιπλέον, διατυπώθηκαν απαιτήσεις και για άλλα θέματα, όπως η αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων, η αξιολόγηση κινδύνων, η εταιρική διακυβέρνηση και η ιδιοκτησία. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας θέσπισε συγκρίσιμες κεφαλαιακές απαιτήσεις σχετικά με άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.
- (42) Το πρόγραμμα οικονομικής σταθεροποίησης που καθορίστηκε σε διαβούλευση με το ΔΝΤ προέβλεπε αναθεώρηση του συνόλου του κανονιστικού πλαισίου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και την εποπτεία για τη βελτίωση της άμυνας έναντι μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων. Η κυβέρνηση κάλεσε τον πρώην Γενικό Διευθυντή της αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας της Φινλανδίας, κ. Kaarlo Jännäri, να προβεί σε αξιολόγηση του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου και των εποπτικών πρακτικών. Μεταξύ των βελτιώσεων που πρότεινε ο κ. Jännäri ήταν η δημιουργία εθνικού μητρώου σχετικά με τις πιστώσεις στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας για τη μείωση των πιστωτικών κινδύνων στο σύστημα. Στην έκθεσή του πρότεινε επίσης τη θέσπιση αυστηρότερων κανόνων και αυστηρότερης πρακτικής για μεγάλα ανοίγματα και χορηγήσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και τη διεξαγωγή περισσότερων επιτόπιων επιθεωρήσεων για την επαλήθευση εκτός χώρου εποπτείας και εκθέσεων, ιδίως όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο ρευστότητας και τον συναλλαγματικό κίνδυνο. Πρότεινε, επίσης, την αναθεώρηση και βελτίωση του συστήματος εγγύησης των καταθέσεων, με τη στενή παρακολούθηση των εξελίξεων στο εσωτερικό της ΕΕ.
- (43) Η κυβέρνηση πρότεινε στη συνέχεια στο ισλανδικό κοινοβούλιο (Althingi) την εκπόνηση νομοσχεδίου, το οποίο θα βασιζόταν, μεταξύ άλλων, σε προτάσεις του Jännäri, καθώς και σε τροπολογίες στον νόμο για τον ΕΟΧ σχετικά με χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες από το 2009 και μετά, το οποίο εγκρίθηκε και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2010, ως νόμος αριθ. 75/2010. Με τον νέο νόμο, έγιναν εκτεταμένες τροποποιήσεις στον νόμο περί χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Αργότερα πραγματοποιήθηκαν αρκετές άλλες τροποποιήσεις στον νόμο περί χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, καθώς και περί ρύθμισης και εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Αυτές οι κανονιστικές τροποποιήσεις εξετάζονται αναλυτικότερα στο παράρτημα.

⁽²⁴⁾ Το εμπορικό ισοζύγιο αναφέρεται στη διαφορά των εσόδων από τις εξαγωγές και τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Δεν περιλαμβάνει το ισοζύγιο πρωτογενούς εισοδήματος από το εξωτερικό, το οποίο ήταν αρνητικό τα τελευταία έτη, ιδιαίτερα από το 2008. Αυτό σημαίνει ότι, παρά το πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου, το συνολικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της Ισλανδίας υπήρξε αρνητικό τα τελευταία έτη, παρότι μειώθηκε απότομα από το 2009.

2.5. Οι κυριότερες προκλήσεις για το μέλλον ⁽²⁵⁾

- (44) Παρά τα σημαντικά επιτεύγματα στην ανασυγκρότηση του χρηματοπιστωτικού τομέα, η Ισλανδία συνεχίζει την προσπάθεια για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της χρηματοπιστωτικής και νομισματικής κρίσης που ξέσπασε το φθινόπωρο του 2008. Η χρηματοπιστωτική κρίση αποκάλυψε διάφορες αδυναμίες και ελλείψεις στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη του κοινού. Είναι προφανές ότι η Ισλανδία — όπως πολλές άλλες χώρες που έχουν πληγεί σοβαρά από τη χρηματοπιστωτική κρίση — αντιμετωπίζει πολυάριθμες προκλήσεις στην προσαρμογή του νομικού και λειτουργικού περιβάλλοντος των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για τη στήριξη ενός βιώσιμου και αποτελεσματικού χρηματοπιστωτικού συστήματος στο μέλλον και την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη μείωση του κινδύνου επανεμφάνισης περαιτέρω συστημικών κρίσεων.
- (45) Οι πιο άμεσες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ισλανδικές χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις συνδέονται με το γεγονός ότι οι τράπεζες λειτουργούν σε ένα προστατευμένο περιβάλλον, με ελέγχους κίνησης κεφαλαίων και συνολική εγγύηση των καταθέσεων. Οι τράπεζες πρέπει πλέον να είναι προετοιμασμένες να λειτουργούν σε ένα πιο εκτεθειμένο περιβάλλον όταν καταργηθούν οι έλεγχοι κίνησης κεφαλαίων και οι εγγυήσεις των καταθέσεων επανέλθουν με τη ρύθμιση που προβλέπεται στις σχετικές οδηγίες ΕΕ/ΕΟΧ ⁽²⁶⁾. Οι ισλανδικές αρχές έχουν υπογραμμίσει ότι πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή κατά τη θέσπιση νέων κανόνων στον τομέα αυτόν.
- (46) Μια άλλη σημαντική πρόκληση είναι η ανάγκη περαιτέρω προσαρμογής του νομικού και ρυθμιστικού πλαισίου προκειμένου να υποστηρίζεται ένα σταθερό και αποτελεσματικό χρηματοπιστωτικό σύστημα το οποίο θα είναι επίσης συνεπές με τον ΕΟΧ και τις εξελίξεις όσον αφορά τη διεθνή νομοθεσία ⁽²⁷⁾.

2.6. Η κατάσταση του ανταγωνισμού στον ισλανδικό χρηματοπιστωτικό τομέα

- (47) Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία των ισλανδικών αρχών ⁽²⁸⁾, ο ανταγωνισμός στη χρηματοπιστωτική αγορά έχει αλλάξει ριζικά μετά την κατάρρευση τραπεζών. Ο αριθμός των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων έχει μειωθεί, καθώς αρκετά ταμειωτήρια, εμπορικές τράπεζες και εξειδικευμένοι δανειστές είτε βρίσκονται υπό εκκαθάριση ή έχουν συγχωνευθεί με άλλες επιχειρήσεις ⁽²⁹⁾. Ο αριθμός των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων συνεχίζει να μειώνεται, με τις πρόσφατες συγχωνεύσεις των Landsbankinn και SpKef τον Μάρτιο του 2011, των Islandsbanki και Byg τον Δεκέμβριο του 2011 και τη συγχώνευση των Landsbankinn και Svarfdaelir Savings Bank, η οποία εγκρίθηκε από την Αρχή στις 20 Ιουνίου 2012 με την απόφαση αριθ. 226/12/COL. Με τις μειώσεις του αριθμού των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και την ανάλυση

⁽²⁵⁾ Για το εν λόγω θέμα αυτό βλέπε, για παράδειγμα, την έκθεση του υπουργού Εθνικής Οικονομίας τον Μάρτιο του 2012 προς το ισλανδικό κοινοβούλιο, *Μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος*. Σύμφωνα με το υπουργείο, η έκθεση αυτή θεωρείται καταλύτης σε μια ενημερωτική συζήτηση για το εν λόγω σημαντικό θέμα, καθώς δεν παρουσιάζει πλήρως διαμορφωμένες προτάσεις αλλά καθορίζει τα κύρια θέματα και τις προοπτικές σε σχέση με τις διεθνείς εξελίξεις. Η έκθεση είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>.

⁽²⁶⁾ Η επαναφορά των εγγυήσεων των καταθέσεων σε κανονικές συνθήκες δεν σχετίζεται μόνο με την κατάργηση της κρατικής στήριξης των εν λόγω εγγυήσεων, αλλά και με την αναθεώρηση των διατάξεων στον νόμο περί εκτάκτων περιστάσεων, σύμφωνα με τον οποίο οι καταθέσεις που απολαμβάνουν εγγύηση από τον νόμο έχουν προτεραιότητα στην εκκαθάριση μιας χρηματοπιστωτικής επιχείρησης. Αυτό αποτελεί σημαντική εγγύηση για τους καταθέτες, παρότι η κατάρρευση του τραπεζικού τομέα το 2008 είναι ακόμη νωπή στο μυαλό των ανθρώπων. Από την άλλη πλευρά, η εν λόγω διάταξη μπορεί να αποτελέσει μειονέκτημα για τις τράπεζες όσον αφορά τη διαφοροποίηση της συμφωνίας χρηματοδότησής τους.

⁽²⁷⁾ Βλέπε κεφάλαιο 9 της έκθεσης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας το οποίο αναφέρεται στην υποσημείωση 25. Κατά την υποβολή της εν λόγω έκθεσης, ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας όρισε επίσης μια ομάδα τραπεζικών εμπειρογνομώνων, με τη συμμετοχή ξένων εμπειρογνομώνων, με στόχο την εκπόνηση προτάσεων για ένα ολοκληρωμένο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο για τη χρηματοπιστωτική αγορά του συνόλου της Ισλανδίας. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, οι ισλανδικές αρχές προβλέπουν επίσης τη μελέτη άλλων μελλοντικών επιλογών, συμπεριλαμβανομένου του πιθανού διαχωρισμού των επενδυτικών και των εμπορικών δραστηριοτήτων των τραπεζών, της θέσπισης νομοθεσίας χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της ενδεχόμενης τροποποίησης της κατανομής ευθύνης που φέρουν τα ρυθμιστικά όργανα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Είναι επίσης σαφές από τις δηλώσεις των ισλανδικών αρχών ότι η αναθεώρηση του πλαισίου νομισματικής πολιτικής παραμένει στην ημερήσια διάταξη, με ή χωρίς τη δυνατότητα προσχώρησης της Ισλανδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και άλλα ενδεχόμενα μέσα για τη βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης και τη διασφάλιση ότι οι ρυθμιστικές αρχές «βλέπουν το δάσος και όχι το δέντρο», καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή των πλέον κατάλληλων μακροπροληπτικών εργαλείων.

⁽²⁸⁾ Βλέπε κεφάλαιο 6 της έκθεσης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας προς το ισλανδικό κοινοβούλιο, *Η μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος*, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://eng.efnahagsraduneyti.is/publications/news/nr/3559>

⁽²⁹⁾ Από το φθινόπωρο του 2008, πολλές χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις έχουν εξαφανιστεί από την αγορά (εκτός από τις «παλιές» μεγάλες εμπορικές τράπεζες, Glitnir, Kaupthing και Landsbanki): Sparisjóðabanki Islands (πρώην Icebank), Reykjavik Savings Bank (SPRON), Sparisjóður Mýrasýslu (Myrasýsla Savings Bank, SPM), VBS Investment Bank και Askar Capital Investment Bank. Οι λειτουργίες της Straumur-Burdaras Investment Bank και της Saga Capital Investment Bank μειώθηκαν επίσης σημαντικά.

των καταθέσεων των τραπεζών που κλείνουν από τις μεγαλύτερες τράπεζες, η συγκέντρωση στην εγχώρια αγορά έχει αυξηθεί. Η συνολική παρουσία των νέων τραπεζών στις χρηματοπιστωτικές αγορές του ΕΟΧ είναι, από την άλλη πλευρά, πολύ μικρότερη από εκείνη των προκατόχων τους, καθώς οι διεθνείς τραπεζικές λειτουργίες έχουν τερματιστεί.

- (48) Επιπλέον, η εγχώρια αγορά έχει συρρικνωθεί σημαντικά καθώς ορισμένες επιμέρους αγορές έχουν εξαφανιστεί ή είναι σε μεγάλο βαθμό υποτονικές. Η παρ' ολίγον εξαφάνιση της χρηματιστηριακής αγοράς και η θέσπιση ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων έχουν μειώσει τις λειτουργίες στις αγορές μετοχών και συναλλάγματος και έχουν οδηγήσει σε περιορισμένες επενδυτικές επιλογές. Με το επίπεδο των επενδύσεων στην οικονομία να βρίσκεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα και την εν γένει υψηλή μόχλευση των νοικοκυριών και των εταιρειών, η πιστωτική ζήτηση είναι χαμηλή. Μετά την κατάρρευση, οι τράπεζες έχουν επικεντρώσει τις προσπάθειές τους σε εσωτερικά θέματα και στην αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου δανείων τους, καθώς και στην αναδιάρθρωση ορισμένων μεγάλων εταιρικών πελατών τους.
- (49) Πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση, τα ταμειυτήρια αντιστοιχούσαν συνολικά σε μερίδιο αγοράς της τάξης του 20 — 25 % σε καταθέσεις. Αυτό έχει πλέον περιοριστεί περίπου στο 2 έως 4 %. Τα μερίδια αγοράς που χάθηκαν από τα ταμειυτήρια και τις εμπορικές τράπεζες που εξήλθαν από την αγορά έχουν αποκτηθεί από τις τρεις μεγάλες εμπορικές τράπεζες, Arion Bank, Islandsbanki και Landsbanki. Συνολικά οι τρεις μεγάλες τράπεζες αντιπροσωπεύουν σήμερα περίπου το 90-95 % της αγοράς, έναντι του 60-75 % παλαιότερα, με το μερίδιο αγοράς της Landsbankinn να είναι οριακά υψηλότερο. Εκτός από τα 10 περιφερειακά ταμειυτήρια, που σήμερα αντιπροσωπεύουν περίπου το 2-4 % της αγοράς, ο μοναδικός άλλος παράγοντας στην αγορά είναι η αναδιάρθρωμένη MP Bank ⁽³⁰⁾, με μερίδιο αγοράς της τάξης περίπου του 1-5 %.
- (50) Η ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά είναι επομένως σαφώς ολιγοπωλιακή και οι τρεις μεγαλύτερες εταιρείες θα μπορούσαν να επιτύχουν συλλογικά δεσπόζουσα θέση στην αγορά. Σύμφωνα με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού (ICA), από την οποία η Αρχή είχε ζητήσει να εκφράσει άποψη σχετικά με την κατάσταση του ανταγωνισμού στην Ισλανδία και τα ενδεχόμενα διορθωτικά μέτρα, υπάρχουν σημαντικοί φραγμοί εισόδου στην τραπεζική αγορά της Ισλανδίας. Αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό. Υπάρχουν επίσης ορισμένα εμπόδια για τους καταναλωτές που επιθυμούν να αλλάξουν τράπεζα. Οι ισλανδικές αρχές αναγνώρισαν, επίσης, ότι οι κίνδυνοι που αφορούν τη συναλλαγματική ισοτιμία και σχετίζονται με το μικρό και μη εμπορεύσιμο νόμισμα της Ισλανδίας, την ισλανδική κορόνα, έχουν περιορίσει περαιτέρω τον ανταγωνισμό και έχουν αποτρέψει την είσοδο των ξένων τραπεζών και εταιρειών στην ισλανδική αγορά.
- (51) Η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού επικεντρώθηκε πρόσφατα σε ένα συγκεκριμένο θέμα που αφορά την υποδομή πληροφορικής για τις λειτουργίες των τραπεζών και την εν προκειμένω συνεργασία τους. Αυτό αφορά τον πάροχο υπηρεσιών πληροφορικής που ανήκει από κοινού στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τον *Reiknistofa bankanna* (κέντρο δεδομένων των ισλανδικών τραπεζών· κέντρο δεδομένων RB). Το εν λόγω θέμα έχει σημασία για την αξιολόγηση της προκειμένης περίπτωσης και συμπεριλαμβανόταν στα θέματα που συζήτησε η Αρχή με τις ισλανδικές αρχές και τις τράπεζες.
- (52) Το κέντρο δεδομένων RB ανήκει από κοινού στις τρεις κύριες τράπεζες της Ισλανδίας, στα δύο ταμειυτήρια, στην ένωση ταμειυτηρίων της Ισλανδίας και στους τρεις κύριους επεξεργαστές καρτών πληρωμής στην Ισλανδία. Η Landsbankinn κατέχει το 36,84 % των μετοχών του κέντρου δεδομένων RB, η Islandsbanki κατέχει το 29,48 % και η Arion Bank το 18,7 %. Συνολικά οι τρεις εμπορικές τράπεζες κατέχουν, κατά συνέπεια, το 85,02 % των μετοχών του κέντρου δεδομένων RB. Οι πελάτες του κέντρου δεδομένων RB είναι οι ιδιοκτήτες, η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς και κρατικοί και δημόσιοι φορείς. Η συνεργασία των τραπεζών σε αυτόν τον τομέα είναι εκτεταμένη, καθώς το κέντρο δεδομένων RB έχει αναπτύξει το σύστημα εκκαθάρισης και διακανονισμού στην Ισλανδία. Παρέχει επίσης πολυάριθμες βασικές τραπεζικές λύσεις που είναι λύσεις πολλαπλής μίσθωσης, χρησιμοποιείται δε από τις περισσότερες ισλανδικές τράπεζες. Επιπλέον, το κέντρο δεδομένων RB εφαρμόζει σύστημα ηλεκτρονικής τιμολόγησης και ηλεκτρονικών πληρωμών για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές.
- (53) Σύμφωνα με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού, η κατάρρευση του 2008 κατέστησε ιδιαίτερα ευάλωτες τις μικρότερες τράπεζες και ταμειυτήρια. Για τις μικρότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, οι απαιτούμενες υπηρεσίες πληροφορικής ήταν ζωτικής σημασίας, δεδομένου ότι μπορούν να θεωρηθούν ένα από τα εμπόδια στην είσοδο νέων συμμετεχόντων στην αγορά. Η πλατφόρμα για τις υπηρεσίες πληροφορικής έχει παρασχεθεί σε σημαντικό βαθμό από το κέντρο δεδομένων RB όσον αφορά τις μεγαλύτερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και, όσον αφορά τα ταμειυτήρια και τους

⁽³⁰⁾ Στις 11 Απριλίου 2011, στη συνεδρίαση των μετόχων της τράπεζας, εγκρίθηκε σύμβαση για την πώληση των λειτουργιών της (παλαιάς) MP Bank στην Ισλανδία και τη Λιθουανία, όταν πάνω από 40 νέοι μέτοχοι επένδυσαν 5,5 δις ισλανδικές κορόνες σε νέες μετοχές στη τράπεζα. Οι υπόλοιπες λειτουργίες της παλαιάς τράπεζας παρέμειναν στους προηγούμενους ιδιοκτήτες και μεταβιβάστηκαν σε νέα νομική οντότητα, την EA fjárfestingarfélag hf. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλέπε τα δελτία τύπου της MP Bank της 11ης Απριλίου 2011 που είναι διαθέσιμα στο <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefifid-efni/frettir/nr/1511> και στο <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefifid-efni/frettir/nr/1510>

μικρότερους παράγοντες της αγοράς, από την Teris. Μετά το κλείσιμο πολλών μικρότερων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων τα τελευταία έτη, η Teris έχασε σημαντικό μερίδιο των εσόδων της, με αποτέλεσμα την πώληση ορισμένων συστημάτων πληροφορικής στο κέντρο δεδομένων RB τον Ιανουάριο του 2012. Σύμφωνα με το κέντρο δεδομένων RB και την Teris, η συναλλαγή αυτή αποσκοπούσε, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση της συνέχισης παροχής υπηρεσιών πληροφορικής σε μικρότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.

- (54) Η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού ερευνά δύο υποθέσεις που αφορούν το κέντρο δεδομένων RB. Πρώτον, ερευνά κατά πόσον η κοινή ιδιοκτησία και συνεργασία των τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων στο φόρουμ του κέντρου δεδομένων RB θα πρέπει να θεωρηθεί παραβίαση της απαγόρευσης των συμπράξεων δυνάμει του άρθρου 10 του ισλανδικού νόμου περί ανταγωνισμού. Δεύτερον, η συμβατότητα της αγοράς των σημαντικότερων περιουσιακών στοιχείων της Teris από το κέντρο δεδομένων RB αξιολογείται σύμφωνα με τις διατάξεις συγχώνευσης του ίδιου νόμου. Ωστόσο, τον Μάιο του 2012 οι δύο αυτές υποθέσεις περατώθηκαν με διακανονισμό μεταξύ του κέντρου δεδομένων RB και των ιδιοκτητών του, αφενός, και της ισλανδικής επιτροπής ανταγωνισμού, αφετέρου ⁽³¹⁾.
- (55) Εκτός από τις παραπάνω ανησυχίες που σχετίζονται άμεσα με την ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά, η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού επεσήμανε ιδιαίτερα την ανάγκη έγκαιρης ολοκλήρωσης της πώλησης και της αναδιάρθρωσης των εταιρειών εκμετάλλευσης ⁽³²⁾. Πολλές εταιρείες εκμετάλλευσης περιήλθαν στη διαχείριση των τραπεζών (οι οποίες είναι πιστωτές των εταιρειών αυτών) λόγω της υπερχρέωσης μετά το οικονομικό κραχ του 2008. Σύμφωνα με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού, ενδέχεται να δημιουργηθεί σύγκρουση συμφερόντων όταν οι τράπεζες παρέχουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σε εταιρείες, κατέχοντας ταυτόχρονα τις εταιρείες αυτές. Η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού κρίνει ότι η άμεση και έμμεση ιδιοκτησία των τραπεζών ⁽³³⁾ είναι το πιο διαδεδομένο και επικίνδυνο πρόβλημα ανταγωνισμού στον απόηχο της χρηματοπιστωτικής κρίσης, καθώς έχει επιπτώσεις σε σχεδόν κάθε επιχείρηση και βιομηχανία στην Ισλανδία. Κατά την άποψη της ισλανδικής επιτροπής ανταγωνισμού, η ταχύτερη αναδιάρθρωση των εταιρειών μπορεί να βελτιώσει τον ανταγωνισμό στη χρηματοπιστωτική αγορά. Όταν η συμμετοχή των τραπεζών στην αναδιάρθρωση των εταιρικών πελατών τους υπάγεται στις απαιτήσεις κοινοποίησης υπό τον εθνικό έλεγχο των συγκεντρώσεων, η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού έχει συχνά θέσει προϋποθέσεις επί του θέματος που αφορούν την ιδιοκτησία των τραπεζών. Ωστόσο, φαίνεται να είναι δύσκολη η συνολική λύση του προβλήματος, καθώς έχει σχέση κυρίως με την υψηλή μόχλευση του ισλανδικού τομέα επιχειρήσεων.
- (56) Με την υποβολή τους προς την Αρχή, οι τρεις εμπορικές τράπεζες, Arion Bank, Islandsbanki και Landsbankinn, έχουν εκφράσει την άποψη ότι δεν συντελέστηκαν μεγάλες αλλαγές στους όρους ανταγωνισμού στην ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά από το φθινόπωρο του 2008, γεγονός που πρέπει να προκαλέσει ανησυχία. Ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός επικράτησε στην αγορά, χωρίς κανένα αποδεικτικό στοιχείο αθέμιτης συμπεριφοράς από τους τρεις μεγαλύτερους παράγοντες. Κατά την εξέταση των όρων ανταγωνισμού στην αγορά, η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού είχε λάβει υπόψη ορισμένους βασικούς παράγοντες, όπως το γεγονός ότι οι ξένες τράπεζες βρίσκονταν για καιρό και εξακολουθούν να βρίσκονται ενεργά σε ανταγωνισμό με τις ισλανδικές τράπεζες για την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών προς τους μεγαλύτερους πελάτες, όπως οι επιχειρήσεις με δραστηριότητες που βασίζονται στην εξαγωγή (αλιεία, βιομηχανικοί κλάδοι έντασης ενέργειας κ.λπ.), καθώς και με κρατική και δημοτική δραστηριότητα.
- (57) Ωστόσο, η άποψη αυτή είναι αντίθετη αφενός με την άποψη που εκφράζεται στην υποβολή των ισλανδικών αρχών, όπως ορίζεται στην έκθεση που αναφέρεται ανωτέρω από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας στο ισλανδικό κοινοβούλιο και αφετέρου με τις απόψεις της ισλανδικής επιτροπής ανταγωνισμού. Επιπλέον, όπως περιγράφεται παρακάτω, η Islandsbanki έχει αποφασίσει, παρά ορισμένες επιφυλάξεις σχετικά με την ανάλυση των όρων ανταγωνισμού, να παρέχει ορισμένες δεσμεύσεις με στόχο τον περιορισμό της στρέβλωσης του ανταγωνισμού που συνδέεται με τα συναφή μέτρα ενίσχυσης. Οι εν λόγω δεσμεύσεις αναφέρονται στο παράρτημα.

⁽³¹⁾ Σύμφωνα με τον διακανονισμό, το κέντρο δεδομένων RB και οι ιδιοκτήτες του έχουν συμφωνήσει επί σειράς δεσμεύσεων που αποσκοπούν στην πρόληψη στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκύπτουν από τις λειτουργίες του κέντρου δεδομένων RB και τις συνεργασίες των ιδιοκτητών του. Οι δεσμεύσεις απαιτούν, μεταξύ άλλων, τη λειτουργία του κέντρου δεδομένων RB με γενικούς εμπορικούς όρους ανεξάρτητα από τους ιδιοκτήτες του, ενώ η πλειονότητα του διοικητικού συμβουλίου του κέντρου δεδομένων RB πρέπει να απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες που θα είναι ανεξάρτητοι από τους ιδιοκτήτες, η πρόσβαση στα συστήματα και τις υπηρεσίες που παρέχονται από το κέντρο δεδομένων RB θα πρέπει να παρέχεται άνευ διακρίσεων και οι όροι των υπηρεσιών που παρέχονται από το κέντρο δεδομένων RB θα πρέπει να είναι οι ίδιοι, ανεξάρτητα από το εάν ο πελάτης είναι μέτοχος του κέντρου δεδομένων RB ή όχι. Οι υφιστάμενοι ιδιοκτήτες του κέντρου δεδομένων RB έχουν δεσμευτεί να διαθέτουν τακτικά προς πώληση μέρος των συμμετοχών τους στο κέντρο δεδομένων RB, με στόχο τη διευκόλυνση των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων στην απόκτηση ιδιοκτησίας στο κέντρο δεδομένων RB. Οι προσκλήσεις αυτές θα πραγματοποιούνται τουλάχιστον κάθε δεύτερο έτος, μέχρι τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των συμμετοχών στο κέντρο δεδομένων RB να πωληθεί σε άλλα μέρη εκτός των υφιστάμενων μετόχων ή να διατεθεί προς πώληση σε προσφορές μετοχών.

⁽³²⁾ Η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού χρησιμοποιεί τον όρο «εταιρείες εκμετάλλευσης» για τις συμμετοχές των τραπεζών σε συνήθως μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις τις οποίες έχουν αποκτήσει οι τράπεζες σε σχέση με την αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων τους μέσω μετοχοποιήσεων χρέους είτε με άλλον τρόπο. Επίσης, η Αρχή χρησιμοποιεί τον όρο «εταιρεία εκμετάλλευσης» για τις επιχειρήσεις της πραγματικής οικονομίας, οι οποίες δεν ανήκουν στην κύρια δραστηριότητα της τράπεζας στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

⁽³³⁾ Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή αντιλαμβάνεται ότι η έμμεση ιδιοκτησία αναφέρεται στην πιθανή επιρροή των τραπεζών και τον έλεγχό τους επί των εταιρειών λόγω του υψηλού χρέους τους στην τράπεζα.

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

3.1. Ο δικαιούχος

- (58) Όπως περιγράφεται παραπάνω, η Glitnir καθώς και οι άλλες δύο μεγάλες ισλανδικές εμπορικές τράπεζες, κατέρρευσαν το 2008. Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεχής λειτουργία του εγχώριου τραπεζικού τομέα, οι ισλανδικές αρχές έλαβαν ορισμένα μέτρα για την αποκατάσταση ορισμένων λειτουργιών της (παλαιάς) Glitnir Bank hf, συμπεριλαμβανομένης της ίδρυσης και κεφαλαιοποίησης της New Glitnir Bank hf (η οποία έχει μετονομαστεί σε Islandsbanki).

3.1.1. Glitnir Bank

- (59) Πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, η Glitnir Bank ήταν η τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα στην Ισλανδία. Λίγο πριν από την κατάρρευσή της, στα τέλη Ιουνίου του 2008, ο ισολογισμός της ανερχόταν σε 3.862 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες. Οι κύριες αγορές της τράπεζας ήταν στην Ισλανδία και τη Νορβηγία, όπου παρείχε ευρεία γκάμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της επιχειρηματικής τραπεζικής, της επενδυτικής τραπεζικής, των κεφαλαιαγορών, της διαχείρισης των επενδύσεων και της λιανικής τραπεζικής. Η Glitnir ασκούσε επίσης δραστηριότητες στη Φινλανδία, τη Σουηδία, τη Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Λουξεμβούργο, τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Κίνα και τη Ρωσία. Κατείχε πολλές θυγατρικές εταιρείες, με πιο σημαντικές τις εξής: Glitnir AB (Σουηδία), Glitnir Bank Oyj (Φινλανδία), Glitnir Bank ASA (Νορβηγία), Glitnir Bank Luxembourg SA (Λουξεμβούργο) και Glitnir Asset Management Luxembourg (Λουξεμβούργο). Η διεθνής επέκταση της τράπεζας βασίστηκε σε δύο εξειδικευμένους τομείς της βιομηχανίας: τα θαλασσινά και τη βιώσιμη ενέργεια ⁽³⁴⁾. Οι μετοχές της τράπεζας εισήχθησαν στο ισλανδικό χρηματιστήριο.

3.1.2. Islandsbanki

- (60) Η διάδοχος της Glitnir, η Islandsbanki, είναι μια τράπεζα γενικών εργασιών που παρέχει ολοκληρωμένο σύνολο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε ιδιώτες, νοικοκυριά, επιχειρήσεις και επαγγελματίες επενδυτές στην Ισλανδία, ειδικεύεται δε σε δύο βιομηχανικούς τομείς: στα θαλασσινά και στη γεωθερμική ενέργεια. Μετά τη συγχώνευση με την Byt, τα περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας ανέρχονται πλέον σε περίπου 800 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες. Η τράπεζα διαθέτει περίπου 1 100 εργαζόμενους, και είναι η τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα της Ισλανδίας, όταν μετράται με βάση το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων. Τα τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες κατανέμονται σε τέσσερα τμήματα: τις λιανικές τραπεζικές υπηρεσίες, την επιχειρηματική τραπεζική, τις αγορές και τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων. Σύμφωνα με την Islandsbanki, κατέχει μερίδιο αγοράς μεταξύ [20] και [40] % σε όλους αυτούς τους επιχειρηματικούς τομείς.

3.1.2.1. Λιανικές τραπεζικές υπηρεσίες — Ισλανδία

- (61) Ο τομέας των λιανικών τραπεζικών υπηρεσιών παρέχει τραπεζικές υπηρεσίες σε ιδιώτες, νοικοκυριά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Το εν λόγω τμήμα αποτελείται από το δίκτυο καταστημάτων της Islandsbanki, το τμήμα χορηγήσεων βάσει των περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας και μία ανεξάρτητη θυγατρική, την Kredítkort, την κορυφαία εκδότη πιστωτικών καρτών στην Ισλανδία.
- (62) Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η Islandsbanki διαθέτει μερίδιο αγοράς [$>$ 30] % στον τομέα λιανικής.

3.1.2.2. Επιχειρηματική τραπεζική — Ισλανδία

- (63) Η επιχειρηματική τραπεζική παρέχει δάνεια και άλλες πιστωτικές υπηρεσίες σε μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις στην Ισλανδία, οι οποίες συνήθως αποκαλούνται «οι μεγαλύτερες 300». Επιπλέον, η Corporate Solutions, ένα τμήμα εντός της επιχειρηματικής τραπεζικής, διαχειρίζεται και ηγείται της αναδιάρθρωσης του μεγάλου εταιρικού χαρτοφυλακίου που διατρέχει κίνδυνο.
- (64) Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η Islandsbanki διαθέτει μερίδιο αγοράς [$>$ 30] % στην αγορά επιχειρηματικής τραπεζικής.

⁽³⁴⁾ Ετήσια Έκθεση της Glitnir για το 2007, σ. 40. Η έκθεση είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: http://tools.euroland.com/arinhhtml/is-isb/2007/ar_eng_2007/ Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Glitnir για το 2007 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: http://en.sff.is/media/avglysingar/Glitnir_-_Annual_Report_2007.pdf

3.1.2.3. Αγορές

- (65) Το τμήμα των αγορών παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες στην εταιρική χρηματοδότηση, στα χρεόγραφα, και στα προϊόντα ξένου συναλλάγματος και χρηματαγοράς στην Ισλανδία, παρέχει δε υπηρεσίες χρηματοοικονομικών συμβουλών σε επιχειρήσεις στον τομέα γεωθερμικής ενέργειας και θαλασσινών στις ΗΠΑ.
- (66) Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι Íslandsbanki έχει μερίδιο αγοράς [> 5] % της αγοράς μετοχών ⁽³⁵⁾, [> 20] % της αγοράς ομολόγων, [> 30] % της αγοράς συναλλάγματος και περίπου [$35-45$] % της αγοράς εταιρικής χρηματοδότησης ⁽³⁶⁾.

3.1.2.4. Διαχείριση περιουσιακών στοιχείων — VÍB

- (67) Η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων παρέχει στους πελάτες όλων των μεγθών θεσμικές πωλήσεις, υπηρεσίες ιδιωτικής τραπεζικής (μεγάλη οικονομική επιφάνεια) και ιδιωτικές επενδυτικές υπηρεσίες (λιανική), καθώς και αμοιβαία κεφάλαια τρίτων. Επιπρόσθετα, η VNB παρέχει διαχείριση και διοίκηση αμοιβαίων κεφαλαίων μέσω της θυγατρικής της Nslandssj-spír hf, η οποία υπόκειται σε ανεξάρτητη διαχείριση και λειτουργία.
- (68) Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η Íslandsbanki κατέχει μερίδιο αγοράς [> 30] % των πωλήσεων επιχειρήσεων και οργανισμών, [> 30] % των επενδυτικών υπηρεσιών λιανικής, [> 25] % των ιδιωτικών τραπεζικών αγορών, [> 35] % των αγορών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και [> 15] % της αγοράς ιδιωτικών συνταξιοδοτικών υπηρεσιών ⁽³⁷⁾.

3.2. Σύγκριση παλαιάς και νέας τράπεζας

3.2.1. Σύγκριση της Glitnir και της Íslandsbanki (2008)

Πίνακας 1

Ο ισολογισμός έναρξης της Íslandsbanki σε σύγκριση με τον ισολογισμό της Glitnir για το πρώτο εξάμηνο του 2008

	Íslandsbanki hf.	Glitnir banki hf.	
(ISK m)	15.10.2008	30.6.2008	Δ %
Cash and balances with Central Bank	53 829	37 550	43 %
Derivatives	0	278 404	- 100 %
Bonds and debt instruments	3 762	217 873	- 98 %
Shares and equity instruments	3 944	71 767	- 95 %
Securities used for hedging	0	162 332	- 100 %
Loans to banks	10 597	328 027	- 97 %
Loans to customers	482 536	2 548 164	- 81 %
Investments in associates	296	540	- 45 %
Investment property	1 589	5 539	- 71 %
Property and equipment	1 773	4 897	- 64 %
Intangible assets	107	63 218	- 100 %
Deferred tax assets	34	2 018	- 96 %
Non-current assets held for sale	1 894	908	109 %

⁽³⁵⁾ Η Íslandsbanki κατέχει το δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς στο NASDAQ OMX Iceland, στην αγορά σταθερού εισοδήματος, σύμφωνα με τα στοιχεία του κύκλου εργασιών για το 2011.

⁽³⁶⁾ Ωστόσο, δεδομένου ότι οι περισσότερες από τις συναλλαγές που καθορίζουν το μερίδιο αγοράς της τράπεζας σε αυτόν τον επιχειρηματικό τομέα δεν δημοσιεύονται, πρόκειται απλώς για τις βέλτιστες δυνατές εκτιμήσεις που υποβλήθηκαν από τις ισλανδικές αρχές.

⁽³⁷⁾ Ωστόσο, δεδομένου ότι οι περισσότερες συναλλαγές που καθορίζουν το μερίδιο αγοράς της τράπεζας σε αυτό το τμήμα επιχειρήσεων δεν αναφέρονται δημοσίως, αυτές είναι μόνο οι καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές.

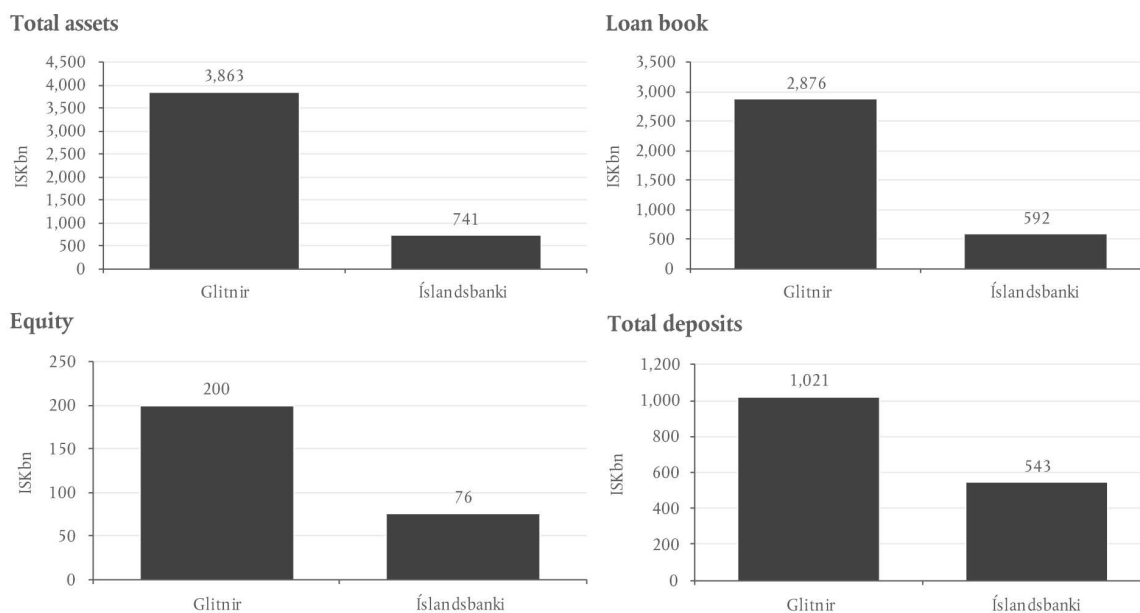
	Islandsbanki hf.	Glitnir banki hf.	
(ISK m)	15.10.2008	30.6.2008	Δ %
Share subscription	64 225	0	100 %
Other assets	5 279	141 560	- 96 %
Total Assets	630 965	3 862 797	- 84 %
Short positions	0	23 312	- 100 %
Derivatives	0	109 903	- 100 %
Deposits from Central Bank & banks	134 303	311 775	- 57 %
Deposits from customers	361 302	709 584	- 49 %
Debt issued and other borrowed funds	53 808	2 241 976	- 98 %
Subordinated loans	103	145 902	- 100 %
Post-employment obligations	0	696	- 100 %
Current tax liabilities	34	812	- 96 %
Deferred tax liabilities	0	4 937	- 100 %
Non-current liabilities held for sale	1 285	0	100 %
Other liabilities	14 471	113 465	- 87 %
Total Liabilities and Equity	565 306	3 662 362	- 85 %
Share capital	10 000	14 547	- 32 %
Share premium	55 000	53 174	3 %
Other reserves		37 143	- 100 %
Retained earnings		94 744	- 100 %
Minority interest	660	727	- 9 %
Total Equity	68 030	200 435	- 66 %
Total Liabilities and Equity	630 965	3 862 797	- 84 %

- (69) Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ της νέας και της παλαιάς τράπεζας, τόσο από την άποψη των πράξεων όσο και του μεγέθους τους. Η Islandsbanki είναι κατά κύριο λόγο εγχώρια τράπεζα χωρίς αδειοδοτημένες τραπεζικές λειτουργίες στο εξωτερικό, ενώ η Glitnir ήταν διεθνής τράπεζα με λειτουργίες σε 11 χώρες. Η Islandsbanki έχει τέσσερις επιχειρηματικούς τομείς: τον τομέα λιανικών και εμπορικών τραπεζικών υπηρεσιών, τον τομέα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, τον τομέα υπηρεσιών εταιρικής και επενδυτικής τραπεζικής, και την αγορά διαθεσίμων και κεφαλαίου. Όλοι οι τομείς επικεντρώνονται στην εγχώρια αγορά. Πιο συγκεκριμένα, η κλίμακα των λειτουργιών της Islandsbanki είναι σημαντικά μικρότερη από εκείνη της Glitnir· ο ισολογισμός της παλαιάς τράπεζας ύψους 3.862 δισεκατ. ισλανδικών κορονών εν συγκρίσει με τα 631 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες της νέας τράπεζας αναλογεί σε μείωση της τάξης του 84 %. Στον παραπάνω πίνακα 1 απεικονίζεται σύγκριση του ισολογισμού της παλαιάς τράπεζας τον Ιούνιο του 2008 και του ισολογισμού έναρξης της νέας τράπεζας.

- (70) Η Glitnir είχε ένα ποικίλο χρηματοδοτικό μείγμα και ήταν μεγάλη εκδότρια ομολόγων που πωλούνταν σε όλον τον κόσμο. Αντίθετα, η χρηματοδότηση της Islandsbanki βασίζεται κυρίως σε καταθέσεις. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την πιθανή αδυναμία της τράπεζας για πρόσβαση σε παρόμοιες πηγές χρηματοδότησης με την προκάτοχό της (βραχυπρόθεσμα τουλάχιστον), περιορίζει την ικανότητα της τράπεζας να αναπτυχθεί. Η σύγκριση στο Διάγραμμα 1 των βασικών δεικτών των δύο τραπεζών παρουσιάζει σημαντικές διαφορές ⁽³⁸⁾:

Διάγραμμα 1

Η Islandsbanki κατά την ίδρυσή της, σε σύγκριση με την Glitnir το 2008 (Q2), επιλεγμένα στοιχεία

- (71) Η νέα τράπεζα έχει επίσης σημαντικά λιγότερο προσωπικό. Ο μέσος αριθμός των αντίστοιχων εργαζομένων πλήρους απασχόλησης στην Glitnir κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008 ήταν 2 174 σε σύγκριση με τους 1 110 εργαζομένους στην Islandsbanki (συμπεριλαμβανομένων των θυγατρικών) κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009, διαφορά που ανέρχεται στο 49 %. Τα στοιχεία των εγχώριων λειτουργιών για τις ίδιες περιόδους καταδεικνύουν μόνο ότι η νέα τράπεζα απασχολούσε 242 λιγότερο προσωπικό από ό,τι η Glitnir.

3.3. Εθνική νομική βάση για τα μέτρα ενίσχυσης

— Νόμος αριθ. 125/2008, της 6ης Οκτωβρίου 2008, για τις εκταμιεύσεις του δημόσιου ταμείου λόγω εκτάκτων περιστάσεων στη χρηματοπιστωτική αγορά κ.λπ., γνωστότερος ως νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων

- (72) Ο νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων παρέσχε στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας αρμοδιότητα να παρεμβαίνει «σε ακραίες περιπτώσεις», να έχει εξουσία στις συνεδριάσεις των μετόχων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου, και να λαμβάνει αποφάσεις για τη διάθεση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας αναγνωρίστηκε επίσης η δυνατότητα να διορίζει επιτροπές εκκαθάρισης στις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις που είχε αναλάβει, και οι οποίες διατηρούσαν τις αρμοδιότητες στις συνεδριάσεις των μετόχων. Κατά την εκκαθάριση των ιδρυμάτων, ο νόμος παρέχει προτεραιότητα στις αξιώσεις των κατόχων καταθέσεων και στα συστήματα εγγύησης καταθέσεων. Ο νόμος εξουσιοδότησε επίσης το Υπουργείο Οικονομικών της Ισλανδίας για την ίδρυση νέων τραπεζών. Ο νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων περιλαμβάνει τροπολογίες στον νόμο αριθ. 161/2002 περί πιστωτικών ιδρυμάτων, στον νόμο αριθ. 87/1998 περί επίσημης εποπτείας των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων, στον νόμο αριθ. 98/1999 για τις εγγυήσεις καταθέσεων και το σύστημα αποζημίωσης των επενδυτών, καθώς και στον νόμο αριθ. 44/1998 περί στεγαστικών θεμάτων.

— Νόμος συμπληρωματικού κρατικού προϋπολογισμού του 2008 (άρθρο 4)

— Νόμος για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2009 (άρθρο 6)

⁽³⁸⁾ Τα διαγράμματα βασίζονται στα στοιχεία για την Glitnir κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008 και για την Islandsbanki κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009.

3.4. Τα μέτρα ενίσχυσης

- (73) Η παρέμβαση των ισλανδικών αρχών μετά τη χρεοκοπία της Glitnir Bank έχει περιγραφεί ανωτέρω, ενώ καθορίστηκε αναλυτικότερα στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας. Η ουσία των παρεμβάσεων συνοψίζεται ως εξής: Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας ανέλαβε τον έλεγχο της Glitnir στις 7 Οκτωβρίου 2008, και οι εγχώριες υποχρεώσεις και τα (περισσότερα) εγχώρια περιουσιακά στοιχεία μεταβίβαστηκαν στη New Glitnir. Η παλαιά τράπεζα και οι πιστωτές της έπρεπε να λάβουν αποζημίωση για την εν λόγω μεταβίβαση, λαμβάνοντας το ποσό που προέκυψε από τη διαφορά μεταξύ περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Καθώς ο προσδιορισμός της διαφοράς αυτής αποδείχθηκε δύσκολος και χρονοβόρος, το κράτος χορήγησε αρχικό κεφάλαιο και τη δέσμευση περαιτέρω εισφοράς κεφαλαίου σε περίπτωση ανάγκης. Έπειτα κεφαλαιοποίησε την τράπεζα, ενώ τελικά επιτεύχθηκε συμφωνία μεταξύ κράτους και πιστωτών της παλαιάς τράπεζας τον Οκτώβριο, γεγονός που οδήγησε στη μείωση της συμμετοχής του κράτους στην τράπεζα από 100 % σε 5 %. Η Αρχή θεωρεί ότι αυτή η ημερομηνία — 15 Οκτωβρίου 2009 — σηματοδοτεί την έναρξη της πενταετούς περιόδου αναδιάρθρωσης, η οποία, κατά συνέπεια, θα διαρκέσει έως τις 15 Οκτωβρίου 2014.
- (74) Η παρακάτω ενότητα περιορίζεται στην περιγραφή των εν λόγω πτυχών κρατικής παρέμβασης που συνιστούν τα μέτρα ενίσχυσης τα οποία απαιτούνται για την αξιολόγηση, σύμφωνα με το άρθρο 61 της συμφωνίας ΕΟΧ.

3.4.1. Κεφάλαιο κατηγορίας I

- (75) Το κράτος χορήγησε δύο φορές κεφάλαιο κατηγορίας I — μία φορά κατά την ίδρυση της New Glitnir, και στη συνέχεια κατά την πλήρη (και αναδρομική) κεφαλαιοποίηση της τράπεζας· ακολούθησε συμφωνία με τους πιστωτές της παλαιάς τράπεζας σύμφωνα με την οποία το κράτος διατήρησε μερίδιο της τάξης του 5 % στην τράπεζα.

3.4.1.1. Αρχικό κεφάλαιο

- (76) Μετά την ίδρυση της νέας τράπεζας, της Islandsbanki, το κράτος παρείχε 775 εκατ. ισλανδικές κορόνες σε μετρητά ως αρχικό κεφάλαιο της νέας τράπεζας και, επιπλέον, ανέλαβε δέσμευση εισφοράς έως 110 δισεκατ. ισλανδικών κορονών στη νέα τράπεζα σε αντάλλαγμα για το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της. Το πρώτο ποσό αντιστοιχεί στο ελάχιστο κεφάλαιο που απαιτείται σύμφωνα με την ισλανδική νομοθεσία για την ίδρυση τράπεζας, το δεύτερο ποσό υπολογίστηκε ως το 10 % της αρχικής εκτίμησης του πιθανού μεγέθους του ισοζυγίου των περιουσιακών στοιχείων σταδισμένου κινδύνου της τράπεζας, και συμπεριλήφθηκε στον κρατικό προϋπολογισμό για το 2009 ως κατανομή των κρατικών κονδυλίων για την αντιμετώπιση των έκτακτων περιστάσεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Αυτή η κατανομή κεφαλαίου είχε ως στόχο να παρέχει επαρκή εγγύηση της λειτουργικότητας της τράπεζας έως ότου επιλυθούν τα θέματα που αφορούσαν την οριστική ανακεφαλαιοποίησή της, συμπεριλαμβανομένου του μεγέθους του ισολογισμού έναρξης της βάσει αποτίμησης της αποζημίωσης που έπρεπε να καταβληθεί στην παλαιά τράπεζα για τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία.

3.4.1.2. Εισφορά κεφαλαίου και διατήρηση του ποσοστού 5 % ως μέρος του διακανονισμού με τους πιστωτές της παλαιάς τράπεζας

- (77) Στις 20 Ιουλίου 2009, η κυβέρνηση της Ισλανδίας και η επιτροπή εκκαθάρισης της Glitnir σύναψαν συμφωνία σχετικά με την αρχική κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki και τη βάση για την οφειλόμενη αποζημίωση στους πιστωτές της Glitnir ως αντάλλαγμα για τη μεταβίβαση των περισσότερων εγχώριων περιουσιακών στοιχείων και καταθέσεων από την Glitnir⁽³⁹⁾. Βάσει της συμφωνίας αυτής, το κράτος ανέλαβε δέσμευση στις 14 Αυγούστου 2009 για τη χορήγηση πρόσθετων ιδίων κεφαλαίων στην Islandsbanki ύψους 64,2 δισεκατ. ισλανδικών κορονών, αυξάνοντας το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της τράπεζας σε 65 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες, το οποίο απαιτείτο για την τήρηση της απαίτησης της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας για ποσοστό κατηγορίας I της τάξης του 12 %. Η συμφωνία προέβλεπε δύο πιθανές επιλογές σχετικά με την πληρωμή των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων και τη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο· είτε η Glitnir θα εγγραφόταν για την πλειοψηφική συμμετοχή στην Islandsbanki και θα έπρεπε να της καταβληθούν τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία με μετοχές της τράπεζας ή, στην περίπτωση που η εν λόγω εγγραφή δεν ολοκληρωνόταν, η κρατική κεφαλαιοποίηση θα παρέμενε ως έχει και το κράτος θα εξακολουθούσε να κατέχει την Islandsbanki. Στην Glitnir δόθηκε διορία έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2009 να αποφασίσει ποια επιλογή θα ακολουθήσει· η προθεσμία αυτή παρατάθηκε στη συνέχεια έως τις 15 Οκτωβρίου 2009. Στις 15 Οκτωβρίου 2009 ανακοινώθηκε ότι η επιτροπή εκκαθάρισης της Glitnir αποφάσισε, για λογαριασμό των πιστωτών της, να λάβει το 95 % του μετοχικού κεφαλαίου της Islandsbanki ως αποζημίωση για τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία από την παλαιά προς τη νέα τράπεζα. Το κράτος διατήρησε το υπόλοιπο 5 %.

⁽³⁹⁾ Μικρές τροποποιήσεις στην εν λόγω συμφωνία έγιναν στις 31 Ιουλίου 2009, στις 14 Αυγούστου 2009 και στις 4 Σεπτεμβρίου 2009, ενώ η τελική συμφωνία υπεγράφη στις 13 Σεπτεμβρίου 2009.

- (78) Στο πλαίσιο της συμφωνίας, συμφωνήθηκε ότι η επιτροπή εκκαθάρισης (οι πιστωτές) θα αποζημιώνει το κράτος για τους οφειλόμενους δικαιοπρακτικούς τόκους που αφορούν τις επενδύσεις του κατά την περίοδο που το κράτος κατείχε την τράπεζα με το ποσό των 8,3 δισεκατ. ισλανδικών κορονών. Αυτό ισοδυναμούσε με απόδοση 12,8 %, η οποία σε ετήσια βάση ανερχόταν στο 13,9 %, και ολοκλήρωνε τον διακανονισμό σχετικά με τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία από την Glitnir στην Islandsbanki μετά την κατάρρευση των τραπεζών τον Οκτώβριο του 2008.

3.4.2. Εισφορά κεφαλαίου κατηγορίας II

- (79) Στις 15 Οκτωβρίου 2009 η κυβέρνηση χορήγησε επίσης στην τράπεζα δάνειο μειωμένης εξασφάλισης για την ενίσχυση των ιδίων κεφαλαίων και της θέσης ρευστότητας, με στόχο τη συμμόρφωση με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας. Το εξαρτημένο δάνειο είναι διαθέσιμο σε ευρώ και ανέρχεται σε 25 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες του κεφαλαίου κατηγορίας II υπό τη μορφή ενός μέσου που παρέχει στην Islandsbanki τη δυνατότητα να εκδίδει τραπεζογραμμάτια μειωμένης εξασφάλισης. Η προθεσμία των τραπεζογραμματίων είναι δέκα έτη από τις 30 Δεκεμβρίου 2009. Το μέσο διαθέτει ενσωματωμένα κίνητρα εξόδου υπό τη μορφή κλιμακούμενου επιτοκίου μετά από πέντε χρόνια. Στο πλαίσιο της συμφωνίας, το ετήσιο επιτόκιο για τα πρώτα πέντε έτη είναι 400 μονάδες βάσης πάνω από το Euribor ⁽⁴⁰⁾ και την περίοδο πέντε έως δέκα ετών μετά την ολοκλήρωση της συμφωνίας, το ετήσιο επιτόκιο είναι 500 μονάδες βάσης πάνω από το Euribor.
- (80) Σε συνδυασμό με τα μέτρα του κεφαλαίου κατηγορίας I που περιγράφονται παραπάνω, η εισφορά κεφαλαίου κατηγορίας II διασφάλισε τη συμμόρφωση της Islandsbanki με την απαίτηση της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας για ελάχιστη κεφαλαιακή επάρκεια της τάξης του 16 % στις 15 Οκτωβρίου 2009.

3.4.3. Εγγύηση καταθέσεων

- (81) Προκειμένου να συμμορφωθεί με την οδηγία 97/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997, σχετικά με τα συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών ⁽⁴¹⁾ και την οδηγία 94/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων ⁽⁴²⁾, η Ισλανδία ενέκρινε τον νόμο αριθ. 98/1999 για τις εγγυήσεις καταθέσεων και το σύστημα αποζημίωσης των επενδυτών συστήνοντας, ως εκ τούτου, το ταμείο εγγυήσεων καταθετών και επενδυτών, το οποίο χρηματοδοτείται από τις ετήσιες εισφορές των τραπεζών, που υπολογίζονται σε σχέση με το σύνολο των καταθέσεων της εν λόγω τράπεζας.
- (82) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, και με στόχο την περαιτέρω παροχή περαιτέρω βεβαιότητας και υποστήριξης στο ευρύ κοινό σχετικά με την ασφάλεια των καταθέσεων τους όταν ξέσπασε η κρίση, τα μέτρα διάσωσης των τραπεζών που έλαβε η ισλανδική κυβέρνηση το φθινόπωρο του 2008 εμπειρεύσαν επίσης πρόσθετη κρατική στήριξη των καταθέσεων σε εγχώριες εμπορικές τράπεζες και ταμειυτήρια, εκτός του πεδίου εφαρμογής του νόμου αριθ. 98/1999 για την εφαρμογή της οδηγίας 94/19/ΕΚ περί των συστημάτων εγγυήσεως των καταθέσεων και της οδηγίας 97/9/ΕΚ σχετικά με τα συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών.
- (83) Σύμφωνα με ανακοίνωση που εξέδωσε το γραφείο του πρωθυπουργού στις 6 Οκτωβρίου 2008 «η κυβέρνηση της Ισλανδίας τονίζει ότι οι καταθέσεις στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και τα ταμειυτήρια, καθώς και στα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία, καλύπτονται πλήρως» ⁽⁴³⁾. Το γραφείο του σημερινού πρωθυπουργού επανέλαβε την εν λόγω ανακοίνωση τον Φεβρουάριο και τον Δεκέμβριο του 2009 ⁽⁴⁴⁾. Επιπλέον, έγινε αναφορά στο θέμα αυτό σε δήλωση προθέσεων που απέστειλε η ισλανδική κυβέρνηση στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (και δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και του ΔΝΤ) στις 7 Απριλίου 2010 (επαναλήφθηκε δε σε επιπλέον δήλωση προθέσεων στις 13 Σεπτεμβρίου 2010). Η δήλωση (η οποία φέρει τις υπογραφές του πρωθυπουργού της Ισλανδίας, του Υπουργού Οικονομικών, του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας) αναφέρει ότι

⁽⁴⁰⁾ Διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού σε ευρώ.

⁽⁴¹⁾ ΕΕ L 84 της 26.3.1997, σ. 22.

⁽⁴²⁾ ΕΕ L 135 της 31.5.1994, σ. 5.

⁽⁴³⁾ Η αγγλική μετάφραση της ανακοίνωσης είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://eng.forsaetisraduneyti.is/news-and-articles/nr/3033>.

⁽⁴⁴⁾ <http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/2842>

⁽⁴⁴⁾ <http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/3001>. Ο υπουργός Οικονομικών αναφέρθηκε, επίσης, σε αυτό πρόσφατα σε συνέντευξή του στην εφημερίδα *Víðskiptablaðið* στις 2.12.2010, σ. 8: «[Η δήλωση] θα αποσυρθεί σε εύθετο χρόνο. Δεν προτιθέμεθα να διατηρήσουμε την απεριόριστη εγγύηση των καταθέσεων επί αόριστον. Το ερώτημα για το πότε θα αποσυρθεί εξαρτάται, ωστόσο, από το πότε θα τεθεί σε ισχύ αφενός ένα εναλλακτικό και αποτελεσματικό σύστημα καταθέσεων και αφετέρου ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα που θα έχει επιλύσει πλήρως τα ζητήματά του». (μετάφραση της Αρχής).

«Επί του παρόντος δεσμευόμαστε ως προς την πλήρη προστασία των καταθετών, αλλά όταν διασφαλισθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα θα εκπονήσουμε σχέδιο για τη σταδιακή άρση της γενικής εγγύησης»⁽⁴⁵⁾. Επιπλέον, στην ενότητα του νομοσχεδίου για τον προϋπολογισμό του 2011 σχετικά με τις κρατικές εγγυήσεις, γίνεται αναφορά, σε υποσημείωση, στη δήλωση της ισλανδικής κυβέρνησης ότι οι καταθέσεις στις ισλανδικές τράπεζες απολαμβάνουν κρατικής εγγύησης⁽⁴⁶⁾.

- (84) Πρόσφατη δήλωση του σημερινού Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και πρώην Υπουργού Οικονομικών (2009-2011), Steingrímur Sigfússon, σε συζήτηση στο ισλανδικό κοινοβούλιο σχετικά με το κρατικό κόστος όσον αφορά με την εξαγορά της SpKef από τη Landsbankinn, απεικονίζει περαιτέρω τα παραπάνω: Σύμφωνα με τον υπουργό, πρέπει να συνεκτιμάται, όσον αφορά το εν λόγω θέμα, η δήλωση του κράτους το φθινόπωρο του 2008 ότι όλες οι καταθέσεις σε ταμειυτήρια και εμπορικές τράπεζες είναι ασφαλείς και προστατευμένες. «Οι εργασίες έκτοτε έχουν βασιστεί σε όλες τις περιπτώσεις σε αυτή (ήτοι στη δήλωση), και δυστυχώς είναι αλήθεια ότι αυτές (ήτοι οι πληρωμές λόγω SpKef) θα είναι από τους μεγαλύτερους λογαριασμούς που θα καταβληθούν άμεσα από το κράτος, ως δαπάνες για την εξασφάλιση των καταθέσεων όλων των κατοίκων της Νότιας Χερσονήσου ... και όλων των πελατών της SpKef στα Δυτικά Φιόρδ και στη δυτική και βορειο-δυτική περιοχή ... Δεν πιστεύω ότι κάποιος έχει αναλογιστεί ότι οι κάτοχοι καταθέσεων σε αυτές τις περιοχές θα αντιμετωπιστούν διαφορετικά από τους υπόλοιπους κατοίκους, κατά συνέπεια το κράτος δεν είχε πολλά περιθώρια επιλογής σε αυτό το θέμα»⁽⁴⁷⁾.
- (85) Σύμφωνα με την ισλανδική κυβέρνηση, η πρόσθετη εγγύηση των καταθέσεων θα αρθεί πριν την πλήρη κατάργηση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, το οποίο, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, προβλέπεται επί του παρόντος για το τέλος του 2013.

3.4.4. Ειδική διευκόλυνση ρευστότητας

- (86) Επιπλέον, ως προϋπόθεση οι πιστωτές να αποκτούν μετοχικό κεφάλαιο στη νέα τράπεζα, η κυβέρνηση της Ισλανδίας υπέγραψε νέα συμφωνία με την Islandsbanki στις 11 Σεπτεμβρίου 2009, η οποία θα τεθεί σε ισχύ σε περίπτωση που η επιτροπή εκκαθάρισης της Glitnir αποφάσιζε να ασκήσει το δικαίωμά της να γίνει ιδιοκτήτρια της τράπεζας κατά πλειοψηφία⁽⁴⁸⁾. Στο πλαίσιο της συμφωνίας, το Υπουργείο Οικονομικών δεσμεύεται να δανείσει κρατικά ομόλογα με δυνατότητα επαναγοράς ως αντάλλαγμα για ειδικά καθορισμένα περιουσιακά στοιχεία σχετικά με τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται στη συμφωνία αξίας έως και 25 δισεκατ. ισλανδικών κορονών.
- (87) Οι βασικοί όροι της συμφωνίας για την παροχή ρευστότητας έχουν ως εξής:

Μέγιστο ποσοστό δανείου: 25 δις ισλανδικές κορόνες

Προθεσμία Έως τον Σεπτέμβριο του 2012

Αμοιβή: 3,0 % επί των αρχικών 8 δισεκατ. ισλανδικών κορονών· 3,5 % επί των επόμενων 8 δισεκατ. ισλανδικών κορονών· 4,0 % επί των ποσών άνω των 16 δισεκατ. ισλανδικών κορονών

Τέλη: Η Islandsbanki υποχρεούται να καταβάλει το 0,5 % του δανείου σε κάθε περίπτωση που παρέχονται νέοι τίτλοι

Σύμβαση αντασφάλισης: Η Islandsbanki υποχρεούται να παρέχει σύμβαση αντασφάλισης για το δάνειο χρεογράφων του Δημοσίου, η οποία μπορεί να έχει τον χαρακτήρα χρηματοπιστωτικών περιουσιακών στοιχείων σε διάφορες μορφές.

⁽⁴⁵⁾ Η σχετική παράγραφος βρίσκεται στην ενότητα 16 (σελίδα 6) της επιστολής: http://www.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Letter_of_Intent_2nd_review_-_o.pdf

⁽⁴⁶⁾ [Mbl 10.6.2012].

⁽⁴⁷⁾ Ανεπίσημη μετάφραση από την Αρχή της δήλωσης που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα Morgunblaðið (www.mbl.is) στις 10 Ιουνίου 2012.

⁽⁴⁸⁾ Υπεγράφη επίσης παράρτημα στις 13.1.2010, ενώ υπεγράφη νέα συμφωνία στις 19.7.2010 ως απάντηση σε ορισμένες παρατηρήσεις που υπέβαλε η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας.

- (88) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η εν λόγω διευκόλυνση ρευστότητας είναι απαραίτητη, διότι η απόφαση των πιστωτών να αναλάβουν την ιδιοκτησία της Islandsbanki μείωσε σημαντικά την κατοχή από την τράπεζα των περιουσιακών στοιχείων με δυνατότητα επαναγοράς, απειλώντας παράλληλα την ικανότητά της να συμμορφωθεί με τις εποπτικές απαιτήσεις σχετικά με τα αποθέματα ρευστότητας⁽⁴⁹⁾. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η διευκόλυνση στόχο έχει να αποτελέσει πρόσθετο μέτρο που θα χρησιμοποιείται μόνο σε περίπτωση ανεπάρκειας άλλων πηγών ρευστότητας. Η τιμολόγηση και οι όροι της διευκόλυνσης περιλαμβάνουν κίνητρα που αποθαρρύνουν τη χρήση της σε περίπτωση που είναι διαθέσιμες άλλες επιλογές. Έως σήμερα, η διευκόλυνση δεν έχει χρησιμοποιηθεί.

3.4.5. Συμφωνία δανεισμού χρεογράφων της Straumur

- (89) Στις 9 Μαρτίου 2009, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας, ενεργώντας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που της παρασχέθηκαν από τον νόμο περί εκτάκτων περιστάσεων, ανέλαβε τον έλεγχο των μετόχων της Straumur-Burdaras Investment Bank hf. («Straumur») και διόρισε επιτροπή εκκαθάρισης με στόχο την αντικατάσταση του Διοικητικού της Συμβούλιο⁽⁵⁰⁾. Μετά από διαβουλεύσεις με την επιτροπή εκκαθάρισης, τους πιστωτές, την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας και το Υπουργείο Οικονομικών στις 17 Μαρτίου 2009, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας μεταβίβασε τις υποχρεώσεις για τις καταθέσεις της Straumur στην Islandsbanki⁽⁵¹⁾. Σε αντάλλαγμα, η Straumur εξέδωσε ομόλογο με εγγύηση επί των περιουσιακών στοιχείων της, ως αποπληρωμή για την ανάληψη των υποχρεώσεων καταθέσεων. Το ομόλογο εκδόθηκε στις 3 Απριλίου 2009 για το ποσό των 43 679 014 232 ισλανδικών κορονών για την περίοδο έως τις 31 Μαρτίου 2013. Το ομόλογο φέρει τόκο επί του ποσού του REIBOR⁽⁵²⁾ συν 190 μονάδες βάσης έως τη λήξη. Ταυτόχρονα, η Islandsbanki και το Υπουργείο Οικονομικών υπέγραψαν συμφωνία δανεισμού χρεογράφων, στην οποία το κράτος δεσμεύει αποτελεσματικά κρατικά τραπεζογραμμάτια με δυνατότητα επαναγοράς ως εγγύηση για την αξίωση της Straumur, σε αντάλλαγμα για την οποία η Islandsbanki μπορεί να αποκτήσει ρευστότητα από την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας, στον βαθμό η ρευστότητα είναι αναγκαία ως αποτέλεσμα της ανάληψης υποχρέωσης της Islandsbanki για τις καταθέσεις της Straumur.
- (90) Στο πλαίσιο της συμφωνίας, η Islandsbanki έχει δεσμευθεί να επιστρέψει στο κράτος το ποσό των κρατικών ομολόγων που ισούται με τις πληρωμές που λαμβάνει η τράπεζα σύμφωνα με το ομόλογο που έχει εκδώσει η Straumur. Τα μέρη συμφώνησαν επίσης ότι, σε περίπτωση που η Islandsbanki δεν εξοφληθεί πλήρως σε ομόλογα και σε περίπτωση που το κράτος δεν έχει καταβάλει το υπόλοιπο του χρέους, η Islandsbanki θα διατηρήσει τα ανεξόφλητα κρατικά ομόλογα. Κατά συνέπεια, η Islandsbanki ουσιαστικά ανέλαβε τις υποχρεώσεις της Straumur για τις καταθέσεις με αντάλλαγμα αντίστοιχο ποσό περιουσιακών στοιχείων με την εγγύηση του κράτους.
- (91) Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το ομόλογο της Straumur επρόκειτο να λήξει στις 31 Μαρτίου 2013. Ωστόσο, εν τω μεταξύ, το ομόλογο αποπληρώθηκε στο ακέραιο χωρίς την παρέμβαση του ισλανδικού κράτους.

3.4.6. Η κεφαλαιοποίηση και εξαγορά της Byr, και η διευκόλυνση δανείου μειωμένης εξασφάλισης που χορηγήθηκε στην Byr

- (92) Όπως περιγράφεται αναλυτικά στην απόφαση αριθ. 126/11/COL της 13ης Απριλίου 2011 (εφεξής «απόφαση σχετικά με την Byr»), η ισλανδική κυβέρνηση χορήγησε κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή κεφαλαίου, καθώς και διευκόλυνση δανείου μειωμένης εξασφάλισης για την ίδρυση της Byr, η οποία συνέχισε τις λειτουργίες της προκατόχου της, της Byr Savings Bank («Old Byr»). Σε αυτήν τη διαδικασία οι πιστωτές της Old Byr έγιναν οι μέτοχοι της (νέας) Byr, μαζί με το ισλανδικό κράτος το οποίο είχε χορηγήσει κεφάλαια για την ίδρυση της νέας εταιρείας.
- (93) Όταν εγκρίθηκε η απόφαση σχετικά με την Byr στις 13 Απριλίου 2011, οι ετήσιοι λογαριασμοί για το έτος 2010 δεν ήταν ακόμη διαθέσιμοι. Ωστόσο, σε εκείνο το σημείο η διοίκηση της Byr ήταν βέβαιη ότι τα μέτρα διάσωσης που είχαν προσωρινά εγκριθεί από την Αρχή στην απόφαση σχετικά με την Byr θα αρκούσαν για να διασφαλιστούν οι λειτουργίες της τράπεζας, τουλάχιστον έως ότου υποβληθεί στην Αρχή σχέδιο αναδιάρθρωσης για την καθιέρωση μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου των οικονομικών λογαριασμών της τράπεζας για το πρώτο εξάμηνο του 2011, κατέστη προφανές ότι ήταν απαραίτητη η περαιτέρω υποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της Byr το οποίο με τη σειρά του μείωσε το ποσοστό ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας της τράπεζας.

⁽⁴⁹⁾ Όπως προαναφέρθηκε, ένας από τους όρους της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας ήταν ότι τα ρευστά ή υπό τη μορφή ρευστών περιουσιακά στοιχεία πρέπει να ανέρχονται στο 5 % των καταθέσεων όψεως και οι τράπεζες πρέπει να είναι σε θέση να αντέξουν μια στιγμιαία εκροή καταθέσεων της τάξης του 20 %.

⁽⁵⁰⁾ Η απόφαση είναι διαθέσιμη στα Αγγλικά στο: <http://fme.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=6055>

⁽⁵¹⁾ Η απόφαση είναι διαθέσιμη στα Αγγλικά στο: <http://fme.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=6077>

⁽⁵²⁾ REIBOR σημαίνει το διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού του Ρέικιαβικ, που αντιπροσωπεύει το διατραπεζικό επιτόκιο της αγοράς για βραχυπρόθεσμα δάνεια σε ισλανδικές εμπορικές τράπεζες και ταμειοθήρια. Η προσέγγιση είναι παρόμοια με το πόσες χώρες χρησιμοποιούν το διατραπεζικό επιτόκιο του Λονδίνου (LIBOR) ως βασικό επιτόκιο για δάνεια μεταβλητού επιτοκίου, αλλά οι ισλανδικές τράπεζες χρησιμοποιούν το REIBOR (συν μια πριμοδότηση) ως βάση για την παροχή δανείων μεταβλητού επιτοκίου στο νόμισμα της Ισλανδίας, την κορόνα.

- (94) Όπως περιγράφεται αναλυτικά στην απόφαση αριθ. 325/11/COL της 19ης Οκτωβρίου 2011 («δεύτερη απόφαση σχετικά με την Byg»), η συνακόλουθη έλλειψη κεφαλαίων δεν μπορούσε να διορθωθεί, και η Byg διατέθηκε προς πώληση. Η επακόλουθη εξαγορά, ιδίως η δυνητική χρήση της κρατικής ενίσχυσης για τον σκοπό αυτόν από την Islandsbanki, εγκρίθηκε από την Αρχή στη δεύτερη απόφαση σχετικά με την Byg, με την επιφύλαξη της επίσημης διαδικασίας έρευνας της Αρχής σχετικά με το κατά πόσον η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Islandsbanki ήταν συμβατή με τη συμφωνία ΕΟΧ, η οποία αξιολογείται στην παρούσα απόφαση.
- (95) Επιπλέον, η Αρχή εξέτασε τη συνεχή διαθεσιμότητα της διευκόλυνσης δανείου μειωμένης εξασφάλισης για την ενδιάμεση περίοδο έως ότου διεξαχθεί η επίσημη συγχώνευση μεταξύ Byg και Islandsbanki, δηλαδή για όσο χρονικό διάστημα η Byg αποτελούσε χωριστή νομική οντότητα βάσει του εθνικού δικαίου, ώστε να είναι συμβατή με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, ούτε η Byg ούτε η Islandsbanki χρησιμοποίησαν ποτέ τη διευκόλυνση δανείου μειωμένης εξασφάλισης.
- (96) Η Αρχή ανέφερε ότι το αποτέλεσμα της τελικής αξιολόγησης των μέτρων αυτών εξαρτάτο από τα στοιχεία στο σχέδιο αναδιάρθρωσης για τη συγχωνευθείσα οντότητα της Islandsbanki και της Byg, το οποίο η ισλανδική κυβέρνηση είχε δεσμευτεί να υποβάλει το αργότερο εντός 3 μηνών από την εκτέλεση της προβλεπόμενης συναλλαγής. Πράγματι, σύμφωνα με την παραπάνω περιγραφή, υποβλήθηκε έγκαιρα σχέδιο αναδιάρθρωσης για τη συγχωνευθείσα οντότητα, το οποίο η Αρχή θα αξιολογήσει παρακάτω.

Τ ο σ χ έ δ ι ο α ν α δ ι ά ρ θ ρ ω σ η ς

- (97) Οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν σχέδιο αναδιάρθρωσης για την Islandsbanki στις 31 Μαρτίου 2011. Μετά την εξαγορά της Byg, το σχέδιο τροποποιήθηκε, επικαιροποιήθηκε και υποβλήθηκε εκ νέου από τις ισλανδικές αρχές στις 22 Φεβρουαρίου 2012 (εφεξής «σχέδιο αναδιάρθρωσης»). Το σχέδιο αναδιάρθρωσης συμπληρώθηκε με ένα πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο στις 14 Ιανουαρίου 2012⁽⁵³⁾ και με έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), η οποία υποβλήθηκε στο ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας την 1η Απριλίου 2012.
- (98) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης, μαζί με το πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο, αντιμετωπίζει τα ουσιώδη ζητήματα βιωσιμότητας, κατανομής των βαρών και περιορισμού των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Islandsbanki θα επικεντρωθεί στις βασικές επιχειρηματικές δραστηριότητές της και την αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων των εταιρειών και των νοικοκυριών.
- (99) Επιπρόσθετα, οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP) για το 2012 προκειμένου να αποδείξουν την ικανότητα της Islandsbanki να αντεπεξέρχεται τις πιέσεις που ασκούνται.
- (100) Όπως αναφέρεται παραπάνω, η Αρχή θεωρεί ότι η περίοδος αναδιάρθρωσης θα διαρκέσει έως τις 15 Οκτωβρίου 2014.

3.4.7. Περιγραφή του σχεδίου αναδιάρθρωσης

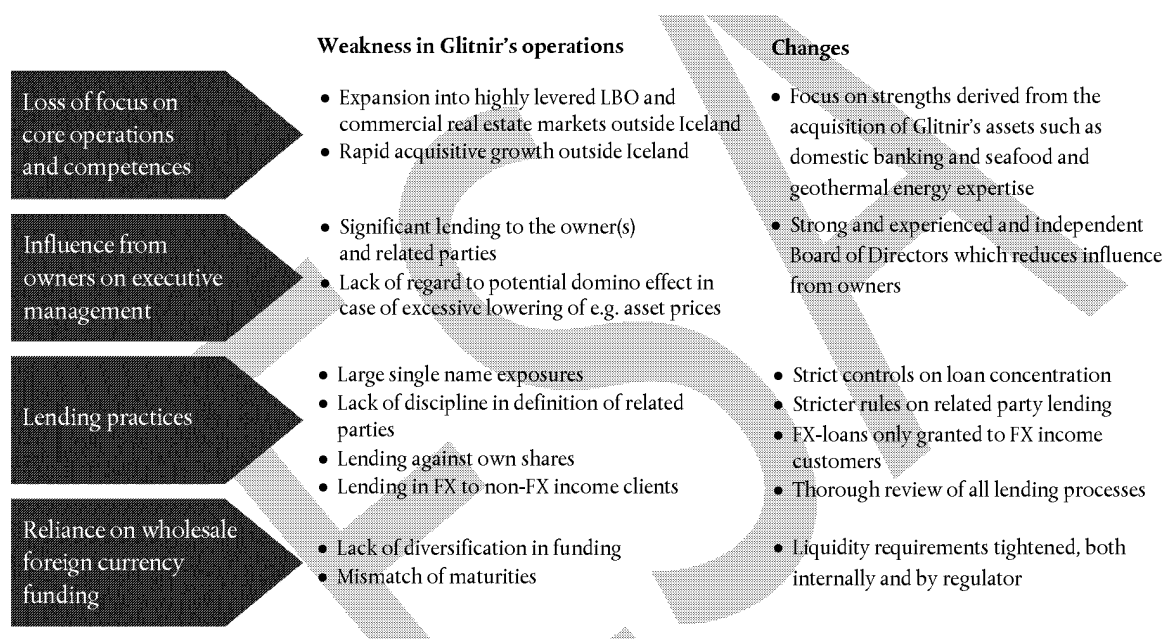
- (101) Οι ισλανδικές αρχές και η Τράπεζα θεωρούν ότι η αναδιάρθρωση της Islandsbanki θα διασφαλίσει την επιστροφή της σταθερότητας και της σωστής χρηματοδότησης στην τράπεζα με σταθερό λόγο κεφαλαίου/υποχρεώσεων, ώστε να είναι σε θέση να διατηρήσει τον ρόλο της ως πάροχος πίστωσης στην πραγματική οικονομία. Υποστηρίζουν ότι αυτό θα επιτευχθεί με τα εξής μέτρα:
- (i) απομόγχευση του ισολογισμού με εκκαθάριση της παλαιάς τράπεζας και ίδρυση νέας τράπεζας·
  - (ii) δημιουργία και διατήρηση ισχυρής θέσης λόγου κεφαλαίου/υποχρεώσεων
  - (iii) επίτευξη ικανοποιητικής κερδοφορίας
  - (iv) δημιουργία και διατήρηση ισχυρής ρευστότητας
  - (v) αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου δανείων για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις

⁽⁵³⁾ Το πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο έχει επίσης συμπληρωθεί με την παρουσίαση των βασικών αλλαγών στο πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο, που εκπονήθηκε για τη Συνεδρίαση Διοικητικού Συμβουλίου της 27ης Μαρτίου 2012, και αντικατοπτρίζεται στην έκθεση της ICAAP.

- (vi) βελτίωση της στρατηγικής χρηματοδότησης
- (vii) επίτευξη οικονομικής απόδοσης
- (viii) βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης
- (102) Πριν από την αναλυτικότερη περιγραφή του κάθε σημείου ξεχωριστά, συνοψίζεται παρακάτω η άποψη της τράπεζας σχετικά με τον τρόπο που αντιμετωπίζονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης της Islandsbanki οι αδυναμίες που συνέβαλαν στην κατάρρευση της Glitnir. Επισημαίνεται ότι, παρότι η Islandsbanki στηρίζεται στις εγχώριες λειτουργίες της Glitnir, αποτελεί διαφορετική τράπεζα. Επίσης υποστηρίζεται ότι έγιναν ουσιαστικές αλλαγές για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που πιστεύεται ότι συνέβαλαν στην κατάρρευση της προκατόχου. Μεταξύ των πιο σημαντικών αλλαγών είναι οι τροποποιήσεις των κανόνων σχετικά με τον δανεισμό των συνδεδεμένων μερών, την κατάργηση δανεισμού με το απόδεμα ως εγγύηση και δανεισμού ξένου συναλλάγματος ⁽⁵⁴⁾ σε πελάτες που δεν διαθέτουν συναλλάγμα και την επιβολή αυστηρότερης πειθαρχίας με διάφορους τρόπους όσον αφορά τις εγκρίσεις δανείων. Παρότι η Islandsbanki, όπως ακριβώς και η Glitnir, προτίθεται να παράσχει ευρύ φάσμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στην ισλανδική αγορά, η διαφορά της προτραπεζικής και μετατραπεζικής κρίσης στην Islandsbanki είναι πιο ορατή όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί επιχειρηματικά η τράπεζα (διεργασίες, διαδικασίες, έγγραφα, κανόνες και ρυθμίσεις) και όχι το τι φάσμα υπηρεσιών και προϊόντων παρέχει. Οι απόψεις της Islandsbanki επί του θέματος συνοψίζονται με διαφορετικό τρόπο στο παρακάτω διάγραμμα 2:

Διάγραμμα 2

Προηγούμενες αδυναμίες και οι αλλαγές για την αντιμετώπιση των εν λόγω αδυναμιών

- (103) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης, καθώς και το πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο, βασίζονται σε σειρά γενικών και οικονομικών παραδοχών ⁽⁵⁵⁾. Οι εν λόγω παραδοχές αποτελούν το οικονομικό θεμέλιο του βασικού σεναρίου, όπως αναφέρεται παρακάτω.

- (104) Οι γενικές παραδοχές προβλέπουν ότι:

— η αναδιάρθρωση θα ολοκληρωθεί έως τα τέλη του [...] στην επιχειρηματική τραπεζική και του [...] στις λιανικές τραπεζικές υπηρεσίες. Η αναπροσαρμογή του επιτοκίου για στεγαστικά δάνεια θα ολοκληρωθεί στα τέλη του [...]. Η απόσβεση της έκπτωσης, όπως περιγράφεται παρακάτω, για το χαρτοφυλάκιο που αποκτήθηκε από την Glitnir θα καταναμηθεί αναλόγως:

⁽⁵⁴⁾ Δανεισμός συναλλάγματος σημαίνει δανεισμός σε ξένο νόμισμα. Το καλυπτόμενο δάνειο σε ξένο νόμισμα συνήθως σχετίζεται με δάνεια που εκφράζονται σε νόμισμα άλλο από εκείνο της χώρας του δανειολήπτη.

⁽⁵⁵⁾ Οι οικονομικές παραδοχές στις οποίες βασίζονται οι προβλέψεις εκπονούνται από το τμήμα ερευνών της τράπεζας. Οι γενικές παραδοχές συντάχθηκαν από τους επικεφαλής των σχετικών τμημάτων και ανωτέρους υπαλλήλους και φέρουν τις υπογραφές του εκτελεστικού διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας.

- η τράπεζα θα έχει επιπλέον κέρδος [...] δισεκατ. ισλανδικών κορονών το [...].
- οι έλεγχοι στην κίνηση κεφαλαίων θα αρθούν σταδιακά
- δεν θα υπάρχουν όρια στη χρηματοδότηση βάσει δανεισμού σε ισλανδικές κορόνες. Δεν τεκμαίρεται ότι η χρηματοδότηση βάσει δανεισμού σε ξένο συνάλλαγμα θα υπερβεί τις αποπληρωμές των υφιστάμενων ανεξόφλητων δανείων που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα το 2012· η πρόσβαση στη χρηματοδότηση υπολογίζεται ότι θα καταστεί πιο εύκολα διαθέσιμη από το 2012 και μετά.

(105) Επιπλέον, το διοικητικό συμβούλιο της Islandsbanki έχει υποβάλει σειρά χρηματοδοτικών στόχων:

- απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE): επιτόκιο μηδενικού κινδύνου + [...] %. Το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου θεωρείται ότι είναι το τρέχον επιτόκιο λογαριασμού της Κεντρικής Τράπεζας (3,75 % τον Δεκέμβριο του 2011). Ο στόχος προϋποθέτει ποσοστό κατηγορίας I της τάξης του [...] %
- ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD): [...] % [...]
- ποσοστό κατηγορίας I: [...] % [...]

(106) Οι μακροοικονομικές παραδοχές περιλαμβάνουν

- Η οικονομική ανάπτυξη θα συνεχιστεί το 2012 και μετά, παρότι θα συντελεστεί με βραδύτερο ρυθμό από ό,τι αναμενόταν προηγουμένως. Τα νοικοκυριά θα είναι σε καλύτερη οικονομική θέση καθώς η αγοραστική ισχύς αυξάνεται με την πτώση της ανεργίας.
- Ο πληθωρισμός θα παραμείνει οριακά πάνω από τον στόχο της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας, δηλαδή οριακά κάτω από το 3 % από το 2013 και μετά. Αυτό βασίζεται σε σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία της ισλανδικής κορόνας (με μικρή ενίσχυση κατά την έναρξη της περιόδου) και σε ισορροπημένη αγορά εργασίας, με μέτρια αύξηση των μισθών και σταδιακή αύξηση των τιμών των κατοικιών.

Μέση αλλαγή μεταξύ των ετών (%)	2012	2013	2014	2015	2016
Αύξηση του ΑΕγχΠ	2,2	2,1	3,4	2,3	3,0
Ανεργία	6,6	6,0	5,4	5,0	4,4
Πληθωρισμός	4,4	2,9	2,8	2,7	2,6
Μισθοί	6,7	4,7	4,8	5,0	4,8

Τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια θα παραμείνουν αμετάβλητα γύρω στο 5 % ⁽⁵⁶⁾ το 2012, αλλά σταδιακά θα αυξηθούν με την ανάκαμψη της οικονομίας.

- Παρότι οι συνθήκες στην αγορά εργασίας θα βελτιωθούν, η ανεργία θα παραμείνει σε κάπως υψηλότερα επίπεδα από ό,τι πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση. Η αύξηση των μισθών θα επιταχυνθεί με τη μείωση του ποσοστού ανεργίας.
- Τέλος, υπολογίζεται ότι η ισλανδική κορόνα θα συνεχίσει να αποτελεί το νόμισμα της Ισλανδίας καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Οι συναλλαγματικοί έλεγχοι θα αρθούν σταδιακά από το 2012 και μετά. Ορισμένοι περιορισμοί στις ροές κεφαλαίων θα διατηρηθούν καθ' όλη τη δεκαετία.

(i) Απομόχλευση του ισολογισμού κατά την εκκαθάριση της παλαιάς τράπεζας και την ίδρυση νέας τράπεζας·

(107) Όπως προαναφέρθηκε, τα περισσότερα εγχώρια περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της Glitnir μεταβιβάστηκαν στην Islandsbanki κατά τη διάρκεια του Οκτωβρίου του 2008. Ως αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας, το μεγαλύτερο μέρος γενικού χρέους παρέμεινε στην ιδιοκτησία της Glitnir και, ως εκ τούτου, η Islandsbanki δεν προωδήθηκε ποτέ όπως η Glitnir. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, αυτό σημαίνει ότι το θέμα της απομόχλευσης του ισολογισμού της τράπεζας επιλύθηκε ουσιαστικά τον Οκτώβριο του 2008.

⁽⁵⁶⁾ Από τις 16.5.2012 και μετά, το επιτημέρο εγγυημένο επιτόκιο δανεισμού της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας είναι 5,5 %.

(ii) Δημιουργία και διατήρηση ισχυρής θέσης λόγου κεφαλαίου/υποχρεώσεων

- (108) Ως αποτέλεσμα των μέτρων κεφαλαιοποίησης που περιγράφονται ανωτέρω, και των εξελίξεων από την ίδρυση της τράπεζας και μετά, ιδίως με την επανεκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων (το οποίο θα διευκρινιστεί παρακάτω), η Islandsbanki είχε μεγαλύτερο λόγο κεφαλαίου/υποχρεώσεων από αυτόν που όριζαν οι κεφαλαιακές απαιτήσεις της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας, όπως αναφέρεται παρακάτω στον πίνακα 2:

Πίνακας 2

Λόγοι κεφαλαίου/υποχρεώσεων κατά τη διάρκεια της περιόδου 2008-2011, τα ποσά εκφράζονται σε εκατ. ισλανδικές κορόνες

	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011 (*)
Κεφάλαιο κατηγορίας I:	68 030	91 996	120 993	120 530
Κεφάλαιο κατηγορίας II:	—	24 843	21 251	21 937
Συνολικό κεφάλαιο	68 030	116 839	142 244	142 234
Περιουσιακά στοιχεία σταθμισμένου κινδύνου (RWA)	656 713	589 819	534 431	629 419
Ποσοστό κατηγορίας I	10,4 %	15,6 %	22,6 %	19,1 %
Ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD)	10,4 %	19,8 %	26,6 %	22,6

(*) Κατά την υποβολή του σχεδίου αναδιάρθρωσης, δεν είχε ολοκληρωθεί η χρηματοοικονομική πληροφόρηση για το 2011, και στο σχέδιο αναδιάρθρωσης χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία από τις 30.9.2011. Μετά τη δημοσίευση της δημοσιονομικής κατάστασης της Islandsbanki για το 2011, η Αρχή επικαιροποίησε τα στοιχεία.

- (109) Επιπλέον, σύμφωνα με την έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP) η οποία υποβλήθηκε με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Islandsbanki προβλέπει τους εξής λόγους κεφαλαίου/υποχρεώσεων για την περίοδο 2012 έως 2016, όπως αναφέρεται παρακάτω στον πίνακα 3:

Πίνακας 3

Προβλεπόμενοι λόγοι κεφαλαίου/υποχρεώσεων για το 2012-2016 και περιουσιακά στοιχεία σταθμισμένου κινδύνου (RWA), τα ποσά εκφράζονται σε δισεκατ. ισλανδικές κορόνες

	2012	2013	2014	2015	2016
Περιουσιακά στοιχεία σταθμισμένου κινδύνου (RWA)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Ποσοστό κατηγορίας I	[20-25]%	[15-20]%	[10-20]%	[10-15]%	[10-15]%
Ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD)	[20-30]%	[15-25]%	[15-20]%	[10-20]%	[10-15]%

- (110) Σύμφωνα με τα εν λόγω αριθμητικά στοιχεία, η Islandsbanki αναμένει ότι θα παραμείνει αρκετά πάνω από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης και μετά. [...]

(iii) Επίτευξη ικανοποιητικής κερδοφορίας

- (111) Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, και όπως απεικονίζεται παρακάτω στον πίνακα 4, η απόδοση ιδίων κεφαλαίων της Islandsbanki είναι υγιής από την ίδρυση της τράπεζας το 2008 και μετά (με εξαίρεση το 2011) ⁽⁵⁷⁾.

⁽⁵⁷⁾ Ο λόγος που προβλήθηκε για την πτώση στην απόδοση ιδίων κεφαλαίων το 2011 ήταν η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου σχετικά με τον δανεισμό συναλλάγματος της 15.2.2012 και την απόσβεση της φήμης και πελατείας μετά τη συγχώνευση με την Byg.

Πίνακας 4

Προηγούμενη απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE)

(%)

	2008	2009	2010	2011
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων	17,2	30,0	28,5	1,5

Επιπλέον, το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει την ακόλουθη απόδοση ιδίων κεφαλαίων κατά τη διάρκεια της αναδιάρθρωσης και μετά (πίνακας 5).

Πίνακας 5

Πρόβλεψη απόδοσης ιδίων κεφαλαίων (ROE)

(%)

	2012	2013	2014	2015	2016
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων	[5-15]	[10-20]	[5-15]	[5-15]	[5-15]%

- (112) Η πρόβλεψη αυτή είναι το αποτέλεσμα ενός αναλυτικότερου δημοσιονομικού προγραμματισμού στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, με τις εξής ουσιαστικότερες πτυχές:
- τα κέρδη από τους πλέον σημαντικούς επιχειρηματικούς τομείς αναμένονται στο [...]· αυτό οφείλεται κυρίως στην αύξηση του κόστους χρηματοδότησης και στην απουσία «έκπτωσης στα έσοδα» από το 2014 και μετά.
  - τα κέρδη στον επιχειρηματικό τομέα των αγορών προβλέπεται να αυξηθούν από [...] σε [...] ισλανδικές κορόνες έως το 2016, κυρίως λόγω των μεγαλύτερων εσόδων από τέλη και προμήθειες.
  - το καθαρό περιθώριο κέρδους αναμένεται στο [...] το 2014 και στη συνέχεια αναμένεται να παραμείνει σταθερό.
  - ο αριθμός εργαζομένων αναμένεται να μειωθεί κατά [...]
  - ο λόγος κόστους/εσόδων αναμένεται να μειωθεί από 75 % το 2011 σε [...] % το 2014.
- (113) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η πολύ σταθερή απόδοση της Islandsbanki από την ίδρυσή της και μετά οφείλεται σε κάποιον βαθμό στο γεγονός ότι η τράπεζα εξαγόρασε από την Glitnir το χαρτοφυλάκιο δανείων σε μεγάλη έκπτωση⁽⁵⁸⁾. Η έκπτωση ήταν και θα παραμείνει σημαντικό μέρος των εσόδων της Τράπεζας κατά την αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου δανείων. Ωστόσο, σύμφωνα με τις προβλέψεις, η έκπτωση θα έχει αποσβεστεί πλήρως με την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης.
- (114) Προς στήριξη της άποψης αυτής, οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν υπολογισμό (πίνακας 6), αναφέροντας ποια θα ήταν τα ετήσια αποτελέσματα χωρίς την έκπτωση και άλλα «μη τακτικά στοιχεία», όπως η απόσβεση της φήμης και πελατείας που προκύπτει από τη συναλλαγή της Byg.

Πίνακας 6

Καθαρό κέρδος από μη τακτικά στοιχεία

(εκατ. ισλανδικές κορόνες)

	Ετήσιο κέρδος	«μη τακτικά στοιχεία»	Καθαρό κέρδος από «μη τακτικά στοιχεία»
2008	2 366	- 1 543	14 909
2009	23 982	801	23 181

⁽⁵⁸⁾ Η «μεγάλη έκπτωση» ήταν διπλή, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, και αποτελούνταν από απομείωση και έκπτωση. Η απομείωση αντανάκλα τη διαφορά αξίας της απαίτησης και την εκτιμώμενη ανάκαμψη των δανειακών περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, το αποκτηθέν χαρτοφυλάκιο δανείων δεν αποτιμήθηκε σε επιτόκια της αγοράς και η έκπτωση αντικατοπτρίζει τη διαφορά των συμβατικών επιτοκίων και των επιτοκίων της αγοράς.

(εκατ. ισλανδικές κορόνες)

	Ετήσιο κέρδος	«μη τακτικά στοιχεία»	Καθαρό κέρδος από «μη τακτικά στοιχεία»
2010	29 369	14 507	14 862
2011	9 613	- 11 074	20 687
2012	[...]	[...]	[...]
2013	[...]	[...]	[...]
2014	[...]	—	[...]
2015	[...]	—	[...]
2016	[...]	—	[...]

(115) Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία, η τράπεζα θα εξακολουθούσε να αποφέρει και θα αποφέρει κέρδη κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης, ακόμη και άνευ έκπτωσης⁽⁵⁹⁾. Δεν είναι σαφές, ωστόσο, αν και οι δύο πτυχές της «μεγάλης έκπτωσης» που προαναφέρθηκαν αντανακλώνται στα εν λόγω αριθμητικά στοιχεία.

(iv) Δημιουργία και διατήρηση ισχυρής θέσης ρευστότητας

(116) Όσον αφορά τη ρευστότητα, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας απαιτεί τα ρευστά ή υπό τη μορφή ρευστών περιουσιακά στοιχεία να ανέρχονται στο 5 % των καταθέσεων όψεως και οι τράπεζες πρέπει να είναι σε θέση να ανθίσταται σε στιγμιαία εκροή καταθέσεων της τάξης του 20 %. Επιπλέον, η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας καθορίζει τους κανόνες σχετικά με τη ρευστότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων⁽⁶⁰⁾ σύμφωνα με τους οποίους τα ρευστά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων έχουν ταξινομηθεί ανά τύπο και διάρκεια μέχρι τη λήξη, ενώ τους αποδίδεται στάθμιση ανάλογα με τον κίνδυνο. Τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να διαθέτουν ρευστά περιουσιακά στοιχεία που θα υπερβαίνουν τις υποχρεώσεις των τριών επόμενων μηνών. Οι κανόνες συνεπάγονται επίσης κάποιες προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων, όπου η έκπτωση εφαρμόζεται σε διάφορα στοιχεία ιδίων κεφαλαίων, αλλά όπου υπολογίζεται, αφενός, ότι όλες οι υποχρεώσεις πρέπει να καταβάλλονται κατά τη λήξη, και αφετέρου, ότι τα τμήματα άλλων υποχρεώσεων, όπως οι καταθέσεις, πρέπει να καταβάλλονται σε σύντομο χρονικό διάστημα ή και καθόλου.

(117) Όπως φαίνεται στην εικόνα Α και Β, η Islandsbanki έχει διατηρήσει αποθέματα ρευστότητας στο πλαίσιο των εποπτικών απαιτήσεων το 2009, το 2010 και το 2011.

Εικόνες Α και Β

Συμμόρφωση της Islandsbanki με τις εποπτικές απαιτήσεις ρευστότητας

Central Bank liquidity ratios if government liquidity facility is excluded				FME liquidity ratios if government liquidity facility is excluded			
Requirement to be above 100 % for 0-1 and 0-3 months				Requirement to be above 20 % in liquid assets ratio and above 5 % in the cash ratio			
	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011		31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011
ON - 1 m	2,34	2,73	1,32	Liquid assets ratio	N/A	33 %	31 %
0-3 m	2,41	2,73	1,31	Cash ratio	N/A	17 %	12 %
A change in classification results in a significant drop in the ratios between year-end 2010 and 2011				Not implemented until after year-end 2009			

⁽⁵⁹⁾ Η έκθεση του ISFI για το 2011 (σχετικά με τις λειτουργίες των τραπεζών το 2010) καταλήγει σε παρόμοιο συμπέρασμα: η «βασική κερδοφορία» της Islandsbanki σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση είναι ακόμη υψηλότερη. Βλέπε http://www.bankasysla.is/files/SkyrslaBR_2011_net_74617143.pdf

⁽⁶⁰⁾ Βλέπε τους κανόνες αριθ. 317 της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας για τους δείκτες ρευστότητας της 25ης Απριλίου 2006, που είναι διαθέσιμοι στη διεύθυνση: <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=4713>

- (118) Όπως καταδεικνύει παρακάτω η εικόνα Γ, η Islandsbanki είχε βελτιωμένους δείκτες ρευστότητας για τις υποχρεώσεις που έληγαν εντός των επόμενων 3 και 6 μηνών το 2010 και το 2011, ενώ ο δείκτης των 12 μηνών είναι πιο στάσιμος.

[...]

[Γράφημα που απεικονίζει τους δείκτες ρευστότητας της Islandsbanki

Οι τιμές δεν αποκαλύπτονται για λόγους επαγγελματικού απορρήτου]

Εικόνα Γ

Ιστορικοί δείκτες ρευστότητας:

- Ο δείκτης ρευστότητας Α καταδεικνύει την κάλυψη των υποχρεώσεων με λήξη εντός των επόμενων 3 μηνών
  - Ο δείκτης ρευστότητας Β καταδεικνύει την κάλυψη των υποχρεώσεων με λήξη εντός των επόμενων 6 μηνών
  - Ο δείκτης ρευστότητας Γ καταδεικνύει την κάλυψη των υποχρεώσεων με λήξη εντός των επόμενων 12 μηνών
- (119) Η αναμενόμενη ανάπτυξη της θέσης ρευστότητας της Islandsbanki, ιδίως σε περίπτωση ακραίων καταστάσεων, αναλύεται περαιτέρω στη συνέχεια.
- (v) Ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης του χαρτοφυλακίου δανείων για νοικοκυριά και επιχειρήσεις
- (120) Πριν από τις χρηματοπιστωτικές κρίσεις του 2008, οι ιδιώτες και οι εμπορικοί πελάτες της τράπεζας ανέλαβαν υψηλό επίπεδο του χρέους. Όταν η οικονομία και, ειδικότερα, οι τιμές των ακινήτων μειώθηκαν στον απόηχο της κρίσης, οι πελάτες που επιδέχθηκαν ξαφνικά υπερβολική μόχλευση συχνά δεν μπορούσαν πλέον να εξυπηρετήσουν το χρέος τους, και κατείχαν αρνητικό μετοχικό κεφάλαιο. Εκτός από τη γενική απειλή για την οικονομική ευημερία της Ισλανδίας, η ξαφνική επιδείνωση του χαρτοφυλακίου δανείων της τράπεζας κατέστη σημαντικός κίνδυνος για τη μελλοντική βιωσιμότητα των τραπεζών. Για τον λόγο αυτόν, η αναδιάρθρωση των ιδιωτικών και εμπορικών χαρτοφυλακίων δανείων (απομόχλευση), όπως αντικατοπτρίζεται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, έχει καταστεί προτεραιότητα για την Islandsbanki.
- (121) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η Islandsbanki έχει αναπτύξει ειδικά προγράμματα ελάφρυνσης του χρέους, συνεργάστηκε δε με το κράτος και άλλες τράπεζες για τη λήψη γενικών μέτρων ελάφρυνσης του χρέους (π.χ. την αναπροσαρμογή στεγαστικών δανείων κατά 110 %) ⁽⁶¹⁾.
- (122) Η Islandsbanki κατέθεσε στην Αρχή περίγραμμα των μεθόδων αναδιάρθρωσης που χρησιμοποιεί, με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν τον Νοέμβριο του 2010. Οι μέθοδοι διακρίνονται στην αναδιάρθρωση του χρέους για επιχειρήσεις και για νοικοκυριά και ιδιώτες. Έχουν καταρτιστεί ειδικά προσαρμοσμένες λύσεις για τις μεγαλύτερες εταιρείες, ενώ στις ΜΜΕ παρέχεται αναπροσαρμογή του κεφαλαίου δανεισμού, και/ή αναπροσαρμογή του ανεξόφλητου χρέους/επιτοκίου, είτε στην αξία των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας ή στην ελεύθερη ταμειακή ροή.
- (123) Στα νοικοκυριά και στους ιδιώτες παρέχονται ποικίλες επιλογές αναδιάρθρωσης, όπως είναι η περίοδος χάριτος όσον αφορά τις πληρωμές, η επέκταση των όρων και τα ευέλικτα καθεστώτα πληρωμής.
- (124) Για την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου όσον αφορά την αναδιάρθρωση, η Islandsbanki έχει επίσης καταρτίσει τον αποκαλούμενο «πίνακα αναδιάρθρωσης», τον οποίο έχει υποβάλει στην Αρχή.
- (125) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, και παρά την ύπαρξη ορισμένων απρόβλεπτων γεγονότων, όπως η πρόσφατη απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου της Ισλανδίας για τα δάνεια ξένου συναλλάγματος, η Islandsbanki θα ολοκληρώσει την αναδιάρθρωση του οικείου χαρτοφυλακίου δανείων των εταιρειών στα τέλη του 2012 και το 2013 στις λιανικές τραπεζικές υπηρεσίες. Η αναπροσαρμογή των επιτοκίων για τα στεγαστικά δάνεια αναμένεται να ολοκληρωθεί στα τέλη του 2014.

⁽⁶¹⁾ Οι κύριες τράπεζες της Ισλανδίας συμφώνησαν να προσφέρουν σε όλους πελάτες με υπερβολική μόχλευση μια αναπροσαρμογή στεγαστικών δανείων της τάξης του 110 %, δηλαδή το κεφάλαιο δανεισμού των στεγαστικών δανείων έχει οριστεί στο 110 % της καταγραφείσας αξίας του ακινήτου.

(vi) Βελτίωση της στρατηγικής χρηματοδότησης

- (126) Η βάση καταθέσεων της Islandsbanki παρέμεινε σχετικά σταθερή στα περίπου 400 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες από την ίδρυσή της, και αυξήθηκε σε 535 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες στα τέλη του 2011 λόγω της συγχώνευσης της Islandsbanki με την Byt. Οι καταθέσεις ανέρχονται σήμερα περίπου στο 80 % του συνόλου των υποχρεώσεων.
- (127) Ο λόγος καταθέσεων/δανείων της Τράπεζας ήταν περίπου 80 % και περισσότερο κατά το 2010 και το 2011. Η Islandsbanki υπολογίζει ότι τα τρέχοντα χαμηλά επιτόκια καταθέσεων θα ενθαρρύνουν τους επενδυτές να μεταφέρουν ορισμένα κεφάλαιά τους σε επενδύσεις υψηλότερης απόδοσης, καθώς η οικονομία ανακάμπτει και αυξάνεται η ανάληψη κινδύνων. Συνεπώς, η τράπεζα προβλέπει ότι ο λόγος καταθέσεων/δανείων μπορεί να μειωθεί περίπου στο [...] % έως το 2016. Επιπλέον, οι καταθέσεις σε ξένο νόμισμα αναμένονται στο [...]. Η Islandsbanki αποσκοπεί στη σταδιακή διαφοροποίηση του χρηματοδοτικού μείγματός της.
- (128) [...] ⁽⁶²⁾.
- (129) Σε ό,τι αφορά τις ανάγκες χρηματοδότησης σε ισλανδικές κορόνες, στο [...]. Απεναντίας, η Islandsbanki ήταν η πρώτη τράπεζα της Ισλανδίας που εξέδωσε καλυμμένα ομόλογα. Η πρώτη έκδοση έγινε τον Δεκέμβριο του 2011, ένα δάνειο ύψους 4 δις ισλανδικών κορονοών που είναι συνδεδεμένο με τον ΔTK ⁽⁶³⁾. Η έκδοση έγινε αποδεκτή από τους θεσμικούς επενδυτές και υπερκαλύφθηκε. Η Islandsbanki αναμένει ότι θα είναι σε θέση να εκδώσει βραχυπρόθεσμους τίτλους το 2012 καθώς και να επεκτείνει την τρέχουσα έκδοση καλυμμένου ομολόγου σε τιμή 10 δις ισλανδικών κορονοών ετησίως, [...].
- (130) Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η αλλαγή στο χρηματοδοτικό μείγμα θα αυξήσει το κόστος χρηματοδότησης κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα. Το κόστος των δανείων υπολογίζεται ότι θα είναι περίπου [...] μονάδες βάσης πάνω από το βασικό επιτόκιο για το μείγμα ομολόγων της Τράπεζας που συνδέονται με τον ΔTK και [...] μονάδες βάσης για τα μη τιμαριθμοποιημένα ομόλογα, ενώ το κόστος των καταθέσεων είναι περίπου [...] μονάδες βάσης πάνω από το βασικό επιτόκιο.

(vii) Οικονομική απόδοση

- (131) Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Islandsbanki συνεχίζει να επικεντρώνεται στις αποτελεσματικές και εκσυγχρονισμένες λειτουργίες προκειμένου να αντιμετωπίζει το αυξημένο κόστος υποδομής που έχει συντελεστεί ως αποτέλεσμα των αυστηρότερων ρυθμιστικών ελέγχων και της αυξημένης φορολογίας. Η τράπεζα υποστηρίζει ότι επιτελέστηκε ουσιαστικό έργο το 2011 με στόχο την αύξηση της οικονομικής απόδοσης, τονίζει ωστόσο ότι πρόκειται για μακροπρόθεσμο έργο που απαιτεί αλλαγές στις διαδικασίες και συνεχή ανάλυση. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η έμφαση στην ευαισθητοποίηση ως προς το κόστος θα συνεχιστεί το 2012, καθώς και η μείωση κόστους και η ανάλυση του κόστους, ενώ κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου οι εσωτερικές διαδικασίες της τράπεζας θα αναθεωρούνται και θα βελτιώνονται όπου κρίνεται απαραίτητο. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, τα εν λόγω μέτρα, καθώς και η μείωση του προσωπικού, αναμένεται να οδηγήσουν στη μείωση του λόγου κόστους/εσόδων από 75 % το 2011 σε [...] % το 2014.

(viii) Βελτιώσεις στην εταιρική διακυβέρνηση και τη διαχείριση κινδύνων

- (132) Η Islandsbanki ενημέρωσε την Αρχή ότι μία από τις προτεραιότητές της είναι να εναρμονίσει τις δομές και διαδικασίες εταιρικής διακυβέρνησης με τις βέλτιστες εθνικές και διεθνείς πρακτικές. Σε αυτό το πλαίσιο, η Islandsbanki έχει συστήσει τμήμα διαχείρισης κινδύνων και πιστωτικού ελέγχου. Το τμήμα επιβλέπει θέματα διαχείρισης κινδύνου και πιστωτικού ελέγχου· πρόκειται για εργασίες που συνδέονται με καθημερινές διαδικασίες σε κάθε τμήμα της Τράπεζας. Το 2011 η Islandsbanki δημοσίευσε για πρώτη φορά, μαζί με την ετήσια έκθεση, ολοκληρωμένο βιβλίο αντιμετώπισης των κινδύνων ⁽⁶⁴⁾. Το βιβλίο αντιμετώπισης κινδύνων, το οποίο θα δημοσιεύεται σε ετήσια βάση, παρέχει πρόσθετα στοιχεία σχετικά με το πλαίσιο διαχείρισης όσον αφορά τους κινδύνους, τη διάρθρωση και την επάρκεια των κεφαλαίων, την έκθεση σε ουσιώδεις κινδύνους και τις διαδικασίες αξιολόγησης των κινδύνων της Τράπεζας.

⁽⁶²⁾ Η Islandsbanki τόνισε ότι η προτεραιότητα καταθέσεων στην Ισλανδία περιορίζει τη δυνατότητα έκδοσης χρέους μειωμένης εξασφάλισης [...]

⁽⁶³⁾ Δείκτης Τιμών Καταναλωτή.

⁽⁶⁴⁾ Το βιβλίο αντιμετώπισης των κινδύνων είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο της Τράπεζας, www.islandsbanki.is/riskbook.

3.4.8. Ικανότητα επίτευξης της βιωσιμότητας σύμφωνα με ένα βασικό σενάριο και ένα σενάριο ακραίων καταστάσεων

- (133) Στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, το οποίο αναφέρεται στην έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), οι ισλανδικές αρχές έχουν υποβάλει ένα σενάριο ακραίων καταστάσεων για την Islandsbanki με σκοπό να αποδείξουν την ικανότητα της Islandsbanki για επίτευξη μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας.

3.4.8.1. Το βασικό σενάριο

- (134) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω, συμπεριλαμβανομένων των παραδοχών στις οποίες βασίζεται, αποτελεί το βασικό σενάριο.

3.4.8.2. Το σενάριο ακραίων καταστάσεων

- (135) Στο κεφάλαιο 5.9.3 του σχεδίου αναδιάρθρωσης, η Islandsbanki αναφέρει σενάριο ακραίων καταστάσεων το οποίο παρουσιάζεται στην έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), και το οποίο υπέβαλε στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας την 1η Απριλίου 2012.
- (136) Τα κύρια πορίσματα της έκθεσης σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP) του 2012 είναι ότι η κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki υπερβαίνει αφενός τις εσωτερικές και εξωτερικές ελάχιστες απαιτήσεις και αφετέρου αυτό που θεωρείται μακροπρόθεσμος στόχος για την Τράπεζα που λειτουργεί υπό «κανονικές» επιχειρηματικές συνθήκες. Σύμφωνα με την έκθεση, οι εσωτερικές ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις και τα αποτελέσματα από τις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων που πραγματοποιήθηκαν στην παρούσα εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP) καταδεικνύουν ότι οι προβλεπόμενες πληρωμές μερισμάτων στο πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο φαίνονται λογικές.
- (137) Σύμφωνα με την έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), οι αποφάσεις για την καταβολή μερισμάτων του κάθε έτους πρέπει να βασίζονται σε επικαιροποιημένη ανάλυση της κεφαλαιακής επάρκειας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τη θέση ρευστότητας της Τράπεζας.
- (138) Σύμφωνα με την έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), ο ελάχιστος λόγος κεφαλαίου/υποχρεώσεων για την Τράπεζα κυμαίνεται μεταξύ [...] % και [...] % των περιουσιακών στοιχείων σταθμισμένου κινδύνου (RWA). Στα τέλη του 2012, το ελάχιστο ποσό των απαιτούμενων κεφαλαίων εκτιμάται ότι θα είναι [...] δισεκατ. ισλανδικές κορόνες, εκ των οποίων τα [...] ISK δισεκατ. ισλανδικές κορόνες απαιτούνται βάσει του Άξονα 2α, εξαιτίας παραγόντων κινδύνου που δεν καλύπτονται ή έχουν υποτιμηθεί βάσει του Άξονα 1. Στην πραγματικότητα, εντούτοις, ο λόγος κεφαλαίου/υποχρεώσεων της Τράπεζας ήταν 22,6 % στα τέλη του 2011. Τα αποτελέσματα των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων υποδεικνύουν ότι μέρος του πλεονάζοντος κεφαλαίου απαιτείται για την κάλυψη πιθανών ανεπιθύμητων γεγονότων στις λειτουργίες της Τράπεζας, αλλά η σταδιακή καταβολή του πλεονάζοντος κεφαλαίου υπό τη μορφή μερισμάτων είναι λογική. Το κεφάλαιο που κρίνεται αναγκαίο για την αντιμετώπιση ακραίων γεγονότων ανέρχεται σε [...] δις ισλανδικές κορόνες στις αρχές του 2012 και το πλεονάζον κεφάλαιο στα τέλη του 2012 ανέρχεται στις [...] δις ισλανδικές κορόνες, όπως απεικονίζεται στον πίνακα 7:

Πίνακας 7

Επισκόπηση της έκθεσης σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP)

(δισ ισλανδικές κορόνες)

	Άξονας 1 (*)	Άξονας 2α (**)	Άξονας 2β	Απαιτούμενο ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD)
	Ελάχιστη προϋπόθεση	Πρόσθετο ποσό	Προσομοίωση ακραίων καταστάσεων	Συνδυασμός όλων των επιπέδων
Πιστωτικός κίνδυνος	[...]	[...]		[...]
Κίνδυνος αγοράς	[...]	[...]		[...]
Λειτουργικός κίνδυνος	[...]			[...]

(δix ισλανδικές κορώνες)

	Άξονας 1 (*)	Άξονας 2α (**)	Άξονας 2β	Απαιτούμενο ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD)
	Ελάχιστη προϋπόθεση	Πρόσθετο ποσό	Προσομοίωση ακραίων καταστάσεων	Συνδυασμός όλων των επιπέδων
Συγκέντρωση κινδύνων		[...]		[...]
Ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο βάσει Άξονα (1 και 2α)	[...]	[...]		[...]
Προσομοίωση ακραίων καταστάσεων			[...]	[...]
Απαιτούμενο ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD)	[...]	[...]	[...]	[...]
Ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας από (τα τέλη του 2012)				[...]
Κεφαλαιακό πλεόνασμα				[...]

(*) Το πρώτο βήμα για την αξιολόγηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων βασίζεται τους υπολογισμούς του Άξονα 1.

(**) Σύμφωνα με την έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), οι πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις σύμφωνα με τον Άξονα 2 (Άξονας 2α και 2β) υπολογίζονται ως εξής:

- Άλλοι τύποι κινδύνου και κίνδυνοι που δεν καλύπτονται πλήρως από τον Άξονα 1: εκτός από το ελάχιστο κεφάλαιο που απαιτείται βάσει του Άξονα 1, ενδέχεται να απαιτούνται περαιτέρω κεφάλαια βάσει του Άξονα 2α λόγω άλλων παραγόντων κινδύνου ή λόγω υποεκτίμησης των παραγόντων κινδύνου του Άξονα 1. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις βάσει του Άξονα 1 και του Άξονα 2α αποτελούν τη βασική κεφαλαιακή υποχρέωση της Τράπεζας.
- Μείωση του διαθέσιμου κεφαλαίου λόγω προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων και για στρατηγικούς σκοπούς: η βασική κεφαλαιακή υποχρέωση υπολογίζεται με βάση τις «κανονικές επιχειρηματικές συνθήκες». Η Τράπεζα θα πρέπει, ωστόσο, να διασφαλίζει αφενός ότι το κεφάλαιό της αρκεί για να στηρίζει την επιχείρηση υπό ακραίες συνθήκες αγοράς, και αφετέρου ότι στηρίζει την επιχειρηματική στρατηγική της Τράπεζας για τα επερχόμενα έτη. Έτσι, η Τράπεζα μπορεί να χρειαστεί να τηρεί κεφαλαιακό απόθεμα προκειμένου να είναι σε θέση να αντεπεξέρχεται σε ακραίες συνθήκες της αγοράς και να στηρίζει την προβλεπόμενη ανάπτυξη. Προκειμένου να υπολογιστεί το μέγεθος των απαιτούμενων κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας, το επιχειρηματικό σχέδιο της Τράπεζας προωθείται βάσει διαφόρων παραδοχών σχετικά με το προφίλ κινδύνου της Τράπεζας και την επιχειρηματική στρατηγική.

- (139) Στην έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), η Islandsbanki αξιολόγησε τις αθροιστικές πιθανές ζημιές λόγω πιστωτικού κινδύνου, κινδύνου της αγοράς (στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο), λειτουργικού κινδύνου, επιχειρηματικού κινδύνου (αντίκτυπος του αυξημένου κόστους χρηματοδότησης και της μικρότερης μείωσης του λειτουργικού κόστους, και αντίκτυπος της μικρότερης αύξησης των εσόδων της αγοράς της τάξης του [...] %), καθώς και λόγω νομικών και πολιτικών κινδύνων (π.χ. ο αντίκτυπος της πρόσφατης απόφασης του Ανώτατου Δικαστηρίου της Ισλανδίας για τα δάνεια ξένου συναλλάγματος, η μη περαιτέρω ανάκαμψη του εταιρικού χαρτοφυλακίου (θαλασσινά) και άλλοι νομικοί και πολιτικοί παράγοντες κινδύνου).
- (140) Επιπλέον, η Islandsbanki έχει πραγματοποιήσει προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων του δείκτη ρευστότητας της τράπεζας. Σε αυτό το σημείο, η Islandsbanki έχει εκπονήσει ένα βασικό σενάριο ακραίων καταστάσεων⁽⁶⁵⁾ και ένα πιο σοβαρό σενάριο ακραίων καταστάσεων, όπου οι διάφορες πηγές ταμειακών εισροών και εκροών υποβάλλονται σε διάφορους βαθμούς ακραίων καταστάσεων. Το αποτέλεσμα καταδεικνύει ότι η Τράπεζα είναι σε θέση να αντιμετωπίζει απροσδόκητες διαταραχές στη ρευστότητα.

3.4.9. Στρατηγική εξόδου/αποπληρωμή του κράτους

- (141) Όπως έχει ήδη περιγραφεί παραπάνω, η εισφορά κεφαλαίου κατηγορίας II έχει διάρκεια 10 ετών από τον Δεκέμβριο του 2009. Όσον αφορά την αποζημίωση, υπάρχει ενσωματωμένη κλιμακούμενη ρήτρα μετά από 5 έτη (δηλαδή το 2014), από 400 μονάδες βάσης σε 500 μονάδες βάσης του Euribor. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, αυτή η κλιμακούμενη ρήτρα θα λειτουργεί ως κίνητρο για την τράπεζα με στόχο την εξόφληση του εν λόγω κεφαλαίου από αυτή τη στιγμή και μετά.

⁽⁶⁵⁾ Οι εσωτερικοί δείκτες ρευστότητας της Τράπεζας αντιπροσωπεύουν μία ακραία κατάσταση και όχι κανονικές επιχειρηματικές συνθήκες.

- (142) Όσον αφορά το 5 % του μετοχικού κεφαλαίου που διατηρεί το κράτος στην Islandsbanki, οι συμμετοχές του κράτους στον τομέα των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων διευθύνονται από τις χρηματοπιστωτικές επενδύσεις του ισλανδικού κράτους (ISFI) ⁽⁶⁶⁾. Σύμφωνα με τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2012, το κράτος έχει το δικαίωμα πώλησης των μεριδίων που κατέχει σήμερα σε ταμειυτήρια, εντούτοις δεν έχει ληφθεί ακόμη απόφαση σχετικά με την πώληση των κρατικών συμμετοχών στις τρεις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες. Ωστόσο, συστήθηκε ομάδα εργασίας από τους αρμόδιους υπουργούς με στόχο τη διερεύνηση πιθανών τρόπων διάθεσης των συμμετοχών στις εμπορικές τράπεζες. Η κυβέρνηση έχει δηλώσει ότι, παρότι δεν έχει καμία πρόθεση να μειώσει τις συμμετοχές της στη Landsbankinn κάτω από τα δύο τρίτα του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας, τα μερίδια στην Islandsbanki και την Aegion Bank μπορεί σύντομα να διατεθούν προς πώληση ή να πωληθούν με τις τράπεζες στο σύνολό τους, εφόσον η πλειοψηφία των ιδιοκτητών τους αποφασίσει να τα διαθέσει προς πώληση, με την επιφύλαξη ορισμένων προϋποθέσεων που πρέπει να επιλυθούν ⁽⁶⁷⁾.
- (143) Η ειδική διευκόλυνση ρευστότητας είναι διαθέσιμη μόνο έως τον Σεπτέμβριο του 2012 και δεν έχει χρησιμοποιηθεί ποτέ. Οι ισλανδικές αρχές προβλέπουν ότι θα αποσύρουν τη δήλωση της κυβέρνησης για τη συνολική εγγύηση των καταθέσεων στο εγγύς μέλλον, πριν από την άρση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων.
- (144) Όσον αφορά τη συμφωνία για τη Straumur, παρότι το ομόλογο επρόκειτο να λήξει στα τέλη Μαρτίου του 2013, ουσιαστικά αποπληρώθηκε εξ ολοκλήρου από τη Straumur στις αρχές του 2012. Από εκείνη τη στιγμή, τερματίστηκε η ανάληψη κινδύνου από το κράτος σχετικά με την επάρκεια των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια.

4. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ BYR

- (145) Στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, η Αρχή κατέληξε στο συμπέρασμα, σε προκαταρκτικό στάδιο, ότι τα μέτρα που λήφθηκαν από το ισλανδικό κράτος για την κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki, καθώς και η διευκόλυνση ρευστότητας, συνεπάγονται κρατική ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 61 της συμφωνίας ΕΟΧ. Επιπλέον, δεν θα μπορούσε να παραλείψει το γεγονός ότι η κρατική ενίσχυση ήταν παρούσα στην εγγύηση των καταθέσεων και τη συμφωνία για τη Straumur. Η απόφαση για την κίνηση διαδικασίας δεν κάλυπτε τα μέτρα ενίσχυσης που σχετιζόνταν με την εξαγορά της Byr, και είχαν προσωρινά εγκριθεί από την Αρχή στις αποφάσεις σχετικά με την Byr. Η Αρχή θα εκφραστεί οριστικώς σχετικά με τα εν λόγω μέτρα, τα οποία εξακολουθούν να έχουν σημασία για την παρούσα αξιολόγηση, στην παρούσα απόφαση.
- (146) Όσον αφορά τη συμβατότητα των μέτρων που αξιολογήθηκαν στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, η Αρχή έκρινε ότι θα μπορούσε να ληφθεί τελική απόφαση μόνο βάσει σχεδίου αναδιάρθρωσης, το οποίο δεν είχε υποβληθεί όταν η Αρχή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας στις 15 Δεκεμβρίου 2010. Η Αρχή εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με τη συμβατότητα της ενίσχυσης κυρίως λόγω της απουσίας σχεδίου αναδιάρθρωσης, το οποίο καθυστέρησε περισσότερο από έναν χρόνο μετά την ίδρυση της Islandsbanki.

4.1. Παρατηρήσεις των ενδιαφερόμενων μερών

- (147) Η Αρχή έλαβε δήλωση εκ μέρους των πιστωτών της παλαιάς τράπεζας, στην οποία υπογραμμίζονταν ότι έπρεπε να θεωρούνται ενδιαφερόμενα μέρη, και ανέφεραν ότι ενδεχομένως να υποβάλουν περαιτέρω παρατηρήσεις σε μεταγενέστερο στάδιο.

4.2. Παρατηρήσεις των ισλανδικών αρχών

- (148) Οι ισλανδικές αρχές δέχονται ότι τα μέτρα που λήφθηκαν για την ίδρυση της New Glitnir Bank, που πλέον ονομάζεται Islandsbanki, συνιστούν κρατική ενίσχυση. Κατά την άποψη των ισλανδικών αρχών, τα μέτρα είναι, ωστόσο, συμβατά με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας, καθώς είναι αναγκαία, αναλογικά και κατάλληλα για την άρση σοβαρής διαταραχής στην ισλανδική οικονομία. Κατά την άποψη των ισλανδικών αρχών, τα μέτρα που λήφθηκαν συνάδουν σε όλους τους τομείς με τις αρχές που καθορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής για την κρατική ενίσχυση, υποστηρίζουν δε ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία και περιορίζεται στο ελάχιστο απαιτούμενο ποσό.

⁽⁶⁶⁾ Το ISFI είναι κρατικός φορέας με ανεξάρτητο διοικητικό συμβούλιο, ο οποίος αναφέρεται στον Υπουργό Οικονομικών, συστήθηκε με τον νόμο αριθ. 88/2009 και τέθηκε σε ισχύ τον Αύγουστο του 2009. Το ISFI πρέπει να ολοκληρώσει τα καθήκοντά του το αργότερο πέντε έτη μετά τη σύστασή του. Το ISFI διαχειρίζεται τις συμμετοχές σύμφωνα με τον νόμο, τη χρηστή διακυβέρνηση και τις επιχειρηματικές πρακτικές, και σύμφωνα με την πολιτική του κράτους σχετικά με την ιδιοκτησία. Αποσκοπεί στην αποκατάσταση και την ανασυγκρότηση μιας δυναμικής εγχώριας χρηματοπιστωτικής αγοράς, προάγοντας παράλληλα τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην αγορά, και διασφαλίζοντας τη διαφάνεια σε όλες τις αποφάσεις σχετικά με τη συμμετοχή του κράτους στις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες.

⁽⁶⁷⁾ Αυτές οι προϋποθέσεις αφορούν ιδίως την αβεβαιότητα που προκύπτει από τις πρόσφατες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου για τα δάνεια που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα, και το ότι τα περιουσιακά στοιχεία των παλαιών τραπεζών που έχουν πτωχεύσει έχουν υποβληθεί σε ικανοποιητική εκκαθάριση. Βλέπε κεφάλαιο 9.7 της έκθεσης *Μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος* που είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>.

- (149) Επιπλέον, οι ισλανδικές αρχές τονίζουν ότι οι παλαιοί μέτοχοι της Glitnir Bank έχασαν όλες τις μετοχές τους και δεν έλαβαν καμία αποζημίωση από το κράτος, ότι η ενίσχυση είναι κατάλληλα σχεδιασμένη ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές δευτερογενείς συνέπειες για τους ανταγωνιστές και ότι οι όροι των δανείων (κεφάλαιο κατηγορίας II) είναι συγκρίσιμοι με τα επιτόκια της αγοράς.
- (150) Οι ισλανδικές αρχές δεν θεωρούν ότι η εγγύηση των καταθέσεων συνεπάγεται κρατική ενίσχυση.

4.3. Δεσμεύσεις των ισλανδικών αρχών

- (151) Οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν σειρά δεσμεύσεων, οι περισσότερες εκ των οποίων σχετίζονται με τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που προκλήθηκαν από την υπό αξιολόγηση ενίσχυση, και οι οποίες καθορίζονται στο παράρτημα.

II. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (152) Το άρθρο 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ έχει ως εξής:

«Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη της ΕΚ, τα κράτη της ΕΖΕΣ ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, είναι ασυμβίβαστες με τη λειτουργία της παρούσας συμφωνίας, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των συμβαλλομένων μερών συναλλαγές, εκτός εάν η παρούσα συμφωνία ορίζει άλλως».

- (153) Η Αρχή θα αξιολογήσει τα εξής μέτρα ⁽⁶⁸⁾:

- το αρχικό διαχειριστικό κεφάλαιο που χορηγείται από το ισλανδικό κράτος στη νέα τράπεζα·
- την (προσωρινή) πλήρη κρατική κεφαλαιοποίησης της νέας τράπεζας·
- τη διατήρηση από το κράτος του μετοχικού κεφαλαίου 5 % που απομένει μετά τη μεταβίβαση του 95 % του μετοχικού κεφαλαίου της νέας τράπεζας στους πιστωτές της Glitnir· και
- τη χορήγηση κεφαλαίου κατηγορίας II από το κράτος στη νέα τράπεζα μέσω δανείου μειωμένης εξασφάλισης.

Τα παραπάνω μέτρα αναφέρονται συλλογικά παρακάτω ως «μέτρα κεφαλαιοποίησης». Επιπρόσθετα, η Αρχή θα αξιολογήσει:

- τη συμφωνία σχετικά με την ειδική διευκόλυνση ρευστότητας·
- τη δήλωση της ισλανδικής κυβέρνησης για την πλήρη εγγύηση των εγχώριων καταθέσεων σε όλες τις ισλανδικές τράπεζες· και
- τη συμφωνία για τη Straumur.

- (154) Η Αρχή υπενθυμίζει επίσης ότι έχει αναγνωρίσει την Islandsbanki ως δυνητικό δικαιούχο της ενίσχυσης που χορηγείται στη Byg στη δεύτερη απόφαση σχετικά με την Byg, ιδίως της διευκόλυνσης εξαρτημένου δανείου που παρέμεινε διαθέσιμη έως ότου η Byg να είναι σε θέση να συγχωνευθεί με την Islandsbanki. Επιπλέον, η Αρχή επαναλαμβάνει ότι τα μέτρα διάσωσης που εγκρίθηκαν προσωρινά για την Byg, η οποία έχει πλέον συγχωνευθεί με την Islandsbanki, συνιστούν κρατική ενίσχυση, η τελική συμβατότητα των οποίων εξαρτάται από το σχέδιο αναδιάρθρωσης για τη συγχωνευθείσα οντότητα.

1.1. Παρουσία κρατικών πόρων

- (155) Δεδομένου ότι η Αρχή έχει ήδη, σε προκαταρκτικό στάδιο, καταλήξει σε συμπέρασμα στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, είναι σαφές ότι τα μέτρα κεφαλαιοποίησης χρηματοδοτούνται μέσω κρατικών πόρων που παρέχονται από το ισλανδικό Δημόσιο Ταμείο. Οι κρατικοί πόροι είναι επίσης προφανώς παρόντες στη διευκόλυνση ρευστότητας που είναι στη διάθεση της Islandsbanki. Όσον αφορά τη συμφωνία για τη Straumur, το κράτος ανέλαβε τον κίνδυνο σχετικά με την ανεπάρκεια των περιουσιακών στοιχείων της Straumur για την κάλυψη των μεταβιβασθέντων υποχρεώσεων (καταθέσεων) της Straumur. Στην ουσία εγγυήθηκε την κάλυψη του ελλείμματος, το οποίο συνεπάγεται (πίθανη) μεταβίβαση κρατικών πόρων.

⁽⁶⁸⁾ Περιγράφονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 3 της παρούσας απόφασης.

- (156) Όσον αφορά την εγγύηση των καταθέσεων, η Αρχή τονίζει καταρχάς ότι η αξιολόγησή της περιορίζεται στην πρόσθετη εγγύηση καταθέσεων που περιγράφεται παραπάνω, στην ουσία συνίσταται από τις δηλώσεις της ισλανδικής κυβέρνησης ότι οι καταθέσεις στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και τα ταμειυτήρια, καθώς και στα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία, θα καλύπτονται πλήρως.
- (157) Η εν λόγω αξιολόγηση δεν θίγει την άποψη της Αρχής σχετικά με τη συμβατότητα του νόμου αριθ. 98/1999 και τις δράσεις της ισλανδικής κυβέρνησης και του ταμείου εγγυήσεων καταθετών και επενδυτών κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης με το δίκαιο του ΕΟΧ, και ιδίως με την οδηγία 94/19/ΕΚ. Όσον αφορά την εφαρμογή των οδηγιών 97/9/ΕΚ και 94/19/ΕΚ, η Αρχή κρίνει ότι, στον βαθμό που τα εν λόγω μέτρα συνιστούν κρατική ενίσχυση, η χρήση των κρατικών πόρων για τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις βάσει του δικαίου του ΕΟΧ δεν προκαλεί γενικά ανησυχίες σύμφωνα με το άρθρο 61 της συμφωνίας ΕΟΧ. Η παρούσα απόφαση, ως εκ τούτου, δεν ασχολείται με τα εν λόγω μέτρα.
- (158) Η Αρχή δήλωσε στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας ότι θα εξετάσει περαιτέρω κατά πόσον οι δηλώσεις του ισλανδικού κράτους που περιγράφονται παραπάνω είναι επαρκώς ακριβείς, σταθερές, άνευ όρων και νομικά δεσμευτικές, ώστε να αποτελούν δέσμευση κρατικών πόρων ⁽⁶⁹⁾. Για να αξιολογηθεί κατά πόσον πληρούνται τα εν λόγω κριτήρια, η Αρχή επισημαίνει ότι οι δηλώσεις συνεπάγονται αμετάκλητη δέσμευση δημόσιων πόρων, όπως καταδεικνύει το γεγονός ότι το ισλανδικό κράτος έχει καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την προστασία των καταθετών: αφενός μετέβαλε την προτεραιότητα των κατόχων καταθέσεων σε περιουσίες που προέρχονταν από πτώχευση (το οποίο δεν συνεπαγόταν τη χρήση κρατικών πόρων), και αφετέρου κατέστησε σαφές ότι δεν θα επέτρεπε να υποστούν απώλειες οι καταθέτες. Η γενική εγγύηση της κυβέρνησης για το σύνολο των καταθέσεων σε εγχώριες εμπορικές τράπεζες και ταμειυτήρια είναι πιο ξεκάθαρη από κάθε σύστημα εγγύησης των καταθέσεων βάσει των νόμων ΕΟΧ εξαιτίας του γεγονότος ότι η προστασία είναι απεριόριστη όσον αφορά τα ποσά και δεν καταβάλλεται χρηματοδοτική συνεισφορά από τις τράπεζες που επωφελούνται από το μέτρο.
- (159) Η πρόθεση του ισλανδικού κράτους όσον αφορά τη δήλωσή του απεικονίζεται από τις κρατικές παρεμβάσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα που πραγματοποιήθηκαν από τον Οκτώβριο του 2008 και μετά, και οι οποίες έχουν ως κίνητρο την πρόθεση τήρησης της εν λόγω δήλωσης. Οι παρεμβάσεις αυτές έχουν συμπεριλάβει μέτρα για την κάλυψη των καταθέσεων των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, όπως η ίδρυση των τριών εμπορικών τραπεζών, η μεταβίβαση των καταθέσεων της SPRON στην Arion Bank, η μεταβίβαση των καταθέσεων της Straumur στην Islandsbanki, η ανάληψη των καταθέσεων 5 ταμειυτηρίων στην Sparisjódabanki Islands από την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας, η μεταβίβαση των καταθέσεων της Byr Savings Bank στην Byr HF, η μεταβίβαση των καταθέσεων από την Keflavík Savings Bank στην SpKef και η ευθύνη του κράτους για τις καταθέσεις της SpKef μετά την αναγκαστική συγχώνευση με τη Landsbankinn.
- (160) Στην πραγματικότητα, οι ισλανδικές αρχές ισχυρίστηκαν σε πολλές περιπτώσεις κρατικής ενίσχυσης τις οποίες η Αρχή διερευνά επί του παρόντος, ορισμένες από τις οποίες αναφέρθηκαν παραπάνω, ότι το αντίστοιχο επιλεγόμενο μέτρο ήταν η λιγότερο επαχθής λύση, σε χρηματοδοτικό επίπεδο, για το ισλανδικό κράτος προκειμένου να συμμορφωθεί με τη δέσμευσή του για πλήρη προστασία των καταθετών.
- (161) Με βάση τα προαναφερθέντα, η Αρχή θεωρεί ότι έχει τεθεί σε ισχύ ένα νομικά δεσμευτικό, ακριβές, άνευ όρων και σταθερό μέτρο. Σε αυτή τη βάση, η Αρχή καταλήγει, συνεπώς, στο συμπέρασμα ότι οι δηλώσεις του ισλανδικού κράτους σύμφωνα με τις οποίες οι καταθέσεις είναι πλήρως εγγυημένες, συνεπάγεται δέσμευση κρατικών πόρων κατά την έννοια του άρθρου 61 της συμφωνίας ΕΟΧ.

1.2. Ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής

1.2.1. Πλεονέκτημα

- (162) Πρώτον, τα μέτρα ενίσχυσης πρέπει να παρέχουν στη νέα τράπεζα πλεονεκτήματα που την απαλλάσσουν από επιβαρύνσεις που κανονικά βαρύνουν τον προϋπολογισμό της. Σύμφωνα με το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε, σε προκαταρκτικό στάδιο, στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, η Αρχή εξακολουθεί να πιστεύει ότι κάθε μέτρο κεφαλαιοποίησης προσδίδει πλεονέκτημα στη νέα τράπεζα, καθώς το κεφάλαιο που χορηγείται δεν θα ήταν στη διάθεση της τράπεζας χωρίς κρατική παρέμβαση.

⁽⁶⁹⁾ Βλέπε, σχετικά, την απόφαση του Πρωτοδικείου στις συνεκδικασθείσες αποφάσεις T-425/04, T-444/04, T-450/04 και T-456/04, Γαλλία κ.λπ. κατά Επιτροπής [2010] ECR II-02099, παράγραφος 283 (δευτεροβάθμια).

- (163) Για να προσδιοριστεί κατά πόσον μια επένδυση σε μια επιχείρηση, για παράδειγμα μέσω της εισφοράς κεφαλαίου, συνεπάγεται πλεονέκτημα, η Αρχή εφαρμόζει την αρχή του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς, και αξιολογεί κατά πόσον ένας ιδιώτης επενδυτής συγκρίσιμου μεγέθους με εκείνο του δημόσιου φορέα που λειτουργεί υπό κανονικές συνθήκες αγοράς θα έκανε αυτήν την επένδυση ⁽⁷⁰⁾. Όσον αφορά τα μέτρα κεφαλαιοποίησης προς όφελος των τραπεζών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, από την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης και μετά, η προσέγγιση που ακολουθείται τόσο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (σε πολυάριθμες περιπτώσεις από την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης ⁽⁷¹⁾) όσο και από την Αρχή ⁽⁷²⁾ είναι σε γενικές γραμμές ότι οι κρατικές ανακεφαλαιοποιήσεις των τραπεζών αναλογούν σε κρατικές ενισχύσεις δεδομένης της αναταραχής και της αβεβαιότητας που χαρακτηρίζουν τις χρηματοπιστωτικές αγορές από το φθινόπωρο του 2008 και μετά. Η γενική αυτή θεώρηση ισχύει ιδιαίτερα για τις ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές το 2008 και το 2009, όταν κατέρρευσε ολόκληρο το σύστημα. Έτσι, η Αρχή θεωρεί ότι τα μέτρα κεφαλαιοποίησης θα παρέχουν πλεονέκτημα στην Islandsbanki ανεξάρτητα από την τελική μεταβίβαση του 95 % του κεφαλαίου της νέας τράπεζας στους πιστωτές (κυρίως του ιδιωτικού τομέα). Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki αποτελείται εξ ολοκλήρου από πιστωτές της παλαιάς τράπεζας που επιδιώκουν αποκλειστικά να ελαχιστοποιήσουν τις απώλειές τους ⁽⁷³⁾.
- (164) Παρόμοια εκτίμηση ισχύει όσον αφορά την ειδική διευκόλυνση ρευστότητας, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης ως μέρος δέσμης μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό αφενός την αποκατάσταση των λειτουργιών μιας χρεοκοπημένης τράπεζας σε μια νεοσυσταθείσα τράπεζα και αφετέρου την ενθάρρυνση της συμμετοχής στο ίδιο κεφάλαιο της νέας τράπεζας από τους πιστωτές της χρεοκοπημένης τράπεζας. Είναι προφανές ότι το κράτος παρενέβη καθώς δεν ήταν σαφές εάν θα μπορούσε να επιτευχθεί επαρκής ρευστότητα από την Islandsbanki στην αγορά. Έτσι, αντί να ενεργεί ως ιδιώτης επενδυτής, το κράτος ανέλαβε τον ρόλο των ιδιωτικών φορέων της αγοράς που απέφυγαν να χορηγήσουν δανεισμό στις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Ως εκ τούτου, η Αρχή επιβεβαιώνει το συμπέρασμα, σε προκαταρκτικό στάδιο, στο οποίο κατέληξε στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας και θεωρεί ότι η ειδική διευκόλυνση ρευστότητας παρέχει πλεονέκτημα στην Islandsbanki.
- (165) Όσον αφορά τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Straumur Bank (συμφωνία για τη Straumur), η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι η συνολική πράξη μεταβίβασης στόχο έχει να παρέχει στην Islandsbanki την αποζημίωση που ισούται μόνο με το ποσό των μεταβιβασθέντων υποχρεώσεων. Ωστόσο, ο συνολικός κίνδυνος των περιουσιακών στοιχείων της Straumur που είναι μικρότερης αξίας από τις μεταβιβασθέντες καταθέσεις, καθώς και η υποχρέωση αποκατάστασης πιθανού ελλείμματος, αποδίδεται στο κράτος. Φαίνεται, επομένως, ότι η Islandsbanki, εκτός από τη λήψη κάποιων εσόδων (μέσω της καταβολής τόκου επί των ομολόγων) είναι σε θέση να αποκτήσει φήμη και πελατεία και επιπλέον μερίδια αγοράς, χωρίς την ανάληψη κινδύνου. Η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αυτό αποτελεί πλεονέκτημα.
- (166) Τέλος, η Αρχή πρέπει επίσης να αξιολογήσει κατά πόσον η πρόσθετη εγγύηση των καταθέσεων αποτελεί πλεονέκτημα για την Islandsbanki και τις ισλανδικές τράπεζες σε γενικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει ότι, όταν οι ισλανδικές αρχές προέβησαν για πρώτη φορά στη δήλωση ότι οι καταθέσεις θα είναι εγγυημένες, δεν ήταν εντελώς σαφές το πώς θα μπορούσε να λειτουργήσει στην πράξη η εν λόγω εγγύηση, δεν ήταν δε σαφές τι αποτέλεσμα θα επέφερε αυτή η παρέμβαση στην τράπεζα η οποία δεν θα μπορούσε να ανταποκριθεί πλέον στις χρηματοπιστωτικές της υποχρεώσεις έναντι των καταθετών της. Εν τω μεταξύ, φαίνεται ότι η εν λόγω τράπεζα θα είχε τη δυνατότητα να πτωχεύσει, αλλά το ισλανδικό κράτος θα διασφάλιζε — για παράδειγμα με τη μεταβίβαση καταθέσεων σε άλλη τράπεζα και την αποκατάσταση του ελλείμματος στα περιουσιακά στοιχεία — την πλήρη καταβολή των καταθέσεων, θα διασφάλιζε δε ότι οι καταθέτες δεν θα χάσουν την πρόσβασή τους στο πλήρες ποσό των καταθέσεών τους.
- (167) Η Αρχή θεωρεί ότι είναι δευτερεύουσας σημασίας ο ακριβής τρόπος που ενεργεί το κράτος για τη συμμόρφωση με την απεριόριστη εγγύηση καταθέσεων στις εγχώριες καταθέσεις. Αυτό που έχει σημασία είναι ότι έχει αναλάβει την υποχρέωση να επεμβαίνει σε περίπτωση που μια τράπεζα αδυνατεί να καταβάλει καταθέσεις, σε απεριόριστο βαθμό.

⁽⁷⁰⁾ Βλέπε για παράδειγμα υπόθεση T-228/99 WestLB, Συλλογή 2003-II, σ. 435.

⁽⁷¹⁾ Βλέπε για παράδειγμα απόφαση της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2008 στην υπόθεση NN 51/2008 «Καθεστώς εγγυήσεων για τράπεζες στη Δανία», παράγραφος 32 και απόφαση της Επιτροπής της 21.10.2008 στην υπόθεση C 10/2008 IKB, παράγραφος 74.

⁽⁷²⁾ Βλέπε την απόφαση της Αρχής αριθ. 205/09/COL της 8.5.2009 σχετικά με το καθεστώς προσωρινών ανακεφαλαιοποιήσεων κατά βάση υγιών τραπεζών με σκοπό την ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και των δανειοδοτήσεων προς την πραγματική οικονομία στην Νορβηγία που είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkId=16694&1=1>

⁽⁷³⁾ Βλέπε, σε αυτό το πλαίσιο, παρόμοιο σκεπτικό που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσον αφορά τις επενδύσεις που γίνονται από τους προμηθευτές προβληματικής επιχείρησης με την απόφαση της Επιτροπής C 4/10 (πρώην NN 64/09) — Ενίσχυση υπέρ της Trèves (Γαλλία).

- (168) Αυτή η απεριόριστη εγγύηση έχει, κατά την άποψη της Αρχής, ευνοήσει την Islandsbanki: Πρώτον, παρέχει πολύτιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα — απεριόριστη εγγύηση από το κράτος και, ως εκ τούτου, παρέχει σημαντικό δίχτυ ασφαλείας — έναντι εναλλακτικών επενδυτικών επιλογών και παρόχων. Αυτό απεικονίζεται, για παράδειγμα, σε πρόσφατη έκθεση του υπουργού Εθνικής Οικονομίας, η οποία αναφέρει ότι: «Οι ισλανδικές χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις λειτουργούν επί του παρόντος σε προστατευμένο περιβάλλον, με ελέγχους κίνησης κεφαλαίων και συνολική εγγύηση των καταθέσεων. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι τραπεζικές καταθέσεις είναι σχεδόν η μόνη ασφαλής επιλογή για τους αποταμιευτές της Ισλανδίας»⁽⁷⁴⁾.
- (169) Δεύτερον, είναι σαφές ότι σε περίπτωση απουσίας εγγυήσεων η Islandsbanki θα μπορούσε να είναι πιο ευάλωτη σε απόσυρση των καταθέσεων της, όπως συνέβη με την προκάτοχό της⁽⁷⁵⁾. Έτσι, η τράπεζα θα έπρεπε πιθανότατα να καταβάλει υψηλότερα επιτόκια (για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο), προκειμένου να προσελκύει ή ακόμα και να διατηρεί απλώς το ίδιο ποσό καταθέσεων σε περίπτωση που το ισλανδικό κράτος δεν αναλάμβανε την πρόσθετη απεριόριστη εγγύηση των καταθέσεων. Κατά συνέπεια, η Αρχή συμπεραίνει ότι η εγγύηση των καταθέσεων συνεπάγεται πλεονέκτημα για την τράπεζα.

1.2.2. Επιλεκτικότητα

- (170) Δεύτερον, το μέτρο ενίσχυσης πρέπει να είναι επιλεκτικό, δηλαδή να ευνοεί «ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής». Τα μέτρα κεφαλαιοποίησης, η διευκόλυνση ρευστότητας και η συμφωνία για τη Straumur είναι επιλεκτικά, δεδομένου ότι ωφελούν μόνο την Islandsbanki.
- (171) Επιπλέον, δεδομένου ότι η κρατική ενίσχυση μπορεί να είναι επιλεκτική ακόμη και σε περιπτώσεις όπου ένας ή περισσότεροι τομείς της οικονομίας επωφελούνται και άλλοι όχι, η Αρχή θεωρεί επίσης επιλεκτική την κρατική εγγύηση για τις καταθέσεις, η οποία ωφελεί τον ισλανδικό τραπεζικό τομέα στο σύνολό του. Το εν λόγω συμπέρασμα προκύπτει επίσης από τις εκτιμήσεις που αναφέρονται παραπάνω, σύμφωνα με τις οποίες οι τράπεζες είναι σε πλεονεκτική θέση έναντι άλλων επιχειρήσεων που παρέχουν δυνατότητες αποταμίευσης και επένδυσης χρημάτων.

1.3. Στρέβλωση του ανταγωνισμού και επιπτώσεις στις συναλλαγές μεταξύ των συμβαλλομένων μερών

- (172) Τα μέτρα ενισχύουν τη θέση της Islandsbanki σε σύγκριση με ανταγωνιστές (ή δυνητικούς ανταγωνιστές) στην Ισλανδία και σε άλλα κράτη του ΕΟΧ. Η Islandsbanki είναι επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται, όπως περιγράφεται παραπάνω, σε χρηματοπιστωτικές αγορές, οι οποίες είναι ανοικτές στον διεθνή ανταγωνισμό στον ΕΟΧ. Ενώ οι ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές είναι, επί του παρόντος, ιδιαίτερα λόγω των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, κάπως απομονωμένες, εξακολουθούν να υφίστανται (δυνατότητες για) διασυνοριακές συναλλαγές, οι οποίες θα αυξηθούν με την άρση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων. Όλα τα υπό αξιολόγηση μέτρα πρέπει, επομένως, να θεωρηθεί ότι στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό και επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας ΕΟΧ⁽⁷⁶⁾.

1.4. Συμπέρασμα

- (173) Η Αρχή, ως εκ τούτου, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα που λήφθηκαν από το ισλανδικό κράτος για την κεφαλαιοποίηση της νέας τράπεζας, καθώς και η διευκόλυνση ρευστότητας, η εγγύηση των καταθέσεων και η συμφωνία για τη Straumur, συνεπάγονται κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ. Η Αρχή υπενθυμίζει ότι κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα όσον αφορά τα μέτρα κεφαλαιοποίησης που χορηγήθηκαν στην Byt στις αποφάσεις σχετικά με την Byt.

⁽⁷⁴⁾ Έκθεση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας προς το ισλανδικό κοινοβούλιο (Μάρτιος 2012), με τίτλο «Μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος», κεφάλαιο 9.6, που είναι διαθέσιμη στο <http://eng.atvinnuvegaraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>.

⁽⁷⁵⁾ Η Αρχή επισημαίνει, σε αυτό το πλαίσιο, τις παρατηρήσεις του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας, ο οποίος δηλώνει στον πρόλογο του στην Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας της τράπεζας για το δεύτερο εξάμηνο του 2010 ότι «η κεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων προστατεύεται επί του παρόντος από τους ελέγχους κίνησης κεφαλαίων και τη δήλωση της κυβέρνησης για την εγγύηση των καταθέσεων». Βλέπε <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=8260>, σ. 5. Βλέπε επίσης τις αποφάσεις της Επιτροπής NN48/2008 Πρόγραμμα εγγυήσεων για τράπεζες στην Ιρλανδία, παράγραφοι 46 και 47: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn048-08.pdf και Καθεστώς εγγυήσεων για τράπεζες στη Δανία: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn051-08.pdf

⁽⁷⁶⁾ Βλέπε σχετικά με το θέμα αυτό υπόθεση 730/79 Phillip Morris κατά Επιτροπής [1980] Συλλογή 2671.

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

- (174) Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 του Μέρους I του Πρωτοκόλλου 3 για τις λειτουργίες και τις εξουσίες της Εποπτεύουσας Αρχής ΕΖΕΣ στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, «η Εποπτεύουσα Αρχή ΕΖΕΣ ενημερώνεται εγκαίρως για τα σχέδια που αποβλέπουν στο να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις, ώστε να μπορεί να υποβάλει τις παρατηρήσεις της [...]. Το ενδιαφερόμενο κράτος δεν μπορεί να εφαρμόσει τα σχεδιαζόμενα μέτρα πριν να καταλήξει η διαδικασία αυτή σε τελική απόφαση».
- (175) Οι ισλανδικές αρχές δεν κοινοποίησαν στην Αρχή τα μέτρα ενίσχυσης που καλύπτονται από την απόφαση για την κίνηση διαδικασίας πριν από την εφαρμογή τους. Ως εκ τούτου, η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ισλανδικές αρχές δεν τήρησαν τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 του Μέρους I του Πρωτοκόλλου 3. Η χορήγηση των εν λόγω μέτρων ενίσχυσης ήταν, επομένως, παράνομη.

3. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (176) Ως προκαταρκτική παρατήρηση, η Αρχή επισημαίνει ότι, παρότι η Islandsbanki είναι νέα νομική οντότητα που ιδρύθηκε το 2008, είναι — όσον αφορά τις εγχώριες λειτουργίες — προφανώς η οικονομική διάδοχος της Glitnir, υπό την έννοια ότι υφίσταται οικονομική συνέχεια μεταξύ των δύο οντοτήτων. Δεδομένου ότι οι εν λόγω οικονομικές λειτουργίες που διεξήχθησαν από την Islandsbanki από το φθινόπωρο του 2008 και μετά δεν θα μπορούσαν να συνεχιστούν χωρίς ενίσχυση, η Αρχή θεωρεί την τράπεζα προβληματική επιχείρηση.
- (177) Επιπλέον, τα υπό αξιολόγηση μέτρα αποτελούν ταυτόχρονα μέτρα διάσωσης και μέτρα αναδιάρθρωσης. Όπως αναφέρεται στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, η Αρχή θα μπορούσε πιθανότατα να εγκρίνει τη λήψη προσωρινών μέτρων ως συμβιβάσιμη ενίσχυση διάσωσης εφόσον είχε ενημερωθεί σχετικά πριν από την εφαρμογή τους, και προτού λάβει τελική απόφαση σχετικά με αυτά τα μέτρα βάσει ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης. Ωστόσο, ελλείπει έγκαιρης κοινοποίησης, η Αρχή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας και ζήτησε την υποβολή σχεδίου αναδιάρθρωσης. Όπως προαναφέρθηκε, η τελική συμβατότητα των εν λόγω μέτρων εξαρτάται από το κατά πόσον το σχέδιο αναδιάρθρωσης πληροί τα κριτήρια των εφαρμοστέων κατευθυντήριων γραμμών της Αρχής σχετικά με την κρατική ενίσχυση των προβληματικών επιχειρήσεων.

3.1. Νομική βάση για την αξιολόγηση της συμβατότητας: Άρθρο 61 παράγραφος 3 της συμφωνίας ΕΟΧ και οι κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής για την αναδιάρθρωση

- (178) Αν και οι κρατικές ενισχύσεις σε προβληματικές επιχειρήσεις όπως η Islandsbanki εκτιμώνται συνήθως δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, η Εποπτεύουσα Αρχή μπορεί, δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β), να επιτρέψει κρατική ενίσχυση για την «άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους της ΕΚ ή κράτους της ΕΖΕΣ». Όπως αναφέρεται στην παράγραφο 8 των κατευθυντήριων γραμμών στον τραπεζικό τομέα ⁽⁷⁾, η Αρχή επιβεβαιώνει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία και την πρακτική λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ απαιτεί περιοριστική ερμηνεία του τι μπορεί να θεωρείται σοβαρή διαταραχή της οικονομίας ενός κράτους της ΕΖΕΣ.
- (179) Οι ισλανδικές αρχές εξήγησαν, όπως περιγράφεται αναλυτικά παραπάνω, ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ισλανδίας εισήλθε σε κατάσταση συστημικής κρίσης τον Οκτώβριο του 2008, με αποτέλεσμα την κατάρρευση των μεγαλύτερων τραπεζών της, καθώς και των μεγαλύτερων ταμειωτηρίων μέσα σε χρονικό διάστημα μερικών ημερών. Το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των χρηματοπιστωτικών οργανισμών που κατέρρευσαν υπερέβη το 90 % στους περισσότερους τομείς της ισλανδικής χρηματοπιστωτικής αγοράς. Οι δυσκολίες αυτές συνδυάστηκαν με την κρίση εμπιστοσύνης στο νόμισμα της χώρας. Η πραγματική οικονομία της Ισλανδίας έχει πληγεί σοβαρά από τη χρηματοπιστωτική κρίση. Παρότι έχουν παρέλθει περισσότερα από τρία έτη από την έναρξη της κρίσης, το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ισλανδίας εξακολουθεί να βρίσκεται σε κατάσταση κλυδωνισμού. Ακόμη και αν η κατάσταση έχει βελτιωθεί σημαντικά από το 2008, είναι προφανές ότι τη στιγμή που λήφθηκαν τα μέτρα, αποσκοπούσαν στην άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας της Ισλανδίας.
- (180) Κατά συνέπεια, το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ θεωρείται ότι ισχύει στην προκειμένη περίπτωση.

⁽⁷⁾ Βλέπε Μέρος VIII των κατευθυντήριων γραμμών της Αρχής για τις κρατικές ενισχύσεις. Προσωρινοί κανόνες σχετικά με τη χρηματοπιστωτική κρίση. Η εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα που λήφθηκαν για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο της τρέχουσας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, που είναι διαθέσιμες στο <http://www.efitasurv.int/?1=1&showLinkId=16604&1=1>

Η εφαρμογή της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης

- (181) Οι κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής για τις κρατικές ενισχύσεις σχετικά με την αποκατάσταση της βιωσιμότητας και την αξιολόγηση των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων ⁽⁷⁸⁾ («κατευθυντήριες γραμμές για την αναδιάρθρωση») καθορίζουν τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που εφαρμόζονται για την αναδιάρθρωση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων κατά την παρούσα κρίση. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την αναδιάρθρωση, και με στόχο να είναι συμβατή με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ, η αναδιάρθρωση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος στο πλαίσιο της παρούσας χρηματοπιστωτικής κρίσης πρέπει να:
- (i) οδηγεί σε αποκατάσταση της βιωσιμότητας της τράπεζας·
  - (ii) περιλαμβάνει επαρκή ίδια εισφορά του δικαιούχου (καταμερισμός των επιβαρύνσεων)·
  - (iii) περιλαμβάνει επαρκή μέτρα για τον περιορισμό της στρέβλωσης του ανταγωνισμού.
- (182) Η Αρχή θα αξιολογήσει στη συνέχεια, με βάση το σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε για την Islandsbanki, το οποίο αντανακλά επίσης την εξαγορά της Byt, κατά πόσον πληρούνται αυτά τα κριτήρια και, συνεπώς, αν τα μέτρα ενίσχυσης που περιγράφονται παραπάνω, καθώς και εκείνα που καθορίζονται από την Αρχή στην απόφαση σχετικά με την Byt, συνιστούν συμβατή ενίσχυση για την αναδιάρθρωση.

3.2. Αποκατάσταση της βιωσιμότητας

- (183) Η αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας ενός δικαιούχου που λαμβάνει ενίσχυση για την αναδιάρθρωση είναι ο κύριος στόχος των εν λόγω ενισχύσεων, ενώ η αξιολόγηση του κατά πόσον η ενίσχυση για την αναδιάρθρωση θα επιτύχει τον στόχο αυτόν αποτελεί σημαντική πτυχή στον καθορισμό της συμβατότητάς της.
- (184) Όπως προαναφέρθηκε, ο κλυδωνισμός στην ισλανδική οικονομία στον απόηχο του φθινοπώρου του 2008, η παρουσία έκτακτων μέτρων, όπως οι έλεγχοι στην κίνηση κεφαλαίων, το εξελισσόμενο ρυθμιστικό περιβάλλον και οι μακροοικονομικές προοπτικές που, παρά την κάποια πρόσφατη σταθεροποίηση, παραμένουν αβέβαιες, δεδομένων ιδιαίτερα των συνεχών οικονομικών προβλημάτων στη ζώνη του ευρώ, καθιστούν δύσκολη την κερδοφόρο λειτουργία μιας τράπεζας και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς της. Η Αρχή υπογραμμίζει καταρχάς ότι η εν λόγω εκτίμηση πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση που ακολουθεί.
- (185) Η ενότητα 2 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση ορίζει ότι το κράτος του ΕΟΧ πρέπει να παρέχει ολοκληρωμένο και λεπτομερές σχέδιο αναδιάρθρωσης, το οποίο θα περιέχει πλήρη στοιχεία σχετικά με το επιχειρηματικό μοντέλο το οποίο θα αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της τράπεζας. Η παράγραφος 10 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση προϋποθέτει ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης εντοπίζει τις αιτίες των δυσχερειών της τράπεζας και τις οικείες αδυναμίες της, και περιγράφει τον τρόπο που τα σχεδιαζόμενα μέτρα αναδιάρθρωσης θα διορθώσουν τα θεμελιώδη προβλήματα της τράπεζας.
- (186) Τα αίτια των δυσχερειών της Islandsbanki διατυπώνονται, όπως περιγράφεται παραπάνω, αφενός στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, και αφετέρου στην έκθεση της ειδικής εξεταστικής επιτροπής. Μεταξύ στων κύριων αιτιών που εντοπίστηκαν σε επίπεδο τράπεζας στη δεύτερη περίπτωση ήταν η υπερβολική και μη βιώσιμη ανάπτυξη, η μόχλευση των ιδιοκτητών της τράπεζας, η συγκέντρωση των κινδύνων, η αδυναμία των ιδίων κεφαλαίων και το μέγεθος των τραπεζών εν συγκρίσει με την ισλανδική οικονομία. Επιπλέον, η Glitnir είχε επεκταθεί σε υψηλά μοχλευμένες εξαγορές ⁽⁷⁹⁾ και σε εμπορικές αγορές ακινήτων εκτός Ισλανδίας. Επίσης, στηρίχθηκε κατά κύριο λόγο σε βραχυπρόθεσμη γενική χρηματοδότηση και ανέλαβε σημαντικό κίνδυνο χορηγώντας δάνεια στους ιδιοκτήτες της, ενώ η τράπεζα είχε μεγάλα επιμέρους ανοίγματα.

Ρυθμιστικά μέτρα για τη βιωσιμότητα

- (187) Παρότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Islandsbanki αντιμετωπίζει πολλές αδυναμίες της τράπεζας, όπως προσδιορίζονται παραπάνω, η Αρχή θεωρεί ότι η χρεοκοπία της Glitnir και η κατάρρευση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού κλάδου προκλήθηκε επίσης από μια σειρά παραγόντων που προσιδιάζουν στην Ισλανδία και έχουν σχέση με το μικρό της μέγεθος και τις ρυθμιστικές και εποπτικές ελλείψεις που επισημάνθηκαν από την ειδική εξεταστική επιτροπή. Συνεπώς, η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της Islandsbanki, καθώς και οποιασδήποτε άλλης τράπεζας της Ισλανδίας, δεν εξαρτάται αποκλειστικά και μόνο από τα μέτρα που λαμβάνονται σε επίπεδο τράπεζας, αλλά και από το κατά πόσον έχουν εξαλειφθεί οι εν λόγω εποπτικές και κανονιστικές ελλείψεις.

⁽⁷⁸⁾ Αποκατάσταση της βιωσιμότητας και αξιολόγηση των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, που εγκρίθηκε από την Αρχή στις 25.11.2009 βάσει του κεφαλαίου VII: Προσωπικοί κανόνες σχετικά με τη χρηματοπιστωτική κρίση, όπως παρατάθηκε με τις κατευθυντήριες γραμμές του 2012 για τη χρηματοπιστωτική κρίση. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο της Αρχής στο: <http://www.efasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII—Return-to-viability-and-the-assessment-of-restructuring-measures-in-the-financial-sector.pdf>.

⁽⁷⁹⁾ Μοχλευμένες εξαγορές (LBO).

- (188) Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει θετικά τις τροποποιήσεις του ρυθμιστικού και εποπτικού πλαισίου που εκπόνησαν οι ισλανδικές αρχές, όπως εξηγείται στο παράρτημα.
- (189) Πρώτον, οι εξουσίες και οι αρμοδιότητες της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας ενισχύθηκαν, μεταξύ άλλων, με νέες αρμοδιότητες που αφορούν μεγάλα επιμέρους ανοίγματα και τους κινδύνους που σχετίζονται με αυτά, οι οποίες κατά την άποψη της Αρχής αντιμετωπίζουν έναν από τους παράγοντες που οδήγησαν στη χρηματοπιστωτική κατάρρευση.
- (190) Δεύτερον, οι προσωρινές υψηλές απαιτήσεις ποσοστού κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς και μια σειρά διατάξεων που αφορούν την κεφαλαιοποίηση, ιδίως η απαγόρευση της επέκτασης της πίστωσης παρά τις εγγυήσεις των ιδίων μετοχών, αποσκοπούν στη διασφάλιση ότι οι ισλανδικές τράπεζες δεν θα μπορούν να δημιουργήσουν εκ νέου αδύναμη κεφαλαιακή θέση. Η Αρχή θεωρεί ότι τα εν λόγω μέτρα θα συμβάλουν στην ανθεκτικότητα των ισλανδικών τραπεζών.
- (191) Τρίτον, εφαρμόστηκε σειρά μέτρων σχετικά με την επιλεξιμότητα των διευθυντικών στελεχών και των μελών του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και τις αποδοχές τους. Επιπλέον, οι δανειακές χορηγήσεις προς τα συνδεδεμένα μέρη (όπως οι ιδιοκτήτες) έχουν υποβληθεί σε αυστηρότερους κανόνες, και η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας μπορεί πλέον να απαγορεύει σε μια τράπεζα την εκτέλεση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων, εάν το κρίνει σκόπιμο. Οι εξωτερικοί και εσωτερικοί λογιστικοί κανόνες έχουν επίσης τροποποιηθεί, για παράδειγμα, έχει μειωθεί το χρονικό διάστημα για το οποίο ένας εξωτερικός λογιστής μπορεί να απασχολείται στην ίδια τράπεζα. Η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην πρόληψη της επανάληψης των γεγονότων στον βαθμό που αφορά τους ιδιοκτήτες και τα ανώτερα στελέχη. Τα μέτρα αυξάνουν επίσης την παρακολούθηση εξωτερικών κινδύνων και στις δύο περιπτώσεις μειώνονται οι απειλές για τη βιωσιμότητα των τραπεζών.
- (192) Τέταρτον, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η προαναφερθείσα δυνατότητα της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας να περιορίζει τις δραστηριότητες μιας τράπεζας, υπαγορεύεται επίσης από την ανάληψη καταθέσεων μεγάλης κλίμακας από τις ισλανδικές εμπορικές τράπεζες πριν από την κρίση, το οποίο φαίνεται ότι, τουλάχιστον, επιτάχυνε την κατάρρευσή τους. Επιπλέον, οι νέοι κανόνες για τη ρευστότητα και το ισοζύγιο εξωτερικού συναλλάγματος⁽⁸⁰⁾ φαίνεται επίσης, όπως πιστεύει η Αρχή, ότι συνεπάγονται ορισμένους περιορισμούς όσον αφορά τη δυνατότητα των τραπεζών να προσελκύουν δυσανάλογα μεγάλα ποσά ξένων καταθέσεων σε περίπτωση που αυτά τα ποσά καθιστούν την επιχειρηματικότητα της τράπεζας πιο εύθραυστη και ευάλωτη σε κινδύνους σχετικά με το ξένο συνάλλαγμα και τη ρευστότητα. Η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι οι ισλανδικές αρχές έχουν αντιμετωπίσει αυτή την πτυχή ρυθμιστικής ανεπάρκειας.

Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Islandsbanki

- (193) Όσον αφορά το σχέδιο αναδιάρθρωσης και τα μέτρα σε επίπεδο τράπεζας, η Islandsbanki επανήλθε στην ουσία σε ένα πιο παραδοσιακό τραπεζικό μοντέλο, με έμφαση στην κύρια δυναμική της (εγχώριος τραπεζικός τομέας, θαλασσινά και γεωθερμική βιομηχανία), η οποία θα χρηματοδοτείται κυρίως μέσω των καταθέσεων των πελατών.
- (194) Ο λόγος καταθέσεων/δανείων θα μειωθεί περαιτέρω από περίπου 80 % στο [...] % στο τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης [...].
- (195) Επιπλέον, όπως αναφέρεται ανωτέρω, η Islandsbanki επιδέχθηκε — εν συγκρίσει με την Glitnir — από τη στιγμή της ίδρυσής της σημαντικά λιγότερη μόχλευση, και καθώς η πλειοψηφία του γενικού χρέους παρέμεινε στην ιδιοκτησία της Glitnir, θα πρέπει, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, να στηριχθεί σε πολύ περιορισμένο βαθμό στην αναχρηματοδότηση στις διεθνείς αγορές για το χρέος μειωμένης εξασφάλισης.

⁽⁸⁰⁾ Οι νέοι κανόνες για το ισοζύγιο εξωτερικού συναλλάγματος εγκρίθηκαν από την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας και τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2011. Σκοπός των κανόνων είναι ο περιορισμός του συναλλαγματικού κινδύνου, που δεν θα επιτρέψει στα ισοζύγια ξένου συναλλάγματος να υπερβαίνουν καθορισμένα όρια. Μία από τις πιο σημαντικές αλλαγές σε σχέση με τις προηγούμενες εκδόσεις των κανόνων είναι ότι η επιτρεπτή ανοικτή συναλλαγματική θέση σε μεμονωμένα νομίσματα μειώθηκε από 20 % σε 15 % του μετοχικού κεφαλαίου, ενώ το επιτρεπόμενο συνολικό ισοζύγιο ξένου συναλλάγματος μειώθηκε από 30 % σε 15 %. Η πληροφόρηση του ισοζυγίου ξένου συναλλάγματος είναι επίσης πιο αναλυτική από ό,τι στο παρελθόν, καθώς τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα ταξινομούνται κατά είδος: δάνεια, ομόλογα, μετοχικοί τίτλοι, μερίδια σε αμοιβαία κεφάλαια, καταθέσεις, έντοκες συμφωνίες, χρέη προς την Κεντρική Τράπεζα, και ούτω καθεξής. Σε περίπτωση που το ισοζύγιο ξένου συναλλάγματος αποκλίνει από τα όρια που καθορίζονται στους κανόνες, η οικεία χρηματοπιστωτική επιχείρηση πρέπει να λαμβάνει μέτρα ώστε να εξαλείφεται η διαφορά εντός μέγιστης προθεσμίας τριών εργάσιμων ημερών. Αν τα μέτρα της χρηματοπιστωτικής επιχείρησης αδυνατούν να τηρήσουν την προθεσμία, η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας μπορεί να επιβάλει χρηματικές ποινές. Η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας έχει λάβει επιπλέον μέτρα για τον περιορισμό των ανισορροπιών ξένου συναλλάγματος, για παράδειγμα, με τη σύναψη συμφωνίας ανταλλαγής νομισμάτων με μία από τις εμπορικές τράπεζες, καθώς και την αγορά ξένου συναλλάγματος. Σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας, τα μέτρα αυτά προωθούν την περαιτέρω χρηματοπιστωτική σταθερότητα και ενισχύουν τα μη δανειακά συναλλαγματικά αποθέματα της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας.

- (196) Στην πραγματικότητα, η εξάρτηση από τις αγορές χονδρικής για την αναχρηματοδότηση αποδείχθηκε ότι ήταν ένας από τους κύριους λόγους κατάρρευσης της Glitnir. Η χρηματοδότηση της Islandsbanki μέχρι σήμερα βασίζεται ως επί το πλείστον στις καταθέσεις και τα ίδια κεφάλαια, αλλά το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει ελαφρά μείωση της σημασίας των καταθέσεων από το 80 % στο [...] % του συνόλου των υποχρεώσεων, το [...]. Η Islandsbanki προτίθεται να καλύψει τη διαφορά μέσω της έκδοσης καλυμμένων ομολόγων στην εγχώρια αγορά. Έχει ήδη εκδώσει με επιτυχία καλυμμένα ομόλογα για 4 δις ισλανδικές κορόνες τον Δεκέμβριο του 2011, και [...].
- (197) [...]. Η Islandsbanki κρίνει ότι η τρέχουσα περιορισμένη επιθυμία των επενδυτών για τους τίτλους μειωμένης εξασφάλισης της Ισλανδίας θα μπορούσε να αυξηθεί με την άρση της απεριόριστης εγγύησης καταθέσεων. Η Αρχή θεωρεί ότι, με βάση τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από τις ισλανδικές αρχές, η κατάσταση ρευστότητας της τράπεζας φαίνεται να είναι υγιής έως το τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης. Δεδομένων των αβεβαιοτήτων που περιβάλλουν την εγγύηση των καταθέσεων και τους ελέγχους στην κίνηση κεφαλαίων, καθώς και των διαφορούμενων μελλοντικών εξελίξεων των (κρατικών) αγορών χρέους, δεν μπορεί να εξαχθεί συμπέρασμα κατά πόσον η στρατηγική χρηματοδότησης της Islandsbanki θα υλοποιηθεί, όπως προβλέπεται, σε βάθος χρόνου. Ωστόσο, με δεδομένη την ισχυρή εξάρτηση από τις καταθέσεις και τα καλυμμένα ομόλογα κατά την περίοδο της αναδιάρθρωσης, καθώς και το μεγάλο ποσοστό που κατείχαν αυτά τα είδη χρέους στον ισολογισμό, η Αρχή αναγνωρίζει ότι μικρές διαφοροποιήσεις στη στρατηγική χρηματοδότησης, που θα μπορούσαν να είναι αναγκαίες στη συνέχεια, δεν θα απειλήσουν τη βιωσιμότητα της τράπεζας.
- (198) Όσον αφορά το ενεργητικό σκέλος του ισολογισμού, τα πιο επικίνδυνα, διεθνή περιουσιακά στοιχεία — όπως οι εμπορικές κινητές αξίες ακινήτων στο εξωτερικό — παρέμειναν επίσης στην ιδιοκτησία της Glitnir. Ως εκ τούτου, ο ισολογισμός έχει συρρικνωθεί κατά 85 %. Κατά συνέπεια, η κύρια αδυναμία του επιχειρηματικού μοντέλου της Glitnir — η εξάρτηση από τα επικίνδυνα διεθνή περιουσιακά στοιχεία χωρίς την κατάλληλη αξιολόγηση κινδύνου και η περιορισμένη γνώση της αγοράς — έχει διορθωθεί. Η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η τράπεζα δεν θα συμμετάσχει σε παρόμοιες επιχειρήσεις στο μέλλον, αλλά θα επικεντρωθεί στην παραδοσιακή βασική δραστηριότητά της.
- (199) Προφανώς, η τράπεζα έχει αναπτυχθεί από την ίδρυσή της και μετά, ιδίως μέσω της απόκτησης της Byt. Ωστόσο, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, αυτό δεν έχει σημαντικό αντίκτυπο στο επιχειρηματικό μοντέλο της Islandsbanki, καθώς η Byt διέθετε κυρίως εγχώρια περιουσιακά στοιχεία με παρόμοια χαρακτηριστικά με εκείνα που διαθέτει το χαρτοφυλάκιο της Islandsbanki. Σε κάθε περίπτωση, η Αρχή θεωρεί ότι η δέσμευση εκποιήσεων, η οποία θα συζητηθεί διεξοδικά στη συνέχεια, θα συμβάλει στην έμφαση της Islandsbanki στις κύριες δραστηριότητές της.
- (200) Σημαντική πρόκληση για την τράπεζα, όσον αφορά το χαρτοφυλάκιο των περιουσιακών της στοιχείων, παραμένει η αναδιάρθρωση των δανείων που μεταβιβάστηκαν από την Glitnir. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι η διαδικασία αναδιάρθρωσης αποτελεί προτεραιότητα για την τράπεζα, όπως απεικονίζεται από τις πολυάριθμες γενικές και προσαρμοσμένες προτάσεις που έχει υποβάλει η τράπεζα στους πελάτες της με υπερβολική μόχλευση. Παρότι η διαδικασία δεν έχει προχωρήσει τόσο γρήγορα όπως είχε αρχικά προγραμματιστεί, έχουν ήδη επιτευχθεί πολλά. Για παράδειγμα, στις 8 Φεβρουαρίου 2012, 2 680 επιχειρήσεις υπέστησαν κάποιας μορφής αναδιάρθρωση και, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η συντριπτική πλειοψηφία ήταν σε θέση να εξυπηρετήσουν το χρέος της μετά την αναδιάρθρωση.
- (201) Η Αρχή θεωρεί ότι αυτό αποτελεί δείκτη της ορθότητας των μεθόδων αναδιάρθρωσης της Islandsbanki. Επιπλέον, με βάση τα στοιχεία στον πίνακα αναδιάρθρωσης των τραπεζών, φαίνεται ρεαλιστικό ότι η τράπεζα μπορεί να επιτύχει τον στόχο της για την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης των εταιρικών χρεών της έως τα τέλη του 2012 και του χρέους λιανικής έως το 2013. Συνολικά, εάν δεν υπάρξουν απρόβλεπτες εξελίξεις στο μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ισλανδία ή στο εξωτερικό, αυτό σημαίνει ότι το αργότερο στα τέλη της περιόδου αναδιάρθρωσης η Islandsbanki θα έχει, κατά την άποψη της Αρχής, έναν σχετικά υγιή ισολογισμό και ικανοποιητικό επίπεδο εξυπηρετούμενων χαρτοφυλακίων δανείων.
- (202) Όπως προαναφέρθηκε, η αδύναμη κεφαλαιοποίηση της Glitnir ήταν ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην κατάρρευσή της. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Islandsbanki προβλέπει ότι η τράπεζα θα παραμείνει αρκετά πάνω από το ποσοστό ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) του 16 % που απαιτείται από την ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Η αναλογία αυτή ξεπερνά τις μελλοντικές ελάχιστες απαιτήσεις της Βασιλείας III της τάξης του 10,5 %. Ακόμη και σύμφωνα με το σενάριο ακραίων καταστάσεων, το οποίο υπέβαλε η Islandsbanki μαζί με τη φετινή έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP) και επισυνάπτεται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, το ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας δεν θα υποληφθεί αυτού του υψηλού σημείου αναφοράς. Στην πραγματικότητα, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Islandsbanki θα

μειώσει σταδιακά το οικείο ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας προκειμένου να αυξήσει την κερδοφορία, αρχίζοντας να καταβάλει μερίσματα. ⁽⁸¹⁾ Η Αρχή θεωρεί ότι είναι συνετό και παρήγορο ότι, ακόμη και στο σενάριο ακραίων καταστάσεων που υπέβαλε η Islandsbanki το οποίο φαίνεται να στηρίζεται σε λογικές παραμέτρους, το πλεόνασμα κεφαλαίων άνω των [...] δισεκατ. ισλανδικών κορονών παραμένει, κάτι το οποίο, στο λειτουργικό περιβάλλον που περιγράφεται παραπάνω, παρέχει στην Islandsbanki σημαντική ικανότητα για αντιμετώπιση απρόβλεπτων αντιξοοτήτων.

- (203) Όσον αφορά τη ρευστότητα της τράπεζας, η Αρχή επισημαίνει ότι η παρούσα κατάσταση, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, φαίνεται αρκετά ισχυρή, και ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι η κατάσταση θα μπορούσε να επιδεινωθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί ότι οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων του δείκτη ρευστότητας της τράπεζας στο πλαίσιο της έκθεσης σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), σύμφωνα με την οποία η τράπεζα είναι σωστά προετοιμασμένη για την αντιμετώπιση ανεπιθύμητων γεγονότων, καταδεικνύουν ότι η κατάσταση ρευστότητας της Islandsbanki είναι υγιής.
- (204) Η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της επίσης για τις αλλαγές στην εταιρική διακυβέρνηση και τη διαχείριση κινδύνου της Islandsbanki, όπως περιγράφεται ανωτέρω, οι οποίες αντιμετωπίζουν την αδυναμία των δραστηριοτήτων της Glitnir, ενώ θα συμβάλουν σε πιο αντικειμενική και επαγγελματική αξιολόγηση των κινδύνων ως προς τη λειτουργία της τράπεζας.
- (205) Όσον αφορά την κερδοφορία, οι κατευθυντήριες γραμμές για την αναδιάρθρωση προβλέπουν επίσης ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης θα καταδείξει τον τρόπο που η τράπεζα θα αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της χωρίς κρατική ενίσχυση, το συντομότερο δυνατόν. Ειδικότερα, η τράπεζα θα πρέπει να είναι σε θέση να δημιουργήσει κατάλληλη απόδοση των ιδίων κεφαλαίων, με την παράλληλη κάλυψη όλων των δαπανών της κανονικής λειτουργίας της και τη συμμόρφωση με τις σχετικές ρυθμιστικές απαιτήσεις. Ειδικότερα, το σημείο 13 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση καταδεικνύει ότι η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα επιτυγχάνεται όταν μια τράπεζα είναι σε θέση να καλύπτει όλες τις δαπάνες της, συμπεριλαμβανομένων της υποτίμησης και των χρηματοπιστωτικών επιβαρύνσεων, και να παρέχει την κατάλληλη απόδοση ιδίων κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη το προφίλ κινδύνου της τράπεζας.
- (206) Στο σημείο αυτό, η Αρχή υπενθυμίζει αυτά που έχουν προαναφερθεί, δηλαδή ότι το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί η Islandsbanki θα ήταν δυσχερές για κάθε τράπεζα. Λαμβάνοντας αυτό υπόψη, η Αρχή είναι ικανοποιημένη με την προβλεπόμενη κερδοφορία του σχεδίου αναδιάρθρωσης, η οποία, παρά τον υψηλό λόγο κεφαλαίου/υποχρεώσεων, θα είναι επαρκής και ως επί το πλείστον θα ξεπερνά τους οικείους στόχους κερδοφορίας της Islandsbanki κατά το μεγαλύτερο μέρος της περιόδου αναδιάρθρωσης και μετά. Μεταξύ 2009 και 2014, η απόδοση ιδίων κεφαλαίων κυμαίνεται μεταξύ [...] % και [...] %. Ωστόσο, όπως περιγράφεται ανωτέρω, η διακύμανση της τάξης του [...] οφείλεται κυρίως σε ασυνήθιστες καταστάσεις και γεγονότα, όπως, αφενός, τα κέρδη από την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν από την Glitnir, και αφετέρου οι υποτιμήσεις που προκλήθηκαν από την πρόσφατη απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου της Ισλανδίας για τα δάνεια ξένου συναλλάγματος και η εξαγορά της Byr. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, τα εν λόγω ασυνήθιστα γεγονότα δεν προβλέπεται ότι θα συνεχιστούν μετά το 2013, ενώ από το 2014 έως το 2016 η απόδοση ιδίων κεφαλαίων αναμένεται να αυξηθεί από [...] % σε [...] %. Ο υπολογισμός που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές, στον οποίο τα αποτελέσματα χρήσεως (AX) έχουν εκκαθαριστεί από τα εν λόγω ασυνήθιστα στοιχεία, καταδεικνύει ότι η τράπεζα έχει σημειώσει και θα συνεχίσει να σημειώνει σχετικά σταθερά κέρδη μεταξύ 2008-2016. Η έκθεση των χρηματοπιστωτικών επενδύσεων του ισλανδικού κράτους (ISFI) που αναφέρεται παραπάνω φαίνεται ότι στηρίζει αυτό το συμπέρασμα. Παρότι δεν είναι σαφές εάν οι υπολογισμοί αυτοί αντικατοπτρίζουν πλήρως τα οφέλη που απορρέουν από τη μεγάλη έκπτωση, η Αρχή επισημαίνει ότι μετά το 2013, όπου η έκπτωση προβλέπεται ότι θα απορροφηθεί πλήρως, η τράπεζα θα σημειώσει κέρδη μεταξύ [...] και [...] δις ισλανδικές κορόνες ετησίως, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης.
- (207) Μερικές από τις πιο σημαντικές και πιο αναλυτικές πτυχές του χρηματοπιστωτικού προγραμματισμού, στον οποίο βασίζεται το σχέδιο αναδιάρθρωσης, αναφέρθηκαν παραπάνω, όπως η μείωση εσόδων από τους βασικούς επιχειρηματικούς τομείς της εταιρικής τραπεζικής και των λιανικών τραπεζικών υπηρεσιών κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Η Αρχή θεωρεί ότι αυτό είναι κυρίως αποτέλεσμα της έκπτωσης που απορροφάται, και αντικατοπτρίζει το αυξανόμενο κόστος χρηματοδότησης (που προκύπτει από τη μεγαλύτερη διαφοροποίηση, όσον αφορά το σκέλος των υποχρεώσεων, με ένα μεγαλύτερο ποσοστό του χρέους με μεγαλύτερη διάρκεια), αντικατοπτρίζει δε μείωση του καθαρού περιθωρίου κέρδους από το τρέχον 4,4 % στο [...] %. Η Αρχή κρίνει ότι είναι συνετό να μην βασίζεται κανείς στην αύξηση των εσόδων σε αυτούς τους τομείς. Πράγματι, φαίνεται πιθανό ότι το κόστος χρηματοδότησης θα αυξηθεί ελαφρά (σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, έως και [...] μονάδες βάσης). Όσον αφορά το περιθώριο επιτοκίου, η Αρχή επισημαίνει

⁽⁸¹⁾ Ωστόσο, στην έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), η Islandsbanki τονίζει ότι οι αποφάσεις για την καταβολή μερίσματος του κάθε έτους θα βασίζονται σε επικαιροποιημένη ανάλυση της κεφαλαιακής επάρκειας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τη θέση ρευστότητας της Τράπεζας.

ότι, ακόμη και μετά την αναμενόμενη μείωση στο [...] %, θα είναι υψηλό σε σύγκριση με το διεθνές επίπεδο ⁽⁸²⁾. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, το περιθώριο ήταν περίπου στο ίδιο επίπεδο ή σε υψηλότερο επίπεδο κατά τις τελευταίες δεκαετίες, κάτι που οφείλεται, μεταξύ άλλων παραγόντων, στο περιβάλλον υψηλών επιτοκίων στην Ισλανδία, στο χαμηλότερο ποσοστό στεγαστικών δανείων στο χαρτοφυλάκιο δανείων και στο μικρότερο μέγεθος των τραπεζών. Η Αρχή θεωρεί ότι οι εξηγήσεις αυτές είναι λογικές και, ως εκ τούτου, πιστεύει ότι η εν λόγω πτυχή του χρηματοπιστωτικού σχεδιασμού είναι αρκούντως λογική.

- (208) Ακόμη ένας σημαντικός παράγοντας της μελλοντικής κερδοφορίας, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, είναι τα μεγαλύτερα έσοδα από τέλη και προμήθειες, τα οποία προβλέπεται να αυξηθούν κατά [...] την περίοδο προγραμματισμού [...]. Στη συνέχεια, αυτή η αύξηση θα αποδώσει κέρδη ύψους [...] ισλανδικών κορονών το 2016. Οι ισλανδικές αρχές ισχυρίζονται ότι οι προβλέψεις αυτές είναι λογικές, καθώς οι δραστηριότητες που αφορούν την απόδοση τέλους προμήθειας, όπως η χρηματοπιστωτική αγορά που σχετίζεται με συναλλαγές και το εμπόριο ξένου συναλλάγματος, έχουν ουσιαστικά σταματήσει μετά την κατάρρευση και ως αποτέλεσμα των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων. Ωστόσο, δεδομένου ότι είναι ρεαλιστικό, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, ότι αναμένεται σημαντική αύξηση της χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας, ενώ οι έλεγχοι στην κίνηση κεφαλαίων υποτίθεται ότι θα αρθούν στα τέλη του 2013, η Αρχή δεν αμφισβητεί την αξιοπιστία των στοιχείων αυτών.
- (209) Πέρα από την πλευρά των εσόδων των προβλέψεων όσον αφορά τα ΑΧ, η τράπεζα έχει αναλάβει σειρά πρωτοβουλιών, όπως περιγράφεται παραπάνω, για την αύξηση της απόδοσης και τη μείωση του κόστους, μεταξύ άλλων, με τη μείωση του προσωπικού κατά σχεδόν 10 %, η οποία θα μειώσει τον συνολικό δείκτη κόστους-εσόδων από το 75 % στο [...] % το 2014. Η Αρχή επικροτεί τις προσπάθειες αυτές, καθώς η σημερινή αναλογία φαίνεται αρκετά υψηλή σε διεθνή σύγκριση. Η Αρχή θεωρεί επίσης εύλογο, με βάση το σχέδιο αναδιάρθρωσης, ότι ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί, καθώς πράγματι η ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης του χαρτοφυλακίου που κληροδοτήθηκε από την Glitnir και η αναμενόμενη μείωση των εποπτικών εργασιών θα επιτρέψουν την περικοπή του αριθμού απασχολούμενων στην τράπεζα, και η βελτίωση της απόδοσης φαίνεται ότι είναι ακόμη εφικτή όσον αφορά τη λειτουργία της τράπεζας.
- (210) Εκτός από τα ανωτέρω, είναι προφανές ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης βασίζεται σε μεγάλο αριθμό άλλων παραδοχών. Η Αρχή έχει ως στόχο να εξετάσει ενδελεχώς ό,τι φαίνεται να είναι πιο κατάλληλο και ό,τι ασκεί μεγαλύτερη επιρροή στη μελλοντική βιωσιμότητα της Islandsbanki. Όσον αφορά τις μακροοικονομικές παραδοχές, φαίνεται ότι συνάδουν σε γενικές γραμμές με τις προβλέψεις του ΔΝΤ και της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ισλανδίας, για παράδειγμα όσον αφορά την αύξηση του ΑΕγχΠ και την ανεργία. Συνολικά, οι παραδοχές στις οποίες βασίζεται το σχέδιο αναδιάρθρωσης φαίνεται να είναι αρκετά συνετές ώστε, σε συνδυασμό με τις παραπάνω εκτιμήσεις της Αρχής, να συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα μέτρα αναδιάρθρωσης που έχει αναλάβει η τράπεζα είναι επαρκή για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς της, αποκλείοντας ανεπιθύμητα γεγονότα με απρόβλεπτες διαστάσεις και συνέπειες.
- (211) Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω στοιχεία, η Αρχή θεωρεί ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιλαμβάνει επαρκή στοιχεία που συμβάλλουν στην αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της τράπεζας· κατά συνέπεια η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τηρούνται οι διατάξεις της ενότητας 2 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση.

3.3. Ίδια συμμετοχή/καταμερισμός των επιβαρύνσεων

- (212) Η παράγραφος 22 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση έχει ως εξής: «Για να περιοριστούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να αντιμετωπιστεί ο ηθικός κίνδυνος, η ενίσχυση θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό και ο δικαιούχος της ενίσχυσης θα πρέπει να συνεισφέρει ο ίδιος στις δαπάνες αναδιάρθρωσης. Η εταιρεία και οι κάτοχοι του κεφαλαίου θα πρέπει να συμβάλλουν όσο το δυνατό περισσότερο στην αναδιάρθρωση με δικούς τους πόρους. Αυτό είναι απαραίτητο για να εξασφαλιστεί ότι οι τράπεζες που διασώζονται φέρουν επαρκές μερίδιο της ευθύνης για τις συνέπειες της παρελθούσας συμπεριφοράς τους και να δημιουργηθούν τα κατάλληλα κίνητρα για τη μελλοντική συμπεριφορά τους».
- (213) Η Αρχή υπενθυμίζει εν προκειμένω μία αποφασιστική πτυχή της παρούσας περίπτωσης. Όταν η Islandsbanki ιδρύθηκε με βάση τις εγχώριες δραστηριότητες της Glitnir, οι μέτοχοι της Glitnir Bank εξαλείφθηκαν πλήρως, συνεισφέροντας έτσι το μέγιστο δυνατό στην αναδιάρθρωση της Glitnir. Επιπλέον, οι πιστωτές της Glitnir έπρεπε να αναλάβουν σημαντικές απώλειες ⁽⁸³⁾, ή τουλάχιστον έπρεπε να αναλάβουν τον κίνδυνο της επένδυσής τους ανάλογα με την κερδοφορία της Glitnir. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τους ιδιοκτήτες και τους πιστωτές της Glitnir, το κριτήριο του καταμερισμού επιβαρύνσεων πληρούται στο έπακρο, ενώ το ζήτημα του ηθικού κινδύνου έχει αντιμετωπιστεί πλήρως.

⁽⁸²⁾ Πρβλ. για παράδειγμα την Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας για το 2011:2, σύμφωνα με την οποία το περιθώριο επιτοκίου είναι περίπου 2-3 φορές υψηλότερο στην Ισλανδία από ό,τι σε άλλες σκανδιναβικές χώρες.

⁽⁸³⁾ Σύμφωνα με τις τρέχουσες εκτιμήσεις, οι απώλειες μπορεί να ανέρχονται στο 70-75 % των δανείων που είχαν χορηγηθεί στην Glitnir· βλέπε για παράδειγμα το <http://glitnirbank.com/press-room/tilkynningar-a-islensku/448-athugasemdfraaslidastjorn.html>

- (214) Επιπροσθέτως, η Αρχή πρέπει να αξιολογήσει κατά πόσον η κρατική ενίσχυση που έχει λάβει η Islandsbanki ήταν περιορισμένη στο ελάχιστο δυνατόν.
- (215) Όσον αφορά τα μέτρα κεφαλαιοποίησης, η αρχική κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki, έως ότου η συμφωνία με τους πιστωτές της Glitnir μείωσε τη συμμετοχή του κράτους στο 5 %, επαρκούσε για την κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας. Το 2009, μετά την επίτευξη της συμφωνίας για την εξαγορά της Glitnir από την Islandsbanki και ύστερα από τη χορήγηση του κεφαλαίου κατηγορίας II στην Islandsbanki, το ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας ανήλθε περίπου στο 19 %, 3 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από το ελάχιστο ποσοστό που όριζε ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει ότι ο λόγος κεφαλαίου/υποχρεώσεων εξαρτάται κυρίως από το κατά πόσον η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που είχαν μεταβιβασθεί από την Glitnir στην Islandsbanki είχε γίνει με ακρίβεια. Επιπλέον, πρέπει να συνεκτιμηθεί ότι, εκείνο το διάστημα οι οικονομικές προοπτικές για την Ισλανδία ήταν αβέβαιες. Κατόπιν όλων αυτών, η Αρχή θεωρεί ότι το ποσό του κεφαλαίου που χορηγήθηκε από το ισλανδικό κράτος στην Islandsbanki περιορίστηκε στο ελάχιστο αναγκαίο, καθώς αναλογούσε στο ελάχιστο κανονιστικό ποσό συν ένα εύλογο απόθεμα.
- (216) Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το γεγονός ότι το ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας της Islandsbanki στη συνέχεια αυξήθηκε αρκετά ώστε για να είναι σε θέση να απορροφήσει μία τράπεζα με σοβαρή υποκεφαλαιοποίηση — την Byg — το 2011. Η αύξηση του ποσοστού κεφαλαιακής επάρκειας οφείλεται αποκλειστικά σχεδόν στη σύνταξη της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων που είχαν μεταβιβασθεί από την Glitnir στην Islandsbanki. Δεν θα μπορούσε να προβλεφθεί με βεβαιότητα ότι θα συνέβαινε κάτι τέτοιο, και το γεγονός ότι το ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας αυξήθηκε τόσο έντονα αργότερα δεν συνιστά, κατά την άποψη της Αρχής, λόγο να θεωρείται ότι η Islandsbanki ήταν υπερκεφαλαιοποιημένη καταρχάς από το κράτος ⁽⁸⁴⁾.
- (217) Η παράγραφος 26 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση προβλέπει ότι οι τράπεζες που λαμβάνουν ενισχύσεις αναδιάρθρωσης «πρέπει να είναι σε θέση να μειώσουν το κεφάλαιο, όπως με τη μορφή μερισμάτων ή τοκομεριδίων επί τρεχόντων δανείων μειωμένης εξασφάλισης, από τα κέρδη που αποκομίζουν από τις δραστηριότητές τους».
- (218) Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να υπενθυμίσουμε ότι το κράτος σημείωσε ετήσια απόδοση της τάξης περίπου του 14 % επί του κεφαλαίου που είχε ήδη εξοφληθεί το φθινόπωρο του 2009. Η προοπτική ικανοποιητικής απόδοσης για το ποσοστό 5 % που διατηρούσε το κράτος φαίνεται επίσης πολλά υποσχόμενη, δεδομένης της συνολικά καλής επίδοσης της Islandsbanki από την ίδρυσή της και μετά.
- (219) Ωστόσο, θα πρέπει επίσης να τονιστεί ότι η αμοιβή για το κεφάλαιο κατηγορίας II αποκλίνει από τις κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής για την ανακεφαλαιοποίηση ⁽⁸⁵⁾. Όπως ορθώς υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές, η απαιτούμενη αμοιβή σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την ανακεφαλαιοποίηση ανέρχεται σε περίπου 15,7 % (αποτελείται από το κόστος χρηματοδότησης του κράτους της τάξης του 8 %, το περιθώριο συμφωνίας ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης (CDS) της Glitnir πριν από την κρίση, ύψους 5,7 %, και ένα πρόσθετο τέλος ύψους 2 %). Η αμοιβή που καταβάλλει η Islandsbanki, Euribor συν πρόσθετο ποσό της τάξης του 4 %, υπολείπεται σημαντικά από το εν λόγω σημείο αναφοράς. Σύμφωνα με την παράγραφο 25 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση, κάθε παρέκκλιση από τον κατάλληλο *ex ante* καταμερισμό των επιβαρύνσεων (δηλαδή την κατάλληλη αμοιβή), μπορεί, μεταξύ άλλων, να δικαιολογηθεί από τη ριζικότερη αναδιάρθρωση όπως με μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Όπως θα φανεί στη συνέχεια, η Αρχή θεωρεί ότι η αναδιάρθρωση της Islandsbanki είναι αρκετά ριζική για να πληρούται η εν λόγω προϋπόθεση.
- (220) Παρότι η συμφωνία για τη Straumur, όπως περιγράφεται ανωτέρω, συνεπάγεται στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, η Αρχή θεωρεί ότι είναι δομημένη έτσι, ώστε να στοχεύει στον περιορισμό, αν όχι στον αποκλεισμό, άμεσου χρηματοπιστωτικού πλεονεκτήματος για την Islandsbanki. Η εν λόγω συμφωνία αποτελεί στην ουσία αποζημίωση, κατόπιν διαπραγμάτευσης, για την Islandsbanki, ως αντάλλαγμα για την ανάληψη των υποχρεώσεων της Straumur για τις καταθέσεις της, και είναι πιθανό η Islandsbanki να αποκτήσει αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία για τις μεταβιβασθείσες υποχρεώσεις. Η Αρχή δεν θεωρεί ότι η ενίσχυση αυτή έχει μεγάλη σημασία για την αξιολόγηση όσον αφορά τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων της.

⁽⁸⁴⁾ Στην πραγματικότητα, η κρατική κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki βασίστηκε άμεσα στη διαφορά μεταξύ της αρχικής αξίας των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, καθώς και στην κεφαλαιακή απαίτηση της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας.

⁽⁸⁵⁾ Η ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης: περιορισμός των ενισχύσεων στο ελάχιστο απαραίτητο και διασφαλίσεις έναντι αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού (Κατευθυντήριες γραμμές για την ανακεφαλαιοποίηση), EE L 17 της 20.1.2011 και Συμπλήρωμα για τον EOX αριθ. 3. Οι κατευθυντήριες γραμμές διατίθενται επίσης στον δικτυακό τόπο της Αρχής της ΕΖΕΣ: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

- (221) Τέλος, όσον αφορά την εγγύηση των καταθέσεων, η Αρχή έχει ήδη αναφερθεί στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας που — βάσει των έκτακτων περιστάσεων επί του παρόντος — μπορεί να αποτελέσει αναλογικό μέσο για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ισλανδία. Είναι προφανές, ωστόσο, ότι η εν λόγω ενίσχυση δεν μπορεί να εγκριθεί επ' αόριστον.
- (222) Έτσι, προκειμένου αυτή η κρατική ενίσχυση να θεωρηθεί ότι περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, η Αρχή κρίνει ότι πρέπει να τερματιστεί το συντομότερο δυνατόν. Συνεπώς η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση των ισλανδικών αρχών για κατάργηση της εγγύησης των καταθέσεων πριν από την άρση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, ως εκ τούτου, σύμφωνα με τον παρόντα προγραμματισμό, το αργότερο έως τα τέλη του 2013.
- (223) Προκειμένου να ληφθεί μέριμνα για τις καθυστερήσεις στην άρση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, και να αντανakλάται η άποψη της Αρχής ότι μια βιώσιμη τράπεζα θα πρέπει να είναι σε θέση να είναι ανταγωνιστική στην αγορά χωρίς την προστασία αυτής της γενικής εγγύησης των καταθέσεων, θα εγκρίνει, συνεπώς, την εγγύηση των καταθέσεων έως τα τέλη του 2014 ⁽⁸⁶⁾. Μετά, η προστασία των καταθέσεων θα πρέπει να διέπεται μόνο από την ισχύουσα νομοθεσία για τον ΕΟΧ σχετικά με τις εγγυήσεις καταθέσεων.
- (224) Βάσει των παραπάνω στοιχείων, η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Islandsbanki διασφαλίζει ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο και ότι ο δικαιούχος, οι μέτοχοι και οι κάτοχοι του χρέους της προκατόχου τράπεζας έχουν συμμετάσχει σημαντικά στον καταμερισμό των επιβαρύνσεων. Η ενίσχυση για την αναδιάρθρωση συνάδει, ως εκ τούτου, με την ενότητα 3 των κατευθυντήριων γραμμών για την αναδιάρθρωση.

3.4. Περιορισμός των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού

- (225) Οι κατευθυντήριες γραμμές για την αναδιάρθρωση προβλέπουν στην ενότητα 4, παράγραφοι 29-32:

«Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα παραμένει ο πρωταρχικός στόχος των ενισχύσεων προς τον χρηματοπιστωτικό τομέα σε μια περίοδο συστημικής κρίσης, αλλά η διασφάλιση της συστημικής σταθερότητας βραχυπρόθεσμα δεν θα πρέπει να προκαλεί μακροπρόθεσμες ζημιές όσον αφορά τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού και τις ανταγωνιστικές αγορές. Σε αυτό το πλαίσιο, τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκαλούν οι κρατικές ενισχύσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. [...] Τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού θα πρέπει να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένα για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων που εντοπίζονται σε αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται η δικαιούχος τράπεζα αφού αποκατασταθεί η βιωσιμότητά της μετά την αναδιάρθρωση, τηρώντας παράλληλα μια κοινή πολιτική και κοινές αρχές. Η Αρχή λαμβάνει ως σημείο εκκίνησης για την αξιολόγηση της ανάγκης θέσπισης τέτοιων μέτρων, το μέγεθος, την κλίμακα και την έκταση των δραστηριοτήτων τις οποίες αναμένεται να ασκήσει η οικεία τράπεζα μετά την εφαρμογή ενός αξιόπιστου σχεδίου αναδιάρθρωσης, όπως προβλέπεται στην ενότητα 2. [...] Η φύση και η μορφή των μέτρων αυτών θα εξαρτηθεί από δύο κριτήρια: πρώτον, από το ύψος της ενίσχυσης και τους όρους και τις συνθήκες υπό τις οποίες χορηγήθηκε και, δεύτερον, από τα χαρακτηριστικά της αγοράς ή των αγορών στις οποίες θα δραστηριοποιηθεί η δικαιούχος τράπεζα.

Όσον αφορά το πρώτο κριτήριο, τα μέτρα που περιορίζουν τις στρεβλώσεις ποικίλλουν σημαντικά ανάλογα με το ύψος της ενίσχυσης, καθώς και τον βαθμό καταμερισμού των επιβαρύνσεων και το ύψος της αντιστάθμισης. Σε γενικές γραμμές, όσο υψηλότερος είναι ο βαθμός καταμερισμού των επιβαρύνσεων και μεγαλύτερη η ίδια συμμετοχή, τόσο πιο περιορισμένες είναι οι αρνητικές συνέπειες που προκύπτουν από τον ηθικό κίνδυνο.

Όσον αφορά το δεύτερο κριτήριο, η Αρχή θα αναλύει τα πιθανά αποτελέσματα της ενίσχυσης στις αγορές στις οποίες θα δραστηριοποιείται η δικαιούχος τράπεζα μετά την αναδιάρθρωση. Καταρχάς, θα εξετάζονται το μέγεθος και η σχετική σπουδαιότητα της τράπεζας στην αγορά ή τις αγορές της, όταν αποκατασταθεί η βιωσιμότητά της. Ο σχεδιασμός των μέτρων θα προσαρμόζεται στα χαρακτηριστικά της αγοράς έτσι ώστε να διασφαλιστεί η διαφύλαξη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. [...] Τα μέτρα που περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού δεν πρέπει να αποτελούν απειλή για τις προοπτικές αποκατάστασης της βιωσιμότητας της τράπεζας».

- (226) Επομένως, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το μέγεθος της ενίσχυσης, ιδίως σε σχετικούς όρους, και τα χαρακτηριστικά της αγοράς είναι αποφασιστικής σημασίας για την αξιολόγηση της Αρχής όσον αφορά την καταλληλότητα των μέτρων για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Ταυτόχρονα, είναι προφανές ότι τα μέτρα αυτά δεν πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του δικαιούχου ενίσχυσης για την αναδιάρθρωση ενώ οι ανησυχίες σχετικά με τον ανταγωνισμό πρέπει να αντιμετωπίζονται με βάση τον πρωταρχικό στόχο της οικονομικής σταθερότητας στην παρούσα κρίση.

⁽⁸⁶⁾ Στα τέλη του 2014 ολοκληρώνονται οι περιοδοί αναδιάρθρωσης όλων των ισλανδικών τραπεζών για τις οποίες έχει ξεκινήσει επίσημη έρευνα.

- (227) Στο πλαίσιο του ανωτέρω νομικού πλαισίου, η Αρχή θα ορίσει στη συνέχεια τις εκτιμήσεις που κρίνει απαραίτητες για την αξιολόγηση των μέτρων με στόχο τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.
- (228) Πρώτον και κύριον, η Αρχή θεωρεί ότι, λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης στις ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές και εξαιτίας των οικονομικών συνθηκών, όπως περιγράφηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, είναι απαραίτητη η προσεκτική αξιολόγηση των συνθηκών της αγοράς και του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος. Τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού θα πρέπει να αντανakλούν τις παρούσες δύσκολες συνθήκες, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού περιορίζονται στο ελάχιστο τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο.
- (229) Δεύτερον, όπως αναφέρεται παραπάνω στην ενότητα για τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων, η μεγαλύτερη δυνατή συμβολή από τους πρώην ιδιοκτήτες της Glitnir, και σε κάποιον βαθμό, των πιστωτών της Glitnir έχει αντιμετωπιστεί. Κατά συνέπεια, έχει περιοριστεί η ανάγκη για λήψη πρόσθετων μέτρων όσον αφορά τον ανταγωνισμό.
- (230) Τρίτον, όσον αφορά τα χαρακτηριστικά της σχετικής αγοράς και όπως περιγράφεται παραπάνω, η κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ισλανδία, που είχε ως επακόλουθο τις παρεμβάσεις των ισλανδικών αρχών, συμπεριλαμβανομένης της ίδρυσης της Islandsbanki με βάση τις εγχώριες λειτουργίες της Glitnir, οδήγησε σε μεγαλύτερη συγκέντρωση στην ισλανδική αγορά για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και αύξησε σημαντικά το μερίδιο αγοράς των τριών μεγαλύτερων τραπεζών — της Islandsbanki, της Arion Bank και της Landsbankinn. Εκτός αυτών, παραμένουν μόνον λίγοι μικροί παράγοντες της αγοράς, και η άμεση προοπτική νέας εισόδου είναι εξαιρετικά μικρή, όχι μόνο λόγω των προαναφερθέντων εμποδίων εισόδου στην αγορά και το μικρό μέγεθος της αγοράς, αλλά κυρίως λόγω των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων. Η Islandsbanki απολαμβάνει πολύ σημαντική θέση στην εν λόγω συγκεντρωμένη αγορά, με μερίδιο αγοράς άνω του [...] % στους πιο συναφείς και οικονομικά σημαντικούς τομείς.
- (231) Τέταρτον, η κρίση οδήγησε σε σειρά πολύ συγκεκριμένων προβλημάτων, όπως ο εξαιρετικά υψηλός βαθμός άμεσης και έμμεσης ιδιοκτησίας των μεγάλων τραπεζών στην πραγματική οικονομία, και η ύπαρξη de-facto μονοπωλίου για τραπεζικές υπηρεσίες πληροφορικής (κέντρο δεδομένων RB), που ανήκουν κατά πλειοψηφία στις τρεις μεγαλύτερες τράπεζες.
- (232) Πέμπτον, το σχετικό μέγεθος ενίσχυσης που έχει λάβει η Islandsbanki είναι σημαντικό. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει ότι καταρχάς το σύνολο του κεφαλαίου της τράπεζας χορηγήθηκε από το κράτος. Επιπλέον, η τράπεζα έχει επωφεληθεί από μια σειρά μέτρων ενίσχυσης — τη συμφωνία για τη Straumur, την ειδική διευκόλυνση ρευστότητας και την εγγύηση των καταθέσεων. Ταυτόχρονα, η Islandsbanki παραμένει μικρή τράπεζα, τουλάχιστον σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- (233) Έκτον, η εξαγορά της Byg από την τράπεζα απαιτεί τη λήψη πρόσθετων μέτρων όσον αφορά τον ανταγωνισμό. Στη δεύτερη απόφαση σχετικά με την Byg, η Αρχή απαιτήσε το επικείμενο σχέδιο αναδιάρθρωσης να περιλαμβάνει μέτρα τα οποία θα διασφαλίζουν ότι η ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά θα επωφελείται από τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στο μέλλον, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανησυχίες που προέβλεπε η Αρχή σχετικά με την κατάσταση του ανταγωνισμού στην ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά.
- (234) Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει ότι έχει ληφθεί ή θα ληφθεί σειρά μέτρων που περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που απορρέουν από την κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Islandsbanki.
- (i) Μέτρα και ρυθμιστικές εξελίξεις που ανέλαβαν ή για τα οποία δεσμεύτηκαν οι ισλανδικές αρχές
- (235) Το ισλανδικό κράτος έχει προβεί συγκεκριμένα σε δύο δεσμεύσεις (βλέπε παράρτημα), οι οποίες, κατά την άποψη της Αρχής, μπορούν να συμβάλλουν στη δημιουργία ρυθμιστικού περιβάλλοντος που να ευνοεί τον ανταγωνισμό στις χρηματοπιστωτικές αγορές:

- (236) Πρώτον, διορίζοντας ομάδα εργασίας για την αναθεώρηση του νόμου αριθ. 36/1978 για το τέλος χαρτοσήμου, και εξετάζοντας ειδικότερα κατά πόσον πρέπει να καταργηθούν τα τέλη χαρτοσήμου για ομόλογα που εκδίδονται από ιδιώτες κατά τη μεταβίβαση μεταξύ πιστωτών (π.χ. όταν οι ιδιώτες μεταβιβάζουν τα δάνειά τους από ένα δανειακό ίδρυμα σε άλλο). Η Αρχή θεωρεί ότι η ισχύουσα νομοθεσία — η οποία, μεταξύ άλλων, υποχρεώνει τους πελάτες να πληρώνουν τα τέλη χαρτοσήμου επί του ποσού των αντίστοιχων ομολόγων ⁽⁸⁷⁾ όταν αλλάζουν οι δανειστές — μπορεί να είναι σε θέση να αποτελεί εμπόδιο στον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι μπορεί να δεσμεύει πελάτες σε υπάρχουσες συμβάσεις που αφορούν μακροπρόθεσμα δάνεια. Η Αρχή, ως εκ τούτου, εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δέσμευση αναθεώρησης του εν λόγω νόμου.
- (237) Δεύτερον, η Αρχή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με ψήφισμα που εγκρίθηκε από το ισλανδικό κοινοβούλιο στις 21 Μαρτίου 2012, το κράτος θα διορίσει επιτροπή με εντολή αναθεώρησης της προστασίας των καταναλωτών στη χρηματοπιστωτική αγορά. Αυτό θα περιλαμβάνει ειδική εντολή για την αναθεώρηση της διευκόλυνσης στη μεταστροφή και τη μείωση του κόστους μεταστροφής, θα περιλαμβάνει δε εντολή προς την επιτροπή να συνεργαστεί στενά με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού όσον αφορά το εν λόγω ζήτημα. Η Επιτροπή θα υποβάλει την έκθεσή της το αργότερο έως τις 15 Ιανουαρίου 2013. Η Αρχή κρίνει ότι η πιο προσεκτική αξιολόγηση θα μπορούσε να ωφελήσει μακροπρόθεσμα τον ανταγωνισμό. Εν τω μεταξύ, η δέσμευση της Islandsbanki ειδικά για τις τράπεζες που αναφέρεται παρακάτω θα συμβάλλει στην ευκολότερη μεταστροφή και, ως εκ τούτου, θα αυξήσει τον ανταγωνισμό.
- (238) Όσο για τα προβλήματα ανταγωνισμού που εντόπισε η Αρχή σχετικά με το κέντρο δεδομένων RB, η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για την επίτευξη του διακανονισμού ως προς το εν λόγω θέμα μεταξύ της ισλανδικής επιτροπής ανταγωνισμού και των ιδιοκτητών του κέντρου δεδομένων RB, συμπεριλαμβανομένων των τριών μεγαλύτερων τραπεζών. Αυτό προσπαθεί να διασφαλίσει την πρόσβαση σε βασική υποδομή στον τομέα της πληροφορικής χωρίς διακρίσεις και με λογικό κόστος για τους μικρούς ανταγωνιστές και τους δυνητικούς νεοεισερχόμενους φορείς. Η Αρχή κρίνει ότι οι ανησυχίες της, όπως εκφράζονται, μεταξύ άλλων, στη δεύτερη απόφαση σχετικά με την Byg, έχουν αντιμετωπιστεί με ικανοποιητικό τρόπο με τον παρόντα διακανονισμό, και η Αρχή δεν χρειάζεται να εξετάσει περαιτέρω το θέμα στην παρούσα απόφαση.
- (239) Τέλος, η Αρχή λαμβάνει υπόψη τις ρυθμιστικές τροποποιήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από το 2008, όπως αναφέρεται στο παράρτημα. Όσον αφορά τον ανταγωνισμό, η θέσπιση του άρθρου 22 στον νόμο αριθ. 161/2002 περί πιστωτικών ιδρυμάτων έχει ιδιαίτερη σημασία σε αυτό το πλαίσιο. Περιλαμβάνει διατάξεις που περιορίζουν τη συμμετοχή των πιστωτικών ιδρυμάτων σε δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των αδειών λειτουργίας τους. Σύμφωνα με τον εν λόγω νέο κανονισμό, οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να επιδιωχθούν μόνο σε προσωρινή βάση και για τους σκοπούς της σύναψης συναλλαγών ή την αναδιοργάνωση των δραστηριοτήτων των πελατών. Θα πρέπει να αποσταλεί στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας αιτιολογημένη κοινοποίηση για τον σκοπό αυτόν, ενώ έχουν θεσπιστεί προθεσμίες προκειμένου οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις να ολοκληρώσουν την αναδιοργάνωση των πελατών τους και τη διάθεση των απαιτούμενων περιουσιακών στοιχείων.
- (240) Η Αρχή θεωρεί αυτή την αλλαγή ως κατάλληλη ρυθμιστική απάντηση στο ζήτημα της δυσανάλογα μεγάλης ιδιοκτησίας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην πραγματική οικονομία. Η εν λόγω διάταξη φαίνεται ότι αντιμετωπίζει τουλάχιστον αυτήν την κατάσταση — η οποία αποτελεί άμεση συνέπεια των μετοχοποιήσεων του χρέους (και παρόμοιων συναλλαγών) και αφορά υπερχρεωμένες εταιρείες στον απόηχο της κρίσης — ώστε να μην γίνει μόνιμη. Δεδομένου ότι αντιμετωπίζεται ένα από τα πιο πιεστικά ζητήματα ανταγωνισμού που συνδέεται με τις κρατικές ενισχύσεις προς τις τρεις τράπεζες, η Αρχή το λαμβάνει δεόντως υπόψη κατά την αξιολόγησή της.

(ii) Ειδικά μέτρα για την Islandsbanki

- (241) Η Αρχή τονίζει ότι η παρουσία της Islandsbanki στην αγορά καθώς και το μέγεθός της είναι μόνο ένα μικρό μέρος της παρουσίας και του μεγέθους της Glitnir — καθώς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων μειώθηκε κατά 84 %, όπως περιγράφεται παραπάνω και, σε αντίθεση με την Glitnir, η Islandsbanki δραστηριοποιείται μόνο στην αγορά της Ισλανδίας. Παρότι το μεγαλύτερο μέρος αυτής της μείωσης είναι προφανώς αποτέλεσμα της εκκαθάρισης των διεθνών λειτουργιών της Glitnir, η Αρχή κρίνει ότι η εν λόγω διαδικασία έχει ιδιαίτερη σημασία όσον αφορά τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι ιδίως η επικίνδυνη στρατηγική της Glitnir στο εξωτερικό ήταν αυτή που οδήγησε στην κατάρρευσή της και προκάλεσε στρεβλώσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές του ΕΟΧ στο παρελθόν ⁽⁸⁸⁾.

⁽⁸⁷⁾ Το τέλος χαρτοσήμου ποικίλλει ανάλογα με το είδος του σχετικού νομικού εγγράφου, αλλά συνήθως ανέρχεται στις 15 ισλανδικές κορόνες ανά κάθε χιλιάδα ισλανδικές κορόνες (δηλαδή περίπου 1,5 %) επί του ποσού των έντοκων ομολόγων που εξασφαλίζονται ενυπόθηκα ή με άλλο χρεόγραφο.

⁽⁸⁸⁾ Πρβλ. για παράδειγμα την απόφαση της Επιτροπής στην Υπόθεση SA.28264 Ενίσχυση αναδιάρθρωσης για την Hypo Real Estate, στην οποία η Επιτροπή απεδέχθη τον διαχωρισμό μεγάλου μέρους των επιχειρήσεων της Hypo Real Estate στο εξωτερικό ως μέτρο για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού για τον τραπεζικό διάδοχο της PBB.

- (242) Επιπλέον, η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις δεσμεύσεις της Islandsbanki (βλέπε παράρτημα) για την περαιτέρω μείωση της παρουσίας της στην εγχώρια αγορά με [...] εκποιήσεις σχετικά με [...]. Με βάση το τελικό σχέδιο αναδιάρθρωσης, υπενθυμίζοντας παράλληλα ότι η Islandsbanki είναι μικρή τράπεζα σύμφωνα με τα πρότυπα του ΕΟΧ, η Αρχή συμφωνεί με την Islandsbanki ότι η λήψη περαιτέρω διαρθρωτικών μέτρων ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο τις προοπτικές της τράπεζας για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς της ⁽⁸⁹⁾.
- (243) Η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τη δέσμευση ότι η Islandsbanki δεν θα αποκτήσει χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έως τις 15 Οκτωβρίου 2014, εκτός εάν λάβει προηγουμένως την έγκριση της Αρχής. Αυτό σημαίνει ότι, εκτός εάν απαιτούνται περαιτέρω συγχωνεύσεις από τις εκτιμήσεις για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, μπορεί να προληφθεί η περαιτέρω συγκέντρωση της ισλανδικής χρηματοπιστωτικής αγοράς μέσω εξαγορών από την Islandsbanki. Η δέσμευση αυτή διασφαλίζει επίσης ότι η ενίσχυση που έχει χορηγηθεί στην Islandsbanki χρησιμοποιείται για την αποκατάσταση της βιωσιμότητάς της, και δεν χρησιμοποιείται για την εδραίωση και την περαιτέρω επέκταση της παρουσίας της στην αγορά της Ισλανδίας. Το ίδιο ισχύει αφενός για τη δέσμευση της Islandsbanki, σύμφωνα με την οποία δεν θα επιβληθούν, έως τις 15 Οκτωβρίου 2014, συμβατικές ρήτρες ούτε θα θεσπιστούν νέες συμβατικές ρήτρες στις οποίες οι ειδικοί όροι σχετικά με τα επιτόκια θα εξαρτώνται από τη διατήρηση ελάχιστου φάσματος δραστηριοτήτων με την τράπεζα, και αφετέρου για τη δέσμευση να μην επικαλείται η συμμετοχή του κράτους ως πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος κατά την εμπορία των υπηρεσιών της.
- (244) Όπως περιγράφεται ανωτέρω, η ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά παρουσιάζει επί του παρόντος δυσχερές λειτουργικό περιβάλλον για κάθε τράπεζα, το οποίο αντικατοπτρίζεται επίσης από τη σχεδόν πλήρη απουσία ενδιαφέροντος από το εξωτερικό όσον αφορά την είσοδο στην αγορά αυτή τη στιγμή. Ως εκ τούτου, η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις δεσμεύσεις της Islandsbanki σχετικά με τη διευκόλυνση της αλλαγής μεταξύ των τραπεζών και την παροχή επεξεργασίας βασικών πληρωμών, καθώς και σχετικά με τις υπηρεσίες διανομής χρημάτων. Η Αρχή είναι της άποψης ότι τα εν λόγω μέτρα, σε συνδυασμό με την προαναφερθείσα συμφωνία μεταξύ των τριών μεγαλύτερων τραπεζών και της ισλανδικής επιτροπής ανταγωνισμού για το κέντρο δεδομένων RB, διασφαλίζουν ότι οι μικρότεροι συμμετέχοντες στην αγορά μπορούν να έχουν πρόσβαση στις σημαντικότερες υποδομές και υπηρεσίες σε λογικές τιμές, χωρίς οι μεγαλύτεροι παράγοντες να είναι σε θέση να μπλοκάρουν την πρόσβασή τους. Η Αρχή κρίνει ότι αυτό θα μειώσει τους φραγμούς εισόδου για τους μελλοντικούς (εν δυνάμει) συμμετέχοντες στην αγορά, θα μπορούσε δε να δώσει τη δυνατότητα στους υφιστάμενους μικρότερους παράγοντες να επεκτείνουν τα μερίδια αγοράς τους εφόσον είναι σε θέση να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες από ό,τι οι μεγαλύτεροι σε μέγεθος ανταγωνιστές τους. Επιπλέον, τα μέτρα που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της αλλαγής θα συμβάλουν στον εντονότερο ανταγωνισμό μεταξύ των υφιστάμενων μεγάλων παραγόντων, μπορούν δε να συμβάλουν στην πρόληψη ή τη διάλυση μιας κατάστασης πιθανής δεσπόζουσας θέσης σε συλλογικό επίπεδο.
- (245) Τέλος, η Islandsbanki δεσμεύεται να διαθέσει προς πώληση, το συντομότερο δυνατόν, συμμετοχές σε εταιρείες εκμετάλλευσης, τις οποίες έχει αναλάβει λόγω της αναδιάρθρωσης σύμφωνα με το άρθρο 22 του νόμου αριθ. 161/2002 περί πιστωτικών ιδρυμάτων, δεσμεύεται να τηρεί τη διαδικασία και τα χρονικά όρια τα οποία ορίζονται στην εν λόγω διάταξη, ενώ θα διατηρεί επικαιροποιημένα στοιχεία στον δικτυακό της τόπο ή στον δικτυακό τόπο θυγατρικής της όσον αφορά τις θυγατρικές και τις συμμετοχές που διατίθενται προς πώληση. Η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δέσμευση της Islandsbanki να εκχωρήσει το συντομότερο δυνατόν όλες τις εταιρείες και συμμετοχές που δεν σχετίζονται με την κύρια δραστηριότητά της, λαμβανομένης υπόψη της ανησυχίας σχετικά με τη βιωσιμότητά της. Παρότι η Αρχή θεωρεί αυτονόητο ότι η τράπεζα θα πρέπει να τηρεί τις εθνικές νομικές υποχρεώσεις, όπως το άρθρο 22 του νόμου περί πιστωτικών ιδρυμάτων, επισημαίνει τη δέσμευση αυτή και εφιστά την προσοχή των ισλανδικών αρχών και των δικαιούχων στο γεγονός ότι η παράβαση του εθνικού δικαίου στο εν λόγω πλαίσιο μπορεί να συνεπάγεται επίσης κατάχρηση των ενισχύσεων. Η Αρχή θεωρεί, εξάλλου, ότι με την περιληψη στοιχείων σχετικά με τις προβλεπόμενες εκποιήσεις και πωλήσεις στον δικτυακό της τόπο, καθιερώνεται περισσότερη διαφάνεια σχετικά με την παρούσα κατάσταση ιδιοκτησίας στην ισλανδική οικονομία. Αυτά αποκαθιστά, τουλάχιστον σε κάποιον βαθμό, τη συγκεκριμένη ανησυχία όσον αφορά τον ανταγωνισμό που χαρακτηρίζει σήμερα τις αγορές της Ισλανδίας.
- (246) Με βάση όλα τα παραπάνω, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τη συγκεκριμένη κατάσταση στην Ισλανδία και το γεγονός ότι η Αρχή θεωρεί ότι τα παραπάνω μέτρα αντιμετωπίζουν τα κύρια ζητήματα ανταγωνισμού που έχει εντοπίσει η Αρχή σε συνεργασία με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τον επιτακτικό στόχο της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι δεσμεύσεις περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού σε ικανοποιητικό βαθμό. Η ενίσχυση για την αναδιάρθρωση συνάδει, ως εκ τούτου, με την ενότητα 4 των κατευθυντήριων γραμμών για την αναδιάρθρωση.

⁽⁸⁹⁾ Για τους ίδιους λόγους, η Αρχή δέχεται ότι οι εκποιήσεις υπόκεινται στην προϋπόθεση ότι [...].

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

(247) Βάσει της ανωτέρω αξιολόγησης και υπό το πρίσμα του σχεδίου αναδιάρθρωσης που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές για την Islandsbanki, αίρονται οι αμφιβολίες της Αρχής που εκφράστηκαν στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας όσον αφορά τη φύση και τη συμβατότητα των μέτρων ενίσχυσης για την Islandsbanki. Συνεπώς, η Αρχή εγκρίνει τα μέτρα ενίσχυσης ως ενίσχυση για την αναδιάρθρωση που συμβιβάζεται με τη λειτουργία της παρούσας συμφωνίας ΕΟΧ δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ με την επιφύλαξη ότι η Ισλανδία και η Islandsbanki θα τηρήσουν τις δεσμεύσεις που παρατίθενται στο παράρτημα.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το αρχικό κεφάλαιο κίνησης, η (προσωρινή) πλήρης κρατική κεφαλαιοποίηση, η διατήρηση του 5 % του μετοχικού κεφαλαίου από το κράτος και το κεφάλαιο κατηγορίας II που χορηγήθηκε στην Islandsbanki, καθώς και η ειδική διευκόλυνση ρευστότητας, η απεριόριστη εγγύηση των καταθέσεων και η συμφωνία για τη Straumur αποτελούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ.

Άρθρο 2

Τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 1 συνιστούν παράνομη κρατική ενίσχυση από τις ημερομηνίες εφαρμογής τους έως την ημερομηνία της παρούσας απόφασης ενόψει της αδυναμίας των ισλανδικών αρχών να συμμορφωθούν με την υποχρέωση να ενημερώσουν την Αρχή πριν από την εφαρμογή της ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 του Μέρους I του Πρωτοκόλλου 3.

Άρθρο 3

Τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 1, καθώς και τα μέτρα για την Byt που περιγράφονται στην απόφαση αριθ. 126/11/COL, συμβιβάζονται με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ και υπόκεινται στην τήρηση των δεσμεύσεων, όπως ορίζεται στο παράρτημα. Η έγκριση για την απεριόριστη εγγύηση των καταθέσεων λήγει στα τέλη του 2014.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Δημοκρατία της Ισλανδίας.

Άρθρο 5

Το κείμενο της παρούσας απόφασης στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό.

Βρυξέλλες, 27 Ιουνίου 2012.

Για την Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ

Oda Helen SLETNES

Πρόεδρος

Sabine MONAUNI-TÖMÖRDY

Μέλος του Σώματος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

1. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΣΛΑΝΔΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Οι ισλανδικές αρχές ανέλαβαν δύο υποχρεώσεις οι οποίες αναφέρονται παρακάτω.

Τροποποίηση του τέλους χαρτοσήμου για τον αποκλεισμό κρατικών ενισχύσεων και τη μείωση του κόστους μεταστροφής

Το Υπουργείο Οικονομικών θα διορίσει ομάδα εργασίας με εντολή αναθεώρησης του νόμου αριθ. 36/1978 για το τέλος χαρτοσήμου. Η ομάδα εργασίας θα υποβάλει έκθεση προς τον Υπουργό Οικονομικών έως τον Οκτώβριο του 2012, μαζί με νομοσχέδιο. Η αποστολή της ομάδας εργασίας θα είναι να εξετάσει, ειδικότερα, την κατάργηση των τελών χαρτοσήμου για ομόλογα που εκδίδονται από ιδιώτες κατά τη μεταβίβαση μεταξύ πιστωτών (δηλαδή όταν οι ιδιώτες μεταβιβάζουν τα δάνεια τους από ένα δανειακό ίδρυμα σε άλλο). Η ομάδα θα εξετάσει επίσης κατά πόσον μπορεί να τροποποιηθεί η παροχή του τέλους χαρτοσήμου με στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών και την προώθηση του ανταγωνισμού.

Μέτρα για τη διευκόλυνση της μεταστροφής και τη μείωση του κόστους μεταστροφής

Σύμφωνα με ψήφισμα που εγκρίθηκε από το ισλανδικό κοινοβούλιο στις 21 Μαρτίου 2012, το κράτος θα διορίσει επιτροπή με εντολή για αναθεώρηση της προστασίας των καταναλωτών στη χρηματοπιστωτική αγορά και την υποβολή προτάσεων για τον τρόπο ενίσχυσης της θέσης των ιδιωτών και των νοικοκυριών έναντι των δανειακών ιδρυμάτων. Ο διορισμός της επιτροπής θα περιλαμβάνει ειδική εντολή για την αναθεώρηση της διευκόλυνσης μεταστροφής και τη μείωση του κόστους μεταστροφής, θα περιλαμβάνει δε εντολή προς την επιτροπή για στενή συνεργασία με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού όσον αφορά το εν λόγω ζήτημα. Η επιτροπή θα υποβάλει την έκθεσή της το αργότερο έως τις 15 Ιανουαρίου 2013.

Επιπλέον, οι ισλανδικές αρχές έχουν εγκρίνει και θα εφαρμόσουν τις ακόλουθες δεσμεύσεις της Islandsbanki:

Περιορισμός εξαγορών

Η Islandsbanki δεσμεύεται να μην εξαγοράσει χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έως τις 15 Οκτωβρίου 2014.

Παρά τη δέσμευση αυτή, η Islandsbanki δύναται, κατόπιν έγκρισης της Αρχής, να εξαγοράσει επιχειρήσεις, ιδίως εάν αυτό είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής της σταθερότητας.

Εκποιήσεις των [...]

Η Islandsbanki δεσμεύεται να εκχωρήσει τη συμμετοχή της στη(ν) [...] έως τις [ημερομηνία], και δεσμεύεται να διαθέσει προς πώληση στο κοινό [...].

[...]e [...]

[...].

Εκποίηση μετοχών σε εταιρείες υπό αναδιάρθρωση

Η Islandsbanki δεσμεύεται να διαθέσει προς πώληση, το συντομότερο δυνατόν, συμμετοχές σε εταιρείες εκμετάλλευσης, τις οποίες έχει αναλάβει λόγω της αναδιάρθρωσης σύμφωνα με το άρθρο 22 του νόμου αριθ. 161/2002 περί πιστωτικών ιδρυμάτων. Επιπλέον, δεσμεύεται να τηρεί τη διαδικασία και τα χρονικά όρια τα οποία ορίζονται στην προαναφερθείσα νομική διάταξη. Τέλος, η τράπεζα θα διατηρεί επικαιροποιημένα στοιχεία στον δικτυακό της τόπο (ή στον δικτυακό τόπο της σχετικής θυγατρικής, π.χ. της Midengi ehf.) όσον αφορά τις εν λόγω συμμετοχές που διατίθενται προς πώληση.

Μέτρα προς όφελος νέων και μικρών ανταγωνιστών

Η Islandsbanki δεσμεύεται να θεσπίσει τα ακόλουθα μέτρα προς όφελος των νέων και μικρών ανταγωνιστών:

- έως τις 15 Οκτωβρίου 2014 η Islandsbanki δεν θα επιβάλει συμβατικές ρήτρες ούτε να θεσπίσει νέες συμβατικές ρήτρες, στις οποίες οι ειδικοί όροι σχετικά με τα επιτόκια θα εξαρτώνται από τη διατήρηση ελάχιστου φάσματος δραστηριοτήτων με την τράπεζα.
- η Islandsbanki θα παρέχει εύκολα προσβάσιμα στοιχεία στον δικτυακό τόπο της τράπεζας σχετικά με τη διαδικασία μεταστροφής των τραπεζικών υπηρεσιών σε άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Επιπλέον, στον δικτυακό τόπο θα υπάρχει εύκολη πρόσβαση στα απαραίτητα έγγραφα για τη μεταστροφή μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Τέλος, τα ίδια στοιχεία και έντυπα σχετικά με τη μεταστροφή των επιχειρήσεων θα είναι διαθέσιμα στα καταστήματα της τράπεζας.

- γ. η Islandsbanki θα εκτελεί όλες τις αιτήσεις για μεταβίβαση των τραπεζικών υπηρεσιών με ταχύτητα.
- δ. η Islandsbanki δεν θα επικαλείται τη συμμετοχή του κράτους ως πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος κατά τη διάθεση στην αγορά.
- ε. υπό την προϋπόθεση ότι δεν είναι διαθέσιμες προσφορές ανταγωνιστικών υπηρεσιών, η Islandsbanki είναι πρόθυμη να παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες σε τιμή που θα βασίζεται στο κόστος συν ένα εύλογο περιθώριο κέρδους:
- στ. υπηρεσίες επεξεργασίας πληρωμών σε ισλανδικές κορόνες.
- (i) υπηρεσίες επεξεργασίας πληρωμών σε ξένο συνάλλαγμα.
- (ii) διανομή χαρτονομισμάτων και κερμάτων.
- I. Πώληση και παράδοση χαρτονομισμάτων και κερμάτων στις εγκαταστάσεις του αποδέκτη της υπηρεσίας.
- II. Διατήρηση αποθέματος ειδικών κασετών χαρτονομισμάτων, τα οποία τοποθετούνται μέσα σε μηχανήματα ATM. Ωστόσο, η ανάθεση σε εταιρεία φύλαξης από το νέο/μικρό ενδιαφερόμενο μέρος θα μπορούσε να τροφοδοτεί τους φακέλους στα ATM.

2. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΛΑΝΔΙΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν την ακόλουθη επισκόπηση των τροπολογιών στη νομοθεσία που τέθηκε σε ισχύ το φθινόπωρο του 2008:

- Οι εξουσιοδοτήσεις παρέμβασης που χορηγήθηκαν στην FME (ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας) (ανάληψη των αρμοδιοτήτων στις συνεδριάσεις των μετόχων και διάθεση των περιουσιακών στοιχείων, βλέπε νομοθεσία περί εκτάκτων περιστάσεων) έχουν αυξηθεί· στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας έχει παρασχεθεί διευρυμένη εποπτική εξουσιοδότηση· έχουν εγκριθεί συμπληρωματικές διατάξεις που επιτρέπουν στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας να αξιολογεί τις λειτουργίες ή τη συμπεριφορά των μεμονωμένων υπό εποπτεία μερών. Σε αυτές περιλαμβάνονται τόσο η εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων, όπως το κλείσιμο εγκαταστάσεων ή ο τερματισμός συγκεκριμένων δραστηριοτήτων χωρίς πραγματική ανάκληση των αδειών λειτουργίας, όσο και ο αναλυτικότερος ορισμός των εννοιών η ερμηνεία των οποίων έχει αμφισβητηθεί από την ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας και τις εποπτευόμενες οντότητες ή τα δευτεροβάθμια όργανα.
- Οι κανόνες για τα μεγάλα ανοίγματα των ιδιωτών έχουν αποσαφηνιστεί και κατέστησαν πιο συγκεκριμένοι· ο ρόλος και η ευθύνη της διαχείρισης του κινδύνου έχουν αυξηθεί και η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας έχει εξουσιοδοτηθεί να προσδώσει υψηλότερη θέση στη διαχείριση των κινδύνων όσον αφορά την οργάνωση των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων· οι διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων έχουν γίνει αυστηρότερες.
- Έχουν νομιμοποιηθεί οι διατάξεις για δημιουργία ειδικού μητρώου των μεγαλύτερων οφειλετών το οποίο θα παρέχει καλύτερη εικόνα των μεγάλων, μεμονωμένων ανοιγμάτων σε δύο ή περισσότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Το μητρώο είναι σημαντικό για τη διασύνδεση των ανοιγμάτων και την αξιολόγηση των συστημικών επιπτώσεων τους εφόσον προκύψουν δυσχέρειες στις λειτουργίες των δανειοληπτών. Οι οντότητες που δεν υπόκεινται στην εποπτεία της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας, αλλά οι οποίες περιλαμβάνονται στα μητρώα των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, πρέπει να παρέχουν στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας στοιχεία σχετικά με όλες τις υποχρεώσεις τους. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας δύναται να απαγορεύει την παροχή υπηρεσιών στα εν λόγω μέρη σε περίπτωση που αρνηθούν να παράσχουν τα απαιτούμενα στοιχεία.
- Οι διατάξεις σχετικά με τις ορθές πρακτικές των επιχειρήσεων έχουν ενισχυθεί, και η ύπαρξη της Επιτροπής Ενστάσεων σχετικά με τις συναλλαγές με χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις έχει κατοχυρωθεί νομικά· πρέπει, δε, να γνωστοποιούνται αναλυτικά στοιχεία σε όλους τους μεγάλους ιδιοκτήτες χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων.
- Έχουν μειωθεί οι προθεσμίες που επιτρέπουν στις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις τη διάθεση των απαιτούμενων περιουσιακών στοιχείων.
- Οι διατάξεις σχετικά με συμμετοχές των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων έχουν γίνει αυστηρότερες και έχουν καθορισθεί αναλυτικότερα. Οι συμμετοχές των θυγατρικών θεωρούνται πλέον ίδιες μετοχές, δεδομένου ότι αποτελούν συμβάσεις εκτός ισολογισμού που αφορούν τις ίδιες μετοχές.
- Στις οικονομικές επιχειρήσεις έχει απαγορευθεί η επέκταση της πίστωσης παρά τις εγγυήσεις των ιδίων μετοχών ή των πιστοποιητικών εγγύησης κεφαλαίου.
- Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας πρόκειται να θεσπίσει κανόνες ως προς τον τρόπο που τα δάνεια που εξασφαλίζονται με υποθήκη επί των μετοχών των άλλων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων θα υπολογίζονται στη βάση των κινδύνων και στην κεφαλαιακή βάση.
- Έχουν αυξηθεί αφενός η ευθύνη και αφετέρου ο ρόλος του τμήματος εσωτερικού ελέγχου. Υπάρχουν αναλυτικοί κανόνες σχετικά με την ισορροπία μεταξύ του μεγέθους και της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων της οικείας χρηματοπιστωτικής επιχείρησης, και σχετικά με το πεδίο εφαρμογής του τμήματος εσωτερικού ελέγχου της.

- Θεωπίστηκε το όριο της πενταετίας σχετικά με την περίοδο για την οποία η ελεγκτική εταιρεία μπορεί να διενεργεί τον έλεγχο της ίδιας χρηματοπιστωτικής επιχείρησης· έχει μειωθεί η ικανότητα της χρηματοπιστωτικής επιχείρησης να απορρίπτει έναν «δύσκολο» ελεγκτή.
- Έχουν αναθεωρηθεί όλες οι διατάξεις σχετικά με τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων και διάφορες άλλες τεχνικές πτυχές.
- Έχουν αναθεωρηθεί οι κανόνες σχετικά με την εκτέλεση των ειδικών συμμετοχών, δηλαδή 10 % ή περισσότερο των δικαιωμάτων ψήφου. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας είναι εξουσιοδοτημένη να αντιστρέψει το βάρος της απόδειξης κατά την αξιολόγηση μερών που στοχεύουν στην απόκτηση ή την προσθήκη ειδικών συμμετοχών, π.χ. όταν είναι αβέβαιο ποιος/ποιοι είναι ο δικαιούχος/οι δικαιούχοι μιας εταιρείας χαρτοφυλακίου με ειδική συμμετοχή.
- Έχουν εισαχθεί πλέον επιπρόσθετες απαιτήσεις για την επιλεξιμότητα των διευθυντών, έχει αυξηθεί η ευθύνη τους όσον αφορά την εποπτεία ή τις λειτουργίες, και έχουν απαγορευθεί οι εκτελεστικοί πρόεδροι του διοικητικού συμβουλίου· στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας έχει ανατεθεί αυξημένος εποπτικός ρόλος ως προς τα διοικητικά συμβούλια· πληροφορίες που επιτρέπουν την αναγνώριση προσώπων πρέπει να γνωστοποιούνται σχετικά με τις αποδοχές των ανώτερων διευθυντικών στελεχών.
- Έχουν οριστεί κανόνες που αφορούν πιστωτικές συναλλαγές των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων με διευθυντές, διευθύνοντες συμβούλους, βασικά στελέχη και ιδιοκτήτες ειδικών συμμετοχών στις οικείες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Παρόμοιοι κανόνες ισχύουν για τα μέρη που συνδέονται στενά με τους προαναφερθέντες. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας έχει θεσπίσει κανόνες ως προς το τι θεωρείται ικανοποιητική εγγύηση για τις εν λόγω συναλλαγές.
- Έχουν εγκριθεί κανόνες σχετικά με τις συμφωνίες που αφορούν καθεστώς παροχής κινήτρων και πριμοδοτήσεων στη διοίκηση και τους εργαζομένους, και σχετικά με τη λήξη συμβάσεων.
- Έχουν γίνει αυστηρότερες οι διατάξεις για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων.
- Έχει διενεργηθεί συνολική αναθεώρηση των ειδικών κανόνων σχετικά με τα ταμειυτήρια. Έχουν αποσαφηνιστεί το καθεστώς και τα δικαιώματα των εγγυητών κεφαλαίου των ταμειυτηρίων και οι περιορισμοί επί των μερισμάτων, έχουν εγκριθεί σαφείς κανόνες για τις συναλλαγές του κεφαλαίου εγγύησης, έχουν οριστεί κανόνες για τις υποτιμήσεις του κεφαλαίου εγγύησης, ενώ έχουν αποσαφηνιστεί οι κανόνες σχετικά με τις άδειες των ταμειυτηρίων για επίσημη συνεργασία. Στα ταμειυτήρια έχει απαγορευθεί η μεταβολή της νομικής τους μορφής.

Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, οι ισλανδικοί κανόνες σε ορισμένα σημεία υπερβαίνουν το πανευρωπαϊκό πλαίσιο. Οι κυριότερες αποκλίσεις από τους κανόνες που έχουν εγκριθεί από την ΕΕ και έχουν συμπεριληφθεί στη συμφωνία ΕΟΧ είναι οι εξής:

- Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας έχει το δικαίωμα να περιορίζει τις δραστηριότητες των μεμονωμένων ιδρυμάτων των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, εάν το κρίνει σκόπιμο. Επιπλέον, είναι εξουσιοδοτημένη να καθορίζει ειδικές απαιτήσεις ώστε τα επιμέρους ιδρύματα των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων να συνεχίζουν τις δραστηριότητές τους. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας μπορεί επίσης να περιορίζει προσωρινά τις συνολικές ή επιμέρους δραστηριότητες που ενδέχεται να ασκεί μια χρηματοπιστωτική επιχείρηση, είτε αυτές υπόκεινται σε έγκριση ή όχι, εφόσον η Αρχή το κρίνει σκόπιμο. Αυτό προωθείται, φυσικά, τουλάχιστον από τις δραστηριότητες των υποκαταστημάτων και των καταθετικών λογαριασμών που έχουν συσταθεί από αυτές σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες έως το 2008 (Icesave, Edge και Save-and-Save).
- Έχουν οριστεί πολύ αναλυτικότερες διατάξεις σχετικά με τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου στη νομοθεσία της Ισλανδίας από ό,τι στις οδηγίες της ΕΕ.
- Έχουν οριστεί πολύ αναλυτικότερες διατάξεις σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων από ό,τι στις οδηγίες της ΕΕ.
- Οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις πρέπει να τηρούν ειδικό μητρώο (πιστωτικό μητρώο) όλων των μερών στα οποία επεκτείνουν την πίστωση, και να υποβάλλουν επικαιροποιημένο κατάλογο στη FME στο τέλος κάθε μήνα. Επιπλέον, θα αποστέλλεται παρόμοιος κατάλογος στα μέρη που είναι στενά συνδεδεμένα με τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, στα διοικητικά τους συμβούλια, στους διαχειριστές και στις ομάδες συνδεδεμένων πελατών, εφόσον τα μέρη αυτά δεν περιλαμβάνονται στην παραπάνω λίστα. Ο κατάλογος αυτός θα παρέχει καλύτερη δυνατότητα παρακολούθησης των διασυνδέσεων μεταξύ των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, των διευθυντών και της διοίκησής τους.
- Εάν η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας κρίνει ότι η παροχή δανείου σε μεμονωμένο μέρος, το οποίο βρίσκεται στο πιστωτικό μητρώο και το οποίο δεν υπόκειται σε επίσημη εποπτεία χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων, θα μπορούσε να έχει συστημικό αντίκτυπο, μπορεί να ζητήσει στοιχεία από το ενδιαφερόμενο μέρος σχετικά με τις υποχρεώσεις του.
- Σε περίπτωση που ένα μέρος που δεν υπόκειται σε επίσημη εποπτεία, εντούτοις περιλαμβάνεται στο πιστωτικό μητρώο, αρνείται να αποκαλύψει στοιχεία στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας, η Αρχή μπορεί να διατάξει τις εποπτευόμενες οντότητες να απέχουν από την παροχή περαιτέρω υπηρεσιών στο εν λόγω μέρος. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση που η αποκάλυψη στοιχείων του ενδιαφερομένου δεν κρίνεται ικανοποιητική. Οι διατάξεις σχετικά με το πιστωτικό μητρώο και οι εκτεταμένες εξουσιοδοτήσεις στις εποπτικές αρχές σχετικά με τα μέρη που δεν υπόκεινται σε επίσημο έλεγχο δεν περιλαμβάνονται στους κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.
- Υπάρχουν πολύ πιο αναλυτικές και περιοριστικές διατάξεις σχετικά με τον δανεισμό ενδιαφερόμενου μέρους και τις εγγυήσεις από ό,τι στους κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.

- Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας πρέπει να αφαιρεί από τον ιδιοκτήτη ειδικής συμμετοχής το δικαίωμα να ασκεί τη συμμετοχή σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς το ποιος είναι ή θα είναι ο δικαιούχος.
- Η μέγιστη χρονική διάρκεια που οι εξωτερικοί ελεγκτές μπορούν να απασχολούνται στην ίδια χρηματοπιστωτική επιχείρηση είναι μικρότερη από αυτή που ορίζεται στους κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.
- Υπάρχουν πολύ πιο αναλυτικές διατάξεις σχετικά με την επιλεξιμότητα των διευθυντών σε χρηματοπιστωτική επιχείρηση από ό,τι στις οδηγίες της ΕΕ.
- Έχουν εγκριθεί διατάξεις σχετικά με τις ρυθμίσεις στα καθεστώτα πριμοδοτήσεων και στη λήξη συμβάσεων.
- Έχουν θεσπιστεί πρόσφατοι τυπικοί κανόνες σχετικά με τις πολιτικές αποδοχών στις οδηγίες της ΕΕ, αλλά οι κανόνες για τις λήξεις συμβάσεων δεν έχουν ακόμη εγκριθεί σε αυτό το φόρουμ.

Στις 23 Μαρτίου 2012, ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας υπέβαλε έκθεση σχετικά με το μέλλον του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος και της κανονιστικής ρύθμισης και εποπτείας αυτού. Επιπλέον, ο υπουργός έχει διορίσει ομάδα εμπειρογνομόνων για την αναθεώρηση του νομικού και κανονιστικού πλαισίου για όλες τις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες στην Ισλανδία.

Δημόσια έκδοση ⁽¹⁾

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΖΕΣ

αριθ. 290/12/COL

της 11ης Ιουλίου 2012

σχετικά με την ενίσχυση αναδιάρθρωσης που χορηγήθηκε στη Landsbankinn (Ισλανδία)

Η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ («η Αρχή»),

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο («Συμφωνία ΕΟΧ»), και ιδίως το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το πρωτόκολλο 26,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τη συμφωνία μεταξύ των κρατών ΕΖΕΣ για τη σύσταση Εποπτεύουσας Αρχής και Δικαστηρίου («Συμφωνία περί Εποπτείας και Δικαστηρίου»), ιδίως το άρθρο 24,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ το πρωτόκολλο 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου («πρωτόκολλο 3»), ιδίως το άρθρο 1 παράγραφος 3 του μέρους I, το άρθρο 7 παράγραφος 3 του μέρους II και το άρθρο 13 του μέρους II,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Μετά από άτυπη ανταλλαγή επιστολών τον Οκτώβριο του 2008 και τη διαβίβαση στις 6 Οκτωβρίου από το ισλανδικό κοινοβούλιο (Althingi) στην Αρχή του νόμου αριθ. 125/2008 για εκταμιεύσεις του δημόσιου ταμείου λόγω εκτάκτων περιστάσεων στη χρηματοπιστωτική αγορά κ.λπ. (στο εξής «νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων»), ο οποίος έδωσε στο ισλανδικό κράτος ευρείες εξουσίες παρέμβασης στον τραπεζικό τομέα, ο πρόεδρος της Αρχής ζήτησε από τις ισλανδικές αρχές, με επιστολή της 10ης Οκτωβρίου 2008, να κοινοποιήσουν στην Αρχή τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που ελήφθησαν βάσει του νόμου περί εκτάκτων περιστάσεων.
- (2) Ακολούθησαν και άλλες τακτικές επαφές και αλληλογραφία, μεταξύ των οποίων επιστολή της Αρχής στις 18 Ιουνίου 2009 που υπενθύμιζε στις ισλανδικές αρχές την υποχρέωση να κοινοποιούν κάθε μέτρο κρατικής ενίσχυσης και την αναφερόμενη στο άρθρο 3 του πρωτοκόλλου 3 ρήτρα αναστολής. Το στοιχείο κρατικής ενίσχυσης που ενέχουν η αποκατάσταση ορισμένων δραστηριοτήτων της Landsbanki και η ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της νέας Landsbanki Bank («NBI»), η οποία αργότερα μετονομάστηκε σε Landsbankinn) κοινοποιήθηκε εντέλει αναδρομικά από τις ισλανδικές αρχές στις 15 Σεπτεμβρίου 2010 ⁽²⁾.
- (3) Με επιστολή της 15ης Δεκεμβρίου 2010 ⁽³⁾, η Αρχή ενημέρωσε τις ισλανδικές αρχές ότι αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του μέρους I του πρωτοκόλλου 3 για τα μέτρα που έλαβε το ισλανδικό κράτος για την αποκατάσταση ορισμένων δραστηριοτήτων της (πρώην) Landsbanki Islands hf και την ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της νέας Landsbanki Islands (NBI hf) (απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας). Η Αρχή ζήτησε επίσης να υποβληθεί αναλυτικό σχέδιο αναδιάρθρωσης της Landsbankinn έως τις 31 Μαρτίου 2011.
- (4) Με επιστολή της 24ης Μαρτίου 2011, η Αρχή έλαβε παρατηρήσεις από ένα ενδιαφερόμενο μέρος τις οποίες κοινοποίησε στις ισλανδικές αρχές στις 25 Μαΐου 2011. Οι ισλανδικές αρχές δεν απάντησαν σε αυτές τις παρατηρήσεις.

⁽¹⁾ Το παρόν έγγραφο διατίθεται αποκλειστικά για ενημερωτικούς σκοπούς. Σε αυτή τη δημόσια έκδοση, έχουν απαλειφθεί ορισμένα στοιχεία για να μην αποκαλυφθούν εμπιστευτικές πληροφορίες. Αυτό δηλώνεται με [...] ή ένα εύρος διακύμανσης μέσα σε αγκύλες, που παρέχει μη εμπιστευτική κατά προσέγγιση αναφορά του σχετικού αριθμού.

⁽²⁾ Βλέπε αναλυτικότερη περιγραφή στην αναφερόμενη στην υποσημείωση 3 απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

⁽³⁾ Απόφαση της Αρχής αριθ. 493/10/COL για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας όσον αφορά την κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε για την αποκατάσταση ορισμένων δραστηριοτήτων της (πρώην) Kaupthing Bank hf και την ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της νέας Landsbanki Islands (NBI hf) (έχει μετονομαστεί σε Landsbankinn), ΕΕ C 41 της 10.2.2011, σ. 31, και Συμπλήρωμα ΕΟΧ στην *Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ*, αριθ. 7 της 10.2.2011, σ. 26.

- (5) Με επιστολή της 31ης Μαρτίου 2011, οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν σχέδιο αναδιάρθρωσης της Landsbankinn. Με επιστολή της 23ης Μαΐου 2012 υποβλήθηκε αναθεωρημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης που αποτυπώνει, μεταξύ άλλων, τη μη κοινοποιηθείσα μεταφορά καταθέσεων και στοιχείων ενεργητικού από την Spkef Savings Bank (SpKef) η οποία πραγματοποιήθηκε στις 22 Απριλίου 2010 και λάμβανε υπόψη την εξαγορά της Sparisjodur Svarfdaela («SpSv»).
- (6) Η Αρχή ζήτησε πληροφορίες όσον αφορά το σχέδιο αναδιάρθρωσης στις 11 Ιουλίου 2011 και στις 13 Φεβρουαρίου 2012. Οι ισλανδικές αρχές απάντησαν στην αίτηση παροχής πληροφοριών στις 17 Οκτωβρίου 2011 και στις 13 Μαρτίου 2012. Οι τελικές εκδοχές των δεσμεύσεων υποβλήθηκαν στις 6 Ιουνίου 2012 και 13 Ιουνίου 2012.
- (7) Στις 20 Ιουνίου 2012, η Αρχή ενέκρινε τη δυνητική χρήση κρατικής ενίσχυσης που χορηγήθηκε στη Landsbankinn για την εξαγορά της SpSv στην απόφαση αριθ. 212/12/COL («απόφαση SpSv»). Η Αρχή είχε εγκρίνει προσωρινά, με την απόφασή της αριθ. 253/10/COL της 21ης Ιουνίου 2011, ενίσχυση αναδιάρθρωσης που περιλάμβανε τη διευθέτηση αξιώσεων από την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας («CBI») επί των ταμειυτηρίων, συμπεριλαμβανομένης της SpSv. Με την απόφαση 127/11/COL της 13ης Απριλίου 2011, η Αρχή ενέκρινε τροποποιήσεις του προγράμματος ενίσχυσης αναδιάρθρωσης («οι αποφάσεις για τα Ταμειυτήρια»).
- (8) Επιπλέον, η Αρχή πραγματοποίησε σύσκεψη με τις ισλανδικές αρχές στις 7 Ιουνίου 2011 και στις 27-28 Φεβρουαρίου 2012.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

- (9) Η Αρχή θα περιγράψει σε αυτή την ενότητα εκείνα τα γεγονότα, τα πραγματικά περιστατικά και τις οικονομικές, πολιτικές και κανονιστικές εξελίξεις που σχετίζονται με την κατάρρευση και αναδιάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος από τον Οκτώβριο του 2008 μέχρι σήμερα, τα οποία κρίνονται αναγκαία για τον καθορισμό του πλαισίου εντός του οποίου διεξάγεται η εκτίμηση των υπό εξέταση μέτρων ενίσχυσης. Προηγούμενως, θα παραθέσει κατά χρονολογική σειρά τα γεγονότα της κατάρρευσης της Landsbanki.

2.1. Η κατάρρευση της Landsbanki

- (10) Το φθινόπωρο του 2008 πραγματοποιήθηκαν μαζικές αναλήψεις καταθέσεων από τις ισλανδικές τράπεζες όχι μόνο στην αλλοδαπή, αλλά και στην Ισλανδία. Οι αναλήψεις στο εσωτερικό ήταν τόσο μεγάλης κλίμακας που, σε κάποιο στάδιο, οι ισλανδικές τράπεζες και η CBI κινδύνευαν να αντιμετωπίσουν έλλειψη μετρητών.
- (11) Η πρόσβαση σε ξένες αγορές χρεωστικών τίτλων ήταν η κύρια πηγή της ανάπτυξης των ισλανδικών τραπεζών, ιδίως μεταξύ των ετών 2003 και 2006. Αυτή η πηγή χρηματοδότησης, ωστόσο, άρχισε να μειώνεται και οι ξένοι οργανισμοί αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας εξέφρασαν ανησυχία ότι η αναλογία δανείων προς καταθέσεις των τραπεζών ήταν χαμηλή σε σύγκριση με άλλες τράπεζες (της αλλοδαπής).
- (12) Οι ισλανδικές εμπορικές τράπεζες (ιδίως η Landsbanki) αντέδρασαν συσσωρεύοντας καταθέσεις στο εξωτερικό. Από το τέλος του τρίτου τριμήνου του 2006 έως τα μέσα του 2007, οι καταθέσεις πελατών στη Landsbanki τριπλασιάστηκαν, σημειώνοντας αύξηση σχεδόν κατά 10 δισεκατ. ευρώ. Το μεγαλύτερο μέρος αυτού του ποσού ήταν σε λογαριασμούς που άνοιξαν στο υποκατάστημα της Landsbanki στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου οι καταθέσεις λιανικής αυξήθηκαν από 0 σε 6,6 δισεκατ. ευρώ, ενώ οι καταθέσεις χονδρικής (σε υποκαταστήματα του HB και των Κάτω Χωρών) είχαν αυξηθεί σε 2,5 δισεκατ. ευρώ.
- (13) Στις 3 Οκτωβρίου 2008, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αξίωσε από τη Landsbanki κατάθεση πρόσθετου περιθωρίου ύψους 400 εκατ. ευρώ και, μολονότι το αίτημα αυτό ανακλήθηκε στη συνέχεια, το υποκατάστημα της τράπεζας στο HB άρχισε να αντιμετωπίζει πρόβλημα μαζικών αναλήψεων από τις καταθέσεις του, γεγονός που απαιτούσε μεγάλα ποσά σε στεφλίνες. Η αίτηση της Landsbanki για ενίσχυση της CBI απορρίφθηκε στις 6 Οκτωβρίου. Όταν η τράπεζα δεν μπόρεσε να αντλήσει τα κεφάλαια που απαιτήσε η εποπτική αρχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών του HB, οι αρχές του HB

έκλεισαν το υποκατάστημα. Την επομένη, η Ολλανδική Κεντρική Τράπεζα ζήτησε να διοριστεί σύνδικος πτώχευσης για το υποκατάστημα της Landsbanki στο Άμστερνταμ. Την ίδια επίσης ημέρα, η FME έπαυσε το διοικητικό συμβούλιο της Landsbanki, ανέλαβε την εξουσία να συγκαλεί συνέλευση των μετόχων και διόρισε στη θέση του ΔΣ επιτροπή εξυγίανσης, κάνοντας χρήση των εξουσιών της βάσει του νόμου περί εκτάκτων περιστάσεων (*).

2.2. Η χρηματοπιστωτική κρίση και οι κύριες αιτίες της πτώχευσης των ισλανδικών τραπεζών

- (14) Στις επιστολές τους, οι ισλανδικές αρχές εξήγησαν ότι τα αίτια της κατάρρευσης του ισλανδικού τραπεζικού τομέα και της ανάγκης παρέμβασής τους παρατέθηκαν αναλυτικά σε έκθεση που συνέταξε ειδική επιτροπή έρευνας («SIC»), την οποία συγκρότησε το ισλανδικό κοινοβούλιο (*), με εντολή να ερευνήσει και να αναλύσει τις διαδικασίες που οδήγησαν στην κατάρρευση των τριών κύριων τραπεζών. Η Αρχή συνοψίζει στη συνέχεια τα συμπεράσματα της εν λόγω επιτροπής αναφορικά με τις αιτίες της χρεοκοπίας που έχουν μεγαλύτερη συνάφεια για την πτώχευση της Landsbanki. Τα στοιχεία προέρχονται από τα κεφάλαια 2 (Σύνοψη) και 21 (Αίτια της κατάρρευσης των ισλανδικών τραπεζών — ευθύνη, λάθη και αμέλεια) της έκθεσης της SIC.
- (15) Η παγκόσμια μείωση της ρευστότητας στις χρηματοπιστωτικές αγορές που άρχισε το 2007 οδήγησε τελικά στην κατάρρευση των τριών μεγαλύτερων ισλανδικών τραπεζών, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες των οποίων αποκτούσαν ολοένα και μεγαλύτερη εξάρτηση από την άντληση χρηματοδότησης μέσω των διεθνών αγορών. Οι λόγοι της πτώχευσης των ισλανδικών τραπεζών ήταν, παρ' όλα αυτά, σύνθετοι και πολλοί. Η SIC διερεύνησε τους λόγους που οδήγησαν στην κατάρρευση των μεγαλύτερων τραπεζών και είναι αξιοσημείωτο ότι τα περισσότερα πορίσματα της ισχύουν και για τις τρεις τράπεζες, ενώ πολλές από τις αιτίες είναι αλληλένδετες. Οι αιτίες της πτώχευσης συνδέονται με τις δραστηριότητες των τραπεζών και παροσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια.

Υπερβολική και μη διατηρήσιμη επέκταση

- (16) Η SIC διαπίστωσε ότι τα έτη πριν από την κατάρρευση οι τράπεζες είχαν επεκτείνει τους ισολογισμούς τους και τα χαρτοφυλάκια δανείων τους πέρα από την επιχειρησιακή και διαχειριστική τους ικανότητα. Τα συνδυασμένα στοιχεία ενεργητικού των τριών τραπεζών είχαν αυξηθεί εκθετικά από 1,4 τρισεκ. ISK (*) το 2003 σε 14,4 τρισεκ. ISK στα τέλη του δεύτερου τριμήνου του 2008. Είναι εξίσου σημαντικό ότι η μεγέθυνση των τριών τραπεζών οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στη χορήγηση δανείων σε αλλοδαπούς, τα οποία αυξήθηκαν σημαντικά κατά τη διάρκεια του 2007 (*), και ιδίως μετά την έναρξη της διεθνούς κρίσης ρευστότητας. Αυτό το γεγονός οδήγησε τη SIC στο συμπέρασμα ότι η αύξηση των δανείων ήταν σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα της χορήγησης δανείων σε επιχειρήσεις στις οποίες αρνήθηκαν να χορηγήσουν πίστωση άλλες τράπεζες. Η έκθεση έκρινε επίσης ότι η επενδυτική τραπεζική, που εγγενώς ενέχει υψηλότερο κίνδυνο, καταλάμβανε όλο και μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων των τραπεζών, και η επέκταση συνέβαλε στα προβλήματα.

Η μείωση της διαθέσιμης χρηματοδότησης στις διεθνείς αγορές

- (17) Η ανάπτυξη των τραπεζών διευκολύνθηκε σε μεγάλο βαθμό από την πρόσβαση στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, την αξιοποίηση των καλών αξιολογήσεων της πιστοληπτικής ικανότητας και την πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές μέσω της συμφωνίας EOX. Οι ισλανδικές τράπεζες δανείστηκαν 14 δισεκατ. ευρώ σε ξένες αγορές χρεωστικών τίτλων το 2005 με σχετικά ευνοϊκούς όρους. Όταν τέθηκαν περιορισμοί στην πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές χρεωστικών ομολόγων,

(*) Η Glitnir Bank τέθηκε επίσης σε διαδικασία εκκαθάρισης την ίδια ημερομηνία και δύο ημέρες αργότερα, στις 9.10.2008, ακολούθησε η Kaupthing Bank. Η έκθεση SIC (βλέπε παράγραφο 14 και υποσημείωση 4 της παρούσας απόφασης) έκρινε (στη σελίδα 86 του κεφαλαίου 21) ότι βασικό πρόβλημα ήταν ότι, παρά τη ρευστότητα της Landsbankinn σε ISK, η τράπεζα δεν είχε επάρκεια συναλλάγματος για να εξοφλήσει τις οφειλές της σε συνάλλαγμα. Η έκθεση έκρινε επίσης αξιοσημείωτο ότι το δάνειο των 153 εκατ. ευρώ στον κυριότερο ιδιοκτήτη της (όπως προαναφέρθηκε) χορηγήθηκε μόλις λίγες ημέρες νωρίτερα, αναφέροντας ότι ήταν συνεπώς «εμφανές ότι οι κυριότεροι ιδιοκτήτες της Landsbanki δεν ενδιαφέρονταν ή δεν ήταν ικανοί να βοηθήσουν την τράπεζα να βγει από τη δύσκολη θέση στην οποία είχε περιέλθει».

(*) Τα μέλη της SIC ήταν ο δικαστής του Ανώτατου Δικαστηρίου κ. Páll Hreinsson, ο κοινοβουλευτικός Συνήγορος του Πολίτη της Ισλανδίας, κ. Tryggvi Gunnarsson και η κ. Sigríður Benediktsdóttir Ph.D., λέκτορας του πανεπιστημίου Yale των ΗΠΑ. Το πλήρες κείμενο της έκθεσης είναι διαθέσιμο στα ισλανδικά, στη διεύθυνση: <http://tma.althingi.is/> και μέρη του κειμένου μεταφρασμένα στα αγγλικά (περιλαμβανομένης της σύνοψης και του κεφαλαίου σχετικά με τις αιτίες της κατάρρευσης των τραπεζών) είναι διαθέσιμα στη διεύθυνση: <http://sic.althingi.is/>

(*) Ισλανδική κορόνα.

(*) Ο δανεισμός σε αλλοδαπούς αυξήθηκε κατά 11,4 δισεκατ. ευρώ, από 9,3 δισεκατ. ευρώ σε 20,7 δισεκατ. ευρώ, σε διάστημα έξι μηνών.

οι τράπεζες χρηματοδοτούσαν τις δραστηριότητές τους στις αγορές των ΗΠΑ, όπου τα ισλανδικά χρεωστικά ομόλογα τοποθετήθηκαν σε εγγυημένα δανειακά ομόλογα. Την περίοδο πριν από την κατάρρευση, αυξανόταν ολοένα και περισσότερο η εξάρτηση των τραπεζών από τον βραχυπρόθεσμο δανεισμό, οδηγώντας σε σοβαρούς και, κατά την άποψη της SIC, προβλέψιμους κινδύνους αναχρηματοδότησης.

Η μόχλευση των ιδιοκτητών των τραπεζών

- (18) Στην περίπτωση και των τριών μεγάλων ισλανδικών τραπεζών, οι κύριοι ιδιοκτήτες τους ήταν και οι μεγαλύτεροι οφειλέτες⁽⁸⁾. Η Samson Holding Company («Samson») ήταν ο μεγαλύτερος μέτοχος της Landsbanki μετά την ιδιωτικοποίησή της. Όταν κατέρρευσε η Landsbanki, ο συνιδιοκτήτης της Samson Björgólfur Thor Björgólfsson και συνδεδεμένες με αυτόν εταιρείες ήταν οι μεγαλύτεροι οφειλέτες της τράπεζας, ενώ ο πατέρας του και συνιδιοκτήτης της Samson, Björgólfur Guðmundsson, ήταν ο τρίτος σε μέγεθος οφειλέτης της τράπεζας. Οι συνολικές οφειλές τους στην τράπεζα υπερέβαιναν τα 200 δισεκατ. ISK, ποσό μεγαλύτερο από τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας. Η SIC έκρινε ότι ορισμένοι μέτοχοι είχαν ασυνήθιστα εύκολη πρόσβαση σε δανειοδότηση από τις τράπεζες λόγω της ιδιότητάς τους ως ιδιοκτητών. Αυτό ήταν καταφανές στην περίπτωση της Landsbanki από το γεγονός ότι, στις 30 Σεπτεμβρίου 2008, όταν ήταν σαφές ότι η Landsbanki δεν διέθετε επαρκές συνάλλαγμα για να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις της στο εξωτερικό, η τράπεζα χορήγησε δάνειο 153 εκατ. ευρώ σε εταιρεία που ανήκει στον Björgólfur Thor Björgólfsson. Διαπισώθηκε επίσης ότι υπήρχαν σοβαρές ενδείξεις ότι, στην περίπτωση της κάθε τράπεζας, ήταν δυσδιάκριτα τα όρια ανάμεσα στα συμφέροντα των μεγαλύτερων μετόχων και στο συμφέρον της τράπεζας. Η έμφαση στην εξυπηρέτηση των μεγαλύτερων μετόχων ήταν συνεπώς επίσημα για τους άλλους μετόχους και πιστωτές.

Συγκέντρωση κινδύνου

- (19) Με το ζήτημα της ασυνήθους έκθεσης σε βασικούς μετόχους συνδεόταν και το συμπέρασμα της SIC ότι τα χαρτοφυλάκια περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών δεν ήταν επαρκώς διαφοροποιημένα. Η SIC έκρινε ότι η ερμηνεία των ευρωπαϊκών κανόνων σχετικά με τη μεγάλη έκθεση υπήρξε συσταλτική, ιδίως στην περίπτωση των μετόχων, και ότι οι τράπεζες προσπάθησαν να παρακάμψουν αυτούς τους κανόνες.

Ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων

- (20) Μολονότι βάσει όλων των δηλώσεων ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της Landsbanki και των άλλων δύο μεγάλων ισλανδικών τραπεζών ήταν ελαφρώς υψηλότερος από το ελάχιστο που απαιτούσε ο νόμος, η SIC έκρινε ότι οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας δεν αντανάκλουσαν επακριβώς την οικονομική ισχύ των τραπεζών. Αυτό οφειλόταν στην έκθεση κινδύνου των ιδίων των μετόχων των τραπεζών μέσω των πρωτογενών εξασφαλίσεων και προθεσμιακών συμβάσεων επί των μετοχών. Η χρηματοδότηση μετοχικού κεφαλαίου από τις ίδιες τις εταιρείες, την οποία η SIC αναφέρει ως «ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων», αντιπροσώπευε ποσοστό άνω του 25 % των κεφαλαιακών βάσεων των τραπεζών (ή άνω του 50 %, εάν εκτιμηθεί με βάση τον σκληρό πυρήνα των ιδίων κεφαλαίων, δηλαδή των κεφαλαίων των μετόχων μείον τα άυλα στοιχεία ενεργητικού). Στο πρόβλημα αυτό προστίθενται και προβλήματα που προκλήθηκαν από τον κίνδυνο στον οποίο ήταν εκτεθειμένες οι τράπεζες κατέχοντας η μία μετοχές της άλλης. Έως τα μέσα του 2008, η άμεση χρηματοδότηση από τις τράπεζες των δικών τους μετοχών, καθώς και η διασταυρούμενη χρηματοδότηση των μετοχών των άλλων δύο τραπεζών, ανερχόταν περίπου σε 400 δισεκατ. ISK, ή στο 70 % περίπου του σκληρού πυρήνα ιδίων κεφαλαίων. Η SIC είχε την άποψη ότι η έκταση της χρηματοδότησης ιδίου κεφαλαίου των μετόχων με δανεισμό από το ίδιο το σύστημα ήταν τόσο μεγάλη που έθετε σε κίνδυνο τη σταθερότητα του συστήματος. Οι τράπεζες κατείχαν σημαντικό ποσό των δικών τους μετοχών ως εξασφάλιση για τα δάνειά τους και, ως εκ τούτου, με την πτώση των τιμών των μετοχών υποβαθμιζόταν η ποιότητα των χαρτοφυλακίων δανείων τους. Αυτό επηρέασε την απόδοση των τραπεζών και ώθησε σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα τις τιμές των μετοχών τους. Με βάση τα στοιχεία που έχει στην κατοχή της, η SIC εικάζει ότι, για να αντιμετωπίσουν οι τράπεζες την κατάσταση, προσπάθησαν να δημιουργήσουν τεχνητά ασυνήθιστα μεγάλη ζήτηση για τις μετοχές τους.

Το μέγεθος των τραπεζών

- (21) Το 2001, ο ισολογισμός των τριών μεγαλύτερων τραπεζών (συλλογικά) υπερέβαινε ελάχιστα το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) ενός έτους της Ισλανδίας. Έως τα τέλη του 2007, οι τράπεζες είχαν διευνοποιηθεί και η αξία των περιουσιακών τους στοιχείων ήταν εννέα φορές μεγαλύτερη από το ΑΕΠ της Ισλανδίας. Η έκθεση της SIC αναφέρει ότι, έως το 2006, παρατηρητές σχολίαζαν ότι το τραπεζικό σύστημα είχε υπερβεί την ικανότητα της ισλανδικής κεντρικής τράπεζας (CBI) και είχαν αμφιβολίες αν αυτή θα μπορούσε να εκπληρώσει τον ρόλο του δανειοδότη έσχατης λύσης. Έως τα τέλη του 2007, τα βραχυπρόθεσμα δάνεια της Ισλανδίας (που συνάφθηκαν κυρίως λόγω της χρηματοδότησης των τραπεζών) ήταν 15 φορές μεγαλύτερα από τα συναλλαγματικά αποθέματα και οι αλλοδαπές καταθέσεις στις τρεις τράπεζες ήταν επίσης οκτώ φορές μεγαλύτερες από τα αποθέματα ξένου συναλλάγματος. Το Ταμείο εγγυήσεων καταθέτων και επενδυτών κατείχε ελάχιστους πόρους σε σύγκριση με τις καταθέσεις των τραπεζών τις οποίες υποτιθείται ότι εγγυώνταν. Η SIC καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι παράγοντες αυτοί καθιστούσαν την Ισλανδία ευάλωτη σε ξαφνικό κύμα μαζικών αναλήψεων των καταθέσεων από τις τράπεζές της.

⁽⁸⁾ Κεφάλαιο 21.2.1.2 της έκθεσης.

Η αιφνίδια ανάπτυξη των τραπεζών σε σύγκριση με την κανονιστική και χρηματοπιστωτική υποδομή

- (22) Η SIC έκρινε ότι οι σχετικοί εποπτικοί οργανισμοί στην Ισλανδία δεν διέθεταν την απαιτούμενη αξιοπιστία, διότι δεν υπήρχε δανειοδότης έσχατης λύσης με την αναγκαία επάρκεια πόρων. Η έκθεση κρίνει ότι η εποπτική αρχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (FME) και η CBI δεν διέθεταν την εμπειρογνώση και την πείρα να ρυθμίζουν το τραπεζικό σύστημα σε δύσκολες οικονομικές συγκυρίες, αλλά θα μπορούσαν να έχουν λάβει μέτρα για να μειώσουν το επίπεδο του κινδύνου τον οποίο διέτρεχαν οι τράπεζες. Η FME, παραδείγματος χάρι, δεν αναπτύχθηκε στον ίδιο βαθμό με τις τράπεζες και οι πρακτικές των ρυθμιστικών φορέων δεν συμβάδιζαν με την ταχεία ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των τραπεζών. Η έκθεση είναι επίσης επικριτική για την κυβέρνηση, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οι αρχές θα έπρεπε να έχουν λάβει μέτρα για να μειωθεί ο δυνητικός αντίκτυπος των τραπεζών στην οικονομία, μειώνοντας το μέγεθός τους ή επιβάλλοντας σε μία ή περισσότερες τράπεζες να μεταφέρουν την έδρα τους στο εξωτερικό ⁽⁹⁾.

Ανισορροπία και υπέρμετρη επέκταση της ισλανδικής οικονομίας συνολικά

- (23) Η έκθεση της SIC παραπέμπει σε γεγονότα που αφορούν την ευρύτερη οικονομία, τα οποία είχαν επίσης επίπτωση στην ταχεία ανάπτυξη των τραπεζών και συνέβαλαν στην ανισορροπία ως προς το μέγεθος και την επίδραση ανάμεσα στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και την υπόλοιπη οικονομία. Η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι κυβερνητικές πολιτικές (ιδίως η δημοσιονομική πολιτική) συνέβαλαν κατά πάσα πιθανότητα στην υπέρμετρη επέκταση και την ανισορροπία και ότι η νομισματική πολιτική της CBI δεν ήταν επαρκώς περιοριστική. Η έκθεση αναφέρεται επίσης στη χαλάρωση των κανόνων χορήγησης δανείων του ισλανδικού Ταμείου Στεγαστικής Χρηματοδότησης ως «ένα από τα μεγαλύτερα λάθη νομισματικής και δημοσιονομικής διαχείρισης που διαπράχθηκαν το διάστημα που οδήγησε στην κατάρρευση των τραπεζών» ⁽¹⁰⁾. Η έκθεση επικρίνει επίσης την ευκολία με την οποία οι τράπεζες μπορούσαν να δανείζονται από τη CBI, με αποτέλεσμα το απόθεμα εξασφαλισμένων βραχυπρόθεσμων δανείων της CBI να αυξηθεί από 30 δισεκατ. ISK το φθινόπωρο του 2005 σε 500 δισεκατ. ISK ως τις αρχές Οκτωβρίου του 2008.

Η ισλανδική κορόνα, εξωτερικές ανισορροπίες και αποκλίσεις των συμβάσεων αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου (αποκλίσεις περιθωρίων CDS)

- (24) Η έκθεση επισημαίνει ότι, το 2006, η αξία της ισλανδικής κορόνας ήταν σε μη διατηρήσιμα υψηλό επίπεδο, το ισλανδικό έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών υπερέβαινε το 16 % του ΑΕΠ και οι υποχρεώσεις σε ξένα νομίσματα μείον τα στοιχεία ενεργητικού προσέγγιζαν το συνολικό ετήσιο ΑΕΠ. Υπήρχαν οι προϋποθέσεις για μια χρηματοπιστωτική κρίση. Στα τέλη του 2007, σημειωνόταν υποτίμηση της αξίας της κορόνας και τα περιθώρια CDS της Ισλανδίας και των τραπεζών αυξάνονταν εκθετικά.

2.3. Μέτρα που λήφθηκαν για την ανασυγκρότηση του τραπεζικού τομέα

- (25) Μετά την κατάρρευση των τριών μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών τον Οκτώβριο του 2008 (συμπεριλαμβανομένης της Landsbanki), οι ισλανδικές αρχές αντιμετώπισαν την πρωτοφανή πρόκληση να διασφαλίσουν τη συνέχιση των τραπεζικών δραστηριοτήτων στην Ισλανδία ⁽¹¹⁾. Η πολιτική που ακολούθησε η ισλανδική κυβέρνηση ορίζεται κατά κύριο λόγο στον νόμο περί εκτάκτων περιστάσεων ⁽¹²⁾ που ενέκρινε το ισλανδικό κοινοβούλιο στις 6 Οκτωβρίου 2008. Ο νόμος παρέχει έκτακτες εξουσίες στην FME να αναλάβει τον έλεγχο χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και να διαθέσει τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού τους, όπως απαιτείται. Ο υπουργός Οικονομικών εξουσιοδοτήθηκε να εκταμιεύει, εξ ονόματος του Δημοσίου, κεφάλαια με σκοπό τη σύσταση νέων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Επιπλέον, στα πλαίσια διαδικασιών πτώχευσης των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, οι καταθέσεις θα είχαν προνομιακή μεταχείριση έναντι άλλων απαιτήσεων. Η κυβέρνηση δήλωσε ότι οι καταθέσεις στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και τα ταμειύτγρια, καθώς και στα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία, θα ήταν πλήρως προστατευμένες.
- (26) Οι πολιτικές προτεραιότητες εστιάστηκαν καταρχήν στη διασφάλιση της βασικής λειτουργίας των εγχώριων συστημάτων τραπεζικής, πληρωμών και διακανονισμών. Τις πρώτες εβδομάδες μετά την κατάρρευση, η ισλανδική κυβέρνηση εκπόνησε επίσης ένα οικονομικό πρόγραμμα, σε συνεργασία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), που οδήγησε στην έγκριση, στις 20 Νοεμβρίου 2008, της ισλανδικής αίτησης για σύναψη διετούς συμφωνίας stand-by από το Ταμείο, που

⁽⁹⁾ Ήταν πράγματι διακηρυγμένη πολιτική της τότε κυβέρνησης συνασπισμού να ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη ανάπτυξη και τη διατήρηση της έδρας των τραπεζών στην Ισλανδία.

⁽¹⁰⁾ Κεφάλαιο 2, σελίδα 5 της έκθεσης.

⁽¹¹⁾ Για περισσότερες γενικές πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν οι ισλανδικές αρχές, βλέπε έκθεση του Υπουργείου Οικονομίας προς το Κοινοβούλιο σχετικά με την ανασυγκρότηση των εμπορικών τραπεζών, του Μαΐου 2011 (Skýrsla fjármálaráðherra um endurreisn viðskiptabankanna), διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://www.althingi.is/altext/139/s/pdf/1213.pdf>

⁽¹²⁾ Νόμος αριθ. 125/2008 της αρχής για εκταμιεύσεις του Δημοσίου Ταμείου λόγω εκτάκτων περιστάσεων στη χρηματοπιστωτική αγορά κ.λπ.

περιελάμβανε δάνειο 2,1 δισεκατ. δολαρίων ΗΠΑ από το ΔΝΤ, με σκοπό να ενισχυθούν τα αποθέματα συναλλάγματος της Ισλανδίας. Πρόσθετα δάνεια έως 3 δισεκατ. δολάρια ΗΠΑ εξασφαλίστηκαν από άλλες σκανδιναβικές χώρες, καθώς και από ορισμένους άλλους εμπορικούς εταίρους. Από το δάνειο του ΔΝΤ, διατέθηκε άμεσα ποσό 827 εκατ. δολαρίων ΗΠΑ, ενώ το υπόλοιπο ποσό εκταμιεύθηκε σε οκτώ ισόποσες δόσεις βάσει τριμηνιαίων επανεξετάσεων του προγράμματος.

- (27) Το πρόγραμμα του ΔΝΤ ήταν ένα πρόγραμμα σταθεροποίησης ευρείας βάσεως που εστιάζονταν σε τρεις βασικούς στόχους. Πρώτον, να σταθεροποιηθεί και να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στην κορόνα, έτσι ώστε να περιοριστεί ο αρνητικός αντίκτυπος της κρίσης στην οικονομία. Τα μέτρα περιελάμβαναν τη θέσπιση κεφαλαιακών ελέγχων με στόχο να ανασχεθεί η φυγή κεφαλαίων. Δεύτερον, το πρόγραμμα περιελάμβανε μια συνολική στρατηγική αναδιάρθρωσης των τραπεζών με τελικό στόχο την ανασυγκρότηση ενός βιώσιμου χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ισλανδία, καθώς και τη διασφάλιση των διεθνών χρηματοοικονομικών σχέσεων της χώρας. Οι δευτερεύοντες στόχοι ήταν να διασφαλιστεί η δίκαιη αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών, να ανακτηθούν όσο το δυνατόν περισσότερα στοιχεία ενεργητικού και να ενισχυθούν οι εποπτικές πρακτικές. Τρίτον, το πρόγραμμα αποσκοπούσε στη διασφάλιση βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, περιορίζοντας την κοινωνικοποίηση των ζημιών στις τράπεζες που πτώχευσαν, καθώς και στην εφαρμογή ενός μεσοπρόθεσμου προγράμματος δημοσιονομικής εξυγίανσης.
- (28) Οι ισλανδικές αρχές επισήμαναν ότι, λόγω των έκτακτων περιστάσεων που συνδέονται με το μεγάλο μέγεθος του τραπεζικού συστήματος σε σχέση με τη χρηματοπιστωτική ικανότητα του Δημόσιου Ταμείου, οι πολιτικές επιλογές που είχαν στη διάθεσή τους ήταν περιορισμένες. Συνεπώς, οι λύσεις που προκρίθηκαν ήταν από πολλές πλευρές διαφορετικές από τα μέτρα που έλαβαν οι κυβερνήσεις άλλων χωρών που αντιμετώπιζαν απειλές για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.
- (29) Με βάση τον νόμο περί έκτακτων περιστάσεων, οι τρεις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες, η Glitnir Bank, η Landsbanki Íslands και η Kaupthing Bank, χωρίστηκαν σε «παλαιές» και σε «νέες» τράπεζες. Το Υπουργείο Οικονομικών δημιούργησε τρεις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης για να εξαγοράσουν τις εγχώριες δραστηριότητες των παλαιών τραπεζών και διόρισε τα διοικητικά τους συμβούλια. Η FME ανέλαβε τον έλεγχο των παλαιών τραπεζών, κατένειμε κυρίως τα εγχώρια στοιχεία ενεργητικού και τις υποχρεώσεις τους (καταθέσεις) στις νέες τράπεζες, οι οποίες συνέχισαν τις τραπεζικές δραστηριότητες στην Ισλανδία. Οι παλαιές τράπεζες τέθηκαν υπό την εποπτεία των αντίστοιχων οικείων επιτροπών εξυγίανσης⁽¹³⁾. Τα στοιχεία ενεργητικού και οι υποχρεώσεις στην αλλοδαπή τοποθετήθηκαν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους στις παλαιές τράπεζες, οι οποίες στη συνέχεια υποβλήθηκαν σε διαδικασίες λύσης και εκκαθάρισης και εντέλει στο κλείσιμο όλων των δραστηριοτήτων τους στην αλλοδαπή⁽¹⁴⁾.
- (30) Στους προσωρινούς ισολογισμούς ανοίγματος των τριών νέων τραπεζών, της 14ης Νοεμβρίου 2008, εκτιμήθηκε ότι τα συνδυασμένα συνολικά στοιχεία ενεργητικού των τραπεζών ανέρχονταν σε 2.886 δισεκατ. ISK, ενώ το κράτος θα χορηγούσε ίδια κεφάλαια 385 δισεκατ. ISK. Το συνολικό ποσό ομολόγων που θα εξέδιδαν οι νέες τράπεζες υπέρ των παλαιών τραπεζών ως πληρωμή για την αξία των στοιχείων ενεργητικού τους που μεταβιβάστηκαν καθ' υπέρβαση των υποχρεώσεων εκτιμήθηκε σε 1 153 δισεκατ. ISK. Η FME ανέθεσε στην Deloitte LLP να αποτιμήσει την αξία των μεταβιβασθέντων στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων. Κατά τη διαδικασία αυτή διαφάνηκε ότι η ανεξάρτητη εκτίμηση δεν θα κατέληγε σε σταθερές αξίες των καθαρών στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάστηκαν, αλλά σε αποτιμήσεις εντός ορισμένου εύρους διακύμανσης. Επίσης, οι πιστωτές των τραπεζών εξέφρασαν αντιρρήσεις όσον αφορά τη διαδικασία αποτίμησης, διότι θεωρούσαν ότι αυτή δεν θα ήταν αντικειμενική, και παραπονέθηκαν ότι δεν ήταν σε θέση να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους. Αυτές οι επιπλοκές είχαν ως αποτέλεσμα τη μεταβολή πολιτικής για την τακτοποίηση των λογαριασμών μεταξύ παλαιών και νέων τραπεζών. Αντί να βασιστούν σε αποτιμήσεις της αξίας από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα, τα μέρη προσπάθησαν να καταλήξουν μέσω διαπραγματεύσεων σε συμφωνίες σχετικά με την αξία των μεταβιβασθέντων καθαρών στοιχείων ενεργητικού.

⁽¹³⁾ Βλέπε επίσης ετήσια έκθεση 2009 της FME (Ιούλιος 2008 — Ιούνιος 2009), διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://en.fme.is/media/utgefild-efni/FME-Annual-Report-2009.pdf>

⁽¹⁴⁾ Ακολούθησαν και άλλες εξαγορές χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Τον Μάρτιο του 2009, η FME απέκτησε τον έλεγχο των δραστηριοτήτων τριών χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, της Straumur-Burdaras, της Reykjavík Savings Bank (SPRON) και της Sparisjodabanki Islands (Iceland), και αποφάσισε να μεταβιβάσει τα στοιχεία ενεργητικού και τις υποχρεώσεις αυτών των επιχειρήσεων. Μολονότι αργότερα εγκρίθηκε συμφωνία συμβιβασμού με τους πιστωτές της Straumur, η SPRON και η Sparisjodabanki υποβλήθηκαν σε διαδικασία εκκαθάρισης. Και άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις επηρεάστηκαν σοβαρά από την κατάρρευση των τριών μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών και την επικρατούσα αβεβαιότητα στις χρηματοπιστωτικές αγορές, ενώ άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις περιήλθαν στον έλεγχο του δημοσίου το 2010. Έτσι, η FME διόρισε προσωρινό διοικητικό συμβούλιο στη VBS Investment Bank τον Μάρτιο του 2010. Τον Απρίλιο του 2010, η FME απέκτησε τον έλεγχο της Keflavík Savings Bank και της Byr Savings Bank, αποφασίζοντας ότι οι δραστηριότητές τους θα αναλαμβάνονταν από νέες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, την SpKef Savings Bank και την Byr hf, αντίστοιχα. Επειδή η οικονομική κατάσταση των νέων αυτών επιχειρήσεων εξελίχθηκε δυσμενέστερα σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις, στη συνέχεια η SpKef συγχωνεύθηκε με την Landsbankinn και η Byr hf συγχωνεύθηκε με την Islandsbanki, μετά από διάθεση των μετοχών της στην Byr. Οι ισλανδικές αρχές κλήθηκαν στη συνέχεια, το 2009, να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές δυσκολίες της Saga Capital Investment Bank και, το 2011, του Ταμείου Στεγαστικής Χρηματοδότησης.

- (31) Ήταν σαφές ότι θα ήταν δύσκολο να καταλήξουν τα μέρη σε συμφωνίες σχετικά με τις αποτιμήσεις, διότι αυτές βασιζόταν προφανώς σε σειρά παραδοχών επί των οποίων ήταν πιθανό να διαφωνήσουν τα μέρη. Το κράτος είχε σκοπό να επιτύχει συμφωνίες βάσει εκτιμήσεων που θα αποτελούσαν ασφαλή βάση για την αρχική κεφαλαιοποίηση των νέων τραπεζών. Η αξία των στοιχείων ενεργητικού που θα υπερέβαινε τη βασική αποτίμηση θα μπορούσε να διατεθεί στους πιστωτές υπό μορφή έκτακτων ομολογιών ή αυξήσεων της αξίας του μετοχικού κεφαλαίου των τραπεζών, εφόσον κατά τις διαπραγματεύσεις διαφάνηκε ότι οι επιτροπές εκκαθάρισης της Glitnir και Kaupthing και οι περισσότεροι πιστωτές θα ενδιαφέρονταν ενδεχομένως να αποκτήσουν συμμετοχές στις νέες τράπεζες, γεγονός που θα τους επέτρεπε να επωφεληθούν από πιθανές αυξήσεις των αξιών των μεταβιβαζόμενων στοιχείων ενεργητικού.
- (32) Η πλήρης κεφαλαιοποίηση των τριών νέων τραπεζών και τα βασικά στοιχεία των συμφωνιών με τους πιστωτές των παλαιών τραπεζών σχετικά με τον τρόπο αποζημίωσης για τη μεταβίβαση των καθαρών στοιχείων ενεργητικού στις νέες τράπεζες ανακοινώθηκαν στις 20 Ιουλίου 2009. Όσον αφορά τις δύο από τις νέες τράπεζες, τη νέα Glitnir (που μετονομάστηκε αργότερα σε Íslandsbanki) και τη νέα Kaupthing (που μετονομάστηκε αργότερα σε Arion Bank), αυτό περιελάμβανε όρους εγγραφής των παλαιών τραπεζών για την απόκτηση πλειοψηφικής συμμετοχής στις νέες τράπεζες.
- (33) Με βάση τις ανωτέρω προσπάθειες συμφωνιών, οι επιτροπές εξυγίανσης των παλαιών τραπεζών αποφάσισαν τον Οκτώβριο του 2009 (για την Glitnir) και τον Δεκέμβριο του 2009 (για την Kaupthing Bank και τη Landsbanki Islands) να ασκήσουν τα συμφωνημένα δικαιώματα προαίρεσης και να εγγραφούν για την απόκτηση συμμετοχών στις νέες τράπεζες. Στις 18 Δεκεμβρίου 2009, η κυβέρνηση ανήγγειλε ότι η αναδιάρθρωση της τράπεζας είχε ολοκληρωθεί και ότι είχαν επιτευχθεί συμφωνίες μεταξύ των ισλανδικών αρχών και των νέων τραπεζών, αφενός, και των επιτροπών εξυγίανσης της Glitnir Bank, Landsbanki Islands και Kaupthing Bank για λογαριασμό των πιστωτών τους, αφετέρου. Οι συμφωνίες περιείχαν διακανονισμούς σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία που μεταβιβάστηκαν από τις παλαιές στις νέες τράπεζες και στη συνέχεια οι νέες τράπεζες κεφαλαιοποιήθηκαν πλήρως.
- (34) Η συνεισφορά του Δημοσίου στα ίδια κεφάλαια των νέων τραπεζών μειώθηκε ουσιαστικά από 385 δισεκατ. ISK που είχε αρχικά προβλεφθεί σε 135 δισεκατ. ISK υπό μορφή μετοχικού κεφαλαίου και, για τις δύο από τις τρεις τράπεζες, την Íslandsbanki και την Arion Bank, περίπου σε 55 δισεκατ. ISK για κεφάλαια κατηγορίας II υπό μορφή δανείων μειωμένης εξασφάλισης ή συνολικό ποσό ύψους 190 δισεκατ. ISK. Επιπλέον, το Δημόσιο Ταμείο χορήγησε στην Íslandsbanki και στην Arion Bank ορισμένες διευκολύνσεις ρευστότητας. Το μετοχικό κεφάλαιο που χορήγησαν οι παλαιές τράπεζες στις νέες τράπεζες ανήλθε συνολικά σε 156 δισεκατ. ISK περίπου. Η συνολική κεφαλαιοποίηση των νέων τραπεζών ανήλθε, συνεπώς, περίπου σε 346 δισεκατ. ISK. Έτσι, αντί να διατηρηθεί η πλήρης ιδιοκτησία των τριών τραπεζών, οι συμφωνίες συνεπάγονταν ότι η συμμετοχή του κράτους θα μειωνόταν περίπου στο 5 % στην περίπτωση της Íslandsbanki, στο 13 % στην περίπτωση της Arion Bank και στο 81 % στην περίπτωση της Landsbankinn.
- (35) Μολονότι η εξαγορά των δύο από τις τρεις τράπεζες από τους πιστωτές των παλαιών τραπεζών έλυσε σημαντικά ζητήματα σε επίπεδο ανασυγκρότησης του χρηματοπιστωτικού τομέα και έθεσε ισχυρότερη κεφαλαιακή βάση για τις νέες τράπεζες, εξακολούθησαν να υπάρχουν πολλές αδυναμίες οι οποίες έπρεπε να αντιμετωπιστούν. Από το φθινόπωρο του 2009, οι τράπεζες εστίασαν τις προσπάθειές τους κατά κύριο λόγο σε εσωτερικά θέματα, καθορίζοντας τη συνολική στρατηγική για τις δραστηριότητές τους και, ιδίως, για την αναδιάρθρωση των δανειακών χαρτοφυλακίων τους, που αντιπροσωπεύουν τον μεγαλύτερο παράγοντα κινδύνου για τη λειτουργία και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους. Η διαδικασία αναδιάρθρωσης ήταν περίπλοκη λόγω διαφόρων επιπλοκών, όπως οι αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου για τον παράνομο χαρακτήρα των δανείων που χορηγήθηκαν σε ISK αλλά προσαρμόστηκαν σε ξένα νομίσματα. Στην περίπτωση της Landsbankinn, και όσον αφορά την αναδιάρθρωσή της, τα ζητήματα αυτά εξετάζονται διεξοδικότερα κατωτέρω.

2.4. Μακροοικονομικό περιβάλλον

- (36) Μετά την κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος τον Οκτώβριο του 2008 ακολούθησε σοβαρή οικονομική αναταραχή. Οι δυσκολίες του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ισλανδίας συνοδεύτηκαν από την κατάρρευση της εμπιστοσύνης στο νόμισμά της. Η κορόνα υποτιμήθηκε απότομα το πρώτο τρίμηνο του 2008 και εκ νέου το φθινόπωρο, πριν και μετά τη χρεοκοπία των τριών εμπορικών τραπεζών. Παρά τους ελέγχους των κεφαλαίων που επιβλήθηκαν το φθινόπωρο του 2008, η αστάθεια του νομίσματος επικράτησε και κατά τη διάρκεια του 2009⁽¹⁵⁾. Η αναταραχή αυτή προκάλεσε σοβαρή ύφεση στην οικονομία της Ισλανδίας, με συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά 6,8 % το 2009 και 4 % το 2010.

⁽¹⁵⁾ Ως ένδειξη της κλίμακας της απότομης υποτίμησης αναφέρεται ότι η μέση μηνιαία συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ με την ισλανδική κορόνα αυξήθηκε από 90,71 ISK τον Δεκέμβριο του 2007 σε 184,64 ISK τον Νοέμβριο του 2009.

- (37) Ορισμένες από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης ήταν η απότομη αύξηση της ανεργίας από 1,6 % το 2008 σε 8 % το 2009, η αύξηση του πληθωρισμού και η μείωση των πραγματικών μισθών. Επιπλέον, σημειώθηκε απότομη αύξηση του χρέους των εταιρειών και νοικοκυριών και του ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων στα δανειακά χαρτοφυλάκια των τραπεζών, καθώς και μεγάλης κλίμακας εξαγορά από τις τράπεζες επιχειρήσεων που βρίσκονταν σε δυσχερή οικονομική θέση. Ταυτόχρονα, το υψηλό δημοσιονομικό κόστος της αναδιάρθρωσης του τραπεζικού συστήματος προκάλεσε απότομη αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος και μεγάλη διόγκωση του δημόσιου χρέους.
- (38) Μετά τη βαθιά ύφεση, τα προσωρινά δεδομένα της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ισλανδίας καταδεικνύουν μεταστροφή της τάσης το δεύτερο εξάμηνο του 2011 και αύξηση του ΑΕΠ κατά 3,1 % σε ετήσια βάση σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.
- (39) Η περυσινή οικονομική ανάπτυξη οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της εγχώριας ζήτησης, ιδίως στην αύξηση κατά 4 % της ιδιωτικής κατανάλωσης των νοικοκυριών. Η τάση αυτή στηρίχθηκε από την αύξηση των μισθών και των κοινωνικών παροχών, καθώς και από ορισμένες πολιτικές πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν για την ελάφρυνση του βάρους αποπληρωμής του χρέους των νοικοκυριών, όπως η προσωρινή επιδότηση επιτοκίου, το πάγωμα της καταβολής των δόσεων των δανείων και η πρόωρη απόδοση αποταμιεύσεων για ιδιωτικές συντάξεις. Τα προσωρινά δεδομένα για το 2011 παρουσιάζουν επίσης αργό ρυθμό αύξησης των επενδύσεων, αν και με εκκίνηση από ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο ⁽¹⁶⁾, ενώ η δημόσια κατανάλωση παρέμεινε υποτονική κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών.
- (40) Τα γενικά μακροοικονομικά δεδομένα συγκαλύπτουν σημαντικότερες διαφορές σε επιμέρους τομείς. Εκτός από την κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού τομέα, σημειώθηκε επίσης σοβαρή κάμψη στον τομέα των κατασκευών και σε πολλές άλλες εγχώριες δραστηριότητες παραγωγής και παροχής υπηρεσιών. Παράλληλα, υπήρξε ανάπτυξη σε ορισμένους εξαγωγικούς τομείς. Λόγω της χαμηλής τιμής της ισλανδικής κορόνας και των σχετικά σταθερών τιμών σε ξένο νόμισμα τόσο για τα θαλάσσια προϊόντα όσο και για τα προϊόντα αλουμινίου, τα έσοδα από τις εξαγωγές αυξήθηκαν μετά την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης, καθώς και τα έσοδα από τον τουρισμό και από άλλες εξαγωγές υπηρεσιών. Ταυτόχρονα, οι εισαγωγές μειώθηκαν κατακόρυφα, με αποτέλεσμα να υπάρξει προσωρινά πλεόνασμα στο εμπορικό ισοζύγιο ⁽¹⁷⁾ ίσο με 10 % περίπου του ΑΕΠ το 2010. Εντούτοις, με την αύξηση της εγχώριας ζήτησης το 2011, αυξήθηκαν εκ νέου οι εισαγωγές, με αποτέλεσμα το συνολικό εμπορικό πλεόνασμα να μειωθεί στο 8,2 % του ΑΕΠ.
- (41) Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ισλανδίας για το 2012-2017, η σταδιακή οικονομική ανάκαμψη θα συνεχιστεί με ανάπτυξη 2,6 % το 2012. Παρόμοιος ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται καθ' όλη την περίοδο των προβλέψεων. Οι προβλέψεις αυτές υπόκεινται, ωστόσο, σε διάφορες αβεβαιότητες. Οι προγραμματισμένες μεγάλης κλίμακας βιομηχανικές επενδύσεις ενδέχεται να καθυστερήσουν περαιτέρω. Οι όροι εμπορικών συναλλαγών της Ισλανδίας θα μπορούσαν να επηρεαστούν αρνητικά από παρατεταμένη ύφεση στις κύριες συναλλασσόμενες χώρες, με αποτέλεσμα την επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης στην Ισλανδία. Η επιβράδυνση του αναμενόμενου ρυθμού προόδου ελάφρυνσης του χρέους των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων θα περιορίζει περισσότερο την εγχώρια ζήτηση και τις προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας. Μια άλλη απειλή για την ανάπτυξη θα μπορούσε να είναι η παρατεινόμενη αστάθεια των τιμών σε συνδυασμό με τη μεταβλητότητα των τιμών συναλλάγματος στο πλαίσιο της άρσης του ελέγχου κεφαλαίων.

2.5. Χρηματοπιστωτική εποπτεία και βελτιώσεις του κανονιστικού πλαισίου

- (42) Μετά τις αρχικές εργασίες της FME σχετικά με την ίδρυση των νέων τραπεζών και την εκτίμηση της καθαρής αξίας ενεργητικού που μεταβιβάστηκε από τις παλαιές τράπεζες, η FME διενήργησε, την άνοιξη του 2009, έλεγχο των νέων τραπεζών και των επιχειρηματικών σχεδίων, της χρηματοπιστωτικής ισχύος και των κεφαλαιακών αναγκών τους στο πλαίσιο ενός προγράμματος εξόδου από την κρίση. Αυτό έγινε με τη βοήθεια της διεθνούς εταιρείας συμβούλων διαχείρισης Oliver Wyman.

⁽¹⁶⁾ Κατά το διάστημα 2009-2011, οι επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ αντιστοιχούσαν μόνο σε 13-14 %.

⁽¹⁷⁾ Με τον όρο εμπορικό ισοζύγιο νοείται η διαφορά μεταξύ των εσόδων που προέρχονται από τις εξαγωγές και εκείνων που προέρχονται από τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Δεν περιλαμβάνει το ισοζύγιο των πρωτογενών εσόδων στο εξωτερικό, το οποίο ήταν αρνητικό τα τελευταία έτη, ιδίως από το 2008 και μετά. Αυτό σημαίνει ότι, παρά το πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου, το συνολικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της Ισλανδίας είναι αρνητικό κατά τα τελευταία έτη, παρά τη μείωση που παρουσίασε μετά το 2009.

- (43) Μετά την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας, η FME χορήγησε στις τράπεζες άδειες λειτουργίας που υπόκεινται σε διάφορους όρους. Λόγω της ποιότητας των χαρτοφυλακίων στοιχείων του ενεργητικού και της προβλεπόμενης οικονομικής αβεβαιότητας, κρίθηκε αναγκαίο να τεθούν αυστηρότερες απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας για τις τρεις τράπεζες σε σχέση με το απαιτούμενο ελάχιστο επίπεδο. Η FME όρισε τον ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) για τις τρεις τράπεζες στο 16 %, με 12 % ως ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας κεφαλαίων κατηγορίας 1. Οι απαιτήσεις έπρεπε να εφαρμοστούν για διάστημα τουλάχιστον τριών ετών με την επιφύλαξη επανεξέτασης από την FME. Προσδιορίστηκαν επίσης οι όροι ρευστότητας βάσει των οποίων τα διαθέσιμα κεφάλαια σε ρευστό έπρεπε να ανέρχονται ανά πάσα στιγμή τουλάχιστον στο 20 % των καταθέσεων. Τα μετρητά ή ισοδύναμα μετρητών θα έπρεπε να ανέρχονται τουλάχιστον στο 5 % των καταθέσεων. Επιπλέον, ορίστηκαν απαιτήσεις σε σχέση και με άλλα θέματα, όπως η αναδιάρθρωση χαρτοφυλακίων δανείων, η εκτίμηση κινδύνου, η εταιρική διακυβέρνηση και ιδιοκτησία. Συγκρίσιμες κεφαλαιακές απαιτήσεις θέσπισε η FME σε σχέση και με άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.
- (44) Το πρόγραμμα οικονομικής εξυγίανσης που καθορίστηκε σε διαβούλευση με το ΔΝΤ προέβλεπε αναθεώρηση του συνολικού κανονιστικού πλαισίου και της εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για τη βελτίωση της άμυνας έναντι μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων. Η κυβέρνηση κάλεσε τον πρώην γενικό διευθυντή της φινλανδικής εποπτικής αρχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, κ. Kaarlo Jännäri, να εκτιμήσει το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο και τις εποπτικές πρακτικές. Μεταξύ των βελτιώσεων που πρότεινε ο κ. Jännäri ήταν η δημιουργία ενός εθνικού μητρώου πιστώσεων στην FME για να περιοριστούν οι πιστωτικοί κίνδυνοι στο σύστημα. Στην έκθεσή του πρότεινε επίσης να θεσπιστούν αυστηρότεροι κανόνες και πρακτικές για τις μεγάλες εκθέσεις και τη διαπλεκόμενη δανειοδότηση, καθώς και τη διενέργεια περισσότερων επιτόπιων ελέγχων για την επαλήθευση της εποπτείας και των εκθέσεων, ιδίως για τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο ρευστότητας και τον συναλλαγματικό κίνδυνο. Προτάθηκε επίσης η επανεξέταση και βελτίωση του συστήματος εγγύησης των καταθέσεων, με στενή παρακολούθηση των εξελίξεων στο εσωτερικό της ΕΕ.
- (45) Η κυβέρνηση κατέθεσε στη συνέχεια νομοσχέδιο στο κοινοβούλιο το οποίο εγκρίθηκε και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2010 ως νόμος αριθ. 75/2010. Ο νέος νόμος επέφερε εκτενείς τροποποιήσεις στον νόμο για τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Αργότερα υπήρξαν και διάφορες άλλες τροποποιήσεις του νόμου για τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, καθώς και της ρύθμισης και εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Αυτές οι νομοθετικές τροποποιήσεις εξετάζονται διεξοδικότερα στο παράρτημα.

2.6. Οι κυριότερες μελλοντικές προκλήσεις ⁽¹⁸⁾

- (46) Παρά τα σημαντικά επιτεύγματα που πραγματοποιήθηκαν όσον αφορά την ανασυγκρότηση του χρηματοπιστωτικού τομέα, η Ισλανδία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει τις επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής και νομισματικής κρίσης του φθινοπώρου του 2008. Η χρηματοπιστωτική κρίση αποκάλυψε μειονεκτήματα και ανεπάρκειες του χρηματοπιστωτικού συστήματος που πρέπει να αντιμετωπιστούν για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη του κοινού. Είναι προφανές ότι η Ισλανδία, όπως και πολλές άλλες χώρες που επλήγησαν σοβαρά από τη χρηματοπιστωτική κρίση, αντιμετωπίζει πολυάριθμες προκλήσεις για την προσαρμογή του νομικού και λειτουργικού πλαισίου των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για τη στήριξη ενός βιώσιμου και αποτελεσματικού χρηματοπιστωτικού συστήματος στο μέλλον και για να μειωθεί κατά το δυνατόν ο κίνδυνος επανάληψης των συστημικών κραδασμών στο μέλλον.
- (47) Οι αμεσότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις της Ισλανδίας συνδέονται με το γεγονός ότι οι τράπεζες λειτουργούν σε ασφαλές περιβάλλον με κεφαλαιακούς ελέγχους και καθολική εγγύηση καταθέσεων. Οι τράπεζες πρέπει πλέον να προετοιμαστούν για να λειτουργούν σε ένα περισσότερο εκτεθειμένο περιβάλλον, όταν αρθούν οι έλεγχοι κεφαλαίων και οι εγγυήσεις των καταθέσεων επανέλθουν στη ρύθμιση που ορίζουν οι σχετικές οδηγίες ΕΕ/ΕΟΧ ⁽¹⁹⁾. Οι ισλανδικές αρχές έχουν επισημάνει ότι πρέπει να υπάρξει εξαιρετικά μεγάλη προσοχή κατά τη θέσπιση νέων κανόνων σε αυτό τον τομέα.

⁽¹⁸⁾ Σχετικά με το θέμα αυτό, βλέπε παραδείγματος χάρι την έκθεση του Μαρτίου 2012 του Υπουργείου Οικονομικών προς το Κοινοβούλιο, «Future structure of the Icelandic Financial System» (Μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος). Κατά την άποψη του Υπουργείου, η έκθεση αυτή έχει καταλυτική σημασία για μια τεκμηριωμένη συζήτηση επ' αυτού του σημαντικού θέματος, διότι δεν παρουσιάζει πλήρως διαμορφωμένες προτάσεις, αλλά θέτει τα βασικά ζητήματα και τις προοπτικές με αναφορά στις διεθνείς εξελίξεις. Η έκθεση είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>

⁽¹⁹⁾ Η επαναφορά της εγγύησης των καταθέσεων σε φυσιολογικές συνθήκες δεν συνδέεται μόνο με την κατάργηση της στήριξης αυτών των εγγυήσεων από το κράτος, αλλά και με την επανεξέταση των διατάξεων του νόμου περί εκτάκτων περιστάσεων, σύμφωνα με τις οποίες οι καταθέσεις οι οποίες καλύπτονται από εγγυήσεις καταθέσεων βάσει του νόμου έχουν προτεραιότητα κατά την εκκαθάριση μιας χρηματοπιστωτικής επιχείρησης. Αυτό περιέχει ένα σημαντικό πλεονέκτημα για τους καταθέτες, τουλάχιστον για όσο διάστημα εξακολουθεί να είναι νομική στη μνήμη των ανθρώπων η κατάρρευση των τραπεζών το 2008. Από την άλλη πλευρά, η διάταξη αυτή συνιστά ενδεχομένως μειονέκτημα για τη διαφοροποίηση των ρυθμίσεων χρηματοδότησης των τραπεζών.

- (48) Μια άλλη σοβαρή πρόκληση είναι η ανάγκη περαιτέρω προσαρμογής του νομικού και κανονιστικού πλαισίου για τη στήριξη ενός σταθερού και αποτελεσματικού χρηματοπιστωτικού συστήματος που θα είναι επίσης συνεπές με τις εξελίξεις του διεθνούς δικαίου και του δικαίου του ΕΟΧ ⁽²⁰⁾.

2.7. Η κατάσταση του ανταγωνισμού στον ισλανδικό χρηματοπιστωτικό τομέα

- (49) Σύμφωνα με πρόσφατες πληροφορίες από τις ισλανδικές αρχές ⁽²¹⁾, ο ανταγωνισμός στη χρηματοπιστωτική αγορά άλλαξε ριζικά μετά την κατάρρευση των τραπεζών. Ο αριθμός των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων έχει μειωθεί, εφόσον διάφορα ταμειυτήρια, εμπορικές τράπεζες και ειδικευμένοι δανειστές είτε έχουν εκκαθαριστεί είτε έχουν συγχωνευθεί με άλλες επιχειρήσεις ⁽²²⁾. Ο αριθμός των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων εξακολουθεί να μειώνεται, τελευταία με τις συγχωνεύσεις της Landsbankinn με τη SpKef, τον Μάρτιο του 2011, της Íslandsbanki με τη Byg, τον Δεκέμβριο του 2011, και τις επικείμενες συγχωνεύσεις της Landsbankinn και Svarfdaelir Savings Bank, που ενέκρινε η Αρχή στην απόφαση της 20ής Ιουνίου 2012. Με τη μείωση του αριθμού των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και την εξαγορά από μεγαλύτερες τράπεζες των καταθέσεων σε τράπεζες που κλείνουν, αυξάνεται ο βαθμός συγκέντρωσης στην εγχώρια αγορά. Η συνολική παρουσία των νέων τραπεζών στις χρηματοπιστωτικές αγορές του ΕΟΧ είναι, από την άλλη πλευρά, πολύ μικρότερη από αυτή των προηγούμενων τραπεζών, διότι έχουν κλείσει διεθνείς τραπεζικές λειτουργίες.
- (50) Επιπλέον, η εγχώρια αγορά έχει συρρικνωθεί σημαντικά, εφόσον ορισμένες επιμέρους αγορές έχουν εξαφανιστεί ή συρρικνωθεί σε μεγάλο βαθμό. Ο παρ' ολίγον αφανισμός του χρηματιστηρίου και η θέσπιση κεφαλαιακών ελέγχων έχουν μειώσει τις πράξεις στο χρηματιστήριο και τις αγορές συναλλάγματος, με αποτέλεσμα να περιοριστούν οι επενδυτικές επιλογές. Με το επίπεδο των επενδύσεων στην οικονομία σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα και την υπερχρέωση νοικοκυριών και επιχειρήσεων, η ζήτηση για πιστώσεις είναι περιορισμένη. Από την κατάρρευση του συστήματος, οι τράπεζες έχουν εστιάσει τις προσπάθειές τους σε εσωτερικά θέματα και την αναδιάρθρωση των δανειακών χαρτοφυλακίων τους καθώς και στην αναδιάρθρωση ορισμένων μεγάλων εταιρικών πελατών.
- (51) Πριν τη χρηματοπιστωτική κρίση, τα ταμειυτήρια αντιπροσώπευαν συνολικά μερίδιο αγοράς της τάξης του 20-25 % των καταθέσεων. Αυτό το ποσοστό έχει συρρικνωθεί περίπου στο 2-4 %. Η απώλεια μεριδίων αγοράς από τα ταμειυτήρια και τις εμπορικές τράπεζες που εγκαταλείπουν την αγορά καταλαμβάνεται από τις τρεις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες, την Aegion Bank, την Íslandsbanki και Landsbanki. Οι τρεις μεγάλες τράπεζες από κοινού αντιπροσωπεύουν σήμερα ποσοστό περίπου 90-95 % της αγοράς έναντι 60-65 % προηγουμένως, όπου το μερίδιο αγοράς της Landsbankinn είναι οριακά το υψηλότερο. Εκτός από τα 10 περιφερειακά ταμειυτήρια, που αντιπροσωπεύουν σήμερα περίπου το 2-4 % της αγοράς, ο μοναδικός άλλος φορέας της αγοράς είναι η αναδιάρθρωμένη MP Bank ⁽²³⁾, με μερίδιο αγοράς περίπου 1-5 %.
- (52) Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Ισλανδίας είναι συνεπώς σαφώς ολιγοπωλιακός και οι τρεις μεγαλύτερες τράπεζες θα μπορούσαν να επιτύχουν συλλογικά δεσπόζουσα θέση στην αγορά. Σύμφωνα με την Ισλανδική Αρχή Ανταγωνισμού («ICA») υπάρχουν σημαντικά εμπόδια εισόδου στη ισλανδική τραπεζική αγορά. Αυτό έχει επίσημες επιπτώσεις στον

⁽²⁰⁾ Βλέπε κεφάλαιο 9 της έκθεσης του Υπουργείου Οικονομικών που αναφέρεται στην υποσημείωση 18. Παρουσιάζοντας την εν λόγω έκθεση, ο υπουργός Οικονομικών διόρισε επίσης ομάδα εμπειρογνομόνων, σε θέματα τραπεζών, με τη συμμετοχή αλλοδαπών εμπειρογνομόνων, για να καταρτίσουν προτάσεις σχετικά με ένα συνολικό νομικό και κανονιστικό πλαίσιο για τον χρηματοπιστωτικό τομέα της Ισλανδίας συνολικά. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, οι ισλανδικές αρχές προτίθενται να μελετήσουν και άλλες μελλοντικές εναλλακτικές δυνατότητες, που περιλαμβάνουν τον πιθανό διαχωρισμό των επενδυτικών δραστηριοτήτων και των δραστηριοτήτων εμπορικής τραπεζικής, την έκδοση νομοθεσίας για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την πιθανή τροποποίηση του επιμερισμού της ευθύνης των ρυθμιστικών φορέων των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Από τις δηλώσεις των ισλανδικών αρχών είναι επίσης σαφές ότι ενδεχόμενη επανεξέταση του πλαισίου νομισματικής πολιτικής εξακολουθεί να αποτελεί θέμα προς συζήτηση, με ή χωρίς την πιθανότητα η Ισλανδία να προσχωρήσει ως μέλος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και για άλλα πιθανά μέσα βελτίωσης της οικονομικής διαχείρισης και τη διαβεβαίωση ότι οι ρυθμιστικοί φορείς «βλέπουν το δάσος αντί να βλέπουν τα δένδρα» και εφαρμόζουν αποτελεσματικά τα καταλληλότερα εργαλεία μακροπροληπτικής εποπτείας.

⁽²¹⁾ Βλέπε κεφάλαιο 6 της έκθεσης του Υπουργείου Οικονομικών στο Κοινοβούλιο, *Η μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος*, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://eng.efnahagsraduneyti.is/publications/news/nr/3559>

⁽²²⁾ Από το φθινόπωρο του 2008 έχουν εξαφανιστεί από την αγορά διάφορες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (εκτός από τις «παλαιές» μεγάλες εμπορικές τράπεζες, την Glitnir, Kaupthing και Landsbanki): η Sparisjóðabanki Íslands (πρώην Icebank), η Reykjavik Savings Bank (SPRON), η Sparisjóður Mýrasysslu (Myrasyssla Savings Bank, SPM), η VBS Investment Bank και η Askar Capital Investment Bank. Περιορίστηκαν επίσης σημαντικά οι δραστηριότητες της Straumur-Burdaras Investment Bank και της Saga Capital Investment Bank.

⁽²³⁾ Στις 11.4.2011, η συνέλευση μετόχων της τράπεζας ενέκρινε σύμβαση για την εκποίηση δραστηριοτήτων της (πρώην) MP bank στην Ισλανδία και τη Λιθουανία, όταν περισσότεροι από 40 νέοι μέτοχοι επένδυσαν ποσό 5,5 δισεκατ. ISK σε νέες μετοχές της τράπεζας. Άλλες δραστηριότητες της παλαιάς τράπεζας παρέμειναν στους προηγούμενους μετόχους και μεταβιβάστηκαν στη νέα νομική οντότητα EA fjárfestingarfélag hf. Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε δελτία τύπου της MP bank της 11ης Απριλίου 2011, στη διεύθυνση <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefif-efni/frettir/nr/1511> and <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefif-efni/frettir/nr/1510>

ανταγωνισμό. Υπάρχουν επίσης συγκεκριμένα εμπόδια στο να αλλάξουν τράπεζα οι πελάτες. Οι ισλανδικές αρχές παραδέχονται ακόμη ότι οι συναλλαγματικοί κίνδυνοι σε σχέση με το μικρό και μη διαπραγματευόμενο νόμισμα της Ισλανδίας, την ισλανδική κορόνα, έχουν περιορίσει ακόμη περισσότερο τον ανταγωνισμό και απέτρεψαν ξένες τράπεζες και εταιρείες να εισέλθουν στην ισλανδική αγορά.

- (53) Η ICA έχει εστιάσει πρόσφατα την προσοχή της σε ένα ειδικό ζήτημα που αφορά την υποδομή ΤΠ για τις τραπεζικές πράξεις και τη συνεργασία τους σε σχέση με αυτό. Αυτό αφορά την από κοινού ιδιοκτησία από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα του παρόχου υπηρεσιών ΤΠ, της Reiknistofa bankanna (Κέντρο τραπεζικών δεδομένων της Ισλανδίας — RB). Το ζήτημα αυτό έχει επίσης σημασία για την εκτίμηση της υπό εξέταση υπόθεσης και ήταν ένα από τα θέματα των συζητήσεων μεταξύ της Αρχής και των ισλανδικών αρχών και των τραπεζών.
- (54) Η RB ανήκει στην κοινή ιδιοκτησία των τριών μεγαλύτερων ισλανδικών τραπεζών, δύο ταμειευτηρίων, της Ισλανδικής Ένωσης Ταμειευτηρίων και των τριών μεγαλύτερων επιχειρήσεων επεξεργασίας καρτών πληρωμών στην Ισλανδία. Η Landsbankinn κατέχει το 36,84 % των μετοχών της RB, η Islandsbanki κατέχει το 29,48 % και η Arion Bank το 18,7 %. Οι τρεις εμπορικές τράπεζες κατέχουν, συνεισφέροντας, από κοινού το 85,02 % των μετοχών της RB. Οι πελάτες της RB είναι οι ιδιοκτήτες της, η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας και άλλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί καθώς και η κυβέρνηση και δημόσιες επιχειρήσεις. Η συνεργασία των τραπεζών σε αυτόν τον τομέα είναι εκτενής, εφόσον η RB έχει αναπτύξει το σύστημα εκκαθάρισης και διακανονισμού στην Ισλανδία. Παρέχει επίσης ορισμένες βασικές τραπεζικές λύσεις που είναι λύσεις πολλαπλών κατόχων, οι οποίες χρησιμοποιούνται από τις περισσότερες ισλανδικές τράπεζες. Επιπλέον, η RB διαχειρίζεται ένα σύστημα ηλεκτρονικής τιμολόγησης και ηλεκτρονικών πληρωμών για εταιρείες και καταναλωτές.
- (55) Σύμφωνα με την ICA, η κατάρρευση το 2008 κατέστησε τις μικρότερες τράπεζες και τα ταμειυτήρια εξαιρετικά ευάλωτα. Καθοριστική σημασία για τις μικρότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις είχαν οι αναγκαίες υπηρεσίες ΤΠ, διότι μπορούν να θεωρηθούν ως ένα από τα εμπόδια εισόδου νέων φορέων στην αγορά. Η πλατφόρμα των υπηρεσιών ΤΠ παρέχεται σε σημαντική έκταση από την RB στις μεγαλύτερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, ενώ στα ταμειυτήρια και τις μικρότερες επιχειρήσεις της αγοράς παρέχεται από την Teris. Μετά το κλείσιμο πολλών μικρότερων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων τα τελευταία χρόνια, η Teris απώλεσε σημαντικό μέρος των εσόδων της, με αποτέλεσμα να πωλήσει, τον Ιανουάριο του 2012, ορισμένες από τις λύσεις της ΤΠ στην RB. Σύμφωνα με την RB και την Teris, η πράξη αυτή αποσκοπούσε, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση της συνέχισης της παροχής υπηρεσιών ΤΠ σε μικρότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.
- (56) Η ICA διερευνά δύο υποθέσεις που αφορούν την RB. Πρώτον, αν η από κοινού ιδιοκτησία των τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων στο φόρουμ RB θα έπρεπε να θεωρηθεί παραβίαση της απαγόρευσης των περιοριστικών μέτρων βάσει του άρθρου 10 του ισλανδικού νόμου για τον ανταγωνισμό. Δεύτερον, το συμβιβασμό της αγοράς από την RB των σημαντικότερων στοιχείων ενεργητικού της Teris εκτιμάται βάσει των διατάξεων του ίδιου νόμου περί συγκεντρώσεων. Εντούτοις, τον Μάιο του 2012, οι δύο αυτές υποθέσεις έκλεισαν με διακανονισμό μεταξύ της RB και των ιδιοκτητών της, αφενός, και της ICA αφετέρου ⁽²⁴⁾.
- (57) Εκτός από τις προαναφερθείσες ανησυχίες που συνδέονται άμεσα με την ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά, η ICA έχει επισημάνει ιδίως την ανάγκη να ολοκληρωθεί η πώληση και αναδιάρθρωση εταιρειών εκμετάλλευσης χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση ⁽²⁵⁾. Πολλές εταιρείες εκμετάλλευσης έχουν εξαγοραστεί από τις τράπεζες (που είναι πιστωτές αυτών των εταιρειών) λόγω της υπερχρέωσης μετά την οικονομική κατάρρευση το 2008. Σύμφωνα με την ICA, ενδέχεται να υπάρξει σύγκρουση συμφερόντων, όταν τράπεζες παρέχουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σε εταιρείες και ταυτόχρονα είναι και ιδιοκτήτες αυτών των επιχειρήσεων. Κατά την άποψη της ICA, η άμεση και έμμεση ιδιοκτησία εκ μέρους των

⁽²⁴⁾ Σύμφωνα με τον διακανονισμό, η RB και οι ιδιοκτήτες της συμφώνησαν να αναλάβουν ορισμένες δεσμεύσεις που αποσκοπούν στην αποτροπή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού λόγω των δραστηριοτήτων της RB και των συνεργασιών μεταξύ των ιδιοκτητών της. Δεσμεύσεις απαιτούν μεταξύ άλλων ότι η RB θα λειτουργεί με γενικούς εμπορικούς όρους ανεξάρτητα από τους ιδιοκτήτες της και η πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου της RB θα αποτελείται από ειδικούς με ανεξαρτησία έναντι των ιδιοκτητών, η πρόσβαση στα συστήματα και τις παρεχόμενες από την RB υπηρεσίες χωρίς διακρίσεις και οι όροι των παρεχόμενων από την RB υπηρεσιών θα είναι οι ίδιοι, ανεξάρτητα από το αν ο πελάτης είναι ή δεν είναι μέτοχος της RB. Οι σημερινοί ιδιοκτήτες της RB δεσμεύτηκαν να διαθέτουν τακτικά προς πώληση τις συμμετοχές τους στην RB, με σκοπό να διευκολύνουν μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις να αποκτήσουν μερίδιο στην RB. Οι προσκλήσεις αυτές θα προκηρυσσούνται τουλάχιστον κάθε δεύτερο έτος, μέχρις ότου πωληθεί τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των μετοχών της RB σε άλλα μέρη εκτός των υφισταμένων μετόχων ή προσφερθούν για πώληση με προσφορά μετοχών.

⁽²⁵⁾ Η ICA χρησιμοποιεί τον όρο «εταιρείες εκμετάλλευσης» για τις συμμετοχές των τραπεζών σε κανονικά μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις τις οποίες οι τράπεζες εξαγόρασαν κατά την αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων τους μέσω μετοχοποίησης χρέους ή με άλλο τρόπο. Παρομοίως, η Αρχή χρησιμοποιεί τον όρο «εταιρεία εκμετάλλευσης» για επιχειρήσεις της πραγματικής οικονομίας οι οποίες δεν ανήκουν στις βασικές δραστηριότητες της τράπεζας στις αγορές χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

τραπεζών ⁽²⁶⁾ είναι το πιο διαδεδομένο και επικίνδυνο πρόβλημα για τον ανταγωνισμό μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση, διότι αυτό έχει αντίκτυπο σχεδόν σε κάθε εταιρεία και κλάδο στην Ισλανδία. Κατά την άποψη της ICA, η ταχύτερη αναδιάρθρωση επιχειρήσεων θα βελτιώνει τον ανταγωνισμό στην αγορά χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Όταν, οι εθνικές διατάξεις περί ελέγχου των συγκεντρώσεων επέβαλαν την υποχρέωση κοινοποίησης της εμπλοκής των τραπεζών στην αναδιάρθρωση των δικών τους εταιρειών, η ICA έθεσε, ως προς αυτό, σε αρκετές περιπτώσεις όρους όσον αφορά την ιδιοκτησία από τις τράπεζες. Εντούτοις, κρίνεται δύσκολη μια συνολική λύση του προβλήματος, διότι αφορά κατά κύριο λόγο την υψηλή μόχλευση του ισλανδικού τομέα των επιχειρήσεων.

- (58) Στις παρατηρήσεις που υπέβαλαν στην Αρχή οι τρεις εμπορικές τράπεζες, η Arion Bank, η Íslandsbanki και Landsbankinn, εξέφρασαν όλες την άποψη ότι δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές των όρων ανταγωνισμού στην ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά από το φθινόπωρο του 2008 που θα έπρεπε να δημιουργήσουν ανησυχίες. Επικράτησε στην αγορά ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός χωρίς να υπάρχει κανένα αποδεικτικό στοιχείο αθέμιτης συμπεριφοράς εκ μέρους των τριών μεγαλύτερων τραπεζών. Κατά την εξέταση των όρων ανταγωνισμού στην αγορά, η ICA είχε παραβλέψει ορισμένους βασικούς παράγοντες, όπως το γεγονός ότι οι ξένες τράπεζες ασκούσαν για μεγάλο διάστημα και εξακολουθούν να ασκούν ισχυρό ανταγωνισμό προς τις ισλανδικές τράπεζες για την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στους μεγαλύτερους πελάτες, όπως επιχειρήσεις που αναπτύσσουν εξαγωγικές δραστηριότητες (αλιεία, βιομηχανία υψηλής κατανάλωσης ενέργειας κ.λπ.) καθώς και κρατική και δημοτική δραστηριότητα.
- (59) Όμως, η άποψη αυτή είναι αντίθετη με την άποψη που διατυπώθηκε στο έγγραφο των ισλανδικών αρχών, όπως ορίζεται στην προαναφερθείσα έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών στο Κοινοβούλιο και στις απόψεις της ICA. Επιπλέον, όπως εξηγείται κατωτέρω, η Landsbankinn αποφάσισε, παρά τις συγκεκριμένες επιφυλάξεις όσον αφορά την ανάλυση των όρων ανταγωνισμού, να αναλάβει ορισμένες δεσμεύσεις που αποσκοπούν στον περιορισμό της νόθευσης του ανταγωνισμού σε σχέση με τα υπό εξέταση μέτρα ενίσχυσης. Οι εν λόγω δεσμεύσεις παρουσιάζονται στο παράρτημα.

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

3.1. Ο δικαιούχος

- (60) Όπως περιγράφεται ανωτέρω, η Landsbanki κατέρρευσε το 2008 μαζί με τις άλλες δύο μεγάλες ισλανδικές εμπορικές τράπεζες. Για να διασφαλιστεί η συνέχιση της λειτουργίας του εγχώριου τραπεζικού τομέα, οι ισλανδικές αρχές έλαβαν ορισμένα μέτρα και, για να αποκαταστήσουν ορισμένες δραστηριότητες της (πρώην) Landsbanki, ίδρυσαν και κεφαλαιοποίησαν τη νέα Landsbanki (έχει μετονομαστεί σε Landsbankinn), που περιγράφεται διεξοδικότερα κατωτέρω.

3.1.1. Landsbanki

- (61) Πριν τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, η Landsbanki ήταν η δεύτερη σε μέγεθος τράπεζα της Ισλανδίας. Στο τέλος του δεύτερου τριμήνου του 2008, ο ισολογισμός της ανερχόταν σε 3.970 δισεκατ. ISK και κατέγραψε προ φόρων κέρδη κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους ύψους 31 δισεκατ. ISK. Η δημοσιευθείσα επιχειρηματική στρατηγική ⁽²⁷⁾ της τράπεζας ήταν να μετατραπεί από μια τοπική εμπορική τράπεζα, που δραστηριοποιείται αποκλειστικά στην Ισλανδία, σε «άκρως αποδοτική εταιρεία και σε εταιρεία επενδυτικής στρατηγικής που επεκτείνεται προς ανατολάς από την Ισλανδία σε όλη την Ευρώπη και δυτικά στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού». Το 2000, η Landsbanki ξεκίνησε τις δραστηριότητές

⁽²⁶⁾ Σε αυτό το πλαίσιο, η Αρχή κατανοεί ότι με τον όρο έμμεση ιδιοκτησία νοείται η πιθανή επιρροή των τραπεζών και ο έλεγχος σε εταιρείες λόγω των υψηλών χρεών τους στην τράπεζα.

⁽²⁷⁾ Ετήσια έκθεση 2007, σελίδα 10, διαθέσιμη στη διεύθυνση: http://www.lbi.is/library/Opin-gogn/pdf/landsbanki_annual_report_2007.pdf?bcsi_scan_A7E1E556D7B2F94D=aB9LkrKRu+y0xx3fim/JyUDnRB0bAAAAANp6SAg=&bcsi_scan_filename=landsbanki_annual_report_2007.pdf

της στην αλλοδαπή αποκτώντας συμμετοχή 70 % στην Heritable Bank στο Λονδίνο και κατά τα επόμενα έτη η τράπεζα παρουσίασε σημαντική επέκταση τόσο μέσω εξαγορών όσο και μέσω της δημιουργίας υποκαταστημάτων στην αλλοδαπή. Πριν την κατάρρευσή της, η τράπεζα κατείχε 7 κύριες θυγατρικές στο ΗΒ, την Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, τη Γαλλία/Γερμανία και την ίδια την Ισλανδία. Είχε επίσης υποκαταστήματα στο ΗΒ (τα οποία στη συνέχεια άνοιξαν γραφεία στις Κάτω Χώρες, τη Γερμανία και τις Ηνωμένες Πολιτείες), τον Καναδά, τη Νορβηγία και στη Φινλανδία, καθώς και γραφείο πωλήσεων στο Χονγκ Κονγκ.

3.1.2. Landsbankinn

- (62) Ο διάδοχος της Landsbanki, η Landsbankinn, είναι μια τράπεζα γενικών υπηρεσιών που παρέχει πλήρες σύνολο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε ιδιώτες, νοικοκυριά, εταιρείες και επαγγελματίες επενδυτές στην Ισλανδία και είναι η μεγαλύτερη τράπεζα της Ισλανδίας. Τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία της ανέρχονταν στα τέλη του 2011 σε 1135 δισεκατ. ISK και έχει προσωπικό 1142 εργαζομένων. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Landsbankinn δραστηριοποιείται κυρίως στους ακόλουθους τομείς:

3.1.2.1. Λιανική τραπεζική

- (63) Το τμήμα λιανικής τραπεζικής χειρίζεται όλες τις γενικές υπηρεσίες προς ιδιώτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το τμήμα αυτό είναι το μεγαλύτερο της τράπεζας, με προσωπικό 520 ατόμων, εκ των οποίων οι 410 εργάζονται εκτός των διαφόρων υποκαταστημάτων. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έδωσαν οι ισλανδικές αρχές, η Landsbankinn κατέχει μερίδιο αγοράς [$>$ του 25] % στον τομέα των λιανικών υπηρεσιών.

3.1.2.2. Εταιρική τραπεζική

- (64) Η εταιρική τραπεζική ασχολείται με μεγάλες εταιρείες και δήμους και τη χρηματοδότηση μεγάλων έργων. Τα δάνεια τα χειρίζονται 3 υπηρεσίες στο εσωτερικό του τμήματος εταιρικής τραπεζικής: βιομηχανία, εμπόριο και υπηρεσίες, αλιεία και υδατοκαλλιέργεια και κατασκευές και γενική διαχείριση πιστώσεων. Το τμήμα έχει προσωπικό 40 ατόμων. Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές, η Landsbankinn κατέχει μερίδιο αγοράς [$>$ του 30] % σε αυτό το τμήμα της αγοράς.

3.1.2.3. Αγορές, διαχείριση κεφαλαίων και περιουσιακών στοιχείων

- (65) Το τμήμα διαχείρισης κεφαλαίων είναι υπεύθυνο για τη ρευστότητα και τη χρηματοδότηση της τράπεζας, διαχειρίζεται τον κίνδυνο αγορών, τις αγορές σε ξένο συνάλλαγμα («FX»), τις χρηματαγορές και εισηγμένους τίτλους. Το τμήμα αγορών χειρίζεται τις πωλήσεις σε συνάλλαγμα και ασκεί δραστηριότητες διαμεσολάβησης σε πράξεις επί τίτλων, συμμετοχών και παράγωγων σε επαγγελματίες πελάτες.
- (66) Η διαχείριση στοιχείων ενεργητικού αποτελείται από τρία σκέλη: διαχείριση στοιχείων ενεργητικού τρίτων, ιδιωτική τραπεζική και υπηρεσίες χρηματοοικονομικών συμβουλών.

3.2. Σύγκριση της παλαιάς και της νέας τράπεζας

- (67) Οι ισλανδικές αρχές έχουν υποβάλει ανασκόπηση των θεμελιωδών αλλαγών που έχουν ήδη επέλθει και τις οποίες η Αρχή θεωρεί συναφείς για την τρέχουσα εκτίμησή της.

- (68) Όπως αναφέρεται ανωτέρω, η επιχειρηματική στρατηγική της Landsbanki συνεπάγεται επέκταση της δραστηριότητάς της διεθνώς και από το 2004 ο κύριος στόχος της τράπεζας ήταν να αναπτυχθεί σε διεθνείς επενδύσεις και στις αγορές εταιρικής τραπεζικής με εστίαση στην παροχή υπηρεσιών σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το 2005 άνοιξε υποκατάστημα στο Λονδίνο που εστιαζόταν αρχικά στη μόχλευση χρηματοδότησης και περιουσιακών στοιχείων βάσει δανείων. Στη συνέχεια άνοιξαν υποκαταστήματα στον Καναδά, τη Φινλανδία και τη Νορβηγία και γραφείο πωλήσεων στο Χονγκ Κονγκ, τα οποία αρχικά εστιάζονταν σε χορηγήσεις δανείων βάσει περιουσιακών στοιχείων και χρηματοδότηση εμπορικών συναλλαγών. Σκοπός αυτής της στρατηγικής⁽²⁸⁾ ήταν η διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου δανείων σε διάφορες χώρες και τομείς. Λόγω αυτής της στρατηγικής, η χορήγηση δανείων σε μη ισλανδικές εταιρείες αντιπροσώπευε ολοένα και μεγαλύτερο μερίδιο των δραστηριοτήτων της τράπεζας. Το μισό σχεδόν προσωπικό των 2 644 ατόμων που απασχολούσαν η Landsbanki και οι θυγατρικές της τον Σεπτέμβριο του 2008 ήταν εκτός Ισλανδίας.

Διάγραμμα 1:

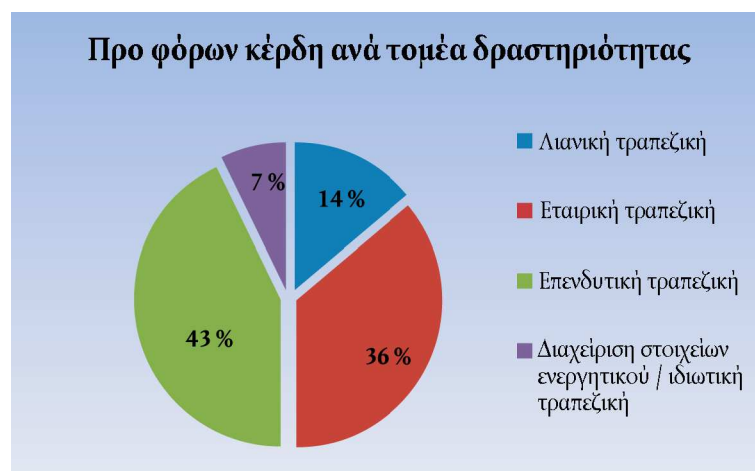
Κατανομή στοιχείων ενεργητικού ανά περιοχή — Q1 και Q2 2008

- (69) Σε γεωγραφική βάση, το 54 % των συνολικών στοιχείων ενεργητικού (από τις 3.970 δισεκατ. ISK για Q1-Q2 το 2008), όπως δείχνει το διάγραμμα ανωτέρω, βρίσκονταν εκτός Ισλανδίας. Επιπλέον, το 41 % των εσόδων το πρώτο εξάμηνο του 2008 προερχόταν από την Ισλανδία, το 34 % από το HB και την Ιρλανδία, το 6 % από το Λουξεμβούργο και το 15 % από άλλες περιοχές.
- (70) Το κατωτέρω διάγραμμα δείχνει ότι, το πρώτο εξάμηνο του 2008 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για την τράπεζα), το μεγαλύτερο μέρος των προ φόρων κερδών της Landsbanki, ύψους 31 δισεκατ. ISK προέρχονταν από την επενδυτική τραπεζική και την εταιρική τραπεζική. Κατά τα έτη μετά την ιδιωτικοποίηση της τράπεζας (το 2002), το μερίδιο των προ φόρων κερδών από τη λιανική τραπεζική παρουσίασε σταδιακή μείωση.

Διάγραμμα 2:

Κατανομή κερδών ανά τομέα δραστηριότητας — Q1 και Q2 το 2008

⁽²⁸⁾ Ετήσια έκθεση 2007, σ. 61.

- (71) Η νέα τράπεζα, η Landsbankinn εστιάζεται αποκλειστικά σε δραστηριότητες στην Ισλανδία. Δεν έχει διεθνή προσανατολισμό όπως η προκάτοχός της και, σε αντίθεση με την Landsbanki, η ανάπτυξη της οποίας βασιζόταν σε ποικίλα μέσα χρηματοδότησης, με πολύ υψηλό βαθμό εξάρτησης από μη εξασφαλισμένους τίτλους που πωλούνται στη διεθνή αγορά, έχει, κατά κύριο λόγο, ως βάση χρηματοδότησης τις καταθέσεις. Αυτό περιορίζει την αναπτυξιακή δυναμική της Landsbankinn.
- (72) Επιπλέον, ο διαχωρισμός ανάμεσα στα αλλοδαπά και εγχώρια στοιχεία ενεργητικού επέφερε σημαντική μείωση του μεγέθους του ισολογισμού της Landsbankinn σε σύγκριση με την Landsbanki:

Πίνακας 1

Ισολογισμός Landsbanki (LBI) και Landsbankinn

Σύγκριση ισολογισμού LBI και Landsbankinn (εκατ. ISK)	30.6.2008	9.10.2008
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες	2 571 470	655 725
Δάνεια και προκαταβολές σε χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς	337 003	5 291

- (73) Όπως φαίνεται ανωτέρω με αναφορά στα δύο σημαντικότερα στοιχεία από την πλευρά του ενεργητικού, ο ισολογισμός ανοίγματος της Landsbankinn ανερχόταν μόνο στο 25 % του ισολογισμού της Landsbanki στις 30.06.2008. Στα τέλη του 2011, το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού της Landsbankinn ανερχόταν σε 1.135 δισεκατ. ISK.
- (74) Όσον αφορά το προσωπικό, υπήρξε μείωση σε ποσοστό άνω του 55 % (από 2 644 σε 1 142 απασχολούμενους).

3.3. Εθνική νομική βάση για το μέτρο ενίσχυσης

— Νόμος αριθ. 125/2008 για την Αρχή εκταμείωσης του Δημόσιου Ταμείου λόγω έκτακτων περιστάσεων στη χρηματοπιστωτική αγορά κ.λπ., που συνήθως αναφέρεται ως νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων

- (75) Ο νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων έδωσε στην FME την εξουσία να παρεμβαίνει «σε ακραίες καταστάσεις» και να αναλαμβάνει εξουσίες συνελεύσεων μετόχων χρηματοπιστωτικών οργανισμών και συνεδριάσεων διοικητικών συμβουλίων και να αποφασίζει τη διάθεση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού τους. Επίσης, η FME εξουσιοδοτήθηκε να διορίζει επιτροπές εξυγίανσης χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων που είχε εξαγοράσει, οι οποίες κατείχαν εξουσίες συνελεύσεων μετόχων. Κατά τη λύση και εκκαθάριση των οργανισμών, ο νόμος δίνει προτεραιότητα σε αδειτήσεις καταθέτων και σε καθεστώτα εγγύησης καταθέσεων. Ο νόμος εξουσιοδότησε επίσης το Υπουργείο Οικονομίας της Ισλανδίας να ιδρύσει νέες τράπεζες. Ο νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων περιέχει τροποποιήσεις του νόμου για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες αριθ. 161/2002, του νόμου για την επίσημη εποπτεία χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων αριθ. 87/1998, του νόμου για τις εγγυήσεις των καταθέσεων και του καθεστώτος αποζημίωσης επενδυτών αριθ. 98/1999, και του νόμου για στεγαστικά θέματα αριθ. 44/1998.

— Νόμος συμπληρωματικού κρατικού προϋπολογισμού του 2008 (άρθρο 4)

— Νόμος για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2009 (άρθρο 6)

3.4. Τα μέτρα ενίσχυσης

- (76) Η παρέμβαση των ισλανδικών αρχών μετά τη χρεοκοπία της Landsbanki περιγράφεται ανωτέρω και παρατέθηκε αναλυτικότερα στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας. Η ουσία των παρεμβάσεων μπορεί να συνοψισθεί ως ακολούθως:

(77) Η FME ανέλαβε τον έλεγχο της Landsbanki στις 7 Οκτωβρίου 2008 και οι εγχώριες υποχρεώσεις και τα «περισσότερα» εγχώρια στοιχεία ενεργητικού μεταβιβάστηκαν στη νέα Landsbanki στις 9 Οκτωβρίου 2008. Η ακίνητη περιουσία της παλαιάς τράπεζας και οι πιστωτές της θα αποζημιώνονταν για τη μεταβίβαση με την εισπραξη του ποσού της διαφοράς ανάμεσα στα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού. Επειδή, ο προσδιορισμός αυτής της διαφοράς αποδείχθηκε δύσκολος και χρονοβόρος, ωστόσο, το κράτος χορήγησε ένα αρχικό κεφάλαιο και δεσμεύτηκε να εισφέρει πρόσθετο κεφάλαιο, εάν ήταν αναγκαίο. Στις 15 Δεκεμβρίου 2009, συνάφθηκε συμφωνία μεταξύ του κράτους και των πιστωτών της παλαιάς τράπεζας, σύμφωνα με την οποία το κράτος απέκτησε συμμετοχή 81,33 % στην τράπεζα (πραγματοποιώντας εισφορά κεφαλαίου 121,225 δισεκατ. ISK), ενώ οι πιστωτές της Landsbanki πραγματοποίησαν εγγραφή για το 18,67 % των νέων μετοχών. Η αποζημίωση των πιστωτών για τα μεταβιβασθέντα στοιχεία ενεργητικού εξαρτάται, με βάση τη συμφωνία μεταξύ του κράτους και των πιστωτών, κυρίως σε υπό αίρεση μετατρέψιμο ομόλογο, που περιγράφεται διεξοδικότερα κατωτέρω. Η αρχή θεωρεί ότι η ημερομηνία σύναψης της συμφωνίας, η 15η Δεκεμβρίου 2009, σηματοδοτεί την έναρξη της πενταετούς περιόδου αναδιάρθρωσης η οποία θα διαρκέσει έως τις 15 Δεκεμβρίου 2014.

(78) Η επόμενη ενότητα περιορίζεται στην περιγραφή των στοιχείων της παρέμβασης του κράτους τα οποία συνιστούν μέτρα που έχουν συνάφεια για την εκτίμηση βάσει του άρθρου 61 της συμφωνίας ΕΟΧ.

3.4.1. Κεφάλαιο κατηγορίας I

(79) Το κράτος χορήγησε δύο φορές κεφάλαια κατηγορίας I, την πρώτη φορά όταν συστάθηκε η νέα Landsbanki το 2008 και εκ νέου όταν ανακεφαλαιοποιήθηκε πλήρως η τράπεζα το 2009, μετά από επίτευξη συμφωνίας με τους πιστωτές της παλαιάς τράπεζας.

3.4.1.1. Αρχικό κεφάλαιο

(80) Το κράτος χορήγησε στη νέα τράπεζα ποσό 775 εκατ. ISK ⁽²⁹⁾ (5 εκατ. ευρώ) σε μετρητά ως αρχικό κεφάλαιο. Επιπλέον, ανέλαβε δεσμευση να εισφέρει ποσό έως 200 δισεκατ. ISK για τη νέα τράπεζα για το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου της. Το ποσό αυτό υπολογίστηκε ως ποσοστό 10 % της αρχικής εκτίμησης του πιθανού μεγέθους των συνολικών σταθμισμένων βάσει κινδύνων στοιχείων ενεργητικού της τράπεζας και εγγράφηκε επίσημα στον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2009 ως χορήγηση κρατικών πόρων για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστάσεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Σκοπός αυτής της εισφοράς κεφαλαίου ήταν να παρασχεθεί επαρκής εγγύηση για τη λειτουργικότητα της τράπεζας μέχρι να επιλυθούν τα ζητήματα που συνδέονται με την τελική ανακεφαλαιοποίησή της, όπως το μέγεθος των αρχικών υπολοίπων της και ο υπολογισμός της αποζημίωσης που θα καταβαλλόταν στην παλαιά τράπεζα για τα μεταβιβασθέντα στοιχεία ενεργητικού.

3.4.1.2. Η τελική κεφαλαιοποίηση της Landsbankinn

(81) Στις 20 Ιουλίου 2009, η ισλανδική κυβέρνηση ανήγγειλε ότι είχε καθορίσει τη βάση για την κεφαλαιοποίηση της Landsbankinn και κατέληξε σε συμφωνία για τον τρόπο αποζημίωσης των παλαιών τραπεζών για τη μεταβίβαση καθαρών στοιχείων ενεργητικού. Ανήγγειλε επίσης ότι το κράτος θα ανακεφαλαιώνει τη νέα τράπεζα. Η τελική συμφωνία για την κεφαλαιοποίηση επιτεύχθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2009 (τελικά με συνολικό ποσό 150 δισεκατ. ISK, εκ των οποίων το κράτος διέθεσε τα 121,225 δισεκατ. ISK), όταν επιτεύχθηκε η συμφωνία για την αποζημίωση των πιστωτών για την καθαρή αξία των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων που μεταβιβάστηκαν στη Landsbankinn. Όπως περιγράφεται ανωτέρω, οι επιβληθείσες από την FME κεφαλαιακές απαιτήσεις όριζαν ότι η Landsbankinn θα έπρεπε να κατέχει ποσοστό τουλάχιστον 12 % βασικού κεφαλαίου κατηγορίας I ⁽³⁰⁾ και 4 % πρόσθετο κεφάλαιο κατηγορίας II ως αναλογία σταθμισμένων κατά τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού. Κατά την επίσημη κεφαλαιοποίηση της Landsbankinn στις 20 Ιανουαρίου 2010, ο δείκτης βασικών κεφαλαίων κατηγορίας I της τράπεζας ήταν περίπου 15 %. Η FME χορήγησε προσωρινή απαλλαγή από τη (συνολική) απαίτηση 16 %, υπό την προϋπόθεση της υποβολής αποδεκτού σχεδίου που παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο θα επιτυγχανόταν το συνολικό ποσό. Τον Ιούνιο του 2010, η τράπεζα δήλωσε ότι τα βασικά κεφάλαιά της κατηγορίας I υπερέβαιναν το 16 % και ότι, σε αυτή τη βάση, η FME χορήγησε μόνιμη απαλλαγή στη Landsbankinn από την απαίτηση να κατέχει κεφάλαιο κατηγορίας II για όσο διάστημα το βασικό κεφάλαιο της κατηγορίας I παραμένει σε επίπεδο άνω του 16 %.

⁽²⁹⁾ Τα νομισματικά στοιχεία αναφέρονται σε αυτό το τμήμα πρώτα στο νόμισμα στο οποίο χορηγήθηκε το κεφάλαιο και ακολουθεί αναφορά σε παρενθέσεις στο αντίστοιχο ποσό σε ISK ή ευρώ (κατά περίπτωση), σε περίπτωση που τα στοιχεία αυτά έχουν κοινοποιηθεί από τις ισλανδικές αρχές.

⁽³⁰⁾ Ο ορισμός του βασικού κεφαλαίου κατηγορίας I περιλαμβάνει μόνο ίδια κεφάλαια, δηλαδή μετοχικό κεφάλαιο και παρακρατούμενα έσοδα, αλλά δεν περιλαμβάνει δάνεια μειωμένης εξασφάλισης ή άλλους τύπους υβριδικών κεφαλαιακών μέσων.

- (82) Η συμφωνία αυτή ήταν αποτέλεσμα μακροχρόνιας και περίπλοκης διαδικασίας διαπραγμάτευσης που κατέληξε σε συμφωνία μεταξύ των μερών για τους βασικούς όρους στις 10 Οκτωβρίου 2009 και όρισε αναλυτικότερα τους όρους σε σχέση με τα χρεόγραφα στις 20 Νοεμβρίου 2009. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκαν διάφορες συσκέψεις και συζητήσεις μεταξύ των μερών κατά τη διάρκεια των οποίων τροποποιήθηκαν οι βασικοί όροι με βάση την τεκμηρίωση. Η συνακόλουθη συμφωνία περιλαμβάνει την έκδοση τριών ομολόγων σε ευρώ, στερλίνες και δολάρια ΗΠΑ, αντίστοιχα, με συνολικό αρχικό ποσό ισοδύναμο με 260 δισεκατ. ISK, και περιλαμβάνει επίσης τη Landsbanki (ή τους μετόχους της παλαιάς τράπεζας) αποκτώντας αρχική (και εν δυνάμει προσωρινή) συμμετοχή 18,67 % στη Landsbankinn⁽³¹⁾.
- (83) Επιπλέον, λόγω της σημαντικής αβεβαιότητας ως προς την αξία των μεταβιβασθέντων στοιχείων ενεργητικού, η Landsbankinn συμφώνησε να εκδώσει στη Landsbanki εξαρτημένο ομόλογο (που συνδέεται με τη συμμετοχή της στο μετοχικό κεφάλαιο), το αρχικό ποσό του οποίου δεν θα καθοριστεί έως ή μετά τις 31 Μαρτίου 2013. Μετά τον καθορισμό του αρχικού ποσού του εξαρτημένου ομολόγου, το σύνολο ή μέρος της συμμετοχής της Landsbanki μπορεί να εκχωρηθεί στην ισλανδική κυβέρνηση⁽³²⁾.

3.4.2. Εγγύηση καταθέσεων

- (84) Για να τηρήσει τις διατάξεις της οδηγίας 97/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997, σχετικά με τα καθεστώτα αποζημίωσης επενδυτών⁽³³⁾, και της οδηγίας 94/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, σχετικά με τα καθεστώτα εγγύησης καταθέσεων⁽³⁴⁾, η Ισλανδία εξέδωσε τον νόμο αριθ. 98/1999 για την εγγύηση των καταθέσεων και το καθεστώς αποζημίωσης επενδυτών και, στη συνέχεια, συγκρότησε το αποκαλούμενο ταμείο εγγυήσεων καταθετών και επενδυτών («ΤΙΦ»), το οποίο χρηματοδοτείται με ετήσιες συνεισφορές των τραπεζών που υπολογίζονται με βάση τις συνολικές καταθέσεις αυτής της τράπεζας.
- (85) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, και για να δοθούν πρόσθετες διασφαλίσεις και να καθισχυαστεί η κοινή γνώμη σχετικά με την ασφάλεια των καταθέσεων, όταν ξέσπασε η κρίση, τα μέτρα διάσωσης της τράπεζας που έλαβε η ισλανδική κυβέρνηση το φθινόπωρο του 2008 συνεπάγονταν επίσης πρόσθετη στήριξη από το κράτος των καταθέσεων σε εγχώριες εμπορικές τράπεζες και ταμειυτήρια, εκτός του πεδίου του νόμου αριθ. 98/1999 για την εφαρμογή της οδηγίας 94/19/ΕΚ σχετικά με την εγγύηση των καταθέσεων και της οδηγίας 97/9/ΕΚ για την αποζημίωση των επενδυτών.
- (86) Ανακοίνωση του Γραφείου του πρωθυπουργού της 6ης Οκτωβρίου 2008 ανέφερε ότι «η κυβέρνηση της Ισλανδίας τονίζει ότι οι καταθέσεις σε εγχώριες εμπορικές τράπεζες και ταμειυτήρια και τα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία είναι πλήρως εγγυημένες»⁽³⁵⁾. Η αναγγελία αυτή στη συνέχεια επαναλήφθηκε από το Γραφείο του νυν πρωθυπουργού, τον Φεβρουάριο και τον Δεκέμβριο του 2009⁽³⁶⁾. Επιπλέον, υπήρξε αναφορά σε επιστολή προθέσεων που απέστειλε η ισλανδική κυβέρνηση στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (και δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο του Υπουργείου Οικονομικών και του ΔΝΤ) στις 7 Απριλίου 2010 (και επαναλήφθηκε σε άλλη επιστολή προθέσεων της 13ης Σεπτεμβρίου 2010).

⁽³¹⁾ Στις 15.6.2012, η Landsbankinn ανήγγειλε ότι θα άρχιζε την αποπληρωμή (μέρους) των ομολόγων της Landsbanki νωρίτερα από το αναμενόμενο. Βλέπε <http://www.landsbankinn.com/news-and-notifications/2012/06/15/Landsbankinn-starts-to-repay-bond-before-schedule/>

⁽³²⁾ Το εξαρτημένο ομόλογο συνδέεται με την αποτίμηση της αξίας και την απόδοση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων αναφοράς. Εφόσον οι αξίες αυτών των στοιχείων ενεργητικού είναι υψηλότερες στις 31.12.2012 σε σχέση με την εκτίμηση κατά τη σύναψη της συμφωνίας, το εξαρτημένο ομόλογο προορίζεται να αποζημιώσει την παλαιά τράπεζα γι' αυτή τη διαφορά. Εάν η διαφορά ανάμεσα στην αποτίμηση της αξίας σε αυτές τις δύο ημερομηνίες είναι μηδενική ή αρνητικού ποσού, το νέο υπόλοιπο κεφάλαιο θα θεωρείται μηδενικό και το εξαρτημένο ομόλογο θα ακυρώνεται. Εάν, ωστόσο, η αξία είναι θετική, το εξαρτημένο ομόλογο θα εκδοθεί με αυτή την αξία και η Landsbanki θα μεταβιβάσει τη συμμετοχή στην Landsbankinn, ή μέρος της συμμετοχής της κατά τον βαθμό που η θετική τιμή είναι κατώτερη από την αξία της συμμετοχής.

⁽³³⁾ ΕΕ L 84 της 26.3.1997, σ. 22.

⁽³⁴⁾ ΕΕ L 135 της 31.5.1994, σ. 5.

⁽³⁵⁾ Η αγγλική μετάφραση της ανακοίνωσης είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://eng.forsasetisraduneyti.is/news-and-articles/nr/3033>

⁽³⁶⁾ <http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/2842>

⁽³⁶⁾ <http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/3001>. Το Υπουργείο Οικονομικών έχει ήδη αναφερθεί σε αυτό πρόσφατα σε συνέντευξη με *Vísir* στις 2.12.2010, σελίδα 8: «Η δήλωση θα ανακληθεί σε εύθετο χρόνο. Δεν έχουμε την πρόθεση να διατηρήσουμε απεριόριστη εγγύηση καταθέσεων επί αόριστον. Το ζήτημα του πότε θα ανακληθεί η δήλωση εξαρτάται, ωστόσο, από το πότε θα τεθεί σε ισχύ ένα εναλλακτικό και αποτελεσματικό σύστημα καταθέσεων και ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα που θα έχει επιλύσει εξ ολοκλήρου αυτά τα ζητήματα» (μετάφραση της Αρχής).

Η επιστολή (την οποία υπέγραψαν ο Ισλανδός πρωθυπουργός, ο υπουργός Οικονομίας, ο υπουργός Οικονομικών και ο Διοικητής της CBI) αναφέρει ότι «επί του παρόντος, εμμένουμε στη δέσμευσή μας να προστατεύσουμε εξ ολοκλήρου τους καταθέτες, αλλά όταν διασφαλιστεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα θα σχεδιάσουμε τη σταδιακή άρση αυτής της καθολικής εγγύησης»⁽³⁷⁾. Επιπλέον, στο τμήμα του νομοσχεδίου για τον προϋπολογισμό του 2011 αναφορικά με τις κρατικές εγγυήσεις, μια υποσημείωση παραπέμπει στη δήλωση της ισλανδικής κυβέρνησης ότι οι καταθέσεις στις ισλανδικές τράπεζες είναι προστατευμένες με κρατική εγγύηση⁽³⁸⁾.

- (87) Τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται σε πρόσφατη δήλωση του νυν Υπουργού Οικονομικών και πρώην Υπουργού Οικονομίας (2009-2011), Steingrímur Sigfússon, σε συζήτηση στο ισλανδικό κοινοβούλιο σχετικά με το κόστος που αναλαμβάνει η κυβέρνηση για την εξαγορά από την Landsbankinn του ταμειυτηρίου SpKef. Σύμφωνα με τον Υπουργό, όσον αφορά αυτό το θέμα, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η δήλωση του κράτους το φθινόπωρο του 2012 ότι όλες οι καταθέσεις στα ταμειυτήρια και τις εμπορικές τράπεζες θα ήταν ασφαλείς και προστατευμένες. «Οι εργασίες έκτοτε βασίζονται, σε όλες τις περιπτώσεις, σε αυτή τη δήλωση και, δυστυχώς, αληθεύει ότι αυτό (δηλαδή οι οφειλόμενες πληρωμές στο SpKef) θα είναι ένα από τους μεγαλύτερους λογαριασμούς που θα αναλάβει απευθείας το κράτος ως κόστος για τη διασφάλιση των καταθέσεων όλων των κατοίκων του Suðurnes ... και όλων των πελατών του SpKef στα West Fjords και στη Δυτική και Βορειοδυτική περιοχή ... Υποθέτω πως κανένας δεν σκέφθηκε ότι οι κάτοχοι καταθέσεων σε αυτές τις περιοχές θα είχαν διαφορετική μεταχείριση από άλλους κατοίκους και, συνεπώς, το κράτος δεν είχε κάποια άλλη εναλλακτική επιλογή γι' αυτό το θέμα»⁽³⁹⁾.
- (88) Σύμφωνα με την ισλανδική κυβέρνηση, η πρόσθετη εγγύηση καταθέσεων θα αρθεί πριν την πλήρη κατάργηση του ελέγχου κεφαλαίων η οποία, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, προβλέπεται να τεθεί σε εφαρμογή στα τέλη του 2013.

3.4.3. Διάσωση και μεταβίβαση δραστηριοτήτων από την Spkef στην Landsbankinn

- (89) Τον Μάρτιο του 2009, η κεφαλαιακή θέση της Keflavik Savings Bank υπολείπονταν του ελάχιστου απαιτούμενου. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, αυτό προκλήθηκε εν μέρει από τις δευτερογενείς επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής αναταραχής που περιγράφεται ανωτέρω και επίσης από την εξαιρετικά έντονη επίπτωση της οικονομικής κρίσης στις περιοχές στις οποίες δραστηριοποιούνταν η τράπεζα.
- (90) Η τράπεζα αυτή πρόσφερε λογαριασμούς ταμειυτηρίου και δάνεια σε πελάτες λιανικής και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Είχε επίσης προσφέρει υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και διαμεσολάβησης σε πράξεις επί τίτλων εκτός από τις παραδοσιακές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, όπως οι πληρωμές, οι υπηρεσίες είσπραξης, τραπεζικές υπηρεσίες σε στεγαστικές ενώσεις, ιδιωτική τραπεζική, ηλεκτρονικές τραπεζικές υπηρεσίες και υπηρεσίες ATM. Η έδρα της βρίσκεται στο Keflavik και η τράπεζα διαθέτει 16 υποκαταστήματα στις περιοχές Suðurnes Area, West Fjords, Hvammstangi και Ólafsvík. Η τράπεζα κατείχε μερίδιο αγοράς περίπου 3 % στις συνολικές καταθέσεις σε χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ισλανδίας.
- (91) Όταν ο δείκτης CAD μειώθηκε σε επίπεδο κατώτερο από το ελάχιστο απαιτούμενο, η FME χορήγησε στην τράπεζα επανειλημμένες παρατάσεις για την αναδιοργάνωση των οικονομικών της σε συνεργασία με τους πιστωτές της και να αυξήσει την κεφαλαιακή της βάση στο ελάχιστο του 16 %. Η τελευταία προθεσμία για την αύξηση της κεφαλαιακής βάσης της Keflavik Savings Bank έληξε στις 21 Απριλίου 2010. Σε επιστολή της 22ας Απριλίου 2010, η Keflavik Savings Bank ενημέρωσε την FME ότι ορισμένοι πιστωτές του ταμειυτηρίου είχαν απορρίψει προτάσεις αναδιοργάνωσης και, δεδομένης της κατάστασης της τράπεζας την περίοδο εκείνη, ζητήθηκε από την FME να αναλάβει τις δραστηριότητες της τράπεζας.

⁽³⁷⁾ Η σχετική παράγραφος βρίσκεται στο τμήμα 16 (σελίδα 6) της επιστολής: http://www.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Letter_of_Intent_2nd_review_-_o.pdf

⁽³⁸⁾ http://hamar.stjr.is/Fjarlagavefur-Hluti-II/GreinargerdirogRaedur/Fjarlagafurvarp/2011/Seinni_hluti/Kafl_i_8.htm [Mbl 10.6.2012].

⁽³⁹⁾ Ανεπίσημη μετάφραση από την Αρχή μιας δήλωσης που αναφέρθηκε στο Morgunblaðið (www.mbl.is) στις 10.6.2012.

- (92) Την επομένη, ο υπουργός Οικονομίας ίδρυσε μια νέα χρηματοπιστωτική επιχείρηση, την Spkef, η οποία εξαγόρασε τις δραστηριότητες της Keflavik Savings Bank, σύμφωνα με απόφαση της FME. Οι καταθέσεις, μέρος των άλλων υποχρεώσεων και το μεγαλύτερο μέρος των περιουσιακών στοιχείων του ταμειυτηρίου μεταβίβαστηκαν στη νέα επιχείρηση η οποία τέθηκε σε λειτουργία αμέσως.
- (93) Αρχικά, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, υπήρχε πρόθεση να αποκατασταθεί η βιωσιμότητα της Spkef με εισφορά κεφαλαίου, ώστε να καταστεί βιώσιμη σε αυτόνομη βάση. Εντούτοις, τον Φεβρουάριο του 2011, και μετά την περαιτέρω επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών στις περιοχές στις οποίες δραστηριοποιούνταν η Spkef, τα όργανα διοίκησης της Spkef υπολόγισαν τη διαφορά στις αντίστοιχες αξίες καταθέσεων και στοιχείων ενεργητικού σε 11,2 δισεκατ. ISK, που σήμαινε ότι απαιτούνταν ποσό 19,4 δισεκατ. ISK για να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις της FME ως προς τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας (δείκτης CAD). Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η εκτίμηση αυτή ήταν πολύ δυσμενέστερη από τις προηγούμενες εκτιμήσεις και εξετάστηκαν, κατά συνέπεια, άλλα λιγότερο δαπανηρά μέσα για να διορθωθεί η κατάσταση.
- (94) Στις 5 Μαρτίου 2011, υπήρξε συμφωνία μεταξύ της Landsbankinn και των ισλανδικών αρχών βάσει των οποίων οι πράξεις, τα στοιχεία ενεργητικού και οι υποχρεώσεις της Spkef θα συγχωνεύονταν με τη Landsbankinn. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, αυτό κρίθηκε ότι ήταν ο καλύτερος τρόπος δράσης για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και των συμφερόντων των πελατών, των πιστωτών και του ισλανδικού κράτους, εφόσον ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της Landsbankinn ήταν επαρκής για την εξαγορά της Spkef χωρίς να υπάρχει ανάγκη πρόσθετης συνεισφοράς του κράτους. Οι ισλανδικές αρχές υποστηρίζουν ότι η αντιστάθμιση της αρνητικής θέσης (έναντι των δεσμεύσεων σε καταθέσεις) της Spkef ήταν σε κάθε περίπτωση αναγκαία λόγω της εγγύησης των καταθέσεων. Συνεπώς, η συμφωνία για την εξαγορά μεταξύ της Landsbankinn και του ισλανδικού κράτους συνεπαγόταν δέσμευση του κράτους να αντισταθμίσει την αρνητική θέση της Spkef. Περιλήφθηκε ειδικός μηχανισμός για τον προσδιορισμό αυτής της διαφοράς, και κατά συνέπεια του εύρους της υποχρέωσης του κράτους, σύμφωνα με την οποία, ελλείψει αμοιβαία συμφωνημένου αποτελέσματος της διαδικασίας αποτίμησης η διαίτησια θα ασκούνταν από επιτροπή ανάθεσης συμβάσεων.
- (95) Επειδή τα μέρη της συμφωνίας δεν μπορούσαν να συμφωνήσουν για τη διαφορά ανάμεσα στα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις, αυτό το καθήκον ανατέθηκε στην επιτροπή διαίτησιας. Στις 8 Ιουνίου 2012, ολοκλήρωσε το έργο της και αποφασίστηκε ότι η οφειλόμενη αποζημίωση της Landsbankinn μετά την ανάληψη των καταθέσεων και των περιουσιακών στοιχείων της Spkef ανέρχεται σε 19,2 δισεκατ. ISK ⁽⁴⁰⁾. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, ο διακανονισμός θα πραγματοποιηθεί υπό μορφή γραμματίων του δημοσίου.

3.4.4. Η διάσωση και εξαγορά της Sparisjodur Svarfdaela

- (96) Όσον αφορά τη Sparisjodur Svarfdaela, τα γεγονότα μέχρι τον Απρίλιο του 2011 που περιγράφουν τις χρηματοπιστωτικές δυσκολίες της και την παρέμβαση του ισλανδικού κράτους παρατίθενται στις αποφάσεις για τα ταμειυτήρια που αναφέρονται ανωτέρω. Η συνακόλουθη εξαγορά από την Landsbankinn περιγράφηκε και εγκρίθηκε από την αρχή στην προαναφερθείσα απόφαση για την SpSv.
- (97) Η ισλανδική κυβέρνηση χορήγησε κρατική ενίσχυση στη SpSv με την έκδοση δανείου μειωμένης εξασφάλισης τον Απρίλιο του 2011 καθώς και με τον διακανονισμό απαιτήσεων της CBI έναντι της SpSv. Οι απαιτήσεις αυτές μετατράπηκαν σε εγγυημένο κεφάλαιο που μεταβιβάστηκε στην Icelandic State Financial Investments («ISFI»). Αυτά τα μέτρα διάσωσης κρίθηκαν προσωρινά συμβιβάσιμα με τη συμφωνία EOX βάσει των αποφάσεων για τα ταμειυτήρια, με την επιφύλαξη της υποβολής σχεδίου αναδιάρθρωσης της SpSv. Εφόσον η Landsbankinn είχε εξαγοράσει το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού και δραστηριοτήτων της SpSv, που ανέρχονταν περίπου στο 0,311 % των περιουσιακών στοιχείων της Landsbankinn εκείνη την ημερομηνία, η Αρχή θεωρεί ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Landsbankinn είναι και σχέδιο αναδιάρθρωσης της συγχωνευθείσας οντότητας.

3.5. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης

- (98) Οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν σχέδιο αναδιάρθρωσης της Landsbankinn στις 31 Μαρτίου 2011. Το σχέδιο τροποποιήθηκε, επικαιροποιήθηκε και υποβλήθηκε εκ νέου από τις ισλανδικές αρχές στις 23 Μαΐου 2012 (εφεξής «σχέδιο αναδιάρθρωσης»).

⁽⁴⁰⁾ Βλέπε <http://www.fjarmalaraduneyti.is/frettatilkynningar/nr/15527>

- (99) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης εξετάζει τα ουσιαστικά ζητήματα της βιωσιμότητας, του επιμερισμού των επιβαρύνσεων και του περιορισμού των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Landsbankinn θα επικεντρωθεί στη βασική της δραστηριότητα και την αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις.
- (100) Όπως προαναφέρθηκε, η Αρχή θεωρεί ότι η περίοδος αναδιάρθρωσης θα διαρκέσει έως την 15η Δεκεμβρίου 2014.

3.5.1. Περιγραφή του σχεδίου αναδιάρθρωσης

- (101) Οι ισλανδικές αρχές και η τράπεζα θεωρούν ότι η αναδιάρθρωση της Landsbankinn θα διασφαλίσει την αποκατάστασή της ως υγιή, επαρκώς χρηματοδοτούμενη τράπεζα με ασφαλείς δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, ώστε να μπορεί να διατηρήσει τον ρόλο της ως χορηγός πιστώσεων στην πραγματική οικονομία. Βάσει των στοιχείων του σχεδίου αναδιάρθρωσης και των απαντήσεων στις ερωτήσεις της Αρχής, αυτό θα επιτευχθεί με τα ακόλουθα μέτρα:
- (i) απομόχλευση του ισολογισμού με την εκκαθάριση της παλαιάς τράπεζας και την ίδρυση νέας τράπεζας·
  - (ii) δημιουργία και διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής θέσης και υγιούς ισολογισμού·
  - (iii) επίτευξη ικανοποιητικής αποδοτικότητας·
  - (iv) δημιουργία και διατήρηση ισχυρής ταμειακής κατάστασης·
  - (v) ολοκλήρωση και αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου δανείων, τόσο για τα ιδιωτικά νοικοκυριά όσο και για τις επιχειρήσεις·
  - (vi) βελτίωση της στρατηγικής χρηματοδότησης·
  - (vii) βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας·
  - (viii) βελτίωση της διαχείρισης κινδύνου.
- (102) Πριν τη διεξοδικότερη περιγραφή καθενός από τα ανωτέρω σημεία, στη συνέχεια παρουσιάζεται συνοπτικά η άποψη της τράπεζας για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης οι αδυναμίες που συνέβαλαν στην κατάρρευση της Landsbanki. Η τράπεζα ισχυρίζεται ότι, αν και η Landsbankinn βασίζεται στις εγχώριες δραστηριότητες της Landsbanki, είναι μια άλλη τράπεζα.
- (103) Οι ισλανδικές αρχές υποστηρίζουν ότι τα ελαττώματα που χαρακτήριζαν την Landsbanki πριν την κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος εξετάζονται διεξοδικά στην έκθεση της ειδικής επιτροπής έρευνας, που περιγράφηκαν προηγουμένως. Επιπλέον, η τράπεζα τονίζει ότι η εξαιρετικά ανεπαρκής διαχείριση κινδύνου, η υπερβολική έκθεση, η ασυνήθιστα στενή σχέση μεταξύ ιδιοκτητών και μεγαλύτερων δανειστών, η υπερβολική επέκταση σε υπερβολικά μικρό διάστημα, η έλλειψη εμπειρίας στις παγκόσμιες αγορές, οι χαλαροί κανόνες δανειοδοσίας, η έλλειψη εσωτερικών ελέγχων και η έλλειψη εταιρικού πνεύματος και στρατηγικής ήταν παράγοντες που οδήγησαν στην κατάρρευση. Υποστηρίζει ακόμη ότι έχουν επέλθει σημαντικές αλλαγές στο επιχειρηματικό μοντέλο της τράπεζας από τότε που άρχισε η λειτουργία της Landsbankinn το φθινόπωρο του 2008 και ότι οι προαναφερόμενοι παράγοντες αποτέλεσαν οδηγό για την εφαρμογή της νέας στρατηγικής και διακυβέρνησης της τράπεζας.
- (104) Εκτός από τον μακρύ κατάλογο μέτρων αναδιοργάνωσης των διαδικασιών εσωτερικής λειτουργίας και την αντικατάσταση βασικού προσωπικού, οι σημαντικότερες αλλαγές είναι οι ακόλουθες. Μεγαλύτερη έμφαση στις εγχώριες δραστηριότητες, ιδίως τη λιανική τραπεζική και το δίκτυο υποκαταστημάτων, μεγάλη μείωση των δραστηριοτήτων επενδυτικής τραπεζικής, έμφαση στην αναδιάρθρωση του δανείου χαρτοφυλακίων, αναθεωρημένη διαχείριση κινδύνου και μεγαλύτερη σημασία στην εταιρική ευθύνη και συμμόρφωση με αυστηρούς κανόνες δεοντολογίας.

(105) Συνεπώς, ενώ η Landsbankinn όπως και η προκάτοχός της παρέχει ένα ευρύ φάσμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στην ισλανδική αγορά, η διαφορά ανάμεσα στις τραπεζικές υπηρεσίες πριν και μετά την κρίση για την Landsbankinn είναι περισσότερο εμφανής στον τρόπο με τον οποίο η τράπεζα ασκεί τη δραστηριότητά της (μέθοδοι, διαδικασίες, τεκμηρίωση, κανόνες και κανονισμοί) παρά στο «τι» υπηρεσία και φάσμα προϊόντων παρέχει στην Ισλανδία.

(i) Απομόχλευση του ισολογισμού με την εκκαθάριση της παλαιάς τράπεζας και την ίδρυση μιας νέας τράπεζας

(106) Όπως αναφέρεται ανωτέρω, το μεγαλύτερο μέρος των εγχώριων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Landsbanki μεταβιβάστηκαν στην Landsbankinn κατά τη διάρκεια του Οκτωβρίου 2008. Η διαδικασία αυτή είχε ως αποτέλεσμα το μεγαλύτερο μέρος του γενικού χρέους να παραμείνει στα στοιχεία της Landsbanki και έτσι η Landsbankinn δεν αναπτύχθηκε ποτέ με τον τρόπο που αναπτύχθηκε η Landsbanki. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, αυτό σημαίνει ότι το ζήτημα της απομόχλευσης του ισολογισμού της τράπεζας επιλύθηκε ουσιαστικά ήδη τον Οκτώβριο του 2008.

(ii) Δημιουργία και διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής θέσης και ενός υγιούς ισολογισμού

(107) Ως αποτέλεσμα των μέτρων κεφαλαιοποίησης που περιγράφονται ανωτέρω και των εξελίξεων από τη δημιουργία της τράπεζας, ιδίως την επαναξιολόγηση των στοιχείων ενεργητικού (που εξετάζονται διεξοδικότερα στη συνέχεια), η Landsbankinn έχει επιτύχει δείκτες CAD πολύ υψηλότερους από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της FME. Ο δείκτης CAD αυξήθηκε από το 13,0 % στα τέλη του 2008 σε 15,0 % στα τέλη του 2009, 19,5 % στα τέλη του 2010 και 21,4 % στα τέλη του 2011.

(108) Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, ο δείκτης αυτός προβλέπεται να αυξηθεί περαιτέρω κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης και θα υπερβεί το [> 20] % στα τέλη του 2014. Συνεπώς, η Landsbankinn προβλέπει ότι θα παραμείνει σαφώς σε επίπεδα υψηλότερα από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της FME κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης και μετά [...].

(109) Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο ισολογισμός εκτιμάται ότι θα μειωθεί ελαφρά, από περίπου 1135 δισεκατ. ISK σε [...] δισεκατ. ISK. Από την πλευρά των στοιχείων ενεργητικού του ισολογισμού, η σημασία των ιδίων κεφαλαίων και συμμετοχικών τίτλων θα παρουσιάσει σημαντική μείωση, πιθανώς λόγω της σχεδιαζόμενης πώλησης των εταιρειών εκμετάλλευσης. Παρομοίως, το ποσό των δανείων σε χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς εκτιμάται ότι θα μειωθεί περίπου κατά [...] % έως το 2014. Από την άλλη πλευρά, τα δάνεια σε πελάτες θα αυξηθούν κατά περίπου [...] % σε περίπου [...] δισεκατ. ISK σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης.

(110) Από την πλευρά των υποχρεώσεων, η σημασία των καταθέσεων θα αυξηθεί (από περίπου 444 δισεκατ. ISK σήμερα σε [...] δισεκατ. ISK, ενώ το μερίδιο των εξασφαλισμένων ομολόγων και υποχρεώσεων σε χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και την CBI θα μειωθεί.

(iii) Η επίτευξη ικανοποιητικής αποδοτικότητας

(111) Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, όπως δείχνει κατωτέρω ο πίνακας 2, η απόδοση ιδίων κεφαλαίων της Landsbankinn είναι ικανοποιητική από το 2009.

Πίνακας 2

Προηγούμενη ROE

(%)

	2009	2010	2011
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE) (*)	9,5	15,9	8,8

(*) Με την αναφορά στην «Απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE)» νοείται η ROE μετά φόρων.

Επιπλέον, το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει την ακόλουθη ROE για το υπόλοιπο της περιόδου αναδιάρθρωσης (πίνακας 3).

Πίνακας 3

Πρόβλεψη ROE

	2012	2013	2014
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE)	[5-15]	[5-15]	[5-15]

(%)

(112) Η πρόβλεψη αυτή είναι αποτέλεσμα διεξοδικότερου οικονομικού σχεδιασμού στο σχέδιο αναδιάρθρωσης:

- τα λειτουργικά έξοδα θα αυξηθούν από περίπου 30 δισεκατ. ISK σε [...] δισεκατ. ISK, ενώ θα πρέπει να παραμείνουν σχετικά σταθερά, κυμαινόμενα περίπου σε [...] δισεκατ. ISK ετησίως,
- τα καθαρά έσοδα από τόκους θα κυμανθούν μεταξύ [...] και [...] δισεκατ. ISK·
- τα έσοδα από αμοιβές και προμήθειες εκτιμάται ότι θα αυξηθούν περίπου κατά [...] %, από περίπου 4 δισεκατ. ISK σε [...] δισεκατ. ISK,
- το καθαρό περιθώριο επιτοκίου εκτιμάται ότι θα μειωθεί από [...] % το 2012 σε [...] % το 2014,
- ο αριθμός εργαζομένων εκτιμάται ότι θα μειωθεί περίπου κατά [...], από 1158 σε [...] εργαζόμενους το 2016,
- ο δείκτης κόστους/εσόδων εκτιμάται ότι θα μειωθεί από 57,2 % το 2011 σε [...] % το 2014.

(113) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η σταθερή επίδοση της Landsbankinn από την ίδρυσή της οφείλεται σε κάποιο βαθμό στο γεγονός ότι στοιχεία ενεργητικού στο χαρτοφυλάκιο δανείων που αγόρασε η τράπεζα από την Landsbanki αυξήθηκε σημαντικά στη συνέχεια. Ενώ αυτά τα κέρδη από αναπροσαρμογή αντισταθμίζονται σε έναν βαθμό από τα εξαρτημένα ομόλογα, η έκπτωση ήταν και θα παραμείνει σημαντικό μέρος των εσόδων της τράπεζας κατά τη διάρκεια της αναδιάρθρωσης του χαρτοφυλακίου δανείων.

(114) Στηρίζοντας την άποψη αυτή, οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν υπολογισμό (πίνακας 4), σύμφωνα με τον οποίο τα ετήσια αποτελέσματα θα ήταν χωρίς την έκπτωση και άλλα «μη τακτικά στοιχεία»

Πίνακας 4

Κέρδη χωρίς τα μη τακτικά στοιχεία

	7.10.2008 - 31.12.2008	2009	2010	2011	Προϋπολογισμός 2012	Προϋπολογισμός 2013	Προϋπολογισμός 2014	Προϋπολογισμός 2015
Κέρδη για το έτος	- 6 936	14 332	27 231	16 957	[...]	[...]	[...]	[...]
Προσαρμογές αποδοτικότητας:								
Επανεκτίμηση μεταβιβασθέντων στοιχείων ενεργητικού		- 23 772	- 49 702	- 58 489	[...]	[...]	[...]	[...]

	7.10.2008 - 31.12.2008	2009	2010	2011	Προϋπο- λογισμός 2012	Προϋπο- λογισμός 2013	Προϋπο- λογισμός 2014	Προϋπο- λογισμός 2015
Μεταβολές της εύλογης αξίας υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολόγων		10 241	16 269	34 316				
Αποφάσεις FX		0	18 158	40 726				
Ίδια κεφάλαια και ομόλογα		- 7 983	- 7 318	- 18 017				
Κέρδη / ζημιές σε συνάλλαγμα		3 000	- 14 623	759				
Διακοπή δραστηριοτήτων		- 693	- 2 769	- 6 255				
Κόστος χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων		2 804	1 019	1 223				
Αναπροσαρμοσμένη αποδοτικότητα		- 2 072	- 11 735	11 221	[...]	[...]	[...]	[...]
Αναπροσαρμοσμένη ROE		- 1,4 %	- 6,9 %	5,8 %	[5-10]%	[5-10]%	[5-10]%	[5-10]%

(115) Σύμφωνα με αυτά τα δεδομένα, η τράπεζα εξακολούθησε να παρουσιάζει σχέδια από το 2010 και μετά και θα παρουσίαζε κέρδη στο υπόλοιπο της περιόδου αναδιάρθρωσης ακόμη και χωρίς την έκπτωση (41).

(iv) Δημιουργία και διατήρηση ισχυρής ταμειακής κατάστασης

(116) Όσον αφορά τη ρευστότητα, η FME απαιτεί τα μετρητά ή παρόμοια στοιχεία ενεργητικού να ανέρχονται στο 5 % των καταθέσεων και οι τράπεζες πρέπει να είναι σε θέση να αντέχουν στιγμιαία ανάληψη καταθέσεων 20 %. Επιπλέον, η κεντρική τράπεζα της Ισλανδίας ορίζει κανόνες για τη ρευστότητα των πιστωτικών οργανισμών (42), σύμφωνα με την οποία τα ρευστά διαθέσιμα των πιστωτικών ιδρυμάτων και οι υποχρεώσεις κατατάσσονται σύμφωνα με τον τύπο και τη λήξη και τη στάθμιση σύμφωνα με τον κίνδυνο. Οι πιστωτικοί οργανισμοί πρέπει να διαθέτουν ρευστά διαθέσιμα που υπερβαίνουν τις υποχρεώσεις των επόμενων τριών μηνών. Οι κανόνες επιβάλλουν επίσης τη διενέργεια προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων κατά την οποία εφαρμόζεται έκπτωση σε διάφορα στοιχεία του ίδιου κεφαλαίου, αλλά τεκμαίρεται, αφενός, ότι όλες οι υποχρεώσεις πρέπει να καταβάλλονται κατά τη λήξη και, αφετέρου, ότι τμήμα άλλων υποχρεώσεων, όπως οι καταθέσεις πρέπει να καταβάλλεται με σύντομη ειδοποίηση ή καμία ειδοποίηση. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η Landsbankinn τηρεί τους ανωτέρω κανόνες. Πράγματι, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, κατέχει σήμερα ρευστά διαθέσιμα 42,5 % έναντι των συνολικών καταθέσεων.

(117) Επιπλέον, σύμφωνα με την ισλανδική κυβέρνηση, η Landsbankinn έχει μεταβάλει πρόσφατα την πολιτική της όσον αφορά τη ρευστότητα για να παρακολουθεί και να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις Βασιλεία III. Σήμερα το ποσοστό κάλυψης της ρευστότητάς της (LCR) είναι [...] %.

(118) Η επίπτωση στην ταμειακή κατάσταση της τράπεζας σε περίπτωση ακραίων καταστάσεων, όπως η άμεση άρση των κεφαλαίων ελέγχων, περιγράφεται αναλυτικότερα στη συνέχεια.

(41) Η έκθεση του ISFI για το 2011 (για τις δραστηριότητες της τράπεζας το 2010) καταλήγει σε παρόμοιο συμπέρασμα· η «βασική αποδοτικότητα» της Landsbankinn σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση είναι ακόμα υψηλότερη. Βλέπε http://www.bankasysla.is/files/SkyrslaBR_2011_net_74617143.pdf

(42) Βλέπε τους κανόνες της CBI για τους δείκτες ρευστότητας 317 της 25.4.2006, διαθέσιμο στη διεύθυνση <http://www.sedla-banki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=4713>

(v) Ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης του χαρτοφυλακίου δανείων, τόσο για ιδιωτικά νοικοκυριά όσο και για επιχειρήσεις

- (119) Πριν την εκδήλωση των χρηματοπιστωτικών κρίσεων το 2008, τόσο οι ιδιώτες όσο και οι εμπορικοί πελάτες της τράπεζας είχαν υψηλό επίπεδο χρέους. Όταν η οικονομία και, ιδίως οι τιμές των ακινήτων σημείωσαν πτώση με την εκδήλωση της κρίσης, αιφνιδίως οι υπερχρεωμένοι πελάτες δεν μπορούσαν σε αρκετές περιπτώσεις να εξυπηρετήσουν πλέον το χρέος τους και παρουσίαζαν αρνητικό ίδιο κεφάλαιο. Εκτός από τον γενικό κίνδυνο για την οικονομική ευημερία της Ισλανδίας, η αιφνίδια υποβάθμιση του χαρτοφυλακίου δανείων της τράπεζας κατέστη μείζων κίνδυνος για τη μελλοντική βιωσιμότητα της τράπεζας. Για τον λόγο αυτό, η αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων των ιδιωτικών και εμπορικών δανείων (απομόχλευση), όπως αποτυπώνεται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, αποτελεί πλέον προτεραιότητα για την Landsbankinn.
- (120) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η Landsbankinn έχει εκπονήσει ειδικά προγράμματα ελάφρυνσης χρέους και συνεργάζεται με το κράτος και άλλες τράπεζες στο επίπεδο γενικών μέτρων ελάφρυνσης του χρέους (π.χ. η αναπροσαρμογή υποθήκης 110 %) ⁽⁴³⁾.
- (121) Έως τις 30 Μαρτίου 2012, η χρηματοπιστωτική αναδιάρθρωση ποσοστού άνω του 75 % των υπερχρεωμένων επιχειρήσεων με υποχρεώσεις έναντι της τράπεζας που υπερβαίνουν τα 100 εκατ. ISK και σε ποσοστό άνω του 75 % του συνολικού χρέους έχει αναδιρθρωθεί. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης λαμβάνει ως παραδοχή ότι έως τα τέλη του 2012 το ποσοστό αυτό θα έχει αυξηθεί σε 92 %. Επιπλέον, τα δάνεια που έχουν ήδη αναδιρθρωθεί είναι σε μεγάλο βαθμό εξυπηρετούμενα. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι μόνο το 2,6 % της συνολικής αξίας των δανείων εταιρειών που έχουν ήδη αναδιρθρωθεί είναι υπερήμερα άνω των 30 ημερών.

(vi) Βελτίωση της στρατηγικής χρηματοδότησης

- (122) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, το χρηματοδοτικό προφίλ της Landsbankinn είναι επαρκώς διαφοροποιημένο και δεν προβλέπεται σημαντική ανάγκη αναχρηματοδότησης βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα. Η τρέχουσα σύνθεση της χρηματοδότησης είναι περίπου η ακόλουθη: 10 % καταθέσεις από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, 40 % καταθέσεις από πελάτες (εκ των οποίων το 80 % είναι κατόπιν αιτήσεως και το 20 % προθεσμιακές καταθέσεις έως 5 ετών), 30 % εξασφαλισμένα δάνεια με λήξη το διάστημα 2014-2018 και 20 % ίδια κεφάλαια.
- (123) Όπως αναφέρεται ανωτέρω, οι καταθέσεις είναι η σημαντικότερη πηγή χρηματοδότησης της Landsbankinn. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η σημασία των καταθέσεων θα αυξηθεί περισσότερο κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης. Ταυτόχρονα, η Landsbankinn προτίθεται να αυξήσει το μερίδιο των προθεσμιακών καταθέσεων, ώστε να αποκτήσουν «μονιμότερο» χαρακτήρα.
- (124) Τα εξασφαλισμένα δάνεια θα παραμείνουν σημαντική πηγή χρηματοδότησης. Το ίδιο κατά πάσα πιθανότητα και η δυνατότητα αναχρηματοδότησης, όταν λήξουν τα τρέχοντα εξασφαλισμένα δάνεια, ενώ η έκδοση μη εξασφαλισμένων ομολόγων δεν αποτελεί πιθανή επιλογή χρηματοδότησης για τη Landsbankinn βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα. Η τράπεζα προτίθεται να χρηματοδοτήσει μακροπρόθεσμα στοιχεία ενεργητικού, όπως υποθήκες με εξασφαλισμένα ομόλογα στο μέλλον, το οποίο θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει ποσοστό έως 5 % της συνολικής χρηματοδότησης της τράπεζας στο μέλλον. Εντούτοις, αυτό δεν θεωρείται ότι θα υλοποιηθεί στην πράξη κατά το διάστημα που καλύπτεται από το υποβληθέν στην Αρχή σχέδιο αναδιάρθρωσης.

(vii) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας

- (125) Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Landsbankinn εξακολουθεί να εστιάζει σε αποδοτικές και ορθολογικές πράξεις, ώστε να αντισταθμίσει το αυξημένο κόστος υποδομής που είναι επακόλουθο των αυστηρότερων κανονιστικών ελέγχων, της αυξημένης φορολογίας και των εξόδων που συνδέονται με τις εργασίες αναδιάρθρωσης.
- (126) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης εικάζει ότι το γενικό λειτουργικό κόστος θα μειωθεί κατά [...] % (συνυπολογιζόμενου του πληθωρισμού), ιδίως ως αποτέλεσμα της δυνατότητας συγχώνευσης της Spkef και άλλων θυγατρικών με την τράπεζα. Σύμφωνα με τη Landsbankinn, αυτό παρέχει την ευκαιρία να μειωθεί το κόστος, ιδίως με τη μείωση του προσωπικού ([...] % των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης κατά τα επόμενα 3 έτη). Επιπλέον, η τράπεζα υποστηρίζει ότι έχει τεθεί σε εφαρμογή μεγάλο έργο που αποσκοπεί στον εξορθολογισμό των υπηρεσιών της Landsbankinn. Τέλος, η τράπεζα έχει αναλάβει δέσμευση να κλείσει [...] υποκαταστήματα κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης. Τα μέτρα αυτά καθώς και η μείωση του προσωπικού εκτιμάται ότι θα έχουν ως αποτέλεσμα να μειωθεί ο δείκτης κόστους/εσόδων από 57,2 % το 2011 σε [...] % το 2014.

⁽⁴³⁾ Οι μεγαλύτερες ισλανδικές τράπεζες συμφώνησαν να προσφέρουν σε όλους τους υπερχρεωμένους πελάτες τους αναπροσαρμογή υποθήκης 110 %, δηλαδή το αρχικό κεφάλαιο των υποθηκών ορίζεται στο 110 % της καταχωρημένης τιμής του ακινήτου.

(viii) Βελτίωση της διαχείρισης κινδύνου

- (127) Η Landsbankinn έχει ενημερώσει την Αρχή ότι μία από τις βασικές της προτεραιότητες είναι να βελτιώσει τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου. Ως προς αυτό, η Landsbankinn έχει δημιουργήσει μια υπηρεσία διαχείρισης κινδύνου. Η υπηρεσία αυτή είναι υπεύθυνη για όλες τις παραδοσιακές εργασίες διαχείρισης κινδύνου, τη μέτρηση και την εκτίμηση του κινδύνου αγοράς, του κινδύνου ρευστότητας, του επιχειρησιακού και πιστωτικού κινδύνου. Σύμφωνα με τη Landsbankinn, η διαχείριση κινδύνου έχει ενισχυθεί σημαντικά με το νέο οργανόγραμμα της τράπεζας. Η υπηρεσία αυτή διαθέτει προσωπικό 44 ατόμων.

3.5.2. Ικανότητα επίτευξης της βιωσιμότητας σύμφωνα με ένα βασικό σενάριο και ένα σενάριο ακραίων καταστάσεων

- (128) Στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, οι ισλανδικές αρχές έχουν υποβάλει ένα βασικό σενάριο και 3 σενάρια ακραίων καταστάσεων για τη Landsbankinn, με σκοπό να αποδείξουν την ικανότητα της Landsbankinn να επιτύχει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα σε δυσμενείς μακροοικονομικές εξελίξεις.

3.5.2.1. Το βασικό σενάριο

- (129) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω, αποτελεί το βασικό σενάριο. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, οι υποκείμενοι μακροοικονομικοί κίνδυνοι είναι παρόμοιοι με αυτούς της βασικής πρόβλεψης της CBI για τα επόμενα έτη και αποτυπώνονται κατωτέρω στον πίνακα 5:

Πίνακας 5

Μακροοικονομική πρόβλεψη, βασικό σενάριο

Βασικός δείκτης	Πρόβλεψη			
	2011	2012	2013	2014
ΑΕΠ	3,2 %	1,7 %	2,3 %	3,9 %
Ιδιωτική κατανάλωση	3,4 %	1,5 %	3,4 %	3,2 %
Δημόσια κατανάλωση	-0,2 %	1,3 %	1,5 %	1,0 %
Συνολική επένδυση	6,6 %	23,9 %	6,4 %	13,4 %
Εξαγωγές	2,7 %	2,0 %	2,0 %	2,5 %
Εισαγωγές	4,1 %	3,4 %	4,9 %	3,1 %
Κενό παραγωγής	-2,7 %	-1,6 %	-0,8 %	1,1 %
Βραχυπρόθεσμο επιτόκιο	4,5 %	4,9 %	6,4 %	6,9 %
Ανεργία	7,4 %	6,2 %	5,0 %	4,0 %
Ισοτιμία ISK/EUR	162,6	163,5	163,5	163,5
Πληθωρισμός	4,0 %	4,6 %	3,0 %	2,6 %

3.5.2.2. Το σενάριο ακραίων καταστάσεων

- (130) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιλαμβάνει 3 σενάρια ακραίων καταστάσεων, ήπια ύφεση, διεθνή οικονομική ύφεση και υποτίμηση της κορόνας, περιλαμβανομένης της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε για την εκπόνηση αυτών των σεναρίων και την επίπτωση στην κεφαλαιακή θέση της τράπεζας. Το σενάριο ακραίων καταστάσεων έχει σχεδιαστεί στα πλαίσια μη πιθανών αλλά εν δυνάμει πιθανών αλλαγών στο οικονομικό περιβάλλον εντός του οποίου λειτουργεί η τράπεζα. Ενδεικτικά, το σενάριο της διεθνούς οικονομικής ύφεσης βασίζεται σε δυνητική διάλυση της ευρωζώνης και τις συνακόλουθες επιπτώσεις στην ευρωπαϊκή οικονομία. Οι συνακόλουθες μακροοικονομικές μεταβλητές για το εν λόγω σενάριο θα ήταν οι ακόλουθες:

Πίνακας 6

Μακροοικονομικοί δείκτες στο σενάριο της διεθνούς οικονομικής ύφεσης

Σενάριο 3 – Διεθνής ύφεση						
Βασικός δείκτης	2012		2013		2014	
ΑΕΠ	-3,5 %	-5,2 %	-3,6 %	-5,9 %	-0,8 %	-4,7 %
Ιδιωτική κατανάλωση	-5,6 %	-7,1 %	-3,9 %	-7,3 %	3,6 %	0,4 %
Δημόσια κατανάλωση	1,3 %	0,0 %	1,5 %	0,0 %	1,0 %	0,0 %
Συνολική επένδυση	-15,7 %	-39,6 %	-1,4 %	-7,8 %	0,6 %	12,8 %
Εξαγωγές	-5,8 %	-7,8 %	-4,0 %	-6,0 %	2,8 %	0,3 %
Εισαγωγές	-16,3 %	-19,7 %	0,4 %	-4,5 %	13,7 %	10,6 %
Κενό παραγωγής	-4,0 %	-2,5 %	-9,7 %	-9,0 %	-12,8 %	-13,9 %
Βραχυπρόθεσμο επιτόκιο	4,8 %	-0,1 %	4,0 %	-2,4 %	2,3 %	-4,6 %
Ανεργία	6,9 %	0,7 %	7,3 %	2,3 %	7,7 %	3,7 %
Ισοτιμία ISK/EUR	196,2	32,7	196,2	32,7	196,2	32,7
Πληθωρισμός	6,7 %	2,1 %	3,8 %	0,8 %	1,3 %	-1,3 %

(*) Τα στοιχεία σε σκίαση παρουσιάζουν διαφορά από τη βασική πρόβλεψη

- (131) Στην προσομοίωση ακραίων καταστάσεων που υπέβαλε η Landsbankinn χρησιμοποιούνται διάφορες μέθοδοι για να μετρηθεί η επίπτωση αυτών των τριών σεναρίων στις οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας, τη ζημία από δάνεια και το οικονομικό κεφάλαιο. Για ενδεικτικούς λόγους, το κατωτέρω διάγραμμα 3 δείχνει με ποιο τρόπο η ποσοστιαία ζημία συνδέεται σε περίπτωση αθέτησης (LGD) με την επίδοση του ΑΕΠ.

Διάγραμμα 3

Συσχέτιση ΑΕΠ-LDG

[Διάγραμμα για τη συσχέτιση μεταξύ ζημίας σε περίπτωση αθέτησης και του ΑΕΠ]

Τα στοιχεία δεν αποκαλύπτονται για λόγους επαγγελματικού απορρήτου]

- (132) Το βασικό πόρισμα των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων είναι ότι το επίπεδο κεφαλαιοποίησης της Landsbankinn παραμένει υψηλότερο τόσο από τις εσωτερικές όσο και από τις εξωτερικές ελάχιστες απαιτήσεις για τον δείκτη CAD σε όλα τα σενάρια και, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, έχει πλεονάζον κεφάλαιο [...] %.
- (133) Επιπλέον, το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Landsbankinn περιλαμβάνει προσομοίωση οιωνοί ακραίων καταστάσεων του δείκτη ρευστότητας της τράπεζας. Εν προκειμένω, η τράπεζα τεκμαίρεται ότι θα υπάρξει άμεση ανάληψη του συνόλου των καταθέσεων που κατέχουν οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, π.χ. μετά την άρση των κεφαλαιακών ελέγχων. Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές, ακόμη και σε μια τέτοια κατάσταση, η ταμειακή κατάσταση της Landsbankinn θα παρέμενε ισχυρή, ιδίως διότι θα μπορούσε να ρευστοποιήσει σχετικά γρήγορα πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία και χωρίς υπερβολικά αρνητική επίπτωση στον ισολογισμό της, όπως για παράδειγμα το χαρτοφυλάκιο ενυπόθηκων δανείων της σε ISK (μέσω δανειοδοτικών πράξεων με την CBI). Το διάγραμμα 4 κατωτέρω παρουσιάζει αυτό το σενάριο.

Διάγραμμα 4

Βασική ταμειακή κατάσταση μετά από αναλήψεις όλων των καταθέσεων χρηματοπιστωτικών οργανισμών και κυμαινόμενων αναλήψεων από πελάτες.

[Διάγραμμα για την ταμειακή κατάσταση της Landsbankinn]

Τα στοιχεία δεν αποκαλύπτονται για λόγους επαγγελματικού απορρήτου]

- (134) Σύμφωνα με αυτόν τον υπολογισμό, η τράπεζα θα μπορούσε να αντέξει πρόσθετες αναλήψεις [...] % καταθέσεων πελατών χωρίς να χρειαστεί να προβεί σε εκκαθαρίσεις περιουσιακών στοιχείων. Το αποτέλεσμα αυτό δείχνει ότι η τράπεζα βρίσκεται σε ικανοποιητική θέση για να αντιμετωπίσει απροσδόκητες διαταραχές της ρευστότητας.

4. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΈΡΕΥΝΑΣ, Η ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ SRKEF ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΩΝ

- (135) Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Αρχή έκρινε αρχικά ότι τα μέτρα που έλαβε το ισλανδικό κράτος για την κεφαλαιοποίηση της Landsbankinn καθώς και η ταμειακή διευκόλυνση ενέχουν στοιχείο κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 61 της συμφωνίας ΕΟΧ. Επιπλέον, δεν θα μπορούσε να αποκλειστεί η ύπαρξη στοιχείου κρατικής ενίσχυσης και στην εγγύηση των καταθέσεων. Η απόφαση για την κίνηση διαδικασίας δεν κάλυπτε τα μέτρα ενίσχυσης που αφορούν την εξαγορά της SpSv, τα οποία εγκρίθηκαν προσωρινά από την αρχή στις αποφάσεις για τα ταμειυτήρια. Η Αρχή θα λάβει τελική θέση για τα εν λόγω μέτρα, τα οποία εξακολουθούν να επηρεάζουν την παρούσα εκτίμηση, στην παρούσα απόφαση. Τέλος, τα μέτρα που αφορούν τη μεταφορά πράξεων από την Srkef στην Landsbankinn δεν καλύπτονταν από την απόφαση για την κίνηση διαδικασίας και, κατά συνέπεια, η Αρχή θα τα εκτιμήσει κατωτέρω.
- (136) Όσον αφορά το συμβιβασμό των μέτρων που εκτιμήθηκαν στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Αρχή θεώρησε ότι θα μπορούσε να διαμορφωθεί τελική άποψη μόνο βάσει ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης, το οποίο δεν είχε υποβληθεί όταν η Αρχή αποφάσισε να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας στις 15 Δεκεμβρίου 2010. Η Αρχή διατύπωσε αμφιβολίες σχετικά με το συμβιβασμό της ενίσχυσης, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι για διάστημα μεγαλύτερο των δύο ετών από τη δημιουργία της Landsbankinn και ενός έτους από τη συμφωνία με την Landsbanki δεν υπήρχε σχέδιο αναδιάρθρωσης.

4.1. Παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων μερών

- (137) Η Αρχή έλαβε δήλωση εξ ονόματος των πιστωτών της παλαιάς τράπεζας, στην οποία τόνιζαν ότι έπρεπε να θεωρηθούν ως ενδιαφερόμενα μέρη και δήλωσαν ότι ήταν πιθανό να υποβάλουν πρόσθετες παρατηρήσεις σε μεταγενέστερο στάδιο.

4.2. Παρατηρήσεις των ισλανδικών αρχών

- (138) Οι ισλανδικές αρχές αποδέχονται ότι τα μέτρα που λήφθηκαν για την ίδρυση της NBI, νυν Landsbankinn, συνιστούν κρατική ενίσχυση. Κατά την άποψη των ισλανδικών αρχών, τα μέτρα είναι παρ' όλα αυτά συμβιβασίμα με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας, διότι είναι αναγκαία, αναλογικά και κατάλληλα για να διορθώσουν μια σοβαρή διαταραχή της ισλανδικής οικονομίας. Κατά την άποψη των ισλανδικών αρχών τα μέτρα που έχουν ληφθεί είναι από κάθε άποψη σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής για τις κρατικές ενισχύσεις και υποστηρίζουν ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία και περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό.
- (139) Επιπλέον, οι ισλανδικές αρχές τονίζουν ότι οι πρώην μέτοχοι της Landsbanki έχουν απολέσει όλες τις μετοχές τους και δεν εισέπραξαν καμία αποζημίωση από το κράτος και ότι η ενίσχυση είναι καλά σχεδιασμένη, ώστε να περιοριστούν στο ελάχιστο οι αρνητικές δευτερογενείς επιπτώσεις στους ανταγωνιστές.
- (140) Όσον αφορά τη μεταφορά δραστηριοτήτων από τη Srkef στη Landsbankinn, οι ισλανδικές αρχές αναγνωρίζουν ότι η υποχρέωση του κράτους να καλύψει έλλειμμα των μεταβιβαζόμενων στοιχείων ενεργητικού (σε σύγκριση με το ποσό των μεταβιβασθέντων υποχρεώσεων) συνιστά κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ, αν και έχουν την άποψη ότι η φύση της συμφωνίας δεν παρέχει καμία δυνατότητα στη Landsbankinn να αποκομίσει άμεσο χρηματοοικονομικό πλεονέκτημα. Παραδέχονται, ωστόσο, ότι το μέτρο θα μπορούσε να ενισχύσει τη θέση της Landsbankinn, διότι διευρύνει την πελατειακή βάση της και θα μπορούσε να δώσει ευκαιρίες για εξορθολογισμό των δραστηριοτήτων της.

- (141) Σε κάθε περίπτωση, οι ισλανδικές αρχές υποστηρίζουν ότι η ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας. Εφόσον η συνεισφορά του κράτους περιορίζεται ακριβώς στην κάλυψη της διαφοράς μεταξύ των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων και η διαφορά αυτή καθορίζεται από ανεξάρτητη επιτροπή, υποστηρίζουν ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο. Ισχυρίζονται ότι η ενίσχυση ήταν επίσης αναλογική, εφόσον η Landsbankinn ήταν η μόνη τράπεζα που μπορούσε να αναλάβει τις δραστηριότητες της Sprkef την περίοδο εκείνη και ότι οι εναλλακτικές δυνατότητες, όπως μια αναγκαστική συγχώνευση από την FME, θα δημιουργούσε μεγαλύτερη αναταραχή και θα ήταν πιθανόν περισσότερο δαπανηρή για το κράτος.
- (142) Οι ισλανδικές αρχές δεν θεωρούν ότι η εγγύηση καταθέσεων ενέχει κρατική ενίσχυση.

4.3. Ανάλυση δεσμεύσεων από τις ισλανδικές αρχές

- (143) Οι ισλανδικές αρχές έχουν υποβάλει ορισμένες δεσμεύσεις, οι περισσότερες από τις οποίες αφορούν την προκαλούμενη από την εξεταζόμενη ενίσχυση νόθευση του ανταγωνισμού και οι οποίες παρατίθενται στο παράρτημα.

II. ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1. Η ΥΠΑΡΞΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (144) Το άρθρο 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ ορίζει τα ακόλουθα:

«Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη της ΕΚ, τα κράτη της ΕΖΕΣ ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, είναι ασυμβίβαστες με τη λειτουργία της παρούσας συμφωνίας, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των συμβαλλομένων μερών συναλλαγές, εκτός εάν η παρούσα συμφωνία ορίζει άλλως.»

- (145) Η Αρχή θα εκτιμήσει τα ακόλουθα μέτρα ⁽⁴⁴⁾ κατωτέρω:

- το αρχικό λειτουργικό κεφάλαιο που χορήγησε το κράτος στη νέα τράπεζα,
- την (προσωρινή) πλήρη ανακεφαλαιοποίηση της νέας τράπεζας από το κράτος και τη διατήρηση της πλειοψηφικής συμμετοχής από το κράτος.

Στη συνέχεια, τα ανωτέρω μέτρα αναφέρονται συλλογικά ως «μέτρα κεφαλαιοποίησης». Επιπλέον, η Αρχή θα εκτιμήσει:

- τη δήλωση της ισλανδικής κυβέρνησης να εγγυηθεί τις εγχώριες καταθέσεις εξ ολοκλήρου σε όλες τις ισλανδικές τράπεζες,
- τη μεταβίβαση δραστηριοτήτων της Sprkef στη Landsbankinn (η «πράξη Sprkef»).

- (146) Η Αρχή υπενθυμίζει επίσης ότι τα μέτρα διάσωσης που εγκρίθηκαν προσωρινά για την SprSV, η οποία θα συγχωνευθεί με τη Landsbankinn, συνιστούν κρατική ενίσχυση, η τελική συμβατότητα της οποίας εξαρτάται από το σχέδιο αναδιάρθρωσης της συγχωνευθείσας οντότητας.

1.1. Ύπαρξη κρατικών πόρων

- (147) Όπως έχει ήδη κρίνει καταρχήν η Αρχή στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, είναι σαφές ότι τα μέτρα κεφαλαιοποίησης χρηματοδοτούνται με κρατικούς πόρους χορηγούμενους από το ισλανδικό Δημόσιο Ταμείο. Όσον αφορά την πράξη Sprkef, το κράτος ανέλαβε τον κίνδυνο του ότι τα περιουσιακά στοιχεία της Sprkef δεν θα ήταν αρκετά για να καλύψουν τις μεταβιβασθείσες υποχρεώσεις (καταθέσεις) της τράπεζας Sprkef. Στην ουσία, εγγυήθηκε να καλύψει το έλλειμμα, το οποίο συνεπάγεται (δυννητική) μεταβίβαση κρατικών πόρων. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, η επιτροπή διατησίας αποφάσισε πρόσφατα ότι το κράτος έπρεπε να καταβάλει στην Landsbankinn 19,2 δισεκατ. ISK. Είναι, συνεπώς, προφανές ότι το μέτρο αυτό ενέχει μεταβίβαση κρατικών πόρων.

⁽⁴⁴⁾ Περιγράφεται διεξοδικά στο κεφάλαιο 3 της παρούσας απόφασης.

- (148) Όσον αφορά την εγγύηση των καταθέσεων, η Αρχή τονίζει, εξ αρχής, ότι η εκτίμησή της περιορίζεται στην πρόσθετη εγγύηση των καταθέσεων που περιγράφεται ανωτέρω, η οποία συνίσταται βασικά στις δηλώσεις εκ μέρους της ισλανδικής κυβέρνησης ότι οι καταθέσεις στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και τα ταμειυτήρια και τα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία θα είναι εξ ολοκλήρου εγγυημένες.
- (149) Η παρούσα εκτίμηση υπόκειται στην επιφύλαξη της άποψης της Αρχής σχετικά με το συμβιβασίμο του νόμου αριθ. 98/1999 και των πράξεων της ισλανδικής κυβέρνησης και της TIF κατά τη χρηματοπιστωτική κρίση με το δικαίωμα του ΕΟΧ, ιδίως με την οδηγία 94/19/ΕΚ. Όσον αφορά την εφαρμογή των οδηγιών 97/9/ΕΚ και 94/19/ΕΚ, η Αρχή κρίνει ότι, εφόσον τα μέτρα αυτά συνιστούν κρατική ενίσχυση, η χρήση κρατικών πόρων για την τήρηση υποχρεώσεων βάσει του δικαίου του ΕΟΧ δεν θα έδινε γενικά προβλήματα βάσει του άρθρου 61 της συμφωνίας ΕΟΧ. Η παρούσα απόφαση δεν εξετάζει, συνεπώς, τα εν λόγω μέτρα.
- (150) Η Αρχή ανέφερε, στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας, ότι θα ερευνούσε διεξοδικότερα το κατά πόσο οι δηλώσεις της ισλανδικής κυβέρνησης που περιγράφονται ανωτέρω είναι επαρκώς ακριβείς, σταθερές, χωρίς όρους και νομικά δεσμευτικές, κατά τρόπο που να συνιστούν ανάληψη υποχρέωσης για κρατικούς πόρους ⁽⁴⁵⁾. Κατά την εκτίμηση του αν πληρούνται τα εν λόγω κριτήρια, η Αρχή επισημαίνει ότι οι δηλώσεις συνιστούσαν αμετάκλητη δέσμευση δημοσίων πόρων, όπως αποδεικνύει το γεγονός ότι το ισλανδικό κράτος έχει καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την προστασία των καταθετών: δεν μετέβαλε μόνο την προτεραιότητα των κατόχων καταθέσεων σε αφερέγγυες τράπεζες (το οποίο δεν θα συνεπαγόταν τη χρήση κρατικών πόρων) αλλά, επιπλέον, κατέστησε σαφές ότι δεν θα επέτρεπε να υποστούν οι καταθέτες καμία ζημία. Η καθολική εγγύηση εκ μέρους της κυβέρνησης όλων των καταθέσεων στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και τα ταμειυτήρια είναι επιπλέον χωριστή από όλα τα προγράμματα εγγύησης καταθέσεων που βασίζονται σε πράξεις του ΕΟΧ, λόγω του γεγονότος ότι η παρεχόμενη προστασία δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένο ποσό και οι επωφελούμενες από αυτό το μέτρο τράπεζες δεν καταβάλλουν καμία χρηματοδοτική συνεισφορά.
- (151) Ο τρόπος με τον οποίο η ισλανδική κυβέρνηση αντιλαμβάνεται τη δήλωσή της καταδεικνύεται από τις κρατικές παρεμβάσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα από τον Οκτώβριο του 2008 και μετέπειτα, οι οποίες είχαν ως κίνητρο την πρόθεση να τηρηθεί αυτή η δήλωση. Οι παρεμβάσεις αυτές περιελάμβαναν μέτρα για την κάλυψη των καταθέσεων σε χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, όπως η ίδρυση των τριών εμπορικών τραπεζών, η μεταφορά των καταθέσεων της SPRON στην Arion Bank, η μεταφορά των καταθέσεων Straumur στην Íslandsbanki, η ανάληψη από την CBI των καταθέσεων πέντε ταμειυτηρίων στη Sparisjódabanki Íslands, η μεταφορά καταθέσεων της Byr Savings Bank στην Byr hf, η μεταφορά καταθέσεων από την Keflavík Savings Bank στη SpKef και η ανάληψη ευθύνης από το κράτος για τις καταθέσεις στη SpKef μετά τη συγχώνευση με την Landsbankinn.
- (152) Πράγματι, όπως έχει προαναφερθεί, οι ισλανδικές αρχές ισχυρίστηκαν σε διάφορες υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων τις οποίες ερευνά επί του παρόντος η Αρχή ότι το μέτρο που επιλεγόταν σε κάθε περίπτωση ήταν από δημοσιονομική άποψη η λιγότερο επαχθής επιλογή, προκειμένου το ισλανδικό κράτος να τηρήσει τη δέσμευσή του για την πλήρη προστασία των καταθέσεων.
- (153) Με βάση τα ανωτέρω, η Αρχή θεωρεί ότι έχει τεθεί σε εφαρμογή ένα νομικά δεσμευτικό, ακριβές, χωρίς όρους και σταθερό μέτρο. Βάσει αυτού του στοιχείου, η Αρχή συνεπώς καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι δηλώσεις της ισλανδικής κυβέρνησης σύμφωνα με τις οποίες οι καταθέσεις είναι εξ ολοκλήρου εγγυημένες συνεπάγονται ανάληψη υποχρέωσης για κρατικούς πόρους κατά την έννοια του άρθρου 61 της συμφωνίας ΕΟΧ.

1.2. Ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής

1.2.1. Πλεονέκτημα

- (154) Πρώτον, τα μέτρα ενίσχυσης πρέπει να αποφέρουν στη νέα τράπεζα πλεονεκτήματα που την απαλλάσσουν από τις επιβαρύνσεις με τις οποίες κανονικά βαρύνεται ο προϋπολογισμός της. Σύμφωνα με το αρχικό συμπέρασμά της στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Αρχή εμμένει στην άποψη ότι καθένα από τα μέτρα κεφαλαιοποίησης αποφέρει πλεονέκτημα στη Landsbankinn, διότι το χορηγούμενο κεφάλαιο δεν θα ήταν διαθέσιμο στην τράπεζα χωρίς κρατική παρέμβαση.

⁽⁴⁵⁾ Βλέπε συναφώς απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-425/04, T-444/04, T-450/04 and T-456/04, Γαλλία και λοιποί κατά Επιτροπής, απόφαση της 21.5.2010, Συλλογή 2010, σελίδα II-02099, σκέψη 283 (έχει υποβληθεί αίτηση ανάρτησης) καθώς και γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα Mengozzi την υπόθεση αναίρεσης, υπόθεση C-399/10 *Boygues*, σκέψη 47, που θεωρεί ότι οι όροι αυτοί είναι υπερβολικά περιοριστικοί για να διαπιστωθεί η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης.

- (155) Για να διαπιστώσει αν μια επένδυση σε μια επιχείρηση, π.χ. μέσω εισφοράς κεφαλαίου, συνιστά πλεονέκτημα, η Αρχή εφαρμόζει την αρχή του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς και εκτιμά αν ένας ιδιώτης επενδυτής συγκρίσιμου μεγέθους με αυτό του δημόσιου φορέα που λειτουργεί σε κανονικές συνθήκες της αγοράς θα πραγματοποιούσε μια τέτοια επένδυση ⁽⁴⁶⁾. Από την εκδήλωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης, τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή [σε πολυάριθμες υποθέσεις από την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης ⁽⁴⁷⁾] όσο και η Αρχή ⁽⁴⁸⁾ υιοθέτησαν την προσέγγιση ότι οι ανακεφαλαιοποιήσεις τραπεζών από το κράτος ισοδυναμούν με κρατική ενίσχυση, δεδομένης της αναταραχής και της αβεβαιότητας που επικρατούν στις χρηματοπιστωτικές αγορές από το φθινόπωρο του 2008. Αυτή η γενική εκτίμηση αφορά ειδικότερα τις ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές το 2008 και το 2009, όταν κατέρρευσε ολόκληρο το σύστημα. Συνεπώς, η Αρχή θεωρεί ότι τα μέτρα κεφαλαιοποίησης αποφέρουν πλεονέκτημα στη Landsbankinn, παρά την τελική μεταβίβαση μειοψηφικής συμμετοχής στους πιστωτές (σε μεγάλο βαθμό του ιδιωτικού τομέα). Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην κεφαλαιοποίηση της Landsbankinn πραγματοποιήθηκε εξ ολοκλήρου από πιστωτές της παλαιάς τράπεζας οι οποίοι απλώς επιδίωξαν να περιορίσουν στο ελάχιστο τις ζημίες τους ⁽⁴⁹⁾. Επιπλέον, δεδομένου του προαναφερθέντος μηχανισμού των εξαρτημένων ομολόγων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχουν επενδύσει με τους ίδιους όρους όπως το κράτος.
- (156) Όσον αφορά την πράξη Spkef, η Αρχή επισημαίνει ότι η πράξη αποσκοπούσε στο να παρασχεθεί στη Landsbankinn αποζημίωση που ισοδυναμεί αποκλειστικά με τη διαφορά ανάμεσα στα μεταβιβασθέντα στοιχεία ενεργητικού και τις υποχρεώσεις. Επιπλέον, ο μηχανισμός υπολογισμού αυτής της διαφοράς, με τελικό διαιτητή μια ανεξάρτητη επιτροπή διαιτησίας, προσέδωσε υψηλό βαθμό αντικειμενικότητας σε αυτή τη διαδικασία. Εντούτοις, εφόσον ο συνολικός κίνδυνος των στοιχείων ενεργητικού της Spkef αντιπροσωπεύει μικρότερη αξία από τις μεταβιβασθείσες καταθέσεις και η υποχρέωση κάλυψης κάθε πιθανού ελλείμματος αποδίδεται στο κράτος, εξυπακούεται ότι η Landsbankinn μπορούσε να αποκτήσει αξία επωνυμίας και πρόσθετα μερίδια αγοράς, χωρίς να αναλάβει κανέναν κίνδυνο. Η Αρχή κρίνει ότι αυτό συνιστά πλεονέκτημα.
- (157) Τέλος, η Αρχή πρέπει επίσης να εκτιμήσει αν η πρόσθετη εγγύηση καταθέσεων αποφέρει πλεονέκτημα στη Landsbankinn και στις ισλανδικές τράπεζες γενικά. Συναφώς, η Αρχή επισημαίνει ότι, όταν έγινε πρώτη δήλωση των ισλανδικών αρχών ότι οι καταθέσεις θα ήταν εγγυημένες, δεν ήταν απολύτως σαφές πώς θα λειτουργούσε στην πράξη αυτή η εγγύηση, ιδίως τι επίπτωση θα είχε μια τέτοια παρέμβαση σε μια υπό πτώχευση τράπεζα. Στο μεταξύ, διαφάνηκε ότι θα επιτρεπόταν σε μια τέτοια τράπεζα να πτωχεύσει, αλλά ότι το ισλανδικό κράτος θα διασφάλιζε, ενδεχομένως μέσω της μεταφοράς των καταθέσεων σε άλλη τράπεζα και της κάλυψης του ελλείμματος των περιουσιακών στοιχείων, ότι οι καταθέσεις θα καλύπτονταν εξ ολοκλήρου και ότι οι καταθέτες δεν θα έπαυαν ποτέ να έχουν πρόσβαση στο συνολικό ποσό των καταθέσεών τους.
- (158) Η Αρχή θεωρεί ότι το ερώτημα πώς ακριβώς θα ενεργούσε το κράτος για να τηρήσει την απεριόριστη εγγύηση των εγχώριων καταθέσεων είναι δευτερεύουσας σημασίας. Αυτό που έχει σημασία είναι το ότι ανέλαβε την υποχρέωση να παρέμβει σε περίπτωση που μια τράπεζα θα αδυνατούσε να καταβάλει τις καταθέσεις, σε απεριόριστο ποσό.
- (159) Η Αρχή θεωρεί ότι αυτή η απεριόριστη εγγύηση έχει ευνοήσει τη Landsbankinn: πρώτον, διότι παρέχει πολύτιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα — απεριόριστη εγγύηση του κράτους και, ως εκ τούτου, σημαντικό δίκτυο ασφαλείας — έναντι εναλλακτικών επενδυτικών επιλογών και φορέων παροχής υπηρεσιών. Αυτό συνάγεται και από πρόσφατη έκθεση του

⁽⁴⁶⁾ Ενδεικτικά, βλέπε υπόθεση T-228/99 WestLB, Συλλογή 2003, σ. 435.

⁽⁴⁷⁾ Ενδεικτικά, βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 10.10.2008 στην υπόθεση NN 51/2008, Σύστημα εγγυήσεων για τις τράπεζες της Δανίας, αιτιολογική σκέψη 32, και απόφαση της Επιτροπής της 21.10.2008, υπόθεση C 10/2008 IKB, αιτιολογική σκέψη 74.

⁽⁴⁸⁾ Βλέπε απόφαση της Αρχής της 8.5.2009 σχετικά με το καθεστώς προσωρινών ανακεφαλαιοποιήσεων κατά βάση υγιών τραπεζών με σκοπό την ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και των δανειοδοτήσεων προς την πραγματική οικονομία της Νορβηγίας (205/09/COL), διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://www.efitasurv.int/?1=1&showLinkID=16694&1=1>

⁽⁴⁹⁾ Βλέπε συναφώς απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-425/04, T-444/04, T-450/04 and T-456/04, Γαλλία και λοιποί κατά Επιτροπή, απόφαση της 21.5.2010, Συλλογή 2010, σελίδα II-02099, σκέψη 283 (έχει υποβληθεί αίτηση αναιρέσεως) καθώς και γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα Mengozzi την υπόθεση αναιρέσεως, δηλαδή υπόθεση C-399/10 *Bouygues*, σκέψη 47, που θεωρεί ότι οι όροι αυτοί είναι υπερβολικά περιοριστικοί για να διαπιστωθεί η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης..

Υπουργείου Οικονομικών η οποία αναφέρει ότι: «Οι ισλανδικές χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις λειτουργούν σήμερα σε προστατευόμενο περιβάλλον με κεφαλαιακούς ελέγχους και απεριόριστη εγγύηση καταθέσεων. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι τραπεζικές καταθέσεις είναι πρακτικά η μόνη ασφαλής επιλογή για τους ισλανδούς αποταμιευτές»⁽⁵⁰⁾.

- (160) Δεύτερον, είναι σαφές ότι, χωρίς την εγγύηση, η Landsbankinn θα διέτρεχε ευκολότερα τον κίνδυνο μαζικών αναλήψεων των καταθέσεων, όπως συνέβη με την προκάτοχό της⁽⁵¹⁾. Συνεπώς, η τράπεζα θα έπρεπε ενδεχομένως να καταβάλει υψηλότερα επιτόκια (για να αντισταθμίσει αυτόν τον κίνδυνο), ώστε να προσελκύσει ή απλώς να διατηρήσει το ίδιο ποσό καταθέσεων. Κατά συνέπεια, η Αρχή κρίνει ότι η εγγύηση των καταθέσεων συνεπάγεται πλεονέκτημα για την τράπεζα.

1.2.2. Επιλεκτικότητα

- (161) Δεύτερον, το μέτρο της ενίσχυσης πρέπει να είναι επιλεκτικό από την άποψη ότι ευνοεί «ορισμένες επιχειρήσεις ή κλάδους παραγωγής». Τα μέτρα κεφαλαιοποίησης και η πράξη Srkf είναι επιλεκτικά, εφόσον είναι προς όφελος μόνο της Landsbankinn.
- (162) Επιπλέον, εφόσον η στήριξη του κράτους μπορεί να είναι επιλεκτική ακόμη και σε καταστάσεις κατά τις οποίες ωφελούνται ένας ή περισσότεροι τομείς της οικονομίας χωρίς να ωφελούνται άλλοι, η Αρχή θεωρεί επίσης ότι η κρατική εγγύηση των καταθέσεων που ωφελεί τον ισλανδικό τραπεζικό τομέα συνολικά είναι επιλεκτική. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται επίσης από τις εκτιμήσεις που παρατέθηκαν ανωτέρω, σύμφωνα με τις οποίες οι τράπεζες ευνοούνται έναντι άλλων επιχειρήσεων οι οποίες παρέχουν δυνατότητες αποταμίευσης και επένδυσης χρημάτων.

1.3. Νόθευση του ανταγωνισμού και επηρεασμός των μεταξύ των συμβαλλομένων μερών συναλλαγών

- (163) Τα μέτρα ενισχύουν τη θέση της Landsbankinn έναντι των ανταγωνιστών της (ή δυνητικών ανταγωνιστών) στην Ισλανδία και σε άλλα κράτη του ΕΟΧ. Η Landsbankinn είναι επιχείρηση που δραστηριοποιείται, όπως προαναφέρθηκε, σε χρηματοπιστωτικές αγορές οι οποίες είναι ανοιχτές στον διεθνή ανταγωνισμό στον ΕΟΧ. Ενώ οι ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές είναι επί του παρόντος μάλλον απομονωμένες, ιδίως λόγω των κεφαλαιακών ελέγχων, εξακολουθούν να υφίστανται διασυνοριακές συναλλαγές και δυναμικό και είναι πιθανό να αυξηθούν οι συναλλαγές αμέσως μόλις αρθούν οι έλεγχοι των κεφαλαίων. Πρέπει, συνεπώς, να θεωρηθεί ότι όλα τα υπό εξέταση μέτρα νοθεύουν τον ανταγωνισμό και επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας του ΕΟΧ⁽⁵²⁾.

1.4. Συμπέρασμα

- (164) Η Αρχή, συνεπώς, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα που έλαβε η ισλανδική κυβέρνηση για την κεφαλαιοποίηση της νέας τράπεζας, η εγγύηση καταθέσεων και η πράξη Srkf ενέχουν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ. Η Αρχή υπενθυμίζει ότι είχε καταλήξει στο ίδιο συμπέρασμα όσον αφορά τα μέτρα κεφαλαιοποίησης της Spsv στις αποφάσεις για τα ταμειυτήρια.

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

- (165) Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 του Μέρους I του πρωτοκόλλου 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου, «η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ ενημερώνεται έγκαιρα, ώστε να είναι σε θέση να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, για κάθε σχέδιο χορήγησης ή τροποποίησης ενίσχυσης [...]». Το οικείο κράτος δεν θα θέσει τα προταθέντα μέτρα σε ισχύ μέχρις ότου η διαδικασία καταλήξει σε τελική απόφαση».

⁽⁵⁰⁾ Έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών στο Κοινοβούλιο (Μάρτιος 2012), «Η μελλοντική δομή του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος», κεφάλαιο 9.6, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://eng.atvinnuvegaraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>

⁽⁵¹⁾ Συναφώς, η Αρχή επισημαίνει τις παρατηρήσεις του Διοικητή της CBI στον πρόλογο της έκθεσης δημοσιονομικής σταθερότητας της τράπεζας για το δεύτερο εξάμηνο του 2010, ο οποίος αναφέρει ότι «η κεφαλαιοποίηση χρηματοπιστωτικών οργανισμών προστατεύεται σήμερα από κεφαλαιακούς ελέγχους και τη δήλωση της κυβέρνησης για την εγγύηση των καταθέσεων». Βλέπε <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=8260> σ. 5. Βλέπε επίσης αποφάσεις της Επιτροπής NN48/2008, Καθεστώτα εγγυήσεων για τις τράπεζες της Ιρλανδίας, αιτιολογικές σκέψεις 46 και 47 NN48/2008: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn048-08.pdf; and NN51/2008 Καθεστώτα εγγυήσεων για τις τράπεζες στη Δανία: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn051-08.pdf

⁽⁵²⁾ Βλέπε, συναφώς, απόφαση στην υπόθεση 730/79 *Phillip Morris v κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1980, σ. 2671.

- (166) Οι ισλανδικές αρχές δεν κοινοποίησαν στην Αρχή τα μέτρα που καλύπτονται από την απόφαση για την κίνηση διαδικασίας πριν αυτά τεθούν σε εφαρμογή. Το ίδιο ισχύει και για την πράξη Srkéf. Συνεπώς, η Αρχή συμπεραίνει ότι οι ισλανδικές αρχές δεν έχουν τηρήσει την υποχρέωσή τους βάσει του άρθρου 1 παράγραφος 3 του μέρους I του πρωτοκόλλου 3. Ως εκ τούτου, η λήψη των εν λόγω μέτρων ενίσχυσης ήταν παράνομη.

3. ΤΟ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (167) Ως προκαταρκτική παρατήρηση, η Αρχή επισημαίνει ότι, ενώ η Landsbankinn είναι νέα νομική οντότητα που ιδρύθηκε το 2008, όσον αφορά τις εγχώριες δραστηριότητες, είναι προφανώς ο οικονομικός διάδοχος της Landsbanki, από την άποψη ότι υπάρχει οικονομική συνέχεια ανάμεσα σε αυτές τις δύο οντότητες. Πράγματι, οι ισλανδικές αρχές έχουν εξηγήσει ότι η ομοιότητα των επωνυμιών της παλαιάς και της νέας τράπεζας αποσκοπεί στο να μπορέσει η Landsbankinn να αξιοποιήσει την αξία επωνυμίας η οποία συνδέεται ακόμα με την επωνυμία «Landsbanki» στην Ισλανδία. Εφόσον οι οικονομικές δραστηριότητες τις οποίες ασκεί η Landsbankinn από το φθινόπωρο του 2008 και μετά δεν θα μπορούσαν να συνεχιστούν χωρίς κρατική ενίσχυση, η Αρχή θεωρεί ότι η τράπεζα είναι προβληματική επιχείρηση.
- (168) Επιπλέον, τα υπό εκτίμηση μέτρα συνιστούν ταυτόχρονα μέτρα διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Όπως αναφέρεται στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, η Αρχή θα είχε ενδεχομένως εγκρίνει προσωρινά τα μέτρα ως συμβιβάσιμη ενίσχυση διάσωσης, εάν αυτά είχαν κοινοποιηθεί πριν την εφαρμογή τους και πριν διατυπωθεί στη συνέχεια τελική άποψη γι' αυτά βάσει ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης. Ωστόσο, επειδή δεν υπήρξε έγκαιρη κοινοποίηση, η Αρχή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας και ζήτησε την υποβολή σχεδίου αναδιάρθρωσης. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, το τελικό συμπέρασμα για το συμβιβασίμο αυτών των μέτρων εξαρτάται από το αν το σχέδιο αναδιάρθρωσης πληροί τα κριτήρια των εφαρμοστέων κατευθυντήριων γραμμών της Αρχής σχετικά με τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε προβληματικές επιχειρήσεις.

3.1. Νομική βάση για την εκτίμηση του συμβιβάσιμου: άρθρο 61 παράγραφος 3 της συμφωνίας ΕΟΚ και κατευθυντήριες γραμμές αναδιάρθρωσης της Αρχής

- (169) Ενώ οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται σε προβληματικές επιχειρήσεις κανονικά αξιολογούνται βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, η Αρχή μπορεί, βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας να επιτρέψει τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης «για την αποκατάσταση σοβαρής διαταραχής στην οικονομία ενός κράτους μέλους της ΕΚ ή κράτους της ΕΖΕΣ». Όπως αναφέρεται στην παράγραφο 8 των κατευθυντήριων γραμμών για τις τράπεζες ⁽³³⁾, η Αρχή επιβεβαιώνει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία και την πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά τη λήψη αποφάσεων, το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ επιβάλλει τη συστατική ερμηνεία του τι μπορεί να θεωρηθεί σοβαρή διαταραχή της οικονομίας ενός κράτους της ΕΖΕΣ.
- (170) Οι ισλανδικές αρχές έχουν εξηγήσει, όπως περιγράφεται διεξοδικά ανωτέρω, ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ισλανδίας περιήλθε σε κατάσταση συστημικής κρίσης τον Οκτώβριο του 2008, με αποτέλεσμα να καταρρεύσουν σε διάστημα ολίγων ημερών οι σημαντικότερες τράπεζές της καθώς και μεγάλα ταμειυτήρια. Το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που κατέρρευσαν υπερέβαινε το 90 % στα περισσότερα τμήματα της ισλανδικής χρηματοπιστωτικής αγοράς. Οι δυσκολίες αυτές συνέπεσαν με την κατάρρευση της εμπιστοσύνης στο νόμισμα της χώρας. Η χρηματοπιστωτική κρίση έπληξε σοβαρά την πραγματική οικονομία της Ισλανδίας. Αν και έχουν παρέλθει περισσότερα από τρία έτη από την εκδήλωση της κρίσης, το ισλανδικό χρηματοπιστωτικό σύστημα εξακολουθεί να είναι ευάλωτο. Μολονότι η κατάσταση βελτιώθηκε σημαντικά από το 2008, είναι προφανές ότι, όταν λήφθηκαν τα μέτρα, αποσκοπούσαν στην αποκατάσταση μιας σοβαρής διαταραχής της ισλανδικής οικονομίας.
- (171) Συνεπώς, το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ θεωρείται ότι εφαρμόζεται στην παρούσα υπόθεση.

⁽³³⁾ Βλέπε μέρος VIII των κατευθυντήριων γραμμών της Αρχής για τις κρατικές ενισχύσεις. Προσωρινοί κανόνες όσον αφορά τη χρηματοπιστωτική κρίση. Η εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις σε μέτρα που λαμβάνονται σε σχέση με τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο της τρέχουσας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://www.efrsur.int/?1=1&showLinkID=16604&1=1>

Η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης

- (172) Οι κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας και αξιολόγησης των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων των κρατικών ενισχύσεων ⁽⁵⁴⁾ («κατευθυντήριες γραμμές αναδιάρθρωσης») ορίζουν τους εφαρμοστέους κανόνες κρατικών ενισχύσεων στην αναδιάρθρωση χρηματοπιστωτικών οργανισμών στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αναδιάρθρωσης, για να είναι συμβιβάσιμη με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας, η αναδιάρθρωση ενός χρηματοπιστωτικού οργανισμού στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης πρέπει:
- (i) να οδηγεί στην αποκατάσταση της βιωσιμότητας της τράπεζας·
  - (ii) να περιλαμβάνει επαρκή ίδια συνεισφορά του δικαιούχου (επιμερισμός των βαρών)·
  - (iii) να περιέχει επαρκή μέτρα που περιορίζουν τη νόθευση του ανταγωνισμού.
- (173) Η Αρχή θα εκτιμήσει στη συνέχεια, βάσει του σχεδίου αναδιάρθρωσης που υπέβαλε η Landsbankinn, αν πληρούνται αυτά τα κριτήρια και, κατά συνέπεια, αν τα ανωτέρω μέτρα ενίσχυσης συνιστούν συμβατή ενίσχυση αναδιάρθρωσης.

3.2. Αποκατάσταση της βιωσιμότητας

- (174) Η αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας ενός δικαιούχου που λαμβάνει ενίσχυση αναδιάρθρωσης αποτελεί τον βασικό στόχο της εν λόγω ενίσχυσης και η αξιολόγηση του αν η ενίσχυση αναδιάρθρωσης θα επιτύχει αυτόν τον στόχο αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τον καθορισμό του συμβιβάσιμότητάς της.
- (175) Όπως αναφέρεται ανωτέρω, η αναταραχή στην ισλανδική οικονομία στις αρχές του φθινοπώρου του 2008, η ύπαρξη έκτακτων μέτρων, όπως οι έλεγχοι κεφαλαίων, ένα μεταβαλλόμενο κανονιστικό περιβάλλον και μια μακροοικονομική προοπτική η οποία εξακολουθεί να είναι αβέβαιη συνιστούν πρόκληση για την αποδοτική λειτουργία μιας τράπεζας και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς της. Η Αρχή τονίζει, εξ αρχής, ότι το κριτήριο αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην κατωτέρω εκτίμηση.
- (176) Το τμήμα 2 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης ορίζει ότι το κράτος ΕΖΕΣ έχει υποχρέωση να υποβάλει πλήρες και αναλυτικό σχέδιο αναδιάρθρωσης το οποίο παρέχει πλήρη στοιχεία για το επιχειρηματικό μοντέλο και αποκαθιστά τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της τράπεζας. Η παράγραφος 10 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης απαιτεί το σχέδιο αναδιάρθρωσης να εντοπίζει τις αιτίες των δυσκολιών της τράπεζας και τις αδυναμίες της ίδιας της τράπεζας και να εξηγήσει με ποιο τρόπο τα προτεινόμενα μέτρα αναδιάρθρωσης θα μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τα διαρθρωτικά προβλήματα της τράπεζας.
- (177) Οι αιτίες των δυσκολιών της Landsbanki, όπως περιγράφονται ανωτέρω, παρατίθενται τόσο στο σχέδιο αναδιάρθρωσης όσο και στην έκθεση της ειδικής επιτροπής έρευνας. Ορισμένες από τις κυριότερες αιτίες που εντόπισε η εν λόγω έκθεση στο επίπεδο της τράπεζας ήταν η ανεπαρκής διαχείριση κινδύνου, η υπερβολική έκθεση σε κίνδυνο, η υπέρμετρα στενή σχέση ανάμεσα σε ιδιοκτήτες και τους μεγαλύτερους δανειολήπτες, η υπερβολικά μεγάλη ανάπτυξη σε υπερβολικά σύντομο διάστημα, η έλλειψη εμπειρίας στις παγκόσμιες αγορές, οι χαλαροί κανόνες δανειοδοσίας, η έλλειψη εσωτερικών ελέγχων και ένα ελλειμματικό εταιρικό πνεύμα και στρατηγική ήταν οι παράγοντες που οδήγησαν στην κατάρρευση. Η τράπεζα βασιζόταν επίσης σε πολύ μεγάλο βαθμό από βραχυπρόθεσμη γενική χρηματοδότηση και έπρεπε να εξασφαλίσει μεγάλα ποσά καταθέσεων στην αλλοδαπή, ώστε να είναι σε θέση να χρηματοδοτεί τις δραστηριότητές της. Αυτό επιδείνωσε τις ήδη υφιστάμενες συναλλαγματικές ανισορροπίες.

⁽⁵⁴⁾ Αποκατάσταση της βιωσιμότητας και αξιολόγηση των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στην τρέχουσα κρίση βάσει των κανόνων κρατικών ενισχύσεων, που εξέδωσε η Αρχή στις 25.11.2009 στο κεφάλαιο VII: Προσωρινοί κανόνες σχετικά με τη χρηματοπιστωτική κρίση, όπως επεκτάθηκαν από τις κατευθυντήριες γραμμές για τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2012. Διαθέσιμο στον ιστότοπο της Αρχής στη διεύθυνση: <http://www.eftrasv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII—Return-to-viability-and-the-assessment-of-restructuring-measures-in-the-financial-sector.pdf>

Ρυθμιστικά μέτρα βιωσιμότητας

- (178) Η Αρχή θεωρεί ότι η χρεοκοπία της Landsbanki και η κατάρρευση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού τομέα προκλήθηκε επίσης και από ορισμένους παράγοντες που αφορούν ειδικά την Ισλανδία και σχετίζονται με το μικρό της μέγεθος και τις ελλείψεις του κανονιστικού και εποπτικού πλαισίου που επισημάνθηκαν από την ειδική επιτροπή έρευνας. Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της Landsbankinn, όπως και κάθε άλλης ισλανδικής τράπεζας, δεν εξαρτάται λοιπόν αποκλειστικά από τα μέτρα που λαμβάνονται στο επίπεδο της τράπεζας, αλλά και από το αν έχουν διορθωθεί οι ελλείψεις του εποπτικού και κανονιστικού πλαισίου.
- (179) Συναφώς, η Αρχή επισημαίνει με θετικό τρόπο τις τροποποιήσεις του κανονιστικού και εποπτικού πλαισίου που επέφεραν οι ισλανδικές αρχές, όπως εξηγείται στο παράρτημα.
- (180) Πρώτον, έχουν αυξηθεί οι εξουσίες και αρμοδιότητες της FME, και με την ανάθεση νέων αρμοδιοτήτων σε σχέση με τις μεγάλες μεμονωμένες εκθέσεις και τους συνακόλουθους κινδύνους, οι οποίες, κατά την άποψη της Αρχής, αντιμετωπίζουν έναν από τους παράγοντες που οδήγησαν στην κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- (181) Δεύτερον, οι προσωρινές υψηλές απαιτήσεις δείκτη CAD και ορισμένες διατάξεις περί εξασφαλίσεων, ιδίως η απαγόρευση επέκτασης των πιστώσεων με ενέχυρο ίδιες μετοχές, αποσκοπούν στο να διασφαλιστεί ότι οι ισλανδικές τράπεζες δεν θα μπορούν να βασιστούν εκ νέου σε μια ασθενή κεφαλαιακή θέση. Η Αρχή θεωρεί ότι τα μέτρα αυτά θα συμβάλουν στην ανθεκτικότητα των ισλανδικών τραπεζών.
- (182) Τρίτον, έχει τεθεί σε εφαρμογή δέσμη μέτρων σε σχέση με την επιλεξιμότητα των διευθυντών και των μελών διοικητικών συμβουλίων και τις αμοιβές τους. Επιπλέον, έχουν επιβληθεί αυστηρότεροι κανόνες σχετικά με τη δανειοδότηση διαπλεκόμενων μερών (όπως οι ιδιοκτήτες) και η FME μπορεί πλέον να απαγορεύει σε μια τράπεζα να ασκεί συγκεκριμένες δραστηριότητες, εφόσον το κρίνει σκόπιμο. Έχουν επίσης τροποποιηθεί οι εξωτερικοί και εσωτερικοί λογιστικοί κανόνες, παραδείγματος χάρι έχει μειωθεί η διάρκεια κατά την οποία ένας εξωτερικός λογιστής μπορεί να εργαστεί για την ίδια τράπεζα. Η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην αποτροπή της επανάληψης γεγονότων όσον αφορά τους ιδιοκτήτες και τα διευθυντικά στελέχη και τα μέτρα αυξάνουν επίσης τον έλεγχο του εξωτερικού κινδύνου, εφόσον και τα δύο μειώνουν τους κινδύνους για τη βιωσιμότητα της τράπεζας.
- (183) Τέταρτον, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η ήδη αναφερθείσα δυνατότητα της FME να περιορίζει τις δραστηριότητες μιας τράπεζας οφείλεται επίσης και στις μεγάλης κλίμακας καταθέσεις που δέχτηκαν οι εμπορικές τράπεζες της Ισλανδίας πριν από την κρίση. Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί ότι οι νέοι κανόνες σχετικά με τη ρευστότητα και τη συναλλαγματική ισορροπία ⁽⁵⁵⁾ συνεπάγονται συγκεκριμένους περιορισμούς όσον αφορά τη δυνατότητα των τραπεζών να προσελκύουν δυσανάλογα μεγάλα ποσά καταθέσεων από το εξωτερικό, εάν αυτό θα μπορούσε να καταστήσει περισσότερο ασταθείς και ευάλωτες τις τράπεζες στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τους κινδύνους ρευστότητας. Η Αρχή χαιρετίζει το γεγονός ότι οι ισλανδικές αρχές αντιμετώπισαν αυτό το στοιχείο της ανεπάρκειας του κανονιστικού πλαισίου.

⁽⁵⁵⁾ Νέοι κανόνες σχετικά με το ταμειακό υπόλοιπο σε συνάλλαγμα που εξέδωσε η CBI τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2011. Σκοπός των κανόνων είναι να περιοριστεί ο συναλλαγματικός κίνδυνος με την πρόληψη της υπέρβασης των καθορισμένων ορίων για το ταμειακό υπόλοιπο σε συνάλλαγμα. Μία από τις σημαντικότερες αλλαγές σε σχέση με τις προηγούμενες εκδόσεις των κανόνων είναι ότι στο επιτρεπόμενο άνοιγμα της συναλλαγματικής θέσης σε μεμονωμένα νομίσματα έχει μειωθεί από το 20 % στο 15 % των ιδίων κεφαλαίων και το επιτρεπόμενο συνολικό ταμειακό υπόλοιπο σε συνάλλαγμα έχει μειωθεί από 30 % στο 15 %. Ακόμη, η αναφορά του ταμειακού υπολοίπου σε συνάλλαγμα είναι αναλυτικότερη σε σχέση με το παρελθόν, διότι τα εκφρασμένα σε συνάλλαγμα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις κατατάσσονται ανά τύπο: δάνεια, ομόλογα, συμμετοχικοί τίτλοι, μετοχές σε αμοιβαία κεφάλαια, καταθέσεις, τοκοφόρες συμφωνίες, οφειλές προς την κεντρική τράπεζα κ.λπ. Σε περίπτωση που το ταμειακό υπόλοιπο σε συνάλλαγμα αποκλίνει από τα όρια που έχουν καθοριστεί στους κανόνες, η οικεία χρηματοπιστωτική επιχείρηση πρέπει να λαμβάνει μέτρα έτσι ώστε να εξαλειφεται η διαφορά το πολύ εντός τριών εργάσιμων ημερών. Εάν αυτό δεν επιτευχθεί με τα μέτρα μιας χρηματοπιστωτικής επιχείρησης, η CBI μπορεί να επιβάλει περιοδικές χρηματικές ποινές. Η CBI έχει λάβει επίσης και άλλα μέτρα για να περιορίσει την υπέρβαση του ορίου ως προς τα ταμειακά υπόλοιπα σε συνάλλαγμα, παραδείγματος χάρι συνάπτοντας συμφωνία ανταλλαγής νομισμάτων με μία από τις εμπορικές τράπεζες καθώς και με την αγορά συναλλάγματος. Σύμφωνα με την CBI, τα μέτρα αυτά προάγουν αυξημένη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και ενισχύουν τα αποθέματα συναλλάγματος της CBI που δεν είναι προϊόν δανεισμού.

Σχέδιο αναδιάρθρωσης της Landsbankinn

- (184) Όσον αφορά το σχέδιο αναδιάρθρωσης και τα μέτρα στο επίπεδο της τράπεζας, η Landsbankinn έχει ουσιαστικά μεταστραφεί σε ένα περισσότερο παραδοσιακό μοντέλο τραπεζικής, εστιάζοντας στην παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών τραπεζικής («relationship banking») για την ισλανδική αγορά. Η τράπεζα θα χρηματοδοτείται κατά κύριο λόγο με καταθέσεις πελατών.
- (185) Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, σε σύγκριση με την προκατόχο της, η Landsbankinn παρουσίαζε από τη στιγμή της ίδρυσής της σημαντικά μικρότερη μόχλευση. Εφόσον το μεγαλύτερο μέρος του γενικού χρέους παρέμεινε στην περιουσία της Landsbanki, δεν θα είναι αναγκασμένη, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, να βασίζεται σε αναχρηματοδότηση εκδίδοντας μη εξασφαλισμένα ομόλογα στις διεθνείς αγορές, το οποίο, στην τρέχουσα συγκυρία, θα συνιστούσε επικίνδυνη προοπτική.
- (186) Η εξάρτηση από τις χονδρικές αγορές και μετέπειτα από την αναχρηματοδότηση ήταν, πράγματι, ένας από τους βασικούς λόγους της κατάρρευσης της Landsbanki. Η χρηματοδότηση της Landsbankinn, από την άλλη πλευρά, βασίζεται μέχρι σήμερα σε μεγάλο βαθμό σε καταθέσεις και ίδια κεφάλαια (σε ποσοστό άνω του 70 %), και το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει ελαφρά αύξηση του μεριδίου των καταθέσεων επί των συνολικών υποχρεώσεων. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης καταδεικνύει ότι δεν δημιουργείται μείζων ανάγκη αναχρηματοδότησης κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης [...] και η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι ούτε η επιτυχής επάνοδος στις διεθνείς αγορές για μη εγγυημένο χρέος ούτε η λιγότερο προβληματική έκδοση εξασφαλισμένων ομολόγων αποτελούν μέρος των παραδοχών στις οποίες βασίζεται η πρόβλεψη χρηματοδότησης.
- (187) Όσον αφορά την προαναφερθείσα δυνατότητα επιτυχούς έκδοσης μη εγγυημένων ομολόγων, η τράπεζα υποστηρίζει ότι η τρέχουσα περιορισμένη διάθεση ανάληψης κινδύνου εκ μέρους των επενδυτών για τέτοιου είδους χρέος θα μπορούσε να αυξηθεί εκ νέου, όταν αρθεί η απεριόριστη εγγύηση καταθέσεων, ιδίως η προτεραιότητα καταθέσεων, η οποία σήμερα μειώνει την ελκυστικότητα άλλων μορφών χρέους.
- (188) Η Αρχή θεωρεί ότι, με βάση τα στοιχεία που κοινοποίησαν οι ισλανδικές αρχές, η χρηματοδοτική κατάσταση της τράπεζας φαίνεται να είναι ασφαλής μέχρι τη λήξη της περιόδου αναδιάρθρωσης. Λόγω των αβεβαιοτήτων που περιβάλλουν την εγγύηση καταθέσεων και τους ελέγχους κεφαλαίου, καθώς και των αμφίβολων μελλοντικών εξελίξεων των αγορών (δημόσιου) χρέους, δεν μπορεί να κρίνει αν η στρατηγική χρηματοδότησης της Landsbankinn θα υλοποιηθεί μακροπρόθεσμα σύμφωνα με τις προβλέψεις. Εντούτοις, λόγω της εξάρτησης από καταθέσεις και καλυμμένα ομόλογα κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης και του μεγάλου μεριδίου αυτών των τύπων χρέους στον ισολογισμό, η Αρχή συμπεραίνει ότι ελαφρές διαφοροποιήσεις της στρατηγικής χρηματοδότησης που θα μπορούσαν ενδεχομένως να καταστούν αναγκαίες δεν θα απειλούσαν τη βιωσιμότητα της τράπεζας.
- (189) Όσον αφορά το σκέλος των στοιχείων ενεργητικού του ισολογισμού, το μεγαλύτερο μέρος των εκτεθειμένων, διεθνών στοιχείων ενεργητικού παρέμειναν επίσης στην κατοχή της Landsbanki. Ως εκ τούτου ο ισολογισμός έχει συρρικνωθεί περίπου κατά 75 %. Μια σημαντική αδυναμία του επιχειρηματικού μοντέλου της Landsbanki, η εξάρτηση από διεθνή στοιχεία ενεργητικού υψηλού κινδύνου και ιδίως η ισχυρή εξάρτηση από κέρδη από την επενδυτική τραπεζική (43 % των κερδών πριν από την κρίση) χωρίς την κατάλληλη εκτίμηση κινδύνου και περιορισμένη γνώση της αγοράς, έχουν συνεπώς, αποκατασταθεί. Η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η τράπεζα δεν θα εμπλακεί σε παρόμοιες δραστηριότητες στο μέλλον, αλλά μάλλον θα εστιαστεί στις παραδοσιακές βασικές δραστηριότητές της.
- (190) Προφανώς, η τράπεζα έχει αναπτυχθεί από τότε που ιδρύθηκε, ιδίως μέσω των εξαγορών της Spkef και SpSv, όπως περιγράφεται ανωτέρω. Εντούτοις, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, αυτό δεν έχει σημαντική επίπτωση στο επιχειρηματικό μοντέλο της Landsbankinn, εφόσον η SpKef και SpSv διέθεταν κατά κύριο λόγο εγχώρια περιουσιακά στοιχεία παρόμοιων χαρακτηριστικών με αυτά που είχε στο χαρτοφυλάκιο της Landsbankinn. Σε κάθε περίπτωση, η Αρχή θεωρεί ότι οι αναληφθείσες εκποιήσεις, που εξετάζονται διεξοδικότερα κατωτέρω, θα επιτρέψουν στη Landsbankinn να επικεντρωθεί στη βασική της δραστηριότητα. Η δέσμευση για το κλείσιμο [...] υποκαταστημάτων κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης θα συμβάλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της Landsbankinn.

- (191) Σημαντική πρόκληση για την τράπεζα είναι η αναδιάρθρωση των δανείων που της μεταβιβάστηκαν από την Landsbanki. Ως προς αυτό, η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι η διαδικασία αναδιάρθρωσης ήταν και εξακολουθεί να είναι βασική προτεραιότητα για την τράπεζα, όπως δείχνουν οι πολλές γενικές και ειδικές προτάσεις που έχει υποβάλει η τράπεζα για τους υπερχρεωμένους πελάτες της. Έχει δημιουργήσει επίσης επαρκώς στελεχωμένη υπηρεσία για θέματα αναδιάρθρωσης. Ενώ η διαδικασία δεν προχώρησε με την ταχύτητα που είχε αρχικά σχεδιαστεί, έχουν ήδη επιτευχθεί πολλά. Ενδεικτικά, έως τις 30 Μαρτίου 2012, το 75 % του συνολικού χρέους που πρέπει να αναδιάρθρωθεί έχει υποστεί κάποια μορφή αναπροσαρμογής χρέους. Επιπλέον, σύμφωνα με τα στοιχεία που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές, η τεράστια πλειοψηφία ήταν σε θέση να εξυπηρετήσουν το χρέος τους μετά την αναδιάρθρωση.
- (192) Η Αρχή θεωρεί ότι αυτό αποτελεί δείκτη της ορθότητας των μεθόδων αναδιάρθρωσης της Landsbankinn και αποδεικνύει ότι η τράπεζα αντιμετωπίζει κατά προτεραιότητα την αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου δανείων της. Επιπλέον, με βάση τη μέχρι τώρα πρόοδο, φαίνεται ότι είναι ρεαλιστικό να μπορέσει η τράπεζα να εκπληρώσει αυτόν τον στόχο να ολοκληρώσει το 92 % της αναδιάρθρωσης (του συνολικού όγκου των δανείων) μέχρι το τέλος του 2012.
- (193) Η Αρχή επισημαίνει επίσης θετικά ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει μόνο αύξηση [...] % των όρων των δανείων σε πελάτες κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης. Αυτό φαίνεται εφικτό στην τρέχουσα οικονομική συγκυρία. Θεωρεί επίσης ότι η μειωμένη σημασία των συμμετοχών και συμμετοχικών τίτλων, ιδίως η δεσμευθείσα πώληση [...] βλέπε παράρτημα, θα περιορίσει περαιτέρω την επισφάλεια του χαρτοφυλακίου περιουσιακών στοιχείων της Landsbankinn.
- (194) Συνολικά, η προφύλαξη έναντι απροσδόκητων εξελίξεων στο μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ισλανδία ή το εξωτερικό θα σήμαινε ότι, το αργότερο έως το τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης, η Landsbankinn θα έχει, κατά την άποψη της Αρχής, σχετικά υγιή ισολογισμό και ικανοποιητικά εξυπηρετούμενα χαρτοφυλάκια δανείων.
- (195) Όπως προαναφέρθηκε, η ασθενής κεφαλαιοποίηση της Landsbanki ήταν ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην κατάρρευσή της. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Landsbankinn προβλέπει ότι η τράπεζα θα παραμείνει σε σαφώς υψηλότερο από τον απαιτούμενο από την FME ελάχιστο συντελεστή CAD του 16 % καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Ο συντελεστής αυτός είναι σαφώς υψηλότερος από τον μελλοντικό ελάχιστο συντελεστή του 10,5 % της συμφωνίας Βασιλεία III. Ακόμα και σύμφωνα με τα σενάρια ακραίων καταστάσεων που υπέβαλε η Landsbankinn, και τα οποία είναι σύμφωνα με την απαίτηση των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης «συνδυασμός ακραίων καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης παρατεταμένης παγκόσμιας ύφεσης» (βλέπε παράγραφο 13), ο δείκτης CAD δεν θα μειωνόταν σε επίπεδο χαμηλότερο από αυτό το υψηλό σημείο αναφοράς. Η Αρχή θεωρεί ότι είναι συνετό και καθησυχαστικό το γεγονός ότι, ακόμη και με το σενάριο ακραίων καταστάσεων με την ισχυρότερη επίπτωση στην κεφαλαιακή βάση της Landsbankinn — βασικά διάλυση της ευρωζώνης — η τράπεζα θα διατηρούσε κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας [...] % το οποίο, σε περιβάλλον λειτουργίας που περιγράφεται ανωτέρω, παρέχει στη Landsbankinn σημαντική ικανότητα να αντιμετωπίσει απροσδόκητες δυσμενείς εξελίξεις.
- (196) Επιπλέον, ο δείκτης CAD της Landsbankinn θα συνεχίσει να αυξάνεται σταδιακά κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Σε αυτή τη βάση, η Αρχή θεωρεί ότι η κεφαλαιοποίηση της Landsbankinn καθιστά την τράπεζα επαρκώς ανθεκτική.
- (197) Όσον αφορά τη θέση ρευστότητας της τράπεζας, η Αρχή επισημαίνει ότι η τρέχουσα κατάσταση, κατ' εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης, φαίνεται επαρκώς εύρωστη και δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι η κατάσταση θα μπορούσε να επιδεινωθεί σημαντικά κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης. Η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι η τράπεζα έχει ήδη αρχίσει να προσαρμόζει την πολιτική ρευστότητάς της για να συμμορφωθεί με τη μελλοντική απαίτηση της συμφωνίας Βασιλεία III. Θεωρεί ότι η τρέχουσα LCR της τράπεζας του [...] % είναι ένας καθησυχαστικός δείκτης, ιδίως σε σύγκριση με τον μέσο όρο του 83 % που καθορίστηκε σε μελέτη της τράπεζας διεθνών διακανονισμών ⁽⁵⁶⁾ που περιλαμβάνει περισσότερες από 200 τράπεζες. Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί ότι, βάσει της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον δείκτη ρευστότητας της τράπεζας, η ταμειακή κατάσταση της Landsbankinn είναι ασφαλής.

⁽⁵⁶⁾ Βλέπε <http://www.bis.org/press/p120412a.htm>

- (198) Η Αρχή χαιρετίζει επίσης τις μεταβολές στην εταιρική διακυβέρνηση της Landsbankinn και την αντικατάσταση βασικού προσωπικού. Παρομοίως, η αυξημένη βαρύτητα στη διαχείριση κινδύνου, όπως προαναφέρθηκε, αντιμετωπίζει, κατά την άποψη της Αρχής, μια αδυναμία στο επιχειρηματικό μοντέλο της Landsbankinn και θα συμβάλει σε μια πιο αντικειμενική και επαγγελματική εκτίμηση κινδύνου των πράξεων της τράπεζας.
- (199) Οι κατευθυντήριες γραμμές αναδιάρθρωσης προβλέπουν επίσης ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης θα πρέπει να αποδεικνύει με ποιο τρόπο η τράπεζα θα αποκαταστήσει, το συντομότερο δυνατό, τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της χωρίς κρατική ενίσχυση. Συγκεκριμένα, η τράπεζα θα πρέπει να είναι σε θέση να παρουσιάσει την αναγκαία απόδοση κεφαλαίου, καλύπτοντας ταυτόχρονα όλα τα έξοδα της κανονικής λειτουργίας και τηρώντας τις σχετικές κανονιστικές απαιτήσεις. Ειδικότερα, το σημείο 13 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης αναφέρει ότι η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα επιτυγχάνεται όταν μια τράπεζα μπορεί να καλύψει όλα τα έξοδά της, περιλαμβανομένων των αποσβέσεων και των χρηματοοικονομικών επιβαρύνσεων, και να εξασφαλίζει επαρκή απόδοση των κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη το προφίλ κινδύνου της τράπεζας.
- (200) Επ' αυτού, η Αρχή υπενθυμίζει ότι το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί η Landsbankinn θα ήταν επισφαλές για οποιαδήποτε τράπεζα. Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί ότι πρέπει να επιτευχθεί μια δύσκολη ισορροπία για κάθε τράπεζα στην Ισλανδία κατά τη χρονική στιγμή ανάμεσα στον στόχο αύξησης της αποδοτικότητας και της διατήρησης μιας ασφαλούς (δηλαδή υψηλής) κεφαλαιακής ισορροπίας. Με γνώμονα αυτό, η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόβλεψη αποδοτικότητας του σχεδίου αναδιάρθρωσης η οποία, παρά τον υψηλό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, θα είναι επαρκής κατά το μεγαλύτερο διάστημα της περιόδου αναδιάρθρωσης και μετέπειτα. Από το 2009 έως το 2014, η ROE κυμαίνεται μεταξύ [> 5] % και [> 15] %.
- (201) Εντούτοις, όπως περιγράφεται ανωτέρω, η διατύπωση αυτή οφείλεται επίσης σε έκτακτες καταστάσεις και γεγονότα, όπως παραδείγματος χάρι τα κέρδη από αναπροσαρμογή των μεταβιβασθέντων από την Landsbankinn στοιχείων ενεργητικού. Άπαξ γεγονότα, όπως οι απροσδόκητα επιτυχείς πωλήσεις θυγατρικών, αφενός, και διαγραφές που προκλήθηκαν από την πρόσφατη απόφαση του ανώτατου δικαστηρίου για τα δάνεια σε ξένο νόμισμα, (FX) αφετέρου, ενδέχεται να έχουν επίσης επίπτωση. Ο υπολογισμός που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές, σύμφωνα με τον οποίο η κατάσταση κερδών και ζημιών (P&L) έχει εκκαθαριστεί από αυτά τα έκτακτα στοιχεία δείχνει ότι η τράπεζα παρουσίασε και θα εξακολουθήσει να παρουσιάζει σχετικά σταθερά κέρδη από το 2011 και μετά. Η έκθεση του Icelandic State Financial Investments («ISFI») που προαναφέρθηκε φαίνεται ότι στηρίζει αυτό το συμπέρασμα. Δεν είναι σαφές αν οι εν λόγω υπολογισμοί αντανακλούν μόνο τη «βασική αποδοτικότητα» της τράπεζας. Εντούτοις, η Αρχή επισημαίνει ότι η σημασία της έκπτωσης μειώνεται με ταχύ ρυθμό κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης και η τράπεζα αναμένει να σημειώσει «βασικά» κέρδη από [...] έως [...] δισεκατ. ISK περίπου ετησίως, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης την περίοδο μεταξύ 2012 και 2014.
- (202) Ορισμένα από τα πλέον συναφή και αναλυτικά στοιχεία του οικονομικού σχεδιασμού αναφέρθηκαν προηγουμένως. Η Αρχή έχει την άποψη ότι οι παραδοχές αυτές συνολικά φαίνονται επαρκώς συνετές, δεδομένου του επισφαλούς πλαισίου λειτουργίας. Όσον αφορά το περιθώριο επιτοκίου, η Αρχή επισημαίνει ότι, ακόμη και μετά την αναμενόμενη μείωση σε [...] %, θα είναι μάλλον υψηλό σε σύγκριση με τα διεθνή επιτόκια⁽⁵⁷⁾. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, το περιθώριο παραμένει περίπου σε αυτό ή υψηλότερο επίπεδο καθ' όλη τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών. Αυτό οφείλεται, μεταξύ άλλων παραγόντων, στο περιβάλλον υψηλών επιτοκίων στην Ισλανδία, το χαμηλότερο μερίδιο ενυπόθηκων δανείων στο χαρτοφυλάκιο δανείων και το μικρότερο μέγεθος των τραπεζών. Η Αρχή κρίνει αυτές τις εξηγήσεις λογικές και, ως εκ τούτου, θεωρεί ότι αυτό το στοιχείο του οικονομικού σχεδιασμού είναι επαρκώς λογικό.
- (203) Ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο της μελλοντικής αποδοτικότητας σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης είναι η αύξηση των εσόδων από αμοιβές και προμήθειες, τα οποία προβλέπεται να αυξηθούν περίπου κατά [...] %. Η αύξηση αυτή στη συνέχεια θα αποφέρει κέρδη άνω των [...] δισεκατ. ISK το 2014. Οι ισλανδικές αρχές υποστηρίζουν ότι οι προβολές αυτές είναι εφικτές, εφόσον δραστηριότητες όπως οι συναλλαγές χρηματοπιστηρίου και σε ξένο συνάλλαγμα παρέμειναν στην πράξη στάσιμες μετά την κατάρρευση των τραπεζών και την εισαγωγή των κεφαλαιακών ελέγχων.

⁽⁵⁷⁾ Βλέπε παραδείγματος χάρι έκθεση για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της CBI του 2011:2, σύμφωνα με την οποία το περιθώριο επιτοκίου είναι 2-3 φορές υψηλότερο στην Ισλανδία απ' ό,τι στις άλλες σκανδιναβικές χώρες.

- (204) Η τράπεζα έχει αναλάβει διάφορες πρωτοβουλίες, όπως περιγράφεται ανωτέρω, για να αυξήσει την αποτελεσματικότητα και να περιορίσει το κόστος, όπως η μείωση προσωπικού, η δέσμευση για το κλείσιμο [...] υποκαταστημάτων και ο γενικός εξορθολογισμός πράξεων. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει συνολικά να μειώσουν τον δείκτη κόστους προς έσοδα από 57,2 % σε [...] % το 2014. Η Αρχή χαιρετίζει αυτές τις προσπάθειες, εφόσον ο δείκτης αυτός είναι σήμερα πολύ υψηλός με βάση τα διεθνή δεδομένα. Η Αρχή θεωρεί επίσης εφικτή την επίτευξη αυτού του στόχου.
- (205) Εκτός από τα ανωτέρω, είναι προφανές ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης βασίζεται και σε πολλές άλλες παραδοχές. Σκοπός της Αρχής ήταν να ελέγξει τις παραδοχές που φαίνονται οι πλέον συναφείς και επηρεάζουν περισσότερο τη μελλοντική βιωσιμότητα της Landsbankinn. Οι μακροοικονομικές παραδοχές κρίνονται σύμφωνες με τις προβλέψεις της CBI. Συνολικά, οι παραδοχές στις οποίες βασίζεται το σχέδιο αναδιάρθρωσης κρίνονται επαρκώς συνετές ώστε, σε συνδυασμό με τα στοιχεία που παρέθεσε προηγουμένως η Αρχή, να θεωρηθεί ότι τα μέτρα αναδιάρθρωσης που έλαβε η τράπεζα είναι επαρκή για να εξασφαλίσουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της, αποκλείοντας απροσδόκητα δυσμενή γεγονότα απρόβλεπτης κλίμακας και συνεπειών.
- (206) Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Αρχή κρίνει ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης καταδεικνύει την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της τράπεζας. Ως εκ τούτου, η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τηρούνται οι διατάξεις του τμήματος 2 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης.

3.3. Ίδια συνεισφορά/καταμερισμός επιβαρύνσεων

- (207) Η παράγραφος 22 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης αναφέρει ότι: «Για να περιοριστούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να αντιμετωπιστεί ο ηθικός κίνδυνος, η ενίσχυση θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό και ο δικαιούχος της ενίσχυσης να συνεισφέρει ο ίδιος στις δαπάνες αναδιάρθρωσης. Η τράπεζα και οι κάτοχοι του κεφαλαίου της θα πρέπει να συμβάλλουν όσο το δυνατό περισσότερο στην αναδιάρθρωση με τους δικούς τους πόρους. Αυτό είναι απαραίτητο για να εξασφαλιστεί ότι οι τράπεζες που διασώζονται φέρουν επαρκές μερίδιο της ευθύνης για τις συνέπειες της παρελθούσας συμπεριφοράς τους και για να δημιουργηθούν τα κατάλληλα κίνητρα για τη μελλοντική συμπεριφορά τους».
- (208) Συναφώς, η Αρχή υπενθυμίζει ένα καθοριστικό στοιχείο της εξεταζόμενης υπόθεσης. Όταν συστάθηκε η Landsbankinn βάσει των εγχώριων λειτουργιών της Landsbanki, οι επενδύσεις των μετόχων της Landsbanki είχαν εξανεμισθεί εξ ολοκλήρου και, συνεπώς, οι μέτοχοι συνέβαλαν στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό στην αναδιάρθρωση της Landsbankinn. Επιπλέον, οι πιστωτές της Landsbanki έπρεπε να υποστούν σημαντικές ζημιές⁽⁵⁸⁾, τουλάχιστον να αναλάβουν τον κίνδυνο της επένδυσής τους ανάλογα με την αποδοτικότητα των μεταβιβασθέντων στη Landsbankinn στοιχείων ενεργητικού (μέσω των εξαρτημένων ομολόγων). Συνεπώς, όσον αφορά τους ιδιοκτήτες και τους πιστωτές της Landsbanki, το κριτήριο του καταμερισμού των επιβαρύνσεων ικανοποιείται πλήρως και αντιμετωπίζεται το ζήτημα του ηθικού κινδύνου.
- (209) Εκτός από τα ανωτέρω, η Αρχή πρέπει να εκτιμήσει αν η κρατική ενίσχυση την οποία εισέπραξε η Landsbankinn περιοριζόταν στο ελάχιστο αναγκαίο.
- (210) Όσον αφορά τα μέτρα κεφαλαιοποίησης, η αρχική κεφαλαιοποίηση της Landsbankinn κατά την ίδρυσή της ήταν κατώτερη από τον ελάχιστο δείκτη που όρισε η FME (13 % αντί του 16 %). Το 2009, μετά την επίτευξη της συμφωνίας με τη Landsbanki, ο δείκτης CAD ανήλθε στο 15 %, δηλαδή κατά μία εκατοστιαία μονάδα χαμηλότερος από τον ελάχιστο δείκτη που όρισε η FME, η οποία παραχώρησε προσωρινή απαλλαγή. Σε αυτή τη βάση, η Αρχή επισημαίνει ότι ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας εξαρτιόταν κατά κύριο λόγο από την ακρίβεια της αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν από την Landsbanki στην Landsbankinn. Το γεγονός ότι ο δείκτης CAD της Landsbankinn στη συνέχεια αυξήθηκε σημαντικά ώστε να μπορέσει να απορροφήσει τις δραστηριότητες της Spkef και μετέπειτα της SpSv, εξηγείται από τη διαγραφή της λογιστικής αξίας των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων. Το γεγονός ότι ο δείκτης CAD παρουσίασε στη συνέχεια τόσο μεγάλη αύξηση δεν αποτελεί κατά την άποψη της Αρχής λόγο ώστε να θεωρηθεί ότι το κράτος χορήγησε εξάρχις στην Landsbankinn μεγαλύτερο από το κεφάλαιο που ήταν αναγκαίο για την κεφαλαιοποίησή της.

⁽⁵⁸⁾ Η ακριβής έκταση των ζημιών δεν είναι γνωστή με ακρίβεια και διαφέρει ανάλογα με την προτεραιότητα εξυπηρέτησης. Μια ένδειξη των ζημιών, σύμφωνα με τρέχουσες εκτιμήσεις, μπορεί να συναχθεί από http://www.lbi.is/library/Opin-gogn/skyrslan/Opna%20netid%20-%20CreditorsMeeting_31Mai2012%20-%20islenskaME.pdf σύμφωνα με την οποία οι υποχρεώσεις είναι τριπλάσιες από τα στοιχεία ενεργητικού.

- (211) Η παράγραφος 26 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης προβλέπει ότι οι τράπεζες που λαμβάνουν ενίσχυση αναδιάρθρωσης «πρέπει να είναι σε θέση να αμείβουν το κεφάλαιο, όπως με τη μορφή μερισμάτων ή τοκομεριδίων επί τρεχόντων δανείων μειωμένης εξασφάλισης, από τα κέρδη που αποκομίζουν από τις δραστηριότητές τους».
- (212) Η Αρχή διευκρίνισε τις κατευθυντήριες γραμμές της για τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά τις εισφορές κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν μέσω μετοχών το 2012. Οι παράγραφοι 7-8 των κατευθυντήριων γραμμών 2012 για τη χρηματοπιστωτική κρίση προβλέπουν: «Λόγω των κανονιστικών αλλαγών και του μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος στην αγορά, η Αρχή προβλέπει ότι στο μέλλον ενδέχεται οι κρατικές εισφορές κεφαλαίων να λαμβάνουν συχνότερα τη μορφή μετοχών που έχουν μεταβλητή απόδοση. Η διευκρίνιση των κανόνων περί αποτίμησης των εισφορών κεφαλαίου είναι επιθυμητή λόγω του ότι οι μετοχές αυτές αμείβονται υπό μορφή (αβεβαιών) μερισμάτων και υπεραξίας, πράγμα το οποίο δυσκολεύει την άμεση εκ των προτέρων εκτίμηση της απόδοσης των μέσων αυτών. Ως εκ τούτου, η Αρχή θα εκτιμά την απόδοση των εν λόγω εισφορών κεφαλαίου βάσει της τιμής έκδοσης των μετοχών. Η προεγγραφή σε εισφορές κεφαλαίου πρέπει να γίνεται με επαρκή έκπτωση επί της τιμής της μετοχής (κατόπιν προσαρμογής για να ληφθεί υπόψη το “φαινόμενο της μείωσης της συμμετοχής”) αμέσως πριν την εξαγγελία της εισφοράς κεφαλαίου ώστε να υπάρχει εύλογη βεβαιότητα επαρκούς αμοιβής για το κράτος»⁽⁵⁹⁾.
- (213) Κατά την άποψη της Αρχής, η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται άμεσα στην προκειμένη περίπτωση εφόσον, από τεχνική άποψη, το κράτος κεφαλαιοποίησε μια νέα τράπεζα. Δεν θα μπορούσε, συνεπώς, να μειώσει τη συμμετοχή των παλαιών μετόχων με την ακριβή έννοια του όρου. Εντούτοις, η λογική που διαπνέει τη διάταξη είναι ότι η απομειωμένη ιδιοκτησία και τα μελλοντικά κέρδη θα κατανεμηθούν στο κράτος που αναγκάστηκε να επωμιστεί τον κίνδυνο εισφέροντας κεφάλαιο σε μια προβληματική επιχείρηση.
- (214) Στην προκειμένη περίπτωση, είναι προφανές ότι το κράτος απέκτησε την κυριότητα του μεγαλύτερου μέρους (81,33 %) της Landsbankinn και, κατά συνέπεια, θα εισπράξει το ίδιο ποσοστό από τα μελλοντικά κέρδη, ενώ οι παλαιοί μέτοχοι δεν εισπράττουν τίποτα. Οι νυν μέτοχοι μειοψηφίας, οι οποίοι είναι πρώην πιστωτές, θα συμμετάσχουν σε κάποιο βαθμό στα μελλοντικά κέρδη. Εντούτοις, κατά πάσα πιθανότητα, θα αναγκαστούν να υποστούν σημαντικές ζημιές, όπως περιγράφεται ανωτέρω.
- (215) Επιπλέον, η αποδοτικότητα της Landsbankinn από την ίδρυσή της είναι επαρκής και το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει σταθερά κέρδη κατά τα επόμενα έτη. Συνεπώς, η Αρχή θεωρεί ότι ικανοποιείται η απαίτηση της παραγράφου 26 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης, σε συνδυασμό με την παράγραφο 8 των κατευθυντήριων γραμμών 2012 για τη χρηματοπιστωτική κρίση.
- (216) Ενώ η πράξη Spkef, όπως περιγράφεται ανωτέρω, ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, η Αρχή θεωρεί ότι κατασκευάζεται με τρόπο που αποσκοπεί στον περιορισμό, αν όχι στον αποκλεισμό ενός άμεσου οικονομικού πλεονεκτήματος προς όφελος της Landsbankinn. Ως προς αυτό, υπενθυμίζει ότι η τελική αποζημίωση για την ανάληψη των καταθέσεων της Spkef καθορίστηκε από ανεξάρτητη επιτροπή διατησίας. Η συμφωνία συνιστά κατ' ουσίαν αποζημίωση της Landsbankinn, που ήταν αποτέλεσμα διαπραγμάτευσης, για την ανάληψη των υποχρεώσεων από καταθέσεις της Spkef. Η Αρχή δεν θεωρεί ότι η ενίσχυση αυτή έχει μεγάλη σημασία για την εκτίμηση του καταμερισμού των επιβαρύνσεων. Εντούτοις, η πρόσθετη αξία επωνυμίας και το μερίδιο αγοράς που απέκτησε την Landsbankinn μέσω της πράξης αυτής είχε σημαντικότερο αντίκτυπο στην εκτίμηση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού κατωτέρω.

⁽⁵⁹⁾ Κατευθυντήριες γραμμές για τη χρηματοπιστωτική κρίση 2012 που εξέδωσε η Αρχή στις 14.12.2011, στο κεφάλαιο VII: Προσωρινοί κανόνες όσον αφορά τη χρηματοπιστωτική κρίση. Διαθέσιμο στον ιστότοπο της Αρχής: <http://www.efasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII—Financial-Crisis-Guidelines-2012.pdf> Η έμφαση είναι της σύνταξης.

- (217) Τέλος, όσον αφορά την εγγύηση των καταθέσεων, η Αρχή έχει ήδη αναφέρει στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας ότι, λόγω των έκτακτων περιστάσεων εκείνης της περιόδου, θα μπορούσε να συνιστά αναλογικό μέσο για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ισλανδία. Είναι, ωστόσο, προφανές ότι η ενίσχυση αυτή δεν είναι δυνατό να εγκρίνεται επ' αόριστον.
- (218) Συνεπώς, για να θεωρηθεί ότι η εν λόγω κρατική ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, η Αρχή πιστεύει ότι πρέπει να τερματιστεί το συντομότερο δυνατό. Η Αρχή χαιρετίζει, συνεπώς, την πρόθεση των ισλανδικών αρχών να θεσπίσουν διαφορετικό σύστημα εγγύησης των καταθέσεων, που επί του παρόντος προβλέπεται ότι θα θεσπιστεί πριν την άρση του ελέγχου κεφαλαίων, δηλαδή μέχρι τα τέλη του 2013.
- (219) Για να αντιμετωπιστούν οι καθυστερήσεις στην άρση των ελέγχων των κεφαλαίων και για να είναι συνεπής με την άποψή της ότι μια βιώσιμη τράπεζα θα πρέπει να είναι σε θέση να ανταγωνίζεται στην αγορά χωρίς την προστασία μιας τέτοιας καθολικής εγγύησης των καταθέσεων, η Αρχή θα επιτρέψει την εγγύηση των καταθέσεων μέχρι το τέλος του 2014⁽⁶⁰⁾. Μετά από εκείνη τη χρονική στιγμή, η προστασία των καταθέσεων θα πρέπει να διέπεται αποκλειστικά από την εφαρμοστέα νομοθεσία του ΕΟΧ σχετικά με τις εγγυήσεις των καταθέσεων.
- (220) Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, η Αρχή συμπεραίνει ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Landsbankinn εξασφαλίζει ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο και ότι ο δικαιούχος, οι μέτοχοι και οι ομολογιούχοι της προκατόχου τράπεζας έχουν συμμετάσχει σε σημαντικό βαθμό στον καταμερισμό του χρέους. Η ενίσχυση αναδιάρθρωσης είναι συνεπώς σύμφωνη με το τμήμα 3 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης.

3.4. Περιορισμός των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού

- (221) Στις παραγράφους 29-32 του τμήματος 4 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης προβλέπονται τα ακόλουθα:

«Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα παραμένει πρωταρχικός στόχος των ενισχύσεων προς τον χρηματοπιστωτικό τομέα σε μια περίοδο συστημικής κρίσης, αλλά η διασφάλιση της συστημικής σταθερότητας βραχυπρόθεσμα δεν πρέπει να προκαλεί μακροπρόθεσμες ζημιές όσον αφορά τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού και τις ανταγωνιστικές αγορές. Σε αυτό το πλαίσιο, τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκαλούν οι κρατικές ενισχύσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο [...]. Τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού πρέπει να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένα για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων που εντοπίζονται σε αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται η δικαιούχος τράπεζα, αφού αποκατασταθεί η βιωσιμότητά της μετά την αναδιάρθρωση, τηρώντας παράλληλα μια κοινή πολιτική και κοινές αρχές. Η Αρχή λαμβάνει ως σημείο εκκίνησης για την αξιολόγηση της ανάγκης θέσπισης τέτοιων μέτρων, το μέγεθος, την κλίμακα και την έκταση των δραστηριοτήτων τις οποίες αναμένεται να ασκήσει η οικεία τράπεζα μετά την εφαρμογή ενός αξιόπιστου σχεδίου αναδιάρθρωσης, όπως προβλέπεται στην ενότητα 3 το παρόντος κεφαλαίου. [...] Η φύση και η μορφή των μέτρων αυτών θα εξαρτηθεί από δύο κριτήρια: πρώτον, από το ύψος της ενίσχυσης και τους όρους και τις συνθήκες υπό τις οποίες χορηγήθηκε και, δεύτερον, από τα χαρακτηριστικά της αγοράς ή των αγορών στις οποίες θα δραστηριοποιηθεί η δικαιούχος τράπεζα.

Όσον αφορά το πρώτο κριτήριο, τα μέτρα που περιορίζουν τις στρεβλώσεις ποικίλλουν σημαντικά ανάλογα με το ύψος της ενίσχυσης καθώς και τον βαθμό καταμερισμού των επιβαρύνσεων και το ύψος της αντιστάθμισης. Σε γενικές γραμμές, όσο υψηλότερος είναι ο βαθμός καταμερισμού των επιβαρύνσεων και μεγαλύτερη η ίδια συμμετοχή, τόσο πιο περιορισμένες είναι οι αρνητικές συνέπειες που προκύπτουν από τον ηθικό κίνδυνο.

Αναφορικά με το δεύτερο κριτήριο, η Αρχή θα αναλύσει τα πιθανά αποτελέσματα της ενίσχυσης στις αγορές στις οποίες θα δραστηριοποιείται η δικαιούχος τράπεζα μετά την αναδιάρθρωση. Καταρχήν, θα εξετάζεται το μέγεθος και η σχετική σπουδαιότητα της τράπεζας στην αγορά ή τις αγορές της, όταν αποκατασταθεί η βιωσιμότητά της. Ο σχεδιασμός των μέτρων θα προσαρμόζεται στα χαρακτηριστικά της αγοράς, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η διαφύλαξη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. [...] Τα μέτρα που περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού δεν πρέπει να αποτελούν απειλή για τις προοπτικές αποκατάστασης της βιωσιμότητας της τράπεζας».

- (222) Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το μέγεθος της ενίσχυσης, ιδίως σε σχετικούς όρους, και τα χαρακτηριστικά της αγοράς έχουν καθοριστική σημασία για την εκτίμηση της Αρχής ως προς την καταλληλότητα των μέτρων για να περιορίσουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Ταυτόχρονα, είναι προφανές ότι τα εν λόγω μέτρα δεν πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του δικαιούχου της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης και τα προβλήματα του ανταγωνισμού πρέπει να αντιμετωπίζονται σε συνάρτηση με τον πρωταρχικό στόχο της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην παρούσα κρίση.

⁽⁶⁰⁾ Στα τέλη του 2014, θα λήξουν οι περίοδοι αναδιάρθρωσης όλων των ισλανδικών τραπεζών για τις οποίες έχει κινηθεί διαδικασία επίσημης έρευνας.

- (223) Με βάση το ανωτέρω νομικό πλαίσιο, η Αρχή θα παραθέσει στη συνέχεια τις παραμέτρους που κρίνει καθοριστικές για την εκτίμησή της των μέτρων που περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.
- (224) Πρώτον και κατά κύριο λόγο, η Αρχή θεωρεί ότι, δεδομένης της ιδιαίτερης κατάστασης στις ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές επιβάλλεται προσεκτική εκτίμηση των συνθηκών της αγοράς και του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος. Τα μέτρα που περιορίζουν τη νόθευση του ανταγωνισμού θα πρέπει να αντανακλούν την τρέχουσα δυσχερή συγκυρία, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού περιορίζονται στο ελάχιστο τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και σε μακροπρόθεσμη προοπτική.
- (225) Δεύτερον, όπως αναφέρεται ανωτέρω, στο τμήμα για τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων, έχει εξεταστεί η μεγαλύτερη δυνατή συνεισφορά των παλαιών ιδιοκτητών της Landsbanki και, σε κάποιο βαθμό, των πιστωτών της Landsbanki. Κατά συνέπεια, έχει περιοριστεί η ανάγκη λήψης πρόσθετων μέτρων ως προς τον ανταγωνισμό.
- (226) Τρίτον, όσον αφορά τα χαρακτηριστικά της σχετικής αγοράς, όπως περιγράφονται ανωτέρω, η κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ισλανδία και οι συνακόλουθες παρεμβάσεις των ισλανδικών αρχών είχαν ως αποτέλεσμα τον υψηλότερο βαθμό συγκέντρωσης των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στην ισλανδική αγορά και συνέβαλαν στην ουσιαστική αύξηση του μεριδίου αγοράς των τριών μεγαλύτερων τραπεζών, Íslandsbanki, Arion Bank and Landsbankinn. Πέραν αυτών, εξακολουθούν να υφίστανται μόνον ελάχιστοι άλλοι μικροί συντελεστές της αγοράς, και η προοπτική άμεσης εισόδου νέου φορέα είναι περιορισμένη εξαιτίας των φραγμών εισόδου που έχουν ήδη αναφερθεί και εξαιτίας του μικρού μεγέθους της αγοράς και, κυρίως, εξαιτίας των εφαρμοζόμενων ελέγχων των κεφαλαίων. Η Landsbankinn κατέχει πολύ σημαντική θέση σε αυτή την υψηλού βαθμού συγκέντρωσης αγορά, έχοντας μερίδιο αγοράς 30 % ή και υψηλότερο στα σημαντικότερα από οικονομική άποψη τμήματα της αγοράς. Είναι η μεγαλύτερη ισλανδική τράπεζα από άποψη ισολογισμού.
- (227) Τέταρτον, η κρίση δημιούργησε ορισμένα πολύ ειδικά προβλήματα, όπως ο υπέρμετρα υψηλός βαθμός άμεσης και έμμεσης ιδιοκτησίας των μεγάλων τραπεζών στην πραγματική οικονομία και η εμφάνιση ενός εκ των πραγμάτων μονοπωλίου τραπεζικών υπηρεσιών ΤΠ (RB) που κατά πλειοψηφία ανήκει στις τρεις μεγαλύτερες τράπεζες.
- (228) Πέμπτον, το σχετικό μέγεθος της ενίσχυσης που εισέπραξε η Landsbankinn είναι σημαντικό. Επ' αυτού, η Αρχή επισημαίνει ότι, αρχικά, το συνολικό κεφάλαιο της τράπεζας χορηγήθηκε από το κράτος. Επιπλέον, η τράπεζα ωφελήθηκε από ένα σύνολο μέτρων ενίσχυσης, την πράξη Spkef και την εγγύηση των καταθέσεων. Ακόμη, η SpSV έλαβε ενίσχυση πριν εξαγοραστεί από τη Landsbankinn. Παράλληλα, η Landsbankinn εξακολουθεί να είναι μια μικρή τράπεζα, τουλάχιστον με βάση τα διεθνή πρότυπα.
- (229) Έκτον, η εξαγορά της Spkef και της SpSV από την τράπεζα επιβάλλει τη λήψη πρόσθετων μέτρων για τον ανταγωνισμό. Στην απόφαση για την SpSV, η Αρχή τόνισε ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Landsbankinn πρέπει να περιλαμβάνει τέτοια μέτρα.
- (230) Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η Αρχή επισημαίνει ότι έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν ορισμένα μέτρα για να περιοριστούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού τις οποίες προκάλεσε η χορηγηθείσα στην Landsbankinn κρατική ενίσχυση.
- (i) Μέτρα και εξελίξεις του κανονιστικού πλαισίου που έχουν λάβει ή έχουν δεσμευθεί να λάβουν οι ισλανδικές αρχές
- (231) Η ισλανδική κυβέρνηση έχει αναλάβει δύο ειδικές δεσμεύσεις (βλέπε παράρτημα) οι οποίες, κατά την άποψη της Αρχής, μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία ενός κανονιστικού πλαισίου που ευνοεί τον ανταγωνισμό στις χρηματοπιστωτικές αγορές:

- (232) Πρώτον, με τον διορισμό ομάδας εργασίας η οποία θα επανεξετάσει τον νόμο αριθ. 36/1978 για τα τέλη χαρτοσήμου και εξετάζοντας ιδίως το ενδεχόμενο κατάργησης των τελών χαρτοσήμου για ομόλογα που εκδίδουν ιδιώτες κατά τη μεταβίβαση μεταξύ πιστωτών (π.χ. όταν ιδιώτες μεταφέρουν τα δάνειά τους από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε άλλο). Η Αρχή θεωρεί ότι η ισχύουσα νομοθεσία, η οποία μεταξύ άλλων υποχρεώνει τους πελάτες να καταβάλλουν τέλη χαρτοσήμου επί του ποσού του αντίστοιχου ομολόγου ⁽⁶¹⁾ κατά την αλλαγή δανειοδότη, ενδέχεται να παρεμποδίζει τον ανταγωνισμό, διότι μπορεί να εγκλωβίζει πελάτες σε υφιστάμενες συμβάσεις δανείων μεγάλης διάρκειας. Συνεπώς, η Αρχή χαίρει της δέσμευσης για επανεξέταση αυτού του νόμου.
- (233) Δεύτερον, η Αρχή επισημαίνει ότι, με βάση ψήφισμα του ισλανδικού κοινοβουλίου της 21ης Μαρτίου 2012, η κυβέρνηση θα συγκροτήσει επιτροπή με εντολή να επανεξετάσει το σύστημα προστασίας του καταναλωτή στη χρηματοπιστωτική αγορά. Αυτό θα περιλαμβάνει ειδική εντολή για την επανεξέταση της διευκόλυνσης της αλλαγής δανειοδότη και μείωσης των εξόδων μεταφοράς και τη στενή συνεργασία της επιτροπής με την ισλανδική αρχή ανταγωνισμού (την ICA) σε σχέση με το τελευταίο ζήτημα. Η επιτροπή θα υποβάλει την έκθεσή της το αργότερο έως τις 15 Ιανουαρίου 2013. Μια τέτοια ακριβέστερη εκτίμηση θα ήταν προς όφελος του ανταγωνισμού μακροπρόθεσμα. Στο μεταξύ, η ειδική δέσμευση της Landsbankinn που εξετάζεται στη συνέχεια θα πρέπει να συμβάλει στη διευκόλυνση της αλλαγής δανειοδότη και, ως εκ τούτου, στην αύξηση του ανταγωνισμού.
- (234) Η Αρχή χαίρει τον διακανονισμό στον οποίο κατέληξαν για το ζήτημα αυτό η ICA και οι ιδιοκτήτες της RB, περιλαμβανομένων των τριών μεγαλύτερων τραπεζών. Αυτό αποσκοπεί στο να εξασφαλιστεί η χωρίς διακρίσεις πρόσβαση σε βασική υποδομή ΤΠ και με λογικό κόστος για τους μικρούς ανταγωνιστές και νέους φορείς που θα εισέλθουν ενδεχομένως στην αγορά. Η Αρχή θεωρεί ότι αυτός ο διακανονισμός καθιστά με ικανοποιητικό τρόπο τις ανησυχίες της, που διατυπώθηκαν, μεταξύ άλλων και στη δεύτερη απόφαση Byr ⁽⁶²⁾. Συνεπώς, δεν είναι πλέον αναγκαίο να εξετάσει η Αρχή διεξοδικότερα αυτό το ζήτημα στην παρούσα απόφαση.
- (235) Τέλος, η Αρχή σημειώνει τις τροποποιήσεις του κανονιστικού πλαισίου που έχουν επέλθει από το 2008, όπως εξετάζονται στο παράρτημα. Όσον αφορά τα προβλήματα ανταγωνισμού, ιδιαίτερη σημασία ως προς αυτό έχει η εισαγωγή του άρθρου 22 στον νόμο αριθ. 161/2002 για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Περιλαμβάνει διατάξεις που περιορίζουν τη συμμετοχή χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο των αδειών λειτουργίας τους. Σύμφωνα με αυτή τη νέα διάταξη, οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να ασκούνται μόνο σε προσωρινή βάση και για τον σκοπό της σύναψης πράξεων ή της αναδιοργάνωσης των δραστηριοτήτων των πελατών. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να υποβληθεί στην FME αιτιολογημένη κοινοποίηση και έχουν οριστεί προθεσμίες στις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις να ολοκληρώσουν την αναδιοργάνωση των πελατών τους και να εκποιήσουν περιουσιακά στοιχεία που έχουν περιέλθει στην ιδιοκτησία τους.
- (236) Η Αρχή θεωρεί αυτή την αλλαγή ως την κατάλληλη κανονιστική αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος της δυσανάλογα μεγάλων περιουσιακών στοιχείων που έχουν στην ιδιοκτησία τους χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί στην πραγματική οικονομία. Η διάταξη αυτή φαίνεται ότι τουλάχιστον αποτρέπει αυτή την κατάσταση, η οποία είναι άμεσο αποτέλεσμα μετοχοποίησης χρεών και αποκτά μόνιμο χαρακτήρα.

(ii) Ειδικά μέτρα για τη Landsbankinn

- (237) Η Αρχή τονίζει ότι η παρουσία και το μέγεθος της Landsbankinn στην αγορά αντιπροσωπεύουν μόλις ένα κλάσμα της παρουσίας και του μεγέθους της Landsbanki, εφόσον τα στοιχεία ενεργητικού της έχουν συνολικά απομειωθεί κατά 75 %, όπως αναφέρεται ανωτέρω. Σε αντίθεση με τη Landsbanki, η Landsbankinn δραστηριοποιείται μόνο στην ισλανδική αγορά. Παρόλο που η απομείωση αυτή είναι κατά κύριο λόγο αποτέλεσμα της εκκαθάρισης των διεθνών δραστηριοτήτων της Landsbanki, η Αρχή θεωρεί ότι η διαδικασία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, διότι αυτό που οδήγησε στην κατάρρευση της τράπεζας και προκάλεσε στρεβλώσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές του EOX στο παρελθόν ήταν κυρίως η ριψοκίνδυνη στρατηγική της Landsbankinn στο εξωτερικό ⁽⁶³⁾.

⁽⁶¹⁾ Το τέλος χαρτοσήμου διαφέρει ανάλογα με τον τύπο του εκάστοτε νομικού εγγράφου, αλλά συνήθως είναι 15 ISK για κάθε 1000 ISK (δηλαδή περίπου 1,5 %) επί του ποσού των τοκοφόρων ομολόγων που είναι διασφαλισμένα με υποθήκη ή άλλο τίτλο.

⁽⁶²⁾ Απόφαση αριθ. 325/11/COL της 19.10.2011.

⁽⁶³⁾ Ενδεικτικά, βλέπε απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση SA.28264, Ενίσχυση αναδιάρθρωσης στην Hypo Real Estate, στην οποία η Επιτροπή αποδέχθηκε τον διαχωρισμό ενός μεγάλου μέρους των δραστηριοτήτων της Hypo Real Estate στην αλλοδαπή ως μέτρο για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού για τη διάδοχο της τράπεζας PBB.

- (238) Επιπλέον, η Αρχή χαιρτζίζει τις δεσμεύσεις της Landsbankinn (βλέπε παράρτημα) να μειώσει περαιτέρω την παρουσία της στην εγχώρια αγορά μέσω εκποίησης [...] που αφορά [...]. Ακόμη, η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι η Landsbankinn έχει δεσμευτεί να κλείσει [...] υποκαταστήματα κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Βάσει του τελικού σχεδίου αναδιάρθρωσης και υπενθυμίζοντας ότι η Landsbankinn είναι μια μικρή τράπεζα με βάση τα πρότυπα του ΕΟΧ, η Αρχή συμφωνεί με τη Landsbankinn ότι η λήψη πρόσθετων διαρθρωτικών μέτρων θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τις προοπτικές της μακροπρόθεσμης αποκατάστασης της βιωσιμότητας της τράπεζας ⁽⁶⁴⁾.
- (239) Η Αρχή λαμβάνει υπόψη τις δεσμεύσεις της Landsbankinn ότι δεν θα εξαγοράσει χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς έως τις 15 Δεκεμβρίου 2014, εκτός εάν λάβει προηγουμένως την έγκριση της Αρχής. Αυτό σημαίνει ότι μπορούν να αποτραπούν περαιτέρω συγχωνεύσεις της ισλανδικής χρηματοπιστωτικής αγοράς μέσω εξαγορών από τη Landsbankinn. Η δέσμευση αυτή εξασφαλίζει επίσης ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε στη Landsbankinn χρησιμοποιείται για την αποκατάσταση της βιωσιμότητάς της και όχι για την εδραίωση και περαιτέρω επέκταση της παρουσίας της στην αγορά της Ισλανδίας. Το ίδιο ισχύει και για τη δέσμευση της Landsbankinn να μην επιβάλει, έως τις 15 Οκτωβρίου 2014, συμβατικές ρήτρες ούτε να εισαγάγει νέες συμβατικές ρήτρες που θέτουν ειδικούς όρους να συνδέονται τα επιτόκια με τη διατήρηση ενός ελάχιστου επιπέδου συναλλαγών με την τράπεζα, καθώς και για τη δέσμευση να μην επικαλείται τη συμμετοχή του κράτους ως πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτημάτων για το μάρκετινγκ των υπηρεσιών της.
- (240) Όπως περιγράφεται ανωτέρω, η ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά αντιπροσωπεύει σήμερα ένα δύσκολο περιβάλλον λειτουργίας για κάθε τράπεζα. Η Αρχή, συνεπώς, χαιρτζίζει τις δεσμεύσεις που ανέλαβε η Landsbankinn σε σχέση με τη διευκόλυνση της αλλαγής τράπεζας και την παροχή βασικών υπηρεσιών επεξεργασίας πληρωμών. Η Αρχή έχει την άποψη ότι τα μέτρα αυτά, σε συνδυασμό με την προαναφερθείσα συμφωνία μεταξύ των τριών μεγαλύτερων τραπεζών και της ICA σχετικά με την RB, εξασφαλίζει ότι μικρότεροι συντελεστές της αγοράς μπορούν να έχουν πρόσβαση στην απολύτως αναγκαία υποδομή και τις υπηρεσίες σε λογικές τιμές, χωρίς να μπορούν οι μεγαλύτεροι συντελεστές να αποκλείσουν την πρόσβασή τους. Η Αρχή πιστεύει ότι αυτό θα περιορίσει τους φραγμούς εισόδου στην αγορά για μελλοντικούς (δυναμικούς) συντελεστές της αγοράς και θα μπορούσε να επιτρέψει σε υφιστάμενες μικρότερες επιχειρήσεις να αυξήσουν τα μερίδια αγοράς τους, εάν είναι σε θέση να προσφέρουν υπηρεσίες καλύτερες σε σχέση με τους μεγαλύτερους ανταγωνιστές τους. Ακόμη, όλα τα μέτρα που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της αλλαγής τράπεζας θα συμβάλουν στην αύξηση του ανταγωνισμού ανάμεσα στους υφιστάμενους μεγάλους συντελεστές και θα μπορούσαν να συμβάλουν στην πρόληψη ή την εξάλειψη μιας κατάστασης δυνητικής συλλογικής δεσπόζουσας θέσης στην αγορά.
- (241) Τέλος, η Landsbankinn αναλαμβάνει τη δέσμευση να πωλήσει, το συντομότερο δυνατό, συμμετοχές σε εταιρείες εκμετάλλευσης οι οποίες έχουν εξαγοραστεί λόγω της αναδιάρθρωσης, βλέπε άρθρο 22 του νόμου περί χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών αριθ. 161/2002. Δεσμεύεται να ακολουθήσει τη διαδικασία και τις προθεσμίες που ορίζονται στην εν λόγω διάταξη και να διατηρεί επίκαιρες πληροφορίες στον ιστότοπό της (ή στον ιστότοπο μιας θυγατρικής) σχετικά με τις θυγατρικές και τις συμμετοχές που κατέχονται προς πώληση. Επιπλέον, η Landsbankinn έχει δεσμευτεί να πωλήσει [...] εντός συγκεκριμένων προθεσμιών κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης.
- (242) Η Αρχή χαιρτζίζει τη γενική δέσμευση της Landsbankinn να εκποιήσει το συντομότερο δυνατό όλες τις εταιρείες και τις συμμετοχές που δεν συνδέονται με τη βασική δραστηριότητά της. Αυτό δεν θα αντιμετωπίσει μόνο τα δυνητικά προβλήματα ανταγωνισμού που θα μπορούσαν να προκύψουν από τη δεσπόζουσα θέση μιας επιχείρησης στην ισλανδική πραγματική οικονομία, αλλά θα αποτρέψουν το να τεθεί σε κίνδυνο η βιωσιμότητα της τράπεζας.
- (243) Αυτό εφιστά την προσοχή των ισλανδικών αρχών και της Landsbankinn στο γεγονός ότι, λόγω των δεσμεύσεων, η παραβίαση της εθνικής νομοθεσίας θα μπορούσε να έχει επίσης ως αποτέλεσμα κατάχρηση ενίσχυσης. Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί ότι με την υποχρέωση διάθεσης πληροφοριών σχετικά με προβλεπόμενες εκποιήσεις και πωλήσεις στον ιστότοπό της, εισάγεται μεγαλύτερη διαφάνεια σχετικά με το υφιστάμενο ιδιοκτησιακό καθεστώς στην ισλανδική οικονομία. Αυτό αποκαθιστά, τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, αυτό το ιδιαίτερο πρόβλημα του ανταγωνισμού που χαρακτηρίζει σήμερα τις αγορές της Ισλανδίας.
- (244) Με βάση τα ανωτέρω, η Αρχή θεωρεί ότι τα ανωτέρω μέτρα αντιμετωπίζουν τα βασικά ζητήματα του ανταγωνισμού που έχει εντοπίσει η Αρχή σε συνεργασία με την ICA. Λαμβάνοντας υπόψη τον επιτακτικό στόχο της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι αναληφθείσες δεσμεύσεις περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού σε ικανοποιητικό βαθμό. Συνεπώς, η ενίσχυση αναδιάρθρωσης είναι σύμφωνη με το τμήμα 4 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης.

⁽⁶⁴⁾ Για τους ίδιους λόγους η Αρχή αποδέχεται ότι οι εκποιήσεις υπόκεινται στον όρο ότι [...].

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

(245) Με βάση την ανωτέρω εκτίμηση και το σχέδιο αναδιάρθρωσης που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές για τη Landbankinn, αίρονται οι αμφιβολίες που διατύπωσε η Αρχή στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας όσον αφορά τον χαρακτήρα και το συμβιβασίμο των μέτρων ενίσχυσης της Landbankinn. Επιπλέον, η Αρχή δεν εγείρει αντιρρήσεις για την πράξη Spkef και εγκρίνει την ενίσχυση την οποία έχει εισπράξει η SpSv. Ως εκ τούτου, η Αρχή εγκρίνει τα μέτρα ενίσχυσης ως ενίσχυση αναδιάρθρωσης συμβιβάσιμη με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ κατ' εφαρμογή του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ, με την επιφύλαξη ότι η Ισλανδία και η Landsbankinn θα τηρήσουν τις δεσμεύσεις που παρατίθενται στο παράρτημα.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το αρχικό λειτουργικό κεφάλαιο και η τελική ανακεφαλαιοποίηση από το κράτος της Landsbankinn, καθώς και η πράξη Spkef και η εγγύηση των καταθέσεων συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ.

Άρθρο 2

Τα μέτρα που απαριθμούνται στο άρθρο 1 συνιστούν παράνομη κρατική ενίσχυση από τις ημερομηνίες που τέθηκαν σε εφαρμογή έως την ημερομηνία της παρούσας απόφασης, λόγω μη συμμόρφωσης των ισλανδικών αρχών με την υποχρέωση να κοινοποιήσουν στην Αρχή την ενίσχυση πριν αυτή τεθεί σε εφαρμογή, σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 του μέρους 1 του πρωτοκόλλου 3.

Άρθρο 3

Τα μέτρα που απαριθμούνται στο άρθρο 1 καθώς και τα μέτρα για την SpSv που περιγράφονται στις αποφάσεις για τα ταμειωτήρια είναι συμβιβάσιμα με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ κατ' εφαρμογήν του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ, υπό την προϋπόθεση ότι θα τηρηθούν οι δεσμεύσεις που παρατίθενται στο παράρτημα. Η έγκριση της εγγύησης των καταθέσεων περιορίζεται έως το τέλος του 2014.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Δημοκρατία της Ισλανδίας.

Άρθρο 5

Το κείμενο της παρούσας απόφασης στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό.

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 2012.

Για την Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ

Oda Helen SLETNES

Πρόεδρος

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON

Μέλος της Αρχής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΙΣΛΑΝΔΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι ισλανδικές αρχές έχουν αναλάβει δύο δεσμεύσεις που αναλύονται κατωτέρω:

Τροποποίηση του τέλους χαρτοσήμου για τον αποκλεισμό κρατικής ενίσχυσης και μείωση του κόστους αλλαγής τράπεζας

Το Υπουργείο Οικονομίας θα συγκροτήσει ομάδα εργασίας με εντολή να επανεξετάσει τον νόμο αριθ. 36/1978 για το τέλος χαρτοσήμου. Η ομάδα εργασίας θα υποβάλει έκθεση στο Υπουργείο Οικονομίας έως τον Οκτώβριο του 2012 μαζί με σχετικό νομοσχέδιο. Η ομάδα εργασίας θα έχει ως αποστολή να εξετάσει κυρίως την κατάργηση των τελών χαρτοσήμου για ομόλογα που εκδίδονται από ιδιώτες κατά τη μεταβίβαση μεταξύ πιστωτών (δηλαδή όταν ιδιώτες μεταφέρουν τα δάνειά τους από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε άλλο). Η ομάδα θα εξετάσει ακόμη τις δυνατότητες να τροποποιηθεί η διάταξη για το τέλος χαρτοσήμου με στόχο την απλούστευση των διαδικασιών και την προάσπιση του ανταγωνισμού.

Μέτρα για τη διευκόλυνση της αλλαγής πιστωτικού ιδρύματος και τη μείωση του κόστους αλλαγής

Σύμφωνα με ψήφισμα που ενέκρινε το ισλανδικό κοινοβούλιο στις 21 Μαρτίου 2012, η κυβέρνηση θα συγκροτήσει επιτροπή με εντολή να επανεξετάσει τα ζητήματα προστασίας του καταναλωτή στη χρηματοπιστωτική αγορά και να υποβάλει προτάσεις για τους τρόπους ενίσχυσης της θέσης των φυσικών προσώπων και των νοικοκυριών έναντι των πιστωτικών ιδρυμάτων. Κατά τον διορισμό της επιτροπής θα δοθεί ειδική εντολή για την επανεξέταση του τρόπου διευκόλυνσης της αλλαγής και της μείωσης του κόστους αλλαγής πιστωτικού ιδρύματος και τη στενή συνεργασία της επιτροπής με την ICA για το εν λόγω ζήτημα. Η επιτροπή θα υποβάλει την έκθεσή της το αργότερο έως τις 15 Ιανουαρίου 2013.

Επιπλέον, οι ισλανδικές αρχές έχουν εγκρίνει τις ακόλουθες δεσμεύσεις της Landsbankinn:

Περιορισμός των εξαγορών

Η Landsbankinn δεσμεύεται να μην εξαγοράσει χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς έως τις 15 Δεκεμβρίου 2014. Παρά την εν λόγω δέσμευση, η Landsbankinn μπορεί, αφού λάβει την έγκριση της Αρχής, να αγοράσει χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, ιδίως εάν αυτό είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Εκποίηση [...] και κλείσιμο υποκαταστημάτων

Η Landsbankinn δεσμεύεται να εκποιήσει τη συμμετοχή της στην [...] πριν την [ημερομηνία]. [...]

Επιπλέον, η Landsbankinn δεσμεύεται να κλείσει [...] υποκαταστήματά της [ημερομηνία].

Εκποίηση μετοχών σε εταιρείες υπό αναδιάρθρωση

Η Landsbankinn αναλαμβάνει τη δέσμευση να πωλήσει, το συντομότερο δυνατό, συμμετοχές σε εταιρείες εκμετάλλευσης οι οποίες έχουν εξαγοραστεί λόγω της αναδιάρθρωσης, βλ. άρθρο 22 του νόμου περί χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών αριθ. 161/2002. Επιπλέον, η τράπεζα δεσμεύεται να ακολουθήσει τη διαδικασία και τις προθεσμίες που ορίζονται στην προαναφερθείσα νομική διάταξη. Τέλος, η τράπεζα θα διατηρεί επικαιροποιημένες πληροφορίες στον ιστότοπό της (ή τον ιστότοπο θυγατρικής εταιρείας) σχετικά με τη διάθεση προς πώληση παρόμοιων συμμετοχών.

Συγκεκριμένα, η Landsbankinn δεσμεύεται να διαθέσει προς πώληση τις συμμετοχές της στις ακόλουθες εταιρείες, υπό την προϋπόθεση ότι οι εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοοικονομικής τους κατάστασης, οι πράξεις και οι μελλοντικές προοπτικές δεν θα υπόκεινται σε σημαντικό νομικό κίνδυνο/κίνδυνο διαφορών ή συγκρίσιμες αβεβαιότητες.

[...]

Μέτρα προς όφελος νέων και μικρών ανταγωνιστών

Η Landsbankinn δεσμεύεται να θέσει σε εφαρμογή τα ακόλουθα μέτρα προς όφελος νέων και μικρών ανταγωνιστών:

- Έως τα τέλη του 2014, η Landsbankinn δεν θα επιβάλει συμβατικές ρήτρες, ούτε θα εισαγάγει νέες συμβατικές ρήτρες σχετικά με τα επιτόκια ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων σε ιδιώτες, οι οποίες εξαρτούν ειδικούς όρους για τα επιτόκια από τη διατήρηση ενός ελάχιστου επιπέδου συναλλαγών με την τράπεζα.
- Η Landsbankinn θα παρέχει εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες στον ιστότοπο της τράπεζας σχετικά με τη διαδικασία μεταφοράς τραπεζικών υπηρεσιών σε άλλον χρηματοπιστωτικό οργανισμό. Επιπλέον, ο ιστότοπος θα παρέχει εύκολη πρόσβαση στα αναγκαία έγγραφα σχετικά με την αλλαγή χρηματοπιστωτικού οργανισμού. Οι ίδιες πληροφορίες και έντυπα μεταφοράς θα είναι διαθέσιμα στα υποκαταστήματα της τράπεζας.
- Η Landsbankinn θα εκτελεί όλες τις αιτήσεις μεταφοράς τραπεζικών υπηρεσιών σε σύντομο χρόνο.

- δ) Η Landsbankinn δεν θα επικαλείται τη συμμετοχή του κράτους ως πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για λόγους μάρκετινγκ.
- ε) Όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμες ανταγωνιστικές προσφορές υπηρεσιών, η Landsbankinn θα παρέχει με προθυμία τις ακόλουθες υπηρεσίες σε τιμή η οποία θα βασίζεται στο κόστος συν ένα εύλογο περιθώριο κέρδους:
- i) Υπηρεσίες διεκπεραίωσης πληρωμών σε ISK.
  - ii) Υπηρεσίες διεκπεραίωσης πληρωμών σε συνάλλαγμα.
  - iii) Διανομή τραπεζογραμματίων και κερμάτων.

2. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΛΑΝΔΙΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Οι ισλανδικές αρχές έχουν υποβάλει την ακόλουθη ανασκόπηση των τροποποιήσεων που επήλθαν στη νομοθεσία η οποία ίσχυε το φθινόπωρο του 2008:

- Έχουν αυξηθεί οι αρμοδιότητες της FME (της ισλανδικής εποπτικής αρχής των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών) να παρεμβαίνει (να αναλαμβάνει εξουσίες συνελεύσεων των μετόχων και τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων, βλέπε νομοθετικές ρυθμίσεις έκτακτης ανάγκης)· έχουν ανατεθεί στην FME εκτεταμένες εποπτικές αρμοδιότητες· έχουν εκδοθεί πρόσθετες διατάξεις που επιτρέπουν στην FME να αξιολογεί τις δραστηριότητες ή τη συμπεριφορά μεμονωμένων εποπτευόμενων μερών. Αυτές περιλαμβάνουν τόσο τις εξουσιοδοτήσεις για λήψη αποφάσεων, όπως αποφάσεις για το κλείσιμο χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή τον τερματισμό ειδικών δραστηριοτήτων χωρίς ανάκληση των αδειών λειτουργίας, καθώς και αναλυτικότερο ορισμό των εννοιών την ερμηνεία των οποίων έχουν αμφισβητήσει η FME και εποπτευόμενες οντότητες ή δευτεροβάθμια δικαιοδοτικά όργανα.
- Οι κανόνες σχετικά με ατομικές μεγάλες εκθέσεις έχουν διευκρινισθεί και εξειδικευθεί διεξοδικότερα· έχουν αυξηθεί τόσο ο ρόλος όσο και η ευθύνη του τμήματος διαχείρισης κινδύνου και έχει εξουσιοδοτηθεί η FME να παρέχει υψηλότερο καθεστώς διαχείρισης κινδύνου στην οργάνωση των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων· έχουν θεσπιστεί αυστηρότερες διατάξεις για την εκτέλεση δοκιμών προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.
- Έχουν θεσπιστεί διατάξεις για την τήρηση ειδικού μητρώου μεγάλων δανειοληπτών, με στόχο την εξασφάλιση καλύτερης εποπτείας των μεγάλων, ατομικών εκθέσεων σε δύο ή περισσότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Το μητρώο είναι σημαντικό για τη σύνδεση των εκθέσεων και την εκτίμηση της συστημικής επίπτωσης τους, εάν ανακύψουν δυσκολίες στις δραστηριότητες των δανειοληπτών. Οντότητες που δεν υπόκεινται στην εποπτεία της FME, αλλά οι οποίες είναι καταγεγραμμένες στα μητρώα των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, πρέπει να παρέχουν στην FME πληροφορίες για όλες τις υποχρεώσεις τους. Η FME μπορεί να απαγορεύσει την παροχή υπηρεσιών στα εν λόγω μέρη, σε περίπτωση που αρνηθούν να παράσχουν τις αιτούμενες πληροφορίες.
- Έχουν ενισχυθεί οι διατάξεις σχετικά με τις ασφαλείς επιχειρηματικές πρακτικές και έχει θεσπιστεί νομοθετικά η ύπαρξη επιτροπής καταγγελιών για συναλλαγές με χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις· πρέπει να δημοσιοποιούνται αναλυτικές πληροφορίες για όλους τους κύριους ιδιοκτήτες χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων.
- Έχουν συντημηθεί τα χρονικά όρια που επιτρέπουν στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες να διαθέσουν περιουσιακά στοιχεία που έχουν περιέλθει στην ιδιοκτησία τους.
- Έχουν καταστεί αυστηρότερες και ορισθεί αναλυτικότερα οι διατάξεις για την κατοχή ιδίων μετοχών χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Οι συμμετοχές σε θυγατρικές θεωρούνται πλέον ίδιες συμμετοχές, όπως είναι οι συμβάσεις εκτός ισολογισμού που αφορούν ίδιες μετοχές.
- Έχει απαγορευθεί στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες να επεκτείνουν πιστώσεις έναντι ενεχύρου των ιδίων μετοχών τους ή να εγγυώνται πιστοποιητικά κεφαλαίου.
- Η FME πρόκειται να θεσπίσει κανόνες σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των δανείων που εξασφαλίζονται με την υποθήκη σε μετοχές άλλων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων στη βάση κινδύνου και την κεφαλαιακή βάση.
- Έχουν αυξηθεί τόσο η ευθύνη όσο και ο ρόλος της υπηρεσίας εσωτερικού ελέγχου. Υπάρχουν λεπτομερείς κανόνες όσον αφορά την ισορροπία ανάμεσα στο μέγεθος και τα φάσμα των δραστηριοτήτων της εκάστοτε χρηματοπιστωτικής επιχείρησης και στο πεδίο της εσωτερικής της υπηρεσίας ελέγχου.
- Έχουν ορισθεί πενταετείς προθεσμίες για την περίοδο κατά την οποία μια ελεγκτική εταιρεία μπορεί να εκτελεί ελέγχους στην ίδια χρηματοπιστωτική επιχείρηση· μειώνεται η ικανότητα της χρηματοπιστωτικής επιχείρησης να απολύσει έναν «δύσκολο» ελεγκτή.
- Έχουν αναθεωρηθεί όλες οι διατάξεις σχετικά με τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων και με διάφορα άλλα τεχνικά στοιχεία.

- Έχουν αναθεωρηθεί οι κανόνες για την άσκηση δικαιωμάτων ειδικής συμμετοχής, δηλαδή το 10 % ή υψηλότερο ποσοστό δικαιωμάτων ψήφου. Εξουσιοδοτείται η FME να καταργήσει το βάρος της απόδειξης κατά την αξιολόγηση μερών που προτίθενται να εξαγοράσουν ή να εγγραφούν σε ειδική συμμετοχή, π.χ. όταν είναι αβέβαιο ποιος είναι ο ιδιοκτήτης εταιρείας χαρτοφυλακίου με ειδική συμμετοχή.
- Έχουν θεσπιστεί πρόσθετες απαιτήσεις σχετικά με την επιλεξιμότητα διευθυντών, την εποπτική ευθύνη τους ή έχουν αυξηθεί οι πράξεις και απαγορεύονται οι εκτελεστικοί διευθυντές διοικητικού συμβουλίου· έχει ανατεθεί στην FME μεγαλύτερη εποπτική εξουσία των διοικητικών συμβουλίων· πρέπει να κοινοποιούνται πληροφορίες που επιτρέπουν την αναγνώριση προσώπων σχετικά με τις αμοιβές των ανώτερων διευθυντικών στελεχών.
- Έχουν ορισθεί κανόνες σχετικά με πιστωτικές συναλλαγές χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων με διευθυντές, εκτελεστικούς διευθυντές, διευθυντικά στελέχη και κατόχους ειδικών συμμετοχών στην οικεία χρηματοπιστωτική επιχείρηση. Παρόμοιοι κανόνες εφαρμόζονται στα μέρη που έχουν στενή σχέση με τους προαναφερόμενους. Η FME έχει υιοθετήσει κανόνες ως προς το τι θεωρείται ικανοποιητική εξασφάλιση σε παρόμοιες πράξεις.
- Έχουν θεσπιστεί κανόνες σχετικά με ρυθμίσεις για προγράμματα παροχής κινήτρων και επιδομάτων σε διευθυντικά στελέχη και απασχολούμενους και για την καταγγελία συμβάσεων.
- Έχουν καταστεί αυστηρότερες οι διατάξεις για την αναδιοργάνωση και λύση και εκκαθάριση χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.
- Έχει πραγματοποιηθεί συνολική αναθεώρηση των ειδικών κανόνων για τα ταμειυτήρια. Το καθεστώς και τα δικαιώματα κατόχων εγγυημένου κεφαλαίου ταμειυτηρίου έχουν διασαφηνιστεί, έχουν οριστεί περιορισμοί για τα μερίσματα, έχουν θεσπιστεί σαφείς κανόνες για συναλλαγές σε εγγυημένο κεφάλαιο, έχουν θεσπιστεί κανόνες για τη διαγραφή εγγυημένου κεφαλαίου και έχουν διευκρινιστεί οι κανόνες για τις άδειες των ταμειυτηρίων για επίσημη συνεργασία. Απαγορεύεται η αλλαγή νομικής μορφής των ταμειυτηρίων.

Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, οι ισλανδικές διατάξεις υπερβαίνουν από ορισμένες απόψεις το πανευρωπαϊκό πλαίσιο. Οι βασικές αποκλίσεις από τους κανόνες που ενέκρινε η ΕΕ και οι οποίοι επαναλαμβάνονται στη συμφωνία ΕΟΧ είναι οι ακόλουθες:

- Εξουσιοδοτείται η FME να περιορίσει, εάν το κρίνει σκόπιμο, τις δραστηριότητες μεμονωμένων εγκαταστάσεων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Εξουσιοδοτείται επιπλέον να καθορίσει ειδικές απαιτήσεις για μεμονωμένες εγκαταστάσεις χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων προκειμένου να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους. Η FME μπορεί επίσης να θέτει προσωρινούς περιορισμούς στις δραστηριότητες τις οποίες μπορεί να ασκεί μια χρηματοπιστωτική επιχείρηση, συνολικά ή εν μέρει, ανεξάρτητα αν υπόκειται σε άδεια ή όχι, αν η Αρχή κρίνει σκόπιμο να το πράξει. Αυτό αποδίδεται φυσικά στις δραστηριότητες υποκαταστημάτων και λογαριασμών καταθέσεων που άνοιξαν σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη κατά τη διάρκεια του 2008 (Icesave, Edge και Save-and-Save).
- Θεσπίζονται σημαντικά αναλυτικότερες διατάξεις όσον αφορά τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου στο ισλανδικό δίκαιο σε σχέση με τις οδηγίες της ΕΕ.
- Ορίζονται σημαντικά αναλυτικότερες διατάξεις για τον τρόπο διενέργειας δοκιμών προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τις οδηγίες της ΕΕ.
- Οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις πρέπει να τηρούν ειδικό μητρώο (μητρώο πιστώσεων) όλων των μερών στα οποία χορηγούν πιστωτική επέκταση και υποβάλλουν επίκαιρο κατάλογο στην FME στο τέλος κάθε μήνα. Επιπλέον, αποστέλλεται παρόμοιος κατάλογος μερών που είναι στενά διαπλεκόμενα με χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, τα διοικητικά συμβούλια και διευθυντικά στελέχη τους και ομάδες διαπλεκόμενων πελατών, στον βαθμό που τα μέρη αυτά δεν περιλαμβάνονται στον ανωτέρω κατάλογο. Ο κατάλογος αυτός θα παρέχει μεγαλύτερη δυνατότητα παρακολούθησης των διασυνδέσεων μεταξύ χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, των διευθυντών και διοικητικών στελεχών τους.
- Εάν η FME θεωρεί ότι ο δανεισμός ενός μεμονωμένου μέρους που περιλαμβάνεται σε μητρώο πιστώσεων, που δεν υπόκειται σε επίσημη εποπτεία χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων, θα μπορούσε να έχει συστημικό αντίκτυπο, μπορεί να ζητήσει πληροφορίες από το εμπλεκόμενο μέρος σχετικά με τις υποχρεώσεις του.
- Σε περίπτωση που ένα μέρος το οποίο δεν υπόκειται σε επίσημη εποπτεία και περιλαμβάνεται στο μητρώο πιστώσεων αρνηθεί να κοινοποιήσει πληροφορίες στην FME, η Αρχή μπορεί να διατάξει τις εποπτευόμενες οντότητες να παύσουν να εξυπηρετούν στο εξής το εν λόγω μέρος. Το ίδιο ισχύει όταν τα στοιχεία που κοινοποιεί το εν λόγω μέρος δεν είναι ικανοποιητικά. Οι διατάξεις σχετικά με το μητρώο πιστώσεων και τις εκτενείς εξουσιοδοτήσεις των εποπτών όσον αφορά τα μέρη που δεν υπόκεινται σε επίσημη εποπτεία δεν συνιστούν κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.
- Υπάρχουν πολύ αναλυτικότερες και πιο περιοριστικές διατάξεις για τη δανειοδότηση διαπλεκόμενων μερών και εξασφαλίσεις σε σχέση με τους κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.
- Η FME πρέπει να αρνείται στον κάτοχο μιας ειδικής συμμετοχής το δικαίωμα άσκησης της συμμετοχής όταν υπάρχει αμφιβολία ως προς το ποιος είναι ή θα είναι ο ωφελούμενος ιδιοκτήτης.
- Το μέγιστο διάστημα κατά το οποίο οι εξωτερικοί ελεγκτές μπορούν να εργαστούν για την ίδια χρηματοπιστωτική επιχείρηση είναι μικρότερο σε σχέση με τους κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.

- Έχουν θεσπιστεί σημαντικά αναλυτικότερες διατάξεις σχετικά με την επιλεξιμότητα των διευθυντών χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων σε σχέση με τις οδηγίες της ΕΕ.
- Εκδίδονται διατάξεις σχετικά με ρυθμίσεις για προγράμματα ανταμοιβής (bonus) και την καταγγελία συμβάσεων.
- Έχουν καθοριστεί πρόσφατα επίσημοι κανόνες για τις μισθολογικές πολιτικές στις οδηγίες της ΕΕ, αλλά δεν έχουν εκδοθεί ακόμη κανόνες για την καταγγελία συμβάσεων σε αυτό το φόρουμ.

Στις 23 Μαρτίου 2012, ο υπουργός Οικονομικών υπέβαλε έκθεση σχετικά με τη μελλοντική δομή του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ο υπουργός διόρισε ακόμη ομάδα εμπειρογνομόνων για την κατάρτιση νομοθετικού πλαισίου για το σύνολο των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων στην Ισλανδία.

Δημόσια έκδοση ⁽¹⁾

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΖΕΣ

αριθ. 291/12/COL

της 11ης Ιουλίου 2012

σχετικά με την ενίσχυση αναδιάρθρωσης της Arion Bank (Ισλανδία)

Η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ («Αρχή»),

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο («Συμφωνία ΕΟΧ»), και ιδίως το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το Πρωτόκολλο 26,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία μεταξύ των κρατών ΕΖΕΣ για τη σύσταση Εποπτεύουσας Αρχής και Δικαστηρίου («Συμφωνία περί Εποπτείας και Δικαστηρίου»), και ιδίως το άρθρο 24,

Έχοντας υπόψη το πρωτόκολλο 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου («πρωτόκολλο 3»), ιδίως το άρθρο 1 παράγραφος 3 του μέρους I, το άρθρο 7 παράγραφος 3 του μέρους II και το άρθρο 13 του μέρους II,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Μετά από άτυπη ανταλλαγή επιστολών τον Οκτώβριο του 2008 και τη διαβίβαση στις 6 Οκτωβρίου από το ισλανδικό κοινοβούλιο (Althingi) στην Αρχή του νόμου αριθ. 125/2008 για εκταμιεύσεις λόγω ασυνήθων περιστάσεων της χρηματοπιστωτικής αγοράς κ.λπ. (που αναφέρεται ως «νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων»), ο οποίος έδωσε στο ισλανδικό κράτος ευρείες εξουσίες παρέμβασης στον τραπεζικό τομέα, ο πρόεδρος της Αρχής ζήτησε από τις ισλανδικές αρχές, με επιστολή της 10ης Οκτωβρίου 2008, να κοινοποιήσουν στην Αρχή τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που ελήφθησαν βάσει του νόμου περί εκτάκτων περιστάσεων. Ακολούθησαν και άλλες τακτικές επαφές, ιδίως επιστολή της Αρχής, της 18ης Ιουνίου 2009, που υπενθύμιζε στις ισλανδικές αρχές την υποχρέωση κοινοποίησης κάθε μέτρου κρατικής ενίσχυσης και την αναφερόμενη στο άρθρο 3 του πρωτοκόλλου 3 ρήτρα αναστολής. Ακολούθησαν και άλλες επιστολές και συσκέψεις και, στις 20 Σεπτεμβρίου 2010, οι ισλανδικές αρχές κοινοποίησαν, εντέλει, αναδρομικά την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης για την αποκατάσταση ορισμένων δραστηριοτήτων της (πρώην) Kaupthing Bank και την ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της νέας Kaupthing Bank (η οποία έχει μετονομαστεί σε Arion Bank στις 21 Νοεμβρίου 2009).
- (2) Με επιστολή της 15ης Δεκεμβρίου 2010 ⁽²⁾ η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ («Αρχή») ενημέρωσε τις ισλανδικές αρχές ότι είχε αποφασίσει να κινήσει τη διαδικασία που ορίζει το άρθρο 1 παράγραφος 2 του μέρους I του πρωτοκόλλου 3 σε σχέση με τα μέτρα που εφάρμοσε το ισλανδικό κράτος για την αποκατάσταση ορισμένων δραστηριοτήτων της (πρώην) Kaupthing Bank hf και την ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της νέας Kaupthing Bank hf, η οποία έχει μετονομαστεί σε Arion Bank (απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας) ⁽³⁾. Η Αρχή ζήτησε επίσης να υποβληθεί εντός έξι μηνών αναλυτικό σχέδιο αναδιάρθρωσης της Arion Bank.

⁽¹⁾ Το παρόν έγγραφο διατίθεται αποκλειστικά για ενημερωτικούς σκοπούς. Σε αυτή τη δημόσια έκδοση, έχουν απαλειφθεί ορισμένα στοιχεία για να μην αποκαλυφθούν εμπιστευτικές πληροφορίες. Αυτό δηλώνεται με [...] ή ένα εύρος διακύμανσης μέσα σε αγκύλες, που παρέχει μια μη εμπιστευτική κατά προσέγγιση αναφορά του σχετικού αριθμού.

⁽²⁾ Η απόφαση της Αρχής αριθ. 492/10/COL για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας όσον αφορά την κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε για την αποκατάσταση ορισμένων δραστηριοτήτων της (πρώην) Kaupthing Bank hf και την ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της New Kaupthing Bank hf (η οποία έχει μετονομαστεί σε Arion Bank hf), ΕΕ C 41 της 10.2.2011, σ. 7, και Συμπλήρωμα ΕΟΧ στην *Επίσημη Εφημερίδα* αριθ. 7 της 10.2.2011, σ. 1.

⁽³⁾ Αναλυτικότερες πληροφορίες για τη διαδικασία που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης αριθ. 492/10/COL της Αρχής αναφέρονται στο διαδικαστικό μέρος της απόφασης.

- (3) Με επιστολή της 24ης Μαρτίου 2011 ⁽⁴⁾, η Αρχή έλαβε παρατηρήσεις από ένα ενδιαφερόμενο μέρος τις οποίες κοινοποίησε στις ισλανδικές αρχές στις 25 Μαΐου 2011. Οι ισλανδικές αρχές δεν απάντησαν σε αυτές τις παρατηρήσεις.
- (4) Με επιστολή της 31ης Μαρτίου 2011, οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν σχέδιο αναδιάρθρωσης της Arion Bank. Στις 30 Απριλίου 2012, υποβλήθηκε επικαιροποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης.
- (5) Η Αρχή ζήτησε πληροφορίες όσον αφορά το σχέδιο αναδιάρθρωσης στις 11 Ιουλίου 2011 και στις 13 Φεβρουαρίου 2012. Οι ισλανδικές αρχές απάντησαν στις αιτήσεις πληροφοριών στις 26 Οκτωβρίου 2011, 16 Απριλίου 2012, 30 Απριλίου 2012, 21 Μαΐου 2012 και 6 Μαΐου 2012. Οι τελικές διατυπώσεις των δεσμεύσεων που ανέλαβαν οι ισλανδικές αρχές και η Arion Bank υποβλήθηκαν στις 3 Ιουλίου 2012 ⁽⁵⁾.
- (6) Επιπλέον, στις 7 Ιουνίου 2011 και στις 27-28 Φεβρουαρίου 2012, αντιπρόσωποι της Αρχής συναντήθηκαν με τις ισλανδικές αρχές και αντιπροσώπους της Arion Bank.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

- (7) Η Αρχή θα περιγράψει σε αυτή την ενότητα αυτά τα γεγονότα, τα πραγματικά περιστατικά και τις οικονομικές, πολιτικές και κανονιστικές εξελίξεις που αφορούν την κατάρρευση και αναδιάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος από τον Οκτώβριο του 2008 μέχρι σήμερα, τα οποία κρίνονται αναγκαία για τον καθορισμό του πλαισίου εντός του οποίου διεξάγεται η εκτίμηση των υπό εξέταση μέτρων ενίσχυσης. Προηγουμένως, θα παραθέσει κατά χρονολογική σειρά τα γεγονότα της κατάρρευσης της Kaupthing Bank.

2.1. Η κατάρρευση της Kaupthing Bank

- (8) Τον Σεπτέμβριο του 2008, ορισμένοι μεγάλοι παγκόσμιοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί άρχισαν να αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες. Κατά τη διάρκεια της αναταραχής των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών, οι τρεις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες της Ισλανδίας, οι οποίες είχαν παρουσιάσει εξαιρετική ανάπτυξη τα προηγούμενα έτη, αντιμετώπισαν δυσκολίες αναχρηματοδότησης του βραχυπρόθεσμου χρέους και ένα ξαφνικό κύμα αναλήψεων καταθέσεων. Η Lehman Brothers υπέβαλε αίτηση προστασίας έναντι πτώχευσης στις 15 Σεπτεμβρίου και την ίδια ημέρα ανακοινώθηκε ότι η Bank of America θα εξαγόραζε την Merrill Lynch. Άλλου, μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες του Ηνωμένου Βασιλείου, η HBOS, έπρεπε να εξαγοραστεί από την Lloyds TSB.
- (9) Τα προβλήματα του χρηματοπιστωτικού τομέα της Ισλανδίας άρχισαν να φαίνονται καθαρότερα στις 29 Σεπτεμβρίου 2008, όταν η ισλανδική κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι κατέληξε σε συμφωνία με την Glitnir Bank στην οποία θα εισέφερε 600 εκατ. ευρώ μετοχικού κεφαλαίου με την εξαγορά του 75 % των μετοχών της. Η σχεδιαζόμενη από την κυβέρνηση εξαγορά της Glitnir Bank δεν καθισχύασε, ωστόσο, τις αγορές και στη συνέχεια εγκαταλείφθηκε. Οι τιμές των μετοχών των τριών εμπορικών τραπεζών κατέρρευσαν και υποβαθμίστηκε η πιστοληπτική τους ικανότητα.
- (10) Οι αναλήψεις καταθέσεων από υποκαταστήματα της Landsbanki και Kaupthing Bank στο εξωτερικό αυξήθηκαν δραματικά και έγιναν μαζικές αναλήψεις μετρητών από τα εγχώρια υποκαταστήματα. Το πρώτο Σαββατοκύριακο του Οκτωβρίου έγινε σαφές ότι και μία από τις τρεις μεγάλες τράπεζες, η Landsbanki, αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα. Η Glitnir Bank και η Landsbanki εξαγοράστηκαν από την FME (εποπτική αρχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών) στις 7 Οκτωβρίου 2008. Για κάποιο διάστημα, υπήρχε η ελπίδα ότι η Kaupthing Bank θα μπορούσε να αποφύγει την ίδια κατάληξη και, στις 6 Οκτωβρίου 2008, η CBI (Central Bank of Iceland) χορήγησε στην Kaupthing δάνειο 500 εκατ. ευρώ έναντι εξασφάλισης στη δανική θυγατρική της Kaupthing, την FIH Erhvervsbanken. Οι δανειακές συμφωνίες και τα χρεόγραφα της Kaupthing Bank περιείχαν, ωστόσο, γενική ρήτρα που ανέφερε ότι, σε περίπτωση αθέτησης από τις μεγάλες θυγατρικές της τράπεζας, αυτό θα συνιστούσε αθέτηση της Kaupthing Bank που θα καθιστούσε ληξιπρόθεσμα τα δάνεια της τράπεζας. Στις 8 Οκτωβρίου 2008, οι αρχές του ΗΒ έθεσαν τη θυγατρική της Kaupthing στη Βρετανία, την Kaupthing Singer & Friedlander (KSF), σε κατάσταση παύσης πληρωμών. Την επόμενη ημέρα, η FME απέκτησε τον έλεγχο της τράπεζας χρησιμοποιώντας εξουσίες που της παρέχει ο νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων.

⁽⁴⁾ Διορθώθηκε από τα ενδιαφερόμενα μέρη στις 25 Μαΐου 2012.

⁽⁵⁾ Όσον αφορά την κατάσταση του ανταγωνισμού στον ισλανδικό τραπεζικό τομέα και τα πιθανά διορθωτικά μέτρα για τον ανταγωνισμό, η Αρχή συνεργάστηκε με την ισλανδική αρχή ανταγωνισμού (ICA).

2.2. Η χρηματοπιστωτική κρίση και οι κύριες αιτίες της πτώχευσης των ισλανδικών τραπεζών

- (11) Στην κοινοποίηση της χορήγησης ενίσχυσης στην Arion Bank, οι ισλανδικές αρχές εξήγησαν ότι τα αίτια της κατάρρευσης του ισλανδικού τραπεζικού τομέα και της ανάγκης παρέμβασής τους παρατέθηκαν αναλυτικά σε έκθεση που συντάξε ειδική επιτροπή έρευνας («SIC») την οποία συγκρότησε το ισλανδικό κοινοβούλιο ⁽⁶⁾, με εντολή να ερευνησει και να αναλύσει τις διαδικασίες που οδήγησαν στην κατάρρευση των τριών κύριων τραπεζών. Η Αρχή συνοψίζει στη συνέχεια τα συμπεράσματα της εν λόγω επιτροπής αναφορικά με τις αιτίες της χρεοκοπίας που έχουν μεγαλύτερη συνάφεια για τη μεταβίβαση της Kaurthing Bank. Τα στοιχεία προέρχονται από τα κεφάλαια 2 (Σύνοψη) και 21 (Αίτια της κατάρρευσης των ισλανδικών τραπεζών — ευθύνη, λάθη και αμέλεια) της έκθεσης της SIC.
- (12) Η παγκόσμια μείωση της ρευστότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών που άρχισε το 2007 οδήγησε τελικά στην κατάρρευση των τριών μεγαλύτερων ισλανδικών τραπεζών, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες των οποίων αποκτούσαν ολοένα και μεγαλύτερη εξάρτηση από την άντληση χρηματοδότησης μέσω των διεθνών αγορών. Οι λόγοι της πτώχευσης των ισλανδικών τραπεζών ήταν, παρ' όλα αυτά, σύνθετοι και πολλοί. Η SIC ερεύνησε τους λόγους που οδήγησαν στην κατάρρευση των μεγαλύτερων τραπεζών και είναι αξιοσημείωτο ότι τα περισσότερα από τα πορίσματά της ισχύουν και για τις τρεις τράπεζες, ενώ πολλές από τις αιτίες είναι αλληλοσυνδεόμενες. Οι αιτίες της πτώχευσης συνδέονται με τις δραστηριότητες των τραπεζών και παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια.

Υπέμετρη και μη βιώσιμη επέκταση

- (13) Η SIC διαπίστωσε ότι τα έτη πριν από την κατάρρευση οι τράπεζες είχαν επεκτείνει τους ισολογισμούς τους και τα χαρτοφυλάκια δανείων τους πέρα από τη δική τους επιχειρησιακή και διαχειριστική ικανότητα. Τα συνδυασμένα στοιχεία ενεργητικού των τριών τραπεζών είχαν αυξηθεί εκθετικά από 1,4 τρισ. ISK ⁽⁷⁾ το 2003 σε 14,4 τρισ. ISK στα τέλη του δεύτερου τριμήνου του 2008. Είναι εξίσου σημαντικό ότι η μεγέθυνση των τριών τραπεζών οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στη χορήγηση δανείων σε αλλοδαπούς, τα οποία αυξήθηκαν σημαντικά κατά τη διάρκεια του 2007 ⁽⁸⁾, και ιδίως μετά την έναρξη της διεθνούς κρίσης ρευστότητας. Αυτό το γεγονός οδήγησε τη SIC στο συμπέρασμα ότι η αύξηση των δανείων ήταν σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα της χορήγησης δανείων σε επιχειρήσεις στις οποίες αρνήθηκαν να χορηγήσουν πίστωση άλλες τράπεζες. Η έκθεση έκρινε επίσης ότι η επενδυτική τραπεζική, που εγγενώς ενέχει υψηλότερο κίνδυνο, καταλάμβανε όλο και μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων των τραπεζών και η επέκταση συνέβαλε στα προβλήματα.

Η μείωση της διαθέσιμης χρηματοδότησης στις διεθνείς αγορές

- (14) Η ανάπτυξη των τραπεζών διευκολύνθηκε σε μεγάλο βαθμό από την πρόσβαση στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, την αξιοποίηση των καλών αξιολογήσεων της πιστοληπτικής ικανότητας και την πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές μέσω της συμφωνίας ΕΟΧ. Οι ισλανδικές τράπεζες δανείστηκαν 14 δισεκατ. ευρώ σε ξένες αγορές χρεωστικών τίτλων το 2005 με σχετικά ευνοϊκούς όρους. Όταν τέθηκαν περιορισμοί στην πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές χρεωστικών ομολόγων, οι τράπεζες χρηματοδοτούσαν τις δραστηριότητές τους στις αγορές των ΗΠΑ, όπου τα ισλανδικά χρεωστικά ομόλογα τοποθετήθηκαν σε εγγυημένα δανειακά ομόλογα. Την περίοδο πριν την κατάρρευση, αυξανόταν ολοένα και περισσότερο η εξάρτηση των τραπεζών από τον βραχυπρόθεσμο δανεισμό, οδηγώντας σε σοβαρούς και, κατά την άποψη της SIC, προβλέψιμους κινδύνους αναχρηματοδότησης.

Η μόχλευση των ιδιοκτητών των τραπεζών

- (15) Στην περίπτωση και των τριών μεγάλων ισλανδικών τραπεζών, οι κύριοι ιδιοκτήτες των τραπεζών αυτών ήταν και οι μεγαλύτεροι οφειλέτες ⁽⁹⁾. Η SIC έκρινε ότι ορισμένοι μέτοχοι είχαν ασυνήθιστα εύκολη πρόσβαση σε δανειοδότηση από τις τράπεζες λόγω της ιδιότητάς τους ως ιδιοκτήτες. Ο μεγαλύτερος μέτοχος της Kaurthing Bank ήταν η Exista hf., με μερίδιο μόλις ανώτερο του 20 % στην τράπεζα. Η Exista ήταν επίσης και ένας από τους μεγαλύτερους οφειλέτες της τράπεζας. Κατά το διάστημα από το 2005 έως το 2008, τα συνολικά δάνεια της Kaurthing προς την Exista και συνδεδεμένα με αυτήν μέρη ⁽¹⁰⁾ αυξάνονταν σταθερά από 400-500 εκατ. ευρώ σε 1400-1700 εκατ. ευρώ και κατά την περίοδο 2007 και 2008 το ποσό αυτών των δανείων ήταν σχεδόν ίσο με την κεφαλαιακή βάση της τράπεζας. Τα δάνεια αυτά προς τους κυριότερους μετόχους της Kaurthing αυξάνονταν, παρά το γεγονός ότι η τράπεζα άρχισε να

⁽⁶⁾ Τα μέλη της SIC ήταν ο δικαστής του Ανώτατου Δικαστηρίου κ. Páll Hreinsson, ο κοινοβουλευτικός Συνήγορος του Πολίτη της Ισλανδίας, κ. Mr. Tryggvi Gunnarsson και η κ. Mrs. Sigríður Benediktsdóttir Ph.D., λέκτορας και επιμελήτρια στο πανεπιστήμιο Yale των ΗΠΑ. Το πλήρες κείμενο της έκθεσης είναι διαθέσιμο στα ισλανδικά, στη διεύθυνση: <http://rna.athingi.is/> και μέρη του κειμένου μεταφρασμένα στα αγγλικά (περιλαμβανομένης της σύνοψης και του κεφαλαίου σχετικά με τις αιτίες της κατάρρευσης των τραπεζών) είναι διαθέσιμα στη διεύθυνση: <http://sic.athingi.is/>

⁽⁷⁾ Ισλανδική κορόνα.

⁽⁸⁾ Ο δανεισμός σε αλλοδαπούς αυξήθηκε κατά 11,4 δισεκατ. ευρώ, από 9,3 δισεκατ. ευρώ σε 20,7 δισεκατ. ευρώ, σε διάστημα έξι μηνών.

⁽⁹⁾ Κεφάλαιο 21.2.1.2 της έκθεσης.

⁽¹⁰⁾ Exista, Exista Trading, Bakkavör Group, Bakkavor Finance Ltd, Bakkabraedur Holding BV, Lýsing, Síminn, Skipti και άλλες συνδεδεμένες εταιρείες.

αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας και αναχρηματοδότησης. Επιπλέον, τα δάνεια σε συνδεδεμένα μέρη χορηγούνταν συχνά χωρίς καμία ειδική εξασφάλιση ⁽¹¹⁾. Το αμοιβαίο κεφάλαιο διαχείρισης διαθεσίμων της Kaurthing ήταν το μεγαλύτερο κεφάλαιο της εταιρείας διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων της Kaurthing Bank και, το 2007, το ταμείο επένδυσε σημαντικά ποσά σε ομόλογα που εξέδωσε η Exista. Στο τέλος του έτους, κατείχε χρεόγραφα αξίας περίπου 14 δισεκατ. ISK. Αυτό αντιπροσώπευε περίπου το 20 % των συνολικών περιουσιακών στοιχείων του ταμείου εκείνη την περίοδο. Ο Robert Tchenguiz κατείχε μετοχές στην Kaurthing Bank και την Exista και επίσης ήταν μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Exista. Έλαβε και αυτός σημαντικές δανειακές διευκολύνσεις από την Kaurthing Bank στην Ισλανδία, την Kaurthing Bank στο Λουξεμβούργο και την Kaurthing Singer & Friedlander (KSF). Συνολικά, οι δανειακές διευκολύνσεις που είχαν λάβει οι Robert Tchenguiz και διαπλεκόμενα μέρη από την κεντρική εταιρεία της Kaurthing Bank κατά την κατάρρευση της τράπεζας ανέρχονταν περίπου σε 2 δισεκατ. ευρώ ⁽¹²⁾.

Συγκέντρωση κινδύνου

- (16) Με το ζήτημα της ασυνήθους έκθεσης σε βασικούς μετόχους συνδεόταν και το συμπέρασμα της SIC ότι τα χαρτοφυλάκια περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών δεν ήταν επαρκώς διαφοροποιημένα. Η SIC είχε την άποψη ότι εφαρμόζονταν μια συσταλτική ερμηνεία των ευρωπαϊκών κανόνων σχετικά με τη μεγάλη έκθεση, ιδίως στην περίπτωση των μετόχων, και ότι οι τράπεζες προσπάθησαν να παρακάμψουν αυτούς τους κανόνες.

Ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων

- (17) Μολονότι δηλωνόταν πάντοτε ότι ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της Kaurthing και των άλλων δύο μεγάλων ισλανδικών τραπεζών ήταν ελαφρώς υψηλότερος από το ελάχιστο που απαιτούσε ο νόμος, η SIC έκρινε ότι οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας δεν αντανάκλουν επακριβώς την οικονομική ισχύ των τραπεζών. Αυτό οφειλόταν στην έκθεση κινδύνου των ιδίων των μετόχων των τραπεζών μέσω των πρωτογενών εξασφαλίσεων και προθεσμιακών συμβάσεων επί των μετοχών. Η χρηματοδότηση μετοχικού κεφαλαίου από τις ίδιες τις εταιρείες, την οποία η SIC αναφέρει ως «ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων» ⁽¹³⁾, αντιπροσώπευε ποσοστό άνω του 25 % των κεφαλαιακών βάσεων των τραπεζών (ή το 50 %, εάν εκτιμηθεί με βάση τον σκληρό πυρήνα ιδίων κεφαλαίων, δηλαδή τα κεφάλαια των μετόχων χωρίς τα άυλα στοιχεία ενεργητικού). Σε αυτά προστίθενται και προβλήματα που προκλήθηκαν από τον κίνδυνο στον οποίο ήταν εκτεθειμένες οι τράπεζες κατέχοντας η μία μετοχές της άλλης. Έως τα μέσα του 2008, η άμεση χρηματοδότηση από τις τράπεζες των δικών τους μετοχών καθώς και η διασταυρούμενη χρηματοδότηση των μετοχών των άλλων δύο τραπεζών ανέρχονταν περίπου σε 400 δισεκατ. ISK, ή στο 70 % περίπου του σκληρού πυρήνα ιδίων κεφαλαίων. Η SIC είχε την άποψη ότι η έκταση της χρηματοδότησης ιδίου κεφαλαίου των μετόχων με δανεισμό από το ίδιο το σύστημα ήταν τόσο μεγάλη που έδινε σε κίνδυνο τη σταθερότητα του συστήματος. Οι τράπεζες κατείχαν σημαντικό ποσό των δικών τους μετοχών ως εξασφάλιση για τα δανειά τους και, ως εκ τούτου, με την πτώση των τιμών των μετοχών, υποβαθμιζόταν η ποιότητα των χαρτοφυλακίων δανείων τους. Αυτό επηρέασε την απόδοση των τραπεζών και ώθησε σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα τις τιμές των μετοχών τους. Με βάση τα στοιχεία που έχει στην κατοχή της, η SIC εικάζει ότι, για να αντιμετωπίσουν οι τράπεζες την κατάσταση, προσπάθησαν να δημιουργήσουν τεχνητά ασυνήθιστα μεγάλη ζήτηση για τις μετοχές τους.

Το μέγεθος των τραπεζών

- (18) Το 2001, ο ισολογισμός των τριών μεγαλύτερων τραπεζών (συλλογικά) υπερέβαινε ελάχιστα το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) ενός έτους της Ισλανδίας. Έως τα τέλη του 2007, οι τράπεζες είχαν διεθνοποιηθεί και η αξία των περιουσιακών τους στοιχείων ήταν εννέα φορές μεγαλύτερη από το ΑΕΠ της Ισλανδίας. Η έκθεση της SIC αναφέρει ότι, έως το 2006, παρατηρητές σχολίαζαν ότι το τραπεζικό σύστημα είχε υπερβεί την ικανότητα της ισλανδικής κεντρικής τράπεζας (CBI) και είχαν αμφιβολίες αν αυτή θα μπορούσε να εκπληρώσει το ρόλο του δανειοδότη έσχατης λύσης. Έως τα τέλη του 2007, τα βραχυπρόθεσμα δάνεια της Ισλανδίας (που συνάφθηκαν κυρίως λόγω της χρηματοδότησης των τραπεζών) ήταν 15 φορές μεγαλύτερα από τα συναλλαγματικά αποθέματα και οι αλλοδαπές καταθέσεις στις τρεις τράπεζες ήταν επίσης οκτώ φορές μεγαλύτερες από τα αποθέματα ξένου συναλλάγματος. Το Ταμείο καταθέτων και επενδυτών κατείχε ελάχιστους πόρους σε σύγκριση με τις καταθέσεις των τραπεζών τις οποίες υποτίθεται ότι εγγυούνταν. Η SIC καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι παράγοντες αυτοί καθιστούσαν την Ισλανδία ευάλωτη σε ξαφνικό κύμα μαζικών αναλήψεων των καταθέσεων από τις τράπεζες της.

Η απότομη ανάπτυξη των τραπεζών σε σύγκριση με την κανονιστική και χρηματοπιστωτική υποδομή

- (19) Η SIC έκρινε ότι οι σχετικοί εποπτικοί οργανισμοί στην Ισλανδία δεν διέθεταν την απαιτούμενη αξιοπιστία, διότι δεν υπήρχε δανειοδότης έσχατης λύσης με την αναγκαία επάρκεια πόρων. Η έκθεση κρίνει ότι η FME και η CBI δεν διέθεταν την εμπειρογνομosύνη και την πείρα να ρυθμίζουν το τραπεζικό σύστημα σε δύσκολες οικονομικές συγκυρίες, αλλά θα μπορούσαν να είχαν λάβει μέτρα για να μειώσουν το επίπεδο του κινδύνου τον οποίο διέτρεχαν οι τράπεζες. Η FME,

⁽¹¹⁾ Περισσότερα από τα μισά από αυτά τα δάνεια που χορηγήθηκαν από την αρχή του 2007 έως την κατάρρευση της τράπεζας δόθηκαν χωρίς εξασφαλίσεις.

⁽¹²⁾ Τα πρακτικά της επιτροπής δανείων του διοικητικού συμβουλίου της Kaurthing Bank αναφέρουν, μεταξύ άλλων, ότι η τράπεζα δάνειζε συχνά χρήματα στον Tchenguiz για να καλύπτει οριακές οφειλές σε άλλες τράπεζες ενώ οι εταιρείες του κατέρρεαν.

⁽¹³⁾ Κεφάλαιο 21.2.1.4 της έκθεσης.

παραδείγματος χάρι, δεν αναπτύχθηκε στον ίδιο βαθμό με τις τράπεζες και οι πρακτικές των ρυθμιστικών φορέων δεν συμβάδιζαν με την ταχεία ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των τραπεζών. Η έκθεση είναι επίσης επικριτική για την κυβέρνηση, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οι αρχές θα έπρεπε να είχαν λάβει μέτρα για να μειωθεί ο δυνητικός αντίκτυπος των τραπεζών στην οικονομία, μειώνοντας το μέγεθός τους ή επιβάλλοντας σε μία ή περισσότερες τράπεζες να μεταφέρουν την έδρα τους στο εξωτερικό ⁽¹⁴⁾.

Ανισορροπία και υπέρμετρη επέκταση της ισλανδικής οικονομίας συνολικά

- (20) Η έκθεση της SIC παραπέμπει σε γεγονότα που αφορούν την ευρύτερη οικονομία, τα οποία είχαν επίσης επίπτωση στην ταχεία ανάπτυξη των τραπεζών και συνέβαλαν στην ανισορροπία ως προς το μέγεθος και την επίδραση ανάμεσα στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και την υπόλοιπη οικονομία. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι κυβερνητικές πολιτικές (ιδίως η δημοσιονομική πολιτική) κατά πάσα πιθανότητα συνέβαλαν στην υπέρμετρη επέκταση και την ανισορροπία και ότι η νομισματική πολιτική της CBI δεν ήταν επαρκώς περιοριστική. Επίσης, η έκθεση αναφέρεται στη χαλάρωση των κανόνων δανειοδοσίας του ισλανδικού στεγαστικού ταμείου ως «ένα από τα μεγαλύτερα λάθη νομισματικής και δημοσιονομικής διαχείρισης που έγιναν την περίοδο η οποία κατέληξε στην κατάρρευση των τραπεζών» ⁽¹⁵⁾. Η έκθεση επικρίνει επίσης την ευκολία με την οποία οι τράπεζες μπορούσαν να δανείζονται από την CBI, εφόσον το απόθεμα των εγγυημένων με εξασφαλισείς βραχυπρόθεσμων δανείων της CBI αυξήθηκε από 30 δισεκατ. ISK το φθινόπωρο του 2005 σε 500 δισεκατ. ISK έως τις αρχές Οκτωβρίου του 2008.

Η ισλανδική κορόνα, εξωτερικές ανισορροπίες και αποκλίσεις των συμβάσεων αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου (αποκλίσεις περιθωρίων CDS)

- (21) Η έκθεση επισημαίνει ότι το 2006, η αξία της ισλανδικής κορόνας ήταν σε μη διατηρήσιμα υψηλό επίπεδο, το ισλανδικό έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών υπερέβαινε το 16 % του ΑΕΠ και οι υποχρεώσεις σε ξένα νομίσματα χωρίς τα στοιχεία ενεργητικού προσεγγίζουν το συνολικό ετήσιο ΑΕΠ. Υπήρχαν οι προϋποθέσεις για μια χρηματοπιστωτική κρίση. Στα τέλη του 2007, σημειωνόταν υποτίμηση της αξίας της κορόνας και τα περιθώρια CDS της Ισλανδίας και των τραπεζών αυξάνονταν εκθετικά.

2.3. Μέτρα που λήφθηκαν για την ανασυγκρότηση του τραπεζικού τομέα

- (22) Μετά την κατάρρευση των τριών μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών τον Οκτώβριο του 2008 (συμπεριλαμβανομένης της Kaupthing), οι ισλανδικές αρχές βρέθηκαν αντιμέτωπες με την πρωτοφανή πρόκληση να διασφαλίσουν τη συνέχιση των τραπεζικών λειτουργιών στην Ισλανδία ⁽¹⁶⁾. Η πολιτική που ακολούθησε η ισλανδική κυβέρνηση ορίζεται κατά κύριο λόγο στον νόμο περί εκτάκτων περιστάσεων ⁽¹⁷⁾ που ενέκρινε το ισλανδικό κοινοβούλιο στις 6 Οκτωβρίου 2008. Ο νόμος παρέχει έκτακτες εξουσίες στην FME να αναλάβει τον έλεγχο χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και να διαθέσει τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού τους, όπως απαιτείται. Ο υπουργός Οικονομίας εξουσιοδοτήθηκε να εκταμιεύει εξ ονόματος του Δημοσίου κεφάλαια με σκοπό τη σύσταση νέων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Επιπλέον, στα πλαίσια διαδικασιών πτώχευσης των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, οι καταθέσεις θα είχαν προνομαχική μεταχείριση έναντι άλλων απαιτήσεων. Η κυβέρνηση δήλωσε ότι οι καταθέσεις στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και τα ταμειύτριά και τα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία θα ήταν πλήρως προστατευμένες.
- (23) Οι πολιτικές προτεραιότητες εστιάζονταν καταρχήν στη διασφάλιση της βασικής λειτουργίας των εγχώριων συστημάτων τραπεζικής, πληρωμών και διακανονισμών. Τις πρώτες εβδομάδες μετά την κατάρρευση, η ισλανδική κυβέρνηση εκπόνησε επίσης ένα οικονομικό πρόγραμμα, σε συνεργασία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), που οδήγησε στην έγκριση, στις 20 Νοεμβρίου 2008, της ισλανδικής αίτησης για σύναψη διετούς συμφωνίας stand-by από το Ταμείο, που περιελάμβανε δάνειο 2,1 δισεκατ. δολαρίων ΗΠΑ από το ΔΝΤ, με σκοπό να ενισχυθούν τα αποθέματα συναλλάγματος της Ισλανδίας. Πρόσθετα δάνεια έως 3 δισεκατ. δολαρίων ΗΠΑ εξασφαλίστηκαν από άλλες σκανδιναβικές χώρες καθώς και ορισμένους άλλους εμπορικούς εταίρους. Από το δάνειο του ΔΝΤ, διατέθηκε άμεσα ποσό 827 εκατ. δολαρίων ΗΠΑ, ενώ το υπόλοιπο ποσό εκταμιεύθηκε σε οκτώ ισόποσες δόσεις βάσει τριμηνιαίων επανεξετάσεων του προγράμματος.

⁽¹⁴⁾ Ήταν πράγματι διακηρυγμένη πολιτική της τότε κυβέρνησης συνασπισμού να ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη ανάπτυξη και τη διατήρηση της έδρας των τραπεζών στην Ισλανδία.

⁽¹⁵⁾ Κεφάλαιο 2, σελίδα 5 της έκθεσης.

⁽¹⁶⁾ Για περισσότερες γενικές πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν οι ισλανδικές αρχές, βλέπε έκθεση του Υπουργείου Οικονομίας προς το Κοινοβούλιο σχετικά με την αναζωογόνηση των εμπορικών τραπεζών, του Μαΐου 2011 (Skýrsla fjármálaráðherra um endurreisn viðskiptabankanna), διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://www.althingi.is/altext/139/s/pdf/1213.pdf>

⁽¹⁷⁾ Νόμος αριθ. 125/2008 της αρχής για εκταμιεύσεις του Δημοσίου Ταμείου λόγω ασυνήθιστων καταστάσεων της χρηματοπιστωτικής αγοράς κ.λπ.

- (24) Το πρόγραμμα του ΔΝΤ ήταν ένα πρόγραμμα σταθεροποίησης ευρείας βάσεως που εστιαζόταν σε τρεις βασικούς στόχους. Πρώτον, να σταθεροποιηθεί και να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στην κορόνα, έτσι ώστε να περιοριστεί ο αρνητικός αντίκτυπος της κρίσης στην οικονομία. Τα μέτρα περιελάμβαναν τη θέσπιση κεφαλαιακών ελέγχων με στόχο να ανασχευθεί η φυγή κεφαλαίων. Δεύτερον, το πρόγραμμα περιλάμβανε μια συνολική στρατηγική αναδιάρθρωσης τραπεζών με τελικό στόχο την ανασυγκρότηση ενός βιώσιμου χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ισλανδία καθώς και τη διασφάλιση των διεθνών χρηματοοικονομικών σχέσεων της χώρας. Οι δευτερεύοντες στόχοι ήταν να διασφαλιστεί η δίκαιη αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών, να ανακτηθούν όσο το δυνατόν περισσότερα στοιχεία ενεργητικού και να ενισχυθούν οι εποπτικές πρακτικές. Τρίτον, το πρόγραμμα αποσκοπούσε στη διασφάλιση βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, περιορίζοντας την κοινωνικοποίηση των ζημιών στις τράπεζες που πτώχευαν και στην εφαρμογή ενός μεσοπρόθεσμου προγράμματος δημοσιονομικής εξυγίανσης.
- (25) Οι ισλανδικές αρχές επισήμαναν ότι, λόγω των έκτακτων περιστάσεων που συνδέονται με το μεγάλο μέγεθος του τραπεζικού συστήματος σε σχέση με τη χρηματοπιστωτική ικανότητα του Δημόσιου Ταμείου, οι πολιτικές επιλογές που είχαν στη διάθεσή τους οι αρχές ήταν περιορισμένες. Συνεπώς, οι λύσεις που υπήρχαν ήταν από πολλές πλευρές διαφορετικές από τα μέτρα που έλαβαν οι κυβερνήσεις άλλων χωρών για να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.
- (26) Με βάση τον νόμο περί έκτακτων περιστάσεων, οι τρεις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες, η Glitnir Bank, η Landsbanki Islands και η Kaupthing Bank, χωρίστηκαν σε «παλαιές» και σε «νέες» τράπεζες. Το Υπουργείο Οικονομίας δημιούργησε τρεις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης για να εξαγοράσουν τις εγχώριες δραστηριότητες των παλαιών τραπεζών και διόρισαν τα διοικητικά συμβούλιά τους. Η FME ανέλαβε τον έλεγχο των παλαιών τραπεζών, κατένειμε κυρίως τα εγχώρια στοιχεία ενεργητικού και τις υποχρεώσεις τους (καταθέσεις) στις νέες τράπεζες οι οποίες συνέχισαν τις τραπεζικές δραστηριότητες στην Ισλανδία, ενώ οι παλαιές τράπεζες τέθηκαν υπό την εποπτεία των αντίστοιχων επιτροπών εκκαθάρισης τους⁽¹⁸⁾. Τα στοιχεία ενεργητικού και οι υποχρεώσεις στην αλλοδαπή τοποθετήθηκαν κατά κύριο λόγο στις παλαιές τράπεζες, οι οποίες στη συνέχεια τέθηκαν σε διαδικασίες λύσης και εκκαθάρισης και στον τελικό τερματισμό όλων των δραστηριοτήτων στην αλλοδαπή⁽¹⁹⁾.
- (27) Στους προσωρινούς ισολογισμούς ανοίγματος των τριών νέων τραπεζών της 14ης Νοεμβρίου 2008 εκτιμήθηκε ότι τα συνδυασμένα συνολικά στοιχεία ενεργητικού των τραπεζών ανέρχονταν σε 2886 δισεκατ. ISK, ενώ το κράτος θα χορηγούσε ίδια κεφάλαια 385 δισεκατ. ISK. Το συνολικό ποσό ομολόγων που θα εξέδιδαν οι νέες τράπεζες υπέρ των παλαιών τραπεζών ως πληρωμή για την αξία των περιουσιακών στοιχείων τους που μεταβιβάστηκαν κατ' υπέρβαση των υποχρεώσεων εκτιμήθηκε σε 1153 δισεκατ. ISK. Η FME ανέθεσε στην Deloitte LLP να αποτιμήσει την αξία των μεταβιβασθέντων στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων. Κατά τη διαδικασία αυτή διαφάνηκε ότι η ανεξάρτητη εκτίμηση δεν θα κατέληγε σε σταθερές αξίες των καθαρών στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάστηκαν, αλλά σε αποτιμήσεις εντός ορισμένου εύρους διακύμανσης. Επίσης, οι πιστωτές των τραπεζών εξέφρασαν αντιρρήσεις όσον αφορά τη διαδικασία αποτίμησης, διότι θεωρούσαν ότι αυτή δεν θα ήταν αντικειμενική, και παραπονέθηκαν ότι δεν ήταν σε θέση να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους. Οι επιπλοκές αυτές είχαν ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της πολιτικής καθορισμού των λογαριασμών μεταξύ των παλαιών και των νέων τραπεζών και, αντί να βασιστούν σε αποτιμήσεις ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα, τα μέρη θα προσπαθούσαν να καταλήξουν μέσω διαπραγματεύσεων σε συμφωνίες για την αξία των καθαρών στοιχείων ενεργητικού που θα μεταβιβάζονταν.
- (28) Ήταν σαφές ότι θα ήταν δύσκολο να καταλήξουν τα μέρη σε συμφωνίες σχετικά με τις αποτιμήσεις, διότι αυτές βασιζόταν προφανώς σε πολλές παραδοχές για τις οποίες τα μέρη ήταν πιθανόν να διαφωνήσουν. Το κράτος είχε σκοπό να επιτύχει συμφωνίες βάσει εκτιμήσεων που θα αποτελούσαν ασφαλή βάση για την αρχική κεφαλαιοποίηση των νέων τραπεζών. Η αξία των στοιχείων ενεργητικού που θα υπερέβαινε τη βασική αποτίμηση θα μπορούσε να διατεθεί στους πιστωτές υπό μορφή έκτακτων ομολογιών ή αυξήσεων της αξίας του μετοχικού κεφαλαίου των τραπεζών, εφόσον κατά τις διαπραγματεύσεις διαφάνηκε ότι οι επιτροπές εκκαθάρισης της Glitnir και Kaupthing και η πλειοψηφία των πιστωτών

⁽¹⁸⁾ Βλέπε επίσης ετήσια έκθεση 2009 της FME (Ιούλιος 2008 — Ιούνιος 2009), διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://en.fme.is/media/utgefild-efni/FME-Annual-Report-2009.pdf>

⁽¹⁹⁾ Ακολούθησαν και άλλες εξαγορές χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Τον Μάρτιο του 2009, η FME απέκτησε τον έλεγχο των δραστηριοτήτων τριών χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, της Straumur-Burdaras, της Reykjavik Savings Bank (SPRON) και της Sparisjodabanki Islands (Icebank), και αποφάσισε να μεταβιβάσει τα στοιχεία ενεργητικού και τις υποχρεώσεις αυτών των επιχειρήσεων. Ενώ εγκρίθηκε αργότερα συμφωνία με τους πιστωτές της Straumur, η SPRON και η Sparisjodabanki υποβλήθηκαν σε διαδικασία εκκαθάρισης. Και άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις επηρεάστηκαν σοβαρά από την κατάρρευση των τριών μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών και την επικρατούσα αβεβαιότητα στις χρηματοπιστωτικές αγορές και άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις περιήλθαν στον έλεγχο του δημοσίου το 2010. Έτσι, η FME διόρισε προσωρινό διοικητικό συμβούλιο της VBS Investment Bank τον Μάρτιο του 2010. Τον Απρίλιο του 2010, η FME απέκτησε τον έλεγχο της Keflavik Savings Bank και της Byr Savings Bank, αποφασίζοντας ότι οι δραστηριότητές τους θα αναλαμβάνονταν από νέες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, την SpKef Savings Bank και Byr hf, αντίστοιχα. Επειδή οι οικονομικές συνθήκες αυτών των νέων επιχειρήσεων εξελίχθηκαν δυσμενέστερα σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις, στη συνέχεια η SpKef συγχωνεύθηκε με την Landsbankinn, με απόφαση της FME, και η Byr hf συγχωνεύθηκε με την Íslandsbanki, μετά από διάθεση των μετοχών της στην Byr. Οι ισλανδικές αρχές κλήθηκαν στη συνέχεια, το 2009, να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές δυσκολίες της Saga Capital Investment Bank και, το 2011, του Ταμείου Στεγαστικής Χρηματοδότησης.

θα ενδιαφέρονταν ενδεχομένως να αποκτήσουν συμμετοχές στις νέες τράπεζες, γεγονός που θα τους επέτρεπε να ωφεληθούν από πιθανές αυξήσεις των αξιών των μεταβιβαζόμενων στοιχείων ενεργητικού.

- (29) Η πλήρης κεφαλαιοποίηση των τριών νέων τραπεζών και η βάση συμφωνιών με τους πιστωτές των παλαιών τραπεζών ανακοινώθηκε στις 20 Ιουλίου 2009. Η κυβέρνηση, ως μοναδικός ιδιοκτήτης των τριών νέων τραπεζών, κατέληξε σε συμφωνίες ως προς τα βασικά σημεία με τις επιτροπές εξυγίανσης των τριών τραπεζών σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο θα επιτυχανόταν και θα καταβαλλόταν η αποζημίωση για τη μεταβίβαση των καθαρών στοιχείων ενεργητικού στις νέες τράπεζες. Όσον αφορά τις δύο από τις νέες τράπεζες, την Íslandsbanki και την Arion Bank, αυτό περιελάμβανε όρους εγγραφής των παλαιών τραπεζών για την απόκτηση πλειοψηφικής συμμετοχής στις νέες τράπεζες.
- (30) Με βάση τις ανωτέρω προσπάθειες συμφωνιών, οι επιτροπές εξυγίανσης των παλαιών τραπεζών αποφάσισαν τον Οκτώβριο του 2009 (για την Glitnir) και τον Δεκέμβριο του 2009 (για την Kaupthing Bank και την Landsbanki Islands) να ασκήσουν τα συμφωνημένα δικαιώματα προαίρεσης και να εγγραφούν για την απόκτηση συμμετοχών στις νέες τράπεζες. Στις 18 Δεκεμβρίου 2009, η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι είχε ολοκληρωθεί η ανασυγκρότηση των τραπεζών και ότι είχαν επιτευχθεί συμφωνίες μεταξύ των ισλανδικών αρχών και των νέων τραπεζών, αφενός, και των επιτροπών εξυγίανσης των Glitnir Bank, Landsbanki Íslands και Kaupthing Bank εξ ονόματος των πιστωτών τους, αφετέρου, σχετικά με διακανονισμούς για τα στοιχεία ενεργητικού τα οποία θα μεταβιβάζονταν από τις παλαιές τράπεζες στις νέες τράπεζες και ότι οι νέες τράπεζες θα ήταν πλήρως χρηματοδοτούμενες.
- (31) Όπως εξελίχθηκε η κατάσταση, η συνεισφορά του δημοσίου στο ίδιο κεφάλαιο των νέων τραπεζών μειώθηκε ουσιαστικά, από 385 δισεκατ. ISK που είχε αρχικά προβλεφθεί σε 135 δισεκατ. ISK υπό μορφή μετοχικού κεφαλαίου και, στην περίπτωση των δύο από τις τρεις τράπεζες, της Íslandsbanki και της Arion Bank, περίπου 55 δισεκατ. ISK για κεφάλαια κατηγορίας II υπό μορφή δανείων μειωμένης εξασφάλισης ή συνολικό ποσό 190 δισεκατ. ISK. Επιπλέον, το Δημόσιο Ταμείο χορήγησε στην Íslandsbanki και την Arion Bank ορισμένες διευκολύνσεις ρευστότητας. Το μετοχικό κεφάλαιο που χορήγησαν οι παλαιές τράπεζες στις νέες τράπεζες ανήλθε συνολικά σε 156 δισεκατ. ISK περίπου. Η συνολική κεφαλαιοποίηση των νέων τραπεζών ανήλθε συνεπώς περίπου σε 346 δισεκατ. ISK. Έτσι, αντί να διατηρηθεί πλήρης ιδιοκτησία των τριών τραπεζών, οι συμφωνίες συνεπάγονταν ότι οι συμμετοχές του κράτους θα μειώνονταν περίπου στο 5 % στην Íslandsbanki, στο 13 % στην περίπτωση της Arion Bank και στο 81 % στην περίπτωση της Landsbankinn.
- (32) Ενώ αυτή η εξαγορά των δύο από τις τρεις τράπεζες από τους πιστωτές των παλαιών τραπεζών έλυσε σημαντικά ζητήματα για την ανασυγκρότηση του χρηματοπιστωτικού τομέα και έθεσε ισχυρότερη κεφαλαιακή βάση για τις νέες τράπεζες, εξακολούθησαν να υπάρχουν πολλές αδυναμίες οι οποίες έπρεπε να αντιμετωπιστούν. Από το φθινόπωρο του 2009, οι τράπεζες εστίασαν τις προσπάθειές τους κατά κύριο λόγο σε εσωτερικά θέματα, καθορίζοντας τη συνολική στρατηγική για τις δραστηριότητές τους και, ιδίως, για την αναδιάρθρωση των δανειακών χαρτοφυλακίων τους, που αντιπροσωπεύουν τον μεγαλύτερο παράγοντα κινδύνου για τη λειτουργία και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους. Η διαδικασία αναδιάρθρωσης ήταν περίπλοκη λόγω διαφόρων επιπλοκών, όπως οι αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου για τον παράνομο χαρακτήρα των δανείων που χορηγήθηκαν σε ISK αλλά προσαρμόστηκαν σε ξένα νομίσματα. Στην περίπτωση της Arion Bank, και όσον αφορά την αναδιάρθρωσή της, τα ζητήματα αυτά εξετάζονται διεξοδικότερα κατωτέρω.

2.4. Μακροοικονομικό περιβάλλον

- (33) Μετά την κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος τον Οκτώβριο του 2008 ακολούθησε σοβαρή οικονομική αναταραχή. Οι δυσκολίες του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ισλανδίας συνοδεύτηκαν με την κατάρρευση της εμπιστοσύνης στο νόμισμά της. Η κορόνα υποτιμήθηκε απότομα το πρώτο τρίμηνο του 2008 και εκ νέου το φθινόπωρο, πριν και μετά τη χρεοκοπία των τριών εμπορικών τραπεζών. Παρά τους ελέγχους των κεφαλαίων που επιβλήθηκαν το φθινόπωρο του 2008, η αστάθεια του νομίσματος επικράτησε και κατά τη διάρκεια του 2009 ⁽²⁰⁾. Η αναταραχή αυτή προκάλεσε σοβαρή ύφεση στην οικονομία της Ισλανδίας, με συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά 6,8 % το 2009 και 4 % το 2010.
- (34) Ορισμένες από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης ήταν η απότομη αύξηση της ανεργίας από 1,6 % το 2008 σε 8 % το 2009, η αύξηση του πληθωρισμού και η μείωση των πραγματικών μισθών. Επιπλέον, σημειώθηκε απότομη αύξηση του χρέους των εταιρειών και νοικοκυριών και του ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων στα δανειακά χαρτοφυλάκια των τραπεζών, καθώς και μεγάλης κλίμακας εξαγορά από τις τράπεζες επιχειρήσεων που βρισκόταν σε δυσχερή οικονομική θέση. Ταυτόχρονα, το υψηλό δημοσιονομικό κόστος της αναδιάρθρωσης του τραπεζικού συστήματος προκάλεσε απότομη αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος και μεγάλη διόγκωση του δημόσιου χρέους.

⁽²⁰⁾ Ως ένδειξη της κλίμακας της απότομης υποτίμησης αναφέρεται ότι η μέση μηνιαία συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ με την ισλανδική κορόνα αυξήθηκε από 90,71 ISK τον Δεκέμβριο του 2007 σε 184,64 ISK τον Νοέμβριο του 2009.

- (35) Μετά τη βαθιά ύφεση, τα προσωρινά δεδομένα της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ισλανδίας καταδεικνύουν μεταστροφή της τάσης το δεύτερο εξάμηνο του 2011 και αύξηση του ΑΕΠ κατά 3,1 % σε ετήσια βάση σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.
- (36) Η οικονομική ανάπτυξη το 2011 οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της εγχώριας ζήτησης, ιδίως στην αύξηση κατά 4 % της ιδιωτικής κατανάλωσης των νοικοκυριών. Η τάση αυτή στηρίχθηκε από την αύξηση των μισθών και των κοινωνικών παροχών καθώς και από ορισμένες πολιτικές πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν για την ελάφρυνση του βάρους αποπληρωμής του χρέους των νοικοκυριών, όπως η προσωρινή επιδότηση επιτοκίου, το πάγωμα της καταβολής των δόσεων των δανείων και η πρόωρη απόδοση αποταμιεύσεων για ιδιωτικές συντάξεις. Τα προσωρινά δεδομένα για το 2011 καταδεικνύουν επίσης αργό ρυθμό αύξησης των επενδύσεων, αν και από ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο ⁽²¹⁾. Η δημόσια κατανάλωση παρέμεινε υποτονική καθ' όλη τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών.
- (37) Τα γενικά μακροοικονομικά δεδομένα συγκαλύπτουν σημαντικότερες διαφορές σε επιμέρους τομείς. Εκτός από την κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού τομέα, σημειώθηκε και σοβαρή κάμψη στον τομέα των κατασκευών και σε πολλές άλλες εγχώριες δραστηριότητες παραγωγής και παροχής υπηρεσιών. Παράλληλα, υπήρξε ανάπτυξη σε ορισμένους εξαγωγικούς τομείς. Λόγω της χαμηλής τιμής της ισλανδικής κορόνας και των σχετικά σταθερών τιμών σε ξένο νόμισμα τόσο για τα προϊόντα της θάλασσας όσο και τα προϊόντα αλουμινίου, τα έσοδα από τις εξαγωγές αυξήθηκαν μετά την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης, και από τον τουρισμό και άλλες εξαγωγές υπηρεσιών. Ταυτόχρονα, οι εισαγωγές μειώθηκαν κατακόρυφα, με αποτέλεσμα να υπάρξει προσωρινά πλεόνασμα στο εμπορικό ισοζύγιο ⁽²²⁾ περίπου 10 % του ΑΕΠ το 2010. Εντούτοις, με την αύξηση της εγχώριας ζήτησης το 2011, αυξήθηκαν εκ νέου οι εισαγωγές, με αποτέλεσμα το συνολικό εμπορικό πλεόνασμα να μειωθεί στο 8,2 % του ΑΕΠ.
- (38) Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ισλανδίας για το 2012-2017, η σταδιακή οικονομική ανάκαμψη θα συνεχιστεί με ανάπτυξη 2,6 % το 2012. Παρόμοιος ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται καθ' όλη την περίοδο της πρόβλεψης. Η πρόβλεψη αυτή υπόκειται ωστόσο σε διάφορες αβεβαιότητες. Οι προγραμματισμένες μεγάλης κλίμακας βιομηχανικές επενδύσεις ενδέχεται να καθυστερήσουν περαιτέρω. Οι όροι εμπορικών συναλλαγών της Ισλανδίας θα μπορούσαν να επηρεαστούν αρνητικά από παρατεταμένη ύφεση στις κύριες συναλλασσόμενες χώρες, με αποτέλεσμα την επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης στην Ισλανδία. Η επιβράδυνση του αναμενόμενου ρυθμού προόδου ελάφρυνσης του χρέους των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων θα περιόριζε περισσότερο την εγχώρια ζήτηση και τις προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας. Μια άλλη απειλή για την ανάπτυξη θα μπορούσε να είναι η παρατεινόμενη αστάθεια των τιμών σε συνδυασμό με τη μεταβλητότητα των τιμών συναλλάγματος στο πλαίσιο της άρσης του ελέγχου κεφαλαίων.

2.5. Χρηματοπιστωτική εποπτεία και βελτιώσεις του κανονιστικού πλαισίου

- (39) Μετά το αρχικό έργο της FME σχετικά με την ίδρυση των νέων τραπεζών και την εκτίμηση της καθαρής αξίας ενεργητικού που μεταβιβάστηκε από τις παλαιές τράπεζες, η FME διενήργησε την άνοιξη του 2009, με τη συνδρομή της διεθνούς εταιρείας συμβούλων διαχείρισης Oliver Wyman, έλεγχο των νέων τραπεζών και των επιχειρηματικών σχεδίων, της χρηματοπιστωτικής ισχύος και των κεφαλαιακών αναγκών τους στο πλαίσιο ενός προγράμματος εξόδου από την κρίση.
- (40) Αφού ολοκλήρωσε την ανωτέρω διαδικασία, η FME χορήγησε στις τράπεζες άδειες λειτουργίας που υπόκεινται σε διάφορους όρους. Λόγω της ποιότητας των χαρτοφυλακίων στοιχείων του ενεργητικού και της προβλεπόμενης οικονομικής αβεβαιότητας, κρίθηκε αναγκαίο να τεθούν αυστηρότερες απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας για τις τρεις τράπεζες σε σχέση με το απαιτούμενο ελάχιστο επίπεδο. Η FME όρισε τον ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) για τις τρεις τράπεζες στο 16 %, με 12 % ως ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας κεφαλαίων κατηγορίας 1. Οι απαιτήσεις έπρεπε να εφαρμοστούν για διάστημα τουλάχιστον τριών ετών με την επιφύλαξη επανεξέτασης από την FME. Ορίστηκαν επίσης οι όροι ρευστότητας, με την απαίτηση τα διαθέσιμα κεφάλαια ρευστότητας να ανέρχονται σε κάθε περίπτωση τουλάχιστον στο 20 % των καταθέσεων και ότι τα μετρητά ή τα ισοδύναμα μετρητών θα έπρεπε να ανέρχονται τουλάχιστον στο 5 % των καταθέσεων. Επιπλέον, ορίστηκαν απαιτήσεις σε σχέση και με άλλα θέματα, όπως η αναδιάρθρωση χαρτοφυλακίων δανείων, η εκτίμηση κινδύνου, η εταιρική διακυβέρνηση και ιδιοκτησία. Συγκρίσιμες κεφαλαιακές απαιτήσεις θέσπισε η FME σε σχέση και με άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.

⁽²¹⁾ Κατά το διάστημα 2009-2011, οι επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν μόνο 13-14 %.

⁽²²⁾ Με τον όρο εμπορικό ισοζύγιο νοείται η διαφορά στα έσοδα από τις εξαγωγές και τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Δεν περιλαμβάνει το ισοζύγιο στα πρωτογενή έσοδα από το εσωτερικό, το οποίο ήταν αρνητικό τα τελευταία έτη, ιδίως από το 2008 και μετά. Αυτό σημαίνει ότι, παρά το πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου, το συνολικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της Ισλανδίας είναι αρνητικό κατά τα τελευταία έτη, αν και παρουσίασε απότομη μείωση από το 2009.

- (41) Το πρόγραμμα οικονομικής εξυγίανσης που καθορίστηκε σε διαβούλευση με το ΔΝΤ προέβλεπε αναθεώρηση του συνολικού κανονιστικού πλαισίου και της εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για τη βελτίωση της άμυνας έναντι μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων. Η κυβέρνηση κάλεσε τον πρώην γενικό διευθυντή της φινλανδικής εποπτικής αρχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, κ. Kaarlo Jännäri, να εκτιμήσει το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο και τις εποπτικές πρακτικές. Μεταξύ των βελτιώσεων που πρότεινε ο κ. Jännäri ήταν η δημιουργία ενός εθνικού μητρώου πιστώσεων στην FME για να περιοριστούν οι πιστωτικοί κίνδυνοι στο σύστημα. Η έκθεσή του πρότεινε επίσης να θεσπιστούν αυστηρότεροι κανόνες και πρακτική για τις μεγάλες εκθέσεις και τη διαπλεκόμενη δανειοδότηση καθώς και τη διενέργεια περισσότερων επιτόπιων ελέγχων για την επαλήθευση της εποπτείας και των εκθέσεων, ιδίως για τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο ρευστότητας και τον συναλλαγματικό κίνδυνο. Προτάθηκε επίσης η επανεξέταση και βελτίωση του συστήματος εγγύησης των καταθέσεων, παρακολουθώντας στενά τις εξελίξεις στο εσωτερικό της ΕΕ.
- (42) Στη συνέχεια η κυβέρνηση υπέβαλε στο κοινοβούλιο νομοσχέδιο που βασίζεται, μεταξύ άλλων, σε προτάσεις του κ. Jännäri καθώς και σε τροποποιήσεις του νόμου του ΕΟΧ για τις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες από το 2009 και μετά, ο οποίος εγκρίθηκε και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2010, ως νόμος αριθ. 75/2010. Ο νέος νόμος επέφερε εκτενείς τροποποιήσεις στον νόμο για τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Αργότερα υπήρξαν και διάφορες άλλες τροποποιήσεις του νόμου για τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις καθώς και της ρύθμισης και εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Αυτές οι νομοθετικές τροποποιήσεις ξετάζονται διεξοδικότερα στο παράρτημα.

2.6. Οι κύριες προκλήσεις στο μέλλον ⁽²³⁾

- (43) Παρά τα σημαντικά επιτεύγματα στην ανασυγκρότηση του χρηματοπιστωτικού τομέα, η Ισλανδία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει τις επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής και νομισματικής κρίσης του φθινοπώρου του 2008. Η χρηματοπιστωτική κρίση αποκάλυψε μειονεκτήματα και ανεπάρκειες του χρηματοπιστωτικού συστήματος που πρέπει να αντιμετωπιστούν για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης του κοινού. Είναι προφανές ότι η Ισλανδία, όπως και πολλές άλλες χώρες που επλήγησαν σοβαρά από τη χρηματοπιστωτική κρίση, αντιμετωπίζει πολυάριθμες προκλήσεις για την προσαρμογή του νομικού και λειτουργικού πλαισίου των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για τη στήριξη ενός βιώσιμου και αποτελεσματικού χρηματοπιστωτικού συστήματος στο μέλλον και για να μειωθεί όσο το δυνατό περισσότερο ο κίνδυνος να υπάρξουν εκ νέου στο μέλλον και άλλοι συστημικοί κραδασμοί.
- (44) Οι αμεσότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις της Ισλανδίας συνδέονται με το γεγονός ότι οι τράπεζες λειτουργούν σε ασφαλές περιβάλλον με κεφαλαιακούς ελέγχους και καθολική εγγύηση καταθέσεων. Οι τράπεζες πρέπει πλέον να προετοιμαστούν για να λειτουργούν σε ένα περισσότερο εκτεθειμένο περιβάλλον, όταν αρθούν οι έλεγχοι κεφαλαίων και οι εγγυήσεις των καταθέσεων επανέλθουν στη ρύθμιση που ορίζουν οι σχετικές οδηγίες της ΕΕ/του ΕΟΧ ⁽²⁴⁾. Οι ισλανδικές αρχές έχουν επισημάνει ότι πρέπει να υπάρξει εξαιρετικά μεγάλη προσοχή κατά τη θέσπιση νέων κανόνων σε αυτό τον τομέα.
- (45) Μια άλλη σοβαρή πρόκληση είναι η ανάγκη περαιτέρω προσαρμογής του νομικού και κανονιστικού πλαισίου για τη στήριξη ενός σταθερού και αποτελεσματικού χρηματοπιστωτικού συστήματος που θα είναι επίσης συνεπές με τις εξελίξεις του διεθνούς δικαίου και του δικαίου στον ΕΟΧ ⁽²⁵⁾.

⁽²³⁾ Σχετικά με το θέμα αυτό, βλέπε παραδείγματος χάρι την έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών προς το Κοινοβούλιο του Μαρτίου 2012, *Μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος*. Κατά την άποψη του Υπουργείου, η έκθεση αυτή έχει καταλυτική σημασία για μια τεκμηριωμένη συζήτηση γι' αυτό το σημαντικό θέμα, διότι δεν παρουσιάζει πλήρως διαφοροποιημένες προτάσεις, αλλά θέτει τα βασικά ζητήματα και τις προοπτικές με αναφορά στις διεθνείς εξελίξεις. Η έκθεση είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>.

⁽²⁴⁾ Η επαναφορά της εγγύησης των καταθέσεων σε φυσιολογικές συνθήκες δεν συνδέεται μόνο με την κατάργηση της στήριξης αυτών των εγγυήσεων από το κράτος, αλλά και με την επανεξέταση των διατάξεων του νόμου περί εκτάκτων περιστάσεων, σύμφωνα με τις οποίες οι καταθέσεις οι οποίες καλύπτονται από εγγυήσεις καταθέσεων βάσει του νόμου έχουν προτεραιότητα κατά την εκκαθάριση μιας χρηματοπιστωτικής επιχείρησης. Αυτό περιέχει ένα σημαντικό πλεονέκτημα για τους καταθέτες, τουλάχιστον για όσο διάστημα εξακολουθεί να είναι νωπή στη μνήμη των ανθρώπων η κατάρρευση των τραπεζών το 2008. Από την άλλη πλευρά, η διάταξη αυτή συνιστά ενδεχομένως μειονέκτημα για τη διαφοροποίηση των ρυθμίσεων χρηματοδότησης των τραπεζών.

⁽²⁵⁾ Βλέπε κεφάλαιο 9 της έκθεσης του Υπουργείου Οικονομικών που αναφέρεται στην υποσημείωση 23. Παρουσιάζοντας την εν λόγω έκθεση, ο υπουργός Οικονομικών διόρισε επίσης ομάδα εμπειρογνομόνων σε θέματα τραπεζών, με τη συμμετοχή αλλοδαπών εμπειρογνομόνων, για να καταρτίσουν προτάσεις σχετικά με ένα συνολικό νομικό και κανονιστικό πλαίσιο για τον χρηματοπιστωτικό τομέα της Ισλανδίας συνολικά. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, οι ισλανδικές αρχές προτίθενται να μελετήσουν και άλλες μελλοντικές εναλλακτικές δυνατότητες, που περιλαμβάνουν τον πιθανό διαχωρισμό των επενδυτικών δραστηριοτήτων και των δραστηριοτήτων εμπορικής τραπεζικής, την έκδοση νομοθεσίας για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την πιθανή τροποποίηση του επιμερισμού της ευθύνης των ρυθμιστικών φορέων των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Από τις δηλώσεις των ισλανδικών αρχών είναι επίσης σαφές ότι ενδεχόμενη επανεξέταση του πλαισίου νομισματικής πολιτικής εξακολουθεί να αποτελεί θέμα προς συζήτηση, με ή χωρίς την πιθανότητα η Ισλανδία να προσχωρήσει ως μέλος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και για άλλα πιθανά μέσα βελτίωσης της οικονομικής διαχείρισης και τη διαβεβαίωση ότι οι ρυθμιστικοί φορείς «βλέπουν το δάσος αντί να βλέπουν τα δένδρα» και εφαρμόζουν αποτελεσματικά τα καταλληλότερα εργαλεία μακροπροληπτικής εποπτείας.

2.7. Η κατάσταση του ανταγωνισμού στον ισλανδικό χρηματοπιστωτικό τομέα

- (46) Σύμφωνα με πρόσφατες πληροφορίες από τις ισλανδικές αρχές ⁽²⁶⁾, ο ανταγωνισμός στη χρηματοπιστωτική αγορά άλλαξε ριζικά μετά την κατάρρευση των τραπεζών. Ο αριθμός των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων έχει μειωθεί, εφόσον διάφορα ταμειυτήρια, εμπορικές τράπεζες και ειδικευμένοι δανειστές είτε έχουν εκκαθαριστεί είτε έχουν συγχωνευθεί με άλλες επιχειρήσεις ⁽²⁷⁾. Ο αριθμός των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων εξακολουθεί να μειώνεται, τελευταία με τις συγχωνύσεις της Landsbankinn με την SpKef, τον Μάρτιο του 2011, της Íslandsbanki με την Byg, τον Δεκέμβριο του 2011, και τη συγχώνευση της Landsbankinn και Svarfdaelir Savings Bank, που ενέκρινε η Αρχή την 20ή Ιουνίου 2012. Με τη μείωση του αριθμού των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και την εξαγορά από μεγαλύτερες τράπεζες των καταθέσεων σε τράπεζες που κλείνουν, αυξάνεται ο βαθμός συγκέντρωσης στην εγχώρια αγορά. Η συνολική παρουσία των νέων τραπεζών στις χρηματοπιστωτικές αγορές του ΕΟΧ είναι, από την άλλη πλευρά, πολύ μικρότερη από αυτή των προηγούμενων τραπεζών, διότι έχουν κλείσει διεθνείς τραπεζικές λειτουργίες.
- (47) Επιπλέον, η εγχώρια αγορά έχει συρρικνωθεί σημαντικά, εφόσον ορισμένες επιμέρους αγορές έχουν εξαφανισθεί ή συρρικνωθεί σε μεγάλο βαθμό. Η παρ' ολίγον εξαφάνιση του χρηματιστηρίου και η θέσπιση κεφαλαιακών ελέγχων έχουν μειώσει τις πράξεις στο χρηματιστήριο και τις αγορές συναλλάγματος, με αποτέλεσμα να περιοριστούν οι επενδυτικές επιλογές. Με το επίπεδο των επενδύσεων στην οικονομία σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα και την υψηλή μόχλευση νοικοκυριών και επιχειρήσεων, η ζήτηση για πιστώσεις είναι περιορισμένη. Από την κατάρρευση του συστήματος, οι τράπεζες έχουν εστιάσει τις προσπάθειές τους σε εσωτερικά θέματα και την αναδιάρθρωση των δανειακών χαρτοφυλακίων τους καθώς και στην αναδιάρθρωση ορισμένων μεγάλων εταιρικών πελατών.
- (48) Πριν τη χρηματοπιστωτική κρίση, τα ταμειυτήρια αντιπροσώπευαν συνολικά μερίδιο αγοράς της τάξης του 20-25 % των καταθέσεων. Αυτό το ποσοστό έχει συρρικνωθεί περίπου στο 2-4 %. Η απώλεια μεριδίων αγοράς από τα ταμειυτήρια και τις εμπορικές τράπεζες που εγκαταλείπουν την αγορά καταλαμβάνεται από τις τρεις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες, την Arion Bank, την Íslandsbanki και Landsbanki. Οι τρεις μεγάλες τράπεζες από κοινού αντιπροσωπεύουν σήμερα ποσοστό περίπου 90-95 % της αγοράς έναντι 60-65 % προηγουμένως, όπου το μερίδιο αγοράς της Landsbankinn είναι οριακά το υψηλότερο. Εκτός από τα 10 περιφερειακά ταμειυτήρια, που αντιπροσωπεύουν σήμερα περίπου το 2-4 % της αγοράς, ο μοναδικός άλλος φορέας της αγοράς είναι η αναδιάρθρωμένη MP Bank ⁽²⁸⁾, με μερίδιο αγοράς περίπου 1-5 %.
- (49) Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Ισλανδίας είναι συνεπώς σαφώς ολιγοπωλιακός και οι τρεις μεγαλύτερες τράπεζες θα μπορούσαν να επιτύχουν συλλογικά δεσπόζουσα θέση στην αγορά. Σύμφωνα με την ισλανδική Αρχή Ανταγωνισμού (ICA), από την οποία η Αρχή ζήτησε να διατυπώσει τις απόψεις της σχετικά με την κατάσταση του ανταγωνισμού στην Ισλανδία και πιθανά διορθωτικά μέτρα, υπάρχουν σημαντικά εμπόδια εισόδου στην ισλανδική τραπεζική αγορά. Αυτό έχει επίσημες επιπτώσεις στον ανταγωνισμό. Υπάρχουν επίσης συγκεκριμένα εμπόδια στο να αλλάξουν τράπεζα οι πελάτες. Οι ισλανδικές αρχές παραδέχονται ακόμη ότι οι συναλλαγματικοί κίνδυνοι σε σχέση με το μικρό και μη διαπραγματευόμενο νόμισμα της Ισλανδίας, την ισλανδική κορόνα, έχουν περιορίσει ακόμη περισσότερο τον ανταγωνισμό και απέτρεψαν ξένες τράπεζες και εταιρείες να εισέλθουν στην ισλανδική αγορά.
- (50) Η ICA έχει εστιάσει πρόσφατα την προσοχή της σε ένα ειδικό ζήτημα που αφορά την υποδομή ΤΠ για τις τραπεζικές πράξεις και τη συνεργασία τους σε σχέση με αυτό. Αυτό αφορά την από κοινού ιδιοκτησία από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα του παρόχου υπηρεσιών ΤΠ, της *Reiknistofa bankanna* (Κέντρο τραπεζικών δεδομένων της Ισλανδίας — RB). Το ζήτημα αυτό έχει επίσης σημασία για την εκτίμηση της υπό εξέταση υπόθεσης και ήταν ένα από τα θέματα των συζητήσεων μεταξύ της Αρχής και των ισλανδικών αρχών και των τραπεζών.
- (51) Η RB ανήκει στην κοινή ιδιοκτησία των τριών μεγαλύτερων ισλανδικών τραπεζών, δύο ταμειυτηρίων, της Ισλανδικής Ένωσης Ταμειυτηρίων και των τριών μεγαλύτερων επιχειρήσεων επεξεργασίας καρτών πληρωμών στην Ισλανδία. Η Landsbankinn κατέχει το 36,84 % των μετοχών της RB, η Íslandsbanki κατέχει το 29,48 % και η Arion Bank το 18,7 %. Συνεπώς, οι τρεις εμπορικές τράπεζες κατέχουν από κοινού το 85,02 % των μετοχών της RB. Οι πελάτες της RB είναι

⁽²⁶⁾ Βλέπε κεφάλαιο 6 της έκθεσης του Υπουργείου Οικονομικών στο Κοινοβούλιο, *Η μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος*, διαθέσιμο στη διεύθυνση <http://eng.efnahagsraduneyti.is/publications/news/nr/3559>

⁽²⁷⁾ Από το φθινόπωρο του 2008 έχουν εξαφανισθεί από την αγορά διάφορες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (εκτός από τις «παλαιές» μεγάλες εμπορικές τράπεζες, την Glitnir, Kaupthing και Landsbanki): Sparisjóðabanki Íslands (πρώην Icebank), η Reykjavik Savings Bank (SPRON), Sparisjóður Mýrasýslu (Myrasysla Savings Bank, SPM), VBS Investment Bank και Askar Capital Investment Bank. Περιορίστηκαν επίσης σημαντικά οι δραστηριότητες της Straumur-Burdaras Investment Bank και της Saga Capital Investment Bank.

⁽²⁸⁾ Στις 11 Απριλίου 2011, η συνέλευση των μετόχων της τράπεζας ενέκρινε σύμβαση για την πώληση δραστηριοτήτων της (πρώην) MP bank στην Ισλανδία και τη Λιθουανία, όταν περισσότεροι από 40 νέοι μέτοχοι επένδυσαν ποσό 5,5 δισεκατ. ISK σε νέες μετοχές της τράπεζας. Άλλες δραστηριότητες της παλαιάς τράπεζας παρέμειναν στους προηγούμενους μετόχους και μεταβιβάστηκαν στη νέα νομική οντότητα EA hfárfestingarfélag hf. Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε δελτία τύπου της MP bank της 11ης Απριλίου 2011, στη διεύθυνση: <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefifid-efni/frettir/nr/1511> και <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefifid-efni/frettir/nr/1510>

οι ιδιοκτήτες, η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας και άλλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί καθώς και άλλες δημόσιες υπηρεσίες. Η συνεργασία των τραπεζών σε αυτόν τον τομέα είναι εκτενής, εφόσον η RB έχει αναπτύξει το σύστημα εκκαθάρισης και διακανονισμού στην Ισλανδία. Παρέχει επίσης ορισμένες βασικές τραπεζικές λύσεις που είναι λύσεις πολλών κατόχων, οι οποίες χρησιμοποιούνται από τις περισσότερες ισλανδικές τράπεζες. Επιπλέον, η RB διαχειρίζεται ένα σύστημα ηλεκτρονικής τιμολόγησης και ηλεκτρονικών πληρωμών για εταιρείες και καταναλωτές.

- (52) Σύμφωνα με την ICA, η κατάρρευση το 2008 κατέστησε τις μικρότερες τράπεζες και τα ταμειυτήρια εξαιρετικά ευάλωτα. Καθοριστική σημασία για τις μικρότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις είχαν οι αναγκαίες υπηρεσίες ΤΠ, διότι μπορούν να θεωρηθούν ως ένα από τα εμπόδια εισόδου νέων φορέων στην αγορά. Η πλατφόρμα των υπηρεσιών ΤΠ παρέχεται σε σημαντική έκταση από την RB στις μεγαλύτερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ενώ στα ταμειυτήρια και τις μικρότερες επιχειρήσεις της αγοράς παρέχεται από την Teris. Μετά το κλείσιμο πολλών μικρότερων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων τα τελευταία έτη, η Teris απώλεσε σημαντικό μερίδιο των εσόδων της, με αποτέλεσμα να πωλήσει τον Ιανουάριο του 2012 ορισμένες λύσεις ΤΠ στην RB. Σύμφωνα με την RB και την Teris, η συναλλαγή αυτή αποσκοπούσε, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση της συνέχισης της παροχής υπηρεσιών ΤΠ σε μικρότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.
- (53) Η ICA ερευνά δύο υποθέσεις που αφορούν την RB. Πρώτον, αν η από κοινού ιδιοκτησία των τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων στο φόρουμ RB θα έπρεπε να θεωρηθεί παραβίαση της απαγόρευσης των περιοριστικών μέτρων βάσει του άρθρου 10 του ισλανδικού νόμου για τον ανταγωνισμό. Δεύτερον, το συμβιβασμό της αγοράς από την RB των σημαντικότερων στοιχείων ενεργητικού της Teris εκτιμάται βάσει των διατάξεων του ίδιου νόμου περί συγκεντρώσεων. Εντούτοις, τον Μάιο του 2012, οι δύο αυτές υποθέσεις έκλεισαν με διακανονισμό μεταξύ της RB και των ιδιοκτητών της, αφενός, και της ICA αφετέρου ⁽²⁹⁾.
- (54) Εκτός από τις προαναφερθείσες ανησυχίες που συνδέονται άμεσα με την ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά, η ICA έχει επισημάνει, ειδικότερα, την ανάγκη να ολοκληρωθεί χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση η πώληση και αναδιάρθρωση εταιρειών εκμετάλλευσης ⁽³⁰⁾. Πολλές εταιρείες εκμετάλλευσης έχουν εξαγορασθεί από τις τράπεζες (που είναι πιστωτές αυτών των εταιρειών) λόγω της υπερχρέωσης μετά την οικονομική κατάρρευση το 2008. Σύμφωνα με την ICA, ενδέχεται να υπάρξει σύγκρουση συμφερόντων, όταν τράπεζες παρέχουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σε εταιρείες και ταυτόχρονα είναι και ιδιοκτήτες αυτών των επιχειρήσεων. Κατά την άποψη της ICA, η άμεση και έμμεση ιδιοκτησία εκ μέρους των τραπεζών ⁽³¹⁾ είναι το πιο διαδεδομένο και επικίνδυνο πρόβλημα για τον ανταγωνισμό μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση, διότι αυτό έχει αντίκτυπο σχεδόν σε κάθε εταιρεία και κλάδο στην Ισλανδία. Κατά την άποψη της ICA, η ταχύτερη αναδιάρθρωση επιχειρήσεων θα βελτιώνει τον ανταγωνισμό στην αγορά χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Όταν, οι εθνικές διατάξεις περί ελέγχου των συγκεντρώσεων επέβαλαν την υποχρέωση κοινοποίησης της εμπλοκής των τραπεζών στην αναδιάρθρωση των δικών τους εταιρειών, η ICA έδωσε, ως προς αυτό, σε αρκετές περιπτώσεις όρους όσον αφορά την ιδιοκτησία από τις τράπεζες. Εντούτοις, κρίνεται δύσκολη μια συνολική λύση του προβλήματος, διότι αφορά κατά κύριο λόγο την υψηλή μόχλευση του ισλανδικού τομέα των επιχειρήσεων.
- (55) Στις παρατηρήσεις που υπέβαλαν στην Αρχή οι τρεις εμπορικές τράπεζες, η Arion Bank, η Íslandsbanki και Landsbankinn, εξέφρασαν όλες την άποψη ότι δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές των όρων ανταγωνισμού στην ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά από το φθινόπωρο του 2008 που θα έπρεπε να δημιουργήσουν ανησυχίες. Επικράτησε στην αγορά ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός χωρίς να υπάρχει κανένα αποδεικτικό στοιχείο αθέμιτης συμπεριφοράς εκ μέρους των

⁽²⁹⁾ Σύμφωνα με τον διακανονισμό, η RB και οι ιδιοκτήτες της συμφώνησαν να αναλάβουν ορισμένες δεσμεύσεις που αποσκοπούν στην αποτροπή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού λόγω των δραστηριοτήτων της RB και των συνεργασιών μεταξύ των ιδιοκτητών της. Δεσμεύσεις απαιτούν μεταξύ άλλων ότι η RB θα λειτουργεί με γενικούς εμπορικούς όρους ανεξάρτητα από τους ιδιοκτήτες της και η πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου της RB θα αποτελείται από ειδικούς με ανεξαρτησία έναντι των ιδιοκτητών, η πρόσβαση στα συστήματα και τις παρεχόμενες από την RB υπηρεσίες χωρίς διακρίσεις και οι όροι των παρεχόμενων από την RB υπηρεσιών θα είναι οι ίδιοι, ανεξάρτητα από το αν ο πελάτης είναι ή δεν είναι μέτοχος της RB. Οι σημερινοί ιδιοκτήτες της RB δεσμεύτηκαν να διαθέτουν τακτικά προς πώληση τις συμμετοχές τους στην RB, με σκοπό να διευκολύνουν μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις να αποκτήσουν μερίδιο στην RB. Οι προσκλήσεις αυτές θα προκηρυσσούνται τουλάχιστον κάθε δεύτερο έτος, μέχρις ότου πωληθεί τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των μετοχών της RB σε άλλα μέρη εκτός των υφισταμένων μετόχων ή προσφερθούν για πώληση με προσφορά μετοχών.

⁽³⁰⁾ Η ICA χρησιμοποιεί τον όρο «εταιρείες εκμετάλλευσης» για τις συμμετοχές των τραπεζών σε κανονικά μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις τις οποίες οι τράπεζες εξαγόρασαν κατά την αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων τους μέσω μετοχοποίησης χρέους ή με άλλο τρόπο. Παρομοίως, η Αρχή χρησιμοποιεί τον όρο «εταιρεία εκμετάλλευσης» για επιχειρήσεις της πραγματικής οικονομίας οι οποίες δεν ανήκουν στις βασικές δραστηριότητες της τράπεζας στις αγορές χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

⁽³¹⁾ Σε αυτό το πλαίσιο, η Αρχή κατανοεί ότι με τον όρο έμμεση ιδιοκτησία νοείται η πιθανή επιρροή των τραπεζών και ο έλεγχος σε εταιρείες λόγω των υψηλών χρεών τους στην τράπεζα.

τριών μεγαλύτερων τραπεζών. Εξετάζοντας τους όρους ανταγωνισμού στην αγορά, η ICA παρέβλεψε ορισμένους βασικούς παράγοντες. Οι ξένες τράπεζες, μολονότι δεν είναι παρούσες στην Ισλανδία, ανταγωνίζονται προ πολλού τις ισλανδικές τράπεζες για την παροχή εταιρικών δανείων και άλλων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στους μεγαλύτερους πελάτες, όπως οι επιχειρήσεις με εξαγωγική δραστηριότητα (αλιευτικών προϊόντων, βιομηχανία με υψηλή κατανάλωση ενέργειας κ.λπ.) καθώς και κρατικές και δημοτικές επιχειρήσεις.

- (56) Όμως, η άποψη αυτή είναι αντίθετη με την άποψη που διατυπώθηκε στο έγγραφο των ισλανδικών αρχών, όπως ορίζεται στην προαναφερθείσα έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών στο Κοινοβούλιο και στις απόψεις της ICA. Επιπλέον, όπως εξηγείται κατωτέρω, η Arion Bank αποφάσισε, παρά τις συγκεκριμένες επιφυλάξεις όσον αφορά την ανάληψη των όρων ανταγωνισμού, να αναλάβει ορισμένες δεσμεύσεις που αποσκοπούν στον περιορισμό της νόθευσης του ανταγωνισμού σε σχέση με τα υπό εξέταση μέτρα ενίσχυσης. Οι εν λόγω δεσμεύσεις παρουσιάζονται στο παράρτημα.

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

3.1. Ο δικαιούχος

- (57) Όπως περιγράφεται ανωτέρω, η Kaupthing Bank κατέρρευσε το 2008, όπως και οι άλλες δύο μεγάλες ισλανδικές εμπορικές τράπεζες. Για να διασφαλιστεί η συνέχιση της λειτουργίας του εγχώριου τραπεζικού τομέα, οι ισλανδικές αρχές έλαβαν ορισμένα μέτρα για την αποκατάσταση ορισμένων δραστηριοτήτων της (πρώην) Kaupthing Bank hf, συμπεριλαμβανομένης της ίδρυσης και κεφαλαιοποίησης της νέας Kaupthing Bank hf (που έχει μετονομαστεί σε Arion Bank).

3.1.1. Kaupthing Bank

- (58) Πριν τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, η Kaupthing Bank ήταν η μεγαλύτερη τράπεζα της Ισλανδίας. Στα τέλη του 2007, ο ισολογισμός της ανερχόταν σε 5 347 δισεκατ. ISK (58,3 δισεκατ. ευρώ). Η Kaupthing ήταν κυρίως τράπεζα της Βόρειας Ευρώπης δραστηριοποιούμενη σε δεκατρείς χώρες. Η Kaupthing πρόσφερε πλήρες φάσμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις, θεσμικούς επενδυτές και ιδιώτες, που χωρίζονται σε πέντε τμήματα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων: εταιρική και λιανική τραπεζική, κεφαλαιαγορές, διαχείριση κεφαλαίων, επενδυτική τραπεζική και διαχείριση περιουσιακών στοιχείων και ιδιωτική τραπεζική. Επιπλέον, η τράπεζα εκμεταλλευόταν ένα δίκτυο υποκαταστημάτων λιανικής στην Ισλανδία, όπου είχε την έδρα της και, σε μικρότερο βαθμό, στη Νορβηγία και τη Σουηδία. Η Kaupthing διέθετε άδειες τραπεζών μέσω θυγατρικών της στη Δανία, τη Σουηδία, το Λουξεμβούργο και το ΗΒ και υποκαταστήματα στη Φινλανδία, τη Νορβηγία και τη Νήσο του Μαν. Οι κυριότερες θυγατρικές της Kaupthing ήταν η Kaupthing Singer & Friedlander (HB) και η FIH Erhvervsbank (Δανία), αλλά η τράπεζα εκμεταλλευόταν δεκαέξι άλλες θυγατρικές και υποκαταστήματα σε διάφορες χώρες της Ευρώπης, της Βόρειας Αμερικής, της Ασίας και της Μέσης Ανατολής. Στα τέλη του 2007, η τράπεζα απασχολούσε 3 334 άτομα. Οι μετοχές της τράπεζας ήταν εισηγμένες στο OMX Nordic Exchange του Ρέικιαβικ και στη Στοκχόλμη.

3.1.2. Arion Bank

- (59) Ο διάδοχος της Kaupthing, η Arion Bank, είναι ισλανδική τράπεζα που προσφέρει καθολικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σε εταιρείες, θεσμικούς επενδυτές και σε ιδιώτες. Η τράπεζα προσπαθεί να είναι μια τράπεζα σχέσεων που εστιάζεται σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις και ιδιώτες που αναζητούν ένα μεγάλο φάσμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.
- (60) Ο όμιλος Arion Bank Group αποτελείται από τη μητρική εταιρεία και οκτώ κύριες θυγατρικές που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των τραπεζικών δραστηριοτήτων ⁽³²⁾.

⁽³²⁾ Οι βασικές θυγατρικές είναι (η κύρια δραστηριότητα και οι συμμετοχές της τράπεζας παρατίθενται σε αγκύλες): AFL-sparisjóður (ταμειυτήριο· 94,45 %), Verdis hf. (θεματοφύλακας τίτλων· 100 %), KB ráðgjöf ehf. (πώληση ασφαλειών και συνταξιοδοτικών προϊόντων· 100 %), Gen hf. (συμμετοχή σε διεθνή επιχειρηματικά κεφάλαια· 100 %), Okkar Líftryggingar hf. (ασφαλιστική εταιρεία — ασφάλειες ζωής· 100 %), Sparisjóður Ólafsfjarðar (ταμειυτήριο· 99,99 %), Stefni hf. (εταιρεία διαχείρισης για UCITS; 100 %) και Valitor Holding hf. (εταιρεία υπηρεσιών πληρωμών· 52,94 %).

- (61) Σε σχέση με την πρόσφατη και τρέχουσα αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου δανείων της, η τράπεζα έχει εξαγοράσει στοιχεία ενεργητικού που θεωρείται ότι κατέχονται προς πώληση ή, εάν δεν έχει ολοκληρωθεί το έργο ανάκτησης, ως προσωρινές δραστηριότητες. Η τράπεζα υποστηρίζει ότι προσπαθεί, ωστόσο, να πωλήσει τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση ⁽³³⁾.
- (62) Άλλες βασικές συμμετοχές κατέχονται στην Auðkenni (εταιρεία χαρτοφυλακίου που διαχειρίζεται κλειδιά ασφαλείας για ηλεκτρονική τραπεζική 20 %) και στη Reiknistofa bankanna (το κέντρο δεδομένων της Ισλανδικής Τράπεζας, RB 18,05 %). Η Arion Bank έχει κλείσει ή είναι σε διαδικασία κλεισίματος συνολικά 15 επιχειρήσεων στις οποίες η τράπεζα κατείχε συμμετοχές. Οι εταιρείες αυτές είναι είτε υπό εκκαθάριση είτε δεν έχουν περιουσιακά στοιχεία ούτε δραστηριότητες.
- (63) Τα βασικά τραπεζικά προϊόντα υπάγονται σε τέσσερις κατηγορίες: διαχείριση στοιχείων ενεργητικού, επενδυτική τραπεζική, εταιρική τραπεζική και λιανική τραπεζική, όπως εξηγείται διεξοδικότερα στη συνέχεια.

Διαχείριση στοιχείων ενεργητικού

- (64) Το τμήμα αυτό συνίσταται σε πωλήσεις και υπηρεσίες, ιδιωτική τραπεζική και θεσμική διαχείριση περιουσιακών στοιχείων. Η θυγατρική της τράπεζας *Stefnir Asset Management* εκμεταλλεύεται τις επιχειρήσεις διαχείρισης κεφαλαίων και η *Arion Bank Asset Management* είναι ο κύριος φορέας διανομής κεφαλαίων. Η *Asset Management* κατέχει ηγετική θέση στην ισλανδική αγορά με περιουσιακά στοιχεία υπό τη διαχείριση της *Arion Bank* και θυγατρικές που υπερβάναν τα 659 δισεκατ. ISK στα τέλη του 2011.
- (65) Η *Asset Management* είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων για λογαριασμό των πελατών της, περιλαμβανομένων θεσμικών επενδυτών, εταιρειών, πελατών με υψηλά περιουσιακά στοιχεία και επενδυτών λιανικής. Εξυπηρετεί πελάτες με διαφορετικούς επενδυτικούς στόχους, προσφέροντας ευρύ φάσμα υπηρεσιών. Εκτός από ένα σύνολο αμοιβαίων κεφαλαίων, εναλλακτικών επενδυτικών επιλογών και συνταξιοδοτικών προγραμμάτων, το τμήμα προσφέρει εξατομικευμένες στρατηγικές κατανομής περιουσιακών στοιχείων και διαχείριση λογαριασμών. Παρέχει επίσης κεφάλαια από άλλες ηγετικές σε παγκόσμια κλίμακα εταιρείες διαχείρισης κεφαλαίων.

Επενδυτική τραπεζική

- (66) Η επενδυτική τραπεζική παρέχει διάφορες υπηρεσίες σε εταιρικούς πελάτες μέσω των τεσσάρων βασικών προϊόντων της:
- Παροχή συμβουλών σε θέματα Δ&Δ
  - Πράξεις κεφαλαιαγοράς
  - Απόκτηση και μόχλευση κεφαλαίων
  - Επενδύσεις κεφαλαίων.
- (67) Το εν λόγω τμήμα αποσκοπεί στο συνδυασμό συμβουλευτικών υπηρεσιών με τις ικανότητες χρηματοδότησης της τράπεζας, δημιουργώντας μια ολοκληρωμένη λύση για πελάτες, σε στενή συνεργασία με άλλα τμήματα της τράπεζας, ιδίως τα τμήματα κεφαλαιαγορών και εταιρικής τραπεζικής.

⁽³³⁾ Ως προς αυτό, η τράπεζα κάνει διάκριση ανάμεσα σε τρεις τύπους περιουσιακών στοιχείων. Πρώτον, την εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας *Eignabjarg ehf.*, η οποία διαχειρίζεται μετοχές σε βιώσιμες εταιρείες εκμετάλλευσης τις οποίες έχει εξαγοράσει η τράπεζα. Σε αυτά περιλαμβάνονται συμμετοχές στις ακόλουθες εταιρείες (η κύρια δραστηριότητα και η συμμετοχή της τράπεζας αναφέρονται σε παρενθέσεις): *Hagar hf.* (εμπορική επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην Ισλανδία· 5,98 %), *Penninn á Íslandi ehf.* (εταιρεία λιανικών υπηρεσιών που ειδικεύεται σε χαρτικά είδη και προμήθειες γραφείου· 100 %), *Reitir fasteignafélag hf.* (συνδεδεμένη εταιρεία της *Eignabjarg hf.* που ειδικεύεται σε κτηματομεσιτικές υπηρεσίες· 42,65 %), και *Fram Foods ehf.* (βιομηχανία τροφίμων· 100 %). Δεύτερον, άλλα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση, περιλαμβανομένων συμμετοχών στις ακόλουθες εταιρείες: *Langalína 2 ehf.* (εταιρεία χαρτοφυλακίου· 100 %), *Umtak fasteignafélag ehf.* (κτηματομεσιτικές υπηρεσίες· 100 %), *EAB 2 ehf.* (βιομηχανία τροφίμων· 100 %), *Farice ehf.* (εκμετάλλευση υποθαλάσσιων καλωδίων μεταφοράς δεδομένων σε γειτονικές χώρες· 43,47 %), *Sementsverksmiðjan ehf.* (παραγωγή και εισαγωγή τσιμέντου· 33 %), *HB Grandi hf.* (αλιευτική εταιρεία· 33 %) και *GO hjárfestingar ehf.* (παραγωγή μανταριών· 30 %). Τρίτον, περιουσιακά στοιχεία κατέχονται ως προσωρινές δραστηριότητες ως συμμετοχές στις ακόλουθες εταιρείες: *Landey* (εταιρεία χαρτοφυλακίου που ασχολείται με περιουσιακά στοιχεία που δεν παράγουν έσοδα· 100 %), *Landfestar* (εταιρεία εκμετάλλευσης εμπορικών ακινήτων την οποία εξαγόρασε η *Arion Bank* από πελάτες που ήταν σε δυσχερή θέση· 100 %), *Rekstrarfélagið Braut ehf.* (εκμετάλλευση εκτροφής χοίρων· 100 %), *NS 1 ehf.* (ιδιοκτησία ακινήτων και χρηματοδοτική μίσθωση πολλών κατοικιών διακοπών· 100 %), *Módelhús ehf.* (κτηματομεσιτικές υπηρεσίες· 100 %), *EAB 1 ehf.* (γη και ακίνητα· 100 %), *Andvaka ehf.* (επιχειρήσεις και συμβουλές διαχείρισης· 50,11 %), *Klakki ehf.* (πρώην *Exista* — εταιρεία χαρτοφυλακίου· 44,9 %), *Ölgerðin Egill Skallagrímsson ehf.* (παραγωγή, διανομή και πώληση αναψυκτικών και άλλων ποτών· 20 %) και *SMI ehf.* (ακίνητα περιουσιακά στοιχεία· 39,1 %).

Εταιρική τραπεζική

- (68) Το τμήμα εταιρικής τραπεζικής περιέχει 7 υπηρεσίες: δανειοδότηση επιχειρήσεων· ειδική δανειοδότηση· νομικές υποθέσεις και τεκμηρίωση· διαχείριση χαρτοφυλακίου· εταιρικές υπηρεσίες· ανάκτηση και εξαγορά επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring). Η εταιρική τραπεζική προσφέρει ένα φάσμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και προϊόντων για τους εταιρικούς πελάτες της, από μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέχρι μεγάλες εταιρείες. Βασικός στόχος αυτού του τμήματος είναι η διατήρηση μακροχρόνιων σχέσεων με τους πελάτες καθώς και η παροχή ειδικά σχεδιασμένων λύσεων και εξατομικευμένων υπηρεσιών.
- (69) Η Arion Bank θεωρεί ότι κατέχει ηγετική θέση όσον αφορά την επίλυση ζητημάτων εταιρικού χρέους και έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο σε θέματα αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων. Η μονάδα ανάκτησης στο εσωτερικό της εταιρικής τραπεζικής είναι υπεύθυνη για την ανάκτηση χρεών της τράπεζας, δηλαδή την αναδιάρθρωση επιχειρήσεων οι οποίες αντιμετωπίζουν δυσκολίες πληρωμής. Το έργο εξελίσσεται ικανοποιητικά και πλησιάζει προς την ολοκλήρωσή του.

Λιανική τραπεζική

- (70) Η λιανική τραπεζική κατέχει μερίδιο αγοράς 30 % στην Ισλανδία. Διαθέτει 24 υποκαταστήματα σε όλη την Ισλανδία και περισσότερους από 100 000 πελάτες. Τα υποκαταστήματα παρέχουν ένα συνολικό φάσμα υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της παροχής συμβουλών για καταθέσεις και δάνεια, κάρτες πληρωμής, αποταμιεύσεις συνταξιοδότησης, ασφάλιση, κεφάλαια και χρεόγραφα.
- (71) Το δίκτυο υποκαταστημάτων χωρίζεται σε επτά ομάδες καθεμία από τις οποίες έχει τον δικό της διαχειριστή. Τα μικρότερα υποκαταστήματα αξιοποιούν το δυναμικό των μεγαλύτερων μονάδων στο εσωτερικό της κάθε ομάδας. Μεταβιβάζεται μεγαλύτερη εκτελεστική εξουσία και ευθύνη στα υποκαταστήματα και, κατά συνέπεια, πιο κοντά στους πελάτες. Σύμφωνα με την τράπεζα, η ρύθμιση αυτή βοηθά τον συντονισμό των διαδικασιών και αξιοποιεί στο έπακρο την εμπειρογνομοσύνη στο εσωτερικό των υποκαταστημάτων. Τέσσερις από αυτούς τους διαχειριστές εργάζονται στη μείζονα περιοχή του Ρέικιαβικ και οι τρεις σε μεγαλύτερες αστικές περιοχές. Η διάρθρωση αυτή έχει σχεδιαστεί για να ενισχύσει τους δεσμούς μεταξύ υποκαταστημάτων στο ίδιο μέρος της χώρας.

Ενδείξεις μεριδίων αγοράς

- (72) Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Arion Bank, το μερίδιο αγοράς της σε καταθέσεις, βάσει των ετήσιων δηλώσεων των ισλανδικών τραπεζών και ταμειτηρίων, είναι [> 30] % ή οριακά κατώτερο από τα μερίδια της Landsbankinn (> 30 %) και Íslandsbanki (> 30 %). Άλλοι συντελεστές της αγοράς με μικρότερη σημασία είναι MP Bank (< 5 %) και τα ταμειτήρια (συνολικά < 5 %).
- (73) Το μερίδιο της Arion Bank όσον αφορά τα δάνεια σε πελάτες είναι περίπου [15-25] % ή παρόμοιο με αυτό της Íslandsbanki και ελαφρώς χαμηλότερο από το μερίδιο της Landsbankinn. Το Ταμείο Στεγαστικής Χρηματοδότησης κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο σε αυτή την αγορά, [> 25] %. Από κοινού συνυπολογιζόμενα, τα συνταξιοδοτικά ταμεία κατέχουν επίσης σημαντικό μερίδιο σε αυτή την αγορά ή [5-10] %, ενώ τα μερίδια άλλων συντελεστών της αγοράς είναι ασήμαντα.
- (74) Το μερίδιο αγοράς της Arion Bank σε διαπραγμάτευση στο ισλανδικό χρηματιστήριο που μετρήθηκε με βάση τον κύκλο εργασιών των πρώτων 14 εβδομάδων του 2012 ήταν [10-20] %, αλλά τα μερίδια καθεμίας από τις άλλες εμπορικές τράπεζες, της Íslandsbanki, της Landsbankinn και MP Bank, ήταν [20-25] %.

3.2. Σύγκριση της παλαιάς και της νέας τράπεζας

- (75) Μια ενδεικτική σύγκριση των βασικών χρηματοοικονομικών δεδομένων στους ισολογισμούς των παλαιών και νέων τραπεζών που παρουσιάζεται στον πίνακα 1 αποκαλύπτει ότι υπάρχει τεράστια διαφορά ως προς το μέγεθος και το πεδίο των δύο δραστηριοτήτων ⁽³⁴⁾. Τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία της Arion Bank στα τέλη του 2009 ανέρχονταν μόλις στο 11,5 % των περιουσιακών στοιχείων της Kaupthing Bank στα μέσα του 2008. Το χαρτοφυλάκιο δανείων αποτελεί

⁽³⁴⁾ Έχουν επέλθει σημαντικές αλλαγές στους βασικούς χρηματοοικονομικούς δείκτες της Arion Bank από την ίδρυσή της, αλλά είναι, παρ' όλα αυτά, σκόπιμο να συγκριθούν οι δύο τράπεζες με αναφορά σε χρονικά παραπλήσια στοιχεία. Υπενθυμίζεται ότι η Kaupthing ήταν διεθνής τράπεζα με δραστηριότητες σε διάφορες χώρες, αλλά η Arion Bank συστάθηκε για να εξαγοράσει ορισμένες εγχώριες δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία της Kaupthing Bank.

τη μεγαλύτερη ενιαία κατηγορία στοιχείων ενεργητικού. Η λογιστική αξία του χαρτοφυλακίου δανείων της Kaupthing Bank στα τέλη Ιουνίου του 2008 ήταν 4 169 δισεκατ. ISK έναντι 358 δισεκατ. ISK του χαρτοφυλακίου δανείων της Arion Bank στα τέλη του 2009 ή στο 8,6 % του μεριδίου της Kaupthing. Υπάρχει επίσης σημαντική μεταβολή στα χρεόγραφα που κατέχει η Arion Bank σε σύγκριση με την Kaupthing Bank. Οι μετοχές και τα παράγωγα μειώθηκαν κατά 96-100 %. Η μείωση είναι μικρότερη όσον αφορά τις ομολογίες, εφόσον οι ομολογίες που κατέχει η Arion Bank αντιπροσωπεύουν το 25,7 % των ομολογιών που κατέχει Kaupthing Bank.

Πίνακας 1

Σύγκριση των ισολογισμών της Arion Bank και Kaupthing Bank, ποσά σε δισεκατ. ISK

	Kaupthing 30.6.2008	Arion 31.12.2009	Η Arion ως ποσοστό % της Kaupthing
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων	6 603	757	11,5
— Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	4 169	358	8,6
— Ομολογίες και χρεόγραφα	676	173	25,7
— Μετοχές και συμμετοχικοί τίτλοι	172	7	4,1
Σύνολο υποχρεώσεων	6 166	667	10,8
— Καταθέσεις	1 848	495	26,8
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	438	90	20,6

- (76) Οι δηλώσεις εισοδήματος των δύο οντοτήτων παρουσιάζουν παρόμοια διαφορά σε μέγεθος και πεδίο. Συγκρίνοντας την Arion Bank το 2009 με την Kaupthing Bank το 2007, τα καθαρά έσοδα από τόκους της Arion Bank ανέρχονται στο 15,2 % των καθαρών εσόδων της Kaupthing και τα έσοδα από προμήθειες της Arion στο 10,7 % των αντίστοιχων εσόδων της Kaupthing. Η Arion Bank είχε προσωπικό 1 057 ατόμων στα τέλη του 2009 (συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων στις θυγατρικές), ενώ η Kaupthing Bank είχε 3 334 εργαζομένους στα τέλη του 2007. Ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων στην Arion αντιπροσώπευε συνεπώς, το 32 % του συνολικού προσωπικού της Kaupthing ⁽³⁵⁾. Συγκρίνοντας τις δραστηριότητες και των δύο τραπεζών στην Ισλανδία, η Kaupthing απασχολούσε 1 133 εργαζόμενους για τις δραστηριότητες στην Ισλανδία (εξαιρουμένων των εργαζομένων στις θυγατρικές) στα τέλη Ιουνίου του 2008, ενώ η Arion Bank, είχε 952 απασχολούμενους (εξαιρουμένων των θυγατρικών) στα τέλη του 2009.

Πίνακας 2

Σύγκριση φορολογικών δηλώσεων της Arion Bank και Kaupthing Bank, ποσά σε δισεκατ. ISK

	Kaupthing 2007	Arion 2009	Η Arion ως ποσοστό % της Kaupthing
Καθαρά έσοδα από τόκους	80	12	15,2
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	55	6	10,7
Αποτελέσματα εκμετάλλευσης	166	50	29,9
Κέρδη προ φόρου εισοδήματος	81	15	19,0

⁽³⁵⁾ Οι αλλαγές διαφέρουν ανάμεσα στα τμήματα των επιχειρήσεων και σε ορισμένες περιοχές η μείωση ανέρχεται στο 90 %. Υπήρξε σημαντική μείωση του προσωπικού στο γραφείο του διευθύνοντος συμβούλου, όπου απασχολούνταν το 6 % του προσωπικού της Kaupthing στην Ισλανδία, ενώ στην περίπτωση της Arion Bank, το αντίστοιχο ποσοστό είναι 1 %.

3.3. Εθνική νομική βάση

(77) Η εθνική νομική βάση για τα μέτρα ενίσχυσης είναι η ακόλουθη:

— *Νόμος αριθ. 125/2008 για την Αρχή εκταμιεύσεων του Δημόσιου Ταμείου λόγω έκτακτων περιστάσεων στη χρηματοπιστωτική αγορά κ.λπ., που συνήθως αναφέρεται ως νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων*

Ο νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων έδωσε στη FME την εξουσία να παρεμβαίνει «σε ακραίες καταστάσεις» και να αναλαμβάνει εξουσίες συνελεύσεων μετόχων χρηματοπιστωτικών οργανισμών και σε συνεδριάσεις διοικητικών συμβουλίων και να αποφασίζει τη διάθεση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού τους. Επίσης, η FME εξουσιοδοτήθηκε να διορίζει επιτροπές εξυγίανσης χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων που είχε εξαγοράσει, οι οποίες κατείχαν τις εξουσίες συνελεύσεων μετόχων. Κατά τη λύση και εκκαθάριση των οργανισμών, ο νόμος δίνει προτεραιότητα σε αδιετήσιες καταθέτων και σε κάθεστώτα εγγύησης καταθέσεων. Ο νόμος εξουσιοδότησε επίσης το Υπουργείο Οικονομίας της Ισλανδίας να ιδρύσει νέες τράπεζες. Ο νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων περιέχει τροποποιήσεις του νόμου για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες αριθ. 161/2002, του νόμου για την επίσημη εποπτεία χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων αριθ. 87/1998, του νόμου για τις εγγυήσεις των καταθέσεων και του κάθεστώτος αποζημίωσης επενδυτών αριθ. 98/1999, και του νόμου για στεγαστικά θέματα αριθ. 44/1998.

— *Νόμος συμπληρωματικού κρατικού προϋπολογισμού του 2008 (άρθρο 4)*

— *Νόμος για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2009 (άρθρο 6)*

3.4. Τα μέτρα ενίσχυσης

(78) Η παρέμβαση των ισλανδικών αρχών μετά τη χρεοκοπία της Kaupthing Bank περιγράφεται ανωτέρω και παρατέθηκε αναλυτικότερα στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας. Η ουσία των παρεμβάσεων μπορεί να συνοψισθεί ως ακολούθως: Η FME ανέλαβε τον έλεγχο της Kaupthing στις 9 Οκτωβρίου 2008 και οι εγχώριες υποχρεώσεις και τα «περισσότερα» εγχώρια στοιχεία ενεργητικού μεταβιβάστηκαν στη νέα Kaupthing. Η ακίνητη περιουσία της παλαιάς τράπεζας θα αποζημιωνόταν για τη μεταβίβαση με την εισπραξη του ποσού της διαφοράς ανάμεσα στα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού. Επειδή ο προσδιορισμός αυτής της διαφοράς αποδείχθηκε δύσκολος και χρονοβόρος, το κράτος χορήγησε ένα αρχικό κεφάλαιο και δεσμεύτηκε να εισφέρει πρόσθετο κεφάλαιο, εάν ήταν αναγκαίο. Στη συνέχεια κεφαλαιοποίησε την τράπεζα, πριν τελικά συναφθεί συμφωνία μεταξύ του κράτους και της παλαιάς τράπεζας την 1η Δεκεμβρίου 2009, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της συμμετοχής του κράτους στην τράπεζα από 100 % σε 13 % ⁽³⁶⁾. Η Αρχή θεωρεί ότι η ημερομηνία αυτή, η 1η Δεκεμβρίου 2009, σηματοδοτεί την έναρξη της πενταετούς περιόδου αναδιάρθρωσης, η οποία θα διαρκέσει, κατά συνέπεια, έως την 1η Δεκεμβρίου 2014.

(79) Η επόμενη ενότητα περιορίζεται στην περιγραφή των στοιχείων της παρέμβασης του κράτους τα οποία συνιστούν μέτρα που έχουν συνάφεια για την εκτίμηση βάσει του άρθρου 61 της συμφωνίας ΕΟΧ.

3.4.1. Κεφάλαιο κατηγορίας I

(80) Το κράτος χορήγησε κεφάλαιο κατηγορίας I δύο φορές: μία φορά κατά τη σύσταση της τράπεζας New Kaupthing και στη συνέχεια εκ νέου με την πλήρη κεφαλαιοποίηση της τράπεζας (και αναδρομικά)· ακολούθησε συμφωνία με την παλαιά τράπεζα εξ ονόματος των πιστωτών της, σύμφωνα με την οποία το κράτος διατήρησε συμμετοχή 13 % στην τράπεζα.

3.4.1.1. Αρχικό κεφάλαιο

(81) Μετά τη δημιουργία της New Kaupthing Bank τον Οκτώβριο του 2008, το κράτος χορήγησε ποσό 775 εκατ. ISK ⁽³⁷⁾ (5 εκατ. ευρώ) σε μετρητά ως αρχικό κεφάλαιο στη νέα τράπεζα και, επιπλέον, ανέλαβε τη δέσμευση να συνεισφέρει συνολικό ποσό 75 δισεκατ. ISK ως επιχειρηματικό κεφάλαιο κατηγορίας I στη νέα τράπεζα αντί του συνόλου των

⁽³⁶⁾ Εντούτοις, μόλις στις 8 Ιανουαρίου 2010 επισημοποιήθηκαν οι συμφωνίες όταν η Kaupthing, για λογαριασμό των πιστωτών της, μέσω της θυγατρικής της Kaupskil ehf. απέκτησε την ιδιοκτησία της Arion Bank, μετά την έγκριση της FME και της ισλανδικής αρχής ανταγωνισμού. Η Kaupskil κατέχει το 87 % των κοινών μετοχών και η Icelandic State Financial Investments (ISFI) το 13 %. Η Kaupskil κατέχει δικαίωμα προαίρεσης για την αγορά της συμμετοχής του κράτους σε μεταγενέστερο στάδιο.

⁽³⁷⁾ Τα νομισματικά στοιχεία αναφέρονται σε αυτό το τμήμα πρώτα στο νόμισμα στο οποίο χορηγήθηκε το κεφάλαιο και ακολουθεί αναφορά σε παρενθέσεις στο αντίστοιχο ποσό σε ISK ή ευρώ (κατά περίπτωση), σε περίπτωση που τα στοιχεία αυτά έχουν κοινοποιηθεί από τις ισλανδικές αρχές.

μετοχών της. Το πρώτο στοιχείο αντιστοιχεί στο ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο βάσει της ισλανδικής νομοθεσίας για τη σύσταση μιας τράπεζας. Το τελευταίο στοιχείο υπολογίστηκε ως ποσοστό 10 % της αρχικής εκτίμησης του πιθανού μεγέθους των συνολικών σταθμισμένων βάσει κινδύνων στοιχείων ενεργητικού της τράπεζας. Η διάθεση αυτού του ποσού εγγράφηκε επίσημα στον κρατικό προϋπολογισμό του έτους 2009 ως χορήγηση κρατικών πόρων για την αντιμετώπιση των έκτακτων καταστάσεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Σκοπός αυτής της εισφοράς κεφαλαίου ήταν να παρασχεθεί επαρκής εγγύηση για τη λειτουργικότητα της τράπεζας μέχρι να επιλυθούν τα ζητήματα που συνδέονται με την τελική ανακεφαλαιοποίησή της, όπως το μέγεθος των αρχικών υπολοίπων της και ο υπολογισμός της αποζημίωσης που θα καταβαλλόταν στην παλαιά τράπεζα για τα μεταβιβασθέντα στοιχεία ενεργητικού.

3.4.1.2. Εισφορά κεφαλαίου και διατήρηση συμμετοχής 13 % ως μέρος του διακανονισμού με τους πιστωτές της παλαιάς τράπεζας

- (82) Στις 20 Ιουλίου 2009, η ισλανδική κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι είχε καταλήξει σε προσύμφωνο με την επιτροπή εξυγίανσης της Kaupthing σχετικά με την αρχική κεφαλαιοποίηση της New Kaupthing Bank (η οποία μετονομάστηκε σε Arion Bank από την 21η Νοεμβρίου 2009) και τη βάση της πληρωτέας αποζημίωσης μεταξύ των δύο μερών. Η κυβέρνηση συμφώνησε υπό όρους με την επιτροπή εξυγίανσης της Kaupthing ότι η επιτροπή εξυγίανσης θα έπρεπε να δώσει στους πιστωτές τη δυνατότητα προαίρεσης εξαγοράς της πλειοψηφίας των μετοχών της Arion Bank, ώστε να διευκολύνει την ανεξάρτητη ανάπτυξη της τράπεζας. Αυτό στην πράξη θα συνεπαγόταν ότι η παλαιά τράπεζα θα διέθετε το μεγαλύτερο μέρος του κεφαλαίου στην Arion Bank, στο πλαίσιο της συμφωνίας αποζημίωσης. Σε περίπτωση που η Kaupthing Bank δεν ολοκλήρωνε την εγγραφή για αγορά μετοχών στην Arion Bank, η κυβέρνηση θα διατηρούσε την πλήρη ιδιοκτησία.
- (83) Στις 14 Αυγούστου 2009, η κυβέρνηση ανήγγειλε ότι είχε δεσμευθεί να κεφαλαιοποιήσει την Arion Bank με ποσό 72 δισεκατ. ISK κεφαλαίου κατηγορίας I υπό μορφή κρατικών ομολογιών, παρέχοντας στην τράπεζα δείκτη βασικών ιδίων κεφαλαίων κατηγορίας I περίπου 12 %. Η κεφαλαιοποίηση της Arion Bank από την κυβέρνηση εκτελέστηκε στις 9 Οκτωβρίου 2009 με εισφορά κεφαλαίου 71 225 εκατ. ISK, προχρονολογημένη με ημερομηνία 22 Οκτωβρίου 2008, εκτός από το αρχικό ποσό των 775 εκατ. ISK σε μετρητά. Η συνολική συμμετοχή του κράτους ανήλθε συνεισφέροντας σε 72 δισεκατ. ISK. Επιπλέον, οι συσσωρευμένοι τόκοι για το κρατικό ομόλογο ανήλθαν σε 9,2 δισεκατ. ISK.
- (84) Στις 4 Σεπτεμβρίου 2009, η κυβέρνηση ανήγγειλε τις οριστικές συμφωνίες σχετικά με την ανακεφαλαιοποίηση της Arion Bank και τη βάση αποζημίωσης. Σύμφωνα με το προσύμφωνο της 20ής Ιουλίου 2009, η συμφωνία περιείχε αρχικά διατάξεις για δύο εναλλακτικές συμφωνίες: κεφαλαιοποίηση υπό την ιδιοκτησία της παλαιάς τράπεζας (πιστωτή) (κοινή συμφωνία κεφαλαιοποίησης) ή κεφαλαιοποίηση υπό την ιδιοκτησία του κράτους (εναλλακτική συμφωνία κεφαλαιοποίησης) ⁽⁸⁵⁾. Βάσει της πρώτης συμφωνίας, οι πιστωτές της Kaupthing είχαν την ευκαιρία να αποκτήσουν (μέσω της επιτροπής εξυγίανσης) τον έλεγχο της Arion Bank με εγγραφή στο νέο μετοχικό κεφάλαιο. Επειδή η αξία των υποχρεώσεων που μεταβιβάστηκαν στην Arion Bank υπερέβαινε την αξία των μεταβιβασθέντων στοιχείων ενεργητικού, η Kaupthing έπρεπε να πληρώσει για το νέο μετοχικό κεφάλαιο από τα περιουσιακά στοιχεία της παλαιάς τράπεζας. Το ποσό της εν λόγω αντιστάθμισης υπολογίστηκε σε 38 δισεκατ. ISK, αλλά έπρεπε να διενεργείται τακτική επανεκτίμηση, βάσει της μελλοντικής απόδοσης ενός συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου δανείων. Η κυβέρνηση θα διατηρούσε μειωηφικό μετοχικό κεφάλαιο 13 % σε κοινές μετοχές της Arion Bank. Για να τηρήσει την εποπτική απαίτηση της FME να εισφέρει πρόσθετο κεφάλαιο κατηγορίας II 4 %, η κυβέρνηση θα εισέφερε επίσης στο κεφάλαιο της Arion Bank υπό μορφή δανείου μειωμένης εξασφάλισης ύψους 24 δισεκατ. ISK.
- (85) Την 1η Δεκεμβρίου 2009 επιτεύχθηκε συμφωνία μεταξύ της κυβέρνησης και της Arion Bank, αφενός, και της επιτροπής εξυγίανσης της Kaupthing, αφετέρου, για διακανονισμούς σχετικά με τη μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού από την Kaupthing στη νέα τράπεζα. Την ίδια ημέρα, η επιτροπή εξυγίανσης της Kaupthing αποφάσισε να ασκήσει το προβλεπόμενο από την κοινή συμφωνία κεφαλαιοποίησης δικαίωμα προαίρεσης, να εξαγοράσει το 87 % του μετοχικού κεφαλαίου της Arion Bank. Η κυβέρνηση θα διατηρούσε το υπόλοιπο 13 % του κεφαλαίου κατηγορίας I.

⁽⁸⁵⁾ Βάσει της συμφωνίας απόκτησης της ιδιοκτησίας από το κράτος, η οποία δεν υλοποιήθηκε στην πράξη, η κυβέρνηση θα εξακολουθούσε να έχει την πλήρη ιδιοκτησία της τράπεζας, σε περίπτωση που η επιτροπή εξυγίανσης της Kaupthing αποφάσισε να μην αποκτήσει τον έλεγχο της Arion Bank. Σε αυτή την περίπτωση η αποζημίωση θα καταβαλλόταν από την Kaupthing στην Arion Bank και με την ίδια μορφή που προβλέπει η κοινή συμφωνία κεφαλαιοποίησης, δηλαδή ένα μέσο αποζημίωσης που υπολογίστηκε σε 38 δισεκατ. ISK. Παραχωρήθηκε επίσης στην Kaupthing δικαίωμα προαίρεσης να αποκτήσει τη συμμετοχή της κυβέρνησης, την οποία θα μπορούσε να ασκήσει το διάστημα από το 2011 έως το 2015, σε τιμή που πρόβλεπε η κυβέρνηση με κατάλληλο επίπεδο απόδοσης των επενδύσεών της.

- (86) Η Kaurthing πλήρωσε για την απόκτηση μεταφέροντας στην Arion Bank περιουσιακά στοιχεία από την ακίνητη περιουσία της που αποτιμήθηκαν σε 66 δισεκατ. ISK. Για τον σκοπό αυτό, η Kaurthing χρησιμοποίησε ένα συνδυασμό μετρητών, ισλανδικών εταιρικών δανείων και χαρτοφυλάκιο υποθηκών και δανείων σε συνδεδεμένες οντότητες της ισλανδικής κυβέρνησης. Η κεφαλαιοποίηση της 9ης Οκτωβρίου 2009 από την κυβέρνηση στη συνέχεια ανατράπηκε και η Arion Bank επέστρεψε ποσό 32,6 δισεκατ. ISK σε κυβερνητικά ομόλογα στην κυβέρνηση και εξέδωσε ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης υπέρ της κυβέρνησης αξίας 29,5 δισεκατ. ISK.
- (87) Προέκυψαν περιπλοκές σε σχέση με την απαίτηση κεφαλαιακής επάρκειας 12 % κεφαλαίου κατηγορίας I και πρόσθετου 4 % κεφαλαίου κατηγορίας II, διότι η μεταφορά μη σταθμισμένων βάσει κινδύνου στοιχείων ενεργητικού στην Arion Bank συνεπαγόταν αύξηση της βάσης των σταθμισμένων κατά τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού της τράπεζας. Εφόσον η Arion Bank ανακεφαλαιοποιήθηκε με μια πράξη που συνεπαγόταν σημαντική αύξηση των σταθμισμένων βάσει κινδύνων στοιχείων ενεργητικού, χρειαζόταν μεγαλύτερο κεφάλαιο με βάση την κοινή συμφωνία κεφαλαιοποίησης από την κεφαλαιοποίηση από την κυβέρνηση, η οποία χρηματοδοτήθηκε αποκλειστικά με κρατικά ομόλογα. Το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων που επιστράφηκε στην κυβέρνηση έπρεπε να έχει τη μορφή υποχρέωσης κεφαλαίου κατηγορίας II απ' ό,τι θα συνέβαινε σε διαφορετική περίπτωση. Για τον ίδιο λόγο, η Kaurthing κατέβαλε ποσό 66 δισεκατ. ISK για το 87 % των μετοχών αντί ποσού 62,6 δισεκατ. ISK που είχε αρχικά προβλεφθεί (δηλαδή το 87 % των 72 δισεκατ. ISK). Η κυβέρνηση κατέβαλε ποσό 12,2 δισεκατ. ISK για το 13 % της συμμετοχής της στην Arion.

3.4.2. Εισφορά κεφαλαίου κατηγορίας II

- (88) Το κράτος χορήγησε επίσης στη νέα τράπεζα δύο δάνεια μειωμένης εξασφάλισης για να ενισχύσει το μετοχικό κεφάλαιο της και τη θέση ρευστότητας. Το μέσο A, εκφρασμένο σε ξένο συνάλλαγμα, αντιστοιχούσε την περίοδο εκείνη σε ποσό 29,5 δισεκατ. ISK. Το δάνειο ήταν υπό μορφή κεφαλαιακού μέσου που προέβλεπε την έκδοση από την Arion Bank μη εξασφαλισμένων τίτλων. Το ποσό του μέσου B ανερχόταν σε 6,5 δισεκατ. ISK και χρησιμοποιήθηκε από την Arion Bank για την καταβολή στο κράτος των κερδών που διατήρησε (μερισμάτων) κατά το διάστημα μέχρι να τεθεί σε ισχύ η κοινή συμφωνία κεφαλαιοποίησης. Τα κεφαλαιακά μέσα της κατηγορίας II που χορήγησε η κυβέρνηση βασίζονταν στην ανάγκη να διασφαλιστεί μια ισχυρή κεφαλαιακή διάρθρωση και ήταν σύμφωνα με τις απαιτήσεις της FME.
- (89) Η διάρκεια του μέσου A είναι δεκαετής, από την 30ή Δεκεμβρίου 2009. Έχει εγγενή κίνητρα για έξοδο υπό μορφή αυξανόμενου τόκου σε πέντε έτη. Το ετήσιο επιτόκιο για τα πρώτα πέντε έτη είναι 400 μονάδες βάσης επάνω από το Euribor, αλλά στο διάστημα από πέντε έως δέκα έτη το επιτόκιο είναι 500 μονάδες βάσης επάνω από το Euribor. Οι όροι του μέσου B είναι οι ίδιοι, με την εξαίρεση ότι, για τα τρία πρώτα έτη, το επιτόκιο είναι 300 μονάδες βάσης πάνω από το Euribor.

3.4.3. Εγγύηση καταθέσεων

- (90) Για να τηρήσει τις διατάξεις της οδηγίας 97/9/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997, σχετικά με τα καθεστώτα αποζημίωσης επενδυτών ⁽³⁹⁾ και της οδηγίας 94/19/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, για τα καθεστώτα εγγύησης καταθέσεων ⁽⁴⁰⁾, η Ισλανδία εξέδωσε τον νόμο αριθ. 98/1999 για την εγγύηση των καταθέσεων και το καθεστώς αποζημίωσης επενδυτών και, στη συνέχεια, συγκρότησε το αποκαλούμενο ταμείο εγγυήσεων καταθετών και επενδυτών («TIF»), το οποίο χρηματοδοτείται με ετήσιες συνεισφορές των τραπεζών, υπολογιζόμενες σε σχέση με τις συνολικές καταθέσεις αυτής της τράπεζας.
- (91) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, και για να δοθούν πρόσθετες διασφαλίσεις και να καθησυχαστεί η κοινή γνώμη σχετικά με την ασφάλεια των καταθέσεων, όταν ξέσπασε η κρίση, τα μέτρα διάσωσης της τράπεζας που έλαβε η ισλανδική κυβέρνηση το φθινόπωρο του 2008 συνεπαγόταν επίσης πρόσθετη στήριξη από το κράτος των καταθέσεων σε εγχώριες εμπορικές τράπεζες και ταμειυτήρια, εκτός του πεδίου του νόμου αριθ. 98/1999 για την εφαρμογή της οδηγίας 94/19/EK σχετικά με την εγγύηση των καταθέσεων και της οδηγίας 97/9/EK για την αποζημίωση των επενδυτών.
- (92) Ανακοίνωση του Γραφείου του πρωθυπουργού της 6ης Οκτωβρίου 2008 ανέφερε ότι «η κυβέρνηση της Ισλανδίας τονίζει ότι οι καταθέσεις σε εγχώριες εμπορικές τράπεζες και ταμειυτήρια και τα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία είναι εξ ολοκλήρου εγγυημένες». Η δήλωση αυτή έκτοτε επαναλήφθηκε από το Γραφείο του σημερινού πρωθυπουργού τον Φεβρουάριο και τον Δεκέμβριο του 2009. Επιπλέον, υπήρξε αναφορά σε επιστολή προθέσεων που απέστειλε η

⁽³⁹⁾ EEL 84 της 26.3.1997, σ. 22.

⁽⁴⁰⁾ EEL 135 της 31.5.1994, σ. 5.

ισλανδική κυβέρνηση στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (και δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο του Υπουργείου Οικονομικών και του ΔΝΤ) στις 7 Απριλίου 2010 (και επαναλήφθηκε και σε άλλη επιστολή προθέσεων της 13ης Σεπτεμβρίου 2010). Η επιστολή (την οποία υπέγραψαν ο ισλανδός πρωθυπουργός, ο υπουργός Οικονομίας, ο Υπουργός Οικονομικών και ο Διοικητής της CBA) αναφέρει ότι «επί του παρόντος, εμμένουμε στη δέσμευσή μας να προστατεύσουμε τους καταθέτες εξ ολοκλήρου, αλλά όταν διασφαλιστεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα θα προγραμματίσουμε τη σταδιακή άρση αυτής της καθολικής εγγύησης». Επιπλέον, στο τμήμα του νομοσχεδίου για τον προϋπολογισμό του 2011 αναφορικά με τις κρατικές εγγυήσεις, μια υποσημείωση παραπέμπει στη δήλωση της ισλανδικής κυβέρνησης ότι οι καταθέσεις στις ισλανδικές τράπεζες είναι προστατευμένες με κρατική εγγύηση ⁽⁴¹⁾.

- (93) Τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται σε πρόσφατη δήλωση του νυν Υπουργού Οικονομικών και πρώην Υπουργού Οικονομίας (2009-2011), Steingrímur Sigfússon, σε συζήτηση στο ισλανδικό κοινοβούλιο σχετικά με το κόστος που αναλαμβάνει η κυβέρνηση για την εξαγορά από την Landsbankinn του ταμειυτηρίου SpKef. Σύμφωνα με τον Υπουργό, όσον αφορά αυτό το θέμα, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η δήλωση του κράτους το φθινόπωρο του 2008 ότι όλες οι καταθέσεις στα ταμειυτήρια και τις εμπορικές τράπεζες θα ήταν ασφαλείς και προστατευμένες. «Οι εργασίες έκτοτε βασίζονται, σε όλες τις περιπτώσεις, σε αυτή τη δήλωση και, δυστυχώς, αληθεύει ότι αυτό (δηλαδή οι οφειλόμενες πληρωμές στο SpKef) θα είναι ένα από τους μεγαλύτερους λογαριασμούς που θα αναλάβει απευθείας το κράτος ως κόστος για τη διασφάλιση των καταθέσεων όλων των κατοίκων του Suðurnes ... και όλων των πελατών του SpKef στα West Fjords και στη Δυτική και Βορειοδυτική περιοχή ... Υποθέτω ότι κανένας δεν διανοήθηκε ότι οι κάτοχοι καταθέσεων σε αυτές τις περιοχές θα είχαν διαφορετική μεταχείριση από άλλους κατοίκους και, συνεπώς, το κράτος δεν είχε κάποια άλλη εναλλακτική επιλογή γι' αυτό το θέμα» ⁽⁴²⁾.
- (94) Σύμφωνα με την ισλανδική κυβέρνηση, η πρόσθετη εγγύηση καταθέσεων θα αρθεί πριν την πλήρη κατάργηση του ελέγχου κεφαλαίων η οποία, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, προβλέπεται να τεθεί σε εφαρμογή στα τέλη του 2013.

3.4.4. Ειδική διευκόλυνση ρευστότητας

- (95) Η κρατική χρηματοδότηση της Arion Bank εκτελέστηκε με εισφορά 72 δισεκατ. ISK σε εξαγοράσιμα κρατικά ομόλογα αντί του συνόλου των μετοχών της τράπεζας. Η απόφαση της Kaupthing Bank να ασκήσει το δικαίωμα προαίρεσής της να αγοράσει το 87 % των μετοχών της τράπεζας, ωστόσο, συνεπαγόταν ότι η πλειοψηφία αυτών των ομολόγων επέστρεψε στο κράτος. Η Kaupthing Bank μεταβίβασε περιουσιακά στοιχεία στην Arion Bank έναντι ιδίων κεφαλαίων, μειώνοντας σημαντικά τα εξαγοράσιμα στοιχεία ενεργητικού που κατείχε η τράπεζα και θέτοντας σε κίνδυνο την ικανότητά της να τηρήσει τις απαιτήσεις εποπτείας όσον αφορά τα ρευστά διαθέσιμα. Με βάση τα ανωτέρω και στο πλαίσιο της προαναφερθείσας άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης της Kaupthing, η κυβέρνηση συμφώνησε να χορηγήσει πρόσθετη ταμειακή διευκόλυνση στην Arion Bank. Η ταμειακή διευκόλυνση είχε τη μορφή επέκτασης της συμφωνίας swap της SPRON όπως περιγράφεται κατωτέρω.

3.4.5. Η συμφωνία swap της SPRON

- (96) Στις 21 Μαρτίου 2009, χρησιμοποιώντας τις εξουσίες της βάσει του νόμου περί εκτάκτων περιστάσεων, η FME ανέλαβε τον έλεγχο της Reykjavík Savings Bank (SPRON) και μεταβίβασε το μεγαλύτερο μέρος των καταθέσεων της στην Arion Bank. Συστάθηκε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης ιδιοκτησίας της SPRON για να αναλάβει τα στοιχεία ενεργητικού της SPRON και όλα τα δικαιώματα εξασφαλίσεων, συμπεριλαμβανομένων όλων των υποθηκών, των εγγυήσεων και άλλων παρόμοιων δικαιωμάτων που σχετίζονται με τις απαιτήσεις της SPRON. Η θυγατρική, με την επωνυμία Drómi hf,

⁽⁴¹⁾ Βλέπε το σχετικό τμήμα του σχεδίου νόμου του προϋπολογισμού του 2011 διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://hamar.stjr.is/Fjarlagavefur-Hluti-II/GreinargerdiogRaedur/Fjarlagafnumvarp/2011/Seinni_hluti/Kafli_8.htm.

⁽⁴²⁾ Ανεπίσημη μετάφραση από την Αρχή μιας δήλωσης που αναφέρθηκε στο Morgunblaðið (www.mbl.is) στις 10 Ιουνίου 2012.

ανέλαβε τις υποχρεώσεις της SPRON προς την Arion Bank για τις καταθέσεις που μεταβιβάστηκαν και εξέδωσε ομόλογο ποσού 96,7 δισεκατ. ISK στην Arion Bank στις 22 Ιουνίου 2009. Όλα τα περιουσιακά στοιχεία της SPRON δεσμεύτηκαν ως εξασφαλίσεις για το ομόλογο, συμπεριλαμβανομένων των μετοχών της στην Drómi. Εντούτοις, τα μέρη δεν κατόρθωσαν μέχρι στιγμής να καταλήξουν σε συμφωνία για τους στόχους που θα καταβληθούν για το ομόλογο ⁽⁴³⁾.

- (97) Με βάση τους όρους που υπεγράφησαν στις 17 Ιουλίου 2009, η κυβέρνηση δέχτηκε να αποζημιώσει την Arion Bank με την αξία του ομολόγου της SPRON. Τα μέρη συμφώνησαν επιπλέον να εργαστούν με σκοπό να καταστεί το ομόλογο της SPRON επιλέξιμο ως εξασφάλιση για χρηματοδότηση από την CBI.
- (98) Σε επιστολή στην Arion Bank στις 3 Σεπτεμβρίου 2009, η κυβέρνηση επέκτεινε τους όρους της συμφωνίας swap της SPRON για να καλύψει όχι μόνο πιθανή εκροή των καταθέσεων της SPRON, αποζημιώνοντας την τράπεζα για την ανάληψη των καταθέσεων, αλλά και την απαιτούμενη ρευστότητα για να τηρηθούν οι όροι που έθεσε η FME. Στην επιστολή, η κυβέρνηση δεσμεύτηκε να χορηγήσει ποσό έως 75 δισεκατ. ISK σε κρατικά ομόλογα, εάν η Kaupthing αποφάσιζε να ασκήσει το δικαίωμα προαίρεσής της να αποκτήσει πλειοψηφική συμμετοχή στην Arion Bank. Η τροποποιηθείσα διευκόλυνση προβλέπει ότι και άλλα περιουσιακά στοιχεία εκτός από το ομόλογο της SPRON μπορεί να χρησιμεύσουν ως εξασφαλίσεις με λιγότερο ευνοϊκούς όρους. Η δέσμευση της κυβέρνησης επισημοποιήθηκε στη συνέχεια σε συμφωνία της 21ης Σεπτεμβρίου 2010 να χρησιμοποιηθεί ως εξασφάλιση το δάνειο κρατικών ομολόγων στην Arion Bank ⁽⁴⁴⁾. Η διευκόλυνση αυτή λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2014, ημερομηνία που συμπίπτει με τη λήξη του ομολόγου της SPRON. Το ποσό κάθε ανάληψης από τη διευκόλυνση θα είναι τουλάχιστον 1 δισεκατ. ISK. Τα κρατικά ομόλογα θα χρησιμοποιούνται μόνο για τη διασφάλιση δανείων έναντι εξασφαλίσεων από την CBI για τον σκοπό της απόκτησης ρευστότητας για την Arion Bank ⁽⁴⁵⁾.

3.5. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης

- (99) Οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν σχέδιο αναδιάρθρωσης για την Arion Bank στις 31 Μαρτίου 2011 και τροποποίηση του σχεδίου στις 26 Οκτωβρίου 2011. Ένα επικαιροποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης υποβλήθηκε στις 30 Απριλίου 2012 μαζί με πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο και έκθεση της εσωτερικής διαδικασίας αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP) του Απριλίου 2012. Η έκθεση ICAAP υποβλήθηκε στην FME τον Απρίλιο του 2012.

⁽⁴³⁾ Η διαφωνία ανάμεσα στα μέρη όσον αφορά το επιτόκιο για το ομόλογο κοινοποιήθηκε αρχικά στην FME. Η FME αποφάσισε στις 5 Ιουνίου 2009 ότι, στις δεδομένες συνθήκες, το κατάλληλο επιτόκιο ήταν REIBOR + 1,75 %. Στην απόφασή της, η FME δήλωσε ότι θα επανεξετάζε την απόφασή της κάθε έξι μήνες μετά από αίτηση των μερών. Εντούτοις, η διαφορά παραπέμφθηκε αργότερα σε δικαστήριο και δεν έχει ακόμη επιλυθεί κατά τον χρόνο σύνταξης αυτού του κειμένου. Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση 2011 της Arion Bank, η Drómi ζήτησε, με επιστολή της 2ας Δεκεμβρίου 2009, να επανεξετάσει η FME την προηγούμενη απόφασή της για το επιτόκιο. Στις 4 Φεβρουαρίου 2011, η FME αποφάσισε ότι το χρέος πρέπει να βαρύνεται με ετήσιο επιτόκιο το οποίο θα έπρεπε να είναι το αρχικό επιτόκιο προσαυξημένο με την επιβάρυνση επιτοκίου από την ημερομηνία της εξαγοράς έως την 30ή Ιουνίου 2010, αλλά χωρίς επιβάρυνση επιτοκίου από εκείνη την ημερομηνία μέχρι την πλήρη εξόφληση του χρέους. Η Arion Bank κατέθεσε αγωγή κατά της FME και της Drómi, προσπαθώντας να ακυρώσει την απόφαση της FME της 4ης Φεβρουαρίου 2011. Στις 4 Μαΐου 2011, η Drómi κατέθεσε αγωγή κατά της FME και της Arion Bank, αξιώνοντας καταρχήν την ακύρωση όλων των αποφάσεων της FME για τα επιτόκια και, δεύτερον, ζητώντας διαφορετικό επιτόκιο εξαρχής.

⁽⁴⁴⁾ Το Υπουργείο Οικονομίας δέχτηκε να χορηγήσει ως δάνειο στην Arion Bank κρατικά ομόλογα επιλέξιμα να λάβουν ταμειακές διευκολύνσεις μέσω πράξεων repos με τη CBI, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες της CBI. Η μέγιστη αγοραία αξία των κρατικών ομολόγων είναι 75 δισεκατ. ISK.

⁽⁴⁵⁾ Δεν επιτρέπεται στην Arion Bank να πωλήσει τα ομόλογα ή να τα χρησιμοποιήσει για οποιονδήποτε άλλο σκοπό εκτός από αυτόν που αναφέρεται στη συμφωνία. Εάν η Arion Bank χρησιμοποιήσει τα ομόλογα της SPRON ως αντισταθμιστική εξασφάλιση για το δικό της δάνειο κρατικών ομολόγων, η Arion δεν καταβάλλει αμοιβή για την ανάληψη ποσού έως 25 δισεκατ. ISK, αλλά θα καταβάλει για το υπόλοιπο της ταμειακής διευκόλυνσης αμοιβή 1,75 % για την άδεια να ενεχυριάζει τα κρατικά ομόλογα. Εντούτοις, η Arion δεν καταβάλλει αμοιβή, εάν είναι σε θέση να αποδείξει σαφώς ότι ποσό μεγαλύτερο των 25 δισ ISK του δανείου αφορά αναλήψεις καταθέσεων της SPRON. Εάν η Arion χρησιμοποιήσει άλλα περιουσιακά στοιχεία εκτός του ομολόγου της SPRON ως αντισταθμιστική εξασφάλιση για το δικό της δάνειο, η αμοιβή αυξάνεται στο 3 % του ποσού του δανείου το οποίο χορηγήθηκε σε σχέση με την εν λόγω εξασφάλιση μόνο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η Arion θα καταβάλει επιπλέον ειδική αμοιβή που ανέρχεται στο 0,5 % του ποσού του δανείου κάθε φορά που χρησιμοποιεί κρατικά ομόλογα.

- (100) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης εξετάζει τα ουσιαστικά ζητήματα της βιωσιμότητας, του επιμερισμού των επιβαρύνσεων και του περιορισμού των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Arion Bank ασκεί δραστηριότητες αποκλειστικά στην Ισλανδία και σκοπός της είναι να εστιάσει σε παραδοσιακές καθολικές τραπεζικές υπηρεσίες.

3.5.1. Περιγραφή του σχεδίου αναδιάρθρωσης

- (101) Οι ισλανδικές αρχές και η τράπεζα θεωρούν ότι η αναδιάρθρωση της Arion Bank θα διασφαλίσει την αποκατάστασή της ως υγιή, επαρκώς χρηματοδοτούμενη τράπεζα με ασφαλείς δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, ώστε να μπορεί να διατηρήσει τον ρόλο της ως χορηγός πιστώσεων στην πραγματική οικονομία. Βάσει των στοιχείων του σχεδίου αναδιάρθρωσης και των απαντήσεων στις ερωτήσεις της Αρχής, αυτό θα επιτευχθεί με τα ακόλουθα μέτρα:
- i) Καθορισμό της μακροπρόθεσμης στρατηγικής κατεύθυνσης, τον περιορισμό του εύρους των δραστηριοτήτων και περιορισμό της έκθεσης σε κίνδυνο
  - ii) Επίτευξη και διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής θέσης και ικανοποιητικής αποδοτικότητας
  - iii) Διατήρηση ασφαλούς ρευστότητας και βελτίωση της δομής χρηματοδότησης
  - iv) Αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων νοικοκυριών και επιχειρήσεων
  - v) Περιορισμός των ανισορροπιών συναλλάγματος
  - vi) Εξορθολογισμός του δικτύου υποκαταστημάτων και βελτίωση της σχέσης κόστους/αποτελεσματικότητας
- (102) Πριν την αναλυτικότερη περιγραφή του σχεδίου αναδιάρθρωσης, πρέπει να παρατεθεί συνοπτικά ή άποψη της τράπεζας για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Arion Bank τα ελαττώματα που συνέβαλαν στην κατάρρευση της Kaupthing. Ως προς αυτό, επισημαίνεται ότι, ενώ οι λειτουργίες της Arion Bank βασιζονται σε εγγυώριες πράξεις και περιουσιακά στοιχεία της Kaupthing Bank, πρόκειται παρ' όλα αυτά για μια νέα τράπεζα με διαφορετικούς εμπορικούς στόχους και ιδιοκτησιακό καθεστώς και διαφορετικό διοικητικό συμβούλιο και διαχείριση από αυτά της Kaupthing. Η σημερινή διοίκηση της Arion Bank έχει πράγματι δηλώσει ότι δεν είναι σε θέση να διατυπώσει εκτιμήσεις για τις ειδικές αδυναμίες ή την κατάρρευση της Kaupthing. Με άλλους όρους, η Arion Bank παραπέμπει πρώτα στην έκθεση της SIC που εξετάζεται ανωτέρω σε σχέση με τις αιτίες της κατάρρευσης της Kaupthing Bank. Δεύτερον, επισημαίνεται ότι μετά την κατάρρευση της Kaupthing έχουν ληφθεί μέτρα για την ενίσχυση της υποδομής μετά από εκτίμηση του κινδύνου διαχείρισης και τη διακυβέρνηση από την FME.
- (103) Σύμφωνα με την Arion Bank, δύο έργα έχουν ιδιαίτερη σημασία όσον αφορά τα μέτρα που έλαβε η τράπεζα, ανταποκρινόμενη στην ανωτέρω εκτίμηση. Πρώτον, όσον αφορά τις μεγάλες και διαπλεκόμενες εκθέσεις, διατυπώθηκε ο ισχυρισμός ότι η Kaupthing είχε μια «νομικίστικη» άποψη για το θέμα της αντιμετώπισης των διαπλεκόμενων εκθέσεων, γεγονός που της επέτρεπε να χορηγεί δάνεια σε διαπλεκόμενα ή συνδεδεμένα μέρη καθ' υπέρβαση του νόμιμου ορίου του 25 % του επιχειρηματικού κεφαλαίου. Μέσω αυτού του σχεδίου, η Arion Bank διεύρυνε τους ορισμούς της των διαπλεκόμενων μερών και εφαρμόζει αυστηρότερες διαδικασίες ως προς αυτό, ενώ η υπηρεσία διαχείρισης κινδύνου της Arion Bank έχει τον τελικό λόγο σε περίπτωση διαφορών. Οι μεταβολές της ισλανδικής νομοθεσίας σε σχέση με τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που επήλθαν μετά την κρίση έχουν περιορίσει σημαντικά τη δυνατότητα των τραπεζών να χορηγούν δάνεια σε διαπλεκόμενα μέρη. Τα δάνεια σε ιδιοκτήτες ή στελέχη δεν μπορούν πλέον να υπερβαίνουν το 1 % του επιχειρηματικού κεφαλαίου και χορηγούνται μόνο έναντι εξασφαλίσεων ποιότητας.
- (104) Δεύτερον, εφαρμόζεται μεγαλύτερος έλεγχος διασταυρούμενων συμμετοχών και έμμεσων εκθέσεων. Λέγεται ότι η Kaupthing Bank χορηγούσε δάνεια έναντι δικών της μετοχών, γεγονός που ήταν ασφαλώς επικίνδυνο και πιθανόν πέρα από τα όρια που έθετε ο ισλανδικός νόμος για τις επιχειρήσεις. Οι αλλαγές στην ισλανδική νομοθεσία απαγορεύουν πλέον τη χορήγηση δανείων έναντι ιδίων μετοχών ή τη σύναψη συμβάσεων βάσει των οποίων ο υποκείμενος κίνδυνος είναι οι ίδιες μετοχές.

Πα ρα δο χές του σ χε δι ου α να δι ά ρ θ ρ ω σ η ς

(105) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης κατατίθεται για τη μητρική εταιρεία στο πλαίσιο της διαδικασίας ICAAP και λαμβάνει επίσης υπόψη τα αποτελέσματα των θυγατρικών. Βασίζεται σε ένα σύνολο γενικών και οικονομικών παραδοχών που αποτελούν το οικονομικό υπόβαθρο του βασικού σεναρίου και του σεναρίου αντοχής σε ακραίες καταστάσεις που ορίζονται κατωτέρω.

(106) Οι παραδοχές περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Το πλαίσιο λειτουργίας της τράπεζας εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές οικονομικές, νομικές, πολιτικές και κανονιστικές ανασφάλειες και επηρεάζει τις μακροπρόθεσμες προβλέψεις. Για τους λόγους αυτούς, δεν αναλαμβάνονται μείζονες αλλαγές στις δραστηριότητες της τράπεζας.
- Οι μακροοικονομικές παραδοχές βασίζονται σε πρόβλεψη που συνέταξε το τμήμα ερευνών της Arion Bank που περιλαμβάνει τις ακόλουθες βασικές μεταβλητές:

Πίνακας 3

Από την οικονομική πρόβλεψη του τμήματος ερευνών της Arion Bank

Ποσοστό μεταβολής από το προηγούμενο έτος	2012	2013	2014
Αύξηση του ΑΕΠ	3,0	3,9	3,5
Ανεργία	6,2	5,3	4,9
Πληθωρισμός	5,5	6,1	5,9
Reibor (*)	4,9	5,8	5,6
Libor	0,5	0,5	0,5
Euribor	1,0	1,0	1,0
Μισθοί	9,2	9,7	8,4
Δείκτης τιμής συναλλάγματος ISK TWI (**)	4,9	5,0	5,0

(*) Το REIBOR (προσφερόμενο διατραπεζικό επιτόκιο στο Ρέικιαβικ) είναι το διατραπεζικό επιτόκιο που χρησιμοποιούν οι εμπορικές τράπεζες και τα ταμειυτήρια στην Ισλανδία και εφαρμόζεται σε βραχυπρόθεσμα δάνεια.

(**) Σταθμισμένος με βάση τη συμμετοχή στο εμπόριο δείκτης τιμών συναλλάγματος της ισλανδικής κρόνα.

- Η τράπεζα κάνει επίσης παραδοχές σε σχέση με τη θέση της στην αγορά, τις ευκαιρίες και τους κινδύνους, τα εσωτερικά δεδομένα και την ανάπτυξη της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων των αποκαλούμενων βασικών πεποιθήσεων ⁽⁴⁶⁾.
  - Εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί η ανάπτυξη με κύριο μοχλό την κατανάλωση ⁽⁴⁷⁾.
  - Η κατανάλωση θα εξακολουθήσει να διέπεται από ειδικά μέτρα (αναλήψεις από συντάξεις και νέος υπολογισμός δανείων σε συνάλλαγμα κ.λπ.). Επιπλέον, η αύξηση των τιμών των κατοικιών θα συμβάλει στην ευημερία των νοικοκυριών. Η μείωση της ανεργίας θα συμβάλει επίσης στην αύξηση της κατανάλωσης.
  - Κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης από το 2008, οι επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ κυμαίνονταν σε χαμηλότερο επίπεδο από το ελάχιστο των τελευταίων 50 ετών, αλλά εκτιμάται ότι σταδιακά θα ανακάμπτουν για το υπόλοιπο της περιόδου αναδιάρθρωσης.
  - Σύμφωνα με την αύξηση των προβλέψεων για την επενδυτική δραστηριότητα, η τράπεζα αναμένει ότι θα αυξηθεί η ζήτηση για νέα δάνεια και τα δάνειά της θα αυξηθούν την περίοδο αναδιάρθρωσης.
  - Οι εισαγωγές θα αυξηθούν με ταχύτερο ρυθμό από αυτόν των εξαγωγών, αλλά θα υπάρξει εξισορρόπηση κατά το τέλος της περιόδου πρόβλεψης.
  - Ο πληθωρισμός και τα επιτόκια διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο επιχειρηματικό σχέδιο και το σχέδιο αναδιάρθρωσης της τράπεζας ⁽⁴⁸⁾. Εικάζεται ότι ο πληθωρισμός θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει η πρόβλεψη.
  - Αναμένεται υποτίμηση της κορόνας κατά 5 % κατά μέσο όρο καθ' όλη τη διάρκεια της πρόβλεψης.
  - Η Arion Bank εκφράζει αμφιβολίες όσον αφορά τη στρατηγική για την άρση του ελέγχου κεφαλαίων και εκτιμά ότι θα συνεχίσουν να εφαρμόζονται κατά τη διάρκεια της περιόδου πρόβλεψης ⁽⁴⁹⁾.
- i) Καθορισμός της μακροπρόθεσμης στρατηγικής κατεύθυνσης, προοδευτική μείωση των δραστηριοτήτων και περιορισμός της έκθεσης σε κίνδυνο

(107) Με την ταχεία μετατροπή της από τράπεζα της Βόρειας Ευρώπης με δραστηριότητες σε δεκατρείς χώρες σε τράπεζα που λειτουργεί αποκλειστικά στην Ισλανδία, η Arion Bank βρέθηκε αντιμέτωπη με αμέτρητες προκλήσεις, τόσο εσωτερικές όσο και εξωτερικές, τις οποίες όφειλε να ξεπεράσει. Η νέα αποτίμηση των μεταβιβασθέντων στοιχείων ενεργητικού από

⁽⁴⁶⁾ Μία από τις βασικές πεποιθήσεις της τράπεζας είναι ότι [...].

⁽⁴⁷⁾ Μολονότι δεν έχουν ακόμη επιλυθεί διάφορα δύσκολα ζητήματα, η ισλανδική οικονομία, σύμφωνα με την Arion Bank έχει εμφανίσει σαφείς ενδείξεις ανάκαμψης το τελευταίο έτος, εφόσον υπάρχει οικονομική ανάπτυξη για πρώτη φορά από την εκδήλωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης και η ανεργία μειώνεται.

⁽⁴⁸⁾ Η τράπεζα επισημαίνει ότι, το 2011, η υποτίμηση της ISK, οι υψηλές παγκόσμιες τιμές των αγαθών το πρώτο εξάμηνο του έτους και οι αυξήσεις των συμβατικών ημερομισθίων συνέβαλαν σε ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού 5,3 % στα τέλη του έτους. Οι προοπτικές του πληθωρισμού για τα επόμενα έτη δεν είναι ενθαρρυντικές και ο πληθωρισμός είναι πιθανό να υπερβεί τον στόχο του 2,5 % που έδωσε η CBI. Αντιδρώντας στην αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας και τη μείωση των προοπτικών του πληθωρισμού, η CBI αύξησε τα επιτόκια δύο φορές το 2011 συνολικά κατά 50 μονάδες βάσης και συνολικά 75 μονάδες βάσης το πρώτο εξάμηνο του 2012. Το επιχειρηματικό σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή ότι η εξέλιξη αυτή θα συνεχιστεί το 2012-2014.

⁽⁴⁹⁾ Σχετικά, η Arion Bank αναφέρει ότι, μολονότι υπάρχουν ενδείξεις ανάκαμψης της ισλανδικής οικονομίας, υπάρχουν ορισμένα προβλήματα που δεν έχουν ακόμη επιλυθεί: ένα από τα προβλήματα είναι η άρση του ελέγχου κεφαλαίων. Η άρση του ελέγχου κεφαλαίων εξελίσσεται με αργό ρυθμό, μολονότι η CBI εξήγγειλε ένα χρονοδιάγραμμα απελευθέρωσης τον Μάρτιο του 2011 το οποίο περιείχε ορισμένα μέτρα που αποσκοπούσαν στην άρση των ελέγχων κατά τα επόμενα τέσσερα έτη. Εντούτοις, αργότερα εντός του έτους, το ισλανδικό κοινοβούλιο αποφάσισε απλά να επεκτείνει τους νόμους στο συνάλλαγμα (και κατά συνέπεια τους ελέγχους κεφαλαίων) έως το 2013. Ως εκ τούτου, το Κοινοβούλιο άφησε ελάχιστα περιθώρια κινήσεων στη CBI για την άρση των ελέγχων εντός των επόμενων δύο ετών. Πράγματι, ο έλεγχος των κεφαλαίων έγινε αυστηρότερος τον Μάρτιο του 2012, με τροποποιήσεις του νόμου περί συναλλάγματος. Η στρατηγική συνδέεται με την άρση του ελέγχου των κεφαλαίων δεν είναι σαφής και, ως εκ τούτου, τεκμαίρεται ότι ο έλεγχος των κεφαλαίων θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται στο προσεχές μέλλον.

την Kaupthing στην Arion Bank ήταν μία από αυτές. Επιπροσθέτως, η υποδομή της τράπεζας έπρεπε να μειωθεί και η τράπεζα έπρεπε να προσαρμοστεί στη νέα οικονομική πραγματικότητα κατά την οποία πολλές επιχειρήσεις, ιδιώτες και νοικοκυριά περιήλθαν οι ίδιοι σε κατάσταση σοβαρής αδυναμίας να εξυπηρετήσουν το χρέος τους.

(108) Πολλές από τις προκλήσεις που αντιμετώπιζε η νέα τράπεζα συνδέονταν ευθέως με τις περιστάσεις που περιέβαλαν την ίδρυσή της. Η μεταβίβαση εσωτερικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού από την περιουσία της Kaupthing στην Arion Bank δημιούργησε ορισμένες δυσμενείς εκθέσεις της τράπεζας σε κινδύνους. Εντούτοις, οι μεγάλες προσπάθειες που καταβλήθηκαν για να εναρμονιστούν οι εργασίες της τράπεζας με τη νέα οικονομική πραγματικότητα σημειώθηκε σημαντική επιτυχία στο να μειωθεί η έκθεση της τράπεζας σε ελεγχόμενο επίπεδο. Το κύριο βάρος δόθηκε σε:

— Είσπραξη οφειλών από καθυστερούμενα δάνεια ⁽⁵⁰⁾.

— Μείωση της συναλλαγματικής ανισορροπίας ⁽⁵¹⁾.

— Μείωση της πιστοληπτικής συγκέντρωσης προς μεγαλύτερους και διαπλεκόμενους πελάτες ⁽⁵²⁾.

— Αύξηση της κεφαλαιακής επάρκειας ⁽⁵³⁾.

— Αύξηση των μακροπρόθεσμων καταθέσεων και διασφάλιση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης ⁽⁵⁴⁾.

— Μείωση του κινδύνου πληθωρισμού λόγω της ανισορροπίας του δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΚΤ) ⁽⁵⁵⁾.

(109) Κατά τη διάρκεια του 2010 καθορίστηκε η μακροπρόθεσμη στρατηγική κατεύθυνση για την τράπεζα. Σύμφωνα με την Arion Bank, το χαρτοφυλάκιο πελατών της προσεγγίζει ήδη τον στόχο της να γίνει μια τράπεζα σχέσεων και εκτιμάται ότι αυτός ο τύπος μοντέλου τραπεζικής μπορεί να επιτευχθεί πλήρως.

(110) Η οργανωτική δομή της τράπεζας έχει απλουστευθεί από την ίδρυσή της ⁽⁵⁶⁾ και τη θέσπιση των προτύπων εταιρικής διακυβέρνησης, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια και μεγαλύτερη λογοδοσία. Ο ρόλος και οι λειτουργίες των υποστηρικτικών τμημάτων και ιδίως της διεύθυνσης διαχείρισης κινδύνου, έχουν ενισχυθεί. Το τμήμα αυτό είναι ανεξάρτητο και κεντρικό και υπάγεται απευθείας στον διευθύνοντα σύμβουλο. Ο ΔΣ και το διοικητικό συμβούλιο είναι υπεύθυνοι να καθορίσουν και να συγκροτούν τη διάθεση ανάληψης κινδύνου. Η διάθεση ανάληψης κινδύνου μεταφράζεται σε όρια έκθεσης και σε στόχους που παρακολουθούνται από το τμήμα διαχείρισης κινδύνων, το οποίο αναφέρει τα πορίσματα του τακτικά στον ΔΣ και το διοικητικό συμβούλιο.

(111) Η FME επέλεξε την Arion Bank να αναλάβει όλες τις υποχρεώσεις για καταθέσεις της Reykjavík Savings Bank (SPRON). Τον Απρίλιο του 2009, η τράπεζα εξαγόρασε το περιφερειακό Mýrasýsla Savings Bank (SPM),

⁽⁵⁰⁾ Προσπάθειες για την αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου δανείων είχαν ως αποτέλεσμα να μειωθεί το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων από 37 % στα τέλη του 2010 στο 13 % στα τέλη του 2011. Αυτή η πρόοδος που σημειώθηκε στην εξυπηρέτηση προβληματικών δανείων μειώνει ουσιαστικά την αβεβαιότητα που συνδέεται με την εκτίμηση της εναπομένουσας αξίας του χαρτοφυλακίου δανείων.

⁽⁵¹⁾ Η συναλλαγματική ανισορροπία μειώθηκε από 300 % των ιδίων κεφαλαίων της τράπεζας στα τέλη του 2008 στο 30 % των ιδίων κεφαλαίων στα τέλη του 2011.

⁽⁵²⁾ Η τράπεζα κατείχε [...] ομίλους που υπερέβαιναν το 10 % των ιδίων κεφαλαίων στα τέλη του 2009. Οι όμιλοι αυτοί αντιπροσώπευαν αθροιστικά το 175 % των ιδίων κεφαλαίων. Στα τέλη του έτους 2011 η τράπεζα κατείχε [...] ομίλους που υπερέβαιναν το 10 % των ιδίων κεφαλαίων, με συνολικό ποσοστό ιδίων κεφαλαίων 87 %.

⁽⁵³⁾ Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων αυξήθηκε κατά 20,7 δισεκατ. ISK από το 2009 έως το 2011.

⁽⁵⁴⁾ Οι προθεσμιακές καταθέσεις αυξήθηκαν από 10 % σε 23 % από το τέλος του 2009 έως το τέλος του 2011.

⁽⁵⁵⁾ Το υπόλοιπο της CPI αυξήθηκε από -17 % των ιδίων κεφαλαίων της τράπεζας στα τέλη του 2009 σε άνω του 9 % των ιδίων κεφαλαίων στα τέλη του 2011.

⁽⁵⁶⁾ Μετά την παρέμβαση της FME τον Οκτώβριο του 2008, επήλθαν διαρθρωτικές μεταβολές. Ενισχύθηκαν τα τμήματα εσωτερικού ελέγχου και συμμόρφωσης και το τμήμα ιδιωτικής τραπεζικής συγχωνεύθηκε με το τμήμα διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού και το Δημόσιο Ταμείο με τις κεφαλαιαγορές. Μετά τη νέα στρατηγική κατεύθυνση και με τη νέα διοίκηση της τράπεζας το φθινόπωρο του 2011 πραγματοποιήθηκαν πρόσθετες ουσιαστικές αλλαγές στην οργανωτική δομή, για να εξασφαλιστεί ότι αυτή αντανακλά καλύτερα και στηρίζει τη νέα στρατηγική της τράπεζας, θα απλουστεύσει τις εργασίες και θα αυξήσει τις συνέργειες ανάμεσα στα διάφορα τμήματα.

συμπεριλαμβανομένων όλων των στοιχείων ενεργητικού του και ορισμένων υποχρεώσεων, όπως οι καταθέσεις ⁽⁵⁷⁾. Οι ενέργειες αυτές προσέλκυσαν 22000 νέους πελάτες στην τράπεζα, χωρίς να επεκταθεί το υφιστάμενο δίκτυο υποκαταστημάτων της.

- (112) Στις 22 Δεκεμβρίου 2011, η Arion Bank αγόρασε την πρώην Kaupthing Mortgages Institutional Investor Fund, KMIF (έχει μετονομαστεί σε Arion Bank Mortgages Institutional Investor Fund, AMIF) ⁽⁵⁸⁾.
- (113) Το 2012, ο θεματοφύλακας τίτλων Verdis, θυγατρική που ανήκει εξ ολοκλήρου στην τράπεζα, θα συγχωνευθεί με την τράπεζα [...].

ii) Επίτευξη και διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής θέσης και ικανοποιητική αποδοτικότητα

- (114) όπως φαίνεται στον πίνακα 4, η Arion Bank είναι αποδοτική από την ίδρυσή της, με απόδοση κεφαλαίων (ROE) που κυμαίνεται μεταξύ 10,5 και 16,7 %.

Πίνακας 4

Επισκόπηση 2009-2011 και προβλέψεις 2012-2014

(Τα δεδομένα αφορούν τη μητρική εταιρεία. Τα αποτελέσματα των θυγατρικών λαμβάνονται μέσω άλλων εσόδων. Ποσά σε εκατ. ISK)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Καθάρα έσοδα από τόκους	14 258	24 440	25 480	[...]	[...]	[...]
Επαναποτίμηση δανείων	9 642	29 722	20 037	[...]	[...]	[...]
Έσοδα από προμήθειες	3 914	3 379	4 454	[...]	[...]	[...]
Καθαρό χρηματοοικονομικό εισόδημα	13 460	- 5 681	1 223	[...]	[...]	[...]
Άλλα έσοδα	1 713	1 047	4 364	[...]	[...]	[...]
Συνολικά έσοδα	42 988	52 908	55 559	[...]	[...]	[...]
Λειτουργικές δαπάνες	- 13 133	- 14 226	- 15 791	[...]	[...]	[...]

⁽⁵⁷⁾ Η SPM είχε αντιμετωπίσει χρηματοοικονομικές δυσκολίες επί αρκετούς μήνες, επιδιώκοντας συμφωνίες με τους πιστωτές της βάσει του πτωχευτικού δικαίου, διότι ο δείκτης κεφαλαιακής της επάρκειας ήταν κατώτερος από τις νομικές απαιτήσεις. Οι προσπάθειες αυτές απέτυχαν, ωστόσο, και στις 3 Απριλίου 2009 συνάφθηκε συμφωνία μεταξύ της SPM και της New Kaupthing, σύμφωνα με την οποία η New Kaupthing αγόρασε όλα τα περιουσιακά στοιχεία της SPM, συμπεριλαμβανομένου του υποκαταστήματος στο Borgarnes στην Ισλανδία, καθώς και θυγατρικές της SPM, στις οποίες περιλαμβάνονται δύο ταμειυτήρια στη Βόρεια Ισλανδία, η Afl Savings Bank και η Ólafsfjörður Savings Bank (SPÓL). Ταυτόχρονα, η New Kaupthing ανέλαβε ορισμένες υποχρεώσεις της SPM, συμπεριλαμβανομένων καταθέσεων και δανείων, όπως ορίζεται στη συμφωνία. Την ίδια ημέρα, η FME εξέδωσε απόφαση για την εκποίηση στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων της SPM. Η απόφαση της FME δεν αναφέρει καμία κυβερνητική παρέμβαση υπό μορφή εισφοράς κεφαλαίου, ανάληψης δεσμεύσεων ή δηλώσεων. Επιπλέον, η κυβέρνηση και οι ισλανδικές αρχές επιβεβαίωσαν την αρχή ότι το κράτος δεν ανέλαβε χρηματοοικονομικές δεσμεύσεις σε αυτό το πλαίσιο. Βλέπε απόφαση της FME της 3ης Απριλίου 2009 διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://www.fme.is/media/akvardanir/3.-april-2009.pdf>.

⁽⁵⁸⁾ Η συναλλαγή αυτή πλαισιώθηκε με την έκδοση από την Kaupthing τεσσάρων σειρών καλυμμένων ομολογιών το 2006-2008, με την εγγύηση της θυγατρικής KMIF της Kaupthing. Μέσω της KMIF, η Kaupthing κατείχε χαρτοφυλάκιο ενυπόθηκων δανείων στην Ισλανδία που υπερέβαινε τα 120 δισεκατ. ISK. Σκοπός του καλυμμένου ομολόγου ήταν να χρηματοδοτηθεί ένα μεγάλο μέρος του χαρτοφυλακίου υποθηκών της Kaupthing. Με βάση τη συμφωνία της 22ας Δεκεμβρίου 2011, η Arion Bank εξαγόρασε αυτό το χαρτοφυλάκιο υποθηκών. Η συμφωνία χρηματοδοτήθηκε κατά κύριο λόγο με την εξαγορά καλυμμένων ομολόγων ύψους 117,7 δισεκατ. ISK, εφόσον η Arion Bank ανέλαβε τις υποχρεώσεις της Kaupthing βάσει του προγράμματος καλυμμένων ομολόγων. Κατά τη γνώμη της Arion Bank, η εξαγορά της AMIF δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ούτε ως «κανονική» εξαγορά ούτε ως εξαγορά που συνδέεται με τη διαδικασία αναδιάρθρωσης. Η αγορά συνδέεται με τη σύσταση της τράπεζας, κατά την οποία η AMIF δεν μεταβιβάστηκε στην Arion Bank κατά τη σύστασή της. Πριν τη μεταβίβαση, η Arion Bank παρείχε υπηρεσίες σε δανειολήπτες χωρίς να ασκεί έλεγχο στα δάνεια. Επιπλέον, δανειολήπτες με υποθήκη στο κεφάλαιο πίστευαν ότι ήταν πελάτες της Arion Bank. Μετά τη μεταβίβαση, η Arion Bank κατέχει την ιδιοκτησία των δανείων. Όπως αναφέρθηκε, η συμφωνία για την ανωτέρω συναλλαγή συνάφθηκε ανάμεσα στην Kaupthing και την Arion Bank και χωρίς καμία συμμετοχή ή δέσμευση εκ μέρους του ισλανδικού κράτους.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Απομείωση αξίας	- 14 470	- 23 067	- 26 582	[...]	[...]	[...]
Καθαρά κέρδη προ φόρων	15 384	15 614	13 186	[...]	[...]	[...]
Φόροι και εισφορά τραπεζών	- 2 414	- 2 897	- 2 692	[...]	[...]	[...]
Καθαρά κέρδη	12 971	12 717	10 494	[...]	[...]	[...]
Απόδοση κεφαλαίου (ROE)	16,7 %	13,4 %	10,5 %	[10-20] %	[5-15] %	[5-15] %
Καθαρό περιθώριο επιτοκίου	...	...	3,6 %	[...] %	[...] %	[...] %
Δείκτης κόστους προς κέρδη	...	...	44,8 %	[...] %	[...] %	[...] %

- (115) Κατά τη διάρκεια του 2009-2011, μη τακτικά στοιχεία είχαν σοβαρή επίπτωση στον λογαριασμό κέρδους και ζημίας, ιδίως όσον αφορά την επαναποτίμηση δανείων. Οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν στοιχεία για τα συνολικά δάνεια και τις εκπτώσεις που ελήφθησαν από την παλαιά τράπεζα ⁽⁵⁹⁾. Η συνολική ονομαστική αξία των μεταβιβασθέντων δανείων ανερχόταν σε 1230 δισεκατ. ISK και η λογιστική αξία σε 459 δισεκατ. ISK. Η συνολική έκπτωση ήταν συνεπώς περίπου 771 δισεκατ. ISK. Όταν το επέτρεψαν οι συνθήκες, έγινε νέα αποτίμηση των δανείων που είχε ως αποτέλεσμα την επαναποτίμηση των δανείων, όπως αναφέρεται στον πίνακα 4 ⁽⁶⁰⁾. Εντούτοις, για το υπόλοιπο διάστημα της περιόδου αναδιάρθρωσης, η επαναποτίμηση των δανείων προβλέπεται ότι δεν θα είναι ουσιαστική. Η αποδοτικότητα της τράπεζας δεν θα εξαρτάται πλέον από αυτό το μη τακτικό στοιχείο.
- (116) Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις που έθεσε η FME ως προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας στην Arion Bank ήταν 12 % για το κεφάλαιο κατηγορίας I και 16 % για τον συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας (δείκτης CAD). Η κεφαλαιακή πολιτική της τράπεζας είναι να διατηρήσει ισχυρή κεφαλαιακή βάση για τη στήριξη της ανάπτυξης επιχειρήσεων και τη στήριξη των ρυθμιστικών κεφαλαιακών απαιτήσεων, ακόμα και σε περιόδους πίεσης. Ο μακροπρόθεσμος κεφαλαιακός προγραμματισμός της τράπεζας βασίζεται σήμερα σε ένα όριο αναφοράς ελάχιστου [...] % κεφαλαίου κατηγορίας I και συνολικού δείκτη CAD [...] %. Η κεφαλαιακή θέση της τράπεζας ενισχυόταν προοδευτικά κατά την περίοδο 2009-2011 και έχει υπερβεί τόσο τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της FME όσο και τους εσωτερικούς στόχους της τράπεζας. Στα τέλη του 2011, ο δείκτης CAD της τράπεζας ήταν 20,5 %, με δείκτη κεφαλαίων κατηγορίας I 15,7 %.

Πίνακας 5

Δείκτες κεφαλαίου στο τέλος του έτους 2009-2011 και πρόβλεψη 2012-2014

(Τα δεδομένα αφορούν τη μητρική εταιρεία. Τα αποτελέσματα των θυγατρικών λαμβάνονται μέσω άλλων εσόδων. Ποσά σε εκατ. ISK)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Κεφάλαιο κατηγορίας 1	88 302	98 715	106 459	[...]	[...]	[...]
Κεφάλαιο κατηγορίας 2	29 543	26 257	32 105	[...]	[...]	[...]
Συνολικό κεφάλαιο	117 845	124 972	138 564	[...]	[...]	[...]

⁽⁵⁹⁾ Τα δάνεια αυτά χωρίζονται σε ενυπόθηκα δάνεια και σε άλλα δάνεια από ιδιώτες και δάνεια σε επιχειρήσεις. Οι εκπτώσεις διέφεραν ανάλογα με τους τύπους των δανείων καθώς και με το αν είχαν συναφθεί σε κρόνα ή σε ξένο νόμισμα.

⁽⁶⁰⁾ Η αύξηση της αποτίμησης των δανείων ήταν, ωστόσο, μεγαλύτερη το 2009-2011 από αυτό που αναφέρει ο πίνακας 4, διότι μέρος της αύξησης αυτής αποδίδεται στον μηχανισμό αποζημίωσης, συνολικού ποσού 38 δισεκατ. ISK. Το μέσο αντιστάθμισης έκλεισε το πρώτο τρίμηνο του 2011, εφόσον η διαφορά αποτίμησης ανάμεσα στα στοιχεία ενεργητικού και τις υποχρεώσεις που διαβιβάστηκαν από την Kaupthing στην Arion Bank αποπληρώθηκαν εξ ολοκλήρου.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Σταθμισμένα βάσει κινδύνου στοιχεία ενεργητικού	685 702	678 563	675 998	[...]	[...]	[...]
Δείκτης κεφαλαίου κατηγορίας 1	12,9 %	14,5 %	15,7 %	[15-20] %	[15-20] %	[15-20] %
Δείκτης CAD	17,2 %	18,4 %	20,5 %	[20-25] %	[20-25] %	[20-25] %

- (117) Κατά την εκτίμηση της τράπεζας, σύμφωνα με την έκθεση ICAAP του Απριλίου 2012, απαιτείται κεφάλαιο [...] δισεκατ. ISK για την κάλυψη της έκθεσής της σε κίνδυνο. Η τράπεζα έχει κεφαλαιακή βάση [...] δισεκατ. ISK και, συνεπώς, κατέχει κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας [...] δισεκατ. ISK. Βάσει του τρέχοντος σταθμισμένου ως προς τον κίνδυνο ποσού, αυτό μεταφράζεται σε δείκτη ιδίων κεφαλαίων [...] %.
- (118) Η πολιτική της Arion Bank είναι να μην καταβάλει μερίσματα έως το 2013. Η πολιτική αυτή θα αλλάξει μόνο σε συνεργασία με την FME και μόνο εάν η Arion Bank και η FME καθορίσουν από κοινού ότι έχει επιτευχθεί διατηρήσιμη αναστροφή της τάσης της ισλανδικής οικονομίας.

iii) Διατήρηση μιας σταθερής θέσης και βελτίωση της χρηματοδοτικής δομής

- (119) Όσον αφορά τη ρευστότητα, η FME απαιτεί από την τράπεζα να έχει στην κατοχή της ασφαλή αποθέματα ρευστότητας τουλάχιστον κατά 20 % των καταθέσεων και ταμειακά αποθέματα 5 % των καταθέσεων όψεως. Επιπλέον, η κεντρική τράπεζα της Ισλανδίας ορίζει κανόνες για τη ρευστότητα των πιστωτικών οργανισμών ⁽⁶¹⁾ σύμφωνα με την οποία τα ρευστά διαθέσιμα των πιστωτικών ιδρυμάτων και οι υποχρεώσεις κατατάσσονται σύμφωνα με τον τύπο και τη λήξη και τη στάθμιση σύμφωνα με τον κίνδυνο. Πιστωτικοί οργανισμοί πρέπει να διαθέτουν ρευστά διαθέσιμα που να υπερβαίνουν τις υποχρεώσεις τους εντός ενός μηνός και μετά από ένα μήνα και μέχρι τριών μηνών. Οι κανόνες επιβάλλουν επίσης δοκιμή αντοχής σε ακραίες καταστάσεις κατά την οποία εφαρμόζεται έκπτωση σε διάφορα στοιχεία του ιδίου κεφαλαίου, αλλά τεκμαίρεται, αφενός, ότι όλες οι υποχρεώσεις πρέπει να καταβάλλονται κατά τη λήξη και, αφετέρου, ότι τμήμα άλλων υποχρεώσεων, όπως οι καταθέσεις πρέπει να καταβάλλεται με σύντομη ειδοποίηση ή καμία ειδοποίηση.
- (120) Οι δείκτες ρευστότητας της τράπεζας το 2011-2012 παρουσιάζονται στο κατωτέρω διάγραμμα. Είναι εμφανές ότι η τράπεζα έχει διατηρήσει σταθερή θέση ρευστότητας, υπερβαίνοντας τις απαιτήσεις της FME τόσο όσον αφορά την απαίτηση για τον δείκτη ρευστότητας και τη γενικότερη απαίτηση της εξασφαλισμένης ρευστότητας. Σύμφωνα με τα προγράμματα της τράπεζας για το 2012-2014, θα διατηρήσει συντελεστή ταμειακής ρευστότητας μεταξύ [...] — [...] % και δείκτη ρευστότητας [...] — [...] %. Η τράπεζα έχει συμμορφωθεί επίσης με τους κανόνες ρευστότητας της CBI, εφόσον οι δείκτες της ρευστότητας (άνω του 1 και μέχρι 3 μηνών) στο τέλος του έτους το διάστημα 2009-2011 ήταν της τάξης του 1,5-2,1.

Διάγραμμα 1

Δείκτες ρευστότητας της Arion Bank 2011-2012

[Διάγραμμα για τους δείκτες ρευστότητας της Arion Bank βάσει των κανόνων της FME

Τα στοιχεία δεν αποκαλύπτονται για λόγους επαγγελματικού απορρήτου]

- (121) Ενώ δεν είναι ακόμη υποχρεωτικές οι απαιτήσεις ρευστότητας της Βασιλείας III, η Arion Bank έχει αρχίσει την εθελοντική παρακολούθηση του δείκτη κάλυψης ρευστότητας (LCR) ⁽⁶²⁾ σύμφωνα με αυτούς τους κανόνες και στο τέλος του έτους 2011 ο LCR ήταν [...] %.
- (122) Η Arion Bank χρηματοδοτείται σε μεγάλο βαθμό από καταθέσεις, αλλά έχουν ληφθεί μέτρα για τη διαφοροποίηση της χρηματοδότησής της με την έκδοση καλυμμένων ομολογίων. Τον Νοέμβριο του 2011, η FME χορήγησε στην Arion Bank άδεια να εκδώσει καλυμμένα ομόλογα. Τον Φεβρουάριο του 2012, ολοκληρώθηκε πρόγραμμα έκδοσης καλυμμένων ομολόγων αξίας 1 δισεκατ. ευρώ. Τα κεφάλαια θα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση ενυπόθηκων δανείων της Arion Bank. Υπενθυμίζεται ότι, στα τέλη του 2011, η Arion Bank αγόρασε το Ταμείο Ενυπόθηκων Δανείων ΚΜΠΦ, εξαγοράζοντας το εκκρεμές ποσό των 127 δισεκατ. ISK σε καλυμμένα ομόλογα και συνέχισε ως εκδότης καλυμμένων ομολόγων. Η τράπεζα θεωρεί ότι η έκδοση καλυμμένων ομολόγων στις εγχώριες αγορές θα ικανοποιήσει τις ανάγκες αναχρηματοδότησης της τράπεζας και τη χρηματοδότηση νέων δανείων κατά την περίοδο 2012-2016.

⁽⁶¹⁾ Βλέπε τους κανόνες της CBI για τους συντελεστές ρευστότητας αριθ. 317 της 25ης Απριλίου 2006, στη διεύθυνση <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=4713>

⁽⁶²⁾ Η LCR επιβάλλει στις τράπεζες να διατηρούν ένα απόθεμα ρευστών διαθέσιμων υψηλής ποιότητας που να είναι επαρκές να καλύψει τις καθαρές ταμειακές εκροές για περίοδο 30 ετών με βάση σενάριο έκθεσης σε ακραίες καταστάσεις. Το σημείο αναφοράς της LCR είναι συνεπώς 100 %.

iv) Αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις

- (123) Ένα από τα σημαντικότερα καθήκοντα του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού τομέα ήταν η αναδιάρθρωση του χρέους των νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Πρόκειται για σύνθετο και ευαίσθητο ζήτημα με πολλές δημοσιονομικές, οικονομικές και ηθικές παραμέτρους.
- (124) Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπέβαλε η Arion Bank, η αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου δανείων ήταν ύψιστη προτεραιότητα και η τράπεζα θεωρεί ότι πρωτοστατεί στην επίλυση των ζητημάτων χρέους νοικοκυριών και επιχειρήσεων και ότι έχει επιτύχει σημαντική πρόοδο προς αυτή την κατεύθυνση. Το 2009, συστάθηκε στην τράπεζα μονάδα ανάκτησης οφειλών επιχειρήσεων και συγκροτήθηκαν εταιρείες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων για τη διαχείριση υποθηκευμένων περιουσιακών στοιχείων. Η τράπεζα εισήγαγε ένα φάσμα εξατομικευμένων υπηρεσιών με σκοπό να βοηθηθούν τα νοικοκυριά και ιδιώτες δανειολήπτες να αντιμετωπίζουν τις οφειλές τους.
- (125) Οι εταιρικοί πελάτες που δεν ήταν σε θέση να τηρήσουν τις υποχρεώσεις τους έχουν ενταχθεί στη διαδικασία ανάκτησης οφειλών από την τράπεζα. Σκοπός της εν λόγω διαδικασίας είναι να καταστούν οι αφερέγγυες επιχειρήσεις φερέγγυες, με υγιείς ισολογισμούς, γεγονός που θα τις επιτρέψει να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους και να συμβάλουν στην ανάπτυξη της οικονομίας. Στα τέλη του 2011, 986 επιχειρήσεις είχαν ενταχθεί σε προγράμματα ανάκτησης εταιρικών οφειλών στην τράπεζα και επιτεύχθηκε ρύθμιση σε 871 περιπτώσεις. Κατά την άποψη της τράπεζας, η αναδιάρθρωση χρέους επιχειρήσεων αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί σε μεγάλο βαθμό έως τα τέλη του 2012.
- (126) Όσον αφορά την αναδιάρθρωση του χρέους των νοικοκυριών, περισσότεροι από 14 000 μεμονωμένοι πελάτες επωφελήθηκαν από τα μέτρα ρύθμισης χρεών της τράπεζας, συμπεριλαμβανομένου του ειδικού προγράμματος ελάφρυνσης του χρέους. Στα τέλη του 2010, η τράπεζα είχε επίσης συστήσει ειδική συμβουλευτική ομάδα για το χρέος για ιδιώτες πελάτες. Κατά την άποψη της τράπεζας, η ρύθμιση αυτή ήταν σημαντική, δεδομένου του μεγάλου αριθμού των περιπτώσεων δύσκολης εισπραχίας χρεών που έπρεπε να αντιμετωπιστούν. Σκοπός της τράπεζας είναι να ολοκληρωθεί η διαδικασία αναδιάρθρωσης χρεών των νοικοκυριών το 2012.
- (127) Τα προγράμματα αναδιάρθρωσης χρέους αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού. Το μερίδιο των μη εξυπηρετούμενων δανείων μειώθηκε από 37 % στο τέλος του 2010 σε 13 % στα τέλη του 2011. Στα τέλη του 2011, το 56 % των δανείων στο χαρτοφυλάκιο δανείων κατατάσσονταν στα εξυπηρετούμενα δάνεια, το 18 % στα υπό παρακολούθηση, το 13 % στα καθυστερούμενα και το 13 % στα μη εξυπηρετούμενα.

v) Μέτρα για τον περιορισμό των ανισορροπιών της συναλλαγματικής ισοτιμίας

- (128) Τα δάνεια σε συνάλλαγμα (FX) στο χαρτοφυλάκιο δανείων χωρίζονται σε δάνεια FX/FX και σε δάνεια FX/ISK. Τα δάνεια FX/FX είναι δάνεια όπου οι πελάτες παράγουν έσοδα σε FX, αλλά τα δάνεια FX/ISK είναι δάνεια σε FX για τα οποία οι πελάτες παράγουν έσοδα ISK. Η ανισορροπία FX της τράπεζας οφείλεται κυρίως στα δάνεια FX/ISK. Κατά τη διάρκεια του 2010 και του 2011, η τράπεζα σημείωσε πρόοδο προς τη μείωση της ανισορροπίας FX. Η ανισορροπία θα εξακολουθήσει να μειώνεται κατά τη διάρκεια του 2012 με αναδιαπραγμάτευση δανείων σε ξένο νόμισμα και τη μετατροπή τους σε ISK καθώς και μέτρα που λαμβάνονται για να ενθαρρυνθούν οι επιχειρήσεις με περιορισμένα έσοδα σε ξένο νόμισμα να μετατρέψουν τα δανειά τους σε ISK. Εξακολουθεί να υπάρχει ανασφάλεια δικαίου ως προς τα δάνεια FX, αλλά η τράπεζα έχει στόχο να μειώσει την ανισορροπία FX/ISK, έτσι ώστε μέχρι το τέλος του 2012 η ανισορροπία να περιοριστεί εντός του πλαισίου των απαιτήσεων της CBI.

vi) Εξορθολογισμός του δικτύου υποκαταστημάτων και επίτευξη οικονομικής απόδοσης

- (129) Κατά την άποψη της Arion Bank, η ισλανδική αγορά έχει υπερβολικά μεγάλο τραπεζικό τομέα σε σύγκριση με παρόμοιες οικονομίες. Οι τράπεζες θα αναγκαστούν να περιορίσουν το κόστος τους για να στηρίξουν την ανταγωνιστικότητά τους. Η Arion Bank εστιάζεται στον έλεγχο των επιπέδων του κόστους της και θεωρεί ότι έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο ως προς τον εξορθολογισμό του χρηματοπιστωτικού τομέα.
- (130) Η Arion Bank έχει βελτιώσει τη λειτουργία της με τη μείωση του αριθμού των εργαζομένων και τον εξορθολογισμό του δικτύου υποκαταστημάτων. Τον Μάρτιο του 2011, ο εξορθολογισμός του δικτύου υποκαταστημάτων ολοκληρώθηκε με τη συγχώνευση τριών υποκαταστημάτων στην περιοχή του Ρέικιαβικ σε ένα. Συνολικά έχουν κλείσει 15 υποκαταστήματα και το υφιστάμενο δίκτυο των 24 υποκαταστημάτων είναι, σύμφωνα με την τράπεζα, αποδοτικό, ενώ ταυτόχρονα

διατηρείται υψηλό επίπεδο ικανοποίησης των αναγκών των πελατών. Σε σχέση με τις ανωτέρω αλλαγές, η τράπεζα έχει μειώσει το προσωπικό της περίπου κατά 10 % το 2011. Τα επίπεδα του κόστους διατηρούνται υπό σταθερό έλεγχο και ο δείκτης εξόδων προς έσοδα έχει ήδη μειωθεί στο 45 % στο επίπεδο της μητρικής εταιρείας το 2011 και θα βελτιωθεί σταδιακά περαιτέρω το 2012-2014, με μείωση στο [...] %.

3.5.2. Ικανότητα επίτευξης της βιωσιμότητας σύμφωνα με ένα βασικό σενάριο και ένα σενάριο έκθεσης σε ακραίες καταστάσεις

- (131) Στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, με παραπομπή στην έκθεση ICAAP, έχει υποβληθεί ένα σενάριο έκθεσης σε ακραίες καταστάσεις για την Αγίον Bank το οποίο εξετάζει την ικανότητα της τράπεζας να επιτύχει μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα βάσει διαφορετικών σεναρίων και εκθέσεων σε κίνδυνο.

3.5.2.1. Το βασικό σενάριο

- (132) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης, όπως αναφέρεται ανωτέρω, που περιλαμβάνει τις δύο παραδοχές στις οποίες βασίζεται, συνιστά τη βασική υπόθεση.

3.5.2.2. Το σενάριο ακραίων καταστάσεων

- (133) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιλαμβάνει ένα σενάριο ακραίων καταστάσεων, όπου το βασικό σενάριο εξελίσσεται βάσει των παραδοχών «παρατεταμένης βαθιάς ύφεσης» (ΠΒΥ) οι οποίες βασίζονται σε κατευθυντήριες γραμμές της FME. Ο στόχος της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων είναι να εξεταστεί με ποιον τρόπο τα κέρδη, οι πιστωτικές ζημιές, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις, το διαθέσιμο κεφάλαιο/κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας και η ρευστότητα της τράπεζας θα εξελίσσονταν σε ακραίες οικονομικές συνθήκες. Η διαφορά είναι ότι οι παραδοχές στο σενάριο ΠΒΥ για το 2009 είναι πλέον παραδοχές για το έτος 2012 κ.ο.κ. Οι παραδοχές συνοψίζονται στον πίνακα 6 κατωτέρω.

Πίνακας 6

Κύριες παραδοχές στο σενάριο παρατεταμένης βαθιάς ύφεσης (*)

	2012	2013	2014
Αύξηση του ΑΕΠ	- 16,0	- 3,9	- 2,8
Ποσοστό ανεργίας	10,6	16,6	16,9
Πληθωρισμός	9,7	0,1	0,3
REIBOR	10,0	7,0	8,0

(*) Το σενάριο αυτό βασίζεται επίσης και σε μία ακόμη δυσμενή παραδοχή. Εικάζεται ότι οι τιμές των κατοικιών θα μειωθούν κατά 10 % το 2012, 18 % το 2013 και 16 % το 2014. Τεκμαίρεται εκροή λιανικών καταθέσεων κατά 30 % το 2012, των εταιρικών καταθέσεων 20 % και των καταθέσεων από πιστωτικούς οργανισμούς 80 %. Τα έσοδα από προμήθειες τεκμαίρεται ότι θα μειωθούν κατά 50 % σε σχέση με το βασικό σενάριο του 2012-2014. Το ποσοστό απομείωσης δανείων εικάζεται ότι θα μειωθεί κατά 1 — 3 % και το περιθώριο κέρδους από δάνεια κατά 0,5 — 1 %, αλλά το περιθώριο κέρδους από καταθέσεις θα αυξηθεί κατά 0,5 — 1 %. Τα λειτουργικά έξοδα εικάζεται ότι θα είναι κατά 10 % υψηλότερα σε σχέση με το βασικό σενάριο. Η τιμή της κορόνας (κρόνα) εικάζεται ότι θα υποτιμηθεί, με αύξηση του σταθμισμένου εμπορικού δείκτη (TWI) κατά 4 % το 2013 και κατά 11 % το 2014.

- (134) Το σενάριο ακραίων καταστάσεων έχει σχεδιαστεί στα πλαίσια μη πιθανών αλλά εν δυνάμει πιθανών αλλαγών στο οικονομικό περιβάλλον εντός του οποίου λειτουργεί η τράπεζα. Η αποδοτικότητα της τράπεζας επηρεάζεται ασφαλώς δυσμενώς από τις σοβαρές συνθήκες του σεναρίου της παρατεταμένης βαθιάς ύφεσης, εφόσον η απόδοση του κεφαλαίου θα είναι σημαντικά περιορισμένη⁽⁶³⁾. Θα παρουσιάσει, ωστόσο, μικρά κέρδη και εφόσον παράλληλα θα συρρικνώνονται το χαρτοφυλάκιο δανείων της τράπεζας και τα σταθμισμένα βάσει κινδύνου στοιχεία ενεργητικού, η κεφαλαιακή της θέση δεν θα επηρεαστεί αρνητικά⁽⁶⁴⁾. Η ρευστότητα της τράπεζας θα παρέμενε σε επίπεδο σαφώς υψηλότερο από αυτό των απαιτήσεων ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας.

- (135) Η έκθεση ICAAP βασίζεται σε χρηματοοικονομικά στοιχεία της 31ης Δεκεμβρίου 2011. Το βασικό της συμπέρασμα είναι ότι αποτελεί εκτίμηση της τράπεζας ότι τα κεφάλαια που απαιτούνται για να καλυφθεί η έκθεση της τράπεζας, βάσει του πυλώνα I και II, είναι της τάξης των [...] δισεκατ. ISK. Το 16 % των σταθμισμένων βάσει κινδύνου στοιχείων ενεργητικού (RWA) ανέρχεται σε [...] δισεκατ. ISK. Η τράπεζα έχει κεφαλαιακή βάση [...] δισεκατ. ISK και, ως εκ τούτου,

⁽⁶³⁾ Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE) θα μειωθεί σε [0-5] % το 2012, [0-5] % το 2013 και [5-10] % το 2014.

⁽⁶⁴⁾ Ο δείκτης CAD της τράπεζας θα είναι [20-25] % το 2012, [20-25] % το 2013 και [25-30] % το 2014.

κατέχει κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας [...] δισεκατ. ISK. Η εκτίμηση κεφαλαίου λαμβάνει υπόψη τους παράγοντες έκτακτων καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της επίπτωσης του χαρτοφυλακίου δανείων της τράπεζας. Σύμφωνα με την έκθεση ICAAP, η διαχείριση κινδύνου της τράπεζας εστιάζεται στον εντοπισμό, την εκτίμηση και μέτρηση όλων των υλικών κινδύνων που αντιμετωπίζει η τράπεζα και οι κίνδυνοι ομαδοποιούνται σε τέσσερις κατηγορίες: πιστωτικός κίνδυνος (και κίνδυνος συγκέντρωσης), κίνδυνος αγοράς, λειτουργικός και λοιποί κίνδυνοι (όπως ο κίνδυνος ρευστότητας, ο επιχειρηματικός κίνδυνος και πολιτικός και νομικός κίνδυνος). Ο πίνακας 7 παρουσιάζει τους διάφορους παράγοντες κινδύνου που λαμβάνονται υπόψη στην κεφαλαιακή εκτίμηση.

Πίνακας 7

Αποτελέσματα έκθεσης ICAAP όσον αφορά την κεφαλαιακή εκτίμηση, ποσά σε δισεκατ. ISK

	ICAAP 31.12.2011
Κεφαλαιακή απαίτηση (πυλώνας I)	[...]
Κίνδυνος συγκέντρωσης σε μία μόνο επιχείρηση	[...]
Κίνδυνος συγκέντρωσης σε έναν τομέα	[...]
Κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό τμήμα	[...]
Κατηγορία συναλλαγματικού κινδύνου Γ, Δ, Ε	[...]
Φορολογικές αρχές	[...]
Κίνδυνος αποτίμησης — μη εισηγμένες οντότητες	[...]
Κίνδυνος αποτίμησης — χαρτοφυλάκιο δανείων	[...]
Εκτίμηση κεφαλαίου πυλώνας II	[...]
Εκτίμηση συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας (πυλώνες I+II)	[...]
16 % των στοιχείων ενεργητικού RWA	[...]
Συνολική κεφαλαιακή βάση	[...]
Κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας	[...]

- (136) Η έκθεση ICAAP αναφέρει ότι, μολονότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στη μείωση της μεγάλης ανισορροπίας ανάμεσα στα δάνεια σε συνάλλαγμα σε πελάτες και στις καταθέσεις στο ισλανδικό νόμισμα, απαιτείται εργασία για να εκλείψει η υπολειπόμενη ανισορροπία το 2012. Στα τέλη του 2011, οι ανισορροπίες υπερέβαιναν το απαιτούμενο από τον νόμο όριο και ήταν αναγκαία η χορήγηση άδειας εξαίρεσης από τη CBI. Η στρατηγική της τράπεζας για τη μείωση της συναλλαγματικής ανισορροπίας της είναι, αφενός, η συστηματική μετατροπή σε ISK των δανείων σε συνάλλαγμα προς πελάτες οι οποίοι έχουν έσοδα σε ISK και, αφετέρου, ο περιορισμός των συναλλαγματικών ανισορροπιών μέσω συμφωνιών με τη CBI και swap συναλλάγματος με τους Ισλανδούς πελάτες.

- (137) Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες κινδύνου της τράπεζας. Αυτό προέρχεται από το γεγονός ότι η λήξη των δανείων υπερβαίνει τη διάστημα μέχρι τη λήξη των καταθέσεων. Στρατηγική της τράπεζας είναι να παρακολουθεί στενά τη ρευστότητά της και να παρατείνει τη λήξη από την πλευρά των υποχρεώσεων, με προσεκτική ανάλυση της σταθερότητας των καταθέσεων ⁽⁶⁵⁾ και τη διαφοροποίηση της χρηματοδότησής της. Σύμφωνα με τις εσωτερικές απαιτήσεις της τράπεζας, ο εξασφαλισμένος δείκτης ρευστότητας δεν πρέπει να τοποθετείται κάτω από το [...] % των καταθέσεων και ο δείκτης ελάχιστης ρευστότητας πρέπει να είναι [...] % ή ελαφρώς υψηλότερος από τις απαιτήσεις της FME, οι οποίες είναι 20 % για τον διασφαλισμένο δείκτη ρευστότητας και 5 % για τον δείκτη ταμειακής ρευστότητας. Όπως φαίνεται στο διάγραμμα 1 ανωτέρω, η τράπεζα έχει παραμείνει σε επίπεδο σαφώς ανώτερο από τα όρια αναφοράς της FME και τα εσωτερικά όρια. Μέσω ανάλυσης της βάσης καταθέσεων της, όπου οι καταθέσεις κατατάσσονται σε επτά ομάδες ανάλογα με τη σταθερότητά τους, η τράπεζα έχει πραγματοποιήσει δοκιμή αντοχής της ρευστότητάς της σε ακραίες καταστάσεις. Με την παραδοχή της άμεσης άρσης του ελέγχου κεφαλαίων, ο εξασφαλισμένος συντελεστής ρευστότητας της τράπεζας θα [...]. Ο συντελεστής ταμειακής ρευστότητας θα [...]. Εντούτοις, η τράπεζα έχει καταρτίσει σχέδια έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση πιθανής κρίσης χρηματοδότησης και μεταξύ άλλων [...].

3.5.3. Στρατηγική εξόδου/αποπληρωμής από το κράτος

- (138) Όπως έχει ήδη περιγραφεί ανωτέρω, η εισφορά κεφαλαίου κατηγορίας II έχει διάρκεια 10 ετών, από τις 30 Δεκεμβρίου 2009. Όσον αφορά την απόδοση, υπάρχει ενσωματωμένη ρήτρα σταδιακής αύξησης μετά από 5 έτη (δηλαδή το 2014), από 400 μβ σε 500 μβ επιπλέον του Euribor. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, αυτή η σταδιακή αύξηση θα πρέπει να λειτουργεί ως κίνητρο για να αποπληρώσει η τράπεζα αυτό το κεφάλαιο από εκείνη τη χρονική στιγμή.
- (139) Όσον αφορά τη συμμετοχή του 13 % που διατηρεί το κράτος στην Arion Bank, οι συμμετοχές της κυβέρνησης σε χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις υπόκεινται στη διαχείριση του Icelandic State Financial Investments (ISFI) ⁽⁶⁶⁾. Σύμφωνα με τον κρατικό προϋπολογισμό του 2012, η κυβέρνηση έχει εξουσιοδοτηθεί να πωλήσει τις μετοχές που κατέχει σήμερα σε ταμειωτήρια, αλλά δεν έχει ληφθεί ακόμα απόφαση όσον αφορά την πώληση κρατικών συμμετοχών στις τρεις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες. Έχει συσταθεί, ωστόσο, ομάδα εργασίας από τα αρμόδια υπουργεία για να διερευνήσουν πιθανούς τρόπους διάθεσης των συμμετοχών στις εμπορικές τράπεζες. Η κυβέρνηση έχει δηλώσει ότι, ενώ δεν προτιμάται να μειώσει τη συμμετοχή της στην Landsbankinn σε επίπεδο κατώτερο των δύο τρίτων του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας, οι συμμετοχές στην Arion Bank και την Íslandsbanki θα μπορούσαν να διατεθούν σύντομα προς πώληση ή να πωληθούν με τις τράπεζες εξ ολοκλήρου, εάν το αποφασίσουν οι μέτοχοι πλειοψηφίας και ικανοποιηθούν ορισμένες προϋποθέσεις.
- (140) Η ειδική ταμειακή διευκόλυνση είναι διαθέσιμη μόνο έως την 31η Δεκεμβρίου 2014, η οποία συμπίπτει με τη λήξη του ομολόγου SPRON.

4. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- (141) Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Αρχή έκρινε αρχικά ότι τα μέτρα που έλαβε το ισλανδικό κράτος για την κεφαλαιοποίηση της Arion Bank καθώς και η ταμειακή διευκόλυνση ενέχουν στοιχείο κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 61 της συμφωνίας EOX. Επιπλέον, δεν θα μπορούσε να αποκλειστεί η ύπαρξη στοιχείου κρατικής ενίσχυσης και στην εγγύηση των καταθέσεων. Η Αρχή θα λάβει τελική θέση για τα εν λόγω μέτρα, τα οποία εξακολουθούν να επηρεάζουν την παρούσα εκτίμηση, στην παρούσα απόφαση.
- (142) Όσον αφορά το συμβιβάσιμο των μέτρων που εκτιμήθηκαν στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Αρχή θεώρησε ότι θα μπορούσε να διαμορφωθεί τελική άποψη μόνο βάσει ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης, το οποίο δεν είχε υποβληθεί όταν η Αρχή αποφάσισε να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας στις 15 Δεκεμβρίου 2010. Η Αρχή διατύπωσε αμφιβολίες σχετικά με το συμβιβάσιμο της ενίσχυσης, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους από τη δημιουργία της Arion Bank δεν υπήρχε σχέδιο αναδιάρθρωσης.

⁽⁶⁵⁾ Ο όρος «σταθερότητα των καταθέσεων» αναφέρεται στην προηγούμενη σταθερότητα των καταθέσεων και την προβλεπόμενη συμπεριφορά με την πάροδο του χρόνου.

⁽⁶⁶⁾ Ο ISFI είναι κρατικός οργανισμός με ανεξάρτητο διοικητικό συμβούλιο υπαγόμενο στον Υπουργό Οικονομίας, που ιδρύθηκε με τον νόμο αριθ. 88/2009. Ο ISFI θα έχει ολοκληρώσει τα καθήκοντά του το αργότερο 5 έτη μετά την ίδρυσή του. Ο ISFI διαχειρίζεται τις κρατικές συμμετοχές σε κτηματοπιστωτικές επιχειρήσεις σύμφωνα με τον νόμο, τη χρηστή διακυβέρνηση και τις επιχειρηματικές πρακτικές και την ιδιοκτησιακή πολιτική του κράτους. Αποσκοπεί στην αποκατάσταση και ανασυγκρότηση μιας δυναμικής εγχώριας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και ταυτόχρονα υπόσχεται αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην αγορά καθώς και εγγύηση της διαφάνειας σε όλες τις αποφάσεις όσον αφορά τη συμμετοχή του κράτους σε χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες.

4.1. Παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων μερών

- (143) Η Αρχή έλαβε δήλωση εξ ονόματος των πιστωτών της παλαιάς τράπεζας, στην οποία τόνιζαν ότι έπρεπε να θεωρηθούν ως ενδιαφερόμενα μέρη και δήλωσαν ότι ήταν πιθανό να υποβάλουν πρόσθετες παρατηρήσεις σε μεταγενέστερο στάδιο.

4.2. Παρατηρήσεις των ισλανδικών αρχών

- (144) Οι ισλανδικές αρχές αποδέχονται ότι τα μέτρα που ελήφθησαν για τη σύσταση της New Kaupthing Bank, νυν Arion Bank, συνιστούν κρατική ενίσχυση. Κατά την άποψη των ισλανδικών αρχών, τα μέτρα είναι παρ' όλα αυτά συμβιβασίμα με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας, διότι είναι αναγκαία, αναλογικά και κατάλληλα για να διορθώσουν μια σοβαρή διαταραχή στην ισλανδική οικονομία. Κατά την άποψη των ισλανδικών αρχών, τα μέτρα που ελήφθησαν είναι καθόλα σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής για τις κρατικές ενισχύσεις. Υποστηρίζουν ακόμη ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία και περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό.
- (145) Επιπλέον, οι ισλανδικές αρχές τονίζουν ότι οι πρώην μέτοχοι της Kaupthing Bank έχουν απολέσει το σύνολο των μετοχών τους και δεν έλαβαν καμία αποζημίωση από το κράτος, ότι η ενίσχυση είναι καλά σχεδιασμένη για να περιοριστούν στο ελάχιστο οι αρνητικές επιπτώσεις στους ανταγωνιστές και ότι οι όροι των δανείων (το κεφάλαιο κατηγορίας II) είναι συγκρίσιμοι με τα επιτόκια της αγοράς.
- (146) Οι ισλανδικές αρχές δεν θεωρούν ότι η εγγύηση καταθέσεων ενέχει κρατική ενίσχυση.

4.3. Δεσμεύσεις των ισλανδικών αρχών

- (147) Οι ισλανδικές αρχές έχουν υποβάλει ορισμένες δεσμεύσεις, οι περισσότερες από τις οποίες αφορούν την προκαλούμενη από την εξεταζόμενη ενίσχυση νόθευση του ανταγωνισμού. Οι δεσμεύσεις παρατίθενται σε παράρτημα.

II. ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1. Η ΥΠΑΡΞΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (148) Το άρθρο 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ ορίζει τα ακόλουθα:

«Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη της ΕΚ, τα κράτη της ΕΖΕΣ ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, είναι ασυμβίβαστες με τη λειτουργία της παρούσας συμφωνίας, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των συμβαλλομένων μερών συναλλαγές, εκτός εάν η παρούσα συμφωνία ορίζει άλλως.»

- (149) Η αρχή θα εκτιμήσει τα ακόλουθα μέτρα ⁽⁶⁷⁾ κατωτέρω:

- το αρχικό διαχειριστικό κεφάλαιο που χορήγησε το ιρλανδικό κράτος στη νέα τράπεζα·
- η (προσωρινή) πλήρης ανακεφαλαιοποίηση της νέας τράπεζας από το κράτος·
- η διατήρηση από το κράτος του 13 % του μετοχικού κεφαλαίου, μετά τη μεταβίβαση του 87 % του μετοχικού κεφαλαίου της νέας τράπεζας στους πιστωτές της Kaupthing· και
- τη χορήγηση από το κράτος κεφαλαίου κατηγορίας II στη νέα τράπεζα υπό μορφή χρέους μειωμένης εξασφάλισης.

Στη συνέχεια τα ανωτέρω μέτρα αναφέρονται συλλογικά ως «μέτρα κεφαλαιοποίησης». Επιπλέον, η Αρχή θα εκτιμήσει:

- τη συμφωνία ειδικής ταμειακής διευκόλυνσης·
- τη συμφωνία swap της SPRON·
- τη δήλωση της ισλανδικής κυβέρνησης να εγγυηθεί τις εγχώριες καταθέσεις εξ ολοκλήρου σε όλες τις ισλανδικές τράπεζες.

⁽⁶⁷⁾ Περιγράφεται διεξοδικά στο κεφάλαιο 3 της παρούσας απόφασης.

1.1. Ύπαρξη κρατικών πόρων

- (150) Όπως έχει ήδη κρίνει καταρχήν η Αρχή στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, είναι σαφές ότι τα μέτρα κεφαλαιοποίησης χρηματοδοτούνται με κρατικούς πόρους χορηγούμενους από το ισλανδικό Δημόσιο Ταμείο. Κρατικοί πόροι είναι επίσης εμφανώς παρόντες και στην ταμειακή διευκόλυνση που διατέθηκε στην Arion Bank. Όσον αφορά τη συμφωνία swap της SPRON, το κράτος ανέλαβε τον κίνδυνο του ότι τα περιουσιακά στοιχεία της SPRON/Drómi δεν θα ήταν αρκετά για να καλύψουν τις μεταβιβασθείσες υποχρεώσεις (καταθέσεις) της SPRON. Στην ουσία, εγγυήθηκε να καλύψει το έλλειμμα, το οποίο συνεπάγεται (δυναμική) μεταβίβαση κρατικών πόρων.
- (151) Όσον αφορά την εγγύηση των καταθέσεων, η Αρχή τονίζει, εξ αρχής, ότι η εκτίμησή της περιορίζεται στην πρόσθετη εγγύηση των καταθέσεων που περιγράφεται ανωτέρω, η οποία συνίσταται βασικά στις δηλώσεις εκ μέρους της ισλανδικής κυβέρνησης ότι οι καταθέσεις στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και τα ταμειυτήρια και τα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία θα είναι εξ ολοκλήρου εγγυημένες.
- (152) Η παρούσα εκτίμηση υπόκειται στην επιφύλαξη της άποψης της Αρχής σχετικά με το συμβιβασμό του νόμου αριθ. 98/1999 και των πράξεων της ισλανδικής κυβέρνησης και της TIF κατά τη χρηματοπιστωτική κρίση με το δικαίωμα του ΕΟΧ, ιδίως με την οδηγία 94/19/ΕΚ. Όσον αφορά την εφαρμογή των οδηγιών 97/9/ΕΚ και 94/19/ΕΚ, η Αρχή κρίνει ότι, εφόσον τα μέτρα αυτά συνιστούν κρατική ενίσχυση, η χρήση κρατικών πόρων για την τήρηση υποχρεώσεων βάσει του δικαίου του ΕΟΧ δεν θα έθετε γενικά προβλήματα βάσει του άρθρου 61 της συμφωνίας ΕΟΧ. Η παρούσα απόφαση δεν εξετάζει, συνεπώς, τα εν λόγω μέτρα.
- (153) Η Αρχή ανέφερε, στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας, ότι θα ερευνούσε διεξοδικότερα το κατά πόσο οι δηλώσεις της ισλανδικής κυβέρνησης που περιγράφονται ανωτέρω είναι επαρκώς ακριβείς, σταθερές, χωρίς όρους και νομικά δεσμευτικές, κατά τρόπο που να συνιστούν ανάληψη υποχρέωσης για κρατικούς πόρους⁽⁶⁸⁾. Κατά την εκτίμηση του αν πληρούνται τα εν λόγω κριτήρια, η Αρχή επισημαίνει ότι οι δηλώσεις συνιστούσαν αμετάκλητη δέσμευση δημοσίων πόρων, όπως αποδεικνύει το γεγονός ότι το ισλανδικό κράτος έχει καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την προστασία των καταθετών: όχι μόνο μετέβαλε την προτεραιότητα των κατόχων καταθέσεων σε αφερέγγυες τράπεζες (το οποίο δεν θα συνεπαγόταν τη χρήση κρατικών πόρων), αλλά, επιπλέον, κατέστησε σαφές ότι δεν θα επέτρεπε να υποστούν οι καταθέτες καμία ζημία. Η καθολική εγγύηση εκ μέρους της κυβέρνησης όλων των καταθέσεων στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και τα ταμειυτήρια είναι επιπλέον χωριστή από όλα τα προγράμματα εγγύησης καταθέσεων που βασίζονται σε πράξεις του ΕΟΧ, λόγω του γεγονότος ότι η παρεχόμενη προστασία δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένο ποσό και δεν καταβάλλεται χρηματοδοτική συνεισφορά από τις τράπεζες οι οποίες επωφελούνται από αυτό το μέτρο.
- (154) Ο τρόπος με τον οποίο η ισλανδική κυβέρνηση αντιλαμβάνεται τη δήλωσή της καταδεικνύεται από τις κρατικές παρεμβάσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα από τον Οκτώβριο του 2008 και μετά, οι οποίες είχαν ως κίνητρο την πρόθεση να τηρηθεί αυτή η δήλωση. Οι παρεμβάσεις αυτές περιελάμβαναν μέτρα για την κάλυψη των καταθέσεων σε χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, όπως η ίδρυση των τριών εμπορικών τραπεζών, η μεταβίβαση των καταθέσεων της SPRON στην Arion Bank, η μεταβίβαση των καταθέσεων Straumur στην Íslandsbanki, η ανάληψη από την CBI των καταθέσεων πέντε ταμειυτηρίων στην Sparisjóðabanki Íslands, η μεταβίβαση καταθέσεων της Byr Savings Bank στην Byr hf, η μεταβίβαση καταθέσεων από την Keflavík Savings Bank στην SpKef και η ανάληψη ευθύνης από το κράτος για τις καταθέσεις στην SpKef μετά την αναγκαστική συγχώνευση με την Landsbankinn.
- (155) Πράγματι, οι ισλανδικές αρχές ισχυρίστηκαν σε διάφορες υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων τις οποίες ερευνά επί του παρόντος η Αρχή, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως ότι το μέτρο που επιλεγόταν σε κάθε περίπτωση ήταν από δημοσιονομική άποψη η λιγότερο επαχθής επιλογή προκειμένου το ισλανδικό κράτος να τηρήσει τη δέσμευσή του για την πλήρη προστασία των καταθέσεων.
- (156) Με βάση τα ανωτέρω, η Αρχή θεωρεί ότι έχει τεθεί σε εφαρμογή ένα νομικά δεσμευτικό, ακριβές, χωρίς όρους και σταθερό μέτρο. Σε αυτή τη βάση, η Αρχή συνεπώς καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι δηλώσεις της ισλανδικής κυβέρνησης σύμφωνα με τις οποίες οι καταθέσεις είναι εξ ολοκλήρου εγγυημένες συνεπάγονται ανάληψη υποχρέωσης για κρατικούς πόρους κατά την έννοια του άρθρου 61 της συμφωνίας του ΕΟΧ.

⁽⁶⁸⁾ Βλέπε σχετικά την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-425/04, T-444/04, T-450/04 και T-456/04, Γαλλία και λοιποί κατά Επιτροπής, απόφαση της 21ης Μαΐου 2010, Συλλογή [2010], σ. II-02099, σκέψη 283 (κατ' αναίρεση) καθώς και γνώμη του AG Mengozzi στην αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-399/10, Bouygues, σκέψη 47, που θεωρεί αυτούς τους όρους υπερβολικά περιοριστικούς για τη διαπίστωση κρατικής ενίσχυσης.

1.2. Ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων η κλάδων παραγωγής

1.2.1. Πλεονέκτημα

- (157) Πρώτον, τα μέτρα ενίσχυσης πρέπει να αποφέρουν στη νέα τράπεζα πλεονεκτήματα που την απαλλάσσουν από τις επιβαρύνσεις με τις οποίες κανονικά βαρύνεται ο προϋπολογισμός της. Σύμφωνα με το αρχικό συμπέρασμά της στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Αρχή εμμένει στην άποψη ότι καθένα από τα μέτρα κεφαλαιοποίησης αποφέρει πλεονέκτημα στη νέα τράπεζα, διότι το χορηγούμενο κεφάλαιο δεν θα ήταν διαθέσιμο στην τράπεζα χωρίς κρατική παρέμβαση.
- (158) Για να διαπιστώσει αν μια επένδυση σε μια επιχείρηση, παραδείγματος χάρη μέσω εισφοράς κεφαλαίου, αποφέρει πλεονέκτημα, η Αρχή εφαρμόζει την αρχή του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς και εκτιμά αν ένας ιδιώτης επενδυτής συγκρίσιμος μεγέθους με αυτόν του δημόσιου οργανισμού που λειτουργεί σε κανονικές συνθήκες αγοράς θα είχε πραγματοποιήσει μια τέτοια επένδυση ⁽⁶⁹⁾. Όσον αφορά τα μέτρα κεφαλαιοποίησης προς όφελος των προβληματικών τραπεζών από την εκδήλωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η προσέγγιση που ακολουθούν τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (σε πολυάριθμες υποθέσεις από τότε που εκδηλώθηκε η χρηματοπιστωτική κρίση ⁽⁷⁰⁾) και η Αρχή ⁽⁷¹⁾ έγκειται γενικά στο ότι οι ανακεφαλαιοποιήσεις τραπεζών από το κράτος συνιστούν κρατική ενίσχυση, δεδομένης της αναταραχής και της αβεβαιότητας που επικρατούν στις χρηματοπιστωτικές αγορές από το φθινόπωρο του 2008. Αυτή η γενική παρατήρηση εφαρμόζεται ειδικότερα στις ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές το 2008 και το 2009, όταν κατέρρευσε ολόκληρο το σύστημα. Συνεπώς, η Αρχή θεωρεί ότι τα μέτρα ανακεφαλαιοποίησης αποφέρουν πλεονέκτημα στην Arion Bank, παρά την τελική μεταβίβαση του 87 % του κεφαλαίου της νέας τράπεζας στους (σε μεγάλο βαθμό ιδιωτικούς) πιστωτές της. Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην κεφαλαιοποίηση της Arion Bank πραγματοποιήθηκε εξ ολοκλήρου από πιστωτές της παλαιάς τράπεζας οι οποίοι απλώς επιδίωξαν να περιορίσουν στο ελάχιστο τις ζημιές τους ⁽⁷²⁾.
- (159) Παρόμοια εκτίμηση ισχύει όσον αφορά την ειδική ταμειακή διευκόλυνση, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης στο πλαίσιο δέσμης μέτρων κρατικής ενίσχυσης που αποσκοπούσαν στην αποκατάσταση των δραστηριοτήτων μιας πτωχευμένης τράπεζας σε μια νεοσυσταθείσα τράπεζα και στην ενθάρρυνση των πιστωτών της τράπεζας που πώλησε να συμμετάσχουν με ίδια κεφάλαια στη νέα τράπεζα. Είναι προφανές ότι το κράτος παρενέβη, διότι δεν ήταν σαφές αν θα μπορούσε να εξασφαλίσει η Arion Bank επαρκή ρευστότητα στην αγορά. Αντί λοιπόν να ενεργήσει ως ιδιώτης επενδυτής, το κράτος υποκατέστησε τον ρόλο των ιδιωτικών φορέων της αγοράς οι οποίοι απέφυγαν να δανείσουν τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Συνεπώς, η Αρχή επιβεβαιώνει το αρχικό συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας και θεωρεί ότι η ειδική ταμειακή διευκόλυνση αποφέρει πλεονέκτημα στην Arion Bank.
- (160) Αναφορικά με τη μεταβίβαση καταθέσεων από τη SPRON και την πληρωμή του ομολόγου που εξέδωσε η Drómi — η συμφωνία swap της SPRON, η Αρχή επισημαίνει με θετικό πνεύμα ότι η συνολική συναλλαγή αποσκοπεί στην παροχή στην Arion Bank αντιστάθμισης αποκλειστικά ισόποσης προς τις μεταβιβασθείσες υποχρεώσεις. Εντούτοις, εφόσον ο συνολικός κίνδυνος του ομολόγου της Drómi αντιπροσωπεύει μικρότερη αξία από τις μεταβιβασθείσες καταθέσεις, και η υποχρέωση κάλυψης κάθε πθιανού ελλείμματος αποδίδεται στο κράτος. Φαίνεται ότι η Arion Bank, πέραν του ότι εισπράττει έσοδα μέσω πληρωμών τόκων για τα ομόλογα, μπορεί να αποκτά τεκμαρτή αξία επωνυμίας και πρόσθετα μερίδια αγοράς χωρίς να αναλαμβάνει κανέναν κίνδυνο. Η Αρχή συμπεραίνει ότι αυτό συνιστά πλεονέκτημα ⁽⁷³⁾.
- (161) Τέλος, η Αρχή πρέπει επίσης να εκτιμήσει αν η πρόσθετη εγγύηση καταθέσεων αποφέρει πλεονέκτημα στην Arion Bank και στις ισλανδικές τράπεζες γενικά. Ως προς αυτό, η Αρχή επισημαίνει ότι, όταν οι ισλανδικές αρχές προέβησαν για πρώτη φορά στη δήλωση ότι οι καταθέσεις θα ήταν εγγυημένες, δεν ήταν απολύτως σαφές πώς ακριβώς θα υλοποιούνταν στην πράξη αυτή η εγγύηση, ιδίως τι επίπτωση θα είχε αυτή η παρέμβαση στην τράπεζα η οποία δεν θα ήταν σε

⁽⁶⁹⁾ Βλέπε παραδείγματος χάρη απόφαση στην υπόθεση T-228/99 *WestLB*, Συλλογή [2003], σ. 435.

⁽⁷⁰⁾ Βλέπε παραδείγματος χάρη απόφαση της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2008 στην υπόθεση NN 51/2008 *Σύστημα εγγυήσεων για τις τράπεζες της Δανίας*, αιτιολογική σκέψη 32, και απόφαση της Επιτροπής της 21ης Οκτωβρίου 2008, υπόθεση C 10/2008 *IKB*, αιτιολογική σκέψη 74.

⁽⁷¹⁾ Βλέπε απόφαση της Αρχής της 8ης Μαΐου 2009 σχετικά με πρόγραμμα προσωρινής ανακεφαλαιοποίησης βασικά υγιών τραπεζών, με σκοπό την ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και τη χορήγηση δανείων στην πραγματική οικονομία της Νορβηγίας (205/09/COL), διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16694&1=1>

⁽⁷²⁾ Βλέπε, συναφώς, παρόμοιο αιτιολογικό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε σχέση με τις επενδύσεις που πραγματοποίησαν οι προμηθευτές μιας προβληματικής επιχείρησης στην απόφαση C 4/10 (ex NN 64/09) — Ενίσχυση προς όφελος της Trèves (Γαλλία).

⁽⁷³⁾ Το συμπέρασμα αυτό δεν επηρεάζεται από τη διαφωνία και τη νομική διαφορά μεταξύ των μερών του ομολόγου Drómi όσον αφορά το επιτόκιο του ομολόγου.

θέση να τηρεί πλέον τις οικονομικές υποχρεώσεις της έναντι των καταθετών της. Στο μεταξύ, διαφάνηκε ότι θα επιτρεπόταν σε μια τέτοια τράπεζα να πτωχεύσει, αλλά ότι το ισλανδικό κράτος θα διασφάλιζε, για παράδειγμα μέσω της μεταφοράς των καταθέσεων σε άλλη τράπεζα και τις κάλυψης του ελλείμματος των περιουσιακών στοιχείων, ότι οι καταθέσεις θα καλύπτονταν εξ ολοκλήρου και ότι οι καταθέτες δεν θα έπαυαν ποτέ να έχουν πρόσβαση στο συνολικό ποσό των καταθέσεών τους.

- (162) Η Αρχή θεωρεί ότι είναι δευτερεύουσας σημασίας το ερώτημα με ποιον ακριβώς τρόπο το κράτος θα ενεργούσε για να τηρήσει την απεριόριστη εγγύηση των εγχώριων καταθέσεων. Αυτό που έχει σημασία είναι το ότι ανέλαβε την υποχρέωση να παρέμβει σε περίπτωση που μια τράπεζα θα αδυνατούσε να καταβάλει τις καταθέσεις, σε απεριόριστο ποσό.
- (163) Αυτή η απεριόριστη εγγύηση έχει, κατά την άποψη της Αρχής, ευνοήσει την Arion Bank: πρώτον, διότι παρέχει πολύτιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα — μια απεριόριστη εγγύηση του κράτους και, ως εκ τούτου, σημαντικό δίχτυ ασφαλείας — έναντι εναλλακτικών επενδυτικών επιλογών και φορέων παροχής υπηρεσιών. Αυτό φαίνεται και από πρόσφατη έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών η οποία αναφέρει ότι: «Οι ισλανδικές χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις λειτουργούν σήμερα σε προστατευόμενο περιβάλλον με κεφαλαιακούς ελέγχους και καθολική εγγύηση καταθέσεων. Υπό αυτούς τους όρους, οι τραπεζικές καταθέσεις είναι στην πράξη η μοναδική ασφαλής επιλογή για τους Ισλανδούς αποταμιευτές»⁽⁷⁴⁾.
- (164) Δεύτερον, είναι σαφές ότι, εάν δεν υπήρχε η εγγύηση, η Arion Bank θα διέτρεχε ευκολότερα τον κίνδυνο μαζικών αναλήψεων των καταθέσεων, όπως συνέβη με την προκάτοχό της⁽⁷⁵⁾. Συνεπώς, η τράπεζα θα ήταν πιθανώς αναγκασμένη να πληρώσει υψηλότερα επιτόκια (για την αντιστάθμιση αυτού του κινδύνου), ώστε να προσελκύσει ή ακόμη για να διατηρήσει ορισμένο μέρος των καταθέσεων, εάν το ισλανδικό κράτος δεν είχε αναλάβει το ίδιο να παράσχει πρόσθετη απεριόριστη εγγύηση των καταθέσεων. Κατά συνέπεια, η Αρχή κρίνει ότι η εγγύηση των καταθέσεων συνεπάγεται πλεονέκτημα για την τράπεζα.

1.2.2. Επιλεκτικότητα

- (165) Δεύτερον, το μέτρο της ενίσχυσης πρέπει να είναι επιλεκτικό από την άποψη ότι ευνοεί «ορισμένες επιχειρήσεις ή κλάδους παραγωγής». Τα μέτρα κεφαλαιοποίησης, η ταμειακή διευκόλυνση και η συμφωνία swap της SPRON είναι επιλεκτικά, εφόσον είναι αποκλειστικά προς όφελος της Arion Bank.
- (166) Επιπλέον, εφόσον η στήριξη του κράτους μπορεί να είναι επιλεκτική ακόμη και σε καταστάσεις κατά τις οποίες ωφελούνται ένας ή περισσότεροι τομείς της οικονομίας χωρίς να ωφελούνται άλλοι, η Αρχή θεωρεί επίσης ότι η κρατική εγγύηση των καταθέσεων που ωφελεί τον ισλανδικό τραπεζικό τομέα συνολικά είναι επιλεκτική. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται επίσης από τις εκτιμήσεις που παρατέθηκαν ανωτέρω σύμφωνα με τις οποίες οι τράπεζες ευνοούνται έναντι άλλων επιχειρήσεων οι οποίες παρέχουν δυνατότητες αποταμίευσης και επένδυσης χρημάτων.

1.3. Νόθευση του ανταγωνισμού και επηρεασμός των μεταξύ των συμβαλλομένων μερών συναλλαγών

- (167) Τα μέτρα ενισχύουν τη θέση της Arion Bank έναντι των ανταγωνιστών της (ή δυνητικών ανταγωνιστών) στην Ισλανδία και σε άλλα κράτη του ΕΟΧ. Η Arion Bank είναι επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται, όπως περιγράφηκε ανωτέρω, σε χρηματοπιστωτικές αγορές οι οποίες είναι ανοιχτές στον διεθνή ανταγωνισμό στον ΕΟΧ. Ενώ οι ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές είναι επί του παρόντος μάλλον απομονωμένες, ιδίως λόγω των κεφαλαιακών ελέγχων, εξακολουθούν να υφίστανται διασυνοριακές συναλλαγές και δυναμικό και είναι πιθανό να αυξηθούν οι συναλλαγές αμέσως μόλις αρθούν οι έλεγχοι των κεφαλαίων. Πρέπει, συνεπώς, να θεωρηθεί ότι όλα τα υπό εξέταση μέτρα νοθεύουν τον ανταγωνισμό και επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας του ΕΟΧ⁽⁷⁶⁾.

⁽⁷⁴⁾ Έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών στο Κοινοβούλιο (Μάρτιος 2012), «Η μελλοντική δομή του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος», κεφάλαιο 9.6, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://eng.atvinnunvegaraaduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>

⁽⁷⁵⁾ Η Αρχή επισημαίνει ως προς αυτό τις παρατηρήσεις του διοικητή της CBI, ο οποίος αναφέρει στον πρόλογο της έκθεσης δημοσιονομικής σταθερότητας της τράπεζας για το δεύτερο εξάμηνο του 2010 ότι «η κεφαλαιοποίηση οργανισμών προστατεύεται σήμερα από κεφαλαιακούς ελέγχους και τη δήλωση της κυβέρνησης για την εγγύηση των καταθέσεων». Βλέπε <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=8260>, σ. 5. Βλέπε επίσης αποφάσεις της Επιτροπής NN48/2008, Καθεστώτα εγγυήσεων για τις τράπεζες της Ιρλανδίας, αιτιολογικές σκέψεις 46 και 47: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn048-08.pdf και NN51/2008, Καθεστώτα εγγυήσεων για τις τράπεζες στη Δανία: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn051-08.pdf

⁽⁷⁶⁾ Βλέπε, συναφώς, απόφαση στην υπόθεση 730/79 *Phillip Morris κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1980, σ. 2671.

1.4. Συμπέρασμα

- (168) Η Αρχή, συνεπώς, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα που έλαβε η ισλανδική κυβέρνηση για την κεφαλαιοποίηση της νέας τράπεζας και η ταμειακή διευκόλυνση, η εγγύηση καταθέσεων και η συμφωνία swap της SPRON ενέχουν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ.

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

- (169) Κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παράγραφος 3 του μέρους I του πρωτοκόλλου 3 «η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ ενημερώνεται, έγκαιρα, ώστε να είναι σε θέση να υποβάλει τις παρατηρήσεις, για κάθε σχέδιο χορήγησης ή τροποποίησης ενίσχυσης [...]. Το οικείο κράτος δεν θέτει τα προτεινόμενα μέτρα σε εφαρμογή πριν η διαδικασία καταλήξει σε τελική απόφαση».
- (170) Οι ισλανδικές αρχές δεν κοινοποίησαν στην Αρχή τα μέτρα που καλύπτονται από την απόφαση για την κίνηση διαδικασίας πριν αυτά τεθούν σε εφαρμογή. Συνεπώς, η Αρχή συμπεραίνει ότι οι ισλανδικές αρχές δεν έχουν τηρήσει την υποχρέωσή τους βάσει του άρθρου 1 παράγραφος 3 του μέρους I του πρωτοκόλλου 3. Ως εκ τούτου, τα εν λόγω μέτρα ενίσχυσης ήταν παράνομα. Όσον αφορά την εξαγορά της SPM savings Bank από την Arion Bank, για την οποία η Αρχή διαπίστωσε ότι δεν ενέχει κρατική ενίσχυση, επισημαίνεται παρ' όλα αυτά ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 41 των κατευθυντήριων γραμμών της Αρχής σχετικά με την αναδιάρθρωση, και για να αποτραπεί η χρησιμοποίηση κρατικής ενίσχυσης αντίθετα προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, οι εξαγορές από τράπεζα ανταγωνιστικών επιχειρήσεων επιτρέπονται μόνο σε έκτακτες περιστάσεις και μετά από κοινοποίηση στην Αρχή.

3. ΤΟ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (171) Ως προκαταρκτική παρατήρηση, η Αρχή επισημαίνει ότι, ενώ η Arion Bank είναι νέα νομική οντότητα που ιδρύθηκε το 2008, όσον αφορά τις εγχώριες δραστηριότητες, είναι προφανώς ο οικονομικός διάδοχος της Kaupthing Bank, από την άποψη ότι υπάρχει οικονομική συνέχεια ανάμεσα σε αυτές τις δύο οντότητες. Εφόσον οι οικονομικές δραστηριότητες τις οποίες ασκεί η Arion Bank από το φθινόπωρο του 2008 και μετά δεν θα μπορούσαν να συνεχιστούν χωρίς κρατική ενίσχυση, η Αρχή θεωρεί ότι η τράπεζα είναι προβληματική επιχείρηση.
- (172) Επιπλέον, τα υπό εκτίμηση μέτρα συνιστούν ταυτόχρονα μέτρα διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Όπως αναφέρεται στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, η Αρχή θα είχε ενδεχομένως εγκρίνει προσωρινά τα μέτρα ως συμβιβασίμη ενίσχυση διάσωσης, εάν αυτά είχαν κοινοποιηθεί πριν την εφαρμογή τους και πριν διατυπωθεί τελική άποψη γι' αυτά βάσει ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης. Ωστόσο, επειδή δεν υπήρξε έγκαιρη κοινοποίηση, η Αρχή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας και ζήτησε την υποβολή σχεδίου αναδιάρθρωσης. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, το τελικό συμπέρασμα για το συμβιβασίμο αυτών των μέτρων εξαρτάται από το αν το σχέδιο αναδιάρθρωσης πληροί τα κριτήρια των εφαρμοστέων κατευθυντήριων γραμμών της Αρχής σχετικά με τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε προβληματικές επιχειρήσεις.

3.1. Νομική βάση για την εκτίμηση του συμβιβασίμου: άρθρο 61 παράγραφος 3 της συμφωνίας ΕΟΧ και κατευθυντήριες γραμμές αναδιάρθρωσης της Αρχής

- (173) Ενώ οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται σε προβληματικές επιχειρήσεις αξιολογούνται συνήθως βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, η Αρχή μπορεί, βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας να επιτρέψει κρατική ενίσχυση «για την αποκατάσταση σοβαρής διαταραχής στην οικονομία ενός κράτους μέλους της ΕΚ ή κράτους της ΕΖΕΣ». Όπως αναφέρεται στην παράγραφο 8 των κατευθυντήριων γραμμών για τις τράπεζες ⁽⁷⁾, η Αρχή επιβεβαιώνει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία και την πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά τη λήψη αποφάσεων, το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ επιβάλλει συσταλτική ερμηνεία του τι μπορεί να θεωρηθεί σοβαρή διαταραχή της οικονομίας ενός κράτους της ΕΖΕΣ.

⁽⁷⁾ Βλέπε μέρος VIII των κατευθυντήριων γραμμών της Αρχής για τις κρατικές ενισχύσεις. Προσωρινοί κανόνες όσον αφορά τη χρηματοπιστωτική κρίση. Η εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις σε μέτρα που λαμβάνονται σε σχέση με τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο της τρέχουσας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, διαθέσιμο στη διεύθυνση <http://www.efasur.int/?1=1&showLinkID=16604&l=1>.

- (174) Οι ισλανδικές αρχές έχουν εξηγήσει, όπως περιγράφεται διεξοδικά ανωτέρω, ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ισλανδίας περιήλθε σε κατάσταση συστημικής κρίσης τον Οκτώβριο του 2008, με αποτέλεσμα να καταρρεύσουν σε διάστημα ολίγων ημερών οι σημαντικότερες τράπεζές της καθώς και μεγάλα ταμειευτήρια. Το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που κατέρρευσαν υπερέβαινε το 90 % στα περισσότερα τμήματα της ισλανδικής χρηματοπιστωτικής αγοράς. Οι δυσκολίες αυτές συνδυάστηκαν με κατάρρευση της εμπιστοσύνης στο νόμισμα της χώρας. Η χρηματοπιστωτική κρίση έπληξε σοβαρά την πραγματική οικονομία της Ισλανδίας. Μολονότι έχει παρέλθει διάστημα μεγαλύτερο των τριών ετών από την εκδήλωση της κρίσης, το ισλανδικό χρηματοπιστωτικό σύστημα εξακολουθεί να είναι ευάλωτο. Αν και η κατάσταση βελτιώθηκε σημαντικά από το 2008, είναι προφανές ότι, όταν λήφθηκαν τα μέτρα, αποσκοπούσαν στην αποκατάσταση μιας σοβαρής διαταραχής της ισλανδικής οικονομίας.
- (175) Συνεπώς, το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ θεωρείται ότι εφαρμόζεται στην παρούσα υπόθεση.

Η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης

- (176) Οι κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας και αξιολόγησης των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων των κρατικών ενισχύσεων ⁽⁷⁸⁾ («κατευθυντήριες γραμμές αναδιάρθρωσης») ορίζουν τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων που εφαρμόζονται στην αναδιάρθρωση χρηματοπιστωτικών οργανισμών στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αναδιάρθρωσης, για να είναι συμβιβάσιμη με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας, η αναδιάρθρωση ενός χρηματοπιστωτικού οργανισμού στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης πρέπει:
- i) να οδηγεί στην αποκατάσταση της βιωσιμότητας της τράπεζας·
  - ii) να περιλαμβάνει επαρκή ίδια συνεισφορά του δικαιούχου (επιμερισμός των βαρών)·
  - iii) να περιέχει επαρκή μέτρα που περιορίζουν τη νόθευση του ανταγωνισμού.
- (177) Η Αρχή θα εκτιμήσει στη συνέχεια, βάσει του σχεδίου αναδιάρθρωσης που υπέβαλε η Arion Bank, εάν πληρούνται αυτά τα κριτήρια και, κατά συνέπεια, αν τα ανωτέρω μέτρα ενίσχυσης συνιστούν συμβατή ενίσχυση αναδιάρθρωσης.

3.2. Αποκατάσταση της βιωσιμότητας

- (178) Η αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας ενός δικαιούχου που λαμβάνει ενίσχυση αναδιάρθρωσης αποτελεί τον βασικό στόχο της εν λόγω ενίσχυσης και η αξιολόγηση του αν η ενίσχυση αναδιάρθρωσης θα επιτύχει αυτόν τον στόχο αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τον καθορισμό του συμβιβάσιμότητάς της.
- (179) Όπως αναφέρεται ανωτέρω, η αναταραχή στην ισλανδική οικονομία στις αρχές του φθινοπώρου του 2008, η ύπαρξη έκτακτων μέτρων, όπως οι έλεγχοι κεφαλαίων, ένα μεταβαλλόμενο κανονιστικό περιβάλλον και μια μακροοικονομική προοπτική η οποία, παρά τη σχετική πρόσφατη σταθεροποίηση, εξακολουθεί να είναι αβέβαιη, δεδομένης ιδίως της τρέχουσας οικονομικής κρίσης στην ευρωζώνη, συνιστούν πρόκληση για την αποδοτική λειτουργία μιας τράπεζας και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς της. Η Αρχή τονίζει, εξ αρχής, ότι το κριτήριο αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην κατωτέρω εκτίμηση.

⁽⁷⁸⁾ Αποκατάσταση της βιωσιμότητας και αξιολόγηση των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στην τρέχουσα κρίση βάσει των κανόνων κρατικών ενισχύσεων, που εξέδωσε η Αρχή στις 25.11.2009 στο κεφάλαιο VII: Προσωρινοί κανόνες σχετικά με τη χρηματοπιστωτική κρίση, όπως επεκτάθηκαν από τις κατευθυντήριες γραμμές για τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2012. Διαθέσιμο στον ιστότοπο της Αρχής στη διεύθυνση: <http://www.efasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII—Return-to-viability-and-the-assessment-of-restructuring-measures-in-the-financial-sector.pdf>.

- (180) Το τμήμα 2 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης ορίζει ότι το κράτος ΕΖΕΣ έχει υποχρέωση να υποβάλει πλήρες και αναλυτικό σχέδιο αναδιάρθρωσης το οποίο παρέχει πλήρη στοιχεία για το επιχειρηματικό μοντέλο και αποκαθιστά τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της τράπεζας. Η παράγραφος 10 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης απαιτεί το σχέδιο αναδιάρθρωσης να εντοπίζει τις αιτίες των δυσκολιών της τράπεζας και τις αδυναμίες της ίδιας της τράπεζας και να εξηγήει με ποιο τρόπο τα προτεινόμενα μέτρα αναδιάρθρωσης θα μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τα διαρθρωτικά προβλήματα της τράπεζας.
- (181) Οι αιτίες των δυσκολιών της Arion Bank, όπως περιγράφονται ανωτέρω, που παρατίθενται τόσο στο σχέδιο αναδιάρθρωσης όσο και στην έκθεση SIC, συνδέονται με τις συνθήκες που περιβάλλουν τη δημιουργία της τράπεζας και τα προβλήματα της προκατόχου της. Οι κυριότερες αιτίες που εντοπίζει η έκθεση στο επίπεδο της προκατόχου τράπεζας ήταν η υπέρμετρη και μη βιώσιμη επέκταση, ο δανεισμός των ιδιοκτητών της τράπεζας, η συγκέντρωση κινδύνου, η ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων και το μέγεθος των τραπεζών σε σύγκριση με την ισλανδική οικονομία. Η Kaurthing Bank είχε μεγάλες εκθέσεις και ανέλαβε σοβαρό κίνδυνο χορηγώντας δάνεια στους ιδιοκτήτες της. Επίσης βασιζόταν κατά κύριο λόγο σε βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση χονδρικής.

Ρυθμιστικά μέτρα βιωσιμότητας

- (182) Ενώ το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Arion Bank αντιμετωπίζει πολλές από τις αδυναμίες της τράπεζας, όπως εντοπίζονται ανωτέρω, η Αρχή θεωρεί ότι η χρεοκοπία της Kaurthing και η κατάρρευση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού τομέα προκλήθηκε επίσης και από ορισμένους παράγοντες που αφορούν ειδικά την Ισλανδία και σχετίζονται με το μικρό της μέγεθος και τις ελλείψεις του κανονιστικού και εποπτικού πλαισίου που επισημάνθηκαν από την ειδική επιτροπή έρευνας. Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της Arion Bank, όπως και κάθε άλλης ισλανδικής τράπεζας, δεν εξαρτάται λοιπόν αποκλειστικά από τα μέτρα που λαμβάνονται στο επίπεδο της τράπεζας, αλλά και από το αν έχουν διορθωθεί οι ελλείψεις του εποπτικού και κανονιστικού πλαισίου.
- (183) Συναφώς, η Αρχή επισημαίνει με θετικό τρόπο τις τροποποιήσεις του κανονιστικού και εποπτικού πλαισίου που επέφεραν οι ισλανδικές αρχές, όπως εξηγείται στο παράρτημα.
- (184) Πρώτον, έχουν αυξηθεί οι εξουσίες και αρμοδιότητες της FME, μεταξύ άλλων με την ανάθεση νέων αρμοδιοτήτων όσον αφορά τις μεγάλες μεμονωμένες εκθέσεις και τους κινδύνους που συνδέονται με αυτές, που κατά την άποψη της Αρχής αντιμετωπίζουν έναν από τους παράγοντες που οδήγησαν στην κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- (185) Δεύτερον, οι προσωρινές υψηλές απαιτήσεις δείκτη CAD και ορισμένες διατάξεις περί εξασφαλίσεων, ιδίως η απαγόρευση επέκτασης των πιστώσεων με ενέχυρο ίδιες μετοχές, αποσκοπούν στο να διασφαλιστεί ότι οι ισλανδικές τράπεζες δεν θα μπορούν να βασιστούν εκ νέου σε μια ασθενή κεφαλαιακή θέση. Η Αρχή θεωρεί ότι τα μέτρα αυτά θα συμβάλουν στην ανθεκτικότητα των ισλανδικών τραπεζών.
- (186) Τρίτον, έχει τεθεί σε εφαρμογή δέσμη μέτρων σε σχέση με την επιλεξιμότητα των διευθυντών και των μελών διοικητικών συμβουλίων και τις αμοιβές τους. Επιπλέον, έχουν επιβληθεί αυστηρότεροι κανόνες σχετικά με τον δανεισμό σε διαπλεκόμενα μέρη (όπως οι ιδιοκτήτες) και η FME μπορεί πλέον να απαγορεύει σε μία τράπεζα να ασκεί συγκεκριμένες δραστηριότητες, εφόσον το κρίνει σκόπιμο. Έχουν επίσης τροποποιηθεί οι εξωτερικοί και εσωτερικοί λογιστικοί κανόνες, παραδείγματος χάρι έχει μειωθεί η διάρκεια κατά την οποία ένας εξωτερικός λογιστής μπορεί να εργαστεί για την ίδια τράπεζα. Η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην αποτροπή της επανάληψης γεγονότων όσον αφορά τους ιδιοκτήτες και τα διευθυντικά στελέχη και τα μέτρα αυξάνουν επίσης τον έλεγχο του εξωτερικού κινδύνου, εφόσον και τα δύο μειώνουν τους κινδύνους για τη βιωσιμότητα της τράπεζας.
- (187) Τέταρτον, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η ήδη αναφερθείσα δυνατότητα της FME να περιορίζει τις δραστηριότητες μιας τράπεζας οφείλεται επίσης και στις μεγάλης κλίμακας καταθέσεις που δέχτηκαν οι εμπορικές τράπεζες της Ισλανδίας πριν από την κρίση, το οποίο φαίνεται ότι τουλάχιστον επιτάχυνε την κατάρρευσή τους. Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί ότι οι νέοι κανόνες σχετικά με τη ρευστότητα και τη συναλλαγματική ισορροπία ⁽⁷⁹⁾ συνεπάγονται συγκεκριμένους

⁽⁷⁹⁾ Νέοι κανόνες σχετικά με το ταμειακό υπόλοιπο σε συνάλλαγμα που εξέδωσε η CBI τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2011. Σκοπός των κανόνων είναι να περιοριστεί ο συναλλαγματικός κίνδυνος με την πρόληψη της υπέρβασης των καθορισμένων ορίων για το ταμειακό υπόλοιπο σε συνάλλαγμα. Μία από τις σημαντικότερες αλλαγές σε σχέση με τις προηγούμενες εκδόσεις των κανόνων είναι ότι στο επιτρεπόμενο άνοιγμα της συναλλαγματικής θέσης σε μεμονωμένα νομίσματα έχει μειωθεί από το 20 % στο 15 % των ιδίων κεφαλαίων και το επιτρεπόμενο συνολικό ταμειακό υπόλοιπο σε συνάλλαγμα έχει μειωθεί από 30 % στο 15 %. Ακόμη, η αναφορά του ταμειακού υπολοίπου σε συνάλλαγμα είναι αναλυτικότερη σε σχέση με το παρελθόν, διότι τα εκφρασμένα σε συνάλλαγμα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις κατατάσσονται ανά τύπο: δάνεια, ομόλογα, συμμετοχικοί τίτλοι, μετοχές σε αμοιβαία κεφάλαια, καταθέσεις, τοκοφόρες συμφωνίες, οφειλές προς την κεντρική τράπεζα κ.λπ. Σε περίπτωση που το ταμειακό υπόλοιπο σε συνάλλαγμα αποκλίνει από τα όρια που έχουν καθοριστεί στους κανόνες, η οικεία χρηματοπιστωτική επιχείρηση πρέπει να λαμβάνει μέτρα έτσι ώστε να εξαλειφεται η διαφορά το πολύ εντός τριών εργάσιμων ημερών. Εάν αυτό δεν επιτευχθεί με τα μέτρα μιας χρηματοπιστωτικής επιχείρησης, η CBI μπορεί να επιβάλει περιοδικές χρηματικές ποινές. Η CBI έχει λάβει επίσης και άλλα μέτρα για να περιορίσει την υπέρβαση του ορίου ως προς τα ταμειακά υπόλοιπα σε συνάλλαγμα, παραδείγματος χάρι συνάπτοντας συμφωνία ανταλλαγής νομισμάτων με μία από τις εμπορικές τράπεζες καθώς και με την αγορά συναλλάγματος. Σύμφωνα με την CBI, τα μέτρα αυτά προάγουν αυξημένη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και ενισχύουν τα αποθέματα συναλλάγματος της CBI που δεν είναι προϋπόθεση δανεισμού.

περιορισμούς όσον αφορά τη δυνατότητα των τραπεζών να προσελκύουν δυσανάλογα μεγάλα ποσά καταθέσεων από το εξωτερικό, εάν αυτό θα μπορούσε να καταστήσει περισσότερο ασταθείς και ευάλωτες τις τράπεζες στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τους κινδύνους ρευστότητας. Η Αρχή χαιρετίζει το γεγονός ότι οι ισλανδικές αρχές αντιμετώπισαν αυτό το στοιχείο της ανεπάρκειας του κανονιστικού πλαισίου.

Σχέδιο αναδιάρθρωσης της Arion Bank

- (188) Όσον αφορά το σχέδιο αναδιάρθρωσης και τα μέτρα στο επίπεδο της τράπεζας, η Arion Bank έχει ουσιαστικά μεταστραφεί σε ένα περισσότερο παραδοσιακό μοντέλο τραπεζικής, εστιάζοντας στην παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών τραπεζικής («relationship banking») για την ισλανδική αγορά. Η τράπεζα θα χρηματοδοτείται κατά κύριο λόγο με καταθέσεις πελατών και ίδιο κεφάλαιο, με σταδιακή αύξηση του δανεισμού, κυρίως μέσω καλυμμένων ομολογιών.
- (189) Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, σε σύγκριση με την Kaupthing, η Arion Bank παρουσίαζε από τη στιγμή της ίδρυσής της σημαντικά μικρότερη μόχλευση και, εφόσον το μεγαλύτερο μέρος του γενικού χρέους παρέμεινε στην περιουσία της Kaupthing, θα πρέπει, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, να βασίζεται μόνο σε πολύ περιορισμένο βαθμό σε αναχρηματοδότηση στις διεθνείς αγορές για μη εγγυημένο χρέος. Για τον ίδιο λόγο, το ζήτημα της απομόχλευσης του ισολογισμού της τράπεζας λύθηκε επί της ουσίας ήδη τον Οκτώβριο του 2008. Παρ' όλα αυτά, η Αρχή συμφωνεί με την εκτίμηση της Arion Bank και των ισλανδικών αρχών ως προς την αναγκαιότητα των διαφόρων μέτρων που παραδέτει το σχέδιο αναδιάρθρωσης όσον αφορά τον περιορισμό των δραστηριοτήτων της τράπεζας σε μια νέα οικονομική πραγματικότητα και τον περιορισμό της έκθεσης σε κίνδυνο. Οι ανεπάρκειες που αντιμετωπίζονται από αυτά τα μέτρα (όπως η συγκέντρωση μεγάλων και διαπλεκόμενων εκθέσεων, οι σοβαρές συναλλαγματικές ανισορροπίες κ.λπ.) έχουν κατά κύριο λόγο κληρονομηθεί από την παλαιά τράπεζα. Όσον αφορά τη μελλοντική βιωσιμότητα της Arion Bank, έχει εξαιρετικά μεγάλη σημασία ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης αντιμετωπίζει επαρκώς αυτές τις ελλείψεις.
- (190) Η εξάρτηση των χονδρικών αγορών από την αναχρηματοδότηση ήταν ένας από τους βασικούς λόγους της κατάρρευσης της Kaupthing. Η χρηματοδότηση της Arion Bank βασίζεται μέχρι σήμερα σε μεγάλο βαθμό σε καταθέσεις και ίδια κεφάλαια, αλλά το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει ελαφρά μείωση της σημασίας των καταθέσεων από 68 % στο 61 % των συνολικών υποχρεώσεων, βάσει μεταξύ άλλων της ανάλυσης της τράπεζας της βάσης των καταθέσεων της. Η Arion Bank προτίθεται να αντιμετωπίσει αυτό το ζήτημα με την έκδοση καλυμμένων ομολογιών στην εγχώρια αγορά. Υπενθυμίζεται ότι η Arion Bank έχει λάβει άδεια να εκδίδει καλυμμένες ομολογίες και στη συνέχεια συμπλήρωσε ένα πρόγραμμα καλυμμένων ομολογιών αξίας 1 δισεκατ. ευρώ. Τον Φεβρουάριο του 2012, η Arion Bank συμπλήρωσε την πρώτη της προσφορά καλυμμένων ομολόγων, εκδίδοντας ομόλογα αξίας 2,5 δισεκατ. ISK και, στις 12 Μαΐου 2012, η τράπεζα ολοκλήρωσε την πρώτη της προσφορά μη τιμαριθμικά αναπροσαρμοζόμενων καλυμμένων ομολόγων σταθερού επιτοκίου αξίας 1,2 δισεκατ. ISK⁽⁸⁰⁾. Για το υπόλοιπο της περιόδου αναδιάρθρωσης, η τράπεζα προτίθεται να εκδώσει ομολογίες σε διάφορες μορφές, περιλαμβανομένων καλυμμένων ομολόγων και μη εξασφαλισμένων με εξοφλητική προτεραιότητα ομολόγων.
- (191) Η Αρχή θεωρεί ότι, με βάση τα στοιχεία που κοινοποίησαν οι ισλανδικές αρχές, η χρηματοδοτική κατάσταση της τράπεζας φαίνεται να είναι ασφαλής μέχρι τη λήξη της περιόδου αναδιάρθρωσης. Λόγω των αβεβαιοτήτων που περιβάλλουν την εγγύηση καταθέσεων και τους ελέγχους κεφαλαίου, καθώς και των αμφίβολων μελλοντικών εξελίξεων των αγορών (δημόσιου) χρέους, δεν μπορεί να κρίνει αν η στρατηγική χρηματοδότησης της Arion Bank θα υλοποιηθεί

⁽⁸⁰⁾ Στο πλαίσιο της αγοράς από την τράπεζα στα τέλη του 2011 του πρώην Kaupthing Mortgage Institutional Investor Fund, η τράπεζα ανέλαβε επίσης την ευθύνη για την κάλυψη ομολόγων ύψους 117,7 δισεκατ. ISK.

μακροπρόθεσμα σύμφωνα με τις προβλέψεις. Εντούτοις, λόγω της εξάρτησης από καταθέσεις και καλυμμένα ομόλογα κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης και του μεγάλου μεριδίου αυτών των τύπων χρέους στον ισολογισμό, η Αρχή συμπεραίνει ότι ελαφρές διαφοροποιήσεις της στρατηγικής χρηματοδότησης που θα μπορούσαν ενδεχομένως να καταστούν αναγκαίες δεν θα απειλούσαν τη βιωσιμότητα της τράπεζας.

- (192) Όσον αφορά το σκέλος των στοιχείων ενεργητικού του ισολογισμού, τα διεθνή περιουσιακά στοιχεία παραμένουν στην ιδιοκτησία της Kaupthing. Ως εκ τούτου, ο ισολογισμός έχει συρρικνωθεί κατά 88 %. Μια βασική αδυναμία του επιχειρηματικού μοντέλου της Kaupthing, η εξάρτηση σε επικίνδυνα διεθνή περιουσιακά στοιχεία χωρίς την απαιτούμενη εκτίμηση κινδύνου, έχει συνεπώς αποκατασταθεί. Η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η τράπεζα δεν θα εμπλακεί σε παρόμοιες δραστηριότητες στο μέλλον, αλλά μάλλον θα εστιάσει στις παραδοσιακές βασικές δραστηριότητές της.
- (193) Μια σημαντική πρόκληση για την τράπεζα όσον αφορά το χαρτοφυλάκιο των περιουσιακών στοιχείων της εξακολουθεί να είναι η αναδιάρθρωση των δανείων που της μεταβιβάστηκαν από την Kaupthing. Ως προς αυτό, η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι η διαδικασία αναδιάρθρωσης ήταν και εξακολουθεί να είναι βασική προτεραιότητα για την τράπεζα, όπως δείχνουν οι πολλές γενικές και ειδικές προτάσεις που έχει υποβάλει η τράπεζα για τους υπερχρεωμένους πελάτες της. Ενώ απαιτούνται ακόμη εργασίες για να ολοκληρωθεί η διαδικασία αναδιάρθρωσης, οι πληροφορίες από την τράπεζα φαίνεται να επιβεβαιώνουν ότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος, ιδίως από το 2011, όπως αποδεικνύει το γεγονός ότι από τις 986 εταιρείες οι οποίες είχαν ενταχθεί σε προγράμματα ανάκτησης στην τράπεζα, υπήρξε συμφωνία τα τέλη του 2011 σε 871 περιπτώσεις, ενώ στα τέλη του πρώτου τριμήνου του 2011 είχαν συμφωνηθεί ρυθμίσεις μόνο για 416 εταιρείες. Πρόσφατα έχει σημειωθεί επίσης σημαντική πρόοδος όσον αφορά την αναδιάρθρωση του χρέους των νοικοκυριών και η τράπεζα έχει στόχο να ολοκληρώσει τα έργα ανάκτησης χρεών από επιχειρήσεις και ιδιώτες μέχρι τα τέλη του 2012.
- (194) Η Αρχή θεωρεί ότι τα ανωτέρω αποτελούν δείκτη της ορθότητας των μεθόδων αναδιάρθρωσης της Arion Bank. Επιπλέον, με βάση τα στοιχεία που υπέβαλε η Arion Bank, φαίνεται ότι είναι ρεαλιστικό να μπορέσει η τράπεζα να εκπληρώσει αυτόν τον στόχο να ολοκληρώσει την αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά μέχρι το τέλος του 2012. Συνολικά, η προφύλαξη έναντι απροσδόκητων εξελίξεων στο μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ισλανδία ή το εξωτερικό θα σήμαινε ότι, το αργότερο έως το τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης, η Arion Bank θα έχει, κατά την άποψη της Αρχής, σχετικά υγιή ισολογισμό και ικανοποιητικά εξυπηρετούμενα χαρτοφυλάκια δανείων.
- (195) Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, η ασθενής κεφαλαιοποίηση της Kaupthing ήταν ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην κατάρρευση της. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Arion Bank προβλέπει ότι η τράπεζα θα παραμείνει σε σαφώς υψηλότερο από τον απαιτούμενο από την FME ελάχιστο συντελεστή CAD του 16 % καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Ο συντελεστής αυτός είναι σαφώς υψηλότερος από τον μελλοντικό ελάχιστο συντελεστή του 10,5 % της Βασιλείας III. Ακόμα και σύμφωνα με το σενάριο ακραίων καταστάσεων, το οποίο υπέβαλε η Arion Bank, ο συντελεστής CAD θα εξακολουθήσει να είναι σημαντικά υψηλότερος από αυτό το υψηλό σημείο αναφοράς, στο > 20%. Ως προς την εκτίμηση της κεφαλαιακής επάρκειας στην έκθεση ICAAP του τρέχοντος έτους, την οποία υπέβαλε η Arion Bank, σε συνδυασμό με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Αρχή θεωρεί ότι είναι συνετό και καθησυχαστικό το γεγονός ότι, λαμβανομένων υπόψη των διαφόρων παραγόντων κινδύνου, η τράπεζα κατέχει κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας [...] δισεκατ. ISK, το οποίο, σε περιβάλλον λειτουργίας που περιγράφεται ανωτέρω, παρέχει στην Arion Bank σημαντική ικανότητα να αντιμετωπίσει απροσδόκητες δυσμενείς εξελίξεις.
- (196) Όσον αφορά τη θέση ρευστότητας της τράπεζας, η Αρχή επισημαίνει ότι η τρέχουσα κατάσταση, κατ' εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης, φαίνεται επαρκώς εύρωστη και δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι η κατάσταση θα μπορούσε να επιδεινωθεί σημαντικά κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης. Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί ότι η δοκιμή αντοχής σε ακραίες καταστάσεις του συντελεστή ρευστότητας της τράπεζας στο πλαίσιο της έκθεσης ICAAP δείχνει ότι, ενώ η τράπεζα είναι εκτεθειμένη σε κινδύνους ρευστότητας που θα μπορούσαν να εκδηλωθούν στην πράξη σε περίπτωση απότομης άρσης των κεφαλαιακών ελέγχων, η κατάσταση της ρευστότητάς της υπόκειται σε στενή παρακολούθηση, λαμβάνονται μέτρα για να περιοριστεί ο κίνδυνος και έχουν καταρτιστεί σχέδια έκτακτης ανάγκης, ώστε να προετοιμαστεί η τράπεζα για την αντιμετώπιση απροσδόκητων και δυσμενών γεγονότων. Αυτό είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικό, δεδομένου ότι χρειάστηκε να χορηγήσει το κράτος στην τράπεζα το 2010 ειδική ταμειακή διευκόλυνση, ώστε να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις ρευστότητας της FME και ότι η εν λόγω ταμειακή διευκόλυνση θα τερματιστεί στο τέλος του 2014.
- (197) Η Αρχή χαίρεται επίσης τις αλλαγές στην οργανωτική δομή της Arion Bank και τη διαχείριση κινδύνου, όπως περιγράφεται ανωτέρω, που αντιμετωπίζουν μια αδυναμία του επιχειρηματικού μοντέλου της Kaupthing και θα συμβάλουν σε μια περισσότερο αντικειμενική και επαγγελματική εκτίμηση κινδύνου στη λειτουργία της τράπεζας.

- (198) Όσον αφορά την αποδοτικότητα, οι κατευθυντήριες γραμμές αναδιάρθρωσης προβλέπουν επίσης ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης θα πρέπει να αποδεικνύει με ποιο τρόπο η τράπεζα θα αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της χωρίς κρατική ενίσχυση, το συντομότερο δυνατό. Συγκεκριμένα, η τράπεζα θα πρέπει να είναι σε θέση να παρουσιάσει την αναγκαία απόδοση κεφαλαίου, καλύπτοντας ταυτόχρονα όλα τα έξοδα της κανονικής λειτουργίας και τηρώντας τις σχετικές κανονιστικές απαιτήσεις. Ειδικότερα, το σημείο 13 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης αναφέρει ότι η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα επιτυγχάνεται όταν μια τράπεζα είναι σε θέση να καλύψει όλα τα έξοδά της, περιλαμβανομένων των αποσβέσεων και των χρηματοοικονομικών επιβαρύνσεων, και να εξασφαλίζει επαρκή απόδοση των κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη το προφίλ κινδύνου της τράπεζας.
- (199) Επ' αυτού, η Αρχή υπενθυμίζει ότι, όπως ήδη προαναφέρθηκε, το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί η Arion Bank θα ήταν επισφαλές για οποιαδήποτε τράπεζα. Με γνώμονα αυτό, η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόβλεψη αποδοτικότητας του σχεδίου αναδιάρθρωσης η οποία, παρά τον υψηλό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, θα είναι επαρκής κατά το μεγαλύτερο διάστημα της περιόδου αναδιάρθρωσης και μετέπειτα. Η απόδοση του κεφαλαίου, η οποία ήταν ιδιαίτερα υψηλή το 2009 — 2010, θα κυμαίνεται μεταξύ [> 10] % και [< 15] %. Τα μη τακτικά στοιχεία στον λογαριασμό κερδών και ζημιών, και ιδίως τα σημαντικά κέρδη από αναπροσαρμογή από τα χαρτοφυλάκια δανείων που μεταβιβάστηκαν από την Kaupthing και οι διαγραφές ως αποτέλεσμα της πρόσφατης απόφασης του Ανώτατου Δικαστηρίου για τα δάνεια σε ξένο νόμισμα (FX), τα οποία είχαν σημαντική επίπτωση στα οικονομικά αποτελέσματα της τράπεζας τα τελευταία τρία έτη, εκτιμάται ότι θα υποχωρήσουν. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, αυτά τα μη αναμενόμενα γεγονότα προβλέπεται ότι θα έχουν μικρή μόνο επίπτωση το 2012-2013 και δεν προβλέπεται να συμβούν μετά το 2013.
- (200) Ένα σημαντικό στοιχείο της μελλοντικής αποδοτικότητας σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης είναι η αύξηση των εσόδων από αμοιβές και προμήθειες, τα οποία εκτιμώνται σε [...] κατά την περίοδο προγραμματισμού. Οι δραστηριότητες που αποφέρουν έσοδα από προμήθειες, όπως οι χρηματοπιστηριακές συναλλαγές, και οι πράξεις σε συνάλλαγμα ουσιαστικά παρέμειναν στάσιμες μετά την κατάρρευση και ως επακόλουθο του ελέγχου των κεφαλαίων. Εντούτοις, όταν η αναδιάρθρωση του εταιρικού τομέα θα τείνει να ολοκληρωθεί και αρθούν οι έλεγχοι κεφαλαίων, φαίνεται ρεαλιστικό να αναμένεται ότι θα αυξηθούν ουσιαστικά η χρηματοπιστηριακή δραστηριότητα και οι πράξεις συναλλάγματος. Συνεπώς, η Αρχή δεν αμφισβητεί την αξιοπιστία αυτών των αριθμών.
- (201) Η τράπεζα έχει αναλάβει διάφορες πρωτοβουλίες, όπως περιγράφεται ανωτέρω, για να επιτύχει αποδοτικότητα του κόστους, μεταξύ άλλων μέσω του εξορθολογισμού του δικτύου καταστημάτων της, και έκλεισε συνολικά 15 υποκαταστήματα. Σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της τράπεζας, [...]. Το 2011, επήλθε μείωση του προσωπικού περίπου κατά 10 %. Η Αρχή χαίρετιζει αυτές τις προσπάθειες, διότι υποδηλώνουν ότι η τράπεζα έχει ήδη καταφέρει να συγκρατήσει τις δαπάνες της και να διατηρήσει τον δείκτη της κόστους προς έσοδα στο 45 % το 2011. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η τράπεζα προτίθεται να εξασφαλίσει ότι αυτός ο δείκτης θα μειωθεί περαιτέρω ελαφρώς σε [...] % για το υπόλοιπο της περιόδου αναδιάρθρωσης.
- (202) Εκτός από τα ανωτέρω, είναι προφανές ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης βασίζεται και σε πολλές άλλες παραδοχές. Σκοπός της Αρχής ήταν να ελέγξει τις παραδοχές που φαίνονται οι πλέον συναφείς και επηρεάζουν περισσότερο τη μελλοντική βιωσιμότητα της Arion Bank. Όσον αφορά τις μακροοικονομικές παραδοχές, αυτές φαίνονται σε μεγάλο βαθμό σύμφωνες με τις προβλέψεις της στατιστικής υπηρεσίας της Ισλανδίας και της CBI, αν και η τράπεζα προβλέπει ελαφρώς ισχυρότερη ανάπτυξη και υψηλότερο πληθωρισμό. Συνολικά, οι παραδοχές στις οποίες βασίζεται το σχέδιο αναδιάρθρωσης κρίνονται επαρκώς συνετές ώστε, σε συνδυασμό με τα στοιχεία που παρέδωσε προηγουμένως η Αρχή, να θεωρηθεί ότι τα μέτρα αναδιάρθρωσης που έλαβε η τράπεζα είναι επαρκή για να εξασφαλίσουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της, αποκλείοντας απροσδόκητα δυσμενή γεγονότα απρόβλεπτης κλίμακας και συνεπειών.
- (203) Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Αρχή κρίνει ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιέχει επαρκή στοιχεία που συμβάλλουν στην αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της τράπεζας, ώστε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τηρούνται οι διατάξεις του τμήματος 2 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης.

3.3. Ίδια συνεισφορά/καταμερισμός επιβαρύνσεων

- (204) Η παράγραφος 22 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης αναφέρει ότι: «Για να περιοριστούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να αντιμετωπιστεί ο ηθικός κίνδυνος, η ενίσχυση θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό και ο δικαιούχος της ενίσχυσης να συνεισφέρει ο ίδιος στις δαπάνες αναδιάρθρωσης. Η τράπεζα και οι κάτοχοι του κεφαλαίου της θα πρέπει να συμβάλλουν όσο το δυνατό περισσότερο στην αναδιάρθρωση με τους δικούς τους πόρους. Αυτό είναι απαραίτητο για να εξασφαλιστεί ότι οι τράπεζες που διασώζονται φέρουν επαρκές μερίδιο της ευθύνης για τις συνέπειες της παρελθούσας συμπεριφοράς τους και για να δημιουργηθούν τα κατάλληλα κίνητρα για τη μελλοντική συμπεριφορά τους».

- (205) Συναφώς, η Αρχή υπενθυμίζει ένα καθοριστικό στοιχείο της εξεταζόμενης υπόθεσης. Όταν συστάθηκε η Arion Bank βάσει των εγχώριων λειτουργιών της Kaupthing, οι επενδύσεις των μετόχων της Kaupthing Bank είχαν εξαντληθεί εξ ολοκλήρου και συνέβαλαν στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό στην αναδιάρθρωση της Arion Bank. Επιπλέον, οι πιστωτές της Kaupthing έπρεπε να υποστούν σημαντικές ζημιές ⁽⁸¹⁾ ή τουλάχιστον να αναλάβουν τον κίνδυνο της επένδυσής τους ανάλογα με την αποδοτικότητα της Arion Bank. Συνεπώς, όσον αφορά τους ιδιοκτήτες και τους πιστωτές της Kaupthing, το κριτήριο του καταμερισμού των επιβαρύνσεων ικανοποιείται πλήρως και αντιμετωπίζεται το ζήτημα του ηθικού κινδύνου.
- (206) Εκτός από τα ανωτέρω, η Αρχή πρέπει να εκτιμήσει αν η κρατική ενίσχυση την οποία εισέπραξε η Arion Bank περιοριζόταν στο ελάχιστο αναγκαίο.
- (207) Όσον αφορά τα μέτρα κεφαλαιοποίησης, η αρχική κεφαλαιοποίηση της Arion Bank, μέχρις ότου η συμμετοχή του κράτους μειώθηκε στο 13 % βάσει της συμφωνίας με τους πιστωτές της Kaupthing, ήταν απλώς επαρκής για να καλύψει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της FME. Το 2009, μετά την επίτευξη της συμφωνίας για εξαγορά της Kaupthing από την Arion Bank και τη χορήγηση κεφαλαίου κατηγορίας II στην Arion Bank, ο δείκτης CAD ανήλθε περίπου στο 18 %, δηλαδή κατά δύο εκατοστιαίες μονάδες περισσότερο από τον ελάχιστο δείκτη που όρισε η FME. Σε αυτή τη βάση, η Αρχή επισημαίνει ότι ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας εξαρτιόταν κατά κύριο λόγο από το αν ήταν ακριβής η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν από την Kaupthing στην Arion Bank. Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι, την περίοδο εκείνη, οι οικονομικές προοπτικές για την Ισλανδία ήταν αβέβαιες. Με βάση τα ανωτέρω, η Αρχή θεωρεί ότι το κεφάλαιο που χορήγησε το ισλανδικό κράτος στην Arion Bank περιοριζόταν στο ελάχιστο αναγκαίο, διότι ουδόλως υπερέβαινε το ελάχιστο απαιτούμενο από τις ρυθμίσεις συν ένα εύλογο απόθεμα ασφαλείας.
- (208) Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το γεγονός ότι ο δείκτης CAD της Arion Bank στη συνέχεια παρουσίασε ελαφρά αύξηση περίπου στο 19 % το 2010 και 21 % το 2011. Η αύξηση του δείκτη CAD οφειλόταν σε σημαντικό βαθμό στη διαγραφή της λογιστικής αξίας περιουσιακών στοιχείων που είχαν μεταβιβαστεί στην Arion Bank από την Kaupthing. Δεν ήταν δυνατό να προβλεφθεί με βεβαιότητα ότι αυτό θα συνέβαινε και το γεγονός ότι ο δείκτης CAD αναπτύχθηκε τόσο ευνοϊκά στη συνέχεια δεν αποτελεί, κατά την άποψη της Αρχής, λόγο ώστε να θεωρηθεί ότι το κράτος χορήγησε εξαρχής στην Arion Bank μεγαλύτερο από το κεφάλαιο που ήταν αναγκαίο για την κεφαλαιοποίησή της ⁽⁸²⁾.
- (209) Η παράγραφος 26 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης προβλέπει ότι οι τράπεζες που λαμβάνουν ενίσχυση αναδιάρθρωσης «πρέπει να είναι σε θέση να αμείβουν το κεφάλαιο, όπως με τη μορφή μερισμάτων ή τοκομεριδίων επί τρεχόντων δανείων μειωμένης εξασφάλισης, από τα κέρδη που αποκομίζουν από τις δραστηριότητές τους».
- (210) Σε αυτό το πλαίσιο, αξίζει να επισημανθεί ότι, κατά τον χρόνο σύναψης των συμφωνιών σχετικά με την εξαγορά από τη Kaupthing του 87 % των μετοχών της Arion Bank, συμφωνήθηκε να καταβληθεί στην κυβέρνηση ένα δικαίωμα τίμημα για τα κέρδη της τράπεζας κατά την περίοδο μέχρι να τεθεί σε εφαρμογή η νέα συμφωνία για το ιδιοκτησιακό καθεστώς της τράπεζας. Το ποσό που συμφωνήθηκε ανερχόταν σε 6,5 δισεκατ. ISK ⁽⁸³⁾, που αντιστοιχεί σε ετήσια απόδοση σχεδόν 9 % για το κράτος επί του κεφαλαίου που είχε εξοφληθεί ήδη το φθινόπωρο του 2009. Είναι σαφές ότι το ποσό αυτό υπολείπεται κατά 2,3 δισεκατ. ISK των δεδουλευμένων τόκων από το κρατικό ομόλογο για το εν λόγω διάστημα και είναι επίσης σημαντικά χαμηλότερο από το επιτόκιο αναφοράς της EKT του 15,3 % για την εν λόγω περίοδο, όπως καθορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές ανακεφαλαιοποίησης της Αρχής ⁽⁸⁴⁾. Εντούτοις, όσον αφορά τη διατήρηση από το κράτος συμμετοχής 13 % στην Arion Bank, η προοπτική μιας ικανοποιητικής απόδοσης κρίνεται ενθαρρυντική, δεδομένης της συνολικά καλής επίδοσης της Arion Bank από την ίδρυσή της.

⁽⁸¹⁾ Εφόσον η Kaupthing βρίσκεται ακόμη σε διαδικασία εκκαθάρισης, δεν είναι ακόμη γνωστές οι ακριβείς ζημιές. Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσιάστηκαν στη συνέλευση πιστωτών της Kaupthing στις 31 Μαΐου 2012, τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία της Kaupthing στο τέλος του 2011 ανέρχονταν σε 874 δισεκατ. ISK (5,2 δισεκατ. ευρώ) και οι τρέχουσες αποδεκτές απαιτήσεις βάσει του άρθρου 113 του ισλανδικού νόμου περί πτωχεύσεων (μη προνομιούχες απαιτήσεις) ανέρχονταν σε 2 873 εκατ. ISK (17 δισεκατ. ευρώ). Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε <http://www.kaupthing.com/lisalib/getfile.aspx?itemid=21204>.

⁽⁸²⁾ Πράγματι, η κεφαλαιοποίηση της Arion Bank από το κράτος βασιζόταν ευθέως στη διαφορά ανάμεσα στην αρχική αποτίμηση των μεταβιβασθέντων στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και την απαίτηση της FME για την κεφαλαιακή επάρκεια.

⁽⁸³⁾ Οι ισλανδικές αρχές έχουν εξηγήσει ότι συμφωνήθηκε ένα σταθερό ποσό 6.5 δισεκατ. ISK ως αμοιβή για το κράτος σε αυτό το πλαίσιο, καθ' ό,τι τα χρηματοοικονομικά στοιχεία μεταβάλλονταν με την πάροδο χρόνου κατά τις διαπραγματεύσεις και ήταν δύσκολο να διαπιστωθεί η πραγματική κερδοφορία της τράπεζας γι' αυτήν την περίοδο.

⁽⁸⁴⁾ Η ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών στην τρέχουσα χρηματοπιστωτική κρίση: περιορισμός των ενισχύσεων στο ελάχιστο απαραίτητο και διασφαλίσεις έναντι αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού (οι «κατευθυντήριες γραμμές ανακεφαλαιοποίησης») EE L 17 της 20.1.2011 και συμπλήρωμα για τον ΕΟΧ αριθ. 3. Οι κατευθυντήριες γραμμές είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο της Αρχής: [at: http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/](http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/).

- (211) Εντούτοις, θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι η αμοιβή για το κεφάλαιο κατηγορίας II αποκλίνει από τις κατευθυντήριες γραμμές ανακεφαλαιοποίησης της Αρχής. Όπως σωστά ανέφεραν οι ισλανδικές αρχές, η απαιτούμενη αμοιβή σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές ανακεφαλαιοποίησης συνίσταται στο κόστος χρηματοδότησης 8 % από την κυβέρνηση, στο περιθώριο συμφωνίας ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης της Kaurthing πριν από την κρίση και πρόσθετη αμοιβή 2 %. Δεδομένων των μεγάλων περιθωρίων CDS πριν από την κρίση, η αμοιβή την οποία καταβάλλει η Arion Bank, επιτόκιο Euribor και πρόσθετη αμοιβή 4 %, θα θεωρούνταν ότι υπολείπεται σημαντικά αυτού του επιτοκίου αναφοράς.
- (212) Σύμφωνα με την παράγραφο 25 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης, κάθε παρέκκλιση από τον κατάλληλο εκ των προτέρων καταμερισμό των επιβαρύνσεων (δηλαδή της αναγκαίας αμοιβής) ενδέχεται, μεταξύ άλλων, να δικαιολογείται με μέτρα ριζικότερης αναδιάρθρωσης, όπως πρόσθετα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Όπως αποδεικνύεται στη συνέχεια, η Αρχή θεωρεί ότι η αναδιάρθρωση της Arion Bank είναι επαρκώς εκτεταμένη και, ως εκ τούτου, ικανοποιείται αυτός ο όρος.
- (213) Ενώ η συμφωνία swap της SPRON, όπως περιγράφεται ανωτέρω, ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, η Αρχή θεωρεί ότι κατασκευάζεται με τρόπο που αποσκοπεί στον περιορισμό, αν όχι στον αποκλεισμό ενός άμεσου οικονομικού πλεονεκτήματος προς όφελος της Arion Bank. Η συμφωνία συνιστά κατ' ουσίαν αποζημίωση της Arion Bank, που ήταν αποτέλεσμα διαπραγμάτευσης, για την ανάληψη των υποχρεώσεων από καταθέσεις της SPRON και είναι πιθανόν η Arion Bank να λάβει περιουσιακά στοιχεία που να αντιστοιχούν στις μεταβιβασθείσες υποχρεώσεις. Η Αρχή δεν θεωρεί ότι η ενίσχυση αυτή έχει μεγάλη σημασία για την εκτίμηση του καταμερισμού των επιβαρύνσεων.
- (214) Τέλος, όσον αφορά την εγγύηση των καταθέσεων, η Αρχή έχει ήδη αναφέρει στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας ότι, λόγω των έκτακτων περιστάσεων εκείνης της περιόδου, θα μπορούσε να συνιστά αναλογικό μέσο για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ισλανδία. Είναι, ωστόσο, προφανές ότι η ενίσχυση αυτή δεν είναι δυνατό να εγκρίνεται επ' αόριστον.
- (215) Συνεπώς, για να θεωρηθεί ότι η εν λόγω κρατική ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, η Αρχή πιστεύει ότι πρέπει να τερματιστεί το συντομότερο δυνατό. Η Αρχή χαιρετίζει, συνεπώς, την πρόθεση των ισλανδικών αρχών να θεσπίσουν διαφορετικό σύστημα εγγύησης των καταθέσεων, που επί του παρόντος προβλέπεται ότι θα θεσπιστεί πριν την άρση του ελέγχου κεφαλαίων, δηλαδή μέχρι τα τέλη του 2013.
- (216) Επιπλέον, η Αρχή έχει την άποψη μια βιώσιμη τράπεζα θα πρέπει να είναι σε θέση να ανταγωνίζεται στην αγορά χωρίς την προστασία μιας τέτοιας καθολικής εγγύησης των καταθέσεων και, ως εκ τούτου, θα επιτρέψει την εγγύηση των καταθέσεων μόνο μέχρι το τέλος του 2014⁽⁸⁵⁾. Μετά από εκείνη τη χρονική στιγμή, η προστασία των καταθέσεων θα πρέπει να διέπεται αποκλειστικά από την εφαρμοστέα νομοθεσία του ΕΟΧ σε σχέση με τις εγγυήσεις των καταθέσεων.
- (217) Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, η Αρχή συμπεραίνει ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Arion Bank εξασφαλίζει ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο και ότι ο δικαιούχος, οι μέτοχοι και οι ομολογιούχοι της προκατόχου τράπεζας έχουν συμμετάσχει σε σημαντικό βαθμό στον καταμερισμό του χρέους. Η ενίσχυση αναδιάρθρωσης είναι συνεπώς σύμφωνη με το τμήμα 3 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης.

3.4. Περιορισμός των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού

- (218) Στις παραγράφους 29-32 του τμήματος 4 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης προβλέπεται:

«Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα παραμένει πρωταρχικός στόχος των ενισχύσεων προς τον χρηματοπιστωτικό τομέα σε μια περίοδο συστημικής κρίσης, αλλά η διασφάλιση της συστημικής σταθερότητας βραχυπρόθεσμα δεν πρέπει να προκαλεί μακροπρόθεσμες ζημιές όσον αφορά τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού και τις ανταγωνιστικές αγορές. Σε αυτό το πλαίσιο, τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκαλούν οι κρατικές ενισχύσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο [...]. Τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού πρέπει να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένα για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων που εντοπίζονται σε αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται η δικαιούχος τράπεζα, αφού αποκατασταθεί η βιωσιμότητά της μετά την αναδιάρθρωση, τηρώντας παράλληλα μια κοινή πολιτική και κοινές αρχές. Η Αρχή λαμβάνει ως σημείο εκκίνησης για την αξιολόγηση της ανάγκης θέσπισης τέτοιων μέτρων, το μέγεθος, την κλίμακα και την έκταση των δραστηριοτήτων τις οποίες αναμένεται να ασκήσει η οικεία τράπεζα μετά την εφαρμογή ενός αξιόπιστου σχεδίου αναδιάρθρωσης, όπως προβλέπεται στην ενότητα 3 του παρόντος κεφαλαίου. [...] Η φύση και η μορφή των μέτρων αυτών θα εξαρτηθεί από δύο κριτήρια: πρώτον, από το ύψος της ενίσχυσης και τους όρους και τις συνθήκες υπό τις οποίες χορηγήθηκε και, δεύτερον, από τα χαρακτηριστικά της αγοράς ή των αγορών στις οποίες θα δραστηριοποιηθεί η δικαιούχος τράπεζα.

⁽⁸⁵⁾ Στα τέλη του 2014, θα λήξουν οι περίοδοι αναδιάρθρωσης όλων των ισλανδικών τραπεζών για τις οποίες έχει κινηθεί διαδικασία επίσημης έρευνας.

Όσον αφορά το πρώτο κριτήριο, τα μέτρα που περιορίζουν τις στρεβλώσεις ποικίλλουν σημαντικά ανάλογα με το ύψος της ενίσχυσης καθώς και τον βαθμό καταμερισμού των επιβαρύνσεων και το ύψος της αντιστάθμισης. Σε γενικές γραμμές, όσο υψηλότερος είναι ο βαθμός καταμερισμού των επιβαρύνσεων και μεγαλύτερη η ίδια συμμετοχή, τόσο πιο περιορισμένες είναι οι αρνητικές συνέπειες που προκύπτουν από τον ηθικό κίνδυνο.

Αναφορικά με το δεύτερο κριτήριο, η Αρχή θα αναλύσει τα πιθανά αποτελέσματα της ενίσχυσης στις αγορές στις οποίες θα δραστηριοποιείται η δικαιούχος τράπεζα μετά την αναδιάρθρωση. Καταρχήν, θα εξετάζεται το μέγεθος και η σχετική σπουδαιότητα της τράπεζας στην αγορά ή τις αγορές της, όταν αποκατασταθεί η βιωσιμότητά της. Ο σχεδιασμός των μέτρων θα προσαρμόζεται στα χαρακτηριστικά της αγοράς, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η διαφύλαξη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. [...] Τα μέτρα που περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού δεν πρέπει να αποτελούν απειλή για τις προοπτικές αποκατάστασης της βιωσιμότητας της τράπεζας».

- (219) Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το μέγεθος της ενίσχυσης, ιδίως σε σχετικούς όρους, και τα χαρακτηριστικά της αγοράς έχουν καθοριστική σημασία για την εκτίμηση της Αρχής ως προς την καταλληλότητα των μέτρων για να περιορίσουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Ταυτόχρονα, είναι προφανές ότι τα εν λόγω μέτρα δεν πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του δικαιούχου της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης και τα προβλήματα του ανταγωνισμού πρέπει να αντιμετωπίζονται σε συνάρτηση με τον πρωταρχικό στόχο της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην παρούσα κρίση.
- (220) Με βάση το ανωτέρω νομικό πλαίσιο, η Αρχή θα παραθέσει στη συνέχεια τις παραμέτρους που κρίνει καθοριστικές για την εκτίμησή της των μέτρων που περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.
- (221) Πρώτον και κατά κύριο λόγο, η Αρχή θεωρεί ότι, δεδομένης της ιδιαίτερης κατάστασης στις ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές και των οικονομικών συνθηκών, όπως περιγράφονται στα προηγούμενα κεφάλαια, επιβάλλεται προσεκτική εκτίμηση των συνθηκών της αγοράς και του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος. Τα μέτρα που περιορίζουν τη νόθευση του ανταγωνισμού θα πρέπει να αντανακλούν την τρέχουσα δυσχερή συγκυρία, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού περιορίζονται στο ελάχιστο τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και σε μακροπρόθεσμη προοπτική.
- (222) Δεύτερον, όπως αναφέρεται ανωτέρω, στο τμήμα για τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων, έχει εξεταστεί η μεγαλύτερη δυνατή συνεισφορά των παλαιών ιδιοκτητών της Kaupthing και, σε κάποιο βαθμό, των πιστωτών της Kaupthing. Κατά συνέπεια, έχει περιοριστεί η ανάγκη λήψης πρόσθετων μέτρων ως προς τον ανταγωνισμό.
- (223) Τρίτον, όσον αφορά τα χαρακτηριστικά της σχετικής αγοράς, όπως περιγράφονται ανωτέρω, η κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ισλανδία και οι συνακόλουθες παρεμβάσεις των ισλανδικών αρχών, περιλαμβανομένης της ίδρυσης της Arion Bank βάσει των εγχώριων δραστηριοτήτων της Kaupthing, είχε ως αποτέλεσμα τον υψηλότερο βαθμό συγκέντρωσης των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στην ισλανδική αγορά και αύξησε ουσιαστικά το μερίδιο αγοράς των τριών μεγαλύτερων τραπεζών Landsbankinn, Islandsbanki και Arion Bank. Εκτός αυτών, εξακολουθούν να υφίστανται μόνο ελάχιστοι και μικροί συντελεστές της αγοράς και η προοπτική μιας άμεσης εισόδου νέου φορέα είναι εξαιρετικά περιορισμένη, όχι μόνο λόγω των εμποδίων εισόδου που έχουν ήδη αναφερθεί και του μικρού μεγέθους της αγοράς, αλλά κυρίως και λόγω των εφαρμοζόμενων ελέγχων των κεφαλαίων. Η Arion Bank κατέχει πολύ σημαντική θέση σε αυτή την αγορά υψηλού βαθμού συγκέντρωσης, έχοντας μερίδιο αγοράς 30 % ή και υψηλότερο στα σημαντικότερα από οικονομική άποψη τμήματα της αγοράς.
- (224) Τέταρτον, η κρίση δημιούργησε ορισμένα πολύ ειδικά προβλήματα, όπως ο ακραία υψηλός βαθμός άμεσης και έμμεσης ιδιοκτησίας των μεγάλων τραπεζών στην πραγματική οικονομία. Ένα πρόσθετο πρόβλημα ανταγωνισμού είναι η ύπαρξη ενός de-facto μονοπωλίου για υπηρεσίες ΤΠ τραπεζικής (RB), που κατά πλειοψηφία ανήκουν στις τρεις μεγαλύτερες τράπεζες.
- (225) Πέμπτον, το σχετικό μέγεθος της ενίσχυσης που εισέπραξε η Arion Bank είναι σημαντικό. Επ' αυτού, η Αρχή επισημαίνει ότι, αρχικά το συνολικό κεφάλαιο της τράπεζας χορηγήθηκε από το κράτος. Επιπλέον, η τράπεζα ωφελήθηκε από ένα σύνολο μέτρων ενίσχυσης, την ειδική διευκόλυνση ρευστότητας, τη συμφωνία swap της SPRON και την καθολική εγγύηση των καταθέσεων. Παράλληλα, η Arion Bank εξακολουθεί να είναι μια μικρή τράπεζα, τουλάχιστον με βάση τα διεθνή πρότυπα.

- (226) Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η Αρχή επισημαίνει ότι έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν ορισμένα μέτρα για να περιοριστούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού τις οποίες προκάλεσε η χορηγηθείσα στην Arion Bank κρατική ενίσχυση.
- i) Μέτρα και εξελίξεις του κανονιστικού πλαισίου που έχουν λάβει ή έχουν δεσμευθεί να λάβουν οι ισλανδικές αρχές
- (227) Η ισλανδική κυβέρνηση έχει αναλάβει δύο ειδικές δεσμεύσεις (βλέπε παράρτημα) οι οποίες, κατά την άποψη της Αρχής, μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία ενός κανονιστικού πλαισίου που ευνοεί τον ανταγωνισμό στις χρηματοπιστωτικές αγορές:
- (228) Πρώτον, με τον διορισμό ομάδας εργασίας η οποία θα επανεξετάσει τον νόμο αριθ. 36/1978 για τα τέλη χαρτοσήμου και εξετάζοντας ιδίως το ενδεχόμενο κατάργησης των τελών χαρτοσήμου για ομόλογα που εκδίδουν ιδιώτες κατά τη μεταβίβαση μεταξύ πιστωτών (π.χ. όταν ιδιώτες μεταφέρουν τα δάνειά τους από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε άλλο). Η Αρχή θεωρεί ότι η ισχύουσα νομοθεσία, η οποία μεταξύ άλλων υποχρεώνει τους πελάτες να καταβάλλουν τέλη χαρτοσήμου επί του ποσού του αντίστοιχου ομολόγου ⁽⁸⁶⁾ κατά την αλλαγή δανειοδότη, ενδέχεται να παρεμποδίζει τον ανταγωνισμό, διότι μπορεί να εγκλωβίζει πελάτες σε υφιστάμενες συμβάσεις δανείων μεγάλης διάρκειας. Συνεπώς, η Αρχή χαιρετίζει τη δέσμευση για επανεξέταση αυτού του νόμου.
- (229) Δεύτερον, η Αρχή επισημαίνει ότι, με βάση ψήφισμα του ισλανδικού κοινοβουλίου της 21ης Μαρτίου 2012, η κυβέρνηση θα συγκροτήσει επιτροπή με την εντολή να επανεξετάσει το σύστημα προστασίας του καταναλωτή στη χρηματοπιστωτική αγορά. Αυτό θα περιλαμβάνει ειδική εντολή για την επανεξέταση της διευκόλυνσης της αλλαγής δανειοδότη και μείωσης των εξόδων μεταφοράς και τη στενή συνεργασία της Επιτροπής με την ισλανδική αρχή ανταγωνισμού (την ICA) σε σχέση με το τελευταίο ζήτημα. Η επιτροπή θα υποβάλει την έκθεσή της το αργότερο έως τις 15 Ιανουαρίου 2013. Η Αρχή πιστεύει ότι μια διεξοδικότερη εκτίμηση θα μπορούσε να είναι επωφελής για τον ανταγωνισμό μακροπρόθεσμα. Στο μεταξύ, η ειδική δέσμευση της Arion Bank που εξετάζεται στη συνέχεια θα πρέπει να συμβάλει στη διευκόλυνση της αλλαγής δανειοδότη και, ως εκ τούτου, στην αύξηση του ανταγωνισμού.
- (230) Όσον αφορά τα προβλήματα ανταγωνισμού που εντόπισε η Αρχή σε σχέση με την RB, η Αρχή χαιρετίζει τον διακανονισμό στον οποίο κατέληξαν για το ζήτημα αυτό η ICA και οι ιδιοκτήτες της RB, περιλαμβανομένων των τριών μεγαλύτερων τραπεζών. Αυτό αποσκοπεί στο να εξασφαλιστεί πρόσβαση σε βασική υποδομή ΤΠ χωρίς διακρίσεις και με λογικό κόστος για τους μικρούς ανταγωνιστές και νέους φορείς που θα εισέλθουν ενδεχομένως στην αγορά. Η Αρχή θεωρεί ότι αυτός ο διακανονισμός καθιστά με ικανοποιητικό τρόπο τις ανησυχίες της και ότι δεν είναι πλέον αναγκαίο να εξετάσει η Αρχή διεξοδικότερα αυτό το ζήτημα στην παρούσα απόφαση.
- (231) Τέλος, η Αρχή σημειώνει τις τροποποιήσεις του κανονιστικού πλαισίου που έχουν επέλθει από το 2008, όπως εξετάζονται στο παράρτημα. Όσον αφορά τα προβλήματα του ανταγωνισμού, ιδιαίτερη σημασία ως προς αυτό έχει η εισαγωγή του άρθρου 22 στον νόμο αριθ. 161/2002 για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Περιλαμβάνει διατάξεις που περιορίζουν τη συμμετοχή χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο των αδειών λειτουργίας τους. Σύμφωνα με αυτή τη νέα διάταξη, οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να ασκούνται μόνο σε προσωρινή βάση και για τον σκοπό της σύναψης πράξεων ή της αναδιοργάνωσης των δραστηριοτήτων των πελατών. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να υποβληθεί στην FME αιτιολογημένη κοινοποίηση και έχουν οριστεί προθεσμίες για να ολοκληρώσουν οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις την αναδιοργάνωση των πελατών τους και να εκποιήσουν περιουσιακά στοιχεία που έχουν περιέλθει στην ιδιοκτησία τους.
- (232) Η Αρχή θεωρεί αυτή την αλλαγή ως την κατάλληλη ρυθμιστική αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος της δυσανάλογα μεγάλης περιουσίας που έχουν στην ιδιοκτησία τους χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί στην πραγματική οικονομία. Η διάταξη αυτή φαίνεται ότι τουλάχιστον περιορίζει το ενδεχόμενο να αποκτήσει μόνιμο χαρακτήρα αυτή η κατάσταση, η οποία είναι άμεσο αποτέλεσμα μετοχοποίησης χρεών (και παρόμοιων πράξεων) με τη συμμετοχή υπερχρεωμένων εταιρειών λόγω της κρίσης. Εφόσον αντιμετωπίζει ένα από τα πιεστικότερα ζητήματα ανταγωνισμού που συνδέεται με την κρατική ενίσχυση στις τρεις τράπεζες, η Αρχή το λαμβάνει δεόντως υπόψη στην εκτίμησή της.

⁽⁸⁶⁾ Το τέλος χαρτοσήμου διαφέρει ανάλογα με τον τύπο του εκάστοτε νομικού εγγράφου, αλλά συνήθως είναι 15 ISK για κάθε 1000 ISK (δηλαδή περίπου 1,5 %) επί του ποσού των τοκοφόρων ομολόγων που είναι διασφαλισμένα με υποθήκη ή άλλο τίτλο.

ii) Μέτρα ειδικά για την Arion Bank

- (233) Η Αρχή τονίζει ότι η παρουσία και το μέγεθος της Arion Bank στην αγορά είναι μόνο ένα κλάσμα της τράπεζας Kaupthing, εφόσον τα περιουσιακά στοιχεία της έχουν συνολικά μειωθεί κατά 88 %, όπως περιγράφεται ανωτέρω. Σε αντίθεση με την Kaupthing, η Arion Bank δραστηριοποιείται μόνο στην ισλανδική αγορά. Ενώ η μείωση αυτή είναι κατά κύριο λόγο προφανώς αποτέλεσμα της εκκαθάρισης των διεθνών δραστηριοτήτων της Kaupthing, η Αρχή έχει την άποψη ότι η διαδικασία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, διότι αυτό που οδήγησε στην κατάρρευση της τράπεζας και προκάλεσε στρεβλώσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές στον ΕΟΧ στο παρελθόν ήταν κυρίως η ριζοκίνδυνη στρατηγική της Kaupthing στο εξωτερικό ⁽⁸⁷⁾.
- (234) Η Αρχή λαμβάνει υπόψη τις δεσμεύσεις της Arion Bank που παρατίθενται στο παράρτημα, σύμφωνα με τις οποίες η Arion Bank δεν θα εξαγοράσει χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς μέχρι την 1η Δεκεμβρίου 2014, εκτός εάν λάβει προηγουμένως την έγκριση της Αρχής. Αυτό σημαίνει ότι, εάν δεν απαιτηθούν περαιτέρω συγχωνεύσεις για λόγους χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, μπορεί αποτραπεί η μεγαλύτερη συγκέντρωση στην ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά μέσω εξαγορών από την Arion Bank. Η δέσμευση αυτή εξασφαλίζει επίσης ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Arion Bank χρησιμοποιείται για την αποκατάσταση της βιωσιμότητάς της και όχι να αξιοποιηθεί για την εδραίωση και περαιτέρω επέκταση της παρουσίας της στην αγορά της Ισλανδίας. Η δέσμευση της Arion Bank να [...] είναι επίσης ευπρόσδεκτη, διότι [...] και στηρίζει την πολιτική για την επίτευξη των αναγκαίων μειώσεων του κόστους. Το ίδιο ισχύει και για τη δέσμευση της Arion Bank σύμφωνα με την οποία, έως την 1η Δεκεμβρίου 2014 δεν θα επιβάλει συμβατικές ρήτρες σε συμφωνίες ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων για ιδιώτες ⁽⁸⁸⁾ ούτε θα εισαγάγει νέες συμβατικές ρήτρες που θέτουν ειδικούς όρους στα επιτόκια να συνδέονται με τη διατήρηση ενός ελάχιστου επιπέδου συναλλαγών με την τράπεζα.
- (235) Όπως περιγράφεται ανωτέρω, η ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά αντιπροσωπεύει σήμερα ένα δύσκολο περιβάλλον λειτουργίας για κάθε τράπεζα, το οποίο αποτυπώνεται και από τη σχεδόν απόλυτη απουσία ενδιαφέροντος από το εξωτερικό για εισοδο σε αυτή την αγορά στον παρόντα χρόνο. Η Αρχή, συνεπώς, χαιρετίζει τις δεσμεύσεις που ανέλαβε η Arion Bank σε σχέση με τη διευκόλυνση της αλλαγής τράπεζας και την παροχή βασικών υπηρεσιών επεξεργασίας πληρωμών. Η Αρχή έχει την άποψη ότι τα μέτρα αυτά, σε συνδυασμό με τη συμφωνία μεταξύ των τριών μεγαλύτερων τραπεζών και της ICA σχετικά με την RB που αναφέρεται ανωτέρω, εξασφαλίζει ότι μικρότεροι συντελεστές της αγοράς μπορούν να έχουν πρόσβαση στην απολύτως αναγκαία υποδομή και τις υπηρεσίες σε λογικές τιμές, χωρίς να μπορούν οι μεγαλύτεροι συντελεστές να αποκλείσουν την πρόσβασή τους. Η Αρχή έχει την άποψη ότι αυτό θα περιορίσει τους φραγμούς εισόδου στην αγορά για μελλοντικούς (δυναμικούς) συντελεστές της αγοράς και θα μπορούσε να επιτρέψει σε υφιστάμενες μικρότερες επιχειρήσεις να αυξήσουν τα μερίδια αγοράς τους, εάν είναι σε θέση να προσφέρουν καλύτερες υπηρεσίες από τους μεγαλύτερους ανταγωνιστές τους. Ακόμη, όλα τα μέτρα που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της αλλαγής τράπεζας θα συμβάλλουν στην αύξηση του ανταγωνισμού ανάμεσα στους υφιστάμενους μεγάλους συντελεστές και θα μπορούσαν να συμβάλουν στην πρόληψη ή την εξάλειψη μιας κατάστασης δυναμικής συλλογικής δεσπόζουσας θέσης στην αγορά.
- (236) Τέλος, η Arion Bank δεσμεύεται να εκποιήσει, το συντομότερο δυνατό, συμμετοχές σε εταιρείες εκμετάλλευσης οι οποίες έχουν εξαγοραστεί λόγω της αναδιάρθρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 22 του νόμου αριθ. 161/2002 περί χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, δεσμεύεται να τηρήσει τη διαδικασία και τις προθεσμίες που ορίζονται σε αυτή τη διάταξη και όπως έχουν ερμηνευθεί από την FME και να συνεχίσει να επικαιροποιεί τις πληροφορίες στον ιστότοπό της ή θυγατρικής εταιρείας σχετικά με τις θυγατρικές και τις συμμετοχές που κατέχονται για πώληση. Η Αρχή χαιρετίζει τη δέσμευση της Arion Bank να εκποιήσει το συντομότερο δυνατό όλες τις εταιρείες και τις συμμετοχές που δεν συνδέονται με τη βασική δραστηριότητά της, τουλάχιστον όχι λόγω προβλημάτων βιωσιμότητας. Ενώ η Αρχή έχει την άποψη ότι είναι προφανές ότι η τράπεζα πρέπει να τηρεί τις εθνικές νομικές υποχρεώσεις, όπως το άρθρο 22 του νόμου περί χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, λαμβάνει υπόψη αυτή τη δέσμευση και εφιστά την προσοχή των ισλανδικών αρχών και των δικαιούχων στο γεγονός ότι, ως προς αυτό, παραβίαση της εθνικής νομοθεσίας θα μπορούσε επίσης να συνεπάγεται κατάχρηση ενίσχυσης. Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί ότι με την υποχρέωση διάθεσης πληροφοριών σχετικά με προβλεπόμενες εκποιήσεις και πωλήσεις στον ιστότοπό της, εισάγεται μεγαλύτερη διαφάνεια σχετικά με το υφιστάμενο ιδιοκτησιακό καθεστώς στην ισλανδική οικονομία. Αυτό αποκαθιστά, τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, αυτό το ιδιαίτερο πρόβλημα του ανταγωνισμού που χαρακτηρίζει σήμερα τις αγορές της Ισλανδίας.

⁽⁸⁷⁾ Ενδεικτικά, βλέπε απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση SA.28264, Ενίσχυση αναδιάρθρωσης στην Hypo Real Estate, στην οποία η Επιτροπή αποδέχτηκε τον διαχωρισμό ενός μεγάλου μέρους των δραστηριοτήτων της Hypo Real Estate στην αλλοδαπή ως μέτρο για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού για τον διάδοχο της τράπεζας PBB.

⁽⁸⁸⁾ Η τράπεζα έχει επιβεβαιώσει ότι δεν έχει υπόψη της καμία ρήτρα σε κανέναν άλλο τύπο συμφωνίας δανειοδότησης που επιτρέπει στην τράπεζα να αυξήσει το επιτόκιο, εάν ο πελάτης δεν διατηρήσει ένα ελάχιστο επίπεδο συναλλαγών με την τράπεζα. Εάν διαπιστωθεί ότι υπάρχουν παρόμοιες ρήτρες στο εσωτερικό της τράπεζας, η τράπεζα δεν θα τις θέσει σε εφαρμογή μέχρι τον Δεκέμβριο του 2014.

(237) Με βάση όλα τα ανωτέρω, και κυρίως λόγω της ειδικής κατάστασης που επικρατεί στην Ισλανδία και του γεγονότος ότι η Αρχή θεωρεί ότι τα ανωτέρω μέτρα αντιμετωπίζουν τα σημαντικότερα ζητήματα του ανταγωνισμού που έχει εντοπίσει η Αρχή σε συνεργασία με τη ICA, και λαμβάνοντας υπόψη τον επιτακτικό στόχο της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι δεσμεύσεις περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού σε ικανοποιητικό βαθμό. Συνεπώς, η ενίσχυση αναδιάρθρωσης είναι σύμφωνη με το τμήμα 4 των κατευθυντήριων γραμμών αναδιάρθρωσης.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

(238) Με βάση την ανωτέρω εκτίμηση και το σχέδιο αναδιάρθρωσης που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές για την Arion Bank, αίρονται οι αμφιβολίες που διατύπωσε η Αρχή στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας όσον αφορά τον χαρακτήρα και το συμβιβασίμο των μέτρων ενίσχυσης της Arion Bank. Ως εκ τούτου, η Αρχή εγκρίνει τα μέτρα ενίσχυσης ως ενίσχυση αναδιάρθρωσης συμβιβάσιμη με τη λειτουργία της συμφωνίας EOX κατ' εφαρμογή του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας EOX, με την επιφύλαξη ότι η Ισλανδία και η Arion Bank θα τηρήσουν τις δεσμεύσεις που παρατίθενται στο παράρτημα,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το αρχικό λειτουργικό κεφάλαιο, η (προσωρινή) πλήρης κεφαλαιοποίηση από το κράτος, η διατήρηση από το κράτος συμμετοχής 13 % και το κεφάλαιο κατηγορίας II που χορηγήθηκε στην Arion Bank καθώς και η ειδική ταμειακή διευκόλυνση, η συμφωνία swap της SPRON και η απεριόριστη εγγύηση των καταθέσεων συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας EOX.

Άρθρο 2

Τα μέτρα που απαριθμούνται στο άρθρο 1 συνιστούν παράνομη κρατική ενίσχυση από τις ημερομηνίες που τέθηκαν σε εφαρμογή μέχρι την ημερομηνία της παρούσας απόφασης, λόγω μη συμμόρφωσης των ισλανδικών αρχών με την υποχρέωση να κοινοποιήσουν στην Αρχή την ενίσχυση πριν αυτή τεθεί σε εφαρμογή, σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 του μέρους 1 του πρωτοκόλλου 3.

Άρθρο 3

Τα μέτρα που απαριθμούνται στο άρθρο 1 είναι συμβιβάσιμα με τη λειτουργία της συμφωνίας EOX κατ' εφαρμογήν του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας EOX, υπό την προϋπόθεση ότι θα τηρηθούν οι δεσμεύσεις που παρατίθενται στο παράρτημα. Η έγκριση της απεριόριστης εγγύησης των καταθέσεων λήγει στο τέλος του 2014.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Δημοκρατία της Ισλανδίας.

Άρθρο 5

Το κείμενο της παρούσας απόφασης στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό.

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 2012.

Για την Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ

Oda Helen SLETNES

Πρόεδρος

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON

Μέλος της Αρχής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΙΣΛΑΝΔΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι ισλανδικές αρχές έχουν αναλάβει δύο δεσμεύσεις που αναλύονται κατωτέρω:

Τροποποίηση του τέλους χαρτοσήμου για τον αποκλεισμό κρατικής ενίσχυσης και μείωση του κόστους αλλαγής τράπεζας

Το Υπουργείο Οικονομίας θα συγκροτήσει ομάδα εργασίας με εντολή να επανεξετάσει τον νόμο αριθ. 36/1978 για το τέλος χαρτοσήμου. Η ομάδα εργασίας θα υποβάλει έκθεση στο Υπουργείο Οικονομίας έως τον Οκτώβριο του 2012 μαζί με νομοσχέδιο. Η ομάδα εργασίας θα έχει ως αποστολή να εξετάσει κυρίως την κατάργηση των τελών χαρτοσήμου για ομόλογα που εκδίδονται από ιδιώτες κατά τη μεταβίβαση μεταξύ πιστωτών (δηλαδή όταν ιδιώτες μεταφέρουν τα δανειά τους από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε ένα άλλο). Η ομάδα θα εξετάσει ακόμη τις δυνατότητες να τροποποιηθεί η διάταξη για το τέλος χαρτοσήμου με στόχο την απλούστευση των διαδικασιών και την προάσπιση του ανταγωνισμού.

Μέτρα για τη διευκόλυνση της αλλαγής πιστωτικού ιδρύματος και τη μείωση του κόστους αλλαγής

Σύμφωνα με ψήφισμα που ενέκρινε το ισλανδικό κοινοβούλιο στις 21 Μαρτίου 2012, η κυβέρνηση θα συγκροτήσει επιτροπή με εντολή να επανεξετάσει τα ζητήματα προστασίας του καταναλωτή στη χρηματοπιστωτική αγορά και να υποβάλει προτάσεις για τους τρόπους ενίσχυσης της θέσης των φυσικών προσώπων και των νοικοκυριών έναντι των πιστωτικών ιδρυμάτων. Κατά τον διορισμό της επιτροπής θα δοθεί ειδική εντολή για την επανεξέταση του τρόπου διευκόλυνσης της αλλαγής και της μείωσης του κόστους αλλαγής πιστωτικού ιδρύματος και τη στενή συνεργασία της επιτροπής με την ICA για το εν λόγω ζήτημα. Η επιτροπή θα υποβάλει την έκθεσή της το αργότερο έως τις 15 Ιανουαρίου 2013.

Επιπλέον, οι ισλανδικές αρχές έχουν εγκρίνει τις ακόλουθες δεσμεύσεις της Arion Bank:

Περιορισμός των εξαγορών

Η Arion Bank δεσμεύεται να μην εξαγοράσει χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς έως την 1η Δεκεμβρίου 2014. Παρά την εν λόγω δέσμευση, η Arion Bank μπορεί, αφού λάβει την έγκριση της αρχής, να αγοράσει τέτοιες επιχειρήσεις, ιδίως εάν αυτό είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

[...]

Η Arion Bank δεσμεύεται να [...].

Εκποίηση μετοχών σε εταιρείες υπό αναδιάρθρωση

Η Arion Bank αναλαμβάνει τη δέσμευση να πωλήσει, το συντομότερο δυνατό, συμμετοχές σε εταιρείες εκμετάλλευσης οι οποίες έχουν εξαγοραστεί λόγω της αναδιάρθρωσης, βλ. άρθρο 22 του νόμου περί χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών αριθ. 161/2002. Επιπλέον, η τράπεζα δεσμεύεται να τηρήσει τη διαδικασία και τις προθεσμίες της προαναφερθείσας νομικής διάταξης, όπως ερμηνεύτηκε από την FME. Τέλος, η τράπεζα θα διατηρεί επικαιροποιημένες πληροφορίες στον ιστότοπό της (ή τον ιστότοπο θυγατρικής εταιρείας) σχετικά με τη διάθεση προς πώληση παρόμοιων συμμετοχών.

Μέτρα προς όφελος νέων και μικρών ανταγωνιστών

Η Arion Bank δεσμεύεται να θέσει σε εφαρμογή τα ακόλουθα μέτρα προς όφελος νέων και μικρών ανταγωνιστών, έως την 1η Δεκεμβρίου 2014:

- Η Arion Bank δεν θα επιβάλει συμβατικές ρήτρες, ούτε θα εισαγάγει νέες συμβατικές ρήτρες σχετικά με τα επιτόκια ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων σε ιδιώτες, οι οποίες εξαρτούν ειδικούς όρους για τα επιτόκια από τη διατήρηση ενός ελάχιστου επιπέδου συναλλαγών με την τράπεζα.
- Η Arion Bank θα παρέχει εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες στον ιστότοπο της τράπεζας σχετικά με τη διαδικασία μεταφοράς τραπεζικών υπηρεσιών σε άλλον χρηματοπιστωτικό οργανισμό. Επιπλέον, ο ιστότοπος θα παρέχει εύκολη πρόσβαση στα αναγκαία έγγραφα σχετικά με την αλλαγή χρηματοπιστωτικού οργανισμού. Οι ίδιες πληροφορίες και έντυπα μεταφοράς θα είναι διαθέσιμα στα υποκαταστήματα της τράπεζας.
- Η Arion Bank θα εκτελεί όλες τις αιτήσεις μεταφοράς τραπεζικών υπηρεσιών σε σύντομο χρόνο.
- Η Arion Bank δεν θα επικαλείται τη συμμετοχή του κράτους ως πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για λόγους μάρκετινγκ.

- ε) Όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμες ανταγωνιστικές προσφορές υπηρεσιών, η Arion Bank θα παρέχει με προθυμία τις ακόλουθες υπηρεσίες σε τιμή η οποία θα βασίζεται στο κόστος συν ένα εύλογο περιθώριο κέρδους, όπως αποφασίζει η τράπεζα τη δεδομένη στιγμή:
- i) Υπηρεσίες διεκπεραίωσης πληρωμών σε ISK.
  - ii) Υπηρεσίες διεκπεραίωσης πληρωμών σε συνάλλαγμα.

2. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΛΑΝΔΙΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Οι ισλανδικές αρχές έχουν υποβάλει την ακόλουθη ανασκόπηση των τροποποιήσεων που επήλθαν στη νομοθεσία η οποία ίσχυε το φθινόπωρο του 2008:

- Έχουν αυξηθεί οι αρμοδιότητες της FME (της ισλανδικής εποπτικής αρχής των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών) να παρεμβαίνει (να αναλαμβάνει εξουσίες συνελύσεων των μετόχων και τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων, βλ.επε νομοθετικές ρυθμίσεις έκτακτης ανάγκης): έχουν ανατεθεί στην FME εκτεταμένες εποπτικές αρμοδιότητες: έχουν εκδοθεί πρόσθετες διατάξεις που επιτρέπουν στην FME να αξιολογεί τις δραστηριότητες ή τη συμπεριφορά μεμονωμένων εποπτευόμενων μερών. Αυτές περιλαμβάνουν τόσο τις εξουσιοδοτήσεις για λήψη αποφάσεων, όπως αποφάσεις για το κλείσιμο χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή τον τερματισμό ειδικών δραστηριοτήτων χωρίς ανάκληση των αδειών λειτουργίας, καθώς και αναλυτικότερος ορισμός των εννοιών την ερμηνεία των οποίων έχουν αμφισβητήσει η FME και εποπτευόμενες οντότητες ή δευτεροβάθμια δικαιοδοτικά όργανα.
- Οι κανόνες σχετικά με ατομικές μεγάλες εκθέσεις έχουν διευκρινισθεί και εξειδικευθεί διεξοδικότερα: έχουν αυξηθεί τόσο ο ρόλος και η ευθύνη του τμήματος διαχείρισης κινδύνου και έχει εξουσιοδοτηθεί η FME να παρέχει υψηλότερο καθεστώς διαχείρισης κινδύνου στην οργάνωση των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων: έχουν θεσπιστεί αυστηρότερες διατάξεις για την εκτέλεση δοκιμών προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.
- Έχουν θεσπιστεί διατάξεις για την τήρηση ειδικού μητρώου μεγάλων δανειοληπτών, με στόχο να υπάρχει καλύτερη εποπτεία των μεγάλων, ατομικών εκθέσεων σε δύο ή περισσότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Το μητρώο είναι σημαντικό για σύνδεση των εκθέσεων και την εκτίμηση της συστημικής επίπτωσής τους, εάν ανακύψουν δυσκολίες στις δραστηριότητες των δανειοληπτών. Οντότητες που δεν υπόκεινται στην εποπτεία της FME, αλλά οι οποίες είναι καταγεγραμμένες στα μητρώα των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, πρέπει να παρέχουν στην FME πληροφορίες για όλες τις υποχρεώσεις τους. Η FME μπορεί να απαγορεύσει την παροχή υπηρεσιών στα εν λόγω μέρη, σε περίπτωση που αρνηθούν να παράσχουν τις αιτούμενες πληροφορίες.
- Έχουν ενισχυθεί οι διατάξεις σχετικά με τις ασφαλείς επιχειρηματικές πρακτικές και έχει θεσπιστεί νομοθετικά η ύπαρξη επιτροπής καταγγελιών για συναλλαγές με χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις: πρέπει να δημοσιοποιούνται αναλυτικές πληροφορίες για όλους τους κύριους ιδιοκτήτες χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων.
- Έχουν συντημηθεί τα χρονικά όρια που επιτρέπουν στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες να διαθέσουν περιουσιακά στοιχεία που έχουν περιέλθει στην ιδιοκτησία τους.
- Έχουν καταστεί αυστηρότερες και ορισθεί αναλυτικότερα οι διατάξεις για την κατοχή ιδίων μετοχών χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Οι συμμετοχές σε θυγατρικές θεωρούνται πλέον ίδιες συμμετοχές, όπως είναι οι συμβάσεις εκτός ισολογισμού που αφορούν ίδιες μετοχές.
- Έχει απαγορευθεί στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες να επεκτείνουν πιστώσεις έναντι ενεχύρου των ιδίων μετοχών τους ή να εγγυώνται πιστοποιητικά κεφαλαίου.
- Η FME πρόκειται να θεσπίσει κανόνες σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των δανείων που εξασφαλίζονται με την υποθήκη σε μετοχές άλλων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων στη βάση κινδύνου και την κεφαλαιακή βάση.
- Έχουν αυξηθεί τόσο η ευθύνη όσο και ο ρόλος της υπηρεσίας εσωτερικού ελέγχου. Υπάρχουν λεπτομερείς κανόνες όσον αφορά την ισορροπία ανάμεσα στο μέγεθος και τα φάσμα των δραστηριοτήτων της εκάστοτε χρηματοπιστωτικής επιχείρησης και στο πεδίο της εσωτερικής της υπηρεσίας ελέγχου.
- Έχουν ορισθεί πενταετείς προθεσμίες για την περίοδο κατά την οποία μια ελεγκτική εταιρεία μπορεί να εκτελεί ελέγχους στην ίδια χρηματοπιστωτική επιχείρηση: μειώνεται η ικανότητα της χρηματοπιστωτικής επιχείρησης να απολύσει έναν «δύσκολο» ελεγκτή.
- Έχουν αναθεωρηθεί όλες οι διατάξεις σχετικά με τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων και με διάφορα άλλα τεχνικά στοιχεία.

- Έχουν αναθεωρηθεί οι κανόνες για την άσκηση δικαιωμάτων ειδικής συμμετοχής, δηλαδή το 10 % ή υψηλότερο ποσοστό δικαιωμάτων ψήφου. Εξουσιοδοτείται η FME να καταργήσει το βάρος της αποδείξεων κατά την αξιολόγηση μερών που προτίθενται να εξαγοράσουν ή να εγγραφούν σε ειδική συμμετοχή, π.χ. όταν είναι αβέβαιο ποιος είναι ο ιδιοκτήτης εταιρείας χαρτοφυλακίου με ειδική συμμετοχή.
- Έχουν θεσπιστεί πρόσθετες απαιτήσεις σχετικά με την επιλεξιμότητα διευθυντών, την εποπτική ευθύνη τους ή έχουν αυξηθεί οι πράξεις και απαγορεύονται οι εκτελεστικοί διευθυντές διοικητικού συμβουλίου· έχει ανατεθεί στην FME μεγαλύτερη εποπτική εξουσία των διοικητικών συμβουλίων· πρέπει να κοινοποιούνται πληροφορίες που επιτρέπουν την αναγνώριση προσώπων σχετικά με τις αμοιβές των ανώτερων διευθυντικών στελεχών.
- Έχουν οριστεί κανόνες σχετικά με πιστωτικές συναλλαγές χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων με διευθυντές, εκτελεστικούς διευθυντές, διευθυντικά στελέχη και κατόχους ειδικών συμμετοχών στην οικεία χρηματοπιστωτική επιχείρηση. Παρόμοιοι κανόνες εφαρμόζονται στα μέρη που έχουν στενή σχέση με τους προαναφερόμενους. Η FME έχει υιοθετήσει κανόνες ως προς το τι θεωρούνται ικανοποιητικές εξασφαλίσεις σε παρόμοιες πράξεις.
- Έχουν θεσπιστεί κανόνες σχετικά με ρυθμίσεις για προγράμματα παροχής κινήτρων και επιδομάτων σε διευθυντικά στελέχη και απασχολούμενους και για την καταγγελία συμβάσεων.
- Έχουν καταστεί αυστηρότερες οι διατάξεις για την αναδιοργάνωση και λύση και εκκαθάριση χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.
- Έχει πραγματοποιηθεί συνολική αναθεώρηση των ειδικών κανόνων για τα ταμειυτήρια. Το καθεστώς και τα δικαιώματα κατόχων εγγυημένου κεφαλαίου ταμειυτηρίου έχουν διασαφηνιστεί, έχουν οριστεί περιορισμοί για τα μερίσματα, έχουν θεσπιστεί σαφείς κανόνες για συναλλαγές σε εγγυημένο κεφάλαιο, έχουν θεσπιστεί κανόνες για τη διαγραφή εγγυημένου κεφαλαίου και έχουν διευκρινιστεί οι κανόνες για τις άδειες των ταμειυτηρίων για επίσημη συνεργασία. Απαγορεύεται η αλλαγή νομικής μορφής των ταμειυτηρίων.

Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, οι ισλανδικές διατάξεις υπερβαίνουν από ορισμένες απόψεις το πανευρωπαϊκό πλαίσιο. Οι βασικές αποκλίσεις από τους κανόνες που ενέκρινε η ΕΕ και οι οποίοι επαναλαμβάνονται στη συμφωνία ΕΟΧ είναι οι ακόλουθες:

- Εξουσιοδοτείται η FME να περιορίσει, εάν το κρίνει σκόπιμο, τις δραστηριότητες μεμονωμένων εγκαταστάσεων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Εξουσιοδοτείται επιπλέον, να ορίσει ειδικές απαιτήσεις για μεμονωμένες εγκαταστάσεις χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων προκειμένου να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους. Η FME μπορεί επίσης να θέτει προσωρινούς περιορισμούς στις δραστηριότητες τις οποίες μπορεί να ασκεί μια χρηματοπιστωτική επιχείρηση, εν όλω ή εν μέρει, ανεξάρτητα εάν υπόκειται σε άδεια ή όχι, εάν η Αρχή κρίνει σκόπιμο να το πράξει. Αυτό αποδίδεται φυσικά σε μεγάλο βαθμό στις δραστηριότητες υποκαταστημάτων και λογαριασμών καταθέσεων που άνοιξαν σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη κατά τη διάρκεια του 2008 (Icesave, Edge and Save-and-Save).
- Θεσπίζονται σημαντικά αναλυτικότερες διατάξεις όσον αφορά τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου στο ισλανδικό δίκαιο σε σχέση με τις οδηγίες της ΕΕ.
- Ορίζονται σημαντικά αναλυτικότερες διατάξεις για τον τρόπο διενέργειας δοκιμών προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τις οδηγίες της ΕΕ.
- Οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις πρέπει να τηρούν ειδικό μητρώο (μητρώο πιστώσεων) όλων των μερών στα οποία χορηγούν πιστωτική επέκταση και υποβάλλουν επίκαιρο κατάλογο στην FME στο τέλος κάθε μήνα. Επιπλέον, αποστέλλεται παρόμοιος κατάλογος μερών που είναι στενά διαπλεκόμενα με χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, τα διοικητικά συμβούλια και διευθυντικά στελέχη τους και ομάδες διαπλεκόμενων πελατών, στο βαθμό που τα μέρη αυτά δεν περιλαμβάνονται στον ανωτέρω κατάλογο. Ο κατάλογος αυτός θα παρέχει μεγαλύτερη δυνατότητα παρακολούθησης των διασυνδέσεων μεταξύ χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, των διευθυντών και διοικητικών στελεχών τους.
- Εάν η FME θεωρεί ότι ο δανεισμός ενός μεμονωμένου μέρους που περιλαμβάνεται σε μητρώο πιστώσεων, που δεν υπόκειται σε επίσημη εποπτεία χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων, θα μπορούσε να έχει συστημικό αντίκτυπο, μπορεί να ζητήσει πληροφορίες από το εμπλεκόμενο μέρος σχετικά με τις υποχρεώσεις του.
- Σε περίπτωση που ένα μέρος το οποίο δεν υπόκειται σε επίσημη εποπτεία και απαριθμείται στο μητρώο πιστώσεων αρνηθεί να κοινοποιήσει πληροφορίες στην FME, η Αρχή μπορεί να διατάξει τις εποπτευόμενες οντότητες να παύσουν να εξυπηρετούν στο εξής το εν λόγω μέρος. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση που τα στοιχεία που κοινοποιεί το εν λόγω μέρος δεν είναι ικανοποιητικά. Οι διατάξεις σχετικά με το μητρώο πιστώσεων και τις εκτενείς εξουσιοδοτήσεις των εποπτών όσον αφορά τα μέρη που δεν υπόκεινται σε επίσημη εποπτεία δεν συνιστούν κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.

- Υπάρχουν πολύ αναλυτικότερες και πιο περιοριστικές διατάξεις για τη δανειοδότηση διαπλεκόμενων μερών και εξασφαλίσεις σε σχέση με τους κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.
- Η FME πρέπει να αρνείται στον κάτοχο μιας ειδικής συμμετοχής το δικαίωμα άσκησης της συμμετοχής όταν υπάρχει αμφιβολία ως προς το ποιος είναι ή θα είναι ο ωφελούμενος ιδιοκτήτης.
- Το μέγιστο διάστημα κατά το οποίο οι εξωτερικοί ελεγκτές μπορούν να εργαστούν για την ίδια χρηματοπιστωτική επιχείρηση είναι μικρότερο σε σχέση με τους κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.
- Έχουν θεσπιστεί σημαντικά αναλυτικότερες διατάξεις σχετικά με την επιλεξιμότητα των διευθυντών χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων σε σχέση με τις οδηγίες της ΕΕ.
- Εκδίδονται διατάξεις σχετικά με ρυθμίσεις για προγράμματα ανταμοιβής (bonus) και την καταγγελία συμβάσεων.
- Έχουν καθοριστεί πρόσφατα επίσημοι κανόνες για τις μισθολογικές πολιτικές στις οδηγίες της ΕΕ, αλλά δεν έχουν εκδοθεί ακόμη κανόνες για την καταγγελία συμβάσεων σε αυτό το φόρουμ.

Στις 23 Μαρτίου 2012, ο υπουργός Οικονομικών υπέβαλε έκθεση σχετικά με τη μελλοντική δομή του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ο υπουργός διόρισε ακόμη ομάδα εμπειρογνομόνων για την προετοιμασία νομοθετικού πλαισίου για το σύνολο των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων στην Ισλανδία.

ISSN 1977-0669 (ηλεκτρονική έκδοση)
ISSN 1725-2547 (έντυπη έκδοση)

Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2985 Λουξεμβούργο
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

EL